

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet af

Ansgarius-Foreningen.

Redigeret af

F. V. J. RONGE,

Priest ved Rosenkranskirken.

✦ 54. Aargang ✦

KØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

Mohus Bogtrykkeri.

1906.

Indholds-Fortegnelse.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side
Til Ugebladets Læsere	2
St. Josefsøstrenes Seminarium og Kirke (med Illustr.)	7
Rusland (Paven og russisk Polen)	10
Strøtanker	13
Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen (W. Schmitz, S.J.) 49, 110, 834, 892.	17
St. Josefs Hospital (Polemik)	22
Sindssvagt (P. G. Schmiderer)	26
Nazareth (Betragtning)	33
Interdikt (Polemik) (sr.)	37
Nikolai Taarn	54
Den vatikanske »Hvidbog«	57, 105
Kongen er død (Prosadigt) (Marcus)	65
Kong Christian IX.	66
Kongen er død! — Kongen leve!	69
Fred (Betragtning) (Dr. K. Krogh-Tønning)	69
Ærkebroderskabet for «Jesu Hjertes Æresvagt» (J. B. Desnos)	73
Ret betegnende (Polemik) (P. G. Schmider)	76
Nogle Tal, som det er godt at huske. (sr.)	79
A. C.s Foredragsrækker. (J—n. J—n.)	
II. R., 4. F.: Johs. Jørgensen: Moderne Klosterliv	80
II. » 5. » Fr. Esser (S. J.): Den spanske Inkvisition	153
II. » 6. » Jens Busk: Historisk-politisk Foredrag II.	211
III. » 1. » M. C. Jensen: Den gule Fare I.)	712
III. » 2. » Observator Pechüle: Kirken og Kalenderen	788
III. » 3. » L. Günther: Det hellige Land i Lysbilleder	856
»Lidt om Madonnadyrkelsen« (Aksel Svendsen)	89
Franske Forhold	92
Et Forslag til Ugebladets Læsere. (Karen Bølling)	95
Uddrag af Heines Testamente	96
Den miskendte Kardinal (Fortælling). (M. H.)	113
Fastemandatet	121

IV

	Side
Mindetale over † Kong Christian IX.	124
Husgerningsskolen »Mariahjemmet«. (L. Stampe-Charisius)	129
Biskoppeligt Hyrdebrev i Anledning af Fastetiden.	137
Paven og de franske Katholiker	148
Begrebsforvirring (Polemik). (P. G. Schmiderer)	150
Læghospitaler (sr.)	156
Missionærens Vaaben. (sr.)	159
St. Knuds Kapel i Rom. (Stampe-Charisius)	169
»Bibelsk Foredrag« (Polemik). (J—n. J—n.)	178, 327
Er Navnet »katholsk« tilranet? (P. G. Schmiderer)	181
Vantro — Overtro. (Johannes Jørgensen)	185
Jesuiterne og Astronomien i det 19. Aarhundrede	196
Interessante Oldtids- og Middelaldersfund.	201, 395
En mærkelig Overensstemmelse (Polemik). (P. G. Schmiderer)	206
Faste. (Dr. F.)	210
Franciskanerliv I, II, III, IV. (Pater Paulus)	217, 453, 581, 741
Graabrødreklosteret i Horsens. (O. P. Jensen)	219
Naar det kniber. (Polemik.) (P. G. Schmiderer)	222
Den hl. Frants Xavier (sr.)	233, 251
Den forhenværende Kirkebygning i Bredgade. (A. H.)	239
Paaskebanneret	249
Karmelittermunkenes Sygehus i Helsingør (med Ill.)	254
»Vor Frue af Danmark« i K. F. U. M. (J—n. J—n.)	262
»Kun« en Tjenestepige. (Fortælling ved M. H.)	275, 311
Katholsk Afholdsforbund for Danmark. (Ego.)	279
Den norske Kirkestrid. (P. G. Schmiderer)	286, 306
Strejftog gennem Bladene	291, 559, 607, 734
Velgørenhedsfesten i City. (J—n. J—n.)	296
St. Josefs Søstrenes 50 Aars Jubilæum (J. B. Desnos)	301 324
Intolerance. (E. J., Konvertit)	337 357
De franske Kulturkæmpere i Fælden	342
Hvad et Barn formaar (Fortælling). (Th. H.)	348
Saaere betegnende! (Polemik). (Johan Johnsen)	360
† Pastor Heiden. (J. F.)	362
Katholicismen og det tyvende Aarhundrede (Johan Johnsen). 373, 389, 422, 457, 501, 549, 565, 597, 629, 681, 720, 745, 764, 781, 793,	809
Det spanske Kongepar. Dronningens Konversion	378
Den skjulte Gud og Frelser. (Fortælling ved M. H.)	400
St. Josefs Søstrenes 40-Aars Jubilæum i Fredericia	405
† Pastor Carl Brandt. (L. G.)	410
Hvorledes Valghandlingen ledes i Frankrig	414
Berigtigelser	417
Læge, læg dig selv! (Polemik.) (P. G. Schmiderer)	428
Ogsaa et interessant Dokument	432
Giv Dig Tid! (Th. H.)	433
Katholicismens Poesi. Et Foredrag. (R. Jahn-Nielsen)	437
Bibelkritik. (Johannes Jørgensen)	469

	Side
Farveblindhed. (Polemik.) (P. G. Schmiderer)	474
Sørgeligt og glædeligt fra Østerrig. (—rg.)	478
I Anledning af »Katholicismens Poesi«. (M. C. Jensen)	493
Grundstensnedlæggelse i Aalborg. (G. B.)	517
Katholikerne i Odense. (»Odense Avis«, med Illust.)	519
En Kunstners sidste Arbejde. (Fortælling.) (B. J. Fuss)	526, 543
Barmhjertighedens Magt. (Fortælling.) E. d. M.)	528
Fra Publikum (J. F.). Et Svar (C. J.) En Bemærkning (J. F.) 530, 545,	561
Kulturelle og sociale Tilstande i Belgien	541
Fra Englands blodigste Tid. (J. S.)	556
Et gammelt, men særlig ubeføjet Angreb. (P. G. Schmiderer)	585
Paven og Frankrig	590
De tyske Katholikers 53. Generalforsamling	593
Legenden om »den hellige Skygge«. (M. H.)	605
Skindød	613
Katholske Missionærs Fortjenester paa Sprogforskningens Omraade .	615
Naadens Sejr. (Fortælling.) (M. H.)	618
Selskabelighed i Kirken. (Reiffenstein-Hansen)	636
En omvendt Præstehader. (Fortælling)	637
Den ny Jesuitergeneral. (sr.)	648
En Lourdes-Enquête.	656
Minder fra Vadstena. (M. H.)	664
Grundstensnedlæggelse til det nye St. Josefs Hospital i Aarhus	668
Usøminnelige Optøjer paa vor Kirkegaard. (J—n. J—n.)	674
Solve vincla reis — Bryd dog Syndens Lænke. (Fortælling ved M. H.)	693
Naar man nedstammer fra Abekatten. (sr.) (Polemik)	701
En Mystifikation?	714
Gud. (sr.) (Polemik)	717, 751, 761
Som man saar, saa —! (Drachmannsfesten) (J—n. J—n.)	728
Grundstensnedlæggelse til St. Albani Kirke i Odense	730
Dronning Dagmar	757
Fra Missionerne (Afrika)	770
Wartburg. (Johannes Jørgensen)	777
Kr. stiansdal eller Dalum Kloster	786
Lourdes og Videnskaben	820
Adventstanker.	825, 852
At han gider! (Polemik) (P. G. Schmiderer)	828
Galejslavens Hemmelighed. (Fortælling)	831
Ogsaa et Vidnesbyrd om Marias ubesmittede Undfangelse.	836
Gloria in excelsis Deo! (Julebetragtning)	862
Pantet. (Julefortælling ved M. H.)	867
Hjemvé. (Julefortælling). (A. J. N.)	872
Jul i Polen. (W. W.)	878
Tilbageblik	885
Kulturkampen i Frankrig	889

II. Bøganmeldelser.

Dr. theol. K. Krogh-Tonning: Essays. (Niels Hansen, cand. mag.). . .	174
Johannes Jørgensen. (Tyske Udgaver af hans Bøger). (Jos. Niemann).	176
Morten Pontoppidan: Fru Elise Hoskier	190
Amand Breitung: Udviklingslæren og Kristentroen	194
Jøn Svensson: Islandsblomster. (J—n. J—n.).	270
August Perger: Evangelierne og den moderne Evangeliekritik. (P. G. S.)	321
O. Offerdahl: Til Forsvar for den gamle Kristendom mod den moderne Forkyndelse). (S.).	353
Dr. theol. K. Krogh-Tonning: »Kirkeaaet« paa Tysk	355
Den rette Kristentro, en Brochure.	431
Cand. mag. Vilh. Lorenzen: Vor Frue Kirke og Hospitalet i Aa hus (med Ill.) (Johan Johnsen).	444
J. Lindbæk og G. Stemann: De danske Helligaandsklostre (med Ill.) (Johan Johnsen).	485
F. Uldall: Danmarks middelalderlige Kirkeklokker (med Ill.) (F. Kerff)	533
— — — — — (M. Osterhammel) .	573
Johan nes Jørgensen: Essays. (Niels Hansen).	645
O. Offerdahl: Salmernes Bog	661
Josef Spilmann: Et Offer for Skriftemaalet (oversat af M. Hoffmann)	816
Georgiana Fullerton: Rosemary (oversat af O. Andersen)	818
J. S. Deichmann-Branth: Hvor vidt er vi i Tro og Lære	826
Dr. K. Krogh-Tonning: En Konvertits Erindringer. (Niels Hansen) . .	845
Julekerten 1906. (J—n. J—n)	855
Anna Erslev: Ørneklippen. (sr.)	895

III. Digte.

Nytaarstanker. (M. C. J.)	1
Prolog.	117
Døden. (I. O.).	162
Jesu Kors (med Melodi)	243
Evigheden. (I. O.).	315
Jesu Hjerte. (N. N.).	430
Guds Ruser. (J. F.)	495
Aften. (Reiffenstein-Hansen).	529
St. Andreas og Filippus	819
Rex pauperum. (R. Jahn-Nielsen).	861
Tro, Haab og Kærlighed	888

IV. Forskelligt.

62, 103, Ansgarius-Bonifaciusforeningens Regnskab. — 97, Efter Kongens Død. — 133, Efterslæt fra Bisættelsen. — 214 og 228, Brevkasse

(Luthers Moral). — 226, De forlorne Aander. — 228, En overordentlig morsom Fastelavnsspøg. — 229, Jesu Barndomsforenings Regnskab. — 230, Indsamlingen til St. Knuds Kapel i Rom. — 344, Pius X. og Kvindespørgsmaalet; Munke ved Marokkokonferencen; Lærerne i Frankrig; Pius X.s Arbejdsdag. — 467, Fra Vejbyrnet. — 480, Skal man le eller græde? — 481, En protestantisk Professor om katholsk Ægteskabslovgivning. — De katholske Missioners store Betydning. — 510, »Verdenskulturen«. Nordjydske Kirker. Pavens Udtalelser om Negerespørgsmaalet. »Daily News«. — 577, Branden paa Milano Udstillingen m. m. — Mangel paa Interesse for Litteratur og Kunst. — 622, Brudeudstyr til ubemidlede. — Franske Forhold. — 623, Lidt engelsk Statistik. — 624, Oplysningens »lave Standpunkt« i katholske Lande. — 773, Sp. og Svar (om at læse Messe for afdøde Protestanter). — 800, Om protestantisk Ukendskab til katholske Ting (Hoensbrock.) — Hundedagene. — Esperanto. — »Vor Frue af Danmark«, nedsat Pris. — 805, Sp. og Svar. — 822, Præmieopgave. — 840, Sp. og Svar. — 882, Præmie-Rebus.

v. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 56, (57), 99, (105), 167, (169), (291), 298, 317, 370, 418, 466, 483, 515, 627, 791, 804, 821, 858. — Italien. 46, 282, 334, 546, (622), 627. — Spanien. 101 (378), (417), 641, 739, 860. — Frankrig. 31, (57), 61, (92), (105), (135), (148), (156), 166, 199, 214, 298, 317, 333, (342), 403, (414), 418, 515, 545, 563, 611, (622), 640, 716, 804, 859, (869). — Belgien. 101, 135, 403, (541), (607). — Holland. 100, 562. — Tyskland. 16, 46, 60, 199, 214, (294), 333, 402, 499, 532, (593), 595, (624), 626, 639, 738, 739, 822, 897, 898. — Østerrig. (478), 678. — Schweiz. 199, (292), 334, 386. — England. 101, 316, 350, 386, 579, (623), 715, 739, 759, 859, 897. — Tyrkiet. 659. — Rusland. (10), 102, 334, 499, 546, 642. — Asien. 386, (418), 483, 627, 699, 775. — Afrika. 770. — Amerika. 283, 318, 434, 612. — Australien. 547, 805. — Norge. 282, (286), (306), 626, 715. — Sverrige. Gefle. 266, St. Paulsforeningen. — Stockholm. 385, Katholsk Haandværkerforening. — Lund, 515, Middelalderlevninger. — Gefle. 579, Kirkens 25 Aars Jubilæum. — Danmark. — Aalborg. 246, Børnenes første hl. Kommunion. 298, Afskedsfest for Mariasøstr. ne. 497, Kamillusfest. (517), Grundstensnedlæggelse. — Randers. 45, Hr. Melchiorss Sølvbryllup. — Aarhus. 85, G. Brandes' Foredrag. 497, Pater Lichmanns Jubilæum. — Silkeborg. 370, Søster Ingeborg †. — Horsens, 803, Statstilskud til Skolen. — Vejle. 498, første hl. Kommunion. — Fredericia, 60, ny Skolebygning. 134, Sørgehøjtid i Anledning af Kongens Bisættelse. 284, den ny Skolebygningens Indvielse. 382, Pastor Heidens Begravelse. 418, Pastor Schreibers Udnævnelse. 464, Hr. Gerlach, 80 Aar. 514, Pastor Schreibers Indsættelse. 677, »St. Knudsborg« fuldført. 803, Statstilskud til Skolen. — Kolding. 60, Tilskud til Skolen. 135, Sørgehøjtid for Kongen. 165, Konvertitoptagelse og Menighedsmøde. 451, Besøg fra Esbjerg, 465, Pa-

VIII

stor Schreibers Afsked. 483, Pastor Klemps Udnævnelse. 499, Pastor Klemps Indsættelse. — Esbjerg. 99, Kirkeregnskab. 531, Søster Melanie †. — Odense. 60, Ungdomsforeningerne. 213, Kirkeregnskabet. 370, Hedvigsøstrene i Dalum. 451, Firmelse. 464 og (519), Forberedelse til Bygning af en ny Kirke. Vuggestue, Børnehjem. 699, 715, Indbydelse til Grundstensnedlæggelse. — Svendborg. 183, Hr. Marquards Konvertitjubilæum. 451, Firmelse. 626, Kirkens Restaurering. — Næstved. 119, Dr. B. Hansen og de Trængendes Bespisning. 858, Dr. B. Hansen genvalgt til Sogneraadshovedmand. — Køge. 803, St. Hans Kapel aabnes. — Slagelse. 98, Konvertitoptagelse. 803, nyt Kapel. — Ringsted. 165, Ansgarius Bonifacius Forening. — Roskilde. 30, Julefest. 59, Menighedsmøde. 369, Firmelse. — Ordrup. 164, St. Andreas Kollegiets Theateraften. 297, Andreaskollegiets Dimissionsret. 402, Kollegiets Aarshefte. 410, Pastor Brandt død. 434, Procession. — Frederiksberg. 59, Elisabethsøstrene. 98, Agnesforeningens Fanevielse. 199, Kirkeregnskabet. 332, Firmelse. — København. 29, H. Vilh. Martensen †. 44, Kirkeblok i St. Ansgar. Aftenunderholdning i Marahjemmet. Afhødsforeningen. 58, Afholdsforeningen. 84, Ansgariusforeningens Generalforsamling. 87, Meddelelse fra Biskoppen. 118, Lætitiaforeningen. 134, Sørgehøjtid i St. Ansgar i Anledning af Kongens Bisættelse. 163, Nothburgaforeningens Aftenunderholdning. St. Elisabeth Vincentskonferentsens Indberetning for K. og N. 167, Ansgarius Bonifacius Kollekt. 182, Vincentsforeningens første Generalmøde. 213, Elisabethforeningens Basar. 281, Sorianos Passion i St. Ansgar. Pastor Johansens Gravsted. (296), Velgørenhedskoncert i City. 297, Hvide Søndag, Pastor Gamél syg. St. Anna Kirkes Højalter og Prædikestol. 316, Søster Vitaline †. 332, Firmelse i St. Ansgar. Søstrenes Jubilæumsfest paa Strandvejen. 349, Nyt Orgel i St. Josefs Kirken. 401, Voksnes Firmelse. Pastor Maurer ankommen. Pastor Gamél syg. St. Josefs Gildes Generalmøde. 418, Biskoppen rejser til Svendborg og Odense. 464, Biskoppen hjemkommen fra Firmelsesrejse. 482, St. Knuds Skoles Eksamen. 514, Organist Hammermüllers Jubilæum. 531, Biskoppen paa Rejse i Norge. 562, Noviceiklædning i Immaculatakirken. 579, Biskoppen hjemkommen fra Norge. 625, Biskoppen rejst til Tyskland. Immaculatakirkens Sidealtre. Pastor Desnos 25 Aars Jubilæum som Dansk. 639, Søster Ansgaria død. 659, Prinsesse Maria i Bedring. Ita iensk Orlogsskib (Messe ombord). 677, Msgr. Bitter i København. Kristian IX.s Udstilling. 698, Biskoppen hjem fra Tyskland. A. C. 3die Foredragsrække. St. Knuds Kapel i Rom (Tæppet). 737, Biskoppen skal til Rom. 738, To unge Københavnerere rejser til Propagandakollegiet. 759, Pastor Gamel rask og hjemkommen. Pastor Maurer til Køge. Syforeningen. 774, Biskoppens Afrejse. Ny Skole paa Nørrebro; Elisabeth Vincentskonferents Ø. (Regnskab). 802, Biskoppens Audiens hos den hl. Fader. 803, Unios Stiftelsesfest. 838, St. Josefssøstrenes Basar. 857, Biskoppens Hjemkomst fra Rom. Nyt Tabernakel i St. Ansgar. Pastor J. Schmidt rejst. 881, Missale (Messebogen) udkommen paa latin og dansk. 896, Nothburgaforeningens Julefest.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V.

Nr. 1.

Søndagen den 7. Januar.

1906.

INDHOLD: Nytaarstanke. — Til Ugebladets Læsere. — St. Josefssøstrenes Seminarium og Kirke (med Illustration). — Rusland (Paven og russisk Polen). — Strøtanke. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Sachsen. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Nytaarstanke.

Det gamle Aar er rundet hen — Saa trygt man drog ad vante Vej,
En „Nytaars-Sol“ opstaar — Man hejste hviden Sejl —
Mon Lykkens Glans og Lys af den Ghi det var skønt af vugge sig
Hvad heller Sorg vi faar? Paa Havets blanke Spejl.
Vel tusind Bønner klinger nu Henover — var det fause Blaa
Og tolker Ønsker ømt — Og alle Stjerners Hær —
Mod Fremtids Ryst er vendt vor Hu: — Alt nedeunder Dybet laa,
Skal det opfyldes — det, som du Det allermindst man tænkte paa,
Har haabet og har drømt? Run Stjernen syntes nær!

Det ligger udstrakt for vort Blik Men nu — nu skjules Himlens Hvælv
Det store Tidens Hav; Alt Uvejrsskyens Rand —
Der fandt, mens Seklerne hengik, Det er, som selve Stjernen skjalv
Folk efter Folk sin Grav. I tavns Forventnings-Stand —
Vi saae det ofte hvile tyst, Vi lytter — hør, fjernt fra en Klang
Mens Sang og Jubel lød Hensuser over Hav —
Henover det fra Ryst til Ryst, Det er Orkanen, paa sin Gang
Mens Tusind hilste det med Lyst, Den bruser ud sin Vældes Sang,
Og Glædestaaren flød. Vil styrte Alt i Grav!

Østasien staar endnu i altfor frisk Minde! Vaabengnyet fra de asiatiske Slagmarker var næppe endnu helt hendøet, førend Revolutionen truede med at rejse sit Hoved i det ulykkelige Rusland, og gentagne Gange har det — som allerede bemærket i vor Sylvesterbetragtning i sidste Nr. — været lige paa Nippet til, at Krigens Rædsler vilde hjem-søge flere andre Lande haade her i Europa og hinsides Atlanterhavet. Den ublodige, men derfor ikke mindre uhyggelige, aandelige Kamp, som har raset, og til Dels endnu raser i Frankrig og paa lignende, om end mindre fremtrædende, Maade ogsaa i andre Lande . . . , alt dette giver just ikke det forløbne Aar et særlig glædeligt eller fredeligt Præg og der er vist næppe heller for det første videre Udsigt til nogen Forandring til det bedre. Selv endnu i de sidste Dage, i den hl. Juletid, som om et Par Dage ogsaa nærmer sig i Rusland, og som burde være en Glædens og Fredens Tid, har det jo ikke manglet paa sørgelige og foruroligende Efterretninger fra Østen.

Men trods alt dette, ja selv om disse eller endnu værre, endnu uhyggeligere Forhold var rykket os nærmere ind paa Livet, selv om vi var bleven hvirvlet med om i den vildeste Krigstummel — forudsat selvfølgelig, at Ansvaret herfor ikke hvilede paa os, — saa kunde og burde vi jo dog have bevaret *den* Fred, hvorpaa det kommer an, — den *indre Sjælefred*.

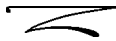
Altsaa med andre Ord: *Den* Fred, som den guddommelige Verdensforløser har bragt os alle og bestandig endnu tilbyder enhver af os, den *kan* vi, og den *skal* vi bevare under alle Livets Forhold og Omstændigheder, under alle Tidens Omskiftelser. Dette gælder ogsaa for det ny Aar og for alt, hvad det vil bringe os. Om saa de Forhaabninger og Fortrøstninger, som vi hver Gang sætter til det det ny Aar, vil gaa i Opfyldelse eller ikke — saa er denne indre overnaturlige Fred og Glæde os dog sikker, naar vi blot vil søge den dér, hvor den er at finde, nemlig i Gud, i *Hengivenheden i hans hellige Vilje*.

Hvad enten vi derfor vil være heldige eller uheldige, lykkelige eller ulykkelige i verdslig Forstand, — i hvert Tilfælde vil det ny Aar kunne være et glædeligt og lykkeligt Aar for os, thi *Glæde gror, hvor Freden bor*, og Freden, den indre,

overnaturlige Hjærtefred, den er bleven tilbudt os alle; vi behøver blot en Smule god Vilje, for at gribe den, saa er vi ogsaa med det samme i Besiddelse af den. Hertil behøves der hverken Rigdom, Ære eller Anseelse; den indre Hjærtefred køber man ikke for Penge; den er eller burde være *alles* fælles Ejendom; den fattigste kan lige saa vel, ja ofte endnu langt lettere end Rigmanden komme i Besiddelse af denne kostbareste Skat, thi jo færre Ting, vi har at knytte vort Hjærte til her paa Jorden, desto lettere svinger det sig opad — for at søge og finde den sande Fred og Glæde hos Ham, som alene er i Stand til at give os den.

Og har vi først faaet Del i denne Fred og Glæde, da vil den være os den bedste Ledsager i det ny Aar, den vil gøre hele Aaret, hvorledes dette end ellers føjer sig, til et lykkeligt og glædeligt Aar. Men da gælder det rigtignok ogsaa om at *bevare*, at *befæste* og *uddybe* denne indre Fred og Glæde, ved altid at slutte sig nærmere og nærmere, fastere og fastere til *Ham*, som har erhvervet og tilbudt os den. I denne Forstand ønsker Ugebladet sine Abonnenter og Læsere

et glædeligt Nytaar!

Som man straks vil have set, præsenterer denne nu begyndende ny Aargang sig i et andet Ydre end dens Forgængere. Der er først selve *Formatet*, som er bleven lidt større; Fagmændene kalder det »Medianformat«, hvilket skal være et mere *moderne* Format. Men *det* var just ikke Grunden til at opgive det gamle. Der var andre, vigtigere Grunde, som bevægede Udgifveren (Ansgariusforeningen) til at foretage denne Forandring, nemlig:

1) For *Annoncernes* Skyld; ofte havde man maattet afslaa Tilbudet om Annoncer til Bladet, dels paa Grund af Pladsmangel, dels fordi Formatet ikke passede saa godt til Annoncer; man kunde f. Eks. ikke godt dele Siden i to Spalter, dertil var Bladet for smalt. Nu haaber man imidlertid, at denne ny Ordning vil give dem, hvis Annoncer tidligere desværre maatte afvises, Anledning til atter at komme igen og drage endnu flere efter sig, saa at der paa denne Maade

gennem Annonceringen kan indbringes en Del til Bestridelse af de stadig voksende Udgifter, som er forbunden med Bladets Udgivelse. De private Annoncer trykkes paa et særligt Omslag og samtidig bliver Bladet heftet og beskaaret og udsendt til alle gennem Postvæsenet, hvilket altsammen vil være en stor Bekvemmelighed for Abonnenterne og sikkert vil paaskønnes af disse.

2) En anden Grund til at vælge et større Format var den, at der i de senere Aar har været *Overflod paa Stof*, altsaa ogsaa Pladsmangel for selve de indsendte Artikler og Efterretninger, som ofte maatte ligge og vente længe, før de kunde optages og saaledes blev noget gamle og mindre aktuelle ved Forsinkelsen. Bunkede det ventende Stof sig for meget op, saa maatte der følge Ekstratillæg med Bladet, hvilket igen kræver Ekstraudgifter. Dette afhjælpes nu, i det mindste til Dels, ved det større Format. Forøgelsen er ganske vist ikke meget iøjnefaldende, men bevirker dog, at 16 Sider af det ny Format, svarer til omtrent 20 Sider af det gamle, foruden at de private Annoncer ikke mere kommer i selve Bladet men paa Omslaget. Paa den anden Side er Formatet dog ikke bleven større end at det svarer til en almindelig bekvem Bogstørrelse.

Selvfølgelig var det for Redaktionen en Risiko at gaa ind paa dette Forslag om Udvidelse ved et større Format, thi derved forpligter den sig jo til at sørge for mere Stof til *hvert* Nummer; men i denne Henseende stoler den paa sine flittige Medarbejdere baade gamle og ny, som jo hidindtil ikke har ladet den i Stikken og forhaabentlig heller ikke vil gøre det i Fremtiden. Dersom det nemlig overlades til Redaktøren alene at sørge for Stof, saa vilde det se sørgeligt ud for Bladet. Han er nemlig ikke født Journalist eller Forfatter, og har desuden anden Gerning at varetage baade i Kirken og i Skolen, en Gerning, som ikke tør tilsidesættes for Bladets Skyld, men altid bør betragtes som den første og vigtigste, og han vilde saaledes ikke være i Stand til *ene* at tilfredsstille Læsernes Forventninger. Derfor har han — for at benytte Lejligheden her til at sige det, — heller ikke selv tilbudtig eller ansøgt om at maatte overtage Bladets Redaktion efter den mangeaarige, højt skattede Redaktør, Pastor Johansens Bortgang; men det er *kun* af Lydighed imod

sin herværende højeste gejstlige Foresatte, at han har paa-
taget sig dette en Gang imellem noget vanskelige Hverv,
som Redaktionen selv af et nok saa lille Blad er og bliver
især som sagt for en *ikke*-Journalist eller -Forfatter.

Imidlertid ser Redaktionen med Sindsro Fremtiden i
Møde, i alt Fald dette første Aar, hvor der vistnok vil være
tilstrækkeligt Stof. Forfatteren *Johannes Jørgensen* agter nem-
lig her i Bladet at skrive en længere Artikelserie under Fæl-
lestitle: *Moderne Helgener*. Historieforskeren *Pater Vil-
helm Schmitz* agter at indsende en interessant Afhandling
om den kristelige Børnelærdom i Middelalderen,
særlig i Danmark, et Udtog af en Studie, som han ifjor
har udgivet i et tysk videnskabeligt Tidsskrift. Saa ligger
der endnu en af de, af Ugebladets Abonnenter saa meget
afholdte, historiske Romaner og venter paa Plads, nemlig
de Waals: Juda Riges sidste Dage og endelig ogsaa et
større Arbejde af vor flittige Medarbejder *J—n. J—n.* paa
Grundlag af Msgr. Dr. Augustin Eggers »Zur Stellung des Ka-
tholicismus im 20. Jahrhundert.« Naar saa ogsaa de øvrige
flittige Medarbejdere vil vedblive med at forsyne Bladet med
mindre Fortællinger og større eller mindre aktuelle Artikler
og de forskellige Menigheder — ogsaa i Provinserne — af
og til vil indsende nogle »Efterretninger« og saaledes sørge
for lidt Afveksling, saa er der formodentlig ikke Fare for
Stofmangel selv nu efter Ugebladets Udvidelse. — Redak-
tionen gaar derfor i Tillid til alle sine flittige og uegennyt-
tige Medarbejdere ind i det ny Aar, med Haab om, at Uge-
bladets ny Aargang maa finde fortsat velvillig Modtagelse
hos de gamle Abonnenter og ved disses Hjælp og Anbefaling
om muligt maa vinde flere ny Abonnenter; paa denne Maade
kunde Læserne — og selvfølgelig ogsaa Læserinderne —
medvirke til ogsaa at skaffe *Ugebladet* og den gode Sag, det
tjener, et *glædeligt Nytaar*.

F. RONGE, Kapellan ved Rosenkranskirken,
Redaktør af nærværende Blad.

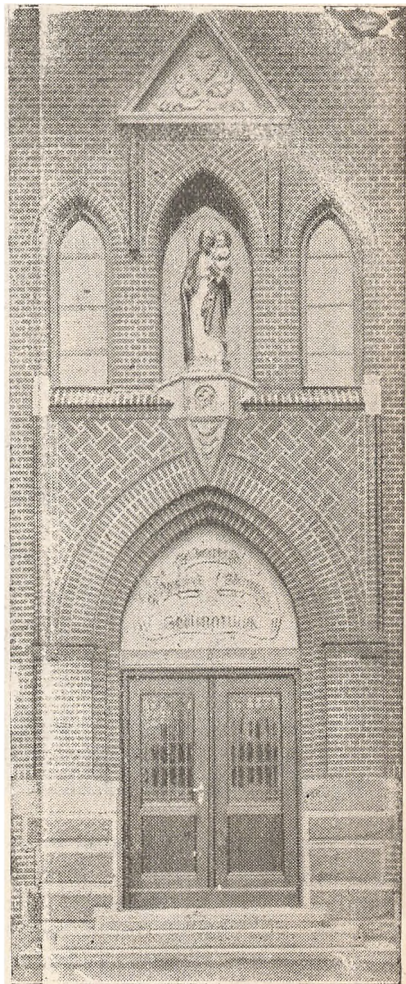
St. Josefssøstrenes Seminarium og Kirke.

Freitag d. 8. December bragte »Aftenposten« hosstaaende smukke Billeder af *Seminariet* og *Immaculatakirken* paa Strandvejen. Vi henvendte os straks til »Aftenposten«s Redaktion med Forespørgsel om det var muligt at laane Klischeéerne til Ugebladet og fik dem ogsaa straks velvilligt overladt. Vi har imidlertid ventet indtil nu med at gengive dem her i Bladet, fordi det ene af Billederne var for stort til Ugebladets gamle Format. —

Baade Seminariet og Kirken har tidligere været omtalt her i Bladet, i forrige Aargangs Nr. 37 og 51, men for at medgive Billederne en lille Smule Tekst aftrykker vi her et Stykke af den velvillige Omtale, hvormed *Numis* ledsagede de smukke Billeder i »Aftenposten«:

»For et Par Aar siden købte St. Josefssøstrenes Orden Villaen »Vilhelmsdal«, paa Strandv. skraas for Scherfigsvej, og lod den omdanne til et Seminarium for unge Søstre. Samtidig skiftede Bygningen Navn og blev kaldt »St. Josefsdal«.

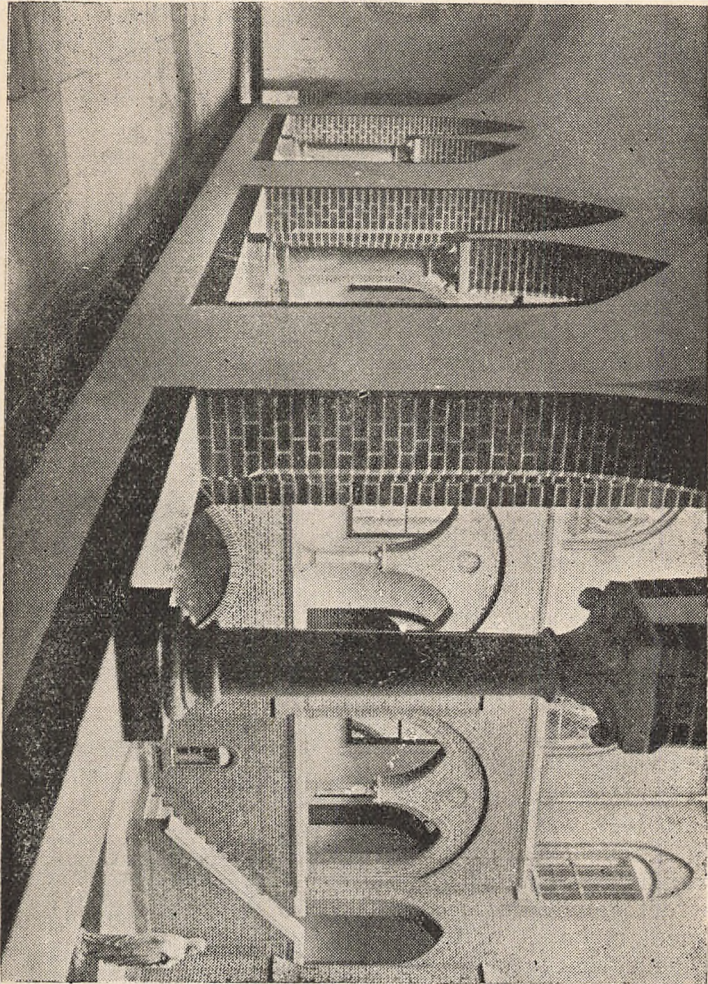
Da Pladsen imidlertid snart blev meget kneben [og, kunde der tilføjes, da Svamp og Fugtighed gjorde det gamle Hus meget usundt at bo i,] bestemte Ordenen sig til at lade opføre en ny Bygning med tilliggende Kapel paa Grunden, og i Juni forrige Aar gik Arkitekterne Martin Larsen og Mandrup-Poulsen i Gang med det nye Seminariums Opførelse.

Hovedportal.

Arbejdet er nu saa vidt fuldført, at Bygningskomplekset er blevet indviet.

Seminariet, — hvis smukke Have er skilt fra Strandvejen ved en høj, rød Mur — er opført af røde, haandstrøgne Sten paa Granitsokkel og med Skifertag. Nord for Seminariet og

„Munkegang“.

i direkte Forbindelse med dette ligger Kapellet med dets tre rigt udskaarne Altere — Hovedalteret og de to Sidealtre for Jomfru Maria og St. Josef. Kapellets Hovedindgang er fra Haven, og det vil blive benyttet til offentlig Gudstjeneste. Korvinduene er smykkede med Glasmalerier, der gør Rummet meget stemningsfuldt.

Seminarlets Kirke („Immaculata-Kirken“).

I Seminariets Kælderetage findes Portnerlogen, hvor en tjenende Søster holder Vagt, samt Køkken, Økonomirum og den tarvelig udstyrede Spisesal. Bagved ligger de to Maskinrum til Bygningens Opvarmning, Vaskehus, Strygestue m. m.

Ad brandfri Granittrapper kommer man op i Stuen, hvor to Værelser er anvendte til Modtagelsesrum; de foreløbigt kun kalkede Vægge smykkes med enkelte religiøse Billeder og Krucifikser. I denne Etage findes tillige to Læsesale for Søstre, en Forsamlingssal, der midlertidig benyttes til Bedesal, indtil Kapellet staar færdigt — en større Sovesal til Søstre, der kun gæster Seminariet en kortere Tid, samt nogle Værelser til de ældste af Søstre. Fra Stueetagen er der Adgang til en Buegang omkring en smuk Gaard, der i meget minder om Sydens Klostre.

Paa første Sal findes en stor Forsamlingssal for de ældre Søstre, en Del Sove- og Gæsteværelser samt et Par Værelser for Provinsialforstanderinden. Anden Sal optages af større Sovesale og af Lingeriet, i hvilket de forskellige hvide Dele af Søstrenes Ordensdragt er henlagt i Reoler i sirlige Rækker.

I hver Etage findes Badeværelse, ligesom Bygningen oplyses med elektrisk Lys.«

Hvad de Bygningshaandværkere angaar, som har været medvirkende ved Opførelsen af det smukke Seminarium og den tilhørende Kirke, som nogle mener er vor smukkeste lille Kirke her i Landet, da findes deres Navne i Nr. 37 og 51 af forrige Aargang.

Rusland.

Paven og russisk Polen.

Forleden bragte vi her i Bladet en Meddelelse om et fra den russiske Regerings Side foretaget Skridt til en Tilnærmelse til Vatikanet. Idag kan vi bringe Efterretning om en fra Vatikanets Side udvist Venlighed overfor Rusland. Den hl. Fader har nemlig til de russisk-polske Biskopper rettet en Skrivelse, som er et Bevis for, med hvilken Bekymring han følger den revolutionære Bevægelse i Rusland. Pius X. henvender sig til de katholske Polakker og har været særlig heldig i Valget af Tidspunktet for sin faderlige Formaning; thi ifølge Efterretninger fra Warschau omgikkes man netop med Planer om at iværksætte en almindelig Jernbanestrejke.

Paven fremhæver i sin Skrivelse til de polske Biskopper, med hvor stor Kærlighed han, som bekendt, omfatter det polske Folk; han minder om den store Glæde, hvormed han ifjor modtog de polske Pilgrimme. Polakkerne havde altid lagt dyb Religiøsitet for Dagen og forsvaret Religionen imod dens Fjender; han stoler paa, at deres nuværende Efterkommere vil forblive tro imod den katholske Kirke og den apostoliske Stol, som altid har været venlig sindet overfor Polakkerne. I disse vanskelige Tider vil han særlig henvende sig til det russiske Riges polske Undersaatter. De nuværende Forhold giver ham Anledning til Bekymring og han beder Biskopperne om *ved deres Mellemkomst at hjælpe til Fredens og Enighedens Genoprettelse*. Han beklager de af de politiske Partier, særlig af Socialisterne og af de Radikale, begaaede Udskejelser og Voldsgerninger. *Evangetiet selv fordømmer en saadan Fremgangsmaade, som man har gjort sig skyldig i overfor Jøderne*. Han opfordrer alle polske Katholiker til i Forening at gøre den forvoldte Skade god igen og minder Biskopperne om deres Pligter i denne Henseende. [Heraf fremgaar det altsaa til Tydelighed, at den hl. Fader ikke kan kaldes Antisemit.] Katholikerne burde vise deres Tro ikke blot i Ord, men ogsaa i Gerningen og skulde ikke lade sig paavirke af dem, som er Fjender af de guddommelige Love. De burde under de forhaandenværende iølsige Tilstande vise sig som *Fredens Mænd og den lovlige Ordens Tilhængere*. Paven erindrer om en Skrivelse fra Leo XIII. til det polske Episkopat, hvori der formanedes til Troskab og Lydighed imod Øvrigheden. Katholikerne, fortsætter Pave Pius, burde stifte *Foreninger* med det Formaal at *forsvare Religionen og Fædrelandet*, idet de *bestemt modsætter sig Strejkenvæsenet og paa den anden Side søger at forbedre Arbejdernes og Folkets Kaar*. De bør følge de Raad, som Ærkebiskoppen af Warschau har givet i sin Tale til Arbejderne. — Skrivelsen anbefaler saa desuden at oprette *katholske Skoler* under de af Loven foreskrevne Betingelser. *Studenterne burde afholde sig fra Deltagelse i de politiske Uroligheder*. Biskopperne bør indvirke paa Gejstligheden, saa at de ved, hvorledes de skal forholde sig og er beredte til at lide alt for Kristi Skyld. Sluttelig roser Paven Kejser Nikolaus' Klogskab og Mildhed og hans venlige Sindelag overfor Kirken. Nu da Kejseren

har givet sine Undersaatter Forsamlingsfrihed ved Ukas'en af 30. April, som igen er bleven bekræftet ved en Ukas af 30. Oktober, burde Biskopperne og Gejstligheden fordoble deres Iver for Sjælenes Frelse, og *Katholikerne i Polen burde gøre Brug af de ny borgerlige Rettigheder uden at opgive deres Troskab imod det russiske Rige* og saaledes arbejde paa Bedringen af Forholdene i Polen. Han, den hl. Fader, vilde altid gøre sit til, at dette Maal bliver naaet.

— Som man næsten kunde forudse, er Socialdemokraterne baade i Russisk-Polen og i Tyskland bleven rasende over disse Pavens Formaninger til Polakkerne. I en rigtig tølperagtig Tone skriver »Leipz. Volksztg.« bl. a.: Paven kan spærre Ben for den russiske Frihedsbevægelse saa meget han lyster, derfor vil den ikke blive standset, i det højeste vil Masserne blive end mere overbeviste om Pavedømmets reaktionære Grundtræk. Aldrig har man hørt, at Paven skulde have protesteret imod *Zardømmets Skændselsherredømme*. Naar Fatters Kosakker og Gendarmer huserer paa Forbrydervis, begraver de bedste af det polske og russiske Folk i Siberiens Isfængsler og systematisk ombringer Landets Intelligens samt behandler den arbejdende Klasse værre end Dyr, saa er alt i Orden. Nu derimod, hvor der skal gøres en Ende paa dette systematiske Røveri og Myrderi, Tyveri og Undertrykkelse . . nu da Folket rejser sig til Frihed, nu kommer Paven og *bræger*: »enhver bør være Øvrigheden underdanig!« . . Man ser her, hvorfor Religionen skal bevares for Folket!«

Det socialdemokratiske Blad lader som om det ikke ved, at en Protest fra den hl. Faders Side imod »Skændselsherredømmet« vilde være fuldstændig virkningsløs. Et saadant Skridt vilde Russerne ganske sikkert bestemt have frabedt sig som et Indgreb i deres Rettigheder og oven i Købet have ladet det gaa ud over de 12 Millioner Katholiker i Rusland paa en følelig Maade. Da Pave Gregor XVI. i 1839 og 1842 højtidelig protesterede imod den hjærteløse russiske Cæsarpapismes raa Voldsgerninger, saa svarede Rusland blot med en endnu hensynsløser Undertrykkelse af Katholikerne. — At de røde Kammerater i Tyskland, som saa villig har sendt deres Skillinger til Rusland til Anskaffelse af Bomber og Dynamit, at de ikke synes om Pavens Skrivelse, hvem kan undre sig over det? Ved saadanne Lejligheder som disse vender

Socialdemokratiet gærne den rigtige Side ud, saa at dets egentlige Sindelag bliver aabenbart. *Det gode* er der da i det mindste ved denne russiske Revolution, at det derved bliver klart for enhver, at Socialdemokratiet hylder den berygtede Sætning: Øjemedet helliger Midlet, selv de skændigste Midler, hvorved det kommer til i Flæng at gaa ud baade over skyldige og uskyldige, maaske endogsaa mest over uskyldige.

(Efter Nord. Volksz.)

Strøtanker.

Naar jeg hører al den megen Tale om *Psykologi* (Sjælelære), som var det den bedste og sikreste Vej at naa til Sandhedens Erkendelse, da dukker der op for mig to Billeder, der synes mig at vise ret slaaende, hvor meningsløs denne Tale i Grunden er.

Jeg tænker mig først en Mand, der vilde mene, at den bedste Brug, han kan gøre af sine Øjne, er den at anvende dem til — ved Hjælp af et Spejl — at undersøge sine egne Øjne og rigtig lære dem at kende. Denne Undersøgelse af hans egne Øjne vil næppe hjælpe ham syndeligt til at kunne bruge Øjnene bedre til det, som han har faaet dem for, nemlig at se og iagttage Omverdenen udenom ham. Anser han det som en Hovedopgave at undersøge sine egne Øjne og glemmer han derover at iagttage og betragte Naturen og Menneskene og Tingene om ham, da er han en Nar. I Grunden er ogsaa den en Nar, der mener at have faaet en Forstand nærmest til at undersøge, hvad der foregaar inde i hans eller andre Menneskers Forstand. Der er i denne Vildfarelse som i alle andre et Gran af Sandhed, og i nærværende Tilfælde bestaar det deri, at paa samme Maade som Øjnene ogsaa kan og skal bruges til at iagttage, hvad et Øje er for en Ting, kan og skal Fornuften ogsaa bruges til, saa vidt mulig, at faa Klarhed over, hvad Forstanden er, og paa hvad Maade den »arbejder«. Men det er ogsaa det hele; grundfalsk er derimod den Opfattelse, at denne Undersøgelse er Forstandens Hovedopgave; den er det lige saalidt, som Undersøgelsen af

Øjnene er Øjnenes Hovedopgave. Et Menneske kan have brugt sine Øjne overmaade godt i sit Liv uden at have brugt dem et Øjeblik til Undersøgelse af, hvad hans Øjne er for noget; et Menneske kan ogsaa have brugt sin Fornuft overmaade godt uden at have givet sig af med Betragtninger over, hvad der foregaar inde i hans Fornuft, naar han bruger den. Dette sidste er aldeles ikke nogen nødvendig Betingelse for at føre et sundt Menneskeliv, ogsaa i aandelig Henseende.

Det andet Billede skal kun skitseres. Jeg tænker mig en Mand, der vilde tro, at den bedste Maade at lære at bruge en Bøsse, saa man kan ramme med den, vilde være den at studere Bøssens Mekanik. En saadan naiv Herre ligner paa et Haar den moderne Ultra-Psykolog.

Der er Folk, der er stolte af deres Laster, og der er Folk, der er stolte af deres Vildfarelser, med andre Ord, der er dem, der er stolte af deres Ondskab, og andre, der er stolte af deres Dumhed.

Hvad angaar den sidste Klasse, kan der da tænkes stoltere og mere indbildske Mennesker end de saakaldte »Materialister«? Hvor overlegent erklærer de ikke om sig selv, at de hører dog ikke til dem, der tror paa Sjæl eller Aand eller den Slags Ting hos Mennesket; de hører til dem, der sidder inde med den moderne Videnskabs nyeste Resultater, og derfor videnskabeligt ved, at der gives intet andet end Stof (Materie) og Bevægelser i dette Stof. Hvad godtroende Religionsmennesker lader sig fable for om »aandelige« Kræfter og deslige, er kun *Snak*. — Ting, som Lyrikere og andre Mennesker med liden Forstand, men megen Følelse finder Glæde ved at tro paa, fordi det lyder saa skønt og rørende; men den »eksakte« Videnskab, den har godtgjort, at al saadan »aandelig« Tale kun er Barnesnak; der gives intet uden Stof og »mekaniske« Kræfter; de slaar til for at forklare alt, absolut alt; saadanne Fænomener som Kærlighed, Ven-skab, Had, Begejstring, Beundring, Foragt o. s. v. er intet andet end ejendommelige Udslag af de Kræfter, der vokser i Naturen. Der findes som Følge deraf ikke noget, der hedder Ansvar, der eksisterer ingen Frihed. Mennesket er et Produkt af Naturen og dens blinde Love, og Menneskets Handlinger er derfor ogsaa et Produkt af blinde, ansvarsløse Kræfter. Han behøver derfor ikke at staa til Ansvar for nogen, for hvad han gør; thi som en Maskine gør, hvad den gør, og ikke kan gøre andet, saaledes handler ogsaa Mennesket altid nødtvungent og bundet ved forudgaaende Aarsager, selv om han mener sig aldrig saa fri i sine Handlinger.

Saaledes taler det Menneske, der tilbeder »Stoffet«, og det er ikke med ringe Selvfølelse, at han fremsætter og

hævder sin »Overbevisning«; han ser med Foragt ned paa dem, der tænker mere gammeldags end han selv, og hans Stemme dirrer af Harm, naar han udsender sin Tankes Pile mod dem, der vil holde Menneskeheden i Uvidenhed, og som stjæler deres Lykke fra dem ved at true med et Ansvar, som de ikke har.

Men, hvis det er sandt, hvad han siger, saa forstaar jeg ikke, hvorledes han kan være *stolt* af at tænke saaledes; thi han og hans Tanker er jo kun Naturprodukter, ejendommelige Virkninger af Naturen og dens Mekanik; det er altsaa ikke hans Skyld, at han kommer til at tænke saaledes; hvad brovter han altsaa af? Han kunde jo lige saa godt rose sig af, at han er kommen til at have saa og saa mange Tænder i Munden! Han kan jo ikke gøre mere for det ene end for det andet. Og hvorfor foragter han os, os, der mener anderledes end han om Naturen og dens Mekanik; vi kan jo heller ikke gøre for, at de Tanker løber rundt inde i vore Hoveder; thi baade vi og vore Hoveder og vore Tanker er jo ikke mindre end han og, hvad hans er, et Produkt af Naturen og dens Mekanik. Forunderligt for Resten, at Naturen og dens Mekanik kan komme til at danne sig saa forkerte Meninger om Naturen og dens Mekanik!

Men er Stoffilbederen unødvendig streng og haard overfor os stakkels Mennesker, hvem Naturen har putlet saa forkerte Meninger ind i Hjerne, saa synes han mig omvendt unødig elskværdig og hensynsfuld overfor en Mængde andre Naturprodukter, som han i sit Liv faar at gøre med. Jeg tænker paa de Individuer, som han kalder sine »Venner«, og som han sætter en Ære i at behandle som en fuldendt Gentleman. Hvor gider han dog det! Hvad disse Individuer foretager sig, hvad de gør af smukt og pænt mod ham, er jo atter paany intet andet end Virkningen af Stoffet i Naturen og af de fysiske Love. Men hvorfor dog bukke og skrabe, fordi et Individ gør, hvad Naturen tvinger ham til at gøre? Hvorfor skrive Breve til ham for at takke ham og bæere ham med Festmaaltider o. s. fr., naar han kun har handlet og overhovedet kun kan handle ganske mekanisk som en *Automat*.

Men er det Mandens Princip, at man skal bæere sig saadan ad, da ved jeg ikke, hvorfor han om Søndagen, naar han har hentet sig en Pakke Cigarer hos *Automaten* henne paa Hjørnet, ikke pænt tager Hatten af og siger Tusind Tak, før han gaar sin Vej.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Sachsen. Den apostoliske Vikar for Kongeriget Sachsen, Biskop *Wuschanski*, er forrige Uge pludselig afgaaet ved Døden i Wurtzen. Den afdøde var for knap 2 Aar siden bleven bispeviet og havde allerede gjort sig afholdt ved sin Trosiver og Nidkærhed. Særlig laa de katholske Arbejdere den afdøde Biskop paa Hjærte. Før sin Udnævnelse til Biskop var Msgr. *Wuschanski* Domkapitular i Bautzen. Herfra flyttede han 1. Jan. 1904 over til Bispeboligen i Dresden og 19. Mars 1904 fandt Bispevielsen Sted. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Januar. 1. Søndag e. Hellig tre Konger. — 8. M., 9. Ti., 10. O., 11. To., 12. F. Oktavdage. — 13. L. Oktav af Hellig tre Konger.

Søndag den 14. Januar. 2. Søndag e. Hellig tre Konger. Jesu Navnefest.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	- 5 Andagt. m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6. Andagt. m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 6 Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	- 3 —
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	- 2 $\frac{1}{2}$ —
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	- 5 Andagt.

Stille hl. Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{3}{4}$.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maanedlige Møde med Prædiken og Procession **Søndag den 7. Januar** Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Mariakongregationen for Mænd genoptager sine ugentlige Møder Torsdag den 11. ds.

Mariakongregationen for Ynglinge holder det første Møde i Aar Mandag den 8. Januar.

R. R. D. D. Missionarii, qui Directorium pro anno 1906 accipere optant, pretium (1 Kr.) mittant Hafniam (Rev. H. Gamél, Bredgade 64) statimque franco recipient.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Den 14. ds. 2. Søndag efter Epif. Kl. 10 hl. Messe med Præd.; Kl. 2 Katekese for Børnene; Kl. 3 Andagt m. Foredrag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V.

Nr. 2.

Søndagen den 14. Januar.

1906.

INDHOLD: Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark. — St. Josefs Hospital. — Sindssvagt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Frankrig. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark.*)

Af Wilhelm Schmitz. S. J.

Hvorledes har vore kristne Forfædre bedt? Hvilke Bønner har Moderen lært sit Barn, naar hun tog det paa Skødet og foldede dets Hænder, og hvorledes var for fire til fem Hundrede Aar siden Ordlyden af disse Bønner? Hvorledes lød dengang *Fadervor*, *Hil dig Maria*, *Trosbekendelsen* og *de ti Guds Bud*?

Dette er et Spørgsmaal, som maa kunne interessere enhver, hvis Tanke overhovedet sysler med Kristendommen. Men det er ikke blot Spørgsmaalet om disse Bønners Ordlyd, der kan gøre Krav paa hans Interesse; ogsaa meget andet, som knytter sig dertil, kan vel være hans Opmærksomhed værd; thi

*) Efter en Afhandling i Theologisch-praktische Monats-Schrift, Passau 1905: *Kinderlehre oder Christenlehre des Mittelalters*; bearbejdet om danske Forhold af Forfatteren selv og oversat af cand. mag. Halfdan Kejser.

1. har alle Kristne fra deres tidligste Barndom af lært disse Bønner,
2. har al religiøs Undervisning været knyttet til dem, og
3. er de i Middelalderen bleven bedt utallige Gange

Inden vi gaar over til at beskæftige os med selve Bønnernes Ordlyd, vil vi da først lidt nærmere betragte disse tre Sætninger. Derved vil vi faa et Indblik i hele den religiøse Undervisning og Opdragelse ved Slutningen af Middelalderen, saa vidt dette endnu er muligt efter de umiddelbart paafølgende store Omvæltninger. Disse Omvæltninger maatte jo svække Interessen for Bønnernes gamle Ordlyd og Mindet om, hvorledes de var bleven brugt i den kristelige Undervisning.

1. Disse Bønner har alle Kristne lært fra deres tidligste Barndom. Som Bevis herfor har man ofte anført Cochlæus's Ord: »Jeg ved, at her i Tyskland, før den lutherske Lære trængte igennem, Forældrene har lært deres endnu stammende Børn Fadervor, Englenes Hilsen, Trosbekendelsen og de ti Bud, saa at de kunde bede, førend de kunde tale rent eller gaa sikkert alene.« *) Disse fromme Forældre har baaret sig saaledes ad, fordi de mente paa denne Maade bedst at opdrage deres Børn for Himlen og følge Kirkens stadige Opfordring.

Det var nemlig den katholske Kirke, som i Middelalderen paa det mest indtrængende tilskyndede Forældrene til at lære deres Børn disse Bønner saa tidligt som muligt. I Overensstemmelse med den Opgave, som dens Grundlægger har stillet den, har Kirken i Forældrenes Hjerter opvakt den fromme Følelse, der lod dem erkende det som deres helligste og ædlest Pligt at give deres Børn en from, kristelig Opdragelse. Kirken har vist dem, hvorledes de just i Tilknytning til disse Bønner skulde give deres Børn den første religiøse Undervisning, den kristelige Børnelærdom, for paa dette Grundlag at opdrage dem baade for denne Verden og for Himlen. Og, naar Børnene voksede til, har Kirken ikke hørt op med at belære dem om Troens Sandheder, at bevare

*) *K. Otto*, Johannes Cochlæus, der Humanist, S. 2: *Wedewer*, Johannes Dietenberger, S. 20, o. a.

deres Kundskaber i Børnelærdommen og skaffe dem en dybere Forstaaelse deraf. Hvilken Del forøvrigt Kirken og dens Tjenere tog i denne Undervisning, vil tydeligt fremgaa af det følgende.

Først maa vi imidlertid henvende vor Opmærksomhed paa et Punkt, der aabenbart danner Forudsætningen for Børnelærdommen. Kirken har altid med største Omhu vaaget over, at disse almindelige Bønner blev rigtig oversatte og baade efter Indhold og Form nøjagtigt gengivne i hvert enkelt Folks Modersmaal, saaledes som det taltes paa den paagældende Tid.

I Aarhundredernes Løb foregaa der nemlig i alle levende Sprog ganske umærkeligt mange Forandringer. Følgen heraf kan være, at Bønnernes Ordlyd lidt efter lidt forældes og maa ombyttes med en ny, eller at den saa godt som umærkeligt forandres med Sproget. Hvis man strengt havde holdt paa den Form, hvori de første Trossendebud havde lært et Folk disse Bønner, saa maatte f. Eks. flere tyske Stammer den Dag i Dag bede *Atta unser* (Fader vor), som vi finder det i Vulfilas Bibeloversættelse fra det fjerde Aarhundrede.

Naar nu et Sprog — være sig paa Grund af Indvandring og Erobring som i England eller af andre Grunde — var blevet et andet, saa den kirkelige Øvrighed sig ogsaa foranlediget til at ændre de gamle Bønformularer eller erstatte dem med helt nye. I Danmark fandt saaledes Ærkebiskop Jakob Erlandsen det i det 13. Aarhundrede betimeligt at foretage en ny Oversættelse af disse Bønner, og han paa lagde indtrængende sine Sognepræster at sørge for, at de troende lærte dem. Alt, hvad der knytter sig hertil, giver et godt Bevis for, med hvilken Iver Kirken vaager over, at disse Bønners rette Tekst bevares uforvansket. Ærkebispens talrige Fjender, fremfor alle Enkedronningen, forsøgte nemlig i Tillid til Roms velbekendte Omhu for at bevare Troen ren, at rejse en Anklage imod ham, som om han ved at forandre det danske Credo havde forgrebet sig paa selve Troen. Urban IV. rettede derfor en meget skarp Skrivelse til Jakob Erlandsen, og først efter at der for anden Gang var sendt en pavelig Nuntius til Danmark, og Ærkebispens selv havde begivet sig til Rom, erkendte man der, hvor skammeligt han

var bleven bagtalt og skaffede ham omsider den tilbørlige Oprensning.*)

I Sverrig synes den kirkelige Øvrighed endnu ved Midten af det 15. Aarhundrede at have fundet det nødvendigt at foretage en Forandring i disse Bønner. I Aaret 1441 befalede nemlig Provincialconciliet i Söderköping at oversætte Fader-vor, Hil dig Maria og Credo paa Modersmaalet. Samtidig paalagdes det Præsterne paa alle Søn- og Helligdage at fremsige disse nye Bønformularer i det da brugelige Sprog for Menighederne, for at disse kunde lære dem. At der her virkelig er Tale om en *ny* Oversættelse, fremgaar af, at det allerede i det 14. Aarhundrede var paalagt Præsterne hver Søndag at forebøde disse Bønner.**)

Det kan imidlertid ogsaa ske, at disse Bønner ganske langsomt, næsten umærkeligt forandres i Folkets Mund samtidig med, at Sproget forandrer sig. Naar der derved ikke er nogen Fare for en Forandring af Meningen, kan Kirken rolig lade dette ske. Om man beder »led os ikke udi Fristelse« eller »i Fristelse« eller »ind i Fristelse«, om man — som i Middelalderen siger »Hel Maria« eller — som nu — »Hil dig Maria«, om man — som i Nordtyskland — beder »erlöse uns von dem Übel« eller — som i Sydtykland — »von allem Übel«, om man i Ave Maria taler om »die Stunde des Todes« eller om »die Stunde des Absterbens«, er jo altsammen ganske ligegyldigt.

Imidlertid har Kirken vist, at den har et vaagent Øje selv med saadanne i og for sig betydningsløse Forandringer. Paa den Tavle med disse Bønner, som blev ophængt i en Kirke i Hildesheim paa Foranledning af Kardinal Nikolaus af Cues, staar der, at Kardinalen havde dødlet Menigheden, fordi de ikke sagde Ordene i disse Bønner rigtigt, og just derfor havde han selv nedskrevet dem.**)

Den kirkelige Øvrighed lod sig imidlertid ikke nøje med at vaage over Bønnernes Ordlyd, at de altid forelaa i en nøjagtig Oversættelse og i et almenforstaaeligt Sprog, Den

*) *Script. rerum Dan.* 5, 607, ff. *Allen*, Fædrelandshist., 8. Op'ag, 171; *Wurm* i *Wetzer og Weltes Kirchenlexicon*, 2. Opl., Artiklen: Urban IV.

**) *Reuter dahl*, *Statusa synodalia veteris ecclesiae sveogothicae*, Side 127 og 163; *smlgn.* 57 og 83.

***) *Der Katholik*, 1883, II., 66.

drog ogsaa Omsorg for, at alle lærte disse Bønner — og forstod dem.

Hvad nu først Kendskabet til Ordlyden angaar, saa blev Bønnerne atter og atter bedet for Folket. Ved Middelalderens Slutning herskede i mange, maaske i alle Stifter, den Skik, at Sognepræsten hver Søn- og Helligdag fra Prædikestolen forebad disse Bønner for Menigheden, og for at sikre den nøje Overensstemmelse med den approberede Ordlyd var det mange Steder foreskrevet, at han ikke maatte fremsige dem udenad efter Hukommelsen, men skulde benytte en skreven eller trykt Formular.

Saaledes gjorde i 1453 en Stiftsprovst i Würzburg det til streng Pligt for alle Sognepræster eller Rektorer hver Søndag for Menigheden at fremsige eller lade fremsige »Pater noster, Engelens Hilsen, Credo og de ti Bud, og det ad textum, Ord for Ord.«

Konciliet i Basel paalagde 1505 Sognepræsterne at fremsige disse Bønner paa Folkesproget »med høj og tydelig Stemme, langsomt, med Ophold ved Slutningsordene eller Enden af de enkelte Artikler, ikke hurtigt eller med Overspringen af noget.«

1509 paabød Biskop Philip af Speier, »at I ved enhver Prædiken og da særlig om Søndagen skal fremsige Herrens Bøn, Engelens Hilsen, den apostoliske Trosbekendelse, fremdeles de ti Bud, de syv Hovedsynder og andre gavnlige Formaninger for eders undergivne og Sognefolk paa Modersmaalet, med høj, klar og tydelig Røst, ikke udenad, men efter Ordlyden af det Blad (charta lappirea), som i dette Øjemed er blevet trykt paa vor Foranstaltning, og som alle Sognepræster skal anskaffe og lægge paa deres Læsepult.« I Aaret 1516 paalagde hans Efterfølger Præsterne at fremsige disse Bønner »efter den Tekst, som er foreskrevet i den nye Udgave af Agenden.«*) Lignende Paabud findes i Agenderne for Mainz og Würzburg**).

For Sverrigs Vedkommende har vi allerede set, at den nye Oversættelse af Børnelærdommen skulde forebedes i Kirken hver Søndag, for at Sognebørnene kunde lære den.

*) Der Katholik 1883, II., ff.

**) *Bahlmann*, Deutschlands katholische Katechismen bis zum Ende des 16. Jahrhunderts, S. 39.

Ogsaa der synes man for at sikre sig en ensartet og nøjagtig Tekst at have truffet den Bestemmelse, at Bønnerne skulde læses op. Iblandt de Skrifter, som enhver Sognepræst i Linköping Stift skulde eje, nævnes nemlig ogsaa en kort Undervisning om Trosbekendelsen og de ti Bud. Man har da vel Lov til at antage, at dette Skema ogsaa har indeholdt den svenske Ordlyd af disse Bønner.*)

Biskoppernes Bestræbelser for, at der kun skulde bruges én bestemt Oversættelse af Børnelærdommens Bønner, viser sig endnu tydeligere deri, [at disse Bønner — trykt eller skrevet — blev optaget paa Modersmaalet i mange ellers latinske Agender, ja endog i Missaler. Vi har allerede set, at det var Tilfældet i Speier, ogsaa i et Missale fra Mainz findes de, og endvidere forelaa de jo i mangfoldige skrevne eller trykte Bønnebøger, Skriftespejl, Vægkalendere, Bønnetavler og i »Det kristelige Livs Tavle.«*)

Med den største Omhu har Kirken altsaa vaaget over, at de omtalte Bønners Indhold kunde blive uforandret, hvor meget de levende Sprog end stadig forandrede sig.

(Fortsættes.)

St. Josefs Hospital.

Hvad man næsten kunde forudse, det er nu indtruffet. Al den Velvilje og Interesse, som der rundt om i Landet og ikke mindst her i København, selv fra højeste Sted, er bleven vist St. Josefs Søstrene og deres Hospitalsvirksomhed, den maatte jo vække Kritiklysten hos dem, som lever af en mere eller mindre vellykket Skandalefabrikation — og Misundelse hos hine, som helst saa, at alle Privathospitaler gik over paa Kommunens Hænder! — blev til Kommunehospitaler under *socialistisk* Ledelse. Af samme ædle Bevæggrund har man allerede for nogen Tid siden prøvet

*) *Reuterdaahl*, Statuta etc., S. 83.

**) *Geffcken*, Bilderkatekismus des 15. Jahrh., Beilage, Spalte 198 ff.; *Moufang*, Mainzer Katechismen seit Erfindung der Buchdruckerkunst bis zum Ende des 18. Jahrh., S. 7 ff. Smlgn. ogsaa de af *Bahlmann*, anf. Skr., Anm. 93, samlede Citater.

at kaste Skarn paa St. Josefs Søstrenes ny Hospital i Esbjerg, men selvfølgelig kun med det Resultat, at Hospitalet blomstrer og trives og altid er udmærket godt besøgt.

Nu kommer Turen ogsaa til St. Josefs Hospital her i København, som altid er overfyldt, hvilket paa Forhaand er det bedste Modbevis imod de løse Paastande, som et herværende Blad har rejst imod det. — Vi siger løse Paastande, eller hvad andet skal man kalde det, naar man forsøger at bilde Folk ind, at de syge uden forsvarlig Grund bliver behandlet grovt og hensynsløst, ja endogsaa slaaet og udkældt for »Svinebæster«, naar deres Sygdom havde visse ubehagelige Følger. Det er dog selvfølgelig ikke Søstrene selv, der skulde have forsyndet sig i den Grad, men de mandlige Medhjælpere i Sygeplejen. Vi ser os imidlertid i Stand til at oplyse, at Tilfældet med »Svinebæstet« og Slagene slet ikke forholder sig saaledes som af Bladet fremstillet. Grunden til, at bemeldte Sygeplejer tabte Taalmodigheden, saa at det nævnte Ord slap ham ud af Munden var den syges uhørt frække og svinske Opførsel imod Sygeplejeren, saa at denne næsten kunde siges at have brugt et altfor mildt Udtryk ved at titulere vedkommende paa ovennævnte Maade. Vi tror næppe, at selv det mest taalmodige Lam af en Bladreporter eller den mest dydsirede journalistiske Moralprædikant vilde have handlet anderledes, om der var overgaaet ham, hvad der overgik hin Sygeplejer, eller for at tale en lille Smule tydeligere, om han havde faaet det i Ansigtet, som hin stakkels (!) Patient smurte i Ansigtet paa sin Sygeplejer.

De fleste af de øvrige Paastande er for Resten ogsaa en Gang tidligere bleven fremsat i et lignende Blad og imødegaaet af Patienter, som har ligget paa Hospitalet og kender Forholdene der af *Selvsyn*. (Se forrige Aargang Nr. 29, S. 475.) Disse Paastande gaar hovedsagelig ud paa, at der er daarlig Lys og Luft paa Hospitalet — og at Søstrene i Stedet for at passe de syge, plejer Bønner og deres aandelige Øvelser, saa at de syge kan ligge i Timevis og jamre sig uden Hjælp — uden at de barmhjærtige Søstre bryder sig om dem.

Hvad det første angaar: Den daarlige Luft, da er dette vistnok det eneste, der med nogen Grund kan ankes over

paa Hospitalet, d. v. s. ogsaa kun for den *ældste* Dels vedkommende; men der er vist ingen Tvivl om, at naar man høfligt henvender sig med sine paa dette Punkt som sagt maaske nok noget berettigede Klager til Lægerne og til Forstanderinden, da vil disse sikkert ogsaa i Forening søge at afhjælpe, hvad der kan afhjælpes i denne Henseende i et ældre Hus, der ikke er bygget efter de *allernyeste* hygiejniske Fordringer.

Klagerne derimod angaaende Søstrenes paastaaede Forømmelse af deres Pligter imod de syge falder fuldstændigt til Jorden overfor de gunstige Udtalelser, man kan høre om Søstrenes Taalmodighed og Opofrelse ikke blot fra Patienternes Side, men ogsaa fra Lægernes Side, som dog mangen Gang har bedre Forudsætninger til at bedømme Søstrenes Arbejde end selve Patienterne. — Det kritiserelystne Blad har sendt en Interviewer til »en af Professor-Autoriteterne« derinde paa Hospitalet for om muligt i dennes Udtalelser at faa Støtte- og Holdepunkter for en yderligere og mere effektiv Kritik; men man kan læse igennem Linierne, at vedkommende Interviewer er kommen ret galt af Sted dermed og hans Forsøg paa — som en uværdig Hævn herover — at latterliggøre Professorens Udtalelser falder ogsaa ret uheldigt ud og bidrager kun til end mere at pointere *Professorens urokkelige »Beundring for den overordentlige Opofrelse og Taalmodighed, Søstrene udviser.«*

Der er altsaa slet ingen Grund for Søstrene til at foruroliges over et skandalelystent Blads Skrivelser eller over en eller anden urimelig og utaknemmelig Patients Kritiseren. Naar de har baade Lægernes og det overvejende Fler-tal af Patienterne paa deres Side, saa kan de rolig og med glad Tillidsfuldhed fortsætte deres offervillige og velsignelsesrige Gerning.

I dette Sammenhæng vil det maaske være af særlig Interesse at læse, hvad et andet — et anset Blad skriver om *Julefesten paa St. Josefs Hospital*. Vi hidsætter derfor *Nationaltidendes* Notits herom:

I Lighed med de tidligere Aar pyntedes Juleaften paa hver af Sygestuerne et stort og smukt Juletræ, hvortil Søstrene sammen med de flinkeste Patienter havde lavet en

Mængde Kurve og Hjærter m. m. Allerede Kl. 4 om Eftermiddagen begyndte Søstrenes Julevandring med Sang gennem Hospitalets Stuer, og først lidt over Kl. 8 var denne afsluttet. Derpaa aflagde Lægerne Julevisit hos deres Patienter; Juletræernes Godter fordeltes mellem dem, og hver af dem fik foræret af Hospitalet en Flaske god Vin samt en lille Souvenir. Blandt de mange Patienter, som maatte holde Jul paa Hospitalet, var Taknemmeligheden stor over Søstrenes smukke Arrangement.

1. Juledag serveredes Frugtsuppe, Høns og Kyllinger samt Dessert til Patienterne, og om Eftermiddagen Chokolade med Bagværk.

I Anledning af Julen var Besøgstiden udvidet, og Hospitalet gjorde et endnu venligere Indtryk end om Hverdagene.

Onsdag Aften den 3. ds. læses i »Nationalt.«:

»I Roskilde har der i de sidste Dage gaaet nogle Rygter om, at en Søn af Ølhandler Petersen i Allehelgensgade skal have været Genstand for Mishandlinger af en lidt for haardhændet Sygeplejerske paa Byens Epidemihus. Rygterne fortæller endog, at Barnet, en ni-Aars Dreng, skal være død umiddelbart efter de formentlige Mishandlinger. »Roskilde Tidende« har søgt nærmere Oplysninger hos Sygehuslæge *Hertel*, som meddelte, at Rygterne var grundløse, og at Barnet er afgaaet ved Døden som Følge af en Lammelse, der var fremkaldt af Difteritissygdomme. Liget vil dog nu blive obduceret for at fjerne enhver Mistanke, ligesom Sygeplejersken er afskediget for at bringe Ro over Sindene. I den senere Tid er der paa Epidemi-Afdelingen død tre Patienter, et Antal, som ikke er særlig højt, naar der tages Hensyn til den store og haarde Epidemi.«

Ovenstaaende har vi aftrykt blot for at vise, hvorledes der overalt kan fremkomme Klager, og hvorledes saadanne mere eller mindre berettigede Klager saa let kan overdrives og tilsidst flyve videnom som rigtig ondsindede Rygter. Vi glæder os ligesaa oprigtig over Sygehuslæge *Hertels* Dementi af ovenstaaende Rygte som over »en af Professor-Autoriteternes« rosende Udtalelser om vort eget Hospital her i København.

Samme Blad, som i den senere Tid har angrebet St. Josefs Hospital, har dog ogsaa forleden givet Plads for et *Forsvar*. Indsenderen erklærer først at kunne tale af Selvsyn og at have haft rig Anledning til Sammenligning med

andre Hospitaller; en Sammenligning, der absolut et falden ud til Fordel for St. Josefs Hospital. Derpaa hedder det:

Den Beskyldning, at Patienterne ligger uden Tilsyn, medens Søstrene er i Kirke, er helt grebet ud af Luften; hele Døgnet rundt er den vagthavende Søster paa Gangen foruden Vaagekoner og Gangpiger. Tonen paa Hospitalet er yderst høflig og elskværdig, dér kunde de andre Hospitaller lære betydeligt af St. Josefs.

Skriverhans taler om Søstrenes milde Smil, naar han har mødt dem paa Gangene. Jeg kan forsikre Skriverhans, at hvis han havde set de samme milde Ansigter bøjet over sig Time efter Time, Nat efter Nat, mens Smerterne gjorde Tiden lang, saa havde han lært, hvilken Trøst et saadant blidt Ansigt er.

Den »Fart«, Skriverhans ønsker, at Søstrene burde lære, vil jeg haabe, de aldrig maa faa. Pasningen af de syge foregaar netop med en saa velgørende Ro, hurtigt og lyd- løst. Søstrene har Tid til at yde al den Hjælp, Patienten ønsker; der er aldrig det Jag, som piner syge Mennesker.

Til Slut skal jeg blot bemærke, at Maden er udmærket, og enhver kan faa saa meget, vedkommende ønsker. Efter mine Erfaringer kan jeg kun se tilbage paa mit Hospitalsophold med den største Taknemmelighed mod St. Josefs Søstrene.

Saa vidt det indsendte Forsvar.

Sindssvagt.

I katholskfjendtlige Blade kan man en Gang imellem læse Ting, som kun altfor klart godtgør, at man i visse Kredse endnu stadig tror at kunne fremsætte de mest sindssvage Paastande om katholske Forhold uden at risikere det mindste. Men hvad »Kirkeklokken« for 31. Dec. 1905 byder sine Læsere i en lille Artikel om *Paven og Reformbevægelsen*, det grænser lige op til Haan og Foragt for Læsernes Tænkeevne.

Der angives ikke mindre end tre Kilder til den sindssvage Artikel. Lige under Overskriften ansøres »A voice from *Itali* Nr. 1«, altsaa et engelsk Blad, som Kilde; ved Enden af Artiklen staar der: »*fra Valdensermissionen*«; selve Artiklen derimod begynder med de Ord: »I Maj stod der i et tysk Blad, der læses meget af Katholikerne, et mærkeligt

Brev fra dets Korrespondent i Rom. Der siges blandt andet følgende«

Den største Sandsynlighed taler vel for, at en Valdensermissionær har skrevet til det tyske Blad, der maaske læses meget af — de daarligste blandt Katholikerne; Artiklen gik saa over i det engelske Blad og endelig efter otte Maaneders Forløb havnede den i »Kirkeklokken«, der skulde udbasune de sindssvage Paastande over Dannevang.

Artiklens Indhold er af den Art, at man øjeblikkelig ser, at den ikke stammer fra en katholsk Korrespondent til et katholsk Blad. For at fange enfoldige Sjæle, svarer nogle Punkter vel til Sandheden; hele Resten derimod er Opspind og Fantasifostre. Men »Kirkeklokkens« Læsere skal nok faa det altsammen ned uden at blinke!

Hvad siges der nu bl. a. i den romerske Korrespondents Brev? Paven roses i en mistænkelig høj Grad: »Den nuværende Paves Optræden viser sig tydeligere og skønnere fra Dag til Dag paa Vatikanismens (?) mørke Baggrund. De Flyveblade, der udgives af forskellige høje Præster med Pavens Billigelse — nogle af dem er skrevne efter hans udtrykkelige Ønske — stiller ham i et meget gunstigt Lys. De er affattede i en saa liberal Aand og forlanger paa en saa fornuftig Maade en Fornyeelse i Kirken, ved at denne følger med Tiden, at vi næsten synes at være midt i den katholskReformation med Pius X. som en anden Luther«(!!!).

Herefter kunde man jo vente sig noget storartet, i det mindste fra et luthersk Standpunkt, Men desværre — ogsaa her er det kun »en latterlig lille Mus«, der kommer frem!

»De Ønsker«, hedder det nemlig videre, »der saaledes fremsættes fra Vatikanets Side — d. e. fra dets bedste Mænd (!) — omfatter:

»Det pavelige Hofs Indskrænkning og Forsimpling.« — Heri er der noget sandt; det skal gerne intrømmes, og det er til Dels allerede sket.

»Præste- og Munkeordenens Afskaffelse med Undtagelse af fem eller seks (de tælles for Tiden i Hundredvis) samt Ophævelse af Klostrene, der misbruges i saa høj Grad.« — Sandhed er kun, at Pius X. ikke holder særlig af smaa Ordener, der ikke viser Livskraft, og at han derfor søger mere at styrke de store, livskraftige Ordener. Men hvorledes fem eller seks Ordener skal blive ved at bestaa efter »Ophævelsen af Klostrene«, — det er en Gaade, som ikke engang en valdensisk Hjerne kan løse; Ordensliv og Klostre er jo det samme som Militærvæsen og Kaserne. At Klostrene »misbruges i saa høj Grad«, er naturligvis en uomtvistet Sag for Folk, der kun kender Ordenslivet af Kolportageromaner.

»Omordning af den teologiske Undervisning i Seminarierne«. — De vordende Præster skal vist opdrages efter den »fri Forsknings« lovløse Principper, og Resultatet vilde være det pæne Virvar, der hersker blandt de protestantiske Præster.

»Større Frihed for katholske Videnskabsmænd, saa at deres Skrifter ikke udsættes for den nu gængse Fordømmelse.« — En Videnskabsmand i Ordets *sande* Betydning, som f. Eks. afdøde Louis Pasteur o. a., behøver ikke at være bange for den kirkelige Censur. Stymperne derimod skal heller ikke i Fremtiden sælge deres Gift med »Pavens Billigelse.«

»Afskaffelse af det pavelige Diplomati og Oprettelse af en Skole til Diplomaters Uddannelse«. — Det er det dejligste Nonsens, jeg nogensinde har set! Hvad vilde man sige, hvis jeg ønskede »Kirkeklokkens« Undergang og Uddannelse af en ny Redaktør af »Kirkeklokken«? Og det vilde der dog være Fornuft i!

»Indskrænkning af Tallet paa italienske Bispedømmer; der findes for Tiden 264«. — Det kan godt være Pave Pius X. »udtrykkelige Ønske«; men om de italienske Bispedømmers Antal forøges eller formindskes, — det er i »reformatorisk« Henseende uden særlig Betydning. Der er nu i Italien ikke saa faa Biskopper, der er Indehavere af to eller tre Bispedømmer. Der kan allsaa kun være Tale om en formel Forandring.

»Omdannelse af alle (?) Kongregationerne, som ingen Forandring har undergaaet siden Sixtus V.' Tid.« — Det kan man ikke have noget imod,

»Gudstjenestens Omordning, saa at den bliver i Lighed med den rette Kristendoms Fordringer, idet Frelseren kommer mere i Forgrunden, og Madonna, Helgener og Relikvier trænges tilbage.« — Disse »den rette Kristendoms Fordringer« har den katholske Kirke altid taget Hensyn til, og kun Folk, der ikke har en Smule Kendskab til Kirkens Aand, som den udtaler sig i dens liturgiske Bøger (Messebog, Breviar, Rituale o. s. v.), kan paastaa, at Kristus ikke staar i Forgrunden; efter katholsk Anskuelse er Maria og Helgenerne simpelthen ingenting uden Kristi Forløsergerning. En »Omordning« paa dette Omraade kunde i det højeste føre til noget lignende, som man nu ser i Protestantismen: at man kan være »Kristen« uden at tro paa Kristi Guddom; saa vidt er man jo naaet. Først tabte man Respekten for Maria og Helgenerne, og nu er den i vide Kredse ogsaa borte for Frelserens vedkommende.

»En hjertelig og aandelig Fornyelse af Katholicismen i sin Helhed«. — Ja, »at forny alt i Kristus«, — det er jo Pius X.' Program. Men Katholicismen trænger ikke til nogen

Fornyelse; det er heller ikke Pavens Mening at forny Kirkens *Lære*. Derimod er der jo altid meget at gøre i Retning af at gennemtrænge *alle* Katholiker med Kirkens Aand og Lære, og denne eneste sande Reformation, som netop de bedste Paver stadig tilstræbte, er ogsaa Pius X.' Ønske og Formaal.

»En fuldstændig given Afkald paa tidligere Fordringer vedrørende verdslig Magt i Italien.« — Det er et saare indviklet Spørgsmaal! Pavedømmet har jo faktisk eksisteret i Aarhundreder uden verdslig Magt. Men den Gang blev de fleste Paver ogsaa Martyrer. Da Paverne senere var i Avignon, blev de afhængige af de franske Konger. Og denne Tilstand var en af Hovedaarsagerne til at store Dele af Tyskland ved den saakaldte Reformation saa let blev løsrivne fra Pavestolen. Hvis nu Paven gav Afkald paa verdslig Magt i Italien og sluttede Fred med den italienske Regering, hvem kunde saa garantere for, at han ikke ved given Lejlighed med Rette eller Uret kunde beskyldes for at gaa Italiens Ærinde, ligesom han i sin Tid af Tyskerne blev beskyldt for kun at besørge Frankrigs Interesser? Nej, saa længe Pavens *fulde* Frihed ikke er betryggende garanteret, kan han ikke med god Samvittighed give Afkald paa »Petri Arv«, som han forøvrigt jo paa retmæssig Maade er kommen i Besiddelse af.

Til Opregningen af »de Ønsker, der saaledes fremsættes fra Vatikanets Side«, (!) tilføjes der: »Med ét Ord: Katholicismens Tilbagevenden til Evangeliet.« — Du kære Evangelium! Hvem forhaaner dig dog saa grusomt og paadutter dig Ting, som man forgæves søger i dig og hos dig? Evangeliet er dog aabenbaret af Gud og kan aldrig indeholde noget saa sindssvagt som nogle af de oven anførte Ønsker vitterlig er. Man kunde blot spørge, om det er af Dumhed eller Ondskab, at de siges at være fremsatte »fra Vatikanets Side, d. e. fra dets bedste Mænd«? Vistnok begge Dele.

Hvis der eksisterer en Nobel-Præmie for Sindssvaghed, kunde man med god Samvittighed tilraade »Kirkeklokken« i 1906 at indsende en Ansøgning derom.

P. G. Schmiderer.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I forrige Uge mistede Ugebladet en af sine flittige Medarbejdere, nemlig den i Boghandlerverdenen bekendte tidligere Boghandlerfuldmægtig hos Reitzel: *H. Vilh.*

Martensen. Den afdøde hørte ikke, saaledes som sin efterlevende Søster, til vor hl. Kirkes ydre synlige Samfund, men var en inderlig from, ren og troende Sjæl, i hvem der ikke var Svig, og som havde Øje for og elskede det fælles mere end det, som skiller. Et inderligt Venskabsbaand knyttede den afdøde til dette Blads tidligere Redaktør, den knap 3 Fjerdingaar forud for ham hedengangne Pastor Johansen. Dette gav Anledning til, at den afdøde ogsaa en Gang imellem lod vort lille Ugeblad nyde godt af den poetiske Aare, som han var begavel med. Ugebladets Læsere har vistnok ofte glædet sig ved de smukke Digte, som han under Mærket *V. J.* har ladet komme os til gode. Vi nævner blot et Par af de større fra de sidste Par Aargange af Ugebladet: »Ved Gravene« — »Søen og Kastevinden« — »Mod Vinter« — »Hvorfor — Fordi« — »Fra Oldtids Grave«... Men ogsaa for en større Kreds var han kendt for sine Lejlighedssange, I Fjor udgav han en Digtcyklus »Hvad Maanen fortalte«, samt: Erindringer fra Virksomheden hos Reitzel. — Det sidste Digt her i Bladet fra hans Haand fandtes under det sædvanlige Mærke *V. J.* i forrige Aargangs sidste Nr. under Titlen: *Aftenbøn.* Et Par Dage efter døde han af en akut Lungebetændelse; nævnte Digt blev saaledes hans eget Livs Aftenbøn og Afslutningen paa hans skattede Medarbejderskab her ved Bladet. Gud lønne ham!

Roskilde. (V. X.) I Præstegaarden fandt der anden Juledagsaften en fornøjelig Sammenkomst Sted. Efter at have bivaanet Andagten samledes c. fyrretyve Damer og Herrer af St. Laurentius og St. Maria Foreningerne i Vestibulen, hvorfra man, med Sognepræsten i Spidsen, under Musikens Toner gik samlet til Festsalen, hvor et meget smukt pyntet Juletræ straalende de indtrædende imøde. Efter at Børnene havde danset nogle Gange om Træet, afsang Forsamlingen »Stille Nat«, hvorpaa Prioren Højærv. Pater Kerckhoffs bød hjertelig Velkommen. Pateren haabede, at dette Træ, som i Aften var plantet her, maatte fæste dybe Rødder og bære gode Frugter (ikke Pebernødder) men gode, trofaste Katholiker; han bragte sluttelig en Tak til alle dem, som havde bidraget til Festen. Efter Talen afholdtes et Lotteri, der var indkommet 105 Pakker, saa at hver kunde trække tre Gange. Aabningen af Pakkerne gav Anledning til megen Munterhed. Efter at man havde moret sig paa forskellig Maade, indtog man samlet en Forfriskning i Patrenes Spisestue, hvor der blev udbragt forskellige Skaaler i »Chokolade«. Tiden forløb under den muntreste Stemning til henad Kl. 9, idet der blev holdt flere Taler, blandt andet for Prioren, Bestyrelserne og et Par af Medlemmerne, som ved deres smukke Musik og straalende Humør havde bidraget

meget til den gode Stemning under Festen og endelig for Kogejomfruerne og for den gode Kaffe. Ved halvti Tiden gik enhver til sit med Mindet om den smukke Fest, der sent vil glemmes i Menigheden og som ogsaa var en Glæde for Sognepræsten, der havde tilbragt en fornøjelig Aften med sin Menighed. Man skiltes fra hverandre med Haabet om at samles igen næste Jul, men dobbelt saa mange. — Sognepræsten og den unge Menighed ønskes al Held og Lykke i det nye Aar.

Frankrig. (*Glædelige Livstegn.*) De franske Katholiker begynder at røre paa sig. Man har dannet en *Antifrimurer-Liga* med det Maal for Øje at boykotte Frimurerne paa alle Omraader, særlig ved Valgene — en absolut nødvendig Modtaktik. Ligaen har ogsaa en kvindelig Afdeling med Navnet »*Liga Jeanne d'Arc*«. — En anden Forening er allerede tidligere bleven dannet under Navnet: »*Action Liberale Populaire*« med et lignende Formaals, nemlig at bibringe Katholikerne den fornødne politiske Interesse under de nærværende Forhold. Forleden afholdt denne Forening under den deputerede *Pian's* Forsæde en stor Kongres i Paris, hvortil henvend 1000 forskellige Komiteer havde sendt Repræsentanter foruden ovennævnte Antifrimurer-Ligas Repræsentanter. *A. L. P.* tæller allerede over 200,000 Medlemmer i 1200 Komiteer.

Juleuddelingen 1905 i St. Ansgars Sogn indbragte: 761 Kr. 61 Øre, som uddeltes i Form af Fødevarer til 160 Familier og kontant Hjælp til 8 Enligtstillede. De uddelte Fødevarer var: 784 7 Flæsk — 160 7 Smør — 160 7 Sukker — 160 halve 7 Kaffe — 350 Sigtebrød.

Indsamlingen til Fødevarer til Trængende i **Rosenkranskirkens Sog** indbragte 216 Kr. Ved Hjælp af dette Beløb blev 45 trængende Familier og Enligtstillede paa Frederiksberg og Vesterbro understøttede.

Komiteerne bringer herved Bidragyderne en hjærtelig Tak paa de Trængendes Vegne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Januar. 2. Søndag e. Hellig tre Konger. Jesu Navnefest. (I alle Vikariatets Rektoratskirker oplæses paa denne Søndag under Hovedgudstjenesten en Sammenstilling af kirkelige Forskrifter angaaende den hl. Ægtestand. Smign. »Kirkelige Bekendtgørelser« Nr. 2. 1900.) — 15. M. Paulus, Eneboer. — 16. Ti. Marcellus, Pave og Martyr. — 17. O. Antonius, Abbed. — 18. To. Petri Stol i Rom (Biskoppens Præstevielse 1850). — 19. F. Knud, Konge og Martyr. — 20. L. Fabianus og Sebastianus, Martyrer.

Søndag den 21. Januar. Hovedfesten til Ære for den hl. Familie. Jesus, Maria og Josef. (Agnes, Jomfru og Martyr.) (Biskoppens Fødselsdag 1834.)

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyseg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt. m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordруп):	- 10 — — —	- 5 —

Stille hl. Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolddodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{3}{4}$.

St. Ansgars Kirke. Fredag den 19. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$, fejres en stiftet højtidelig Levitnesse i Anledning af Kong Knud den Helliges festlige Mindedag, hvortil Alle indbydes.

St. Franciskus' III. Orden. Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 19. ds. Kl. 8 Aften.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag d. 14. Januar i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Mariabørnernes Forening holder Fælleskommunion Søndag d. 14. Januar Kl. 7 Morgen i St. Knuds Kapel. Onsdag d. 17. Januar Kl. 8 Aften offentligt Møde med sakramental Velsignelse.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Den 14. ds. 2. Søndag efter Epif. Kl. 10 hl. Messe med Præd.; Kl. 2 Katekese for Børnene; Kl. 3 Andagt m. Foredrag.

Den h. Families Forening.

Søndag den 21. ds. holdes i St. Ansgars Kirke Kl. 6 Aften en højtidelig Festandagt, under hvilken Medlemmerne af de kriste-Familiers Forening fornyer den højtidelige Indvielse til den h. Familie, Jesus, Maria og Josef i Nazareth. Da det er den eneste offentlige Fest, Foreningen fejrer, vil det uden Tvivl svare til Foreningens Aand, at Medlemmerne ikke blot overværer denne Aftengudstjeneste, men ogsaa ret talrigt indfinder sig ved Herrens Bord paa denne Dag i deres Sognekirke. — Den lille Forenings-bog bør medbringes, for at Alle kan gentage tilligemed Sognepræsten den højtidelige Indvielsesbøn. Nye Medlemmer indtegnes hos Sognepræsten.

Ovenstaaende gælder ogsaa om Rosenkranskirken og St. Anna Kirke og Foreningens Medlemmer i disse Sogne, hvor Festandagten holdes Kl. 5, resp. Kl. 6.

Ansgariusforeningen

afholder sin aarlige Generalforsamling Søndag d. 28. Januar Kl. 11 $\frac{3}{4}$, i Forsamlingsalen, Bredgade 64. Dagsorden: Beretning. Regnskab. Valg af Bestyrelse. Forslag, som ønskes behandlede, maa være indsendte til Formanden, H. Kejser, Hyldegaardsvej 31, Charlottenlund, senest Tirsdag den 23. Januar.

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes meldt paa Avispostkontoret (i Løvstræde).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogluder samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V.

Nr. 3.

Søndagen den 21. Januar.

1906.

INDHOLD: Nazareth. — Interdikt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Randers. Rom. Italien. Tyskland. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Nazareth.

(Hovedsagelig efter „Hamb. Kirchenblatt.“)

Næst efter Bethlehem og Jerusalem er Nazareth en af de Byer i det hellige Land, hvortil der frem for alt knytter sig dyrebare Minder for os Kristne. Endnu den Dag i Dag er denne lille galilæiske By omtrent det samme, hvad den var paa Kristi Tid; afsides som den ligger fra Palæstinas mere befærdede Router, kommer den nemlig ikke meget i Berøring med Omverdenen, undtagen naar netop kristne Pilgrimme søger dertil for at se det Sted og de Omgivelser, hvor den menneskevordne Gudssøn har tilbragt Størstedelen af sit Jordeliv.

Nazareth har en malerisk Beliggenhed i en Bjærgsænking paa den nordlige Side af Sletten Esdrelon. De smaa tarvelige, firkantede Huse er bygget af hvide Sten og forsynet med næsten helt flade Tage, som enten er skiferdækkede eller makadamiserede eller simpelthen af tørret Ler; kun faa Vinduer lader Lyset trænge ind i Værelserne og de synes anbragte paa maa og faa uden nogen bestemt Plan;

Gaderne er smalle og daarligt vedligeholdte; det hele indrammes af tætte, Aarhundred gamle Trækroner, hist af venlige Sykomorer, her af mørke Cypresser. Man kan ved Synet af alt dette let tænke sig 19 Aarhundreder tilbage i Tiden og tro sig hensat til Tømmermanden Josefs Dage. Naar Familjerne ved Dagens Hælding bestiger Husets Platform, for der at tilbringe den kølige Aftenstund, eller for der at samles til fælles Bøn, saa melder sig let den Tanke: Saaledes har Maria og Josef ogsaa gjort det. Ser man Børnene i deres grønne Klæder af Uld eller Linned ile ned ad Højens Skrænter til deres livlige, barnlige Lege, saa spørger man sig selv: Mon ikke ogsaa Jesusbarnet i sin Tid har leget her imellem disse samme Klippeblokke? Og naar de smukke Nazarenerinder, disse fuldendte Typer paa den syriske Ansigtform, med deres klare Øjne og deres blide Sprøg — naar de med deres smaa Børn ved Haanden og med Vandkrukken paa Hovedet kommer hen til den ældgamle Brønd, saa er man næsten belavet paa at se den hl. Jomfru slutte sig til dem med Jesusbarnet ved Haanden. Ved Gadehjørnerne opdager Pilgrimmen forskellige Værksteder, deriblandt ogsaa Snedker- og Tømmerværksteder, og hans Indbildningskraft forestiller ham uden Vanskelighed de beskedne, fredelige Omgivelser, hvori vor Frelser har tilbragt henved tredive Aar. Værkstedet er aabent ud til Gaden, bagtil er det ligesom sammenvokset med Klippeskraenten. Nær ved Indgangen hænger der noget Værktøj paa Væggen, raat tilhuggede Bjælker af Sykomore- og Cedertræ ligger paa Gulvet ved Siden af primitive Husgeraad og Køkkenredskaber, som er tilsalgs. Den bageste Del af Værkstedet tjener haade som Køkken og Kammer. Arnen bestaar af tre Stenblokke, og Røgen derfra søger op langs Væggen og taber sig omme bag Klippeskraenten. Nogle Hylde oppe under Loftet gemmer de omhyggeligt sammenrullede Tæpper og Maatter, som benyttes dels ved Maaltiderne, dels som Sengested om Natten. Alt er tarveligt, men probert. En endnu ung Mand, hvis Ansigtstræk afspejler Sjælefred og Guds frygt, ledsager sine taktfaste Hammerslag med Melodien til en kirkelig Salme, en ædel ren Kvinde retter fra Baggrunden af Kammeret sit Blik imod ham, medens hun vugger et sovende Barn paa sine Knæ.

Saaledes omtrent har ogsaa den hl. Familjes Hjem været beskaffent efter dens Tilbagekomst fra Ægypten. Efter østerlandsk Skik, maatte Moderen die sit Barn i det mindste i to Aar. Naar det skulde vænnes fra, kom Slægtninge og Venner sammen i Familien og lykønskede Moderen. Efter Loven var Barnet indtil det femte Aar hovedsagelig henvist til Moderens Omsorg, derefter begyndte Faderen at tage sig af Barnets Opdragelse, underviste det i den guddommelige Lov og begyndte saa smaat at sætte det ind i sit eget Haandværk. Omtrent i den Alder begyndte altsaa ogsaa Jesusbarnet at faa sin første Undervisning i Josefs Værksted. Det maa have været rørende at se, hvorledes de smaa Arme og Hænder begyndte at være Josef lidt til Nytte, og hvorledes Jesusbarnet ved hans Belæringer skænkede ham hele sin uudgrundelig dybe og uforlignelig harmoniske Sjæls Opmærksomhed. Vanskelig kunde der være givet dette Barn mere passende Læremestre her paa Jorden end Josef og Maria, disse to udvalgte Sjæle, Guds særlige Venner, oplyste som de var af Naadens Lys og indviede i den Allerhøjestes Raadslutninger; men Spiren til sin fuldstændige Udvikling havde dette himmelbaarne Barn i sit eget vidunderlige Væsens Indre. Samuel, Salomon og saa mange andre vise Mænd i Israel var bleven opdraget og oplært under skriftlærde Læreres Ledelse. Jesus havde ikke en Gang nydt den stedlige Synagogeforstanders Undervisning. Derfor var hans Bysbørns Forundring saa stor, da de hørte ham baade læse og udlægge Skriften, som om det havde været hans stadige Beskæftigelse under hans Opvækst. »Er han ikke Tømmermandens Søn?« spurgte de, »hvorfra har han al denne Visdom?« Evangelisterne og vi med dem drager heraf den naturlige Slutning, at han havde sin Visdom af sig selv. Dette følger jo af Troen paa Menneskevordelsen. Naar det evige Ord er bleven Kød i ham, saa var det dette selvsamme evige Ord, der var Gudmenneskets indre guddommelige Lyskilde og hans Menneskeheds ufejlbarlige Fører, saa at han ogsaa som Menneske kunde undgaa enhver Anstødssten og enhver Vildfarelses Afgrund. Han var Gud ligesom sin himmelske Fader, og Menneske ligesom vi, lignede os i alt, vor Syndighed undtagen. Ligesom Guddomsfylden ikke blev forringet ved

sin Berøring med hans Menneskehed, saaledes blev hans Menneskehed heller ikke absorberet, sat ud af Spillet, om man saa tør sige, ved sin Forening med Guddommen, men blev adlet og fuldkommet. Skønt den personlige Forening med Guds evige Ord frigjorde Jesu menneskelige Natur for alle Vildfarelser, Fejl og Svagheder, saa bevarede den alligevel hele sit menneskelige Væsen og forhindredes saaledes dog ikke i at være et opbyggeligt og *efterligneligt* Eksempel til Gavn for os. Det var af stor Betydning, at Jesus levede og handlede som Menneske midt iblandt Mennesker, og at hans Guddom ikke var mere fremtrædende end absolut nødvendig, naar der skulde slaes et afgørende Hovedslag for at vække Masserne af deres Ligeegyldighed og Vantro. Men i alle Tilfælde stod det guddommelige og menneskelige ikke skarpt afgrænset overfor hinanden i den menneskevordne guddommeiige Personlighed. Ved de forskellige passende Lejligheder eller Anledninger aabnede det menneskelige Element sig efterhaanden for Paavirkningen fra det evige Ords Lys, i hvis Fylde det var nedsænket fra Menneskevordens første Øjeblik. I dette Lys saa Mennesket Kristus, hvad han skulde gøre og tale. Saaledes forenedes den naturlige, menneskelige Kundskab med den guddommelige Viden, men denne sidste, den guddommelige Alvidenhed, blev kun da benyttet og tilkendegivet, naar Omstændighederne *krævede* det og altid under Iagttagelsen af de vise Hensyn, som Forsynet havde bestemt. Men selv disse Omstændigheder og Tildragelser sammenvævedes paa en naturlig Maade med et ganske sædvanligt menneskeligt Levnedsløb. Derfor bemærker ogsaa Evangelisten, at Jesusbarnet tiltog i Visdom for Gud og Mennesker, d. v. s. skønt han var i Besiddelse af guddommelig Alvidenhed, benyttede han sig dog kun deraf, alt efter som den menneskelige Udviklings Love og hans guddommelige Sendelse krævede det. Derfor er der i Jesu Barndoms- og Ungdomsliv ikke noget usædvanligt eller æventyrligt. Som Barn eller som Dreng vil han ikke tale eller handle som Mand, han nøjes med at være et *fuldkomment* Barn, en fuldkommen Yngling. Med de fremadskridende Aar tilkendegiver han mere og mere sin fremadskridende menneskelige Viden, som han fuldkommer og oplyser ved den i ham boende guddom-

melige Alvidenhed — alt i nøje Overensstemmelse med den guddommelige Vilje. Et vidunderligt tiltalende Billede udkaster Evangelisten af hans Barndom og Ungdom i den hl. Familjes Skød: Hvorledes han var Maria og Josef underdanig og ved Lydighed og Beskedenhed, ved Sagtmodighed og Lærvillighed, ved Blidhed og Fromhed fandt Naade og Velbehag baade i Himlen og paa Jorden. Netop ved sin fuldkomne Føjen sig ind under alle Barnealderens Forhold har han *helliget* denne elskelige Livsperiode og derved ogsaa hele Familjelivet, der netop *da* vil naa til størst Fuldkommenhed, til størst Lykke og Velsignelse, naar hin hl. Familie i Nazareth tages til Forbillede, og naar Forældrene henviser deres Børn til hans Eksempel, som ikke for intet har paataget sig den menneskelige Natur netop paa *den* Maade, hvorved han fik Lejlighed til at gennemgaa det menneskelige Livs Perioder ligefra Barndommen af og saaledes *ogsaa* at være *Børnene* til Forbillede.

Interdikt.

I en Nytaarsbetragtning over »det mærkelige Anno 1905« i »Natlt.« af 2. Jan. læses følgende »mærkelige« Ord: »Generalstreiken (i Rusland) vil for den kommende Slægt staa i samme Lys, som Romerkirkens Benyttelse af Ban og Interdikt i politisk Øjemed stod for Reformationstidens Mænd: Misbruget førte til den bevidste Modstand mod et Tyranni, der krænkede den borgerlige Frihed. Ban og Interdikt betød Kirkens Streike i Forhold til de enkelte Personer eller hele Folkesamfund — eller med andre Ord: Kirken indstillede den Virksomhed, som er dens Eksistensberettigelse, og som den er sat til at udøve.«

Det er mærkeligt, i hvor høj Grad Ukendskab til katholske Ting kan forvirre Dømmekraften. Jeg haaber, at ikke ret mange af den nulevende eller kommende Slægt vil dele en saa uheldbredelig og forvirret Anskuelse som den i ovenstaaende fremsatte. Var den ikke netop fremsat i en saa anset Avis som »Natlt.«, saa vilde den vel næppe

være opstaaet hos nogen som helst. Forhaabentlig vil den gaa lige saa hurtig i Glemme, som de fleste Ting, der læses i Aviserne.

Før vi gaar ind paa de enkelte fejlagtige Paastande, der indeholdes i den citerede Sætning, synes det rigtigst at give nogle oplysende Bemærkninger om Interdiktets Natur og Følger. Bandet kan vi lade ude af Betragtning, da det er en rent personlig Straf og derfor i ovenstaaende kun optræder som Fyldekalk.

Medens Bandet eller Ekskommunikationen er en formel Udelukkelse af Kirken og derfor med Rette anses for den sværeste Kirkestraf, lader Interdiktet Baandet mellem Kirken og dens interdicerede Medlem bestaa, men dette formenes Adgang til en Del af Kirkens Naademidler. Thi deri bestaar Interdiktets Væsen, som selve dets Navn (Interdikt=Forbud) antyder, at det er en Stansning af visse kirkelige Funktioner.

Der skelnes imellem *et stedligt Interdikt*, ifølge hvilket det er forbudt at holde Gudstjeneste eller uddele Sakramenterne paa et bestemt Sted, *et personligt Interdikt*, hvorved bestemte Personer udelukkes fra de hl. Sakramenter eller ogsaa kun fra Deltagelse i Gudstjenesten, og *et blandet Interdikt*, naar samtidig et Sted og de der boende Mennesker rammes af Kirkestraffen. Det er dette sidste, hvorpaa Forf. til ovenævnte Artikel tænker.

Hvilken Forestilling man i protestantiske Kredse danner sig om et saadant Interdikt, derpaa kan C. F. Allen tjene som Eksempel. I sin »Haandbog i Fædrelandshist.« skriver han i Anledning af det Interdikt, der blev lagt paa Danmark som Følge af Ærkebiskop Jakob Erlandsens Fængsling: »dette bestod i Forbud mod al Gudstjeneste: Kirkerne blev lukkede; Messe og Skriftemaal ophørte; ingen Klokke maatte lyde og intet indviet Lys brænde; kun én Gang om Ugen maatte Messe læses inden lukte Døre og Sakramentet rækkes til den Døende; men Liget maatte ikke begraves i kristen Jord.« *)

*) Med hvilken Skødesløshed selv saa ansete Forfattere som C. F. Allen kan gaa til Værks, ses bl. a. af følgende. Som bekendt havde Erlandsen sammenkaldt et Kirkemøde i Vejle til den 5. Marts 1256. Nu skriver Allen: »Samme Dag vilde Kongen holde et Dannehof i Nyborg og op-

Allen har her aabenbart den strengeste Form af Interdikt for Øje. En meget gribende og i hver Henseende mere paalidelig Skildring af det strenge Interdikt giver E. Hurter i *Innocents III.* 1855 (I. Bd. S. 324 ff.) Men i denne strenge Form er Interdiktet vistnok kun anvendt nogle faa Gange. Da Paverne lagde Mærke til, at en fuldstændig Standsning af alle kirkelige Funktioner voldte mere Skade end Gavn, lod de snart indtræde en hel Del Formildelser, og de to Gange, hvor Interdiktet blev lagt over Danmark, under Erik Menved, skete dette under den mildere Form.

Under Interdiktet i den Form var hverken alle Sakramenter eller al Gudstjeneste forbudt. Børn blev døbte, de døbte blev firmede, Skriftemaal blev hørt, Ægteskab blev indviet, dog uden Brudemesse med den højtidelige Velsignelse. Derimod blev Kommunionen kun bragt som Vanddringsbrød til den syge og den sidste Salvelse kun meddelt, naar den syge ikke var i Stand til at skrifte; i Tilfælde af Præstemangel var selv Meddelelsen af Præstevielsens Sakrament tilladt. Heraf fremgaar, at det nødvendige ikke blev nogen forment, med Undtagelse af dem, som var personlig interdicerede; det, der var forbudt, var hovedsagelig kun det højtidelige. Kun Daaben blev givet med alle de højtidelige Ceremonier som ellers.

Med Hensyn til Gudstjenesten, saa var det tilladt paa Jul, Paaske, Pinse, Kristi Legems Fest (med hele Oktaven) og Mariæ Himmelfart at læse højtidelig Messe med Klokke-

fordrede derfor Erlandsen til at udsætte Kirkeforsamlingen nogle Dage; men under Paaskud af, at vigtige og uopsættelige Sager skulde forhandles, vægrede denne sig herved.« Det kunde herefter synes, hvilket ogsaa Bloch udtrykkeligt skriver, at Ærkebiskoppen havde valgt Dagen paa Trods. Men i Virkeligheden kunde denne bestemt fralægge sig »at have gjort dette med Forsæt, da han havde indbudt til Synoden, førend han vidste, at Kongen vilde holde Dannehof til den Tid« (se Helveg, den danske Kirkes Historie, I. Bd. S. 598). — Endvidere synes Allen at antage, at Interdiktet gjaldt hele Riget; men efter Helvegs Fremstilling er det mere end sandsynligt, at det kun gjaldt enkelte Steder, især hvor Kongen opholdt sig (se Helveg S. 609 fl.) — Værre er følgende Lemlæstelse af Vejlekonstitutionens Bestemmelse: »Her fastsattes . . . , at naar en Bisp fængsledes eller tilføjedes anden Ulæmpe paa sin Person af Kongen, eller dog saaledes, at der var Formodning om, at det skete med Kongens Vidende og Villie, skulde . . . Riget belægges med Interdikt.« Hertil knyttes saa det harmfulde Udraab: »En blot Formod-

klang, Sang og Adgang for alle, ogsaa dem, der var i Interdikt, kun de, der var i Kirkeband, var udelukkede. Ellers maatte den hl. Messe ikke læses offentlig; derimod havde Præster, som ikke var personlig interdicerede, Lov til at læse stille Messe bag lukkede Døre. Og selv om en Kirke var specielt interdiceret, maatte der læses Messe i den én Gang om Ugen, for at der stadig skulde være indviede Hostier for de syge.*) Endvidere var det ogsaa tilladt at prædike en Gang om Ugen. De, som ikke var personligt ramte af Interdiktet, havde desuden Lov til at begive sig til et hvilket som helst Sted udenfor det interdicerede Distrikt for der at blive delagtige i alle Kirkens Naademidler.

Hvad endelig den kirkelige Begravelse angaar, saa blev den selvfølgelig nægtet alle dem, som var personlig interdicerede, med mindre de før Døden havde givet Tegn paa Anger; men heller ikke de uskyldige kunde faa kirkelig Begravelse paa et af Interdiktet ramt Sted, medmindre Begravelsen faldt paa en af de Dage, hvor højtidelig Guds-tjeneste var tilladt. En Undtagelse af denne dannede kun Medlemmerne af den gejstlige Stand, dersom de ikke selv var Skyld i Interdiktet; dog maatte ogsaa de begraves uden Højtidelighed.

Med dette for Øje vil vi endnu en Gang lade »Natl.« mærkelige Sætning passere Revy, Led for Led; der vil der-

ning kunde altsaa efter denne nye og uhorste Bestemmelse bringe al den Ulykke og Forvirring over et Land o. s. v.« Men i Konstitutionen er der ikke blot Tale om »en rimelig Formodning om, at det er sket med Kongens Villie«, men ogsaa at det »er utvivlsomt, at han let kunde revse det« (Helveg S. 508), saa han ved at unklade dette virkelig blev medskyldig i Forbrydelsen. — Værst er dog Slutningen paa dette Afsnit: »Under al denne Forvirring døde Christoffer den Første pludselig i Ribe (1259), forgiven af Domprovst Arnfast, som efter et dog upaalideligt Sagn endog skal have udøvet denne Udaad i Sakramentet.« Hvordan kan Allen saa bestemt skrive »forgivet«, omendskønt det her kun drejer sig om en Mistanke, som »aldrig blev undersøgt« (se Helveg, S. 612), altsaa heller aldrig bevist? Og hvorledes kan man overhovedet kun omtale et saa latterligt Sagn som det med Forgiftningen i Sakramentet, da dog en lille Smule Eftertanke maatte sige Forfatteren, at en saadan Udaad er praktisk taget en Umulighed?

*) Efter Allens Fremstilling skulde man tro, kun denne ene Dag om Ugen maatte »Sakramentet rækkes til den døende«. Men hvis det nu faldt en ind at dø paa en anden Dag?

ved gives Lejlighed til forskellige rettende og oplysende Bemærkninger.

»Romerkirkens Benyttelse af Ban og Interdikt i politisk Øjemed«. Kan Forf. nævne et eneste Eksempel paa, at disse Kirkestraffe er blevne benyttede i politisk Øjemed? Fristelsen kunde jo rigtignok ligge meget nær i Tiden, hvor Kirken og Staten var ligesom to Børn af samme Familie, og det kan være, at i enkelte Tilfælde, hvor Paverne har lyst Band over de verdslige Fyrster, har ogsaa politiske Hensyn spillet en vis Rolle. Men hvad Interdiktet angaar, saa tror jeg ikke, man vil kunne paavise et eneste Tilfælde, hvor Politiken har været den udslagsgivende Bevæggrund. Konciliet i Lambeth (1260) truede Ænglands Konge og Magnater med Interdikt, dersom de angreb Kirkens Friheder. Kong Ludvig den tykke af Frankrig blev truet med Interdikt, dersom han ikke restituerede Kirken, hvad han uretfærdigvis havde frataget den. Alexander III lagde (1180) Interdikt paa Skotland, fordi Kongen havde fordrevet en Biskop, hvis Valg han dog selv havde godkendt. Gregor VII. interdicerede Provinsen Gnesen, fordi Kong Boleslaus med egen Haand havde myrdet Biskop Stanislaus. Innocens III. lyste Interdikt over Frankrig, fordi Kets Konge Filip August havde forstødt sin retmæssige Gemalinde, den danske Prinsesse Ingeborg og levede ulovligt sammen med Prinsesse Agnes af Meran. Samme Pave lyste ogsaa Interdikt over England paa Grund af Kong Johans haarrejsende Lastefuldhed. I intet af disse Tilfælde er der Tale om politiske Øjemed, og lige saa lidt kan det paastaas om de to Interdikter, der blev lyst over Danmark under Kristoffer I. og Erik Menved. Begge Gang var det Kongernes Overgreb paa det kirkelige Omraade og Fængslingen af henholdsvis Jakob Erlandsen og Jens Grand, der gav Anledning til den haarde Kirkestraf.

»Generalstrejken vil for den kommende Slægt staa i samme Lys, som Romerkirkens Benyttelse af Ban og Interdikt . . . stod for Reformationstidens Mænd.« Det kan man kalde at stille Sagen paa Hovedet. Hvilke kommende Slægter tænker Forf. da paa, de samfundsstøttende eller de samfundsforstyrrende? Reformationstidens Mænd, d. v. s. de, Forf. sigter hen til, de, der var indviklede i Reformationen,

hørte til de samfundsstyrtende Elementer. Det turde dog ikke være Forf. ubekendt, at ogsaa ikkekatholske Historikere indrømmer, at Reformationstiden var en Revolution. Skal Revolutionærers Dom være afgørende i denne Sag?

»Misbruget førte til den bevidste Modstand mod et Tyranni, som krænkede den borgerlige Frihed.« Ved Kirkestraffene er det ikke den borgerlige Frihed, der krænkes, men den kirkelige Frihed, der indskrænkes. At Kirken har været tyrannisk, er en ganske ny Opdagelse, som Forf. alene skal have Æren af. Hidtil er det endnu ikke lykkedes nogen at kuldkaste det gamle Mundheld: Under Krumstaven er der godt at leve.«

»Ban og Interdikt betød Kirkens Strike i Forhold til de enkelte Personer eller hele Folkesamfund.« Atter en Kolbøtte! Striken kommer nede fra, Ban og Interdikt oven fra. Det havde været rigtigere at sammenligne den med en Lock-out. Ligesom dette kan være berettiget, saaledes ogsaa hint.

»Kirken instillede den Virksomhed, som er dens Eksistensberettigelse, og som den er sat til at udøve.« Kirkens Eksistensberettigelse beror ene og alene paa Herrens Indstiftelse. »Paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.« Ganske vist har Kirken ogsaa en Virksomhed, som den er sat til at udøve. »Vogt mine Lam! vogt mine Faar!« Men selv om den skulde forsømme sin Pligt, berøres dens Eksistensberettigelse derved ikke med en Finger. Da vé kun de Kirkehyrder, som viser sig som Lejesvende! De staar selve Kirkens Herre til Ansvar for deres Forsømmelse.

Paa den anden Side følger der med Kirkens Indstiftelse ogsaa en Pligt for alle Mennesker, den Pligt at slutte sig til Kirken og at være den hørige og lydige. »Gører alle til Disciple... og lærer dem at holde alt, hvad jeg har befalet eder.« Af Opfyldelsen af denne Pligt afhænger den enkeltes evige Frelse. »Hvo som tror (i Ordets fuldeste Forstand, d. v. s. ikke blot med Antagelsen af Troslærdommene, men ogsaa med Overholdelsen af Trosbudene) skal blive salig, hvo, som ikke tror, skal blive fordømt « Og naar en ikke vil høre Kirken, skal han være os »som en Hedning og offentlig Synder.«

Kirkens Virksomhed er derfor ikke blot Velsignelse, men ogsaa Forbandelse, ganske ligesom Frelseren ikke blot frelser (»Kommer hid, I min Faders Velsignebe!«), men ogsaa fordømmer (»Gaar bort fra mig, I forbandede!«) Med andre Ord, Kirken har baade den Ret og den Pligt at straffe, og en af disse Straffe bestaar i, at den, om det synes nødvendigt eller gavnligt, for en Tid lang holder sine Naademidler tilbage. Dette strider ikke imod dens Eksistensberettigelse, det er en Følge deraf. Forældre har jo ogsaa den Pligt at føde deres Børn, men det strider ikke imod denne Pligt at bruge Sult som Straffemiddel mod de ulydige Børn.

Ved Interdiktet, — som, det siger sig selv, hører til de sjældneste Straffe, den bruger, — kan det nu ikke undgaaes, at ogsaa mange uskyldige rammes af dets Følger. Dette er at beklage, men det beviser ikke uden videre Utiladeligheden af en saadan Straf. Det samme er jo ogsaa Tilfældet, naar der søres Krig, naar en Fæstning belejres, naar der erklæres Belejringstilstand over en By, en Provinds eller et Land. Hvem vil deraf drage den Følgeslutning: Altsaa er alt dette uretfærdigt og utilladeligt? Det samme er Tilfældet ved enhver Strike og enhver Lock-out, og dog er alle enige om, at baade den ene og den anden under visse Omstændigheder er tilladelig. Hvorfor formene Kirken, hvad man indrømmer det borgelige Samfund?

Af de Grunde, der bevægede Kirken til en saadan Fremgangsmaade, vil jeg kun nævne en, som er karakteristisk for Middelalderens Tænkemaade. »Det kristelige Samfund — og netop i Middelalderen blev Samfundet opfattet som helt igennem kristeligt — danner en Organisme, i hvilken der paa Grund af de enkelte Lemmers indbyrdes inderlige Vekselvirkning hersker en Slags Solidaritet, saa at naar et Lem sætter sig i grov Opposition mod Samfundets Grundlove, da tager de nærmest liggende Dele mere eller mindre Del i Skylden, idet de lader det mangle paa de nødvendige Formaninger, Irettesættelser og Bønner eller ved deres LigeGYldighed bestyrker den feilende i at holde fast ved sin strafværdige Opposition.« (Wetze u. Welte, Kirchenlexikon VI. 823.)

For Resten er det af tilbørligt Hensyn til de uskyldige, at Kirken har ladet indtræde de anførte Formildelser, et Hensyn, som der i de førnævnte Foreteelser i Statslivet næppe tages i samme Grad. Kirken er, om end i fornødent Fald en streng, saa dog stedse trods alt en god Moder, som elsker selv det Barn, den straffer. s. r.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I St. Ansgars Kirke er der i det nye Aar bleven opstillet en overmaade smuk og stilfuld *Kirkeblok*, til hvilken den bekendte Arkitekt Emil Jørgensen har givet Tegningen. Særlig lægger man Mærke til det sjældent smukke Smedearbejde, der gør Blokken til lidt af en Seværdighed, og som er udført af det bekendte københavnske Smedefirma F. W. Doberck & Søn; det enkle, men smukke Snedkerarbejde er udført af C. Kollewe. — Blokken bliver paa de Festdage, da der afholdes en særlig Kollekt, hensat i Midtergangen og bærer da hver Gang en Overskrift for at angive Kollektens Formaal; til Hverdags er den henstillet under Orgelet for foreløbig at modtage Gaver til Orgelets Ombygning

— Forrige Søndag gav *Mariahjemmet* i Vestervoldgade en Aftenunderholdning, hvortil Bestyrerinden, Enkebaronesse *Stampe-Charisius* havde indbudt de tre Foreninger for unge Piger fra alle tre Sogne her i Byen tilligemed Sognepræsterne og den respektive Præsæs for hver Forening. Den vellykkede Underholdning bestod i et morsomt lille Theaterstykke »store Bededagsaften« samt i tre smukke Tableauer — »Store Bededagsaften« med dens mange pudsige Scener, der følger af, at et og samme Værelse i et Pensionat samtidig er udlejet til to forskellige Personer, mindede meget om Erik Bøgh's muntre Smaastykver og var maaske ogsaa af denne Forfatter. Stykket, der blev spillet med Naturlighed og Forstaaelse af alle de medvirkende, vakte stor Munterhed og blev hilst med fortjent Bifald. Af de tre smukke Tableauer: Hyrdernes Tilbedelse — den hellige Elisabeth blandt sine fattige og — Dronning Dagmars Død — var særlig det sidste overordentlig rørende; den smagfulde Opstilling var arrangeret af Frk. *Scherr*, tildels efter Frants Henningsens Tegning til den gamle Folkevises »Dronning Dagmar ligger i Ribe syg«, der blev sunget før Tableauet; Musikaccompagnementet hertil udførtes af Hr. Or-

ganist *Hammermüller*. Hvert af Tableauerne blev givet flere Gange, men dette sidste fremkaldtes selvfølgelig allerøftest. — Efter endt Forestilling førtes hele Forsamlingen, circa 80 ialt, ned i Spisesalen, hvor der blev serveret en Forfriskning; Hr. Pastor Braun tog her Ordet for i alle de indbudtes Navn at henvende en hjertelig Tak til Enkebaronessen og til alle, som paa den ene eller den anden Maade havde medvirket til denne vellykkede Aften.

— *Afholdsforeningen »St. Johannes«* afholdt den 2. ds. Juletræ for Medlemmernes Børn og for Børneafdelingen, ialt 44 Børn. Kl. 7½ samledes Børnene i Afholdshjemmet paa Gasvejen 9, 2. S., og Kl. 8 pr. tog Festen sin Begyndelse. Børnene gik to og to, først Pigerne, dernæst Drengene ind i den festligt smykkede Sal rundt omkring det smukke Juletræ. En Julekrybbe var opstillet og tog sig meget smuk ud. Efter at nogle Vers af Salmen »O salige Nat« var afsunget, talte højærv. Pastor Esser smukt til hele Forsamlingen, hvorefter Børnene legede og dansede omkring Juletræet. Kl. 9½ serveredes Chokolade og Kager, og Uddeelingen af Godter og Presenter tog nu sin Begyndelse. — Børnene legede endnu en Timestid, og den meget vellykkede Børnefest var da sluttet for denne Gaug. En hjertelig Tak til alle, som paa nogen Maade har støttet Foreningen i sine Bestræbelser for at glæde de smaa.

Tilslutningen til Foreningens Møder har i den sidste Tid ikke været saa god som den kunde være, vi haaber dog, da Helligdagene nu er overstaaede, at vore Trosfæller atter vil finde Vej til Gasvejen 9. 3. Sal. I Stedet for Foredragsmøde bliver der Medlemsmøde den 24. ds. paa Grund af A. C.s Foredrag samme Aften.

Spero.

Randers. Den 25. ds. kan en af Randers Menigheds Kirkeforstandere, Hr. Fabrikant *Carl Melchior* og Hustru fejre *Sølvbryllup*. Hr. Melchior har ved Flid og Sparsommelighed grundet en stor og anset Forretning her i Byen og har, hvad Menighedslivet angaar, altid tilligemed sin Hustru og sine 12 Børn været til Opbyggelse ved trofast at opfylde sine religiøse Pligter.

Rom. Fra Vatikanet er der bleven udsendt en pavelig »Hvidbog« d. v. s. en nøjagtig Redegørelse om den gradvise Udvikling af det nuværende Forhold imellem Frankrig og Vatikanet. Alle udenlandske Blade særlig de franske bringer Udtog af »Hvidbogen« og thrøfter den indgaaende. Allerede af disse Udtog ses det tydelig, paa hvilken Side Retten og paa hvilken Uretten er. Den franske Regering har ligefrem paa den voldsomste og mest fremfusende Maade søgt at fremskynde Brudet. Maaske skal vi senere komme nærmere tilbage paa »Hvidbogens« Indhold.

Italien. Den 28. Dec. afgik den ogsaa i Skandinavien kendte *Pater Casare de Cara* S. I. ved Døden i Castelgandolfo. Født 1835 af adelig Familie i Reggio Calabria indtraadte han 1851 i Jesu Selskab. Fordrevet fra Italien 1860 opholdt han sig dels i Frankrig, dels i Belgien og Bayern. P. de Cara har erhvervet sig et betydeligt Navn paa de filosofiske, de linguistiske og de ægyptiske Studiers Omraade. I August og September 1889 sendtes han som Propagandakongregationens Repræsentant til *Stockholm* og *Christiania* i Anledning af den internationale *Orientalist Kongres*, hvori ogsaa den bekendte Katakombeforsker og Ægyptolog Prof. Marucchi deltog som Repræsentant for det vatikanske Bibliothek. Skønt de fleste Deltagere i nævnte Kongres ikke var Katholiker men tilhørte de forskelligste Sekter og Anskuelser: Protestanter, »Evangeliske«, Jøder, Muhamedanere og Buddhister, blev P. de Cara alligevel mødt med den største Agtelse og Udmærkelse fra alle Sider. Kong Oscar, Kongressens Protektor, hædrede den lærde Jesuit paa ganske særlig Maade, og lod alle hans Værker opstille i det kgl. Privat-bibliothek. P. de Cara var ogsaa Medarbejder ved »Civiltà Catholica«. Hans personlige Elskværdighed og Deltagelse overfor andre gjorde ham afholdt af alle. R. I. P.

— Den 23. December modtog en dansk Konvertit den hl. Præstevielse og læste den første hl. Messe den 27. December i det hl. Hus i Loreto, nemlig Ugebladets tidligere og forhaabentlig ogsaa fremtidige Medarbejder, Hr. cand. *Højsholt*, der ogsaa i sin Tid, i 90'erne, jævnlig skrev udmærkede Litteraturanmeldelser til forskellige af Hovedstadens Blade. Da den nuværende *Pater Paulus* tilhører Franciskanerordenen (M. C.) interesserer han sig ogsaa særlig for Tertiarerne tilhyder velvilligst sin Assistance ved en eventuel gennemset og forbedret Udgave af Tertiærernes danske Haandbog. »Kunde jeg hjælpe noget dertil, vilde det være mig et meget kærkomment Arbejde,« skriver Pateren. Dette vil sikkert være et kærkomment Tilbud for Tertiærerne, indenfor hvis Kreds man, saa vidt vi ved, allerede længe har næret Ønske om en Revision af Tertiærbogen. Paterens Adresse er: Montottone., Prov. Ascoli-Piceno. Italien.

Tyskland. Den i vide Kredse ogsaa af mange herhjemme i Danmark kendte og afholdte Grev *Ferdinand von Galen* er i forrige Uge afgaaet ved Døden i en Alder af 75 Aar paa Slottet Dinklage i *Oldenburg*, og saaledes er atter en af Centrums Veteraner draget bort. I 30 Aar har han hørt til og medvirket med Centrum. Ogsaa hans Navn stod med under Centrums historiske Andragende til Rigsdagen i 1878, hvorved der indtraadte en afgjort Vending i

hele den tyske Socialpolitik. Grev Galen har altid været en tro Søn af vor hl. Kirke og en ivrig Centrumsmænd. — Ved Jordfæstelsen, hvortil en overordentlig stor Skare baade af høje og lave havde indfundet sig for at vidne om, hvor afholdt han var af alle, læste hans Broder, Viebiskop af Münster, Grev von Galen Pontifikal-Requiemessen, assisteret af andre gejstlige Slægtninge: Pater Augustin von Galen, Pater Placidus von Spee og Domvikar von Galen. Som man ser blot af denne ene Familie, afgiver den meget fromme og ægte katolske westphalske Adel mange gejstlige til Kirkens Tjeneste. Til Sørgehøjtidens indløb Kondolence-telegrammer fra Kejserens Marskalat og fra den hl. Faders Sekretariat. R. I. P.

A. C.s Foretagsrækker.

Anden Række (Oktober 1905—Marts 1906).

4. Foredrag: **Onsdag den 24. Januar, Aften Kl. 8¹/₄**

Forfatteren Hr. Johannes Jørgensen:

Æmne: Moderne Klosterliv.

Lokale: Den store Sal ved Jesu Hjærte Kirke i Stenosgade (Opgang ad Hovedtrappen).

NB. Velvillige Bidrag til Bestridelse af Udgifterne (Lejning af Stole o. l.) bedes nedlagt i de ved Indgangene ophængte Bøsser.

Alle indbydes!

Bekendtgørelse til Rosenkranskirkens Menighed.

Da Menighedens Regnskab for Aaret 1905 vil blive sluttet d. 1. Februar, bedes de resterende Bidrag til Kirken og Folkeskolen (Kirkeskatten) indbetalte senest d. 31. ds. til Sognepræsten, Boyesgade 8². Bidrag, som ikke indbetales inden nævnte Tid, vil ikke blive offentliggjort i Aarsregnskabet.

Kirkeforstanderskabet.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige Generalforsamling Onsdag den **24. Januar Kl. 8¹/₂ Aften** i Forsamlingsværelset i Bredgade 64, 1. Sal o. G.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Januar. Hovedfesten til Ære for den hl. Familie. **Jesus. Maria og Josef.** (Agnes, Jomfru og Martyr.) — **22. M. Vincents og Anastasius, Martyrer.** — **23. Ti. Mariæ Trolovelse.** — **24. O. Timotheus, Biskop og Martyr.** — **25. To. Pauli Omvendelse.** — **26. F. Oktav af St. Knud.** — **27. L. Johannes Chrysostomus, Biskop og Kirkelærer.**

Søndag den 28. Januar. 4. **Søndag e. H. tre K. Nordens Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag.** (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker og Kapeller til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet.) I St. Ansgars

Kirke: Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken:
Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken og Procession med
den h. Ansgars Relikvieskrin.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl.10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt. m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6. Andagt. m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 — —

Stille hl. Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$ paa Tolddbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{1}{2}$.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Den h. Families Forening.

Søndag den 21. ds. holdes i St. Ansgars Kirke og St. Anna Kl. 6 og i Rosenkranskirken Kl. 5 en højtidelig Festandagt, under hvilken Foreningens Medlemmer fornyer den højtidelige Indvielse til den h. Familie i Nazareth. — Familie-Andagtsbogen bør medbringes.

Ansgariusforeningen

afholder sin aarlige Generalforsamling i Forsamlingssalen, Bredgade 64, Søndag d. 28. Januar Kl. c. 11 $\frac{3}{4}$ efter Højmessens. Da dette er Foreningens eneste Generalforsamling i hele Aaret, saa forventes talrigt Møde, baade af Medlemmer og af Ikke-Medlemmer, som med det samme kan indmelde sig. Benyt ogsaa denne Lejlighed til at fremkomme med event. Forslag og Ønsker!

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes meldt paa det nærmeste Postkontor.

Redaktionen mener at handle i Overensstemmelse med sine Abonnenter, naar den i disses og alle danske Katholikers Navn sender den højværdigste Biskop Johannes von Euch den hjærteligste Lykønskning i Anledning af Fødselsdagen, Søndagen den 21. Januar 1906.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader saamt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 4.

Søndagen den 28. Januar.

1906.

INDHOLD: Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark. — Nikolaj Taarn. — Den vatikanske »Hvidbog«. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Frederiksberg. Roskilde. Odense. Fredericia. Sachsen. Frankrig. — Ansgarius-Bonifacius-Foreningen. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark.

(Fortsat.)

Nu maatte Kirken imidlertid ogsaa drage Omsorg for, at alle virkelig tilegnede sig og forstod denne Børnelærdom. Dette hører i alleregentligste Forstand til dens høje Opgave; thi det ene Stykke af Børnelærdommen er jo den Bøn, Herren selv har lært os, for at vi skal vide, hvorledes vi skal bede til vor Fader i Himlene, et andet Stykke lærer os, hvad vi skal tro, et tredje, hvad vi skal gøre. Hvad har da Kirken i Middelalderen gjort og paa-budt, for at alle dens Børn maatte holde fast ved denne evige Rettesnor for den sande Bøn, den sande Tro og den sande Sædelighed og saaledes være og blive forenede med Gud for Tid og Evighed?

Et godt Middel hertil var det først og fremmest at gøre det til en Pligt for Forældrene at lære deres Børn Ordlyden af disse Bønner. Følkebøgerne foreholdt derfor strengt Forældrene denne Pligt, Skriftestejlene spørger dem stadig, om de ogsaa har opfyldt den.

Lanzkranna i Wien skriver i sin Bog »Himmelvejen« om Troens Artikler, at »ethvert Menneske, der er kommet til Skelsaar, er forpligtet til at kunne dem og lære sine Børn dem saa vel som Pater noster.« Et andet Sted i samme Skrift forlanger han, at Husfaderen om Søndagen skal undersøge, hvad Børnene har faaet ud af Prædikenen, og tillige »høre dem, om de kan de ti Bud og kender de syv Dødssynder, Pater noster, og Troen.«*)

Ganske i samme Aand udtaler Franciskaneren Didrik Coelde fra Münster sig.**)

»Das Weihegärtlein« fra 1509 forlanger indtrængende, at Husfaderen flittigt og opmærksomt skal høre Prædikenen og begrundet det saaledes: »Om du, kristne Fader, ikke gerne hører Prædikenen og Forklaringen af Troen og Budene, og hvorledes man skal gøre og øve sand Bod, hvor vil du da om Aftenen efter Arbejdet kunne undervise dine Børn og dit Tyende i den kristne Lære og i Budene, som det er din Pligt?« Ja, Faderen skal forberede sig til denne Undervisning hver Aften: »Hvad du ikke forstaar, naar du hører Prædikenen, spørg derom, læs derom i Bøgerne og forklar det da for Børnene og Tyendet. Lad Guds Ord være som et Lys paa din Vej.«***)

I mange andre Skrifter finder vi Udtalelser i samme Aand.

I de fleste skandinaviske Landskaber forlangte den verdslige Lovgivning endog denne Undervisning og fastsatte Straf for Forsømmelighed deri, saaledes i Norge og flere Steder i Sverrig****). I Islands »Nye Kirkeret« hedder det: »Forældre har at sørge for, at ethvert Barn, som ikke er aandssvagt, i en Alder af syv Aar kan fremsige Credo, Paternoster og Ave Maria, og at det kan forklare, hvorledes man skal foretage en Nøddaab, og hvilke Ord man ved denne Lejlighed skal sige. Forældre, som har forsømt dette, skal bøde 3 Mark til Biskoppen. I Danmark blev

*) Hymelstrasz, Bl. 90 f. — Hos *Geffcken*, Bilderkatechismus, Tillæg, Sp. 117 f.

**) *Moufang*, Die Katechismen des 16. Jahrh. in deutscher Sprache, S. XLI ff.

***) *Janssen-Pastor*, Gesch. des deutschen Volkes (17.—18. Opl.), I., 35.

****) Smgln. Hammerich, Den hellige Birgitta og Kirken i Norden.

denne Pligt i hvert Fald indskærpet Forældrene. Christiern Pedersen skriver saaledes: »De skvlle kende (lære) dem Pater noster, Aue Maria oc credo oc de X gudz budord«, og han tilføjer: »oc huorlediss dem bør at leffue effter dem, som Sanctus Mattheus scriffuer i sit XIX. ca.«*)

For Tysklands Vedkommende har vi mange Beviser for, at Forældrene som Regel ogsaa samvittighedsfuldt opfyldte denne Pligt. Vi har allerede set, hvad Cochläus siger derom. For ogsaa at anføre nogle samtidige, der senere gik over til Protestantismen, kan vi nævne Fyrst Georg af Anhalt, der tidligere havde været Domprovst i Magdeburg og Merseburg. Efter hans Udtalelser var før Trosspaltningen »Forældrene og især de kære Mødre de allervigtigste Huspræster og Biskopper.«**) Johannes Agricola, der ogsaa blev Protestant, bevidner ligeledes, at han har lært en især blandt Børnene almindelig Aftenbøn af sine Forældre, og Luther selv synes at forudsætte, at man indtil hans Tid har holdt Fællesbøn i Hjemmet og med Rette deri fundet en Støtte for alle gode Sæder.***) Børnelærdommens Bønner var imidlertid netop de almindeligst brugte og blev fortrinsvis anvendt ved Morgen- og Aftenbønnen saavel som ved enhver anden Husandagt.

Ogsaa her gælder det naturligvis, at det ikke blot var i Tyskland, men sikkert ogsaa i alle andre kristne Lande, at Forældrene opfyldte deres Pligt overfor Børnene. For Nordens Vedkommende kan man efter den store Betydning, man tillagde denne Undervisning, og efter de anførte Lovbestemmelser ikke tvivle derom. Derfor kan ogsaa den sidste katholske Ærkebiskop af Upsala i sin Beskrivelse af Sæder og Skikke i Sverrig og det øvrige Norden fortælle, at Børnene hver Aften plejede at møde hos deres Fader for i hans Paahør at bede Fadervor og Ave Maria.****)

Kirken tilskyndede imidlertid ogsaa andre til at hjælpe

*) *Christiern Pedersen*: Danske Skrifter I, 167.

**) Smlgn. *Geffcken*. S. 24, og *Hefele-Hergenröther*, Konziliengeschichte, IX, 820 f.

***) Smlgn. *Norimberg*, Frauenarbeit und Arbeiterinnenerziehung in deutscher Vorzeit, S. 15 og 18.

****) *Olaus Magnus*, De gentibus septentrionalibus (Romæ 1555), lib. XVI, cap. 3.

Forældrene med at opfylde denne Pligt. Dette gælder fremfor alt om Daabsfadderne. Disse skulde vaage over, at Forældrene ogsaa virkelig gav deres Børn denne første Religionsundervisning og i fornødent Fald træde i Forældrenes Sted i saa Henseende. Deres ærefulde Kald var i Middelalderen paa ingen Maade nogen blot og bar Formalitet. De havde jo aflagt Trosbekendelsen paa deres Vegne, som de holdt over Daaben; derfor havde de ogsaa Ansvar for, at disse selv lærte denne Tro at kende saa snart som muligt. Den mægtige Folketaler, Franciskaneren Berthold af Regensburg siger i en af sine Prædikener: »Barnets Faddere skal lære det Troen og Pater noster, naar det bliver 7 Aar gammelt; thi det skylder de Barnet, da de er dets aandelige Fader eller Moder. De skal sige til Faderen eller Moderen: Hør, gode Venner, I skal lære mit Gudbarn Pater noster og Troen, eller ogsaa lade det komme til mig, saa vil jeg lære det disse Ting. Kan de yderligere lære det Ave Maria, da er det saa meget des bedre... Et Menneske, der er blevet fjorten Aar gammel og endnu ikke kan sit Pater noster, skal man jage i Marken (= excommunicere, udelukke fra Samfundet med kristne Mennesker ligesom en spedalsk, der maatte bo i en Hytte ude paa Marken for ikke at smitte andre).«*)

Ganske lignende Udtalelser findes f. Ex. hos Franciskaneren Nikolaus af Lyra**) og hos den baade som Prædikant og Theolog fremragende Michael Helding, Viebiskop af Mainz (i en Prædiken fra 1544.***)

Synoden i Köln i Aaret 1536 traf derfor særlige Bestemmelser om Fadderne; kun Folk af en sat Alder skulde antages som saadanne, og, saasnart Gudbarnets Forstand begyndte at udvikles, skulde de drage Omsorg for, at det lærte Trosbekendelsen og Herrens Bøn. Henved hundrede Aar tidligere havde en svensk Provincialsynode i Upsala erklæret det for en Pligt ikke blot for Forældrene, men ogsaa for Fadderne at lære Børnene Herrens Bøn, den apostoliske Trosbekendelse og Ave Maria. Og i Danmark foreskrev Biskop Lage Urne, at man før Daaben skulde

*) *Geffcken*, S. 23.

**) *Geffcken*, Beilage, Sp. 24.

***) *Norrenberg* anf. Skrift, S. 17, f.

sikre sig, at Fadderne selv kunde disse Bønner.*) I Tyskland kaldtes de derfor ogsaa stundom »Fadderartiklerne« (»Patenstücke«).

Imellem Fadderer og Gudbarnet bestod der derfor i Middelalderen ikke blot et aandeligt Slægtskab, men ogsaa et inderligt Forhold, som gjorde det til Pligt for Børnene at ære og elske deres Faddere. »Har du ikke æret dine Faddere?« spørger derfor 1484 »Dat licht der sele**») En nedertysk Lægmandsregel fra det 15. Aarhundrede skelner mellem fire Slags Fædre og anviser endda »Daabsfaderen« den tredje Plads, foran Sognepræsten.***) I England blev der, i hvert Fald i Ærkestiftet York, i de offentlige Forbønner ogsaa bedt for Fadderne.****)

Til Gengæld indskræpes det ogsaa Fadderne ikke at tage sig deres Pligter mod Gudbørnene for let. I et Skriftestejl nævnes saaledes blandt Synderne imod det første Bud: »at være træg til at lære Troens tolv Artikler og ikke flittigt at undervise sine Gudbørn i disse Artikler og deslige.«*****)

(Fortsættes.)

*) *Norrenberg*, anf. Skr., S. 17. — *Reuterdahl*, anf. Skr., S. 145. — *Manuale curatorum Roskildensium* (1514), Editio Freisen, S. 6: et nota quod nullus debet recipi in compatrem vel commatrem, nisi sciat pater noster et Credo.

***) *Geffcken*, anf. Skr., Beilage, Sp. 132.

****) »Fire Slags Fædre har man her paa Jorden. Den første Fader er Gud, han giver Mennesket dets Sjæl. Den anden er den kødelige Fader, fra ham har Mennesket sit Legeme. Den tredje Fader er Daabsfaderen, han indestaar for Troen. Den fjerde er Sognepræsten, han giver Mennesket Lærdom og aandelige Sakramenter.« *Langenberg*, Quellen und Forschungen zur Gesch. der deutschen Mystik, Bonn 1902. S. 97). Danske Bønnebøger fra Middelalderen kalder dem, der foretager Daaben, for »Døbefader,« ja endog meget naivt Johannes for Jesu Døbefader.

*****) *The hay Folks Mass Book* (Simmons's Udg.), S. 63.

*****) *Hasak*, Christl. Glaube des deutschen Volkes, S. 309.

Nikolaj Taarn.

Ikke blot i København men sikkert hele Landet over har Nikolaj Taarns Historie og fremtidige Skæbne i den senere Tid været Genstand for en livlig og indgaaende Drøftelse i alle Slags Blade. Nu er dets Skæbne jo foreløbig afgjort; takket være Borgerrepræsentationens enstemmige Forkastelse af Planen om en Telegrafstationsbygning klods op ad det gamle ærværdige Taarn, bliver det jo nu skaanet for *den* Vandalisme.

Mange og forskelligartede har de Protester været, som er fremkommet imod ovennævnte Plan. Man har protesteret fra det praktiske og økonomiske Synspunkt, man har protesteret fra den arkitektoniske Skønheds Synspunkt og fra det hygiejniske Standpunkt, der forlanger saa megen Luft og saamange friPladser som muligt, man har ogsaa protesteret fra det kirkehistoriske Synspunkt; og her fra dette sidste Synspunkt har man svunget sig op til de mest begejstrede lyriske Lovtaler over »vore ædleste og skønneste Minder«, der knytter sig til Nikolaj Kirkeplads. Her, hed det sig, blev de første danske Salmer sunget, — her var det, at det rene Evangelium først paany lød fra Hans Tavsens Læber — her blev den første Spire lagt til den danske Reformations Velsignelse o. s. v., o. s. v. Besynderligt, at hvad den ene lutherske Præst kalder for Kæltringestreger (se Pastor *Fjord*: Hvad er den evangelisk-lutherske Kirke? S. 98: »den saakaldte Reformation i Danmark var som paa- vist en Række aabenbare Kæltringestreger . . .«) det kalder en anden af den samme Sekts Præster for »vore ædleste og skønneste Minder«. Var det da virkelig saa ædelt og saa skønt at nedbryde den af Kristus selv paa Petri Klippe grundlagte Kirke, som den hl. Ansgår havde omplantet her til vort Fædreland — og i Stedet derfor at forsøge paa at plante en afreven vissen Gren? Var det saa ædelt og saa skønt i Stedet for den hellige almindelige Kirkes ældgamle Lære om Forsagelse og Buddenes Overholdelse, om Lydighed imod Kristi Stedfortræder og Apostlenes Efterfølgere — at forkynde Luthers personlige Meninger om tøjlesløs Frihed og Uafhængighed, ja endog Frihed for Guds Bud?

Luthers Lære om Troen alene og om de gode Gerningers Unødvendighed — ja Skadelighed m. m. m., som Velanstændighed forbyder at nævne her, — var den saa ædel og saa skøn?*)

Nej, naar vi vil være ærlige, saa maa vi nok snarere sige, at naar der paa dette én Gang saa hellige Sted, hvor der jo ogsaa tidligere er bleven frembaaret den ny Pagts ublodige Offer, det hellige Messeoffer og hvor den evige Lampe ogsaa har brændt foran vor guddommelige Frelser i Alterets allerhelligste Sakramente i Tabernaklet — naar der nu hersker en saa uhyggelig Øde og Tomhed, da er det en retfærdig Straf for den *Vanhelligelse*, som overgik denne Kirke, den Gang da Hans Tavsens første Gang dér forsøgte at faa det danske kristne Folk til at glemme Herrens Ord: »Hvo som hører eder, han hører mig, og hvo som foragter Eder, han foragter mig.«... »Hører han ikke Kirken, da være han for dig som en Hedning og Tolder!« — Den Ødelæggelsens Vederstyggelighed som nu hersker paa dette *før* Reformationen »hellige« Sted, det er et slaaende Billede paa, hvad selve Lutherdommen er bleven til — en bidende Satire over den aandelige Forvirring, som »Reformationen« har afstedkommet, og som er i stadig, ustandselig Fremadskriden. Ligesom der af den vanhelligede Kirke ikke er andet tilbage, saaledes er der nutildags af Lutherdommen — heldigvis — snart heller ikke andet tilbage end det, som peger opad, det fælles, som den tog med fra Kristi katholske Kirke.

Men nok herom. Det andet Punkt, som man har fremhævet, var: At i Nikolaj Kirke blev de første danske Salmer sunget. Selv Kunstakademiet har i sin Henvendelse til Ministeriet for de offentlige Arbejder anført dette som én af Grundene til at skaane det gamle Taarn. Heraf har da en Indsender til »Ntlt.«, som kalder sig *Memor*, taget

*) I Søndagstillæget til »Nationalt.« for den 14. ds. skriver Docent *J. O. Andersen*: »..... at det for enhver evangelisk Kristen er fuldstændigt uforstaaeligt, hvorledes de Hjærter og Hjerner er indrettede, som samtidig kan sige ja til Kirkens Vidnesbyrd om Evangeliets Indhold..... nemlig samtidig med at knæsatte Mariadyrkelsen. — Vi kunde med langt større Ret forundret spørge, hvorledes mon de Hjærter og Hjerner er indrettede, som kan sige ja til Kirkens Vidnesbyrd om Evangeliets Indhold samtidig med at hylde Luther, der var Oprører imod Kristi Kirke og fremsatte de ovenanførte Lærdomme, som er stik imod Evangeliet's Indhold.

Anledning til at give nedenstaaende Oplysninger, som vi hidsætter efter nævnte Blads Aftenuddave for d. 10. Jan.:

Naar Akademiet udtaler, at i Nikolaj Kirke prædikede Hans Tavsen, og »der blev de første danske Salmer sunget«, da beror den her understregede Paastand paa en historisk Fejlerindring. Sagen er den, at de danske, kirkelige Poesi er en Del ældre end Reformationens Indførelse her i Landet, der som bekendt, almindelig sættes til Aaret 1536. I almindelig tilgængelige Haandbøger (*N. M. Petersen*: Den danske Litteraturs Historie, I. S. 109 ff., *P. Hansen*: Ill. dansk Litteraturhist. I. S. 60 ff.) findes adskillige, interessante Gengivelser af danske Salmer o. a. ..., som er bleven benyttede af Menigheden i det mindste 30 Aar før Reformationens Gennembrud i Danmark. Den berømteste og vistnok ogsaa den betydeligste af disse gamle Salmedigtere var Præsten Hr. *Michael* (Mikkel) ved Albani Kirke i Odense; han levede omkring Aar 1500, og hans Digte blev trykte i København 1514 og 1515 hos Povel Ræff; de er flere Gange siden bleven genoptrykte i ny Udgaver (hvor iblandt en med Fortale af C. Molbech 1836). Det bedste Bevis paa disse gamle Salmers Værd er dog, at flere af dem er bleven bevarede i den danske Menighed lige til vore Dage. »Salmebog til Kirke- og Husandagt« har saaledes som Nr. 263: »Jeg lægges i Jorden i hvide Lin,« Nr. 404: »Din Synd, den gør dig blind og lam« og Nr. 468: »O Jesu, hør mig for Din Død«, der alle er Brudstykker af Hr. Michaels 400-aarige Salmedigtning.

Det tør saaledes ikke paastaas, at de første danske Salmer er bleven sunget i Nikolaj Kirke ved Reformationens Indførelse.

Hvad forøvrigt den ærværdige gamle Kirkebygnings *Navn* angaar, da hidrører det fra en af den *græske**) Kirkes berømteste Helgener »Undergøreren Nikolaj«, der levede paa Kejser Konstantins Tid (omtr. 300 Aar e. K.) som Biskop i Myra i Lilleasien, hvor han blev fængslet af Kejser Licinius og først befriet uder Konstantin. Efter at han allerede længe var bleven æret som Helgen i Orienten, bragte Anno 1087 Købmænd fra Bari i Syditalien hans Lig til deres Fædreneby, hvor Dagen for dets Ankomst endnu giver Anledning til store, kirkelige Festligheder, medens St. Nikolajs Dødsdag, 6. Decbr., særlig højtideligholdes i Tyskland, Schweiz og Holland. — Den hl. Nikolaj æres som Søfolkenes Skytshelgen: derfor findes der »Nikolaj-Kirker« i talrige Havnestæder i Syd-Europa og her i Norden bl. a. i Flensborg foruden altsaa i København.

*) d. v. s. den *orientalske* (selvfølgelig ikke den skismatiske).

Den vatikanske „Hvidbog“.

Tyske Blade har i den senere Tid offentliggjort voldsomme Angreb paa Frankrig i Anledning af Marokkoaffæren og erklærer, at den tyske »Hvidbog« har afsløret den franske »Gulbogs« Væv af Løgne; den franske Regering har ved at offentliggøre Gulbogen gjort sig skyldig i en løgnagtig Forvrængning af Kendsgerninger o. s. v. Hvad Frankrig her fra tysk Side beskyldes for med Hensyn til Marokkoaffæren, dette samme kunde Vatikanet med langt større Ret behøjde den franske Regering for dens tendentiøse og falske Fremstilling af den kirkepolitiske Konflikt, der endte med Ophævelsen af Konkordatet og Kirkens Adskillelse fra Staten i Frankrig.

Den vatikanske Hvidbog er forfattet i det italienske Sprog, men er samtidig udkommet i en officiel fransk Oversættelse, som udgør 300 Sider. Hvidbogen bestaar af to Dele; den første Del indeholder selve Hovedafhandlingen i 9 Kapitler med et Tillæg; anden Del indeholder 47 Dokumenter, hvoriblandt et stort Antal af hidindtil ikke offentliggjorte Dokumenter som f. Eks: Et Brev fra Leo XIII. af 23 Marts 1900 til Præsident Loubet samt dennes Svar; ligeledes et Brev fra Pius X. til Præsidenten med dennes Svar; Brevvekslingen i Anledning af Biskoppernes Udnævnelse, den nøjagtige Tekst af de diplomatiske Noter og Protester i Anledning af Loubets Rejse til Rom o. s. v. Som man ser højst interessante og betydningsfulde Dokumenter.

I et Forord eller en Indledning forklares, at Hensigten og Formaalet med Hvidbogen er at eftervise, *hvem* der bærer Ansvar for Brudet, og at forhindre en Krænkelser af *den historiske Sandhed*, angaaende en Tildragelse af saa stor Vigtighed. Det hedder herom i selve Hvidbogens Indledning:

»Loven om Statens og Kirkens Adskillelse i Frankrig, som medfører Brud paa Konkordatet af 1801, er officielt bleven kundgjort for den franske Republik den 11. Decbr. 1905. De Statsmænd, som for enhver Pris vilde have denne Lov sat igennem, har baade i Skrift og Tale, baade i Parlamentet og udenfor dette uafsladelig gentaget, at denne

(Separations-) Lov var bleven uundgaaelig paa Grund af den hellige Stols Holdning. Det er klart, at det var i deres Interesse at udbrede denne Mening. Frankrig var ikke for denne Adskillelse, som, tilmed naar den i sin Udførelse fuldstændig antager Karakteren af Forfølgelse, vil have ligesaa skæbnesvangre Følger for Frankrig som for Kirken. Heraf fulgte, hvor gunstigt det for den offentlige Menings Skyld maatte være, at skyde Ansvarret over paa den hellige Stol. Men støttet paa nærværende Dokumenter og paa selve Kendsgerningerne vil det ikke være vanskeligt at bevise, paa hvem Ansvarret i Virkeligheden hviler. De første tre Kapitler vil i store Træk belyse den antikirkelige Politik, som er bleven drevet af de senere franske Kabinetter. De følgende Kapitler vil behandle de mod den hl. Stol rettede Beskyldninger; et Tillæg vil handle om Frankrigs katholske Protektorat i Orienten og i Asien. Hvidbogens Offentliggørelse har ikke til Formaal at være et Svar paa de personlige Fornærmelser, eller at fornærme nogensomhelst, allermindst den franske Nation, som den hl. Stol endnu bestandig betragter som Kirkens ældste Datter; Hensigten hermed er blot at retlede den offentlige Mening, særlig i Frankrig, og at forhindre en Krænkelse af *den historiske Sandhed* om en Begivenhed af saa stor Betydning.« —

Dersom Pladsen tillader det, skal vi i et følgende Nummer gengive et af de vigtigste Dokumenter fra Hvidbogen, nemlig den sidste Brevveksling imellem den hellige Fader og Præsident Loubet kort før Lovens Offentliggørelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Afholdsforeningen »St. Johannes« afholdt Onsdagen den 17. ds. sin halvaarlige Generalforsamling, hvor talrige Medlemmer vare mødte; paa denne blev Hr. Carl Raith valgt til Næstformand, Hr. Bogholder Johannes Brinkmann til Kasserer, Hr. E. Petersen til Sekretær, til Supleant Hr. C. Raith senior, og som Revisor valgtes Hr. H. Jørgensen. Foreningen holder Møde endnu en kort Tid

hver Onsdag Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$ pr. i Lokalet Gasværksvej 9. 3. Sal. Om kort Tid flytter Foreningen til et nyt tidssvarende Lokale paa Haveselskabetsvej, hvilket senere vil blive bekendtgjort her i Bladet. Onsdagen den 31. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ pr. afholder Foreningen Møde med Foredrag og anden Underholdning; gratis Adgang, alle ere velkomne. Medl. møder fuldtallige og i god Tid, medtagende Venner og Bekendte.
(Ego)

Frederiksberg. I Aaret 1905 har *Elisabethssøstrene* paa Kastanievej, der som bekendt udelukkende beskæftiger sig med ambulant Sygepleje, passet 119 forskellige Syge, af hvilke 33 vare Katholiker. Disse 119 Syge er bleven plejet i 1178 Dage tilsammen, og der er blevet vaaget hos dem i 1736 Nætter. Blandt de Syge, som i dette Aar ere bleven plejet af Elisabethssøstrene, er 20 døde, 7 andre maatte overføres til Hospitaler, medens de øvrige kom sig.

For dem, der ret overvejer, hvilken Sum af Opofrelse og Omhu der skjuler sig bag disse enkle, faa Tal, vil det være klart, at der er al Grund til at yde Søstrene Tak for deres velsignelsesrige Gerning blandt dem, der mest trænger til Hjælp og Kærlighed, og idet »Ugebladet« gør sig til Tolk for disse Følelser saavel indenfor, som udenfor vor Menighed, udtaler det sin Glæde over, at Søstrenes Virksomhed siden deres Ankomst her til Byen samtidig med at vokse fra Aar til Aar har vundet den mest udelte Anerkendelse hos alle, der paa en eller anden Maade er kommen i Berøring med dem, saavel Katholiker som Anderledes-troende. — Priorinden, Mater Siena, har desværre i den senere Tid været meget farlig syg og har det nu kun en lille Smule bedre.

Roskilde. (ch.) Søndag den 21. Januar samledes atter den katholske Menighed i Roskilde paa St. Maria Høj til et fælles Møde, som var indvarslet af St. Laurentius og St. Maria Foreningerne. Sognepræsten, højærværdige Hr. Pastor Kerckhoffs, aabnede Mødet med at byde Velkommen; det glædede ham at se den rette Enighed og Samarbejde i Menigheden, hvilket sikkert varslede godt for det ny Aar. Derpaa gaves Ordet til St. Laurentiusforeningens Sekretær, der oplæste Protokollen over den sidste Tids Møder. Aftenen hengik forøvrigt med forskellig behagelig Underholdning, Oplæsning og Musik, samt med Lodtrækning over en særdeles smuk Pieta; Da man ved 9 $\frac{1}{2}$ Tiden skiltes, var det den almindelige Mening, at en saadan Aften, tilbragt i behageligt Samvær, bidrager til at knytte Baandet fastere imellem de enkelte Menighedsmedlemmer.

Odense. I Søndags fejrede vore to Ungdomsforeninger, »St. Knud« og »St. Agnes«, deres aarlige Patronatsfest. Lidt før Højmessen Kl. 9. samledes Medlemmerne ved Sakristiet og i Procession, med Fanerne i Spidsen, drog man derefter ind i Kirken. Under Messen var der Fælleskommunion, i hvilken alle tilstedeværende Medlemmer deltog. Det var et opbyggeligt og forhaabningsfuldt Syn at se vore 12 Ynglinge og 21 unge Piger gaa sammen til Herreus Bord I sin Prædiken udtrykte Sognepræsten, højærværdige Pastor Steidl, sin Glæde over Foreningernes talrige Møde ved denne Fest og opmuntrede de Unge til standhaftigt at holde fast ved deres Foreninger og ved Kirken. Ungdommen er jo Sognets Fremtid og Haab. Efter Gudstjenesten var Ynglingene indbudte til Kaffe i Præstegaarden og de unge Piger hos Søstrene. Om Aftenen efter Andagten samledes man atter, men denne Gang i et selskabeligt Øjemed. Denne Familjefest forløb paa den hyggeligste og fornøjeligste Maade. Baade for Ynglingene og for de unge Piger holdt Sognepræsten en lille opmuntrende Tale. Henad halvelve skiltes man med det Indtryk at have tilbragt en i alle Henseender vellykket Fest.

Fredericia. (G. L.) Vor højærværdige Sognepræst, Pastor Heiden, er nu fuldstændig kommen sig efter en meget alvorlig og heftig Lungebetændelse, som holdt ham til Sygelejet hele December Maaned. *Den nye Skolebygning*, som blev paabegyndt i Fjor, er nu færdig og blev i Fredags (St. Knud) taget i Brug. Den har 8 Klasseværelser, en stor Gymnastiksal, Badeværelse, Bolig (3 Værelser og Køkken) til Lærer samt en lignende til Pedel. Hele Bygningen er indrettet efter alle Nutidens Fordringer, lys og luftig. Skolen har over 100 Dreng og Piger og faar af Byraadet 200 Kr. i aarligt Tilskud.

Fra **Kolding** meddeles, at der er c. 20 Børn i Skolen og at man venter ogsaa der at faa fra Byraadet et aarligt Tilskud paa 4 Kr. pr. Barn.

I **Sachsen** skal de have; ny Kultusminister, og som Ministeremne nævnes Leipzigerprofessoren Dr. Wach, en Autoritet paa det juridiske Omraade. Liberale Blade giver ham følgende »Ros«: Dr. Wach har allerede i en lang Aarrække været Leipziger Universitetets Repræsentant i det første Stænderkammer; uden at have sluttet sig til et bestemt Parti, staar han de Nationalliberale nær, er en ivrig Begunstiger af Gustav-Adolf-Foreningen og af den indre Mission og staar heller ikke fremmed overfor Bestræbelserne for at *bekæmpe de ultramontane* [d. v. s. katholske] *Overgreb*.« — »Udmærket«, svarer herpaa et katholsk Blad, »det er jo

ogsaa ganske forfærdelige ultramontane Overgreb, som de stakkels Katholiker i Sachsen gør sig skyldige i! Hidindtil har det blot været deres beskedne Ønske, at katholske Grundejere maatte blive fritagne for at betale protestantisk Kirkeskat, men det blev *nægtet* dem; — at man, for at nævne et Eksempel blandt andre lignende, maatte lade læse en hl. Messe en Gang om Maaneden i Merane for de der boende 300 katholske Arbejdere, men — det blev *nægtet* dem; — at Slotsgejstlige maatte blive forskaanet for Tiltale og Straf (!), naar de i Nødstilfælde meddeler en døende de hl. Sakramenter, men — det blev *nægtet* dem! Mon vi under saadanne Forhold trænger til yderligere Værn imod eller Bekæmpelse af ultramontane Overgreb?« — Lignende Eksempler paa protestantisk Tolerance (!) kunde der anføres ogsaa fra andre konfessionelt blandede Egne i Tyskland.

Frankrig. Efter Redaktionens Slutning forrige Uge indløb Efterretningen om, at det franske Senats Formand, *Fallières* den 17. ds. er bleven valgt til om en Maanedstid at alløse Loubet som Republikens *Præsident*. Hvilken Betydning dette Valg vil have under de nuværende kirkepolitiske Forhold, faar Fremtiden vise. Stor Forandring vil sikkert ikke ske, allerede af den Grund, at Præsidenten i Frankrig ikke har meget at sige allerede i og for sig, og *Fallières* synes ligesom Loubet at være en daad- og energilos Nikkedukke, der gaar i Frimurerens Ledebaand. Netop derfor, mener man, blev han valgt. Doumer er, saa vidt vides vistnok ogsaa Frimurer, men dog mere selvstændig og energisk, hvad han i sin Tid viste ved aabent at erklære sig for Modstander af de frimureriske Intriger ved Angiveriaflæren i Hæren.

Da Regnskaberne for St. Ansgars Menighed for Aaret 1905 agtes afsluttede først i Februar Maaned, bedes de resterende Bidrag indbetalte til Fabrikant Herm. Hoffmann, Købmagergade Nr. 48. Mez., hos hvem Kvitteringerne vil blive fremlagte i Dagene fra den 29. Januar til 3. Februar. Bidrag, som ikke ere indbetalte inden 4. Februar, vil blive opført paa Restancelisten for 1905.

Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Ansgariusforeningen

afholder sin aarlige **Generalforsamling** i Forsamlingssalen, Bredgade 64, Søndag d. 28. Januar Kl. c. 11³/₄ efter Højmessens. Da dette er Foreningens eneste Generalforsamling i hele Aaret, saa forventes talrigt Møde, baade af Medlemmer og af Ikke-Medlemmer, som med det samme kan indmelde sig. Benyt ogsaa denne Lejlighed til at fremkomme med event. Forslag og Ønsker!

Ansgarius-Bonifacius-Foreningen.

Uddrag af Vikariats-Komitéens Regnskab for 1905.

(3. Regnskabsaar.)

INDTÆGT.	UDGIFT.
Kassebeholdning fra f. A. Kr. 16,38	Bidrag til en ny Kirke-
Fire Kvartalskollekter	bøsse i St. Ansg. Kirke Kr. 100,00
i Vikariatet ved den	Udbetalt i Understøttelse
apostol. Vikar -- 778,50	til følgende Missioner i
En Gave (best. til Ring-	Vikariatet:
sted, fra Grevinde A.-L.) -- 50,00	Aalborg (til en ny Skole) -- 400,00
Fra Lokalkomitéerne:	Bornholm (til Missions-
St. Jos. Søstrene -- 42,00	rejser) -- 50,00
Aalborg -- 75,00	Fredericia (til en ny Skole) -- 157,72
Fredericia -- 100,00	København-Nørrebro (til
Kbhvn.s Nørrebroafd. . -- 805,25	en ny Kirke) -- 850,00
København & Omegn. -- 365,00	København-Sundby (til
Odense -- 95,00	Afbetaling af Gæld). -- 200,00
Indv. Reuter -- 18,61	Odense (til en ny Kirke) -- 300,00
	Ringsted (til et nyt Kapel) -- 50,00
	Roskilde (til Afbetaling
	af Gæld og til Mis-
	sionsrejser) -- 200,00
	Div. Udgifter 1,50
	Kassebeh. pr. ^{31/12} 05 36,42
Kr. 2345,74	Kr. 2345,74

Samtidig med at fremsende ovenstaaende Regnskab udtale vi vor Glæde over den Fremgang, som det viser, naar det sammenlignes saavel med det sidste som med det foregaaende Aars Regnskaber. Denne Fremgang i de sidste Aar siden Foreningens definitive Organisation skyldes især vore nidkære Medarbejdere i de forskellige Lokalkomitéer, dem, som vi herved bringe vor hjærteligste Tak for deres Arbejde og værdifulde Medhjælp.

Vi kunne i denne Forbindelse ikke undlade at rette en fornyet, indtrængende Opfordring til de Menigheder, som endnu *ikke* have organiseret sig ved at danne »**Timandskredse**«, om snarest at gøre dette. Vi henpege paa, hvorledes man selv i gamle katholske Lande, f. T. Frankrig, mere og mere kommer ind paa Systemet »**Timandskredse**« som det, der under de nye Tidsforhold ene kan hjælpe Kirken og Menighederne ud over de materielle Vanskelig-

heder, som de maa kæmpe med. I Lande med blandet Religionsbekendelse, som Holland, Tyskland og Nordamerika har det forlængst været indført og anvendt i stor Maalestok; ogsaa her i Danmark maa det efterhaanden blive alle bevidst, at det højeste, som vi danske Katholiker har Ret til at forvente fra vore Trosfæller i Udlandet, det er »Hjælp til Selvhjælp«, og efterhaanden maa det blive betragtet af enhver dansk Katholik som en Æressag at være med i denne »Selvhjælp« ved at staa som Medlem i en af *Ansgarius-Bonifacius-Foreningens* »Timandskredse«.

Enhver Forespørgsel til Komitéen angaaende Oprettelsen af nye »Timandskredse« vil blive modtaget med Tak og straks blive besvaret.

København, den 17. Januar 1906.

Vikariats-Komitéen:

A. NEUVEL, Formand.	H. GAMÉL, Sekretær.
JOS. L. M. HOFFMANN, Kasserer.	A. V. GÜNTHER, Revisor

A. C. Møde i Søvavillonen Onsdag den 31. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$.
Foredrag af Hr. cand. mag. Kejsler: Katholsk Sprogbrug.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Januar. 4. Søndag e. H. tre K. Nordens Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag. (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker og Kapeller til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet.) I St. Ansgars Kirke: Kl. 10 højtidelig Levitmesse med Prædiken, Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken og Procession med den h. Ansgars Relikvieskrin. — 29. M. Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — 30. Ti. Martina, Jomfru og Martyr. — 31. O. Petrus Nolascus, Bekender. — 1 Februar, To. Ignatius, Biskop og Martyr. — 2. F. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse (fejres følgende Søndag). — 3. L. Ansgar, Nordens Apostel.

Søndag den 4 Februar. 5. Søndag e. H. tre K. Andreas Corsini, Biskop og Bekender. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. Den højtidelige Pontifikal-Lysvielse med Procession begynder i St. Ansgars Kirke Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Enhver, som ønsker

Voksllys indviiede eller vil skænke saadanne til Kirken, kan aflevere dem til Sakristanen.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl.10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt. m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — med Præd.	Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 —

Stille hl. Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{3}{4}$.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkransbroderskabet deltager i Processionen paa St. Ansgars Fest Søndag den 28. ds. Kl. 6 Aften. Mødet den første Søndag i Februar bortfalder.

Første Fredag i Maaneden (den 6. Februar).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aften Andagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Fredag d. 2. Februar at møde til de aftalte Bedetimer i Dagens Løb i St. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Mænd har Fælleskommunion Søndag d. 4. Februar i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Søndag den 4. Februar. Kl. 10 hl. Messe med Præd.; Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

Nothburgforeningen holder Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke Søndag den 28. ds. Kl. 8.

Trykfejl. I sidste Nr. er der S. 39 L. 9 fra oven bortfaldet »Kristoffer I. og« mellem »under« og »Erik«.

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes uopholdelig meldt paa det nærmeste Postkontor.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V.

Nr. 5.

Søndagen den 4. Februar.

1906.

INDHOLD: Kongen er død. — † Kong Christian IX. — Kongen er død! — Kongen leve! — Fred. — Ærkebroderskabet for »Jesu Hjærte Æresvagt«. — Ret betegnende. — Nogle Tal, som det er godt at huske. — A. Cs. Foredragsrækker. II. Række, 4. Foredrag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aarhus. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

KONGEN ER DØD!

En Aften med drivende Skyer over et Land i Regntaae —
en Aften med Sus gennem bladløse Træer og Blæst over
opblødte Veje —
en tungsindig Aften i Aarets første Maaned lød Budskabet:

Kongen er død!

En Olding har lukket sine Øjne, mæt af Dage — og nye
Tider stunder til...
Hvad vil de bringe? —
Der lyder Klokkklang igennem Blæsten — Ligklokkelang...
Og gennem Sindene gaar der en Følelse af Skæbnesvangerhed
— af Vemod... Undren — —
Nu er det kommet — det, som maatte komme, og som
dog ingen ventede:

Kongen er død!

— — Ja, han var gammel! Ondt og godt har han prøvet —
Livets Sødme og dets Beskhed...
Han trængte til Fred!
I mange Aar har han baaret Danmarks Krone — men uden
Hovmod...
Hans Bramfrihed har gjort ham kær for Folket. Hans Hjerte
var mildt og varmt og aabent for alle. Han var først og frem-
mest Menneske! Det var hans Ære...
Vort Land har mistet sin Konge:

Requiescat in pace!

Marcus.

KONG CHRISTIAN IX.

DØD 29. JANUAR 1906.

Vor gamle Konge er død. Som for tre Aar siden, da den alderstegne Pave Leo XIII. drog bort, flyver Budskabet ud over den hele Jord, og over alt, hvor det naar hen, bliver Tankerne alvorlige og vemodige.

Da Leo XIII. døde, var der Sorg overalt paa hele Jorden, men mest følte det naturligtvis som et Tab indenfor Kirken, som han stod i Spidsen for. Nu da Kong Christian IX. er død, er der Vemod i alle Lande, men størst og dybest er Sorgen naturligtvis i vort Fædreland, for hvilket han gennem 42 Aar var en Konge saa mild og god.

Utallige er de kærlige Mindeord, der siden Kongens Død allerede er bleven udtalt om ham. Man har mindedes hans Trofasthed mod sit Folk, som han efterhaanden vænnede sig til at se som en Børneflokk om sig. Man har talt om hans elskelige Færd blandt sine Børn og Børnebørn, som han efterhaanden saa befolke Europas Troner, men som dog havde lært saavel i Sorgens som i Glædens Dage at søge tilbage til ham, Slægtens Ældste og Midtpunkt. Man har talt om hans ædle Karakter, hans Sinds Ærlighed, hans fuldendte Takt og hans store Pligtfølelse. Man har endelig mindedes ham som den jævne, rettænkende, danske Mand, hos hvem Nationen genkendte de Træk, som den sætter højest hos sig selv.

Først nu, da han har forladt sit Folk, bliver det klart, hvilken god og trofast Ven vi Danske har mistet i vor gamle Konge. Og saa sandt vi danske Katholiker elsker vort Land og ønsker dets Vel og Lykke, sikkert ikke mindre oprigtigt end Landets andre Børn, saa sandt er Sorgen hos os over vor hedengangne Konge saa inderlig og dyb, at den — tør vi vel sige — ikke findes dybere hos nogen.

Ogsaa overfor os danske Katholiker har han været en ædel og retfærdig Konge, der søgte at gøre vel mod alle, men aldrig at krænke nogen. Som saadan vilde Leo XIII. vise ham sin Højagtelse, den Gang han ved Guldbryllupsfesten i 1892 gennem vor højjærværdigste Apostoliske Vikar

lod ham overrække en egenhændig Skrivelse, hvori han med de varmeste Ord ønskede ham og hans Gemalinde til Lykke og nedbad Guds Velsignelse over dem. Som saadan modtog Kongen ligeledes af vor nuværende hl. Fader Pave Pius X. en egenhændig Skrivelse, som denne tilsendte ham for at meddele ham sin Udvælgelse til den øverste Stilling i Kirken.

Under Kong Christian IX.s Regering er al den Frihed, som Grundloven tilsikrede os danske Katholiker, i fuldeste Maal bleven os til Del. Vor hellige Kirke nyder her i Landet en Frihed, som uden nogen Art af Smaalighed er bleven udstrakt til alle og enhver, til saavel Præster som Ordensfolk af enhver Nationalitet. — At den danske Regering har stillet sig saaledes, er vi danske Katholiker tilfulde taknemlige for, og der er for os ingen Tvivl om, at denne noble Adfærd ikke har været uden Indflydelse af Eksemplet fra oven, vor gamle Konges ædle, ridderlige Tankesæt og hele Handlemaade.

Vi mener at hædre den gamle Konges Minde ved her at meddele, hvad der for et Par Aar siden blev udtalt til en af Hovedstadens katholske Præster af det Medlem af vort Kongehus, der ogsaa i den almindelige Opfattelse staar som den, til hvem Kongen i de sidste Aar sluttede sig med ualmindelig Inderlighed og Tillid. Til vedkommende Præst blev der sagt: »Jeg kan forsikre Dem om, at Hs. Majestæt Kongen elsker sine katholske Undersaatter med en lige saa stor Hengivenhed som alle de andre. Kongen har, som bekendt, en dyb religiøs Overbevisning, og, hvad han agter hos andre, det er, at de har det samme; men han sætter ikke paa nogen Maade Skel mellem sine Undersaatter, eftersom de tilhører den ene eller den anden Trosbekendelse. Jeg er sikker paa, at Kongen vilde blive glad, om De af lagde ham et Besøg, og at han vilde sætte Pris paa netop at lære en katholsk Præst at kende.« At vedkommende Præst af Ærbødighed for den alderstegne Konge og for ikke uden Nødvendighed at røve hans Tid undlod at følge Opfordringen, skal kun flygtigt tilføjes.

Samtidig med at Christian IX. ansaa det for sin Kongepligt at anerkende det gode, hvor det fandtes, og af den Grund følte Velvilje for alle dem blandt hans katholske

Undersaatter, hvis Liv var i Overensstemmelse med deres Tro, førte han som Menneske selv et Liv, der var baaret af en dyb og alvorlig Tro. Og i den Henseende har han været et Eksempel for enhver i sit Folk; i en Tid, hvor religiøs Ligegyldighed og Sløvhed ikke blot breder sig, men endogsaa optræder med en vis Arrogance, kan det ikke vurderes højt nok, at den øverste Mand i Landet gik foran med sit Eksempel og viste, hvorledes en alvorlig Kristen bør leve sit Liv.

Der er al Grund til at holde Kong Christian IX.s Minde i Ære, og der er Tegn, der taler for, at hans Minde vil leve længe. Medens han levede, var der ingen, der udtalte om ham, at han var just en *stor* Konge, men nu efter hans Død høres der allerede Stemmer, der forudsiger, at hans Navn i Landets Historie vil blive nævnt blandt de store Kongers. Og saaledes bør det ske: om dem, der i Livet gjorde mest Larm, bliver der med Rette stille, naar de er døde; men de, der selv virkede uden Støj, gør sig først gældende efter Døden, naar der er bleven den Stilhed om dem, i hvilken deres Handlinger kan høres og mærkes.

Saaledes vil det gaa vor elskede, gamle Konge. Fra Folkets Hjærte, der altid ved at skælnes det ægte fra det uægte, stiger tusinde milde, dybe Følelser op og lægger sig som en Krans om Kong Christians Minde. Ogsaa vi danske Katholiker vil med Tak og Kærlighed ihukomme, hvad han har været for vort Land og Folk; men sammen med de taknemlige Mindetanker vil der fra Sjælens Dyb stige det Ønske op til Kongernes Konge: Maatte vor hedengangne Konge skue det evige Lys! Maatte han hvile i Fred!

Kongen er død! — Kongen leve!

Kongedømmet ligner Pavedømmet deri, at Personerne skifter, Institutionen bliver. Det er imidlertid ikke derfor sikkert — saaledes som i Pavedømmet — at ogsaa den Aand, hvori Institutionen ledes, vedbliver at være ens. En Borgen herfor har vi Katholiker overfor Kong Frederik VIII. deri, at han saa stærkt har betonet, at han agter at træde i sin Faders Fodspor. Den rige Udvikling, den katholske Kirke i Danmark har oplevet under Christian IX. og Dronning Louise, tør vi da ogsaa vente vil fortsættes under **Frederik VIII.** og den nye **Dronning Louise.** Fra alle katholske Gudshuse vil derfor sikkert i disse Dage opstige mangan oprigtig Bøn for det nye Kongepars Velfærd og fra katholske Hjerter og Læber i Danmark løfter der sig mod Tronen et hjærteligt *Ad multos annos!*

Fred.

(Luc. 2, 25—32.)

1) **E**n af den blasserede Tidsaands nyeste Opdagelser er den »Ro«, hvormed man vil trøste sig tilsidst, naar alt er prøvet, og alt har vist sig som Skuffelse. Man er færdig med Idealerne, færdig ogsaa med Romantikens »blaa Blomst«. Man er færdig med at ønske og med at haabe. Paa Verdens vide, vilde Vidder har man tilsidst tabt »selve Evnen til at ville«. Tilbage staar kun at *vegetere* som Kvæget i Middagsstundens døsige Ro. Den vegetative Ro, som behersker Stemningen paa et Böcklinsk Billede, som hersker paa »de Dødes Ø«, er et Udtryk for det Eneste, som endnu er tilbage for os. Denne Ro er intet andet end den Sløves Ligegyldighed i tankeløs Træthed. Det forekommer mig, at denne den blasserede Tidsaands nyeste Opdagelse, hvorefter det tænkende og villende Menneske skal søge Maalet for sin Tilværelse i en dyrisk Instinkttilværelse, er et talende Vidnesbyrd om den moderne Tidsaands totale Bankerot.

Jesu Christi Evangelium taler sjælden om Ro, men ofte om *Fred.* Og den er noget ganske andet end en blot

vegeterende Ro. Den er Sjælens Harmoni med sig selv og med Gud. Denne bestaar ikke i Træthed efter et frugteløst Liv i Verdslighed. Den er en Guds Gave herovenfra til dem, som søgte opad, ikke nedad. Derfor kaldes den *Guds Fred*. Den beror ikke derpaa, at man i Fortvivelse har opgivet al Tanke, al Fornuft, al Vilje, men derpaa, at man i Klarhed har fundet frem til det, som er over al menneskelig Tanke og Fornuft. Den er derfor »en Fred, som overgaar al Forstand«.

Den gamle *Simeon* i vort Evangelium er et skønt Billede af en lyksalig Sjæl, som har Fred. Guds Fred er Sjælesolen, som lægger sit rolige Farveskær over hans Livs stille Aften. »Herre, nu lader du din Tjener fare herfra i Fred.« Han *beder* ikke om at faa fare herfra; men *bekender* med Tak, at nu *faar* han en Fardag i Fred. Er ikke denne Livsaften som en Sommeraften med Himlens Purpurskær over Land og Strand, over Fjorden og de fjærne Bjerge? Dagens Larm og Strid har lagt sig. Ingen skurrende Mislyd forstyrrer Stilheden. Det er Harmoni — Fred. Hvorledes fik Simeon den Fred?

II) Simeon var »*retfærdig*«. Det vil sige: Han var, som han skulde være for Gud. Han var en retskaffen Mand, som vandrede paa Guds Veje efter hans Bud. Dette giver megen Fred. Og dog: Om nogen havde spurgt Simeon, om han byggede sin Fred paa sin Retskaffenhed, da havde han sikkert svaret: Nej, »en Synder monne jeg være, jeg klager for Gud min Brøst.« Men hvor bliver der da af hans Retfærdighed? Saa var han jo dog ikke, som han skulde være for Gud? Simeon saa i Aanden hen til »Israels Trøst«, til Herren, om hvem det hedder, at han »*er vor Retfærdighed*«, indtil han fik ham at se med sine gamle Øjne. I ham var han retfærdig for Gud.

Hvorafter kommer det, at »for den Ugudelige er der ingen Fred«? Det kommer deraf, at den Ugudelige *er* ugudelig, at han ikke er retfærdig for Gud. Derfor føler han, at Guds Vrede »bliver over ham«. Den hviler som en dyb Skygge over Livet. Derfor har han ingen Fred.

Verden viser mange Veje til Fred: Arbejdet, Videnskaben, Skønheden. Nu en Stund har det kanske været Skønheden, Skønhedsnydelserne, som har været den stærkest

anbefalede Vej. At leve i Skønhed og at dø i Skønhed — det skal være at leve og at dø i Fred. Jeg ved ikke, om det gaar andre som mig: Naar jeg har set noget rigtig Skønt, en herlig Natur, et gribende Billede, naar jeg har vugget min Sjæl i en rig Naturstemnings, en henrivende Musiks Harmonier, bliver jeg uvilkaarlig vemodig og føler et Slags Tungsind. Hvoraf kommer det? Jeg antager, at det gaar andre paa samme Maade, og jeg søger at forklare det saaledes: Denne jordiske, timelige Skønhed minder os om den ideale Skønhed, men paa samme Tid om, hvor langt vi er borte fra den. Derfor føler Sjælen et dybt Savn i den jordiske Skønhed. Skulde Skønheden give os Fred, maatte vi i hvert Fald *eje* den ideale Skønhed. Men dette gør vi ikke. Dertil kommer: Hvad mener den blaserede Verden med den Skønhed, som den priser, naar den taler om at leve og dø i Skønhed? Det er sandelig ikke altid den ideale Skønhed. En ung Mand fandtes for ikke meget lang Tid siden død med et Skudskaar igennem Panden, en Revolver i Haanden og et Par tømte Brændevinsflasker ved Siden. Vennerne var enige om, at han var »død i Skønhed«!

Samvittigheden siger os: At leve og dø i Arbejde, i Videnskab, i Skønhed — det er ikke derpaa, det kommer an; men at leve og dø i *Retfærdighed* for Gud, en Retfærdighed, som vi virkelig ejer, dette er at leve og dø i Fred. Simeons Retfærdighed for Gud var Kilden til hans Fred. Tidsaanden fører os paa vilde Veje. Evangeliet er Tidsaanden uendeligt overlegen. Det fører os til Fred. Thi det fører os til ham, som »er vor Retfærdighed«. I ham *ejer* vi Spiren til den Fuldkommenhed, det himmelske og evige Ideal, for hvilket vi er skabte. Deri er der Fred og kun deri.

III) Simeon »ventede Israels Trøst«. Det er klart som Dagen, at der er Fred i Trøsten. Men vi maa finde os i som han at *vente* paa Trøsten. Apostelen Peter betegner de Troende som dem, der er »genfødte til et levende *Haab*,« Haabet om engang at opnaa den fulde Trøst. Simeon gjorde ikke Fordring paa den fulde Trøst i Øjeblikket, i Arbejdsdagen. Saa kunde ikke Tidens Uro, dens Møje og Skuffelse, dens Vaande og Ve overraske ham, forstyrre ham,

røve ham hans Fred. Han ventede ikke andet af Tiden. Hans Liv i Retfærdighed *gav* ham Fred. Hans Liv i Haab *bevarede* Freden for ham i denne Tids Elende.

Den, der har smaa Fordringer til Livet, skuffes ikke let og lever lykkeligt i det Smaa. Den, der har store Fordringer, skuffes som oftest og lever ulykkeligt, fordi han ikke kan leve i det Store. De Troende gør sig ofte skyldige i at stille for store Fordringer til det aandelige Livs Erfaringer i Tiden. De venter fuldkommen Trøst i denne ufuldkomne Verden. De faar den ikke, og saa taber de Ligevægten og Freden.

Min Broder og Søster! I din egen Sjælefreds Navn beder jeg dig: Vent ikke fuldkommen Trøst under Vandringen! Vent Frygt og Bæven! Vent Uro, Kamp, Anfægtelse, Tvivl! Vent dybe, blødende, smertelige Hjerteskaar under Vandringen! Men hold fast ved *Haabet*, saa at du ikke venter den fuldkomne Trøst, før dine Øjne faar se Herrens Frelse *tilsidst*. Da bevarer du Freden under Vandringen med dens Møje, dens Skuffelser, dens smertelige Saar.

IV) Simeon levede i Aanden og lod sig lede af Aanden. Det giver megen Fred. Hvoraf kommer al den Vaklen, den fredløse Usikkerhed i vort Liv? Deraf, at vi enten ikke, eller ganske utilstrækkeligt lader os lede af Guds Aand i vore Beslutninger og Handlinger. Vi forvisser os ikke nok om, at vi er i Overensstemmelse med Hellighedens og Kærlighedens Aand. Vi iværksætter forhastet dette og hint forbagefter at lide under fortærende Uro: Var det rigtigt eller galt? Dette forstyrrer Freden. Eller det er sikkert nok, at vi ikke lod os lede af Guds Aand, men kun af vor egen Aand med dens Lyst og Kødets Begær. Vi trumfede vor Vilje igennem. Det er altid sikkert nok, at dette berøver os vor Fred.

Hvorledes skal vi da bevare Klarheden over vor Færd, og dermed Freden i vort Hjærte? Verden har et Ordsprog, der lyder saa: »Det er *Lysten*, som driver Værket.« Men dette er et meget tvetydigt Ord. I mangfoldige Tilfælde maa der snarere advares mod Lysten og siges: Spørg ikke efter din Lyst, men efter din *Pligt*. Har du erkendt den, da kan du fatte hellig Beslutning, gøre hellig Gerning. Da

er du i Overensstemmelse med Aanden. Thi Guds Aand er den *Hellig*-Aand. Spørg ikke, hvad din Egennytte kræver, men hvad *Kærligheden* i hvert Tilfælde kræver af dig. Da kan du beslutte og handle klart i Overensstemmelse med Aanden. Thi Guds Aand er *Kærlighedens* Aand. Og da bevarer du med Klarheden din Fred.

V) Altsaa: Bliv retfærdig som Simeon. Haab som ham. Lad dig lede af Aanden som han. Saa faar du med ham en Aften i Klarhed og en Fardag i Fred.

Dr. K. Krogh-Tønning.

Ærkebroderskabet for „Jesu Hjærtens Æresvagt“.

Alerede i Aaret 1863 blev der i Mariæ Besøgelses-Ordenens Kirke i Bourg (Ain) i Frankrig lagt Grunden til et Broderskab til Ære for Jesu allerhelligste Hjærte. Dette Broderskab er senere under ovenstaaende Titel bleven *kanonisk* oprettet og har udbredt sig fra Frankrig og Belgien til Tyskland og Italien og mange andre Lande. Baade Pius IX., Leo XIII. og Pius X. samt flere Hundrede Prælater er indskrevne paa Broderskabets Registre, bl. a. ogsaa Hs. biskoppelige Højjærværdighed *Msrgr. Johannes von Euch* som første Medlem af den danske Afdeling, som er bleven oprettet her den 26. November 1905 af samme højjærværdigste Hr. Biskop. — Broderskabet har til Hovedsæde faaet anvist *Immaculatakirken* ved Noviciatet (Strandvejen 91), hvor *Jesu Hjærte Alteret* skal være Broderskabets særlige Alter. Til Præses for Broderskabets danske Afdeling har Hs. biskoppelige Højjærværdighed udnævnt undertegnede, der er Præst ved nævnte Kirke. — Denne Ordning er bleven meddelt Generaldirektøren for Ærkebroderskabet, Domherre L. Laplace, som under 1. December 1905 har indlemmet denne danske Afdeling i Ærkebroderskabet, der har sit internationale Hovedsæde i Bourg (Ain) i Frankrig.

For at opmuntre de troende til Indtrædelse i »Ærkebroderskabet for Æresvagten« aftrykkes her nedenstaaende

Udtog af Broderskabets Statuter, som angive Æresvagtens Formaal og Forpligtelser, Betingelserne for Optagelse, de dertil knyttede aandelige Fordele, samt et Par smaa Bønner, hvormed man kan indlede »Vagttimen«.

Æresvagtens Formaal. I Ps. 68 hører vi vor guddommelige Frelser klage ved Profetens Mund: »Mit Hjærte modtager kun Forhaanelse og Smerte, jeg ventede paa Medynk, men der var ingen, og paa Trøstere, men jeg fandt ikke nogen.«

Som Svar paa denne Frelserens sørgmodige Klage er *Æresvagten* bleven stiftet. Dens Medlemmer søger ved deres Hengivenhed og Kærlighed at *trøste* Jesu Hjærte, der er opfyldt af Smerte over den Glemsel, Utaknemlighed og Synd, som Han møder hos Menneskene. Han elsker dem saa inderligt. Han har lidt saa uendelig meget for dem, og dog finder han kun saa liden Genkærlighed.

Jesu saarede Hjærte er altsaa *Genstand* for Æresvagten. At trøste dette saarede Hjærte er *dens Formaal*. At trøste det ved Æresvagt er *Midlet*.

Æresvagtens Forpligtelser. 1) *Indskrivelse* af Medlemmernes Navne paa Æresvagtens Tavle, paa Midten af hvilken findes Billedet af Jesu saarede Hjærte omgivet af en Straalekrans!

Udstillingen af denne Tavle i Nærheden af Broderskabets Alter er en Opfyldelse af vor Herres Forlængende til den salige Margaretha Maria: »*Jeg ønsker, at et Billede af mit Hjærte skal udstilles offentlig for at røre Menneskenes følelseløse Hjærter.*»

2) *Vagttimen*. Den bestaar i en Time paa Dagen, som hvert Medlem *selv vælger*, i hvilken man, uden at forandre sine sædvanlige Beskæftigelser, i Aanden begiver sig til Kærlighedens *Tabernakel*. Der opofrer man vor Herre sine Tanker og Ord, sine Gerninger og Lidelser og især sit Ønske om at *trøste* Hans tilbedelsesværdige Hjærte ved en højmodig og trofast Kærlighed.

I Løbet af denne Time søger man: at tænke lidt hyppigere end ellers paa vor Herre, at opvække i det mindste *én Kærlighedsakt*, og, hvis det er muligt, bringe Ham et eller andet lille *Offer*. Men *intet* er foreskrevet eller fordret; man venter kun en god Vilje, enhver kan følge sin Fromheds og sit Hjæertes Indskydelser for at hellige denne velsignelsesrige Time.

3) *Den kostbare Opofring*, især under Vagttimen, af det Blod og Vand, som udflød af Jesu Hjærte, for Kirkens Fornødenheder og Syndernes Frelse.

Betingelser for Optagelse. For at blive Medlem af Æresvagten og vinde den rige Aflad, der er knyttet dertil, maa man:

1) Være optagen af Generaldirektøren, eller af Klostret af Marie Besøgelses-Ordenen i Bourg (Ain), eller af en Person, der er bemyndiget til at optage Medlemmer.

2) Være indskreven paa en af Æresvagtens Tavler og paa et lovligt oprettet Broderskabs Lister.

3) Regelmæssigt holde sin Vagttime, idet man følger den foreskrevne Methode.

Intet forpligter under Synd. — Optagelse i Æresvagten er gratis.

Almindelig Aflad. Foruden den Aflad, der er tilstaaet det romerske Ærkebroderskab for Jesu Hjærte, har Hs. Hl. Pius IX. tilstaaet Æresvagten følgende Aflad, der kan tilvendes de afdøde.

1) 7 Aar og 7 Kvadrager for hver Dags Vagttime. — (Bede for den hl. Fader). *Pater Ave.*

2) 100 Dage for hver af de andre Timer, som Medlemmerne anvende paa samme Maade for at ære det guddommelige Hjærte.

3) Fuldkommen Aflad en Gang om Maaneden (en Dag efter frit Valg og paa de sædvanlige Betingelser) dersom man trofast har holdt Vagttimen.

Opofrelse af Vagttimen. Guddommelige Jesus, min elskede Frelser, jeg ofrer Dig denne Vagttime, i hvilken jeg ønsker, i Forening med (*man nævner her den Helgen, man har valgt til Beskytter af Vagttimen*), ganske særligt at elske, forherlige og trøste dit tilbedelsesværdige Hjærte ved min Kærlighed. Modtag i dette Øjemed mine Tanker og Ord, mine Gerninger og Lidelser, men modtag især mit Hjærte, som jeg overgiver Dig uden Forbehold; værdiges at opflamme det med Din Kærligheds Ild.

Den kostbare Opofring. Evige Fader, modtag Jesu kostbare Blod og Vandet, der udlød af Vunden i Hans guddommelige Hjærte, som et Forsoningsoffer, formedelst hvilket Du bønføre Kirken i dens Nød og forbarme Dig over os, idet Du modtager det som Oprejsning for vore Synder.

Den 1. Fredag i hver Maaned læses en Messe for de levende Medlemmer; en anden læses den 3. Fredag for afdøde Medlemmer.

Efter denne Redegørelse indbyder undertegnede da enhver til Indtrædelse i dette smukke Broderskab til Ære for Jesu allerhelligste Hjærte; særlig tillader jeg mig at henvende denne Indbydelse til mine ærede Confratres og samtidig bede dem om at virke hen til, at de af deres Sognebørn og Skriftebørn, som kunde være mest egnede dertil, indtræder i dette Broderskab, hvilket sker ved, at man enten

selv eller gennem sin Præst indsender sit Navn, som skal indføres i Hovedbogen, tillige med Angivelsen af den Time i Døgnet, som man vælger til »Vagttime«.

Et lille skematisk Særtryk af ovenstaaende i bekvemt Bønebogsformat kan faas hos undertegnede Præses, der ogsaa med Glæde besvarer enhver Henvendelse angaaende Broderskabet.

J. B. Desnos,
Præst ved Immaculatakirken,
Strandvej 91.
København. Str.

Ret betegnende.

»*Dansk Kirketidende*« Nr. 3 for 21. Januar bringer under Overskriften »*Intolerance*« en Artikel, som er bleven nægtet Optagelse i »*Krist. Dagbl.*« Grunden, hvorfor Artiklen ikke blev optaget, var aabenbart ikke Pladsmangel, men dens Indhold, som alt for aabent berører en af indre Missions Svagheder: Hadet til og Frygten for Katholicismen. Det er vist bedst at hidsætte hele Artiklen uden at udelade noget Sagen vedkommende.

Frk. *Th. Mau* skriver:

»Naar jeg omtaler en Sag, som har oprørt mig, vil jeg begynde med at sige, at jeg ... i c. 22 Aar har været Lærerinde ved indre Missions Søndagsskoler og nu atter er det efter to Aars Fraværelse. Sagen er følgende:

Jeg har opholdt mig 1½ Aar i Andalusien og efter Evne grundigt studeret det katholske Kirkeliv der. I Efteraaret henvendte jeg mig til Formanden for Københavns indre Mission og bad ham, om jeg »under indre Missions Vinger«, som jeg udtrykte mig, maatte faa Lov til at holde nogle fortællende Foredrag om Kirkeforhold i Andalusien. Han var meget forekommende, men havde mange Betænkeligheder. Dog endte det med, at han meget venlig lovede at forebringe Sagen ved et Bestyrelsesmøde. Resultatet var et kort Afslag uden nogen Motivering ... Et Par Maaneder efter anmodede jeg om at maatte *leje* en af Bethesdas smaa Sale til tre Foredrag ... Lokalet, som jeg ønskede, var ledigt til den paatænkte Tid, *men det blev nægtet mig at*

faa det. Bethesdas Lokaler lejes ud til Præster og Lægfolk af de forskelligste Afskygninger, til de forskelligste Foreninger, til mange Slags Festligheder og til sociale Møder. Og i Bethesda har *Baptister* talt. Men det nægtes *en af Indre Missions egne Arbejdere* at leje et Lokale for at give en objektiv Skildring. Man nedlod sig heller ikke denne Gang til at motivere Afslaget, men jeg havde hørt saa meget af Missionens Formand og Sekretær, at jeg kunde slutte mig til Grunden. Man frygtede for, at jeg skulde tale med Sympati og Venlighed om Katholicismen i Andalusien og omtale *baade* Lys og Skygge dernede. Og det er dette, jeg finder meget sørgeligt.... At *jeg* er bleven hensynsløst behandlet, ligger der ingen Vægt paa, skønt det naturligvis vilde være heldigst, at Missionsbestyrelsens Mænd skiftede Sol og Vind lige for alle. Men jeg kan ikke se andet, end at det er Fanatisme og Ufordragelighed, at man har et saadant Had til et andet Kirkesamfund, med hvilket man dog er fælles om det største, at man ikke en Gang vil *udleje* et Lokale til én, der antages at ville tale med Venlighed derom. Jeg finder det overmaade sørgeligt, netop fordi jeg har saa stor Agtelse for den københavnske indre Missions Gerning. Og hvad er saa Grunden til dette (uhyggelige) Had? Jeg fatter det ikke. Nogle Katholiker gør lidt Propaganda herhjemme, ligesom Protestanter gør det i katholske Lande. Jeg har meget lidt Sympati for Propaganda, men jeg har nu aldrig erfaret, at den er bleven drevet paa nogen anmassende Maade her. Og i ethvert Tilfælde — det er saa lidt, der udrettes, det gaar saa smaat. Det er en meget lille Brøkdæl af det danske Folk, der er gaaet over til Romerkirken. Og af dette lille Antal var vistnok de fleste — bevise det kan jeg naturligvis ikke — verdslige Mennesker, der ad den Vej kom til Kristentro. Er der egentlig Grund til at sørge derover? Er det en rimelig Aarsag til et saa fanatisk Had? Jeg henvender mig til ansete Mænd i Indre Mission og beder nogle af dem udtale sig. Jeg spørger dem, om det ikke er mere i Kristendommens Aand at ville se det gode, hvor det findes, end ubetinget at afsky et andet Kirkesamfund, der desværre plettes af store Vildfarelser...«

Nu kan det jo være nok! Netop de sidste Ord viser jo, at Indre Mission ikke havde det mindste at frygte for Frk. *Mau's* Foredrag; — men alligevel fik hun ikke Lov til at tale og at tale objektivt. Dette er *ret betegnende* for Indre Mission! Den er hange for, at Folk faar om end blot en Smule mere Kendskab til den gamle Moderkirke. Naar der er noget ondt at sige om den, naar Pastor *Fliedner sen.* eller *jun.* beretter de mest ondsksfuldt udtænkte Opdigtelser om de spanske Katholiker, ja saa er det »gefundenes Fressen« for de indremissionske Blade, saa er det Vand paa Indre Missions Mølle; men naar selv en indremissionsk Frøken objektivt vil skildre sine Indtryk fra Andalusien, hvori *muligvis* ikke alt kunde være mørkt, hvad der siges om katholsk Kirkeliv, — nej, *det* maa ikke skel Hvilken Ynkelihood! Hvad er det da for Lerfødder, som Indre Mission staar paa?

Det er virkelig ikke blot Had og Fanatisme, som bærer saadanne Frugter, det er meget mere *en daarlig Samvittighed*, der taler ud af denne Handlemaade. Indre Mission siger herved ligesom: Nu har vi i Aartier gjort os redelig Umage for at brændemærke Papismen som det mørkeste, det mest frastødende paa Religionens Omraade, og nu kommer denne Frøken, som vi ikke ved, om hun ikke endda vil fortælle om noget lyst ved en lille Del af Romerkirken, — nej, hende maa vi lukke Munden paa!

Ret betegnende!

Efterskrift. Sekretæren for Københavns indre Mission, Pastor *P. Oldenburg*, har i sit korte Svar paa Frk. *Th. Mau's* Anklage (jfr. »*Dansk Kirketid.*« Nr. 4.) i Grunden ikke andet at sige end, at der ikke var nogen, der skulde overtage Ansvar for, hvad Frøkenen vilde komme til at sige, m. a. O. at der manglede den Garanti, som endogsaa er tilstede, naar en Baptist taler i Bethesda, idet en Præst i Folkekirken enten indleder eller slutter. — Men saa spørger man jo: Hvorfor vilde man heller ikke lade hende holde sine Foredrag, da hun vilde gøre det »under Indre Missions Vinger«? Saa vilde altsaa Missionsbestyrelsen ikke overtage noget Ansvar, og hvorfor ikke — hvis ikke af de Grunde som Frøkenen antyder?

Løvrigt afskærer Sekretæren enhver Mulighed for en Diskussion af disse Grunde, idet han tilsidst erklærer, »at Missionsbestyrelsen lige saa vel som enhver anden Husejer maa have Ret til at udleje eller nægte Udleje af sit Hus til hvem og hvortil den ønsker, uden i hvert enkelt Tilfælde at behøve at gøre Offentligheden Regnskab derfor.«

Ja, saaledes slipper han jo nemt ud af Uføret — eller ogsaa ikke.

P. G. Schmiderer.

Nogle Tal, som det er godt at huske.

»Middagsposten« er ellers ikke noget Blad, som alvorlige Mennesker let vil beraabe sig paa. Men i dette Tilfælde kan det for en Gangs Skyld godt anses for at være et uvildigt Vidne.

I sit Nr. af 17. ds. giver det nogle Uddrag af St. Hans Hospitals Beretning for Aaret 1904—5, hvoraf vi vil fremhæve følgende:

»Aarsberetningen giver endvidere Oplysninger om den formentlige Aarsag til Sindssygdommen. Den angives i 45 Tilfælde som *Drik*, 31 Tilfælde er fremkommen paa Grundlag af *Syfilis*, 18 beror paa *Alderdomssvaghed*, *Sorg* og *Nød* har hos 16 været medvirkende Aarsag og *religiøs Paavirkning* i 4 Tilfælde; *Tobaksrygning* faar Skyld for Sindssygdommen hos 3 Mænd, *talrige Fødsler* hos 6 Kvinder, men der nævnes naturligvis en Række andre Aarsager.«

Er dette mon ikke ret interessante Oplysninger? og lærerige, skulde jeg mene.

Hvem har ikke mange Gange, naar der indtraf et Tilfælde af religiøst Vanvid, hørt de Blade, som sætter deres Force i Vantroens Kolportage, opløfte et Ramaskrig, skingrende i den højeste Diskant, over al den Ødelæggelse, som Religionen anretter paa den menneskelige Forstands Omraade?

Men nu kommer Statistikken og taler et helt andet Sprog, og »Middagsposten« skriver sit Referat uden at blinke

med Øjnene. Religionen har kun i de 4 (fire) Tilfælde været den formentlige Aarsag til Sindssygdom, Drik derimod paa samme Tid i 45 (femogfyrre) og sædelige Udskejelser i 31 (enogtredive) Tilfælde.

Havde Drikfældighedens og Usædelighedens Ofre staaet under ægte religiøs Paavirkning, saa vilde vistnok den langt overvejende Del af dem have undgaaet deres sørgelige Skæbne. Thi vistnok findes der ogsaa blandt de troende en Del Flaskens og Kødets Tilbedere; men som Regel synker de ikke saa dybt, de rejser sig hurtigere, og deres Tal er langt ringere end blandt dem, som har fornægtet Troen og dermed berøvet sig selv den bedste moralske Støtte.

Skulde ikke de fritænkernes Blade engang slaa ind paa en hel anden Vej, end den, de hidtil er gaaet? skulde de ikke anbefale den opvoksende Ungdom, for Resten ogsaa den allerede moralsk fordærvede Slægt, flittigt at tage en Bønne- eller Salmebog i Haanden i Stedet for den moderne Litteraturs umoralske Frembringelser?

Kan ske at der da snart ikke længere var Brug for vore store og dog for smaa Sindssygeanstalter!

Men ak! desværre — de har Øjne og ser ikke, de har en Forstand og tænker ikke, de har en Vilje og vil ikke.

sr.

A. C.s Foredragsrækker.

II. Række. 4. Foredrag.

Forfatteren Hr. Johs. Jørgensen: Moderne Klosterliv.

Dette Foredrag var allerede holdt en Gang før her i Byen i Hr. Johs. Marers »Litterære Aftener« og derefter i Aalborg, Aarhus, Horsens og Odense. Det havde overalt vakt megen Opmærksomhed og Paaskønnelse fra Publikum's Side og Digteren var bleven hyldet paa en meget ærefuld Maade. Ogsaa den i St. Knuds Kollegiets Sal forsamlede Kreds af Tilhørere hilste Hr. Johannes Jørgensen med stærke Haandklap, da han besteg Talerstolen.

Førend vi gaar over til et egentligt Referat, maa der dvæles ved de Beretninger, som er indløbet til Redaktionen fra Provinsen og som paa Grund af Pladsmangel og tillige fordi de behandler samme Emne er overladt Anmelderen til Afbenyttelse.

»Aarhus Stiftstidende« udtaler:

»Johannes Jørgensen omtalte alt roligt og lidenskabsløst, helt objektivt, uden mindste Forsøg paa Propaganda. Hans Sprog . . . hæver sig nu og da til den skønneste Lyrik.« —

»Han talte paa en særdeles fængslende og underholdende Maade. Hans Foredrag er bygget over adskillige interessante Oplysninger og Kendsgerninger og ført frem i et Sprog saa letløbende og kønt, at alene dette var en Nydelse at høre paa. Navnlig var der ind i Foredraget strøet en Mængde smaa Situations- eller Naturskildringer, der ved malende, virkningsfulde Billeder blev helt levende for Tilhørernes Forestilling . . . Den store Forsamling lønnede Foredraget med meget stærkt Bifald.«

Og *Jyllands-Posten* slutter sit Referat med en Sammenligning mellem Johannes Jørgensens Bøger og hans Foredrag og kommer til det Resultat: »Det samme krystallisk rene Sprog, der ikke formes ædlere af nogen nulevende Skribent, den samme Formens fuldendte Elegance, den samme Skønhed og Kraft i Billedernes knappe Ord.«

»Fyens Social Demokrat« kalder med Rette Digterens Udmaling af det belgiske Landskab for »en betagende og for Taleren karakteristisk Skildring.«

»Fyens Stiftstidende« fortæller, at ligesom ved Professor Brandes' Foredrag var Industripalæets Festsal tæt fyldt til dette Foredrag.

Endelig foreligger der fra Aalborg en Beretning om Foredraget og den Glæde, der blev Patrene og Menigheden til Del ved for første Gang at have Digteren i sin Midte.

Taleren indledede med et Citat af den franske Politiker og Journalist de Pressencée, der har sagt, at Tilbøjeligheden til Udvandring i smaa Samfund viser sig stærkest i Forfalds- og Decadenceperioder.

Sikkert er det, at Klosterlivet i det sidste Aarhundrede har taget et saadant Opsving, som man paa Revolutionens Tid ansaa for utænkeligt. Selve den tyske Kejser protegerer jo Klostersvæsenet.

Digteren omtalte derpaa et ejendommelige Natursamfund i Nærheden af Lago Maggiore, der havde bestaaet i 5-6 Aar og som har vist sig ret levedygtigt. Det viser, hvor enkelt, tarveligt og nøjsomt Livet kan leves.

Nogle danske Kunstnere var blevne begejstrede over Livet i de italienske Klostre og havde købt et Stykke Jord i Nærheden af København, for der at grundlægge et Slags Klostersamfund, hvor de i Ro og Stilhed kunde arbejde. Men Planen blev ikke realiseret; thi et Par af Deltagerne gik hen og — forlovede sig! Og »end ikke et Kunstnerkloster kan optage forlovede«.

Thi Klosterlivet er et Slags Familjeliv og man kan ikke godt tilhøre to Familjer paa én Gang.

Klosterlivet har et Fortrin fremfor det egentlige Familjeliv deri, at man paa en hel anden Maade kan *vælge* sine Slægtninge; thi i Klosteret flندر man Mennesker, der har samlet sig om de samme Idealer. — Taleren mindede her om »Det ideale Hjem« og hævdede, at Klosterlivet frembringer et saadant.

Familjelivet er grundlagt paa ægteskabelig Troskab, sand Familjelykke kan ikke bestaa uden denne. Hertil svarer i Klosteret den enlige Stand.

Digteren tilbageviste derpaa den almindelige Antagelse, at man gik i Kloster paa Grund af ulykkelig Kærlighed, Livslede eller for at sone et syndigt Levned, som i Modstrid med Virkeligheden. — End ikke den Hensigt at skaffe sig en rolig, sorgløs Fremtid for med hele sin Energi at kunne kaste sig over sine Studier er i Stand til at bære et Menneske gennem de store personlige Ofre, den enkelte maa bringe.

Digteren havde af Selvsyn erfaret, at den bedste Planteskole for vordende Munke og Nonner var et religiøst, katholsk Hjem. I et saadant viste det sig ofte, at enkelte af Børnene med særlig Interesse beskæftigede sig med Studiet af den hellige Skrift og Helgenlegender. Og det var ikke et rent objektivt Studium, nej, et praktisk — moralsk. Taleren

omtalte den hl. Theresias og Pater Damiens naive Forsøg paa som Børn at virkeliggøre deres Idealer. Og selv om dette endte med mislykkede Forsøg paa at flygte til vantro Egne for der at lide Martyrdøden, eller at sidde under Træerne i Skovens Ensomhed som de gamle Anakoreter, indtil Sulten drev dem tilbage til Hjemmets Bord, saa viste disse og talrige andre Eksempler, at »hvad Børn leger, det lever de Voksne«. Det var fortrinsvis saadanne unge Mænd og Kvinder fra Hjem, der var gennemtrængte af Kirkens Aand, som bankede paa Klosterets Port. — —

For nu at blive optaget i et Klostersamfund maa man naturligvis have Evner, der berettiger, at man forsørges. I nogle Ordener fordres der ogsaa i visse Tilfælde en »Medgift«. Da Taleren tillige med en Docent fra Universitetet opholdt sig i det bekendte Benediktinerabbedi »Beuron«, førtes paa en Spadseretur ogsaa dette Spørgsmaal paa Bane, da standsede Pateren, de fulgtes med, løftede sin Finger og sagde med dyb Alvor: »Jeg skal fortælle dem, hvad vi skal medbringe her: — Et stort, rundt Null!« —

Digteren gav derpaa en meget levende Skildring af et Trapistkloster i Belgien. Denne Ordens strenge Levevis overbeviser om, at Klosterlivet ikke særlig egner sig for »omvendte Dekadenter«

Derpaa gaves en Skildring af det idylliske Pensionat for unge Piger »Nonnenwerth« paa en Ø i Rhinen.

Flere af Nonnerne i dette Kloster (som ogsaa i andre) har studeret 3 Aar ved Universitetet i Bonn og taget en Grad. Dette viser, at selv den regelbundne klostergivne Søster ikke er bange for at blande sig imellem tyske Bier- Studenter.

Ved en hel Række Tal viste Taleren den store sociale Betydning, Klostrene spiller ogsaa i vore Dage. Og han endte med at erklære, at han troede paa en Forening mellem Klosteret og Humanismen, mellem Vievandet og Karbolvandet.

Endelig maa der til Slut gøres opmærksom paa, at skønt alle Foredragsholderne uden Vederlag har ofret Tid og Arbejde paa deres Foredrag og skønt Kollegiets Rektor med stor Elskværdighed har stillet Salen, med Varme og Belys-

ning til A. C.s Raadighed uden Betaling, saa kan disse Foredrag dog ikke holdes *uden* Udgifter. Til Lejning af Stole og til Tryksager gaar hver Gang c. 20 Kr. . . Og A. C. har endnu et Underskud af 21 Kr. fra forrige Række og endelig 17 Kr. fra denne, saa her rettes en indstændig Bøn til alle, som har Glæde og Udbytte af disse Foredrag, om at de efter Evne vil yde deres Bidrag til Omkostningernes Dækning, at A. C. ikke skal se sig nødsaget til at opgive disse saa lærerige Aftener.

J—n. J—n.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. (G. L.) *Ansgariusforeningen* afholdt den aarlige Generalforsamling Søndag d. 28. Januar i Forsamlingsalen, 64 Bredgade efter Levitmessen.

Formanden, Hr. *Cand. H. Kejser*, oplæste Dagsordenen, hvorefter Protokollen fra forrige Aars Generalforsamling blev oplæst af Sekretæren.

Formanden mindede Medlemmerne om det smertelige Tab, som Foreningen havde lidt ved Redaktørens, Pastor Andr. Johansens Død d. 24. April 1905. Denne Meddelelse paahørte de Tilstedeværende staaende. Desuden meddelte Formanden, at den højærværdigste Biskop havde udnævnt Kapellan, højærværdige Pastor F. Ronge til Redaktør af Ugebladet d. 8. Maj 1905, efter at denne allerede flere Maaneder havde varetaget Redaktionen under Pastor Johansens Sygdom.

Ugebladet har nu c. 700 Abonnenter og blev fra dette Aars Begyndelse udvidet til et noget større Format, samt forsynet med et Omslag til Annoncer.

Foruden Ugebladet har *Ansgariusforeningen* i 1905 udgivet Kalenderen i et Oplag af 680 Exemplarer. Som Tilskud til kath. Maanedsskrift »Varden« har Foreningen

ydet et Bidrag paa Kr. 400. — og til Julekerten et paa Kr. 100. — En Del Bøger og Brochurer af Foreningens Forlag er tilstillet enkelte Missionsstationer uden Vederlag. Foreningens kontante Formue er den $\frac{31}{12}$ 1905 Kr. 2764.68, hvilket er en Tilbagegang af Kr. 156.15 siden $\frac{31}{12}$ 1904. Medlemsantallet er steget med 30 og har Foreningen nu 160 Medlemmer.

Derefter oplæste Kassereren Regnskabet, som efter at have circuleret, enstemmig godkendtes.

Derpaa skredes til Valg af Bestyrelse. Enstemmig genvalgtes: Højærværdige Pastor *Braun* til Næstformand, Grosserer *G. Lohrer* til Sekretær, Cand. *I. Hoffmann* til Kasserer, Assistent *Torkilsen* til Assistent.

Formandens Valgperiode var derimod ikke udløben. Til Revisorer genvalgtes Observator *Pechüle* og Forvalter *F. Jørgensen*.

Et Forslag om Afholdelse af Generalforsamlingen paa en anden Tid end efter Højmesseu og eventuelt paa en Hverdag Aften blev forkastet. Dog vilde Bestyrelsen tage under Overvejelse at udsætte næste Generalforsamling til Kl. 12, for at Medlemmer, som den Dag besøgte de andre Sognekirker, kunde naa at deltage i Generalforsamlingen.

Til Slutning oplæste Formanden et Forslag eller en Opfordring fra en Provinsby, gaaende ud paa, at der i *Ugebladet* burde optages flere *Efterretninger fra Provinserne*. Hertil bemærkede for det første Formanden, at Forslaget egentlig var fejlt adresseret, da det ikke var et Anliggende, der angik Ansgariusforeningens Bestyrelse, men kun Redaktøren, hvem han derfor overgav Brevet. — Redaktøren bemærkede, at det netop ogsaa var hans eget Ønske, at der blev indsendt flere *Efterretninger fra Provinserne*; han havde i nogle Tilfælde næsten ligefrem selv maattet *fabrikere* her i København »*Efterretninger fra Provinserne*« paa Grundlag af *tilfældig* opsnappede Nyheder. Altsaa: *videant consules!* — Men forøvrigt burde disse *Efterretninger*, hvad deres Længde angaar, staa i nogenlunde rimeligt Forhold til Indholdets Vigtighed. Det vilde saaledes f. Eks. være urimeligt at indsende et flere Siders Referat om Menigheds-møder i rent selskabelige Øjemed, medens betydningsfulde Begivenheder som Kirke- eller Skoleindvielser eller lign. indskrænkedes til et Par Liniers Referat o. s. fr., hvilket de ærede Indsendere bedes mærke sig.

Aarhus. I Anledning af *G. Brandes'* Foredrag i Aarhus den 12. Januar blev der arrangeret en Festmiddag til Ære for Professoren paa Hotel Royal. Det vakte almindelig Forargelse i Byen, og den kom samme Dag til Orde i Aar-

hus Stiftstidende i Form af en fingeret Tale, som skulde holdes ved Festen. Den lyder saaledes:

Højt ærede Hr. Professor!

De vil imellem Indbyderne til denne Fest samt imellem dens Deltagere finde adskillige, der bekende os til Kristendommen, endvidere nogle, der endog ere Bærere at Navne, der høre til de bedste i den danske Kirkes Liv. Disse blandt os vide, af Nerven i Deres talentfulde Forfattervirksomhed er Had og Foragt for Kristendommen; nuvel, naar vi desuagtet i denne Aftenstund have samlet os for at hædre og takke Dem, da er det fordi vi forstaa at paa-skønne Talentet som saadant, Talentet i sig selv. Vi vide, at Ingen som De har formaaet at afkristne store Dele af vort Folk; vi vide, at i Deres Fodspor har fulgt en Forfatterskole, der har søgt at berøve vor Ungdom de Idealer, vi anse som de helligste; vi vide, at en Række Skribenter, der i Dem med Rette se deres Læremester, have gjort de mange Unges Hjærter kolde og deres Sandser hede; nuvel, vi forstaa, ved en festlig Lejlighed som denne, at se bort fra alt dette og derimod hylde den fremragende Stilist, vi har i vor Midte.

Højt ærede Professor Georg Brandes!

I Forhold til den Kendsgerning, at De i et glimrende Sprog har kastet Belysning over vore henfarne store Digtere, er det os af mindre Betydning, om Belysningen har været tendentiøs og falsk. I Forhold til Deres effektfulde Analyse af disse vore nationale Heroers Stil, er det os mindre væsentligt, at De med det samme har tilintetgjort Magten af deres Villen, deres Tro, deres Idealer og deres Begejstring. De ser her en Skare Mænd og Kvinder, der vel varmt hylde de gamle Idealer af Religion, Fædreland og Moral, men dog saaledes hylde disse Idealer, at vi stadig underforstaa, at modsatte Opfattelser kunde være lige saa rigtige. De ser her en Skare, som vel i det daglige Liv hylde en Moral, der er Deres modsat, men som desuagtet ved en festlig Lejlighed vide at hæve sig til almenere Synspunkter. Omstraalede her af Deres Navns Glans henlægge vi gerne for en Stund vore egne ubetydelige Anskuelser, glemme vi gerne vor dagligdags Moral i Skæret af Deres Kunst; og medens vi til daglig indprente vore Børn og vore Hjem de efter vor Mening sande Principer, hylde vi i Aften disse Principers talentfulde Nedbrydere: De ser her, Hr. Professor, en Skare Kristne — men tolerante Kristne; en Skare Modstandere, — men taknemlige Modstandere.

Ærede, højtberømte Landsmand!

Vi have ønsket at samles med Dem i Aften, ikke fordi vi — o, uværdige Tanke! — ikke fordi vi tragte efter i nogle Timer at kunne gnide os op ad en næsten europæisk Berømthed, men fordi [Her er Manuskriptet ulæseligt]. . . .

Dyrebare Ven og Professor!

Maatte Himlen forunde Dem i Deres Livs Aften den samme Virkekraft, der har præget Deres Livs Middag! Maatte den fremdeles benaade Deres Pen, til Ære for Literaturen, til Berømmelse for Dem selv, til Velsignelse for [Manuskriptet ulæseligt]; maatte den lade Dem skue Høstens Fylde af den Udsæd, De har saaet i Danmark.

Nuvel! Vivat Georg Brandes! — Og lad Raabenes festlige Ekko og Bægrenes hule Klang være Tolk for vore Hjerters oprigtige Følelser — VIVAT!

Manuskript indleveret af K. G. Brøndsted.

Meddelelse fra Biskoppen.

Budskabet om hs. Majestæt Kong Kristian IX.s pludselige Bortgang har dybt grebet Folkets Hjærte. Men Mindet om, hvad Fædrelandet skylder den hedengangne Konge, vil vedblive at leve i det taknemlige Folks Erindring.

Idet Vi forbeholde Os at træffe nærmere Bestemmelse med Hensyn til Afholdelsen af en Sørgehøjtid i de katolske Kirker, anordne Vi hermed foreløbig, at der som Tegn paa den almindelige Landesorg skal ringes med Kirkeklokkerne i samtlige Kirker hver Dag til Bisættelsesdagen fra Kl. 10—11 Formiddag og Kl. 4—5 Eftermiddag.

København, den 31. Januar 1906.

✠ Johannes,
Biskop af Anastasiopolis.
Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

»Sct. Johs.« den 7. ds. Kl. 8¹/₂ pr. Medlemsmøde med Optagelse. Kontingent bedes indbetalt.

S.J.G. Paa Grund af Landesorgen aflyses St. Josefs Gildets alm. Møde den 12. Februar.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Februar. 5. **Søndag e. H. tre K.** Andreas Corsini, Biskop og Bekender. **Mariæ Renselse** eller Kyndelmisse. Den højtidelige Pontifikal-Lysevielse med Procession begynder i St. Ansgars Kirke Kl. 9¹/₂. Enhver, som ønsker Vokslys indvielse eller vil skænke saadanne til Kirken, kan aflevere dem til Sakristanen. — 5. **M.** Agathe, Jomfru og Martyr. — 6. **Ti.** Titus, Biskop og Bekender. — 7. **O.** Romuald, Abbed. (I St. Ansgars Kirke Kl. 8¹/₄ hl. Messe for Ansgariusforeningen). — 8. **To.** Johannes af Maltha, Bekender. — 9. **F.** Blasius, Martyr og Biskop. (Efter hver hl. Messe meddeles **Blasius-** velsignelsen). — 10. **L.** Oktav af Ansgar.

Søndag den 11. Februar. Septuagesima.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10	Højm.	med	Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	—	—	- 5	Andagt.
						m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	—	—	- 6	Andagt.
						m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10	—	—	—	- 6	Andagt.
						m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	—	—	- 3	Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	—	Kl. 3	Andagt	m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	—	med Præd.	Kl. 2 ¹ / ₂	Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	—	—	- 5	—

Stille hl. Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7¹/₄.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mødretoreningen. Tirsdag den 6. Februar Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen afholdes et kort Foredrag.

Mariakongregationen for **Mænd** har Fælleskommunion Søndag d. 4. Februar i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8¹/₂.

Det andet **Konemøde** afholdes Tirsdag den 6. Februar Kl. 7¹/₂ pr. Bredgade 67² o. G.

St. Franciskus Kapel (**Holmegaard**). Søndag den 4. Februar Gudstjeneste: Kl. 9¹/₂ højtidelig Messe; Kl. 3 Andagt med Prædiken.

Gudstjeneste i **Slagelse** (Bredgade 17). Søndag den 4. Februar. Kl. 10 hl. Messe med Præd.; Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

Trykfejl. I sidste Nr. S. 55 L. 10 f.n.: »Ligesom der...ikke er andet tilbage...« læs: »Ligesom der...ikke er andet end Taarnet tilbage...«

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes uopholdelig meldt paa det nærmeste Postkontor.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bøglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 6.

Søndagen den 11. Februar.

1906.

INDHOLD: »Lidt om Madonna-Dyrkelsen«. — Franske Forhold. — Et Forslag til Ugebladets Læsere. — Uddrag af Heines Testamente. — Efter Kongens Død. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Slagelse. Esbjerg. Rom. Holland. Belgien. Spanien. England. Rusland. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

„Lidt om Madonna-Dyrkelsen“.

Under ovenstaaende Titel udvikler Hr. Docent Oskar Andersen i en tre Spalter lang Artikel i »Natltid.«s Søndagstillæg Nr. 10706 sit Syn paa den Dyrkelse, som den katholske Kirke yder Kristi hellige Moder. At gaa dette Sammensurium af forkert opfattede Citater og grove Misforstaaelser efter i Sømmene og paavise det uholdbare i Hr. Docentens forskellige Paastande og Meninger baade paa det religiøse og det historiske Omraade, vilde være et Sisufusarbejde: thi atter og atter kommer det samme igen. Jeg vil blot fremdrage et Punkt af nævnte Artikel. Docenten skriver: » . . . overfor det, man ser, (d. v. s.: den store Ærefrygt, vi viser Kristi Moder!) rinder Morten Luthers Ord om »Skriftens Ord og klare Grunde« én i Sinde med Tak, og man lærer at skønne paa, hvilket Storværk det var, at Reformationen trods al Svaghed stillede sig paa Bibelgrunden og førte os tilbage til den Kristendom, der bygger paa Troens personlige Forhold til den korsfæstede Frelser og Herre. . . .«

Det er jo en Paastand, som man ret ofte hører fra protestantisk Side, at Bibelen kun lærer os meget lidt om Maria; at hendes Livshistorie er omgiven med megen Tavshed, og naar hun endelig et Par Gange i den evangeliske Beretning dukker op ved Sønnens Side, saa er det kun for at modtage Irettesættelser og Ydmygelser af denne. — Lad os en Gang se, hvormeget denne Paastand har paa sig. Aabner vi Biblen, vil vi allerede paa dens første Sider se, at Herren taler om *Kvinden* (Maria), hvis Sæd (Jesus) skal knuse Slangens (Djævelens) Hoved. Igennem de følgende fire Aartusinder finder vi hende atter og atter omtalt og lovprist i det gamle Testaments hyppigt genkommende profetiske Billedsprog, der bebuder den jomfruelige Gudsmoder. Og da Tidens Fylde er kommen, yder Gud selv Maria sin herlige Lovprisning og udsender en af sine ypperste Engle, Erkeenglen Gabriel, der forkynder hende, at hun er udkaaret til at være Moder til Verdens Frelser: »Hil Dig, fuld af Naade! Herren er med Dig, velsignet er Du iblandt Kvinderne! . . . den Helligaand skal komme over Dig, og den Højestes Kraft skal overskygge Dig . . . Du skal undfange og føde en Søn og Du skal kalde hans Navn Jesus.« — Og denne Engelens Hilsen til Maria: »Velsignet er Du iblandt Kvinderne«, gentages med Ærefrygt af den hl. Elisabeth, som tilføjer: »og velsignet er dit Livs Frugt,« . . . »hvorfra hændes mig dette, at min Herres Moder kommer til mig?« og vi underrettes om, at Elisabeth i det højtidelige Øjeblik var opfyldt med den Helligaand, for at minde os om, at den Ærefrygt og Hyldest, hun viser sin unge Slægting, ikke var Udtrykket for hendes egne Følelser, men var hende indgivet af Gud. — Maria udbryder da i sin herlige Lovsang »*Magnificat*«: »Min Sjæl ophøjer Herren og min Aand fryder sig i Gud, min Frelser, fordi han har set til sin Tjenerindes Ringhed. Thi se, *fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig.*« — Det er Profetiens Aand, den samme Helligaand, som opfyldte Elisabeth, der nu ogsaa ved Marias Mund forkynder, at *alle Slægter skal prise hende salig.* hvad som bekendt den katholske Kirkes Børn, fra Slægt til Slægt, lige fra Kristendommens første Tid til den Dag i Dag, har gjort.

Ogsaa i en anden Bibeltekst prises Maria *salig*. En Kvinde af Folket opløfter ved en given Løjlighed sin Røst og siger til Jesus: »Saligt er det Liv, som bar Dig, og de Bryster, som Du duede!« Sandt nok, at Frelseren svarede hende: Ja, salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det« (Luk. II. Ch. 27, 28); denne Tekst tager Docenten sig til Indtægt for dermed at bevise, at det er urigtigt at ære Maria!! — Var dette Jesu Mening, da vilde han vel have sagt: *Nej; men* salige ere de o. s. v. Dette sagde Jesus nu ikke. Derimod: han bekræfter den fremmede Kvindes Ord: »*Ja!*« og han tilføjer: »men skønt I ikke alle kunne dele denne Moderværdighed med Maria, saa kunne I dog alligevel, ved at høre Guds Ord og bevare det, deltage med hende i den salige Løn, der bliver alle dem tildelt, der, som hun, opbevarer mine Ord i deres Hjærte.«

Naar den katholske Kirke altsaa forherliger og lovpriser Maria, saa gør den ikke andet end gentage, hvad Evangeliet har forkyndt, idet den betjener sig af de selvsamme Ord, som oprindeligt har været udtalt af Herrens Engel, af den hl. Elisabeth og efter den Helligaands Indgivelse. At hædre den, der er bleven saa højt hædret af Gud, af hans Engel og Hellige, er for de katholske Kristne en Pligt, og de viser derved i Gerningen, at de tilhører de Slægter, som ifølge Profetiens ufejlbare Aand til alle Tider skal prise Maria salig.

Evangeliet i Dag fortæller om Brylluppet i Cana, hvor Jesus, trods det at hans Time (til at aabenbare sin guddommelige Magt) endnu ikke var kommen, dog alligevel paa sin Moders Forbøn, gør sit første Mirakel, (og hans tilsyneladende Irettesættelse er kun for at fremhæve dette Faktum!) Hvorledes kunde Vorherre vel bedre lægge sin Hengivenhed og Ærbødighed for sin hl. Moder for Dagen!

Da saa endelig Timen nærmer sig, hvor alt er fuldbragt: Kirken grundlagt og Sakramenterne indstiftede, da vil Jesus ligesom sætte Kronen paa sit Værk og efterlade os det dyrebareste, det bedste han endnu har tilbage: efter at have hengivet sig selv ved den hl. Nadvere, og lige inden han opofrer sit Liv paa Korset, giver Jesus os sin egen Moder til Moder, idet han siger til Apostlen Johannes: »Se der din Moder«; og det er Kirkefædrenes gribende Forklaring, at Johannes

her under Korset repræsenterer hele Menneskeheden, og at Maria saaledes af Jesus er indsat til vore alles aandelige Moder, hvem Gud vil, at vi skal elske og ære, saaledes som han selv har gjort det. —

Ethvert katolsk Skolebarn ved, at Maria kun er en Skabning, at hun efter sin Natur og Oprindelse intetsomhelst Fortrin besidder, men er i et og alt ens med os; og det ved ogsaa, at det, at yde en *Skabning den højeste Ære*, som alene tilkommer Gud, er fordømmeligt *Afguderi*. Tilbedelsen tilkommer alene Gud (mange Protestanter mener jo, at vi tilbeder Maria!); men Ærefrygt og Ærbødighed bør det os sandelig at vise den, i hvem Gud har nedlagt al Naades Fylde, og saaledes at efterkomme *Skriftens Ord*:

at »alle Slægter skulle prise Maria salig.«

København, d. 14. Januar 1906.

Axel Svendsen,

kgl. edsv. Translatør i Fransk.

Franske Forhold.

Kardinalkonferentsen i Anledning af Separationen. Den 28. og 29. December i Fjor fandt der i det ærkebiskoppelige Palads i Paris et Møde Sted mellem Frankrigs fem Kardinaler, som kom sammen paa Kardinal Richards Initiativ, for at tage Stilling til Separationsspørgsmaalet. Ifølge »Gaulois« besluttede Eminentserne enstemmigt at indkalde en Generalforsamling af alle de franske Biskopper, som sandsynligvis skal afholdes i Paris, og bestemt, for at lette og fremme Arbejdet ved Generalforsamlingen, i Forvejen at lade særlige Kommissioner drøfte de Materier, som skal forelægges dem, og vælge særlige Referenter. Som Motiv til Afholdelsen af Generalforsamlingen blev der gjort gældende; at den hellige Fader af de franske Biskopper forlangte en officiel Udtalelse om Separationslovens Antagelse eller Forkastelse for derefter at kunne give den franske Klerus sine Instruktioner; og at den hl. Fader endvidere anser det for uafviseligt, at de franske

Diöcesers umiddelbare Ledere (for hvem jo ogsaa det Ord gælder: »Den Helligaand har sat Eder til Biskopper for at styre Guds!Kirke«) ogsaa vil paatage sig Ansvaret for Udførelsen af de af ham trufne Foranstaltninger mod Separationsloven. Der er i Særdeleshed af den Grund en Generalforsamling nødvendig, fordi der hidindtil endnu hersker stor Uenighed i det franske Episkopats Holdning overfor de nye Love, saaledes som det har lagt sig for Dagen baade i de private Udtalelser og ved de allerede afholdte Provincialforsamlinger.

Om det vil lykkes at opnaa Enighed ved Generalforsamlingen, er vel endnu et Spørgsmaal, da der jo selv mellem Kardinalerne endnu hersker stor Meningsforskel. Ærkebiskopperne af Lyon og Autun er, som der siges, ikke saa lidt imod den ny Lov, medens Kardinalerne af Bordeaux og Rennes saavel som Kuriekardinal Mattieu vil tage imod den Stilling, som Adskillelsen skaffer dem. De sidste henviser til, at i Fald Katholikerne skulde vægre sig ved at danne de i Separationsloven forudsete Kultusforeninger, det da let kunde komme til et Skisma og at paa mange Steder Kirkerne, de der indtil nu har været katholske, vil gaa over i protestantiske Hænder. Ærkebiskoppen af Paris søger at mægle. Han betragter Kultusforeningerne som et Tvistens Æble, der er bestemt til at splitte og skade Katholikerne. Man mener, at det bør overlades til den i Januar Maaned stedfindende Plenarforsamling af Biskopper at tage den afgørende Bestemmelse om den Holdning, som skal indtages overfor Separationsloven. Men Kardinalerne betoner endnu udtrykkelig, at man ikke maa betragte deres Holdning overfor Loven som frivillig, tilfredsstillende og afgørende. De adlyder kun Nødvendigheden.

Sandsynligvis vil Biskoppernes Plenarforsamling beslutte, at Katholikerne ikke ligefrem skal underkaste sig Loven, men forsøge at lempe sig efter den.

— Det forlyder, at Paven snarest vil besætte de ledige Bispestole i Frankrig, for at ogsaa de ny Biskopper kan tage Del i det forestaaende Koncil af franske Biskopper. En pavelig Kardinal-Legat vil føre Forsædet, og den hl. Fader vil sætte alt ind paa, at de franske Katholiker maa rette sig efter Afgørelsen paa dette Koncil.

Bladene har jo i den senere Tid bragt flere Meddelelser om »forargelige Scener« i de franske Kirker, idet Gejstligheden og Folket i Forening har sat sig til Modværge, naar Regeringens Embedsmænd vilde opbryde Kirkerne og *Tabernaklerne* for at optage *Inventarlist*er over Kirkernes hellige Kar. Flere Steder baade i Paris og ude i Landet er det kommet til voldsomme Sammenstød, med mange saarede paa begge Sider. Der er ingen Tvivl om, at Embedsmændene for saa vidt er i deres Ret, som Optagelse af *Inventarlist*er kræves af den vedtagne Skilsmislov. Men paa den anden Side er jo hele Brudet mellem Regeringen og Vatikanet sket paa en ulovlig Maade, og hvad specielt denne Bestemmelse om *Inventaroptegnelse* angaar, da har selv en *socialistisk* Deputeret kaldt den for en *upassende og overflødig Brutalitet*. Højest mærkelig er ogsaa den Hast, hvormed man foretager netop dette chikanøse Skridt, medens *Skilsmislovens* Bestemmelser ellers først skal træde i Kraft om nogle Maaneder.

»Kristeligt Dagblad« skriver herom:

»Man maa imidlertid med »Figaro« indrømme, at fra katholsk Trossynspunkt sker der virkelig en Krænkelser — og det endda en temmelig unødigt Krænkelser — af Kirken.

»Her er jo Tale om Ejendele, som ikke blot er hellige i Katholikernes Øjne, men tilmed oftest er skænkede ganske bestemt til Kirken — uden at Giverne kunde ane, at Staten en Dag vilde regne det hele for sin Ejendom, som for Fremtiden kun allernaadigt overlodes Kirkerne til Brug.

»Man begriber og undskylder til Nød den Modstand, som Katholikerne i de enkelte Pariser-Kirker har ydet over for Iværksættelsen af den lovmæssige Bestemmelse om *Inventar-Optagelsen*. Thi denne Formalitet kunde krænke Katholikkernes Samvittighed, som nu i nogle Aar har været underkastet saa mange Prøvelser.

»Protestanternes Kirker underkastes selvfølgelig samme Eftersyn. Men de slipper jo lettere. Dels har de ikke rigt *Inventar*. Dels har *Inventariet* ikke Helgenglans hos dem. [Et mærkeligt Udtryk! »Kristeligt Dagblad« burde dog vide, at Grunden til Modstanden i de katholske Kirker er Vanhelligelsen af Herrens Legeme i *Tabernaklet*, naar dette bliver opbrudt og gennemrodet af profane Hænder.]

»Nationaltidende« skriver:

»Disse og lignende forargerlige Scener i franske Kirker, der i Gaar i Paris' Saint Pierre du Gros-Caillon virkelig førte til en grotesk Kamp med Dampsprøjter som Angrebsvaaben og Dameparaplyer som Forsvarsvaaben, har henledt Verdens Opmærksomhed paa den store Omvæltning, der med den 1. Januar 1906 er indtraadt i Frankrigs kirkelige Forhold. Hidtil havde denne saare mærkelige og for mange skæbnesvangre Omvæltning, der officielt forandrer »Kirkens ældste Datter« til en Fritænkerstat, paa Grund af andre Begivenheder, der holder Verden i Spænding, og paa Grund af Pavens og de franske Kirkefyrsters afventende Holdning, kun vakt mærkværdig ringe Opmærksomhed.

[*Ja, det maa man nok sige!* Mange Blade, bl. a. ogsaa »Nationaltidende«, bragte flere spaltelange Artikler om den preussiske »Hvidbog« imod Frankrig angaaende Marokko-afstæren; men den *baade* i *politisk* og i kirkelig Henseende mindst lige saa vigtige og interessante *vatikanske* »Hvidbog« mod Frankrig har man kun ofret et Par Linjer under Telegrammerne!!! Forøvrigt tilføjer Bladet denne træffende Bemærkning:]

»Den Tid kan vel komme, da ogsaa de franske Kulturkæmpere, ligesom i sin Tid Bismarck, maa gaa til Canossa. Men de Radikale har foreløbig sejret, og der foreligger ikke noget Tegn paa, at de forestaaende Valg vil fremkalde et Omslag.«

Et Forslag til Ugebladets Læsere.

Som det jo er Ugeblabets Læsere bekendt, er »Nordisk Ugeblad for kath. Kristne« fra Nytaar 1906 at regne udkommet i et større Format; og derved paakom der mig den Tanke, om det nu ikke vilde egne sig til Optagelse af og til ogsaa af religiøse Ting, skrevet for Klaver, dels af udenlandske Ting, gammel Kirkemusik o. l. og muligvis ogsaa forskellige Bidrag af og til af Ugebladets musikalske Medarbejdere.

Men, da Anskaffelsen af Nodetyper vilde være Ugebladet en altfor stor Udgift, vilde jeg foreslaa, at de, der interes-

serer sig for Tanken, foreløbig tegnede sig hos Redaktionen for et bestemt Bidrag, der eventuelt senere kunde opkræves hvis den tegnede Sum er tilstrækkelig. Samtidig kunde en Liste over Bidragyderne offentliggøres i Ugebladet.

Med Tak for Optagelsen.

Karen Bølling.

Uddrag af Heines Testamente.

Den 17. Februar 1856 døde Heinrich Heine i Paris. Hans Broder, Gustave Heine, som den Gang levede i Wien lod i »*Österreichische Zeitung*« aftrykke følgende Passus af hans Testamente:

»§ 5. Jeg forbyder, at mit Legeme bliver obduceret efter min Død, da jeg ofte i min Sygdom var i en skindødlignende Tilstand; derfor ønsker jeg, at man kun aabner den ene Pulsaare før min Begravelse.

§ 6. Hvis jeg dør i Paris og ikke boer for langt fra Montmartre, vil jeg begraves der, da jeg har en vis Forkærlighed for det Kvarter.

§ 7. Jeg ønsker, at min Begravelse skal være saa tarvelig som mulig, og at Omkostningerne ikke maa overstige den tarvelige Borgers. Skønt jeg hører til den lutherske Trosbekendelse ønsker jeg ikke, at en gejstlig af den Religion følger mig til Graven; jeg giver ogsaa Afkald paa enhver anden religøs Handling ved Ligbegængelsen. . Dette Ønske er'ikke en Følge af mine fritænkernes Anskuelse; for fire Aar siden vendte jeg tilbage til en religøs Opfattelse og opgav da hele min filosofiske Stolthed. Jeg dør troende paa den Ene og evige *Gud*, Verdens Skaber, hvis Barmhjertighed jeg anraaber om min evige Sjæls Frelse. *Jeg beklager, at jeg ofte i mine Skrifter har talt uden Agtelse om religiøse Ting*, men det var mere Tidsaanden, der drev mig dertil end min egen Trang. Naar jeg uden mit Vidende har vakt Anstød imod Moralen og de gode Sæder, som er Troens sande Grundvold, beder jeg dig, min Gud, og Menneskene om Tilgivelse! Jeg forbyder, at der bliver talt ved min Grav, hverken tysk eller

fransk. Hermed erklærer jeg ogsaa, at jeg ikke ønsker mit Støv bragt til Tyskland. Mit Livs store Opgave var Forsøget paa at skabe et hjerteligt Forhold mellem Frankrig og Tyskland.«

M. H.

Efter Kongens Død.

— Det forlyder, at den *katholske Menighed* i Fællesskab sender en større *Krans* fra Schous Blomsterforretning til den afdøde Konges Baare.

— Fra Ørdrup meddeles, at *St. Andreas-Kollegiets Elever* sender en *Sølv-Egegren*, som leveres fra *Mogens Ballins* Værksteder.

— Et smukt Eksempel paa Deltagelse fra *katholske Børns Side* er ad Omveje kommen Redaktionen for Øre, og vi tænker ikke, at vi begaar nogen Indiskretion ved at fortælle det her i Bladet; tvertimod vil det vist glæde og opbygge alle Læserne. Da Rygtet om Kongens Død forrige Mandag Aften naaede til en *katholsk Familje* ude paa Frederiksberg, trak de tre Børn (Drenge i 8—13 Aarsald.) straks deres *Rosenkrans* op af Lommen og forrettede uopfordret i Fællesskab deres *Rosenkransbøn* for den afdøde Konge.

— Morgenen efter Kongens Død saas i flere [af vore Kirker og Kapeller en hel Del flere Kirkegængere end sædvanlig ved Morgenmessen. Den afdøde Konges *katholske Undersaatter* har saaledes sikkert ikke været blandt de sidste til at lægge den bedste *Mindekrans*, *Bønnens Krans*, paa Kongens Baare.

Man har fra forskellig Side ytret Forundring over, at der fra de *katholske Kirker* ikke ringes lige saa længe, som fra de *protestantiske* i denne Tid i Anledning af Kongens Død. Til Forstaaelse heraf maa man erindre: 1) At *Kultusministeriet* kun har at befale over de *lutherske Kirker*, ikke over de *katholske*, her bestemmer kun vor

egen Biskop; 2) at Protestanterne anser Kongen ikke blot for deres verdslige Overhoved, men ogsaa for deres *kirkelige* Overhoved, deres øverste Biskop, *sumepiscopus*, hvilket vi selvfølgelig ikke gør, selv om vi ellers ærer, agter og elsker Kongen som vor Landsfader ikke mindre end nogen som helst anden af hans loyale Undersaatter.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Søndag den 4. ds. fejrede St. Agnesforeningen for unge Piger paa Frederiksberg en smuk Fest, idet dens ny Fane blev indviet efter Aftenandagten ved en særlig Højtidelighed, hvor Sognepræsten, højærværdige Hr. Pastor Slump, holdt Talen, gaaende ud fra de to Billeder, som er fremstillet paa Fanen, den hl. Agnes, Jomfru og Martyr, og den allersaligste Jomfru med Jesusbarnet, der overrækker den hl. Dominikus Rosenkransen. Begge Billeder er smukt udførte Oljemalerier, der er befæstede hvert paa sin Side midt paa det store gule Silkebanner. Efter Indvielsen har tre af de flittigste Medlemmer af St. Agnesforeningen Banneret rundt i Kirken, ved Udgangen sluttede alle de i Dagens Anledning hvidklædte Foreningsmedlemmer sig i Procession til Fanebærerne. En særlig i Festens Anledning forfattet Sang til den hl. Agnes skal vi ved Lejlighed bringe her i Bladet. — Efter denne kirkelige Højtidelighed tilbragte Foreningen en fornøjelig Aften i Forsamlingslokalet, hvor der først serveredes en lille Forfriskning, og senere af Hr. Organist Høhling blev sørget for munter Underholdning ved Oplæsning og Forevisning af Lysbilleder. — Baade den tidligere og den nuværende Kapellan og to af d'Hrr. Kirkeforstandere ved Rosenkranskirken bærede hele Festen med deres Nærværelse.

Slagelse. (Jos.) Nedenstaaende lille Notits kunde maaske have Interesse for Ugebladets Læsere.

I Dag har der under stor Højtidelighed fundet den første Optagelse Sted i vort Kapel her i Byen. Da jeg ikke har spurgt vedkommende Dame, som blev optaget, om Tilladelse til at referere det i Ugebladet, ved jeg heller ikke, om jeg har nogen Ret til at opgive Fruens Navn og undlader det derfor. Før Højmassen skulde Optagelsen finde Sted og højærværdige Hr. Pastor G. Houben fra Ros-

kilde, som jo besøger Stationen her i Slagelse, holdt først en meget indholdsrig og gribende Tale til Menigheden og udtrykte den Lykke og Glæde, som jo i Dag skulde blive Fruen tildelt; hun var jo den første her i Slagelse, som efter Reformationen vendte tilbage til Moderkirken. Efter Talen traadte Fruen frem for Alteret og aflagde Trosbekendelsen og derpaa sang Menigheden »Te Deum«. Den hl. Messe blev i den Anledning sunget, hvilket er noget nyt for vort vedkommende, da der hidindtil kun har været læst stille Messe med Prædiken. — Under Højmessens modtog Fruen ogsaa den hl. Kommunion, og lige før denne højhellige Handling, holdt Hr. Pastoren igen en lille Tale og bemærkede, at nu var det Øjeblik kommen, hvor den største Lykke skulde vederfares hende. — Kl. 5 holdtes Andagt med sakramental Velsignelse, ogsaa noget nyt, som vi ikke ere vant til, da Pastoren jo ellers plejer at rejse hjem igen samme Dag, men i Anledning af Højtideligheden bliver Pastoren her og læser den hl. Messe ogsaa i Morgen, Mandag. — Kirken var festlig smykket med Blomster og mange Lys, og en Glædens Dag har det været, ikke alene for Fruen og Pastor Houben men for alle de tilstedeværende baade Katholiker og Anderledestroende, som ikke saa let vil glemme det. Der var optaget til sidste Plads. Næsten hele Menigheden indfandt sig ved Herrens Bord.

Esbjerg. Kirkeforstanderskabet for den lille unge Menighed i Esbjerg, Hr. Pastor Buch, Hr. Slagter Bielefeld og Hr. Lokomotivfører Hansen har udsendt en Fortegnelse over det aarlige Bidrag til den katholske st. Nikolaj Kirke og Skole dersteds. Skønt der kun er bleven opkrævet Bidrag for tre Kvartaler af de 14 Bidragydere, er den samlede Sum dog hele 115 Kr., et smukt Resultat for denne lille unge Menighed, der saaledes, forholdsvis betragtet, er forud for andre større og ældre Menigheder hvad Offervillighed angaar.

Rom. (*Mikadoen og Paven.*) »Berlingske T.« meddeler efter udenlandske Blade, at Pavens særlige Afsending til Mikadoen, Monseigneur *O'Connell*, er vendt tilbage til Rom fra sin Mission og har aflagt Beretning om sin Sendelse for Paven og dennes Kardinal-Statssekretær. Msgr. *O'Connell* afsendtes til Japan for at takke Mikadoen for den gode Behandling, som de Kristne i Mantschuriet og Korea under Krigen havde faaet af de militære og civile japanske Embedsmænd (se »N. U.« Nr. 37, 1905).

Msgr. *O'Connell* udtaler sin Tilfredshed med den fortrinlige Modtagelse, som han har faaet af Mikadoen og de japanske Statsmænd. Under hans Audiens hos Mikadoen ud-

talte denne sin store Glæde over, at Paven var den første, der efter den store Krig havde lagt sin Sympathi for Dagen. Blandt de Opmærksomheder, som Pavens Afsending var Genstand for, var ikke mindst en Opfordring til paa 'Tokios' Universitet at holde Forelæsning om den katholske Religion for ikke mindre end fire Tusinde Studerende. Forinden Forelæsningen holdt en japansk theologisk Professor en Tale, hvori han erklærede, at Japan vilde antage Katholicismen, dersom der nogen Sinde skulde blive Tale om at antage Kristendommen, fordi Katholicismen, i Overensstemmelse med japanske Anskuelser, særligt hævdede Autoriteten og Agtelse for Traditionerne.

Msgr. O'Connell erklærede, at han særlig blev slaaet af den store Agtelse, som i Japan gør sig gældende for Religionsfrihed. Der findes for Øjeblikket 70,000 Katholiker i Landet. Pavedømmet agter til Japan at afsende Missionærer af forskellige Nationer for at vise det japanske Folk, at Katholicismen er universel.

Man antager, at O'Connells Indberetning vil medføre Oprettelsen af en katholsk Delegation i Japan, og der er Tale om, at en højtstaaende Japaner i nærmeste Fremtid vil gæste Rom som Overbringer af et egenhændigt Brev fra Mikadoen til Pave Pius X.

Holland. (A. S.) Ifølge det hollandske Blad »De Tijd« skal en ortodoks protestantisk Gejstlig have udtrykt sig saaledes om Katholicismens Stilling i Holland: »Jeg er overbevist om, at der i den nærmeste Fremtid vil vise sig en vældig Sondring; mange vil da blive katholske. Vi nærmer os en Periode, og den kommer til at hedde den Romersk-katholske«. — Som »Apologetische Rundschau« (Trier) meddeler, stod Udtalelsen i »De Tijd« den 9. September 1905 og stammer fra en Konvertit Teresia Pia Wozlewicz van Schilffgaarde, og hun skal igen have den fra en orthodox protestantisk Præst. Det er en Kendsgerning, at der i nogle Dele af Holland har fundet paafaldende mange Overtrædelser til Katholicismen Sted. For Dioceset Harlems Vedkommende er dette bleven paavist paa Grundlag af de kirkestatistiske Materialer. Det er ogsaa sandt, hvad den samme protestantiske Gejstlige siger, nemlig at det hovedsagelig er højt dannede Mennesker, som i Katholicismen finder Ro for deres Sjæle. Dog kan man ikke sige, at der gives en udpræget katholsk Bevægelse i Holland, selv om Interessen for den katholske Kirke ganske vist stadig er i Tiltagende, og man maa heller ikke overse, at de Overtrædelser, som har fundet Sted, er fuldbyrdet ganske af sig selv, uden Indflydelse fra en agitatorisk Bevægelse, man kunde kalde »Løs fra Protestantismen«. Den

katholske Kirkes indre Kraft erstatter Pengene som »Løs fra Rom«-Bevægelsen bruger som Løkkemad, og uden hvilken denne Bevægelse vilde have et endnu kummerligere Resultat, end den i Virkeligheden har.

Belgien. Kardinal-Ærkebiskop *Goossens* af Mecheln, Belgiens Primas, er den 25. Januar hensovet i Herren. Den afdøde var født 18. Juli 1827 i Perk, Diøceset Mecheln og havde siden 24. Marts 1884 beklædt Ærkebispesædet i Mecheln, som Kardinal Dechamps Efterfølger. Leo XIII. udnævnte Ærkebispem til Kardinal 1. Juni 1891. I sit Episkopats første Tid — da der endnu var et liberalt, kirkefjendsk Ministerium ved Roret, der endogsaa tilbagekaldte den belgiske Gesandt ved Vatikanet og tilstillede den pavelege Nuntius i Brüssel hans Pas — havde Ærkebiskop Gossens haarde Kampe at bestaa med Regeringen og forsvarede til enhver Tid Kirkens Rettigheder med stor Energi.

Spanien. Fra Sevilla kommer ligeledes et Sørgebudskab, at nemlig den i December til Kardinalværdigheden ophøjede Ærkebiskop af Sevilla, tidligere Biskop af Coira og Malaga, *Marzell Spionola y' Maestro* ogsaa er afgaaet ved Døden. Den 71-aarige Kirkefyrste blev i høj Grad æret og agtet for sine fremragende Dyder og Egenskaber. Under Hungersnøden i Andalusien gik han trods sine 70 Aar fra Hus til Hus for at indsamle Gaver til de nødlidende Bønder og Arbejdere.

I England forberedes en Begivenhed, som paa Grund af sin Særegenhed næppe kunde tænkes at foregaa andetsteds, nemlig en Sympati-Erklæring af den anglikansk-protestantiske Gejstlighed til de katholske Biskopper i Frankrig. En Adresse, som vil blive overrakt Kardinal-Ærkebiskoppen af Paris, er ifølge det anglikanske Blad »Church Times«, bleven forelagt den engelske Kirkes samtlige Gejstlige, og 90 pCt. af disse har undertegnet den. I dette Skrifstykke udtales, at Englands anglikanske Kirke dybt beklager den antireligiøse Aand, der mer og mer breder sig i Frankrig, forfølger den katholske Kirke, og fordriver Tusinder af Ordensfolk fra deres Fædreland. »England«, saaledes slutter Adressen, »er rede til at optage alle de Fordrevne, som henvender sig til det, for England er saa liberal, at det ærer enhver Tro og enhver Form, Troen giver sig.«

Til denne Efterretning slutter sig følgende Meddelelse af 5. ds.: Paa den fornylig stedfundne Plenarsynode af den anglikanske Kirke, vedtoges enstemmigt en Protest imod den katholske Kirkes Forfølgelse i Frankrig. Et Brev, som indeholder denne Protest, er bleven tilstillet Kardinal Richard.

Dette er i Sandhed opløftende og grænser til det vidunderlige: Gud opvækker for de forfulgte Katholiker i Frankrig et stort aandeligt Forbund af den protestantiske engelske Klerus, medens Landets egen Regering forlader og forfølger dem! — Men dette Skridt er tillige et ærefuldt Vidnesbyrd om den højsindede Retfærdighedsfølelse, der besjæler den engelske Gejstlighed og England overhovedet. Som endnu et Bevis herpaa kan tilføjes, at den engelske Krigsminister har anerkendt det af Jesuitordenen ledede Collegium af Stonehurst som »approberet Skole«, hvilket vil sige, at dette Instituts Karakter berettiger til Indtrædelse i Rigets Officerskoler. (R.—L.)

Rusland. *Den ny katholske Metropolit.* Siden August 1905 har det katholske Metropolitansæde i Rusland staaet ledigt efter Ærkebiskoppen af Mohilew, Grev Schembegks dødelige Bortgang. I Mellemtiden har Prælat Denisewitsch fra det romersk-katholske Kollegium i St. Petersborg været Administrator. Nu meddeler imidlertid Petersborgblade, at Forhandlingerne imellem den hl. Stol og den russiske Regering har ført til det Resultat, at den fra Rusland landflygtige Biskop *Franciscus Symon* af Odessa skal bestige Metropolitansædet. Ved sin energiske Modstand imod Pobjedonoszeffs Undertrykkelsespolitik havde han paadraget sig dennes Uvilje og maatte for at undgaa Fængsling forlade Landet og begav sig til Rom, hvor den hl. Fader vidste at skatte hans Tjenester. Han blev bl. a. sendt i en særlig Mission til Polakkerne i Nordamerika og udvirkede for dem, at de engelske Biskopper i de Diøceser, hvor der er mange Polakker, faar en polsk Generalvikar til Medhjælper. Blandt meget andet tyder ogsaa denne Udnævnelse af en landsforvist Biskop til Metropolit paa, at Pobjedonoszeffs Æra er forbi for bestandig, og at Tilhærmelsen og Forhandlingerne imellem Rom og St. Petersborg ikke er uden virkelig Betydning.

Ansgarius-Bonifacius-Foreningen.

Uddrag af Lokal Komitéen for København og Omegns
Regnskab for 1905.
(3. Regnskabsaar.)

INDTÆGT.	UDGIFT.
Kassebeholdning fra f. A. Kr. 25,55	Porto..... Kr. 0,74
Restancer — 3,75	Indbet. til Vikar.-Komitéen — 365,00
Inds. i aarlige Bidrag — 169,00	Kassebeholdning ^{31/12} 1905 — 20,91
» i halvaarlige — 6,00	
» i fjerd.-aarlige » — 94,75	
» i maanedlige » — 36,50	
» i St. Andreas Kolleg. — 45,03	
Renter..... — 6,07	
Kr. 386,65	Kr. 386,65

Lokal-Komitéen for København og Omegn:

NIELS HANSEN,
cand. mag. & theol.,
Formand.

P. v. KETTENBURG,

J. JOHNSEN,
Sekretær.

A. SIEGLER,

V. MONNET,
Kasserer.

Meddelelse fra Biskoppen.

Efterdi Hs. Majestæt Kong Christian IX.s Bisættelse er fastsat til den 18. Februar, anordne Vi herved, at der den 17. Februar skal afholdes en Sørgehøjtid i samtlige katolske Kirker i København (Frederiksberg iberegnet); for St. Ansgar Kirkes Vedkommende bør Sørgehøjtiden finde Sted om Formiddagen Kl. 10, medens det for de øvrige Kirkers Vedkommende overlades til de paagældende Sognepræster og Rektorer at fastsætte Tiden for dens Afholdelse.

For Kirkerne udenfor København fastsætte Vi selve Bisættelsesdagen som den Dag, paa hvilken Sørgehøjtiden bør finde Sted.

Højmissen paa denne Dag vil være at holde efter Rubrikkerne; i Prædikenen efter Højmissen er den passende Anledning til at mindes den Hedengangne med Tak for de mange Velgerninger, som under hans lange Regering ere blevne Land og Folk til Del. Før og efter Talen afsynges passende Psalmer, som vælges af Psalmebogen.

København, den 9. Februar 1906.

✠ Johannes,
Biskop af Anastasiopolis
Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

A. C.s Foredragsrækker.

Anden Række (Oktober 1905—Marts 1906).

5. Foredrag: Onsdag den 14. Februar, Aften Kl. 8¹/₄.

Hr. Pastor F. Esser:

Æmne: Den spanske Inkquisition.

Lokale: Den store Sal ved Jesu Hjærte Kirke i Stenosgade (Opgang ad Hovedtrappen).

NB. Velvillige Bidrag til Bestridelse af Udgifterne (Lejning af Stole o. l.) bedes nedlagt i de ved Indgangene ophængte Bøsser.

Alle indbydes!

»Sct. Johannes« den 14. ds. Kl. 8¹/₂ pr. Foredrag, Oplæsning. Kontingent modtages. Alle er velkomne.

S.J.G. Paa Grund af Landesorgen aflyses St. Josefs Gildets alm. Møde den 12. Februar.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. Februar. Septuagesima. — 12. M. Polycarp, Biskop og Martyr. — 13. Ti. Herens Bøn i Oliehaven. — 14. O. Scholastika, Jomfru. — 15. To. Raymund af Pennaforth, Bekender. — 16. F. Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer. — 17. L. Serviterordenens 7 Grundlæggere.

Søndag den 18. Februar. Sexagesima.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt. m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6. Andagt. m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — — Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — — med Præd.	Kl. 2 ¹ / ₂ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 —

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7¹/₄.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkranskirken. Sørgehøjtliden med Mindetalen over vor hedengangne Konge holdes i Rosenkranskirken Lørdag den 17. ds. Kl. 4.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 7.

Søndagen den 18. Februar.

1906.

INDHOLD: Den vatikanske »Hvidbog«. — Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark. — Den miskendte Kardinal. — Prolog af A. P. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Næstved. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Den vatikanske „Hvidbog“.

Pave Pius X. og Præsident Loubet.

Den af den hellige Stol udgivne »Hvidbog«, som allerede er omtalt i Nr. 4 af Ugebladet, indeholder to Breve, som er af største Betydning. Det ene, dateret den 2. Dec. 1903, stammer fra Pave Pius X. og er rettet til Præsident Loubet; denne svarer i et Brev, dateret den 17. Febr. 1904. Da begge disse betydningsfulde Skrivelser hidindtil ikke var kendte i deres Ordlyd, gengives de her i Korthed efter »Augsburger Postzeitung«. Pavens Skrivelse, der, som selv franske Blade tilstaar, lige fra Begyndelsen til Enden viser den hellige Faders store Hengivenhed for det franske Folk, begynder saaledes:

»Siden Vi ved det guddommelige Forsyns Naade er bleven kaldet til Pontifikatet, beskæftiger Vi Os uophørlig og med levende Interesse med den katholske Kirkes beklagelsesværdige Stilling i Frankrig. Vi ser med Smerte, hvorledes Situationen Dag for Dag forværres, og derfor

anser Vi det som Vor uafviselige Pligt at rette Republikkens øverste Embedsmands Opmærksomhed paa denne Tilstand.«

Den hellige Fader bringer her i Erindring, at der allerede under hans Forgængers Pontifikat blev udfærdiget Undtagelseslove til Skade for Kirken. Han vedbliver saa: »Som om dette ikke var tilstrækkeligt, forbereder man sig paa andre Forholdsregler mod Kirken, for at berøve alle Medlemmer af religiøse Ordener, selv de autoriserede, Undervisningsnngsretten i de tre Trin: Høj- Mellem- og Elementarskolen. Den tungt vejende Betydning af disse Bestemmelser er Dem sikkert ikke ubekendt, Hr. Præsident; thi den franske Lovgivning tilstaar jo dog enhver Borger Ret til at undervise, fraregnet nogle Bestemmelser, som angaar de Undervisendes Dygtighed og Afskaffelse af Misbrug.

»Man lade et hvilket som helst dannet og objektivt tænkende Menneske med disse Bestemmelser for Øje dømme, om ikke dette: at en hel Klasse Borgere, som ellerser underkastet alle borgerlige Forpligtelser, bliver berøvet deres i Loven hjemlede Ret — blot fordi de er Ordensfolk — om det ikke er en *Forhaanelse af Religionen*, en Uretfærdighed mod de nævnte Borgere og en Krænkelse af Frihedens og Lighedens Principer, som er Grundlaget for de moderne borgerlige Institutioner.

»Saadanne Forholdsregler vilde kun lade sig retfærdiggøre enten ved de religiøse Ordners Uduelighed til Undervisningen, eller ved svære og almindelige Misbrug, begaaet af de religiøse Ordener. Men bortset fra mange andre Omstændigheder, taler der mod disse Grunde den Tilladelse, som de i Frankrig paa hinanden følgende Regeringer har givet Ordnerne, og den Tillid hvormed Familiefædre i stort Antal betroede deres Børns Opdragelse til religiøse Instituter

»Vedtagelsen af Lovudkastet, der nu foreligger i Kammeret, vilde ved deres Ejendommens forudsete Likvidation, betyde enhver religiøs Kongregations Undertrykkelse, som ikke har andre Formaal end at opdrage og undervise Ungdommen, hvortil de udelukkende er autoriserede. Paa den Maade bliver hine religiøse Instituters Tilintetgørelse i Frankrig snart gennemført, som ved Opdragelsen af Ungdommen, der jo er Fundamentet for det menneskelige Samfund,

var Patriotismens, Dannelsens og Fremskridtets Element. Og da Frankrigs Prestige og moralske Indflydelse i Udlandet hovedsagelig hvilede paa dem, vilde Frankrig, specielt i Orienten, tabe det Middel, hvorved det skal opfylde sin civilisatoriske Mission i Verden, hvortil Forsynet har bestemt det, og som de romerske Paver begunstigede. Den hellige Stol vilde se sig tvungen til at lade de franske Missionærs indflydelsesrige Poster besætte af andre Nationers Missionærer.

»Naar man ser denne lange Række af Forholdsregler, som stedse bliver fjendtligere mod Kirken, kunde man tro, Hr. Præsident, at der, hvad adskillige antager, *i al Stilhed bliver truffet Forberedelser til ikke alene fuldstændig at skille Kirken fra Staten*, men ogsaa, hvis det er muligt, at berøve Frankrig Kristendommens Stempel, som i de foregaaende Aarhundreder har været dets Berømmelse. Vi vægrer os ved at antage, at de Statsmænd, som i Øjeblikket styrer Frankrigs Skæbne, nærer saadanne Tanker, som indadtil vilde føre den største religiøse Foruroligelse med sig, medens der udadtil derved kan forventes en Forringelse i Frankrigs Prestige og moralske Indflydelse. For Os vilde det, hvis slige Eventualiteter mod Forventning skulde indtræffe, være til stor Bedrøvelse, fordi Vi inderlig elsker Kirkens ældste Datter, men Vi maa ogsaa med fuld Frimodighed erklære, at, naar den hellige Stol bliver drevet til det yderste, vil den, opfyldt af Tillid til Kirkens Levedygtighed i Frankrig, ikke forsømme nogen af de Pligter, som dens guddommelige Mission og Omstændighederne paalægger den, idet den overlader til andre Ansvarer for de Følger, som opstaar deraf.

»Vi har, Hr. Præsident, i Begyndelsen af Vort Pontifikat udøst vort Hjærte for Dem. Vi har den Fortrøstning, at De med den adelige Karakter, de høje Følelser og det levende Ønske om religiøs Fred, af hvilket Vi ved De er besjælet, maa gøre hele Deres Indflydelse gældende, som tilkommer Deres høje Stilling, for at bevare Kirken for ny Undertrykkelser og spare Frankrig for ny religiøs Agitation. I det sikre Haab, at vort Ønske, takket være Deres Indgriben, vil gaa i Opfyldelse, giver vi af ganske Hjærte Eder,

Hr. Præsident, samt Eders Familie den apostoliske Velsignelse.«

Loubets Svar paa dette Brev er holdt i en ærbødig Form; men der fremgaar deraf, at han, ligesom Pontius Pilatus, søger at ryste Ansvarret fra sig.

Præsidenten skriver:

»Hellige Fader! Hs. Exell., den apostoliske Nuntius, har overbragt mig Deres Helligheds Haandskrivelse, hvorfra jeg ser, med hvilken Bekymring De følger den offentlige Forvaltning med Hensyn til Kongregationerne, Undervisningsfriheden og Gejstlighedens Strafskyldighed. Deres Hellighed antager, at de Love, hvorefter der i Haandskrivelsen er Tale, naar de bliver antaget, i deres Konsekvenser vil vise en Tendens henimod fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke, og tror, at der deraf vil opstaa skæbnsvangre Følger for Frankrig baade indadtil og udadtil.

»Jeg har allerede for nogen Tid siden haft den Ære at bevidne for Hs. Helligh. Pave Leo XIII., at ingen mer end jeg ønsker Opretholdelsen af den religiøse Fred og Konkordatets lovlige Udførelse, som ordner Forholdet mellem Stat og Kirke; og jeg føjer til, at jeg anerkender de Skridt, som Deres Hellighed har gjort for at sikre den franske Gejstligheds Underordning under Loven. Med stor Sorg maa jeg konstatere, at visse Medlemmer af Gejstligheden og Kongregationerne, trods de pavelige Instruktioner, blander sig i de politiske Kampe i Stedet for at hellige sig til deres Embedspligter, og ikke tager i Betænkning med Lidenskab og Hefthighed at kritisere den nuværende republikanske Regering og Landets Love.« (Religiøse Love tør en Gejstlig altsaa ikke kritisere for Hr. Loubet. Det er republikansk »Frihed«! !)

»Men hvorledes end Republikkens Præsidents personlige Mening om disse Spørgsmaal er, tør Deres Hellighed, naar De appellerer til ham, ikke glemme den Rolle, som Konstitutionen anviser Republikkens Præsident. Præsidenten maa lade sig nøje med sin konstitutionelle Uansvarlighed, naar det handler om Regeringens Foranslætninger, og afholde sig fra alle personlige Akter. Han kan ikke gøre andet, end at staa Ministrene bi med Raad; og jeg kan

med god Samvittighed sige, at jeg har opfyldt denne Pligt. Hvad Parlamentets Love og Beslutninger angaar, saa kan Præsidenten her kun intervenere gennem Ministrene, som paa deres Side maa tage Hensyn til begge Kamrenes Flertal. Derfor har jeg ogsaa til min Sorg maattet se, hvorledes Ærkebiskopper og Biskopper i aabne Breve har henvendt sig til Præsidenten for at protestere mod bestemte Lovudkast, uagtet de dog burde vide, hvorledes Landets konstitutionelle Lov er. De har taget fejl, hvis de tror at kunne lægge Ansvar for disse Projekter og Foranstaltninger paa ham og de har ved deres Handlemaade givet hine, som indbragte og forsvarede Lovforslagene, Lejlighed til at give Kampen en bitter Karakter.

»Trods alt dette nærer jeg det Haab, at Lidenskaberne mindskes og Freden igen drager ind i Sindene, især naar Gejstligheden følger Deres Helligheds vise Formaninger. Jeg takker Deres Hellighed for det Vidnesbyrd om Agtelse og Tillid, hvormed de bærede mig, idet De rettede Haandskrivelsen til mig. Jeg takker ogsaa for den apostoliske Velsignelse, som det har behaget Dem ved denne Lejlighed at give mig og min Familie; jeg beder Dem modtage de ydmyge Udtryk for min høje Agtelse og dybe Ærbødighed.«

Som man ser, søger Hr. Loubet til højre at kaste alt Ansvar paa Biskopperne og til venstre paa Ministeriet. Et har Præsidenten derimod glemmt: *Konstitutionen giver ham formelt Ret til at forhindre Ikrafttrædelsen af en Lov, som synes ham daarlig*, idet han vægrer sig ved at sætte sin Underskrift derunder. Hr. Loubet har ikke gjort det. Katholikerne har altsaa Ret til at kalde ham for en Pöntius Pilatus.

A. S.

Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark.

(Fortsat fra Nr. 4.)

I nden vi gaar videre, vil vi først lidt nærmere betragte hvorledes det i det skandinaviske Norden stod til med Børnenes Opdragelse og Børnelærdommen, eller hvad der i saa Henseende i det mindste blev forlangt af Forældrene.

Vi har nemlig netop fra Danmark Vidnesbyrd om, at den katholske Kirkes Præster indtrængende har formanet Forældrene til med al Omhu at opdrage deres Børn til alt godt. *Christiern Pedersen* indskærper dem denne Forpligtelse i to af sine Prædikener, og man kan være overbevist om, at mange andre af den Tids Præster over hele Norden har prædikeret i samme Aand eller endog i deres Prædikener fremsat de samme Tanker, som de fandt hos Lundekanniken, hvis Prædikener jo var udkommet paa Prent. Paa de uskyldige Børns Fest omtaler *Christiern P.* mere de Fejl, der mulig kunde forekomme ved Børnenes Opdragelse.*) I den anden Prædiken, som hører til Søndagen efter de hellige tre Kongers Fest, kommer han til at tale om mangt og meget, som vedkommer vort egentlige Emne: Børnelærdommen og Børnenes Opdragelse.

Evangeliet paa den nævnte Søndag fortæller, hvorledes det tolv-aarige Jesusbarn forblev i Templet, medens dets Forældre med Smerte ledte efter det. Dette fører *Christiern Pedersen* til at foreholde Forældrene de *Pligter*, som de har ligeoverfor deres Børn.

»Alle foreldre ere deriss børn plictige i sex honde maade.«

»Først ere de plictige til at lere dem huorlediss dem bør at haffue dem mod gud i hiemmerige.« Denne første Forpligtelse bliver nu lidt nærmere udviklet. Børnene skal bringes til at indse, at de skal lære at kende Gud, at tjene

*) *Christiern Pedersens Danske Skrifter* I. 105 ff. — Vi skal her kun nævne de Fejl, ved hvilke Forældre kan skade deres Børns Sjæle. Saa-danne er: At forkæle sine Børn — at lære dem det onde eller ogsaa at gøre dem letsindige — ikke at straffe sine Børn, naar de har forset sig — at give dem et ondt Eksempel — at bedrage andre for at lade sine Børn arve saa meget mere.

ham og blive besjælede af Guds frygt. Bliver dette allerede i Barndommen bibragt Menneskene, saa er det ogsaa i den senere Levetid af uvurderlig Gavn og Nytte. Der er dog ogsaa andet, som skal formaa Forældrene til at anvende al deres Flid paa at efterkomme denne Forpligtelse. I Barndommen, og kun i den, er Mennesket ret skikket til at optage disse heldbringende Lærdomme i sin Sjæl. Barnets Sjæl ligner en ubeskreven Tavle; Forældrene skal derfor skrive paa den, hvad der er sandt og ret. Barnets Sjæl ligner det bløde Voks, »vdi hvilket man trycke maa huad indsegle man vil«. Barnets Sjæl ligner en grøn og sart Kvist, som man kan bøje, til hvad Side det skal være. Om Barnets Sjæl maa der dog endnu siges mere. Kommer man Edikke i et nyt Kar, ja, saa smager alt, hvad der senere hældes i det, af Edikke; omvendt derimod, kommer man noget sødt eller kosteligt i det, saa faar alt, hvad der senere hældes i det, en sød Smag: »thii skal hwer først lære sine børn At tiene gwd Ath de saa gøre naar de bliifue store«. Men hvad det egentlig er, hvorved Forældrene skal lære Børnene at kende Gud og tjene ham, er ikke andet end Børnelærdommen. Christiern Pedersen fortsætter derfor:

»I Anden maade skwolle de kende dem Pater noster, Aue maria oc credo oc de X gudz budord oc hurlediss dem bør at leffue efter dem, som Sanctus Mattheus scriffuer i sit XIX ca.« Ved nærmere at omtale de 10 Guds Bud vil vi komme til at meddele, hvorledes Christiern Pedersen begrundes sine Ord.

Forældrene skal endelig lære deres Børn at »ræddis« (frygte) Gud: udover Børnelærdommen med de ti Budord, skal Børnene ogsaa blive helt gennemtrængte af Bevidstheden om, at de ogsaa har at opfylde deres religiøse Pligter. Kanniken paalægges derfor Forældrene: »Tredie maade skulle de lære dem at gonge til kircke oc høre messe oc predicken.« Som det er sket med den anden Maade, udvikles nu ogsaa denne tredje lidt nærmere.

Alt dette sigter til de Pligter, Mennesket har lige over for Gud. Vi har dog ogsaa Pligter lige over for vore Medmennesker og os selv. Prædikenen fortsætter derfor:

»Udi anden maade skulle foreldre lære deriss børn, huorlediss de skulle haflue dem mod deriss ieffn cristen« (Næste). — Det skal bibringes Børnene at elske deres Jævnkristen som sig selv. Er han fattig, saa skal der i Barnets Sjæl opvækkes en ret og virksom Medlidenhed og Miskundhed, saa det holder af at gøre miskundelige Gerninger og give Almisse, for saa vidt det bliver gjort Barnet muligt. — Saa skal Forældrene vaage over, at deres Børn ikke forurette deres Jævnkristen, ikke skade ham »hverken paa rycthe eller ære, gotz eller penninge.« Taler Barnet ilde om Naboen eller Genboen, eller bagvadsker det dem endog, eller giver dem Øgenavne, saa skal Forældrene ikke lade det gaa ustraffet hen. Fremdeles skal Forældrene strængt forbyde Børnene, »ath de inthet tage fra nogen, hverken lidet eller meget, inthen eble eller pærær, Erther eller bøner, korn eller græss.« Forældrene skal endelig undervise deres Børn i at tilgive, dersom de bliver fornærmede og altid være tilbøjelige til at udlægge alt paa det bedste. Her er det Christiern Pedersen anfører Bjergprædikenens Ord: »Gører saa mod ederss ieffn cristen, som i vilde, at de skwlle gøre mod ether.«*)

Den tredje Pligt, som paahviler Forældrene lige over for deres Børn, er at undervise dem, hvorledes de skal forholde sig »mod dem selfue«. Dertil knyttes en indtrængende Formaning til at vaage over Børnenes Hjertensrenhed og Kyskhed. »Och skulde alle drenge och piger forware deriss iomfrwdom, till de bliffue gifte.«

Det fjerde, som fordres af Forældrene, er at give Børnene et godt Eksempel. Dertil knyttes den bestemte Opfordring, at de endelig ikke maa udsætte deres Børn for den Fare at falde i Synd. Drengene skal bevares for alt, hvad der kan føre dem til Drikfældighed, og Pigerne ikke sendes til Dans; de skal heller ikke have »stribede eller wdskaarne klæder«, for ikke at bringe andre Mennesker til Fald.

Det femte, som anbefales, er at Forældrene ikke forsømmer at revse deres Børn, »naar de bryde« eller forsér sig. De skal betænke, at hvis de da undlader det, da skal de selv svare »for gudz strenge dom« for hele den Tid,

*) Matth. 7, 12.

Børnene er »under deres Lydelse.« Naar nogen f. Eks »hører sit barn swerghe om gudz naffn, hanss død eller pine eller Jomfrw marie naffn, da skal han giffue hannem aff riset vel tæth. Der met milder han oc glæder gud i hiemmerige, ionfru maria oc alle gwdz helgen.«

»I siette maade skulle foreldre acthe, at det gotz er retferdigt, som de ville lade deriss børn effter dem til arff.« De skal vogte sig for af forkastelig Kærlighed til deres Børn at efterlade dem nogen Formue, som de har erhvervet paa en uretfærdig Maade. I Tilslutning hertil skildres med stor Anskuelighed den Straf, som i Evigheden venter Aagerkarlene og selve Børnene, som de ved deres slette Opdragelse ligeledes har styrtet i Helvede.)*

Den miskendte Kardinal.

Efter C. Eckmar ved M. H.

I et Værtshus i Nærheden af Dublin sad nogle Arbejdere og talte sammen; Regnen piskede paa Ruderne og Vinden rev i Skodderne. »Et Hundevejr!« raabte en af Arbejderne, »vi kan være glade ved at være i Ly. — Hallo! Vært, i det Vejr kan ingen af os gaa hjem, De maa beholde os i Nat.«

»De kan godt blive her,« svarede Værten, »kun vil jeg gøre opmærksom paa, at jeg ikke har Værelser nok til hver især.«

»Men et venligt Ansigt kunde De gerne vise os; hvad er der i Vejen, Vært? Er Verden gaaet Dem imod, siden De ser saa fortrædelig ud? Er Vejret Skyld deri?«

»Vejret er ganske vist slemt nok, men jeg behøver jo ikke at gaa ud, og at Verden er gaaet mig imod, ved jeg ikke noget af.« Arbejderne lo, men var ikke tilfredse med Svaret. Værten var til daglig Brug munter og oprømt, og nu sad han der med den fortrædeligste Mine.

»Hvad er der dog i Vejen, Vært? Der er vist noget galt paa Færde?«

*) I. 167. — 172.

»Ikke det jeg ved af.«

»Men hvad tænker De dog hele Tiden paa?«

»Aa, jeg tænker paa ham, der ligger ovenpaa, som ikke havde behøvet at opsøge mit Værtshus for her at blive syg.«

»Er her en syg i Huset?«

»Ja, og tilmed en Papist! — I Gaar kom en Fremmed, hvem eller hvorfra ved jeg ikke, han bad om Natteløgis, og jeg gav ham det. I Morges var han syg, bad om en Læge og saa om en papistisk Præst; hvad mener I til det?«

»Hentede De saa en?«

»Det var ikke saa let gjort som sagt, og havde han været rask, saa skulde jeg nok have vogtet mig for at efterkomme hans Ønske, men en syg, maaske en døende, for ham har selv Fjenden et Hjerte, som lader sig blødgøre. Altsaa spurgte jeg her og der om en Papistpræst, men kunde ingen finde og ingen vidste, hvor der var en.«

»Kendte den Fremmede ingen?«

»Hvad kunde jeg faa at vide af ham; naar man er fremmed, saa er man fremmed og ved ikke, hvor Folk boer. Jeg foreslog ham en af vore Gejstlige, men saa skulde I set hans Ansigt. Jeg er Katholik og maa have en katholsk Præst, raabte han! Jeg var raadvild og sagde, at saa maatte han sige mig, hvor jeg kunde finde en. Efter et Øjeblik's Betænkning, sagde han, jeg skulde sende Bud til Ærkebiskoppen af Dublin og sige ham, at en syg Katholik ønskede en Præst.«

»Gjorde De det?«

»Sandt at sige, havde jeg ikke stor Lyst dertil, men saa tænkte jeg igen, det er en døende, Du maa have Medlidenhed med ham, og sendte Bud til Ærkebiskoppen og bad ham sende en Præst til en syg.«

»Sendte han saa en?«

»Naturligvis sendte han en, han havde allerede været her en halv Time da I kom, og sidder endnu hos den syge.«

»Hvad behager, her er en Papistpræst i Huset, og det har De ikke sagt os!«

»Er I maaske bange for ham?«

»Bah! Vi er kun nysgerrige efter at se ham og tale med ham.«

»Han ligner fuldstændig andre Mennesker og taler ligesaadan; men Eders Nysgerrighed skal I snart faa tilfredsstillet, jeg venter ham ned hvert Øjeblik. Da han kom, var han gennemblødt, jeg havde ondt af den gamle Mand.«

»Saa skulde De have tilbudt ham nogle andre Klæder, medens hans blev tørre.«

»Mener I, at jeg ikke har gjort det, det vilde man have gjort ved enhver, saa hjerteløs er Værten i den gyldne Due ikke; men Papistpræsten afslog det. Senere! sagde han, lad mig først komme til den syge! — Jeg ved ikke, om vore Gejstlige vilde have handlet ligesaa.«

»Det maa være en god Mand, al Respekt for ham!«

»Det tænkte jeg ogsaa. Jeg ledsagede ham op til den syge og gik saa ned, nu er det snart halvanden Time siden, saa han kommer vel snart.«

»Saa kan vi tale med ham, det kan blive Løjer.«

»Men lad det ikke gaa over Stregen; glem ikke den fornødne Agtelse for den Mand, der skønt gennemblødt først gaar til den syge, førend han tænker paa sig selv.«

»Hys! Nu kommer han!«

Paa Trappen, der førte op til første Sal, hørte man langsomme Skridt. Værten aabnede Døren og saa ud; ja, det var Papistpræsten. »Vær saa god, Deres Højærværdighed, kom ind og varm Dem lidt!« sagde Værten.

»Kom kun ind!« raabte Arbejderne, og de rejste sig for at hilse paa den indtrædende. En Olding traadte ind, Aarene havde bleget hans Haar og bøjet Ryggen; men Øjet var livfuldt, og hans Ansigt udtrykte medfødt Godhed.

»Jeg takker Eder, mine Venner,« sagde Præsten og nærmede sig Kaminen, »jeg tror nok, jeg kan taale lidt Varme.«

»Men hvorfor varmede De Dem ikke straks, da De kom?« tog Værten Ordet.

»Det gik ikke an, min Ven. Naar det drejer sig om alvorligt syge, saa har de det første Krav, selv om vort Helbred skulde lide derunder.«

»Hvor er De dog vaad, Deres Højærværdighed,« sagde Arbejderne; Præsten smilede. »Kom dog rigtig nær til

Varmen,« indskød Værten, »at Klæderne kan tørre, og Du Patrik, bring Pastoren et varmt Glas Vin!«

»Gør Dem dog ikke saa megen Ulejlighed for min Skyld!«

»Jo, De maa varmes baade indvendig og udvendig.«

»Det er ikke rigtigt af Ærkebiskoppen,« tog en af Arbejderne Ordet, »at sende saa gammel en Mand ud i det Vejr, han vilde vist selv vogte sig for at sætte en Fod udenfor Døren! Ærkebiskoppen sidder sikkert hjemme i sin Stue sammen med sine Kanniker, eller hvad de nu hedder, ved et Glas Vin.«

»Mener De?« sagde Præsten, om hvis Læber der spillede et Smil.

»Det hører man overalt, Deres Højærværdighed! Eders Biskopper og Ærkebiskopper lever som de har Lyst; naar der er Arbejde, da sender de andre Præster, der kun er deres Tjenere; stakkels gamle Præster som De f. Eks., Hr. Pastor. Det er en Skam at sende Dem ud i det Vejr!«

»Men der er ingen, der har sendt mig!«

»Jovist! det har naturligvis Ærkebiskoppen, han vilde ikke røre sig af Pletten, selv om der var ti syge, der trængte til ham.«

»Jo han vilde! Han vilde gaa selv til den fattigste syge!«

»Hvor ved De det fra?«

»Fra sikreste Kilde, fra mig selv! Ved De, hvem jeg er?«

»Nej, vi har desværre ikke den Ære at kende Deres Højærværdighed.«

»Nuvel, saa vil jeg fortælle Eder, hvem jeg er. Jeg er Kardinal-Ærkebiskoppen af Dublin.«*)

Som et Lyn slog disse Ord ned blandt Arbejderne, for et Øjeblik var de som lammede; men saa ilede de hen til Kardinal-Ærkebiskoppen og bad om Undskyldning. Kardinal-Ærkebiskoppen heroligede dem og forsikrede dem om, at han aldeles ikke var fornærmet.

»Men heraf ser I, kære Venner,« sagde han, »at naar man vilde undersøge alt, hvad man hører, saa vilde man snart opdage, at meget, der siges, er urigtigt. Man taler om det ene og om det andet, fordi man har hørt det, og har ingen Anelse om, at man hjælper til at udbrede Usandheder og maaske skade uskyldige. Medens I troede, at Ærkebiskoppen sad lunt inden Døre med sine Kanniker ved et Glas Vin, saa var han hos en syg og befinder sig nu i Eders Midte.«

Værten og Arbejderne hørte ikke op med at lægge deres Agtelse og Beundring for Dagen, fordi han trods sin høje Alder og det slette Vejr var kommen til en ukendt syg.

*) Den bekendte, baade af Katholiker og Protestanter meget afholdte Kardinal *Cullen*, som var den første *irske* Kardinal. Død 1878.

Da den høje Kirkefyrste vilde bortfjerne sig, stod Værten parat, med Lygte i Haanden, til at ledsage Kardinalen; uden videre tog han ham under Armen og fulgte ham til det ærkebiskoppelige Palads. Da han tog Afsked, bad han om Tilladelse til at besøge Kardinalen en af de første Dage.

»De er altid velkommen, kom, naar De har Lyst,« svarede Kardinalen, »og hjærtelig Tak for Deres venlige Ledsagelse! Gud velsigne Dem! Paa Gensyn!«

En af de første Dage indfandt Værten sig hos Ærkebiskoppen. Han var kommen for at bede om Optagelse i den katholske Kirke.

PROLOG af A. P.

(Brudstykke)

Fremsagt ved Lætities Aftenunderholdning.

— — — — —
 — — — — —
 Da vor Forening blev dannet en Kvæld,
 fremmest og først paa de unge der tænktes,
 at hver en stormende, gærende Sjæl,
 som mod et Maal, et ubevidst længtes,
 maatte her finde, selv uden at ane,
 en Spore, som kunde Længslerne lede
 ind paa en sund og lykkelig Bane,
 der kunde forskønne Livet hernede

Saa faldt det os ind, at den fagreste Ven,
 vi gennem Livet kan have, er *Glæde*,
 om den da følger os, hvor vi gaar hen
 og signer os hvert et Skridt vi maa træde.

Og derfor vi mente til fælles Gavn
 at ville vort Forbund »Læticia« kalde
 og haaber, at Tanken i dette Navn
 maa tale sit manende Sprog til os alle.

Med Glæde mener vi ikke just,
 det ved enhver i vor lille Sfære,
 de Tant og Løjer, som Møl og Rust
 og flygtige Stemninger kan fortære.
 Vi ved, at Glæden paa denne Jord
 Livets dybeste Alvor har inde,
 og at den sikkert fejler, som tror,
 at Sorgen er Alvors Ledsagerinde

Der gives i Verden saa højt et Fjæld
op til dets Top maa vi alle fare,
men for hver sejrende, tapper Sjæl,
Glæden sig der vil aabenbare.

Alt, hvad i Verden os tynged og bandt,
bliver tilbage i Dybet dernede;
thi ikkun det, som er ærligt og sandt,
evner vor Higen til Toppen at lede.

Deroppe straalere som aldrig paa Jord
Solen, som stiger i Østerlide,
deroppe paa Tinderne Ørnene bor,
og Synets Grænser er milevide.

Og stiger fra Bjærgene til Jorden man ned,
selv ved den sorteste Nattetide,
følger os Glæden paa Vandring med
og viger ret aldrig mer fra vor Side.

Og alt, hvad os møder i Livets Larm,
ser vi med Glædens tindrende Øje
og kryster selv Sorgen glad til vor Barm
og ler ad Hverdagens Kummer og Møje.

Thi siden vi oppe fra Fjældets Top
skuede ud over Dale og Høje
og fik vor Tanke, vor Sjæl lukket op
og rensed, lutret vort Sind og vort Øje,
jubler vi ud til Høje og Lave:
Naar I forstaar det ret, er dog Livet
netop den største, den fagreste Gave,
son, af Gud Fader blev Mennesket givet.

Derfor vi vil ved Virken og Færden
lære alle de mange, som græde,
at al Kummer forsvinder i Verden,
forstaar man: *at tjene Herren i Glæde.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. (G.) For henvend tre Fjerdingaar siden er der i al Stilhed bleven dannet en lille Forening blandt de unge katholske Piger, der efterhaanden har besøgt St. Josephssøstrenes Skole paa Toldbodvej. Særlig to unge Damer, der har haft Lejlighed til at se sig viden om i

andre Lande og dér har faaet nye Indtryk og nye Tanker, har været ivrigt virksomme for Foreningens Stiftelse, og ved den unge Bestyrelses Side staar nu *Hr. Pastor von Kettenburg* som Foreningens Formand. Foreningen har valgt sig det smukke Navn *Lætitia*, paa dansk *Glæde*, for derved at antyde Foreningens Formaal, nemlig at være hverandre til gensidig Opmuntring og Glæde og tillige ved Forfærdigelse af nyttige Haandarbejder at bringe fattige Børn Glæde.

I afvigte Uge traadte Foreningen for første Gang offentlig frem, idet den havde indbudt Venner og Bekendte i og udenfor Menigheden til at overvære en Aftenunderholdning, som dens Medlemmer afholdt i Søstrenes Festsal paa Toldbodvej for saaledes »sin Eksistens at dokumentere«. Underholdningen fandt Sted Torsdag og Fredag Aften og havde hver Gang samlet mellem to og trehundrede Deltagere.

Underholdningen hød paa følgende: Et tohændigt Klaverstykke af F. Kuhlau, der blev udført med fin musikalsk Forstaaelse; derefter en overmaade smuk *Prolog*, som — forfattet i Anledningen, af en tyveaarig Pige — var af saa sagligt et Indhold og saa smuk en Form, at »Ugebladet« ovenfor har villet aftrykke et Brudstykke af den; derefter kom en Scene af *Kaalunds* stemningsfulde Stykke »*Fulvia*«; paa den alvorlige Del fulgte saa en morsom Komædie, der hed »*Vor Tante fra Californien*«.

I det sidste Stykke optraadte ikke mindre en syv af Foreningens Medlemmer. Da Programmet imidlertid kun indeholdt Personernes Navne i Stykket, men derimod ikke de Optrædendes egne Navne, skal vi holde os til den smukke Tanke, der ligger antydet deri og ikke krænke nogens Beskedenhed ved særlig at fremhæve den ene eller anden. Det skal være os nok at konstatere det Faktum, at samtlige unge Damer, der havde faaet en Rolle tildelt, udførte den godt, enkelte endogsaa overmaade godt.

Aftenen afsluttedes med et særdeles virkningsfuldt *Tableau*, der fremstillede Jesu hellige Moder med en Krans af Stjærner om Hovedet og med Maanen under sine Fødder. Aandrig var den Sentens, der som et Baand slyngede sig om Gudsmoderens Skikkelse og angav haade hendes Navn i det lauritanske Litani og Grunden til at dette Navn er Foreningen helligt: *Causa nostræ lætitia* (Du Aarsag til vor *Glæde*.)

Vi ønsker *Lætitia* til Lykke og ønsker den hjærtelig Fremgang og Trivsel.

Næstved Byraad vedtog i sit Møde den 14. ds. enstemmigt et Forslag af Dr. B. Hansen om paa Kong Christians Bisættelsesdag at give alle Byens Trængende, som maatte

ønske det, en ekstra BESPISNING og tillige eftergive al urefunderet Fattighjælp i saa fuld Udstrækning som Loven hjemler det. Tilslutning til Forslaget tilkendegaves ved at hele Forsamlingen rejste sig.

✠ »Sct. Johannes« den 21. ds. Medlemsmøde. Den 24. ds. Kl. 8^{1/2} pr. Gasvej 9² o. G. stor gratis Aftenunderholdning. Alle indbydes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18 Februar. Sexagesima. — 19. M. Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 20. Ti. Ihukommelse af Jesu Lidelse. — 21. O. Ferialdag. — 22. To. Petri Stol i Antiochia. — 23. F. Peter Damian, Biskop og Kirkelærer. — 24. L. Matthias, Apostel.

Søndag den 25. Februar. Quinquagesima.

Mariakongregationen for Ynglinge har Fælleskommunion Søndag d. 25. Februar i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8^{1/2}.

Sct. Franciskus III. Orden. Møde med Indklædning Fredag d. 23. Februar Kl. 8 Aften i St. Knuds Kapel.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Søndag den 25. Februar Kl. 10 hl. Messe med Prædiken. Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

I Anledning af hans Majestæt Kong **Christian IX.**s **Bisættelse** holdes Sørgehøjtid med Tale

i St. Ansgars Kirke	Lørdag 17. Februar	Kl. 10.
i Rosenkranskirken	—	— 4.
i St. Annæ Kirke	—	— 8 (Aften).
i Jesu Hjærte Kirke	—	— 6 —

Mariabørnenes Forening holder offentligt Møde i St. Knuds Kapel Onsdag Aften Kl. 8, d. 21. Februar.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Firmanter til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Undertegnede (Form. Kl. 9 - 10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden Onsdag den 23. Februar enten hos Enkefru J. Ronge (Lykkesholms Allé 14 C.) eller Frk. M. Siegler (Kompagnistræde 9) eller Frk. Tetzlaff (Ved Stranden 10).

Joh. Braun, Sognepræst.

Kalenderen for 1906 er udsolgt

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 8.

Søndagen den 25. Februar.

1906.

INDHOLD: Fastemandatet. — Mindetale. — Husgerningsskolen »Maria-hjemmet«. — Efterslæt fra Bisættelsen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Kolding. Belgien. Frankrig. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Om slag: Privat-Annoncer.

Fastemandatet

for Tiden fra Askeonsdag 1906 indtil den samme Dag 1907 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for det Apostoliske Vikariats Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte Faste, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgen^{*)}, men udelukker al anden Nydelse af Spise, bliver bestaaende paa alle Dage af den *40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedage* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, før Mariæ Himmelfart og før Allehelgen. De øvrige *Vigilie-Fastedage* ere forlagte til *Onsdagene* og *Fredagene i Adventstiden*. Forpligtede til at faste paa disse Dage ere Alle, som have fyldt 21 Aar, men endnu ikke ere 60 Aar. Fastedagene skulle hver Gang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinentsbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag*, *Skærtorsdag*, *Paaskelørdag* og Aarets samtlige

^{*)} Theologerne regne gjerne indtil 12 Kvint.

Fredage. De øvrige Dage tillades Nydelsen af Kød-spiser med den Indskrænkning, at paa samtlige befalede *Fastedage* (jfr. N. I.) tillades Nydelsen af *Kød* kun *en Gang*, nemlig ved Hovedmaaltidet. De, som paa Grund af Alder eller formedelst Dispens ere fritagne for at faste, ere ogsaa fritagne for Abstinentspligten paa Fastedagene.

- III. Paa alle Aarets Fastedage som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden er den samtidige Nydelse af *Kød- og Fiskespiser* forbuden ved ét og samme Maaltid. Dette Forbud *gælder* for alle *uden Undtagelse* fra det fyldte syvende Leveaar, saafremt de ikke ere alvorligt syge.
- IV. *Kødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser, forsaavidt de enten slet ikke indeholde Køddele eller kun i en aldeles uvæsenlig Grad, tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den hl. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- V. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller; — fremdeles Gæstgivere og Spiseværter og deres Gæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested; Handelsbetjente, Svende, Læringe, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker; Medlemmerne og Tjenestefolkene i konfessionelt blandede Familier; de af Ikke-Katolikerne Indbudne, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den hl. *Langfredag*, aldeles fritagne for *Abstinentsen*.
- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myn- dighed til i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sanseligheden* forlanger det, at forandre Faste- eller Abstinentsbudet for *enkelte* Troende til en eller anden from Gerning; dog kunne kun Sognepræsterne og Rektorerne gøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.
Herved er iøvrigt ingen Fuldmagt givet til at dispensere fra Forbudet mod den *samtidige* Nydelse af *Kød- og Fiskespiser* paa de befalede Fastedage (jfr. N. III.)
- VII. Af Hensyn til den for Alle eftergivne Strenghed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud *skulle alle* Troende, som ere istand dertil, i Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som i denne Hensigt blive at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: »*Faste-Almisse*«. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Vikariatets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Vikariatet straks efter Fastetidens Afslut-

ning. Hvo som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det hl. Tridentiner-Koncils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) forordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den hellige Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Psalmer og Bønner, hvorom Vi overlade d'Herrer Sognepræster at anordne det Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Emne til Genstand.

Paa *Søgnedagene* i den hl. Fastetid bliver under eller efter Skolemessen den smertefulde Rosenkrans eller andre passende Bønner at forebede for Kirkens Anliggender.

- IX. I de saakaldte *lukkede* Tider, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve *Faste- og Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige *Bud om Paaske-Kommunionen* fastsættes i Medfør af et paveligt Indult at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart og for de Katholiker, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag. De Troende gøres herved opmærksomme paa den ældgamle kirkelige Forskrift om at modtage Paaske-Kommunionen i deres respektive *Sognekirker*, en Forskrift, der ogsaa under vore kirkelige Forhold bør søges saa vidt mulig overholdt.
- XI. *Højtideligholdelsen af den første hl. Kommunion* bliver fastsat til den første Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særlige Grunde maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende *Fastemandat* og *Hyrdebrev* oplæses i alle Gudshuse i Vikariatet Søndag *Quinquagesima*.

København, den 11. Februar 1906.

✠ Johannes.

Biskop af Anastasiopolis,
Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

MINDETALE

I ANLEDNING AF

† KONG CHRISTIAN IX.'S BISÆTTELSE.

Først af alt formanes I til at holde Bønner og Paakaldelser, Forbønner og Taksigelser for alle Mennesker, for Konger og alle, som er i Højhed, paa det, at vi maa føre et roligt og stille Levnet i al Guds frygt og Ærbarhed, thi dette er godt og velbehageligt for Gud, vor Frelser. 1. Tim. 2. 1.

Denne Apostelens Formaning til at bede for alle Mennesker, ogsaa for Konger og Fyrster og alle, som er i Højhed, den efterkommer vi katholske Kristne, idet vi i Reglen hver Søndag ved den offentlige Gudstjeneste nedbeder Guds Naade og Velsignelse, baade over den gejstlige og den verdslige Øvrighed, over vor Herre og Konge og hele det kongelige Hus. Og uden Tvivl har Eders Sind og Tanke i disse sidste Dage ret ofte endda beskæftiget sig med det kongelige Hus for sammen med dets af Sorg dybt nedbøjede Medlemmer at dvæle ved vor hedengangne, dybt savnede Landsfaders højtskattede Minde, han, der (som vi haaber), nu har ombyttet eller snart vil ombytte med det evige Livs uforgængelige Krone hin forgængelige, den altfor ofte tunge og byrdefulde jordiske Krone, hvilken han jo som viden om bekendt i over fire Aartier har baaret med Ære og med fuld Bevidsthed om sit store Ansvar. — Mange er derfor ogsaa de Beviser paa Kærlighed og Hengivenhed, som allevegne fra er strømmet ind, og som danner den bedste, den smukkeste Lovtale over den høje henvovede; virkelig utallige er ogsaa de Blomster og Kranse, som følger den henvovede til hans sidste Hvilested; men vi katholske Kristne — skønt vi jo i og for sig langt fra kan misbillige disse smukke Beviser paa Kærlighed og Hengivenhed, [saa ved vi dog (thi vor hl. Tro lærer os det), at den smukkeste Krans, den skønneste Blomst, som vi kan give de afdøde med i Graven, det er en stille og from Bøn for de afdødes Sjælefred, for deres evige Hvile; dette

*) Holdt i Rosenkranskirken Lørdag den 17. ds.

siger os jo selv den hellige Skrift: »Det er en hellig og heldbringende Tanke at bede for de afdøde, for at de maa vorde forløste fra deres Synder,« og overfor Gud er vi jo alle Syndere baade Konger, Kejsere og Paver, baade høje og lave, alle trænger vi til Guds Barmhjertighed og Naade. Det er ganske vist ikke Skik i den katholske Kirke at frembære det hl. Messeoffer eller at bede *offentlig* under den liturgiske Gudstjeneste for andre Confessioners afdøde; derimod er det nok tilladt, ja det anses endogsaa for en Næste-Kærlighedens Pligt privat at bede for alle afdøde uden Undtagelse — en Pligt som vi jo jævnlig mindes os, og som vi ogsaa ved denne Lejlighed paa en særlig Maade er bleven mindet om. Ja, vor højærværdigste apostolske Vikar, Biskop Johannes har end ikke taget i Betænkning, da Sørgebudskabet overbragtes ham, at forordne en med den nævnte kirkelige Praksis forenelig Sørgegudstjeneste i Lighed med de andre Sørgegudstjenester i Landets øvrige Kirker.

Og saaledes har da ogsaa vi idag indfundet os her for paa denne Maade at lægge vor Deltagelse i den almindelige Landesorg for Dagen, og herved opfylder vi egentlig kun en god Kristens Pligt, thi »en Kristen er (som allerede Tertullian siger) ikke noget som helst Menneskes Fjende og allermindst Regentens, thi da den kristne ved, at al Øvrighed er af Gud, saa maa han derfor ogsaa elske og ære den og nære de oprigtigste Ønsker for Øvrigheden og hele Rigets sande Vel« — og derfor — kan vi her tilføje — ogsaa tage inderlig Del i enhver Sorg og Modgang, som rammer den.

Og det er vi jo alle enige om, at det er et ubodeligt Tab, som vor Kongefamilje og med den ogsaa hele Fædrelandet har lidt — og at vi derfor ogsaa alle maa føle det som et dybt Savn, at hin højædle Hersker nu ikke mere beklæder Danmarks Trone, han, som ved sin i Sandhed ædle, fredsæle Karakter og ved sit Familjelivs Dyder har kastet Glans over Danmarks Rige — og væsentlig bidraget til, at vort lille Fædreland og dets ophøjede Kongehus saa at sige var paa alles Læber og hele Verden over blev nævnet med Ære og Beundring. Ja selv om vi udlukkende vilde holde os til, hvad den hensovede Konge har været

for sit eget Land, da vilde der tilbyde sig Stof i Overflod. Ved sin Regerings Tiltrædelse i de første for vort Land og Folk saa trange Aar delte han højmodigt baade Farer og Anstrængelser, Sorg og Græmmelse med sit Folk — men de derpaa følgende 4 Aartier har derimod været en uafbrudt Opgangstid for vort Fædreland paa alle Omraader, og dette Afsnit af vort Fædrelands Historie, i hele den sidste Halvdel af det 19. Aarhundrede, vil for bestandig være uadskilleligt knyttet til Kong Christian den IX.s Navn; men ogsaa i vor hl. Kirkes Historie vil det med Taknemmelighed blive optegnet, ¹at det var under denne nu afdøde Konges freds- og frihedsvenlige Regering at den gamle Moderkirke, som kort forinden ved Grundlovens Givelse atter havde faaet Indpas her i Landet, at den har begyndt at rejse sig af sin Fornedrelse, for Skridt for Skridt at vinde den den tilkommende Agtelse og Tillid tilbage her iblandt det danske Folk, som før — før Grundlovens Frihedstilstaelse — med Vold og Magt blev udestænget fra og holdt i Uvidenhed om den gamle Moderkirke. — Eller tænker vi paa den heden-gangne Konges Privatliv, hans personlige Fromhed og God-gørenhed, da er det først værd at bemærke, at medens andre Steder Regenterne i den Grad er i Frimurernes Vold, at de selv ikke vover at vise sig som troende Kristne og endog udspionerer og straffer dem af deres Embedsmænd med Tilbagesættelse eller Afsked, som opfylder deres kir-kelige Pligter (Frankrig) eller nægter at udsætte deres Liv for unødige Fare ved den baade latterlige og ukristelige Duelleren (Tyskland) — saa har vi her været Vidner til det modsatte; vor afdøde Konge har altid været et Eksempel for sit Folk hvad den kristelige Livsførelse angaar; hver Søndag, hvad enten den alderstegne Konge opholdt sig her i ¹Byen eller paa Landet, var han at finde blandt Kirkegængerne, blandt dem, der endnu ærer og overholder det 3. Guds Bud. Og hvad dernæst hans Omsorg for de fattige angaar og de ulykkeligt stillede i Samfundet, da finder vi jo hans Navn tillige med den forud afdøde Dronning Louises Navn knyttet til talrige Velgørenhedsanstalter hele Landet over, som vidner om et kærligt, medlidende og medfølende kristeligt Sindelag, der gjerne hjælper og understøtter, lindrer og trøster, hvor det blot er muligt; den allersidste

Gerning umiddelbart før Døden saa uventet indtraadte, havde jo netop ogsaa været denne: med Kærlighed og Venlighed at modtage dem, som søgte Hjælp og Trøst. — Men netop fordi den hensovede yndede at gøre vel i det stille og ikke satte Pris paa menneskelig Lov og Ros deraf kan vi slutte os til, at han heller ikke nu skøtter om, at man udbreder sig i altfor lange Lovtaler ved hans Sørgebaare, men at det snarere er hans Ønske, at vi vender vor Tanke til ham, fra hvem alt godt kommer. — Ja, til ham den allerhøjeste, til Kongernss Konge, ved hvem Herskerne regerer, og Lovgiverne forordner, hvad der er ret, til ham vil vi vende vor Tanke, ham vil vi takke for alt det gode, som han i den hedengangne Konges lange Regeringstid har ladet blive vort Fædreland til Del; ham vil vi bønfalde om Naade for den afdødes Sjæl; *han* velsigne hans Mindel!

Men naar I i Dag har forsamlet Eder her, for netop paa dette Sted, her i *Herrens* Hus at mindes vor gamle afholdte Konges dødelige Bortgang — da forventer I vel, at Han, i hvis Hus I ere forsamlede, gennem sin Tjener, sin uværdige Tjener, vil lære Eder at se ogsaa paa denne Tilskikkelse med hans egne Øjne, med Troens Øje, for ogsaa heraf at kunne uddrage en nyttig Lære. Og mon det da ikke — dersom Han selv vilde værdige sig at henvende et belærende Ord til os — mon det da ikke vilde blive det samme eller et lignende Ord, som han ved tidligere Lejligheder gennem sin Profet Essaias og ogsaa gennem Apostlens Mund allerede har henvendt til os: »Alt Kød er som Hø og alt dets Herlighed som Græssets Blomst. Græsset visner og dets Blomst affalder, men Herrens Ord bliver evindeligt.« — Ja, vi kan ikke være Vidne til en saadan Ligfærd, som i denne Tid beskæftiger os alle idetmindste i Tankerne, uden derved paa en ganske særlig indtrængende Maade at mindes om alle jordiske Tings Forfængelighed og Forgængelighed. Ganske vist mangler der os heller ikke ellers paa Paamindelser i denne Retning. Thi ethvert Dødsfald, ethvert afsjælet Legeme, som vi ser blive baaret ud fra de levendes Boliger, det tilraaber os jo — trods sin kolde, stivnede Tunge — med høj Røst: At »det er beskikket Mennesket en Gang at dø og derefter

Dommen.« Ja selv ethvert visnende Græsstraa, enhver fal-
mende Blomst minder os jo allerede om den samme Lov:
At alt jordisk er forgængeligt, og at intet er bestandigt
under Solen; — men naar først de mægtige Cedre paa
Bjærgenes Tinder styrter til Jorden, naar Stjernerne blegne
og selv Solen udslukkes paa Himlens Firmament, ja, da
lyser denne gamle og evig ny Sandhed med en ny og
uimodstaaelig Styrke ind i vor Sjæl; aldrig paatvinger den
sig os med større Kraft og Alvor, end netop naar vi ser
Døden drage selv Magthaverne ned fra deres Trone og
strække dem til Jorden ved Siden af Ormen, som krymper
sig i Støvet. Ja, naar vi ser selv de gyldne Kroner splin-
tres af Dødens haarde Jærnscepter og Purpuren blegne over
den friske Grav, da *tvinges* vi ligesom til (om vi vil eller
ej) at bekende: At alt er Forfængelighed og Forfængelig-
heders Forfængelighed, undtagen at elske Gud og tjene
ham alene.« Da forstaar vi saa fuldt og helt som maaske
sjældent ellers, hvad der er *det ene fornødne* — hvad det
er, som vi allesammen *først og fremmest* maa leve for og
stræbe efter, at det ikke er jordisk Storhed og Ære, timelig
Lykke og Velstand, — thi det vil jo en Gang ligeledes
komme for os, for os alle, at dette altsammen vil blive
rystet af os som de visne Blade af Træerne i Efteraars-
stormen og at vi fuldstændig blottede for alt sligt maa
fremtræde for Evighedens Domstol, selv om der maaske
endnu en Gang for sidste Gang gøres Stads, større eller min-
dre Stads af det afsjælede Legeme, derhen for Evighedens
Domstol, der følger os kun vore Gerninger, efter hvilke vi
bliver dømt.

Saa lad da dette være den Tanke, den Lære, som
vi tager med os i nærværende Anledning, at »Verden forgaar
og dens Lyst« og »at kun ét er fornødent, at alt andet er For-
fængelighed og Forfængeligheders Forfængelighed undtagen at
elske Gud, lyde ham og tjene ham.« — Bestræber vi os herpaa,
viser vi os i alle Forhold som gode Kristne, da vil dette
ogsaa omvendt vise sig at være baade til vort eget og til hele
Samfundets sande Bedste; i saa Fald vil vi f. Eks. ogsaa føle
det som vor Pligt, som gode og loyale Borgere ved vor
undersaatlige Trofasthed og Hengivenhed at bringe vort ny
Kongepar den Trøst og Opmuntring, som de saa højlig

trænger til i denne Sorgens Tid — og endelig vil vi da ogsaa ret hyppig i vore Bønner anbefale dem til den almægtiges Beskyttelse, for at han maa styrke og velsigne dem til paa en værdig Maade [at optage Arven efter den hedengangne Konge og saaledes, ved at træde i hans Fodspor styre vort Fædreland til alle dets Indvaaneres sande Gavn i Overensstemmelse med Gud Herren, den allerhøjstes hl. Vilje. AMEN.

Husgerningsskolen „Mariahjemmet“.

(Efter »Kvindernes Blad«, 14. Februar.)

Med sædvanlig Dygtighed og Fagkundskab har Fru Emma Gad i Kvindernes Blad af 10. Januar d. A. skrevet en Artikkel i Anledning af den paatænkte Tjenestepigeskole, hvilken Fru Gad kalder: »Denne første Skole for unge Tjenestepiger«. En saadan har jo dog under Navn af »Kronprinsesse Louises Tjenestepigeskole« allerede bestaaet i en Række af Aar og har, som Fru Gad sikkert ved, udrettet meget til Gavn for unge Piger fra fattige Hjem.

Derimod er det sandsynligvis ikke kommet til Fru Gads Kundskab, at en Tjenestepigeskole — eller, som den hedder: Husgerningsskolen »Mariahjemmet« er bleven oprettet ved private Midler i den katholske Menighed i København, og at den for 4 Aar siden begyndte sin Virksomhed. Den bestaar dels ved dertil af Stifterne skænkede Midler, dels, og væsentligst, ved eget Arbejde, og har ikke henvendt sig til Offentligheden om Støtte. Derimod vidner talrige Henvendelser fra de forskelligste Sider angaaende Piger herfra om Trangen til unge, i Husgerningen oplærte Tjenestepiger.

Undertegnede har for 5—6 Aar siden besøgt flere lignende Anstalter i Udlandet, og overalt fandt jeg, at de unge Pigers Uddannelse var for ensidig og ikke fuldt ud dygtiggjorde dem for Livet, som det sandsynligvis vilde falde i deres Lod at leve det. I München f. Ex. lagdes der i den derværende »Marienanstalt« særlig Vægt paa Syning, Vask

og Strygning som Erhvervskilder, i Berlin udelukkende paa Vadsk og Strygning. Derved tjenes en Del om end langt fra tilstrækkeligt til disse velgørende Anstalters Drift. Men de unge Piger, som efter 2—3 Aars Ophold og Uddannelse disse Steder udgaar derfra, vilde ikke kunne opfylde de Krav, som f. Eks et københavnsk Hjem stiller til sine Tjenestefolk.

Tanken om at sætte Pensionat i Forbindelse med vor paatænkte Husholdningsskole maatte derfor paatrænge sig mig som uafviselig, thi kun et saadant vilde kunne fremme den Lejlighed til Uddannelse i al Slags Husgerning, som de unge Piger ikke kan undvære, naar de skal kunne udfylde en Plads i et velordnet Hus som Tjenestepige.

Tanken blev udført, og hidtil har vi ikke formaaet at se nogen anden Maade, paa hvilken vi kan dygtiggøre vore Elever til at optage Kampen for Tilværelsen, som ikke udebliver, naar de efter endt Uddannelse forlader vor Husgerningsskole.

Pensionatet »Vesterhus«, som altsaa staar i Forbindelse med Husgerningsskolen »Mariahjemmet«, har 26 lyse, solrige Værelser til sin Raadighed i Institutionens Ejendom paa Hjørnet af Vestervoldgade og Ny Kongensgade. Der findes saavel enkelte Værelser som 2—3 Værelsers Lejligheder, der udlejes møblerede eller umøblerede, men altid med fuld Kost, Opvarnting, Lys og Varme. Huset er udmærket ventileret, og alle moderne Installationer forefindes, saasom Centralvarme, Varmt-Vands-Ledninger op igennem hele Huset, elektrisk Lys, Telefon m. m.

Ikke alene Damer, men ogsaa Herrer modtages som Pensionærer, da vi anser det for gavnligt for vore Elever, at de her, hvor saavel de selv som deres Arbejde er under Kontrol, og hvor de vejledes af dygtige Damer, der ganske helliger sig denne Opgave — kommer til ogsaa at opvarte Herrer. Om Pensionærernes Konfession eller maaske Mangel paa Konfession spørges selvforstaaeligt ikke; blandt disse er Katholikerne endog i Reglen i stor Minoritet.

Eleverne arbejder skiftevis — som oftest i 2 Maaneder ad Gangen — i Køkken, Vadskeri, Systue og Pensionat. For Tiden er her Plads til 16 Elever, og disse Pladser plejer at være beslaglagte, længe før der er Plads ledig.

Opholdet paa Skolen er frit, og Eleverne antages i en Alder af 15—16 Aar. Læretiden er 2—3 Aar.

Fru Gad synes at helde til den Anskuelse, at Eleverne i den paatænkte Tjenestepigeskole bør betale i det mindste lidt for deres Ophold paa Skolen. Efter vor Erfaring vilde vi ikke kunde anse dette for praktisk. For det første fordi Skolen derved vilde blive mindre frit stillet overfor Forældrene; herfor haves Erfaring andre Steder. Dernæst vil der altid være en stor Mængde Piger, netop af dem, som mest trænger til et Ophold paa Skolen, hvis Forældre ikke har Raad til at betale, om end nok saa lidt, for dem. Og samtidig at have betalende og ikke betalende Elever vilde meget let øskade det indbyrdes kammeratlige Forhold mellem disse.

Men først og sidst vilde det være ubilligt at kræve Betaling af dem, thi disse unge Piger betaler til en vis Grad for deres Ophold ved deres Arbejde. Vel er dette som oftest fra Begyndelsen af kun meget lidt værd, men ved Hjælp af de dygtige Lærerkrafter, som vor Skole er i Besiddelse af, opnaas det i Reglen snart at bibringe dem i det mindste Begyndelsesgrundene af, hvad der udfordres af Arbejde i et velordnet Hjem.

Vilde man nu spørge, om Eleverne her efter fuldendt Læretid gaar^{*} ud fra os som dygtige Tjenestepiger, maa jeg svare nej. Grundene til dette, tilsyneladende ikke opmuntrende, Resultat er mange; jeg vil nævne nogle. At optage de unge Piger i Husgerningsskolen før deres 15. Aar vilde være for tidligt, og at beholde dem ud over deres 18. Aar vilde næppe være rigtigt, fordi de da bør begynde at prøve deres Krafter ude i Livets Skole, hvilket de desuden selv i den Alder længes efter.

Imellem 15—18 Aars Alderen ligger altsaa vort Arbejde med disse unge Piger, som i Reglen kommer herind med meget taagede Begreber om Orden, Punktlighed, Arbejdssomhed o. s. v.

Med dette for Øje vil man kunne forstaa, at vi ikke tør sige, at de Piger, som udgaar herfra, er dygtige. Men saare mange gaar ud med gode Betingelser for at kunne blive dygtige under forstandige Husmødres Vejledning. Hvor Husgerningsskolens Arbejde ophører, maa Husmoderen

tage fat og fortsætte: Vi kan forsyne dem med Materiale til en god og dygtig Pige, men selve Uddannelsen, saaledes som den passer i de enkelte Hjem, maa Husfruen selv overtage. Paa dette Punkt er Brøsten maaske lige stor paa begge Sider: Paa den unge, ofte flygtige Tjenestepiges, der hurtigt lærer at opstille sine mere og mindre berettigede Krav paa Frihed, Selvstændighed o. s. v. — og paa Husfruens, der mener at kunne forene Behageligheden ved at have en ung, net, velopdragen, føjelig Pige med Nytten af en udlært dygtig og erfaren Pige. Dette forenes nemlig vanskeligt og kan kun naas ved aarelangt, forstaaende Samarbejde mellem de to Parter.

Et andet Spørgsmaal, som berøres af Fru Gad i ovennævnte Artikel, er dette: Vil unge Piger i den arbejdende Klasse overhovedet være Tjenestepiger? Efter vor Erfaring maa jeg hertil svare ja. Enkelte vil det ganske vist ikke; de foretrækker at tage Kontorpladser eller lignende. Men de allerfleste modtager med Glæde de Pladser, som vi paa Grund af den store Efterspørgsel hos os er i Stand til at forskaffe dem efter endt Læretid. Det falder dem ikke ind, at det Arbejde, i hvilket de i 2—3 Aar er indøvede af samvittighedsfulde, opofrende Damer, og som de har lært at betragte som et hæderfuldt og vigtigt Arbejde, der forbereder dem til en Gang at blive flinke Hnsmødre — at dette, og i det hele Stillingen som Tjenestepige skulde være fornedrende for dem. Maaske vil Livet ogsaa i denne Henseende bringe dem mange Skuffelser, men Bevidstheden om, at de har lært at arbejde og ikke paa de huslige Arbejders Omraader behøver at føle sig usikre paa Grund af manglende Uddannelse deri, vil hjælpe dem over disse Vanskeligheder.

Derfor er Planen om flere Tjenestepigeskoler uden for al Tvivl udmærket, og disse Linjer fremkommer heller ikke for at anbefale denne Plan, da den ikke trænger til min Anbefaling. Jeg vil kun gøre opmærksom paa, at hverken en saadan Plan eller dens Udførelse er ny.

Mariahjemmet, den 2. Februar 1906.

L. Stampe-Charisius.

Efterslæt fra Bisættelsen.

Trods den store Rift fra alle Sider om at faa Adgangskort til Bisættelsen i Roskilde Domkirke, hvilket tilsidst maatte nægtes mange Ansøgere, var det dog lykkedes at faa et saadant Kort hos Overhofmarskallen til en *Repræsentant* for *St. Ansgars Menighed*.

Foruden de forleden nævnte Kranse, har vi ogsaa bragt i Erfaring, at der er bleven sendt smukke og kostbare Kranse til Kongens Baare baade fra *Mariahjemmet*, *St. Josefs Søstrenes Hospital* og fra *Søstrenes Skoler* o. fl.

De, som opnaede at komme ind i Slotskirken for at bringe den afdøde Konge en sidste Hilsen paa Castrum doloris, vil have lagt Mærke til, hvorledes Indgangene næsten fuldstændigt var tapetserede med Silkesløjfer og Inskriptioner fra tidligere indsendte, men nu visne Kranse. Det vil vistnok interessere Ugebladets Læsere at høre, hvem der har faaet Ideen til denne sindrige Anvendelse af det tiloversblevne af Kransene. »Ntlt.« for den 14. ds. skriver herom:

Prinsesse Marie havde faaet den smukke Tanke at samle alle de Baand, der var fulgt med de mange Blomster, som var sendt til Kongens Kiste, medens den henstod i Havesalen paa Amalienborg.

Med sin kunstneriske Sans og fine Smag, havde Prinsessen arrangeret alle disse brogede Baandsløjfer i en Slags bueformig Ramme, der igen indfattede alle Palmegrenene. Som en Slags Portaler danner disse Grene og Baand Indgangen i Slotskirken foran Kongens Katafalk.

Denne smukke Anvendelse vil sikkert glæde Giverne, ligesom det ogsaa giver et synligt Bevis paa den Pietet og Kærlighed, hvormed Prinsessen omfatter alt, hvad der vedrører den afdøde Konge.

Under Ligfærden fra København til Roskilde saas i selve Ligvognen Drs. kgl. Højheder Prins *Valdemar* og *Prinsesse Marie* siddende ved Kistens Fodende og holde Vagt hos den gamle Konge indtil det sidste.

Efter selve Bisættelseshøjtideligheden i Roskilde var det igen *Prinsesse Marie* som sidst af alle forlod Gravkapellet.

I »*Nationaltidendes*« Morgenummer for 16. Februar findes aftrykt et større Stykke af Ugebladets Artikel om den afdøde Konge.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I St. Ansgars Kirke fandt der Lørdag den 17. ds. Kl 10 en Sørgehøjtidelighed med Tale Sted i Anledning af Kong Christian IX.s Død.

Kirken var smykket med Sort, og foran Altret stod henstillet en meget smuk Katafalk med et Skjold med den afdøde Konges Navnetræk og en Kongekrone. Katafalken var omgivet med Palmer og tændte Lys.

Til at overvære Højtideligheden var som Medlemmer af Kongefamiljen indbudt Ds. kgl. H. Prinsesse *Marie* og Prins *Jean* af Orléans, Hertug af Guise.

Endvidere var indbudne Hs. kejserl. og kgl. H. Ærkehertug *Leopold Salvator* af Østerrig-Ungarn, Repræsentanten for Kongen af Italien, Hs. kgl. H. *Greven af Turin*, Repræsentanten for Kongen af Spanien, Hs. kgl. H. Infant *Don Fernando*, Prins af Bayern, den franske Republiks overordentlige Ambassadør, Baron *de Courcel*. Af disse var Ærkehertugen og den spanske Udsending forhindrede fra at komme til Stede, idet de var tilsagte til Audiens hos Hs. Majestæt Kongen Kl. 11.

Fremdeles var indbudne den herværende franske Gesandt, den østerrigske, den italienske, den spanske, den portugisiske samt den belgiske Gesandt. Disse kom alle med deres Sekretærer og øvrige Følge til Stede i Kirken undtagen Sidstnævnte, der kun gav Møde ved sin Sekretær.

Hs. Højærværdighed *Biskoppen* modtog i Ornat de fyrstelige Gæster ved Kirkedøren, overrakte dem Vievandet og fulgte dem op til deres Pladser. Hr. Pastor *Braun* forrettede den højtidelige Handling og holdt en særdeles smuk Mindetale over den afdøde Konge.

Dagen derefter overværede Ærkehertug *Leopold Salvator* og Prins *Fernando* den Prælatmesse, som Hs. Højærværdighed *Biskoppen* plejer at læse i St. Ansgars Kirke om Søndagen Kl. 8.

Ogsaa i Byens øvrige katholske Kirker holdtes der til den angivne Tid Sørgehøjtid med Tale, der i Betragtning af den noget uheldige Dag og Tid (Lørdag Eftermiddag) var forholdsvis godt besøgte.

Fredericia. I *Fredericia Avis* for 19. Febr. læses følgende smukke Beskrivelse af Sørgehøjtiden i den derværende katholske Kirke i Søndags:

»*St. Knuds Kirke.* Den katholske Kirke var i Anledning af Sørgegudstjenesten smukt udstyret. Lyseholderne var florumvundne og Altret beklædt med sort, Kommunionbordet sort med hvide Sløjfer og over Prædikestolens røde Kanter var trukket sort Stof med Sølv i. Et Blæse-

orkester paa 6 Mand udførte sammen med Orglet en Sørgemarsch af Waage Matthiesson-Hansen, Domorganist i Roskilde, og efter at en Salme var afsunget, holdt Hr. Pastor *Heiden* en smuk Mindetale om den afdøde Konge, hvem han sammenlignede med en Palme, der skyder op som et Græsstraa, men udvikler sig lidt efter lidt, blot den da faar lidt Vand, og naar Livsbetingelserne er til Stede vokser sig meget stor. Efterhaanden som Palmen vokser, falder de nederste Blade af og afsætter Ar; disse sammenlignede Pastoren med Modgang, men det styrkede blot Stammen. Den smukke Tale endte med en Bøn for den afdøde Konges Sjæl. Efter Afsyngelsen af en Salme intonerede Orgel og Blæseinstrumenterne Sørgemarschen over **Thorvaldsen af Hartmann og den smukke Højtidelighed** var endt.«

Kolding. I St. Michaels Kirke blev der i Søndags (efter Højmessen) holdt en Sørgøgudstjeneste for vor afdøde Konge. Alteret og Koret var smykket med Grønt og sort Flor. — Højærv. Hr. Pastor Schreiber holdt, iført sorte Paramenter, en kort og hjertelig Mindetale og betonedes særligt, at Kongen sit Valgsprog tro, havde levet et Liv »med Gud for Ære og Ret« — og at vi i ham havde mistet en Fader, som havde et Hjærte for alle sine Undersaatter uden Undtagelse, og at vi, som nu med oprigtig Sorg staar ved hans Baare, skulde bevise ham vor Tak ved at overføre de Følelser af Kærlighed og Troskab, som vi nårede for ham, paa hans Søn og Efterfølger, vor Konge Frederik VIII. — Til Slut opfordrede han Menigheden til at nedlægge den bedste Mindekrands, Bønnens Krans, paa Kongens Baare. Herpaa blev en fælles Bøn forrettet, og Højtideligheden sluttede med en smuk Salme.

Belgien. Fra Rom kommer Efterretningen, at Paven til Kardinal Gossens Efterfølger som *Ærkebiskop af Mechlen* og *Primas for Belgien* har udnævnt den meget ansete filosofiske Forfatter, *Professor Msgr. Desiré Mercier*, født 1851 i Brabant.

Frankrig. Kirken i Frankrig har atter lidt et haardt Tab, idet *Kardinal Perraud*, Biskop af Autun, den 10. Febr. er bukket under for en Lungebetændelse. Kardinalen var Generalsuperior for de franske Oratorianere. Han var født 7. Febr. 1828 i Lyon. Leo XIII. udnævnte ham til Kardinal 16. Jan. 1893.

— I Søndags offentliggjordes den længe imødesete pavelige *Encyklika om Separationsloven*; den indeholder en skarp Protest imod Loven og en Opfordring til de franske Katholiker om at slutte sig enigt sammen. En nærmere Angivelse af Encyklikaens Indhold maa paa Grund af Pladsmangel udfalde til næste Nr.

Unio. Mandagen den 26. Februar (Fastelavn) Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften afholdes alm. Medlemsmøde for Herrer og Damer i Myginds Selskabslokaler, Linnésgade Nr. 25, Stuen. (Kort og andre Selskabsspil forefindes).

»Sct. Johannes« den 28. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften Gasvej 9° belærende Foredrag af Hr. * . * Sang af Frk. Wetterholtz.

A. C. Møde i Søpavillonon Onsdag d. 28. Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Foredrag af Hr. Pastor Breitung: Den af Haeckel signaliserede »Kirkens Frontforandring overfor Udviklingslæren«.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. Februar. Quinquagesima. (Fastelavn). — 26. **M.** Ferialdag. — 27. **Ti.** Ferialdag.

Onsdag den 28. Februar. Askeonsdag. Fastens Begyndelse. (I St. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig Askevielse og Højmesse). — 1. **Marts, To.** Ferialdag. — 2. **F.** Ihukommelse af Frelserens Tornekroner. — 3. **L.** Karl den Gode, Martyr.

Søndag den 4. Marts. 1. **Søndag** i Fasten.

Første Fredag i Maanednen (den 2. Marts).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{2}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aften Andagt.

Korsvejandagt i Fastetiden.

St. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8; Rosenkranskirken hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$; Jesu Hjærte Kirke hver Torsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$; St. Josefs Kirke hver Fredag Kl. 7 $\frac{1}{2}$; St. Anna Kirke hver Fredag Kl. 8.

Vincentskonferentsernes Generalmøde Søndag d. 4. Marts Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ Bredgade 67.

Mariakongregationen for Ynglinge har Fælleskommunion Søndag d. 25. Februar i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Søndag den 25. Februar Kl. 10 hl. Messe med Prædiken. Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes at møde til de aftalte Bedetimer Fredag d. 2. Marts i St. Ansgars Kirke.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Firmanter til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Undertegnede (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden Onsdag den 28. Februar enten hos Enkefru J. Ronge (Lykkesholms Allé 14 C.) eller Frk. M. Siegler (Kompagnistræde 9) eller Frk. Tetzlaff (Ved Stranden 10).

Joh. Braun, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 9.

Søndagen den 4. Marts.

1906.

INDHOLD: Biskoppeligt Hyrdebrev. — Paven og de franske Katholiker. — Begrebsforvirring. — A. C.s Foredrag. II. Række, 5. Foredrag. — Læghospitaler. — Missionærens Vaaben. — Døden. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrupshøj. Ringsted. Kolding. Frankrig. Rom. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Biskoppeligt Hyrdebrev i Anledning af Fastetiden.

Johannes,

ved Guds Barmhjertighed og den Apostoliske
Stols Naade,

Biskop af Anastasiopolis,

Hs. Helligheds Husprælat,

Apostolisk Vikar for Danmark og Island,

til det højærværdige Præsteskab og det Apostoliske
Vikariats Troende.

Hilsen og Velsignelse i Herren!

Højtelskede i Herren! Hvad skal jeg tale til eder om, nu da atter den tilstundende hellige Fastetid opfordrer mig til efter gammel kirkelig Vedtægt og Skik at henvende Hyrdeordet til eder? Jeg har besluttet mig til at tale om et Emne, som er gammelt og dog evig nyt, et Emne, som er

enhver alvorlig Kristen kært og dyrebart. Jeg vil tale om Troens Værd og Kraft, samt om vor Pligt til altid standhaftig at bekende vor Tro. Ser hen til de hellige Apostle! Var det ikke altid Hovedgenstanden for de Taler, som de holdt til de kristne Menigheder, var det ikke Hovedindholdet af de Sendebreve, som de rettede til dem: at fremhæve Troen og at formane dem til trofast at bekende den! »Mine elskede Brødre, min Glæde og min Krone,« tilraaber den hl. Apostel Paulus Philippenserne, »staar saaledes faste i Herren.« (Phil. 4, 1.) »Lader ingen forføre eder med forfængelige Ord; thi derfor kommer Guds Vrede over Vantroens Børn. Bliver derfor ikke delagtige med dem.« (Eph. 5, 6.) »Om endog vi eller en Engel fra Himlen forkyndte eder et andet Evangelium, end vi have forkyndt, han være en Forbandelse.« (Gal. 1, 8.) »O, Timotheus,« skriver Paulus endvidere til sin Yndlingsdiscipel, »bevar, hvad der er dig betroet, idet du vogter dig for de vanhellige nye Talemaader og Modsigelserne af den falskeligen saakaldte Videnskab.« (1. Timoth. 6, 20.) Og atter skriver han til den samme Discipel: »Hold fast ved det Forbillede paa sunde Ord, som du har hørt af mig i Tro og i Kærlighed i Kristus Jesus. Bevar den gode Arv ved den Helligaand, som bor i os.« (1. Timoth. 1, 13. 14.)

Hvad der var nødvendigt for Aposteltiden, det er dobbelt nødvendigt i Nutiden. Det Ondes Magt er siden da ikke blevet mindre, men tværtimod langt større, farligere og endnu mere forførende. Det gælder om at bevare den gode Arv ved den Helligaand, som bor i os, at bekende frejdig sin Tro som katholsk Kristen, modig at stille sig under Jesu Kristi, vor guddommelige Frelseres Fane og at søge Kraft og Næring i de Naademidler, han har skænket os, — da, men ogsaa kun da ville vi kunne gaa uskadede ud af de Farer, der truer vor Frelse. Det er ikke sagt hen i Vejret, det er ikke noget tomt Løfte. Kærlighedens Apostel, den hl. Johannes, forvisser os derom; thi han, der har sagt: »Hele Verden ligger i det Onde,« han trøster os ogsaa med de herlige Ord: »Alt, hvad der er født af Gud, overvinder Verden, og dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro.« (1. Joh. 5, 4)

Hvorledes vi da ved Troen bliver denne Verdens Sejrherre, det ville vi en Stund dvæle ved for af denne Betragtning at øse Mod og Begejstring til at stride Herrens Strid og til ukrænkelig at bevare den gode og kostbare Arv, der er bleven os betroet.

Tre Onder findes i denne Verden, *Vildfarelse, Synden og Lidelsen*. Henviste til vor egen Kraft vilde vi bukke under i Kampen mod dem; men i vor Tro, i vor hellige Religion besidde vi et sejerrigt Vaaben, der aldrig svigter os i denne Kamp, et Lægemiddel, der helbreder os, naar vi ere blevne saarede.

Vildfarelsen, hvilken Sum af Elendighed og Ulykke ligger ikke i dette ene Ord. Mennesket er skabt til Sandhed, hans Aand higer derfor, som den hl. Augustinus siger, efter Sandheden; som det legemlige Øje søger Lyset, saaledes længes det aandelige Øje efter Sandheden. Kan han ved sig selv finde den? Nej, fra det Øjeblik af, da Mennesket i Paradiset troede Djævelen, Løgnens Fader, mere end Gud, var det, som om en sort Skygge havde lagt sig over hans Erkendelse; hans Forstand blev formørket, saa at han ikke længere skælnede imellem Sandt og Usandt. Og hvor knugende, hvor trøstesløst tyngede ikke dette Vildfarelsens Herredømme paa hele Menneskeslægten! Hvorfra ere vi? Hvad er vort Maal paa Jorden? Hvorledes naa vi det, og hvilke Midler skulle vi anvende dertil? Alle disse Spørgsmaal, af hvilke Menneskets evige Vel afhænger, kunde ikke længere besvares. Den hele Tid før Kristus viser paa det tydeligste, hvor dyb! Menneskenaturen kan synke, naar den ikke oplyses af den guddommelige Aabenbaring. Med Undtagelse af det lille israelitiske Folk, der var Bæreren af Guds Aabenbaring i den gamle Pagt, herskede overalt Usikkerhed i Erkendelsen af den guddommelige Sandhed; Menneskehedens Liv bar Præget af den dybeste Modløshed eller af den mørkeste Fortvivelse. De største Vise i Hedenskabet maatte selv tilstaa, at de intet Svar kunde give paa de vigtigste Spørgsmaal, og de var ærlige og retsindige nok til at udtale, at en højere, en overnaturlig Lærer maatte stige ned fra Himlen for at belære og undervise dem om de højere Sandheder.

Og denne overnaturlige Lærer ovenfra, som de sandhedstørstende Menneskesjæle længtes efter, han er kommen; Guds evige Ord er blevet Kød, Lyset skinnede ind i Mørket for at oplyse ethvert Menneske, som kommer til denne Verden. Jesus Kristus, den menneskevordne Guds Søn er den store, den uendeligt vise Lærer, som har givet de tydeligste Svar paa de store brændende Spørgsmaal: Hvorfra, hvorfor, hvortil? som opfyldte Menneskehjærterne. Han var en Lærer, om hvem selv Fjenderne maatte bekende: »Aldrig har et Menneske talt, som dette Menneske,« (Joh. 7, 46,) — en Lærer, der kunde sige om sig selv: »Det Ord, som I have hørt, er ikke mit, men Faderens, som har sendt mig,« (Joh. 14, 24,) — en Lærer, som bekræfter Sandheden af sine Ord ved utallige Undergerninger, saa at han kunde sige: »Gør jeg ikke min Faders Gerninger, da tror mig ikke. Men gør jeg dem, da tror Gerningerne, om I end ikke tro mig, for at I maa erkende og tro, at Faderen er i mig og jeg i Faderen.« (Joh. 10, 38.)

Ja, Jesus Kristus er i Sandhed bleven den store og uforlignelige Lærer, som den sandhedsfattige Verden trængte til. Men til hvad Gavn vilde denne hans himmelske Lære være for de kommende Slægter, for alle Tider og for alle Steder, om den ikke blev bevaret fuldstændig, ren og uforvansket. Derved har Jesus Kristus saa ret egentlig vist sin Storhed som den guddommelige, menneskekærlige Lærer, at han har stiftet en Anstalt, en uforgængelig og ufejlbar Læreanstalt, sin hellige Kirke. Lad os atter og atter med inderlig Tak til vor Frelser dvæle ved de trøstefulde Forjættelser, ved hvilke han har sikret os Sandhedens evige, uforstyrrede Besiddelse: »Gaar ud i den ganske Verden,« sagde han før sin Bortgang til Apostlene, »og prædiker Evangeliet for al Skabningen. Og se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende. Jeg, Vejen, Sandheden og Livet er med eder, — og den Helligaand, Trøstens, Sandhedens Aand, han skal lære eder Alt og minde eder om alt, hvad jeg har sagt eder.«

I ville nu forstaa, Højtelskede i Herren, hvorledes Apostelen Johannes kunde sige: »Dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro.« Ere vi nemlig Børn af den hl. katholske Kirke, bekende vi den Tro, som den har mod-

taget af Apostlene, da ere vi sikrede imod Vildfarelser, vi have overvundet den Verden, der er hildet i Vildfarelse; thi, Guds Kirke er Sandhedens Støtte og Grundvold.« (1. Timoth. 3, 15.) — Lad Lidenskab og Hovmod, lad Sløvhed og Ligegyldighed vedblive at kæmpe imod Sandheden, dog vil vor Herres Jesu Kristi kostbare Gave, den af den Helligaand fødte, den af Apostlene modtagne og af Kirken overleverede og forkyndte hellige Tro altid gaa sejerrig ud af denne Kamp. Men til de enkelte Kristne siger jeg: »Beder og vaager, for at I ikke skulle falde i Fristelse. — Enhver, som staar, se til, at han ikke falder.« Lytter ikke til dem, der søge at forvirre eder ved Paastande om, at Videnskaben underkender Troens Værd, og at der bestaar en uløselig Modsætning imellem Tro og Videnskab. Som om et dannet Menneske ikke længere kunde være en troende Kristen! Har da nogensinde den menneskelige Videnskab udgransket Bredden og Længden, Højden og Dybden af Kristi Kærlighed, der overgaar al Kundskab? Den evige Fornuft og den skabte Fornuft kunne i Virkeligheden aldrig staa i Strid med hinanden; ganske vist kan Aabenbaringen gaa ud over den menneskelige Fornufts Fatteevne, men den modstrider aldrig selve Fornuften, lige saa lidt som den modne Mands Forstand staar i Modstrid med BARNETS Forstand, om den end langt overgaar den. — Man sig ikke, at den aabenbarede Lære ved sine faste og ufejlbare Trosartikler hæmmer og lænkebinder Videnskabens frie Bevægelse. Mon Kompasset er en Hindring for Sømanden til at føre Skibet i god? Behold hen over det vide Hav? Mon Styrmanden i Storm og Uvejr vil kunne klare Skærene, naar han lader Fyrtaarnets frelsende Blink uændsede? Fortidens Historie har tilstrækkelig godtgjort, at den menneskelige Videnskab alene, uden Aabenbaringens Lys og Kompas, ikke har været istand til at besvare et eneste af de vigtigste Livsspørgsmaal, der laa Menneskeheden paa Hjærte. At den aabenbaringsfjendtlige og fra Gud løsrevne Videnskab og Filosofi ikke er heldigere i Nutiden, det bringer hver Dag os nye Vidnesbyrd om. Opdagelserne følge hverandre i Tusindtal, de enkelte Fagvidenskaber fejre uhørte Triumfer, kulturelt Fremskridt aabenbarer sig i alle Retninger. »Men hvad gavner det Mennesket, om

han end vinder hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl.« Hvad gavner det, om menneskelig Kløgt og Snille tilkæmper sig de største Sejrvindinger over den døde Natur, naar det vigtigste Spørgsmaal, det Spørgsmaal, hvorledes vi kunne erkende, elske, tjene Gud og virke vor Frelse, vedbliver at henstaa som en uløst Gaade. Nej, Saligheds-spørgsmaalet løses ikke af den gudsfornægtende og aabenbaringsfjendske Videnskab; denne kan kun bringe den søgende Sjæl aandelig Blindhed og Fattigdom, Tvivl og Usikkerhed; den skaber kun utilfredsstillende eller fortvivlende Eksistenser. Med dette for Øje, hvor maa vi ikke prise os lykkelige ved at have den Tro i Eje, som Apostelen priser med de Ord: »Dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro.« Men kun for det ydmyge og gudsøgende Sind aabenbarer Troen sin verdensovervindende Kraft og sit himmelske Lys. »Jeg priser Dig, Fader, Himlens og Jordens Herre, at Du har skjult dette for de Vise og Forstandige, men aabenbaret det for de Umyndige. Ja, Fader, thi saaledes var det velbehageligt for Dig« (Math. 11, 25), — saaledes had Kristus og saaledes bede ogsaa vi med et takopfyldt Hjærte. O hellige Tro, vi elske dig som den kosteligste Skat, Guds Kærlighed og Gavnildhed har skænket os.

Men Vildfarelsen er ikke det eneste Onde i Verden, der findes et endnu værre, *Synden*. Dog ogsaa her trøster os Apostelens Ord: »Dette er Sejren, som har overvundet Verden, vor Tro.«

Synden, og jeg taler her om den svære Synd, Dødssynden, skiller os fra Gud i dette Liv, berøver os hans Velbehag og gør os til den guddommelige Vredes Børn; og den skiller os fra Gud i det andet Liv: »Gaar bort fra mig,« vil den guddommelige Dommer sige til Synderne, »i den evige Ild, som er beredt Djævelen og hans Engle.« (Math. 25, 41.) Skulde da ikke Synden være det største Onde? »Det er ondt og beskt, at du har forladt Herren din Gud«, udraaber derfor Profeten Jeremias. »Min Synd staar altid for mig«, klagede David, da han svarligen havde fornærmet Gud; al Kongemagt og Ære formaaede ikke at gengive ham den Lykke og Fred, han havde tabt ved den svære Synd.

Og Syndere ere vi alle. »Ved ét Menneske er Synden kommen ind i Verden og ved Synden Døden, og saaledes

er Døden gaaet over til alle Mennesker, fordi Alle have syndet i ham* (Rom. 5, 12), — og til Arvesynden maa føjes de utallige svære Synder, som de enkelte Mennesker have gjort sig skyldige i og vedblivende gøre sig skyldige i. — Hvem befrier os fra Synderne?

Om end alle Englene og Menneskene i Fællesskab vilde frembære sig selv som et Offer for den evige Retfærdighed, de vilde derved ikke kunne yde den skyldige Fyldestgørelse for den Fornærmelse, der ved Synden er bleven tilføjet den uendelige Gud.

Kun en Eneste har kunnet yde denne fuldkomne, overvætted Fyldestgørelse, og denne Ene er den samme, som er bleven vor ene Lærer, — denne Ene er Jesus Kristus. En Ypperstepræst, som ingen anden var eller kunde være, er han ikke ved Blod af Offerdyr, men ved sit eget Blod gaaet ind i Helligdommen og har fundet en evig Forløsning (Hebr. 9, 12); han udslettede den Fordømmelsens Haandskrift, som var os imod, og han tog den bort, idet han hæftede den til Korset. (Kol. 2, 14.); han har ved sin Død frembaaret for den himmelske Fader et stedfortrædende Offer af uendeligt Værd for os og er blevet det Guds Lam, som borttager Verdens Synder. Og for at vi til alle Tider og paa alle Steder maa kunne tage Del i den overvætted Naade og Forsoning, han har erhvervet os, har han ikke blot gjort sin Kirke til Sandhedens Støtte og Grundvold, men han har ogsaa gjort den til et *Skatkammer for alle hans Naadegaver*; »hvert Menneske agte os for Kristi Tjenere og Forvaltere af Guds Hemmeligheder« (1. Kor. 4, 1.), siger Apostelen. Kirken overdrog han Forvaltningen af de Hemmeligheder, ved hvilke hans Blods, det paa Korset udgydte Blods, Fortjenester tilvendes Verden; Kirken overgav han Forvaltningen af det hellige Messeoffer, ved hvilket vi, som den tridentinske Kirkeforsamling lærer, fortrinsvis blive delagtiggjorte i hans blodige Korsoffers Frugter; Kirken betroede han Forvaltningen af Daabssakramentet, ved hvilket Mennesket renses baade fra Arvesynden og fra alle før Daaben begaaede Synder; til den overdrog han Forvaltningen af Bodssakramentet, hvorved Mennesket opnaar Forladelsen af de efter Daaben begaaede Synder, hvor talrige og hvor svære de den maatte være.

Men Troen ikke blot overvinder den virkelige Synd, der betynger vor Sjæl, den frelser os ogsaa fra den truende Synd, fra Fristelsen til Synd. Vi vilde langtfra være beroligede, om vi, efter at have faaet Syndsforladelse, maatte leve i stadig Ængstelse for, at enhver Fremtidsfristelse atter vilde føre os til Synd og Frafald fra Gud. Levende skildrer Apostelen Paulus en saadan ængstelig Sjæls Tilstand. »Det at ville har jeg i min Magt, men at udrette det Gode formaar jeg ikke Jeg finder saaledes den Lov i mig, naar jeg vil gøre det Gode, at det Onde hænger ved mig. Thi jeg har Velbehag i Guds Lov efter det indvortes Menneske, men jeg ser en anden Lov i mine Lemmer, som strider imod min Aands Lov og tager mig fangen under Syndens Lov, som er i mine Lemmer. Jeg ulykkelige Menneske! Hvo skal befri mig fra denne Døds Legeme?» (Rom. 7. 18—24.) Og hvad svarer Apostelen? Siger han: Mit eget alvorlige Arbejde skal udfri mig fra denne Nød, eller: Fromme, erfarne Mennesker ville ile mig til Hjælp? Nej, han svarer: »Guds Naade ved Jesus Kristus, vor Herre.« Ved denne Naade, men ogsaa kun ved den, kunne vi modig optage Kampen imod alle, selv de heftigste Fristelser. »Jeg formaar alt i ham, der styrker mig,« (Phil. 4, 13.) siger Paulus, og i den salige Følelse af den alt overvindende Kraft, som denne Naade beriger ham med, udbryder han i de jublende Ord: »Jeg er forvisset om, at hverken Død eller Liv, hverken Engle eller Magter eller Kræfter, hverken det Nærværende eller Tilkommende eller nogen Vælde, hverken det høje eller det dybe eller nogen Skabning skal kunne skille os fra Guds Kærlighed, som er i Kristus vor Herre.« (Rom. 8, 38.) Denne Naade, som Apostelen priser med saa herlige Ord, bliver ogsaa dig, min Kristen, til Del ved din hellige Religion. Naar du i levende Tro, som Kirkens Barn, slutter dig til Kirkens, Jesu Kristi Bruds, Bøn, saa vil du opnaa Alt, hvad der tjener til din Frelse. Naar du i denne Tro, med en inderlig Længsel efter Guds Naade modtager de Levendes Sakramenter af Kirkens Haand, saa vil du aldrig savne den fornødne Hjælp til baade at opfylde alle Kristenpligter og til at staa fast i Kampen mod Fristelserne. I Firmelsens Sakrament styrkes du imod Troslivets Fjender, i Alterets

Sakrament forenes du paa det inderligste med Livets Herre; ved den sidste Salvelse styrkes og renses du under den sidste svære Kamp. Ingen Naade til at hellige alle Livets forskellige Forhold skal fattes dig. Føler du dig kaldet til at indtræde i Ægtestanden, saa velsigner Kirken din Pagt i Herrens Navn, for at du ikke skal mangle Naade til at leve som kristelig Ægtefælle. Føler du dig dragen til udelukkende at vie dig til den Højstes Tjeneste, saa overdrager Kirken dig ved et særligt Sakrament en særegen Kraft og Naade til at være Kristi Tjener og Forvalter af Guds Hemmeligheder.

Ja, Højtelskede i Herren, dette er Sejren, som overvinder Verden med dens Synder og Fristelser, vor Tro, vor Religion. Kirken er et rigt aandeligt Skatkammer; Herren selv har fyldt det med sine overvættets kostbare Naadegaver, som baade kunne opvække de aandeligt Døde til Livet og styrke de svækkede Lemmer til at kæmpe Herrens Kampe. Skulde vi da ikke elske vor Tro og sætte den over Alt?

Men der er endnu Noget i Verden, som maa overvindes, det er Jordens *Trængsel* og *Trang*. Her behøves intet Bevis; Kendsgerningerne tale for lydeligt. Siden Adam har syndet, bærer denne Jord Torne og Tidsler. Kummer og Smerte baade paa Legeme og Sjæl, Nød og Elendighed under alle Former og i alle Skikkelser, Hunger og Sygdom, Mismod og Miskendelse, Ringeagt og Forfølgelse og, hvad Navn end alle disse timelige Onder maatte bære, de føjes ligesom sammen til en lang, ubønhørlig Kæde, der omslynger Menneskelivet. Dertil kommer, at den Enkelte ikke blot har at bære sine personlige Lidelser; ingen kan undgaa ogsaa at tage Del i sine Paarørendes, i sine Venners, i sin Menigheds, i sit Fædrelands Lidelser og Hjem søgelser. Og ved Dagens Ende staar Døden, den forfærdelige Død, som ikke er Herrens Værk, men som Synden har hidført, og som derfor med Rette kaldes det største af alle timelige Onder.

Hvem yder os Trøst og Hjælp i disse Trængsler og Hjem søgelser? Verden med al dens Visdom og Medfølelse formaar det ikke; den staar med al sin Oplindelsesevne og Kløgt raadvild ligeoverfor Fordringen: at bortfjerne Lidelserne

eller at lindre dem. Ak, der fandtes ikke saa megen Fortvivelse, om Verden kunde trøste. Der gives kun ét Middel, der bringer sand Trøst, — vor Tro, vor Religion; dette er Sejren, som overvinder Verden ogsaa med dens Trængsler, vor Tro. Den hellige Kirke er i samme Grad en *Trøstens Anstalt*, som den er en Støtte for Sandheden og et Skatkammer, fuldt af Naade.

Mangen en Lidelse vil slet ikke kunne finde Fodfæste hos den Troende, medens den ikke Troende er udsat for at blive et Bytte for den. Til et Menneske, der havde været sygt i otte og tredive Aar, sagde Kristus, efterat han havde helbredt ham: »Se, du er bleven sund, synd nu ikke mere, for at ikke noget Værre skal vederfares dig.« (Joh. 5, 14.) Dette Menneske havde altsaa selv været Skyld i sin Sygdom. Og hvo tæller de Lidelser, som Menneskene overhovedet drage ned over sig og over Andre ved at blive Syndens Trælle, ved at følge Kødets Begærlighed, Øjnenes Lyst og Livets Hoffærdighed?

Men hvad enten vi selv have forskyldt de Trængsler, som hjemsøge os, eller vi er uden Skyld deri, saa kan dog baade i det ene og det andet Tilfælde alene vor hellige Tro bevare os fra Fortvivelsen og holde os oprejste, naar Ulykken i al dens Vælde styrter ned over os. Mon der findes en Eneste i de Lærdes Rækker, der har kunnet sige til de Lidende: »Kommer til mig Alle, som er bekymrede og besværede, og jeg vil vederkvæge eder.« Eller har nogen Vismand kunnet løse Lidelsens Problem som den hl. Apostel Petrus, naar han i sit første Brev skriver til de Troende: »Højtelskede! Forundrer eder ikke over den Ildprøve, der times eder til en Prøvelse, som om der hændtes eder noget Nyt, men glæder eder over at tage Del i Kristi Lidelser, for at I ogsaa kunne glæde og fryde eder ved Aabenbarelsen af hans Herlighed. Forhaanes I i Kristi Navn, — da ere I salige; thi Guds Ære, Herlighed og Kraft og hans Aand hviler da paa eder.« (1. Petr. 4, 12—15.) O ja, Kristendommen er en Trøstens, Fredens, Glædens Religion. Vor Tro viser os et Gudmenneske, Jesus Kristus, der blev prøvet i Alt, Synden alene undtaget, en Smertemand, saaret fra Fodsaalen til Issen for vor Skyld, der har lidt usigelig Pine for os, med ét Ord, en korsfæstet

Frelser; den viser os Maria, den Korsfæstedes Moder som en Smertensmoder; den peger paa den uoverskuelige Skare af Martyrer og Helgener, som ad Korsvejen vandrede til Himlen; den peger paa Himlen selv og minder om de Ord: »Glæder og fryder eder, thi eders Løn i Himlen er stor. — Denne Tids Lidelser er ikke at sammenligne med den Herlighed, som Gud har beredt dem, som elske ham«; den viser endelig hen til den overnaturlige Kraft, der ligger i Bønnen, i det hellige Messeoffer, i de hellige Sakramenter. Disse Overvejelser og disse Naademidler virke ikke blot Taalmodighed i Lidelsen, men sætte endog den af Lidelsen Hjemsogte i Stand til med jublende Glæde at omfatte Lidelsen som en god Ven. Eller læse vi ikke om Apostlene, at de efter at være blevne hudstrøgne for deres Prædikens Skyld gik glade bort fra Raadet, fordi de vare agtede værdige til at lide Forhaanelse for Jesu Navns Skyld? Beretter Kirkehistorien os ikke, at Martyrerne i Tusindtal i Forfølgelsestiden frejdige, med Glæde i Hjærtet, med Jubelsang paa Læberne ere gaaede i Døden? En gammel Forsvarer af den kristelige Tro gav Hedningerne, der stod uforstaaende ligeoverfor et saadant Særsyn, Forklaringen herpaa med de Ord: En Kristen kan synes at være ulykkelig, men i Virkeligheden er han det aldrig.

Saaledes er altsaa Troen den Sejrr, der overvinder Verden med alle dens Trængsler; skulde vi da ikke elske denne Tro!

Højtelskede i Herren! Vi have nu afsluttet vore Overvejelser. De have vist os, at den hl. Apostel Johannes' Udtalelse staar til Troende: »Dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro«; Troen er Lys ligeoverfor Vildfarelsen, Naade ligeoverfor Synden, Trøst ligeoverfor al Trængsel og Nød i denne Verden. »I dette Tegn skal du sejre«, — saaledes lød Indskriften paa det Kors, der viste sig for Kejser Konstantin i det Øjeblik, da han skulde levere sin farlige Medbejler Maxentius det afgørende Slag. Konstantin stillede sig under dette Tegn og sejrede. I Troen, hvis Tegn det hl. Kors er, kunne ogsaa vi sejre over alt Ondt i Verden. Saa ville vi da elske og bevare vor Tro, vor gode Arv, vor kostbareste Skat, til Livets sidste Øjeblik. Lovet være Jesus Kristus i al Evighed. Amen.

København, den 11. Februar 1906.

✠ Johannes,
Biskop,

Apost. Vikar for Danmark og Island.

Paven og de franske Katholiker.

Den med spændt Forventning imødesete Udtalelse fra den hl. Faders Side om Forholdene i Frankrig foreligger nu for Offentligheden, idet Pave Pius X. under den 11. Februar har udsendt en Encyklika til den franske Gejstlighed og hele det katholske franske Folk. Encyklikaen findes i officiel fransk Oversættelse i Bladet *L'Univers* for den 18. Febr. Vi kan selvfølgelig ikke i vort lille Blad bringe en ordret Oversættelse af hele Encyklikaen, men af nedenstaaende Udtog vil det tilstrækkeligt tydeligt ses, hvad der er Grundtrækkene i dette vigtige Dokument, og at det fornemmeligen er den hl. Fader magtpaaliggende at paapege det uretfærdige i det voldelige Brud mellem Kirke og Stat samt at opfordre Katholikerne til endrægtigt Sammenhold.

Den pavelige Encyklika begynder med at eftervise, at den franske Separationslov allerede længe havde været planlagt og forberedt, og opregner i Korthed de Forholdsregler imod Kirken, som efterhaanden førte til den faktiske Adskillelse mellem Kirke og Stat. Den hl. Stol, hedder det i Encyklikaen, har gjort alt, hvad der stod i dens Magt for at forhindre denne for Religionen som for det borgerlige Samfund lige store Ulykke. Encyklikaen fremsætter derpaa Kirkens Lære om Forholdet mellem det kirkelige og det borgerlige Samfund og forkaster principielt Adskillelsen mellem disse. Det hedder herom: En saadan Adskillelse maa særlig forkastes for Frankrigs Vedkommende, som netop har Forbundet med den katholske Kirke at takke for sin Storhed og Anseelse gennem Aarhundreder. Hertil kommer, at Forbindelsen var knyttet ved Konkordatet af 1801, som var en højtidelig og gensidig forpligtende Overenskomst. Paven beklager desuden Krænkelsen af Forbundsbestemmelserne og af den internationale Ret, ligesom ogsaa den Krænkelse, som er tilføjet den hl. Stol ved at man har sat sig ud over alle de Formaliteter og Hensyn, som man ifølge international Skik vilde iagttage overfor de mindste Stater, naar det drejer sig om Opsigelsen af en gensidig Overenskomst, og som man særlig skylder Paven

som den katholske Kirkes Overhoved. — Paven gaar derpaa nærmere ind paa den franske Separationslov og paa- peger, at den indeholder talrige Fornærmelser og Kræn- kelser, nemlig 1) *mod Kirkens guddommelige Forfatning*, thi Loven overdrager under Tilsidesættelse af det af Gud i Kirken indsatte Hierarki, Kultus'ens offentlige Udøvelse til verdslige Foreninger, som staar under Statens retslige Opsyn; 2) *imod Kirkens Frihed*, idet den nemlig bliver afhængig af disse Foreninger, og underkastes talrige Be- stemmelser, som indskrænker Udøvelsen af den kirkelige Magt, af den offentlige Gudstjeneste og af Prædikeembedet, og i denne Henseende overlader meget til den verdslige Øvrigheds Vilkaarlighed; endelig 3) *imod Kirkens Ejen- domsret*, idet Loven berøver den en stor Del af dens For- mue, dens Gudshuse, veldædige Stiftelser og andre Byg- ninger og afskaffer Gageudbetalingen, som det er Statens *Pligt* at yde Kirkens Tjenere, haade en *Retfærdighedspligt*, fordi *Lønningerne kun var en retfærdig Skadeserstatning for det under den første franske Revolution konfiskerede Kirke- gods* og tillige en *formel Forpligtelse* ifølge Konkordatets Bestemmelser. Dernæst udtaler Paven sin Beklagelse over, at Separationsloven vil være til stor Skade for Frankrigs indre Fred, som det netop under de nuværende Forhold i Europa var særlig nødvendigt at bevare. Alt dette sam- menfatter den hellige Fader saa endnu en Gang i denne højtidelige Protest:

»Som Følge heraf ihukomme Vi Vort apostoliske Hverv og den strenge Pligt, — der paahviler Os i Kraft af den højeste Myndighed, som Gud har anbetruet Os, at forsvare og hævde uantastet Kirkens hellige og uangribelige Ret mod alle Angreb. Idet Vi ser hen til de ovennævnte Motiver, forkaster og fordømmer Vi de i Frankrig vedtagne Love om Kirkens og Statens Adskillelse som i Bund og Grund uretfærdige mod Gud, hvem man offentlig fornægter, idet man opstiller den Grundsætning, at Republikken ikke anerkender nogen Kultus. Vi forkaster og fordømmer den som krænkende den naturlige Ret og Folkeretten samt som et Brud paa de tidligere vedtagne Overenskomster, som stridende mod Kirkens guddommelige Konstitutioner, mod dens essentielle Ret og dens Frihed, som kuldkastende al Retfærdighed

og nedtrampende den Kirken tilhørende og ved saa mangfoldige Lejligheder anerkendte Ejendomsret, der ogsaa godkendes af Konkordatet. Vi forkaster og fordømmer dem som i højeste Grad krænkende for denne apostoliske Stol, for vor Person, for hele Episkopatet, for den samtlige Geistlighed og for alle Frankrigs Katholiker.

Følgelig protestere Vi paa det højtideligste og af hele Vor Kraft mod Affattelsen, mod Vedtagelsen og mod Bekendtgørelsen af en saadan Lov, som man aldrig kan paa-beraabe sig, som om den kunde svække Kirkens uangribelige og uforandelige Ret.«

Endelig retter Encyklikaen en indtrængende Formaning til det franske Episkopat, Gejstlighed og Folk til at slutte sig sammen til endrægtigt og ædelmodigt Forsvar af Religionen, som man gärne fuldstændig vilde fortrænge fra Frankrig. Den hl. Fader opfordrer Katholikerne til i Enighed at slutte sig til Gejstligheden, Biskopperne og den apostolske Stol, til at indrette deres offentlige og private Liv efter Troens og den kristelige Morals Forskrifter, til at bede og til at stole paa Gud, at han paa den ubesmittede Jomfrus Forbøn vil gengive Frankrig Ro og Fred.

Begrebsforvirring.

»Den bekendte Abbed Loyson, Pater Hyacinthe,« — saaledes beretter »Kristeligt Dagblad« d. 12. ds. — »skriver i et fransk Blad, at Hovedgrunden til, at Pius X. nøler med at akceptere Loven om Adskillelsen fra Stat og Kirke i Frankrig er Frygten for, at denne Lov saa i Løbet af 10 Aar skal gaa sin Gang gennem alle katholske Stater, særlig Italien, Spanien, Portugal, Østrig, Belgien—Frankrigs Eksempel har altid vist sig smitsomt.«

Pius X. »nøler« altsaa med at akceptere Separationsloven. Naar nogen nøler med at gøre noget, er der i Reglen Ud-sigt til, at han omsider alligevel gør det. Hvor stor maa da Begrebsforvirringen blandt Kirkens Fjender ikke være, naar man tror, at Paven nogen Sinde kan godkende en Lov, som

betyder intet mindre end et kæmpemæssigt Røvertog iscenesat af Frimureriet mod den katholske Kirke! Paven skal anerkende den mest enorme Skurkestreg, som det XX. Aarhundrede endnu har set! Ja, Begreberne »Mit« og »Dit« synes ogsaa ofte at være uklare hos Folk, som man ellers ikke plejer ligefrem at søge blandt Tyveknægtene.

Eller skulde maaske Ordet »akceptere« *ikke* betyde saa meget som »godkende« eller i det mindste »finde sig i«? Det kan ikke godt antages, ellers kunde der jo ikke være Tale om farlige Følger, som Pavens »akcepteren« saa kunde have.

Den Omstændighed, at »Frankrigs Eksempel har vist sig smitsomt«, behøver man paa dette Omraade vel næppe at tillægge nogen Betydning. Kirkerøveri er heldigvis endnu ikke bleven en Modesag. Frankrig har nu i 35 Aar været Republik, og heller ikke det Eksempel er bleven efterlignet af en eneste Stat i Europa.

Hvad den gamle Apostat Loyson skriver og »*Kristl. Dagblad*« uden videre Bemærkning gengiver, stammer kun fra et stille Ønske hos de skønne Sjæle — Ønsket er Faderen til Tanken — og fra Begrebsforvirringen. Var Begrebsforvirringen ikke saa stor, saa vilde alle og enhver slutte sig til, hvad »*Hamlet*« skriver i »*Aftenposten*« samme Dag, d. 12. ds., idet han bl. a. siger: »Frankrigs Regering har intet lært af Kulturkampen i Tyskland, hvor den store Mand Bismarck løb Panden mod en Mur, som han ikke kunde vælte...« og til Slut: »...gælder det Religionen, saa bliver Folk let fanatiske« (d. v. s. saa er de i Stand til at vove alt for de højeste Idealer), og de mange Fransk-mænd vil i Republikken se en Regeringsform, som de for enhver Pris maa se at faa ophævet, eftersom den forfølger Kirkens Mænd.« — Ja, den franske Regering har ved Separations»loven« sandelig vist sig som Republikkens værste Fjende. Det skal Tiden nok vise!

Men nu til en anden Begrebsforvirring hos »*Pater Hyacinthe*«. I Følge samme Notits i »*Krist. Dagblad*« tilføjer han nemlig, at for knap 30 Aar siden var Pavens verdslige Magt et Dogme, nu er den kun et Minde. Ogsaa Troen paa hans aandelige Magt har lidt et stærkt Knæk. Pavens Ufejlbarhed er bleven vendt imod ham selv, han

vover snart ikke mere at sige noget af Frygt for, at han næste Dag skal komme i Modstrid med sig selv. Taler han ikke, bebrejder man ham det. Taler han, spørger man ham, om han taler *ex cathedra* eller som Privatperson. Og til hvad Nytte er en Profet, naar han selv er stum og hans Tilhørere er døve? — — — Verdens Fremtid hviler hverken paa katholsk Hedenskab eller fritænkerisk Filosofi — det er en Gudsdyrkelse i Aand og Sandhed, Verden trænger til. —«.

Hvis Loyson skulde forklare, hvad et Dogme er, tror jeg ikke, at han kunde klare Skærene; saa forvirrede er hans Begreber. Hvornaar var »Pavens verdslige Magt et Dogme?« Aldrig. Paverne har aldrig paastaet mere i denne Henseende, end at det var en Uretfærdighed at fratage Kirken det, som den i Løbet af Aarhundrederne havde erhvervet paa den mest retfærdige Maade, og Kravet om Pavens verdslige Magt kan aldrig blive et Dogme, fordi der mangler vigtige Forudsætninger, der ellers hører til en Trossætning: Beviserne ud af Skriften og Arvelæren.

At Loyson har det mest eventyrlige Begreb om Pavens Ufejlbarhed, er ikke forunderligt. Det var jo denne Tros-lære, som han mente ikke at kunne akceptere og brugte som Paaskud for sit Fråfald. Men man behøver jo kun at have læst en katholsk Katekismus for at kunne afgøre, om Paven i det enkelte Tilfælde har talt »*ex cathedra*« eller ikke. Paa Spørgsmaalet: »Naar er da Paven ufejlbar?« svarer Katekismen: »Paven er ufejlbar, naar han som Kirkens Overhyrde og Lærer afgør, hvad alle Kristne skulle anerkende som sandt angaaende en Tros- eller Sædelære.« Naar altsaa Paven ikke taler i sin Egen-skab som Kirkens øverste Hyrde og Lærer, eller naar han ikke udtaler, at alle Kristne skal anerkende noget som en af Gud aabenbaret Trossætning, eller naar det ikke drejer sig om en Tros- eller Sædelære i Ordets strenge Betydning, — saa er han ikke ufejlbar. Man kunde ogsaa i al Korthed sige, at Paven aldrig taler »*ex cathedra*«, naar han ikke selv udtrykkelig siger det, eller ogsaa: saa længe man kan tvivle, om det var hans Hensigt at tale »*ex cathedra*.«

Heraf fremgaar det klart, at Loysons Ordgyderi om Pavens Usikkerhed og Forlegened, naar han skal udtale sig, er det bare Vrøvl og kun en Følge af hans egen grænseløse Begrebsforvirring.

At han taler om »katholsk Hedenskab« og igen gør sig skyldig i Misbrug af Herrens Ord om »Gudsdyrkelse i Aand og Sandhed«, som jo ogsaa er Fritænkernes Hovedpude,— alt dette er det ikke Umagen værd at spilde et Ord paa Men at »Krist. Dagblad« pynter sig med saa begrebsforvirrende Udtalelser, er mildest talt forunderligt, saa længe det vil anses for et alvorligt Blad.

P. G. Schmiderer.

A. C.s Foredragserække.^{*)}

II. Række. 4. Foredrag.

Hr. Pastor Fr. Esser (S. J.): Den spanske Inkquisition.

Det var sikkert med store Forventninger om at høre noget særdeles interessant, at de fleste var mødte til Hr. Pastor Essers Foredrag. Og man blev ikke skuffet. Inkquisitionen bliver saa ofte omtalt og angrebet, at Katholikerne har den Pligt at lære dens sande Historie at kende for derved at kunne staa rustet, naar det gælder at forsvare vor hellige Kirke over for uretfærdige Angreb. — I de sidste Aar er der foretaget et flittigt Studium af Kilderne baade af katholske og protestantiske Forfattere. Hr. Pastor Esser viste i hele sin Fremstilling, at han fuldt ud beherskede det store Stof, der nu staa til Forskerens Raadighed. I Foredragets Indledning gav han en kort Oversigt over disse Kilder og fremhævede særligt den protestantiske Forfatter, *Dr. Schäfer*, som har skrevet 3 tykke Bind om Inkquisitionen i Spanien (de 2 indeholder alene Aktstykker). Pateren roste denne Forfatter for den Objektivitet, der præger hele hans Fremstilling.

Dernæst beskrevs Inkquisitionens historiske Forløb. Faren, som Inkquisitionen skulde uskadeliggøre, truede først fra

^{*)} Forsinket af Mangel paa Plads.

jødisk Side og den var saa stor, at den protestantiske Forfatter *Huber* nødes til at sige: »Det drejede sig for det kristelige Spanien om at være eller ikke være!«

Faren bestod hovedsageligt i, at de mange døbte Jøder »*Marraner*« holdt fast ved deres gamle jødiske Tro i al Hemmelighed, og gentagne Gange indgik Sammensværgelser med Rigets Fjender, med det Formaal at udrydde Kristendommen.

Som Følge af *Marranernes* gentagne lands-forræderiske Optræden og overmodige Opførsel gjorde de kristne flere Gange Oprør mod dem og for at sætte en Stopper for disse Uroligheder besluttede den spanske Regering at indføre Inkquisitionen. Denne oprettedes efter at *Pave Sixtus IV.* havde givet sit Samtykke dertil d. 1. Nvbr. 1478.

Foredragholderen kritiserede derpaa den spanske Inkquisition i dens Afvigelser fra den romerske og viste hvorledes den trods den kirkelige Oprindelse mere lignede en Statsanstalt i hele sin Fremtræden.

Derefter gjordes opmærksom paa, hvorledes man undertiden har fordrejet den historiske Virkelighed. Saaledes fortæller f. Eks. *Prescott*, at hele den jødiske Slægt blev dømt til Slaveri efter en Sammensværgelse, de havde indgaaet med *Saracenerne*, medens Sandheden er den, at det kun var selve Oprørerne, som blev solgt som Slaver.

I Aaret 1472 greb man til det radikale Middel at fordrive alle Jøderne fra Spanien paa Grund af gentagne Mord, Oprør og lignende Forbrydelser.

Fra 1502 blev ogsaa de døbte Maurer »*Mauriskerne*« stillede under Inkquisitionen; men det blev fra først af forbudt at dømme nogen til Døden. Da »*Mauriskerne*« gentagne Gange gjorde sig skyldige i Oprør og Sammensværgelser, fordreves de fra Spanien i 1509.

Derefter skildrede *Pateren* nogle af de Inkvisitores, som var mest berygtede. Efter *Dr. Moltesen**) er *Thomas Torquemada* den mest berygtede. *Dr. Moltesen* skriver med utilgivelig Lettroenhed efter *Llorente*, at 8800 Mennesker blev brændte levende. Samtidens Forfattere siger derimod, at indtil Slutningen af hans Embedstid blev der dømt 2000 Mennesker til Døden; men da der allerede før *Tor-*

*) I *Salomonsens Konversationslexikon* Art. Inkquisitionen.

quemada var dømt 298, saa bliver der kun 1700 tilbage. Værre end Torquemada var hans Efterfølger, *Deza*, hvilket paavistes. Derimod har man fulstændig med Urette gjort den h. *Petrus Arbues* til en grusom Fanatiker (saaledes Moltesen), medens Sandheden er, at han med stor Sandsynlighed har dømt 1, een til Døden (dette kan dog ikke bevises med absolut Sikkerhed), muligvis flere. Af dette har en Del af Inkvisionens Fjender lavet mindst 2000, medens Arbues Jester andre har affolket hele Egne! Kaulbach fremstiller paa sit berygtede Maleri den 40 aarige Mand, som en blodtørstig »Olding«.

Taleren meddelte derefter, hvorledes Paverne altid har søgt at mildne Inkvisionens Strengthed, men Pavernes Anstrengelse blev modarbejdet af Kongerne.

Efter at have berigtiget den fejlagtige Opfattelse, Protestanterne i Almindelighed har angaaende deres Trosfællers Udbredelse i Spanien*), gik Taleren over til en kort Skildring af Inkvisionens Rettergang.

Taleren tilbageviste her, bestandig med Dr. Schäfer som Hjemmelsmand alle de falske Beskyldninger, som var i Omløb, ganske særligt med Hensyn til Fængsler og Torturen. Inkvisitionen kendte ikke noget til blodig Tortur, og det var kun et ringe Antal, som i det hele taget underkastedes Tortur. Af de 2100 Processer, som Schäfer har studeret, blev kun 137 Anklagede underkastede Tortur, skønt det var Datidens almindelige Skik ved Rettergang.

Taleren tilbageviste endelig de frygtelige Overdrivelser med Hensyn til Inkvisionens Ofre. Efter Lorente blev 31, 912 brændte in persona og 17, 659 in effigie og 291, 450 idømtes svære Straffe. Ja, Distriktslæge Thiery har endog opgivet Inkvisionens Ofre til det latterlige Tal af mindst 3 en Snes Millioner brændte Ofre! — Lorentes Tal kaldes af den protestantiske Forfatter *Peschel*: »et frækt Regnestykke, fordi han ikke øser sine Tal af Dokumenter, men af sin Fantasi. Den katholske Forfatter *Garas* anslaaer de brændtes Antal til 4000, og Foredragsholderen viste nærmere, at dette Tal vel kommer Sandheden meget nær

*) Dr. Schäfer nævner alle spanske Protestanter ved Navn. Der var 2, to Menigheder — en i Valladolid paa 55 og en i Sevilla paa 127 Medlemmer. Hvad der ellers fandtes, var kun fremmede og Søfolk.

Med Hensyn til de dømte, danner man sig alt for overdrevne Forestillinger om deres Dødsqualer; thi alle, som viste det mindste Tegn paa Anger, blev først kvalte og derpaa blev deres Lig brændte, og deres Tal er langt det overvejende. Af de 220 Protestander blev efter Schäfer næppe et Dusin brændt levende. Efter samme Forhold vil af de 4000 dømte kun 200 være blevne brændte levende.

Desværre forhindrede Tidens Korthed Taleren i mere indgaaende at vise Inkquisitionens Berettigelse og store Betydning, ligesom i at drage en Sammenligning mellem Inkquisitionen og Protestanternes Fremfærd mod Katholikerne, f. Eks. i England. Her havde det været Talerens Mening at fremdrage nogle Enkeltheder af de talrige alt andet end hyggelige historiske Fakta.

Men forhaabentlig kommer Paterens Undersøgelser af dette Emne senere ud i Bogform, hvor alle da vil faa Lejlighed til nærmere at sætte sig ind i dette Spørgsmaal.

J—n. J—n.

Læghospitaler.

I det vi gengiver følgende Skildringer af de verdslige Hospitaler, som i Frankrig har afløst de af Søstrene ledede Hospitaler, betragter vi det som en Pligt at erklære, at vi paa ingen Maade vil sætte vore verdslige Hospitaler her til Lands paa samme Trin med de franske. Tvertimod, vi har alle Vegne kun faaet de bedste Indtryk, naar vi har haft Lejlighed til at iagttage den Aand, der hersker blandt Stadens Sygeplejepersonale. De er fortrinligt uddannede og omfatter deres besværlige Gerning med opofrende Kærlighed. Imidlertid synes vore Skildringer af de franske Læghospitaler vel egnede til at give et Billede af, hvad Resultatet bliver, naar man læsiger Hospitalerne i bevidst og villet Opposition imod den religiøse Aand, der hersker i de Huse, hvor de Syge passes af de med Rette saakaldte »barmhjærtige Brødre og Søstre«. Vore Skildringer er tagne af »La Croix« af 30. September og 25. November 1905.

Paa Hospitalet i Dijon laa en stakkels Soldat meget syg. Han hed Théophile Martin og var kun 19 Aar gammel. Han var bleven saa svag, at han kom for Skade og tilsølede sin Seng. Med skælvende Stemme bad han om ny Sengeklæder. Før den Tid havde der været Kvinder paa Hospitalet, der vilde have bøjet sig over ham med venligt Blik for at afhjælpe hans Nød. Men nu var Sagen bleven en anden. Faa Skridt fra hans Seng sad der en Del Sygeplejere og spillede Kort. Spillet gik livligt og støjende. Den stakkels Soldat vedblev at bede med klynkende Stemme. Pludselig for en af Spillerne op. Vred gik han hen til den syge Soldats Seng, trak Sengetæpperne op og kastede dem over den Syges Hoved. Derefter gik han, som om intet var sket, tilbage til sin Plads og fortsatte Spillet. Der kom ingen Afbrydelse mere, ingen Lyd blev hørt. Men den følgende Morgen, den 5. September, kunde man læse i Listerne over de døde: Théophile Martin, Soldat af 27. Linieregiment, 19 Aar gammel. Et Øjensvidne til denne græsselige Scene ytrede: »Soldater, der er indlagte paa Hospitalet, vover ikke at beklage sig. De taaler alt i Tavshed, selv Hungeren; thi de er bange for, at de enten bliver modsagte af Sygeplejerne, eller at man nægter dem at blive udskrevne som helbredte.«

I disse Dage udbredtes i Paris Rygtet om, at der havde vist sig Tilfælde af Kolera paa det laiserede Hospital St. Antonie. En Journalist gaar derhen for at informere sig. Hospitalets Porte staar paa vid Gab. Han gaar uhindret ind og kommer til Diriktørens Pavillon. Han løber igennem hele Huset og finder til sidst en Vogterske. »Kan jeg faa Diriktøren i Tale?« »Han er paa Landet og kommer først hjem sent paa Natten.« »Saa Underdirektøren.« »Han har fri i Dag.« Fri har ogsaa Forvalteren og andre af Personalet, kun Hospitalstjenerne er tilbage. For Kollega kommer til Sygestuerne, træffer der en Sygeplejerske og spørger efter Sygestue »Anan«, hvor den Kolerasygge skal ligge. Stuens Inspektrice er gaaet Kl 6, Vaa-gekonen kommer først Kl. 7.

Endelig efter at være gaaet hundrede Gange frem og tilbage, finder Journalisten den syge, som han søgte. »Har

De Kolera?» spørger han. »Jeg ved det ikke, Sygepleiersken ved det heller ikke.« Se der, hvordan vore gudløse Hospitaler er passede, og hvordan de syge plejes af ægte læge Hænder.

»Le Nouvelliste,« som udkommer i Amiens meddeler følgende i Anledning af Indlæggelsen af en febersyg Patient paa det laiserede Hospital. En Sygeplejerske begav sig ledsaget af en Politibetjent i Vogn til Mme X. . . s Lejlighed, for at afhente hende og bringe hende paa Hospitalet. Da hun erfarede, at den syge led af tyføid Feber, vægrede hun sig ved at sætte sig i Vognen ved Siden af Patienten for at yde hende sin Hjælp, om det skulde være fornødent. En Mand, som kom forbi, paatalte hendes Fejl. Men Sygeplejersken svarede: »Jeg er Familiemoder og vil ikke risikere, at bringe denne smitsomme Sygdom ind i mit Hjem.« Efter disse Ord steg hun op paa Bukken og kørte til Hospitalet. Skal vi dadle dette Sprog hos en Sygeplejerske, som dog frem for alt er Moder? Vi vover det ikke. Det er Naturens Stemme, som taler ud af hende: maa hun ikke, før end hun opofrer sig for andre, først tænke paa at sørge for sine egne Liv og Sundhed?

»Le Bien public« i Dijon bringer følgende Indlæg af en 46 Aar gammel Mand ved Navn Louis Guédeney: Jeg var indlagt paa Hospitalet for Strubehoste. Jeg laa paa de febersyges Stue, Seng N. 15. Natten mellem Søndag og Mandag henved Kl. 2 begyndte en af mine Naboer, der led af Brystsyge, at ralle. Da jeg var den raskeste blandt de syge, og hverken Sygeplejeren eller Nattevagten var til Stede, saa stod jeg hurtig op for at hente Hjælp til den døende, der ikke kunde tale, fordi han havde et Gummirør i Halsen. Barbenet gik jeg for søge en Sygeplejer paa den nærmeste Stue, og derefter alle mulige Steder, hvor jeg haabede at kunne finde en. Det var til ingen Nytte. Hverken Sygeplejer eller Sygeplejerske lod sig se. Helt stiv af Kulde lagde jeg mig i Seng igen. Den syge vedblev at ralle, og vi kunde ikke gøre andet end beklage ham, da vi var ude af Stand til at yde ham nogen Hjælp. Henimod

Kl. 5 kom Sygeplejerne og begyndte at rede Senge, at feje Gulvet, at vende op og ned paa alt uden at bryde sig om den døende, som om han ikke var til. Og dog havde vi gjort dem opmærksomme paa, hvad der var sket om Natten. »Han dør jo,« raabte jeg, »De maa tage Dem af ham. Gaa, og kald paa en Præst« — thi, man er jo da Katholik, og man vil ikke gerne lade en af sine Kammerater dø som en Hund. Ved De, hvad Sygeplejeren svarede? Hør kun! »Nu vel, naar han dør, saa har vi en Seng til.« Med Hensyn tli Præsten, sagde en Inspektrice, som lige traadte ind: »De maa vide, at naar en Syg ikke selv beder om en Præst, saa har vi ikke Lov til at kalde paa en saadan.

Oprørt raabte jeg: »Det er dog altfor galt. Hvordan kan De forlange, at en syg skal kalde paa en Præst, naar det er umuligt for ham at tale et Ord?« Mandag Morgen henimod Kl. 7 døde den syge, uden at nogen havde taget sig af ham. Han døde ganske alene, saaledes som man lader et Dyr krepere.

»Bièn public« slutter sin Meddelelse med følgende Ord: »Jeg har været paa Hospitalet i Søstrenes Tid. Jeg kan altsaa sammenligne dets tidligere Forhold med de nuværende. Nu vel, naar det gaar videre som hidindtil, saa vil snart ingen sætte sin Fod inden for dets Døre. Hvad mig angaar, saaledes ytrede en udskreven Patient, saa vilde jeg heller dø midt paa Gaden end vende tilbage til et Etablissement, hvor Folk bliver behandlede værre end Hunde.«

sr.

Missionærens Vaaben.

En Missionær i Afrika fortæller: Jeg har ofte haft Lejlighed til at iagttage, hvor Araberne forbauses over vor Tilhid til Gud; at vi kun har den som Vaaben i et fremmed Land, hvor vi er udsatte for allehaande Farer, medens Araberne i Sahara altid bærer Vaaben. Bestandig har Nomaden Geværret paa Skulderen. Chambien holder endog sin

mátrak, Kølle, i Haanden, naar han begiver sig fra det ene Telt til det andet. Alle indfødte, ja selv Børnene, bærer i Ørkenen en Læderskede, hvori er anbragt den brede Klinge, der snart bruges som Dolk, snart som Barberkniv. De indfødte bliver meget forbausede, naar de ser Missionæren komme til dem uden Vaaben. Gentagne Gange spurgte de mig, hvilke Vaaben jeg har.

»Slet ingen,« svarede jeg.

»Hvorfor ikke?« —

»Hvortil skulde jeg bruge dem? jeg kommer ikke til eder for at gøre eder ondt, men kun godt.« —

»Men naar du bliver overfaldet, saa maa du dog forsvare dig! Hvor vil du saa faa Vaaben fra?«

Jeg viste dem mit Breviar og sagde:

»Her er mit Vaaben og min Munition; med det frygter jeg intet.«

»Hvorledes?« spurgte de mig.

»Det er min Bønnebog. Til den tager jeg min Tilflugt paa enhver Time af Dagen. Den kristelige Præst sætter sin Lid til Gud og til Bønnen. Han stoler hverken paa sine Vaaben eller paa sin Hest; det behøver han ikke. Dog vandrer han frygtløs de Veje, Gud fører ham, thi han ved, at uden Guds Vilje kan ingen krumme et Haar paa hans Hoved.«

»Vi forstaar din Sikkerhedsfølelse,« svarede de, »du kan rolig gennemstrejfe Afrika, da du har sat din Tillid til Gud og ikke til dine Vaaben. Hvem vilde vove at gøre dig noget, da du staar under Guds Beskyttelse?«

Hvad der dog især forbauser dem, er Missionærens Uegennyttighed. Daglig bringer de os deres syge, enten til vor Bolig eller til Teltene uden at betale derfor.

En Dag fik jeg i Ørkenen Besøg af en Høvding, der tilhørte en mægtig Stamme; paa en af mine første Udflugter til det indre af Sahara havde jeg tilbragt nogen Tid hos ham. Denne Mand, ved Navn Sliman, kom til mig, ledsaget af et Dusin Arabere, for at bede mig om at lse til en syg Ven. Jeg bød mine Gæster Kaffe og forbandt derefter den syge. Da jeg var færdig, tog Sliman Afsked med mig,

og trykkede mig samtidig nogle Pengestykker i Haanden og sagde:

»Med disse Penge betaler jeg hverken din Gæstfrihed eller den Tjeneste, du har vist mig; jeg giver dig blot Lønnen for din Ulejlighed.«

Jeg aabnede Haanden, og Guldstykkerne faldt til Jorden.

»Hvorfor fornærmer du mig? Du er vel bange for at mine Penge skal besmitte din Haand? Vær rolig, jeg har ikke stjaalet dem.« —

»Jeg mener allerede tidligere at have sagt dig, at vi ikke arbejder for Penge.« —

»Ja, det har du, men du har vist mig en Tjeneste, derfor fortjener du en Belønning. Hvorfor viser du min Anerkendelse tilbage?« —

»Fordi jeg foretrækker at faa min Belønning af Gud. Naar vi har faaet vor Løn her paa Jorden, er vor Møje spildt, da vi saa ingen Løn har at vente i Himlen.«

Jeg opdagede snart, at han havde en anden Hensigt end den at prøve mig, thi idet han opsamlede Guldstykkerne, vendte han sig til sine Ledsagere og sagde:

»I vilde ikke tro, at han tilbageviser Guld. Nu har I set det med egne Øjne.«

Disse Ord var af stor Virkning, thi en af Araberne sagde med Varme:

»Jeg har rejst meget. Jeg var i Sudan, i Marokko og i Mekka; men intet Sted fandt jeg Mennesker, der lignede disse Missionærer. De er Sultaner! nej, Konger! Jeg tror, at Paradiset blev skabt for deres Skyld.«

En anden afbrød ham og sagde:

»De er mere end Sultaner og Konger, de er Engle. Som Soldat var jeg i Algier og i Frankrig, derfra ved jeg, at de ikke gifter sig; de lever som Aander.«

Efter denne Bemærkning betragtede de mig alle med Undren og sagde:

»Er det sandt, at du ikke er gift?«

Jeg svarede dem, idet jeg forklarede dem Grunden til de gejstliges Cølibat og henviste til, hvor meget lettere det var for Præsten uden Familie at tage sig af de fattige og forladte.

Da de indfødte nu indsaa Missionærens Uegennyttighed og Opofrelse, ønskede de at lære den Religion nærmere at kende, der er i Stand til at indgyde Menneskene et saadant Heltemod og en saa stor Offervillighed.

M. H.

Døden.

Hvad er det at dø? — *give* Afkald paa Alt?

Døden ej beder om Lov!

Saa vist er mig Dagenes Række talt
som Træernes Blade i Skov.

At dø er at vinde — sit Arbejdes Løn,
se Frugten af al sin Flid;

vi faar den af Jesus, Guds evige Søn,
og den varer til evig Tid.

At dø er at miste det sidste Haab
for dem, der Gud Herren sveg:
Usonede Synder med stærke Raab
om Gengæld mod Himmelen steg.

Men hver Gang Dommeren byde maa:

»Bort, bort ud i Afgrundens Nat,«
de tungeste Taarer i Øjet staa
paa ham, der til Frelse er sat.

Thi han har jo købt med sit dyre Blod
hver Sjæl, som til Verden blev skabt.
Sørge da maa vor Frelser god,
om af dem og een kun gaar — tabt.

Giv Naade, o Herre, at dø en Død
til Evigedsliv og Fred!

Os rense dit Blod, der fra Hjærtet flød;
forny os i Kærlighed!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Fastelavnssøndag var det *Notburgaforeningen* som havde indbudt til Aftenunderholdning paa Toldbodvej. Allerede før den fastsatte Tid var Festsalen fyldt indtil allersidste Plads; og det samme vilde vist have været Tilfældet, om man havde taget det dobbelte for Billetterne; i alt Fald vilde ingen bagefter have følt sig brøsthølden, naar man først havde set, hvad Foreningen havde at byde paa og hvor udmærket den løste sin Opgave. — Der blev spillet to Stykker, et større Treaktsstykke »Den hl. Dorothea« og et lille muntert Enaktsstykke til Slutning, betitlet »Skærmydsler«. — Begge Stykker blev spillet med Dygtighed, og Bifaldet, som lød efter hver Akt, var velfortjent af alle de medvirkende; men det var dog det første Stykke, der paa Grund af sit gribende Indhold tog Tilhørerne mest fangne; under enkelte Scener var der lydløs Stilhed i Salen, medens man med Spændthed fulgte Handlingens Udvikling; særlig f. Eks. under den virkelig rørende Scene, hvor den lænkede Dorothea sammen med den anden lille dødsdømte Kristenpige træder ind for at tage Afsked med sin Veninde og hvor denne da kæmper en voldsom indre Kamp med sine hedenske Fordomme, men tidsidst lader de ædlere Følelser gaa af med Sejren og kaster sig i sin dødsdømte Venindes Arme, hvem hun først ikke vilde værdige et Blik, efter at det uomstødeligt var godtgjort ved hendes aabne Bekendelse, at hun hørte til den forhadte »kristne Sekt«. Mange andre Scener kunde endnu fremhæves, men Pladsen tillader det ikke; alle de medvirkende gjorde som sagt deres Sager godt, hver i sin Rolle, og ikke mindst fortjener den Flid og det Arbejde al Anerkendelse, som maa være gaaet forud baade fra selve de medspillendes og fra alle Medhjælperes Side, som alle i Forening har bidraget til det smukke Hethedsresultat. Alt dette Arbejde, der var ofret derpaa, havde egentlig nok fortjent, at Stykket blev spillet mere end én Aften. Det burde man — om muligt — tænke paa en anden Gang.

Mellemakterne blev udfyldt med smukke Klaverforedrag og Sang, særligt Bifald vandt Organist E. Juel-Frederiksens »Fader vor«, som blev foredraget af en af Foreningens musikalske Medlemmer. Alt i alt en Aften, som gjorde Foreningen megen Ære!

København. Fra **St. Elisabeth-Vincentskonferents** for den indre By og Nørrebro har vi modtaget følgende glædelige Indberetning: I Aaret 1904—1905 talte Konferentsen 30 Medlemmer, der har understøttet 51 Familier

Indtægten har været **598 Kr.**

<i>Foreningen har uddelt:</i>	<i>Fra Systuen er</i>	3 Kaaber.
715 Potter halvsk. Mælk.	<i>uddelt:</i>	22 Sæt Drengetøj.
77 — sød —	34 Chemiser.	22 Skjorter.
85 Pakker Urtekram.	42 Par Benklæder.	16 Livsstykker.
24 Td. Kul,	7 Klædesskørter.	50 Par Strømper.
5 7 Kakao.	20 Kjoler.	3 Trøjer.
48 Par Kapsko.	22 Forklæder.	10 Par Muffediser.
	13 Huer.	1 Dyneovertræk.

Systuen har modtaget 20 Stkr. brugt Tøj, 1 Pakke hvide Varer og 1 Stykke Bomuldstøj. Nogle Damer har vist Foreningen den Velvilje at sy i Hjemmet Klædesskørter, Livstykker, Huer og har strikket 50 Par Strømper.

Ordрупshøj. St. Andreas Kollegiets aarlige Aftenunderholdning fandt Sted Tirsdag d. 27 ds. Kollegiets Elever mødte som sædvanlig med et righoldigt musikalsk og dramatisk Program, der takket være Lærernes Vejledning og Elevernes Arbejde udførtes med velgørende Præcision og Lune.

Et stort Harmoniorkester dirigeret af Hr. Pastor Evers indledede Forestillingen med Hoffmanns Marsch »Den lille Rekrut« og den kraftige norske Nationalmelodi »Ja, vi elsker dette Landet.« — Efter et stærkt og vel fortjent Bifald gik Tæppet op og den store Scene var fyldt af Drengekoret, som dirigeredes af Hr. Pastor Günther. — Særlig yndefuld var Udførelsen af »Wenn ich zum heitern Himmel schau.« Og der rislede formelig en sand Strøm af Ungdom og Friskhed gennem Salen, da de mange Struber istemte: »Høje Nord, Friheds Hjem.« Efter at Tæppet var gaaet ned for denne sidste Sang, bragede en Klapsalve gennem Salen, saa vedholdende, at de smaa Sangere maatte frem igen og synge da capo.

Derpaa begyndte Skuespillerne at tage fat. I Aar bødes der paa et fædrelandshistorisk Skuespil i 3 Handlinger: »Valdemar Enekonge,« frit bearbejdet efter »Kong Valdemar og Bisp Absalon« af Forfatteren, Hr. Richard Jahn Nielsen. Den Maade, hvorpaa Farfatteren har forstaaet at lægge Handlingen til Rette for de ungdommelige Kræfter, Kollegiet raader over, var virkelig overraskende og vakte Tilskuernes Beundring; i Forening hermed bør fremhæves den udmærkede Iscenesættelse, de smukt udførte Dekorationer, og selve den omsigtsfulde Instruksion. Hver enkelt gik med Liv og Sjæl op i sin Rolle, hvad enten denne var stor eller lille. — Da Tæppet gik op, saa man den smukke Egn ved Roskilde, hvor »Broder Martin« staar i Samtale med den lige hjemvendte Klerk af Hvidernes Æt — den unge livfulde, fædrelandsbegeistrede *Absalon*; senere fængsledes Opmærksomheden af den djærve og iltre og dog

saa trofaste *Esbern Snare*, den stolte og ikke lidt forfængelige *Valdemar*, den vennesele, ædle, men noget ubesluttsomme *Knud*, og endelig af den troløse, snedige og falske *Svend*, der paa Grathe Hede fik Løn som forskyldt tillige med sin værdige Fortrolige *Ditlev*. —

Mellemakterne udfyldtes med Instrumentalmusik. Efter første Handling P. Piel: Festmarsch Nr. 7 for Klaver og Violiner og efter anden Handling Mendelsohn: Herbstlied, Duet for 2 Korsetter. Ogsaa denne Afdeling af Programmet viste i Udførelsen med hvilken Dygtighed Eleverne undervises i de enkelte Fag.

Endelig glædede en af Kollegiets forhenværende Elever, Hr. R. Bigler, Tilhørerne med nogle Solonumre for Violin, akkompagneret af Hr. Pastor Evers. Han spillede med megen teknisk Dygtighed en Gavotte af Rameau, Träumerei af Rob. Schumann og Danela: Airs variés.

I det hele skylder vi, der overværede denne Underholdning, Kollegiets Lærere og Elever en hjertelig Tak for de fornøjelige Timer.

J—n. J—n.

Ringsted. En Følge af det Opraab, som Vikariats-Komitéen for *Ansgarius-Bonifacius-Foreningen* fornylig offentliggjorde her i Bladet, har været den, at der fra enkelte Menigheder, hvor Foreningen endnu ikke var bleven indført, indløb Forespørgsler til Komitéen angaaende Maaden at organisere Foreningen paa i de vedkommende Menigheder. Særligt smukt er det Eksempel, som den lille Menighed i *Ringsted* i saa Henseende har givet, idet den — der jo endnu hverken har sit eget Gudshus eller nogen fast boende Præst — selv har taget Initiativet og nu har dannet sin egen »Timandskreds«. — At den hidtil kun har kunnet naa at danne én Kreds, er jo noget, der ligger i Sagens Natur; men efterhaanden, som Menigheden blomstrer frem, vil den sikkert naa videre ogsaa i saa Henseende, og foreløbig handler den jo ud fra et fuldtud rigtigt Princip, naar den — som det hedder i et Brev fra den til Komitéen — gaar ud fra, at »mange Bække smaa gør en stor Aa«. — Det er at haabe, at ogsaa flere blandt vore Diasporamenigheder, f. Eks. Holmegaard eller Slagelse (for ikke at tale om enkelte blandt vore *ældre* Menigheder) vil følge Eksemplet fra Ringsted. Det bør være en *Æressag* for enhver Menighed her i Landet at være med i Ansgarius-Bonifacius-Foreningens Arbejde, hvis Princip er dette, at *Selvhjælp* fra de danske Katholikers Side bør være Betingelse for at kunne forvente *Hjælp* fra vore Trosfæller udenfor Landet.

Kolding. (S. N.) Under Aftengudstjenesten i Sct. Michaels Kirke i Søndags optoges tre nye Medlemmer i Menigheden. Højtideligheden var meget stemningsfuld og

overværedes af en talrig Forsamling, hvoriblandt ikke faa anderledes troende. — Efter Gudstjenesten samledes man i Skolesalen, hvor Hr. Pastor Schreiber holdt et interessant Foredrag om Island og Missionen der. Efter Foredraget fremvistes Lysbilleder og sluttedes med en Kop af Søstrenes gode Kaffe. — Kolding Menighed er vel ikke blandt de største, men Indtrykket en saadan Aften er som var de alle én Familie.

Frankrig. Biskoppen af Amiens har fornylig været i Rom. Meddelelserne, som denne Biskop bragte fra sit Diöces, lød ingenlunde ugunstigt. Om de i Anledning af Inventaroptegnelserne stedfundne Demonstrationer udtalte Biskoppen, at de i og for sig var nødvendige (Demonstrationerne) men nogle Steder kunde være bleven foretaget paa en værdigere Maade. I hans Diöces er der ingen Fare for at der ikke skal indkomme det nødvendige til Bestridelse af Kultusudgifterne og forhaabentlig vil de rigere Diöceser hjælpe de fattigere. En Præst i hans Diöces (Amiens) prøvede paa at indsamle til en ny Skole, da Skolekongregationen var forjaget og deres Skole konfiskeret, — og i Løbet af 4 Timer havde han 70,000 Fr.

Forøvrigt har ingen af de franske Biskopper endnu vist ringeste Tilbøjelighed til at ville købe af Staten deres egne Huse, som de bor i; og det samme gælder Sognepræsteboligerne, Kollegierne og Seminarierne.

— I sidste Nummer omtaltes *Kardinal Perrauds Død*. Der blev ikke Plads til følgende nærmere Omtale: I hans Eftermæle fremhæves hans Virksomhed baade som Historieprofessor og Forfatter. Hans Stil var klassisk, uden rhetoriske Floskler, men forraadte den fødte Kirkefyrstes overlegne Tone. Hans alvorlige Skikkelse og fornemme Optræden mindede om de store Kirkefyrster fra det 17. Aarhundrede. Pligtopfyldende indtil det yderste var han, hvad det 17. Aarhundredes Frankrig kaldte »l'homme essentiel«, udadtil maaske kølig høflig, men i Hjærtet ejede han en Skat af Ydmyghed, charitativ Kærlighed og en ren og trofast Hengivenhed og Venskabsfølelse. Kardinal Perraud var Kardinal Lavigeries ivrige Medhjælper ved Udbredelsen af den katholske Religion i Afrika. De seneste Begivenheder i Frankrig lagde fuldstændig Beslag paa og udtømte Kardinalens Kræfter; uden Overdrivelse kan det siges, at han var disse Begivenheders første og ældste Offer. Forrige Aar offentliggjorde han en energisk Protest imod Separationsloven. I de sidste Uger var han i en uafbrudt travl Virksomhed med at hjælpe og vejlede, tilskynde og holde igen overalt. Midt i disse Anstrængelser bukkede han under Endnu Onsdagen forud oplæste han for Regeringsagenten

sin Protest imod Inventaroptegnelsen i hans Cathedral. Tre Dage efter døde han. Ved hans Baare lyder den almindelige Dom: Han var en af Frankrigs Stormænd. R. I. P.

Rom. Kort efter den franske Kardinal Perrauds Død indløb ogsaa Efterretningen om den italienske Kardinal *Kardinal Manaras* dødelige Bortgang. Kardinal Achilles Manara var født 1829, Søn af en Tegnerlærer i Bologna, blev præsteviet 1850 af Pius IX., da denne var Biskop af Imola, bispeviet 1879 og udnævnt til Kardinal 1895 af Leo XIII. Den afdøde Kardinal hørte til dem, vi herhjemme vilde kalde »de stille i Landet«, men nød ikke desto mindre stor Agtelse og Anseelse for sin dygtige og samvittighedsfulde Ledelse af sit Diøces.

— I Konsistoriet den 21. Februar udnævnte Hs. Hellighed 25 *ny Biskopper*, deriblandt ikke mindre end 19 *franske*. Konsistorialakterne indeholdt for første Gang *kun* Bemærkningen om, at Udnævnelser: var sket »ifølge Hs. Helligheds Velvilje« derimod ikke mere den tidligere brugelige Bemærkning »efter Forslag af Republikkens Præsident«. Søndag Quinquagesima foretog Pave Pius selv Vielsen af de ny Biskopper. Paa Grund af de nuværende særligt vanskelige Forhold i Frankrig, findes der blandt de ny franske Biskopper ikke en eneste Ordensgejstlig, men alligevel er de noget spændt paa, hvorledes de vil blive modtaget i Frankrig. Selvfølgelig maa Regeringen under en eller anden Form anerkende de ny Biskopper, selv om det egentlige statslige »Exequatur« ikke mere eksisterer nu efter Separationen. Men Regeringen har endnu mange Midler til sin Raadighed for at gøre de ny Biskopper Livet surt. Om og hvorledes de vil anvende disse, faar den nærmeste Tid vise.

1. Ansgarius-Bonifacius Kollekt 28. Januar 1906.

København: St. Ansgars Kirke 45,18; Jesu Hjærte Kirke 35,45; St. Josefs Kirke 9,20; St. Knuds Kapel 6,63; St. Anna Kirke 4,85; Immaculatakirken 2,95.

Frederiksborg 18; Ordrup 11,16; Helsingør 2,38; Roskilde 6,50; Maribo 1,75; Odense 10,98; Svendborg 6,60; Esbjerg 1,25; Kolding 2,20; Fredericia 6,59; Vejle 1,30; Horsens 3,77; Silkeborg 20; Aarhus 15,90; Randers 18,05; Aalborg 4,32, ialt 215 Kr. 1 Øre.

København, den 19. Februar 1905.

Apostolisk Vikariat.

Ny og brugte, danske, tyske og engelske Bøger og Tidsskrifter (Opbyggelses- og Underholdningslekture) modtages med Tak af Pastor Blois, Mariehøj, Roskilde, til Udlaan blandt Katholiker paa St. Hans Hospital og i Fængslerne.

Som Svar paa en særlig Forespørgsel kan følgende gælde: Ethvert af de katholske Sognebibliotheker baade ved Sognekirkerne her i København og i Provinserne vil kunne trænge til Gaver. Man bedes henvende sig til de resp. Præster.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Marts. 1. Søndag i Fasten. — 5. M. Ferialdag. — 6. Ti. Ferialdag. — 7. O. Tamperdag. Thomas af Aquin, Kirkelærer. — 8. To. Johannes af Gud, Bekender. — 9. F. Tamperdag. Ihukommelse af Herrens hl. Landse og Nagler. — 10. L. Tamperdag. 40 Riddere, Martyrer.

Søndag den 11. Marts. 2. Søndag i Fasten.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — —	- 5 Andagt.
	m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — —	- 6 Andagt.
	m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.): - 10 — — —	- 6 Andagt.
	m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — —	- 5 —

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{1}{4}$.

☛ Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Korsvejandagt i Fastetiden.

St. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8; Rosenkranskirken hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, med en kort Prædiken; Jesu Hjærte Kirke hver Torsdag Kl. 8 $\frac{1}{3}$; St. Josefs Kirke hver Fredag Kl. 7 $\frac{1}{2}$; St. Anna Kirke hver Fredag Kl. 8.

Nogle Aftryk af den i November Maaned her i Bladet trykte Korsvejandagt for de afdøde kan faas hos Redaktionen.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted Søndag d. 11. Marts Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmassen i St. Ansgars Kirke). Til Mødet, som afholdes i Lokalet, Bredgade 67 2. Sal o. G., indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer samt Æresmedlemmerne. Til Fælleskommunionerne i de resp. Konferentskirker er samme Dag knyttet en fuldkommen Aflad.

Rosenkransbrodeskabet holder sit maanedlige Møde med Procession Søndag d. 4. Marts Kl. 6 i St. Ansgars Kirke i Forbindelse med Fasteandagten, under hvilken Hr. Pastor von Kettenburg prædiker. Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Mødeforeningeu. Tirsdag den 6. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den hl. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Onsdag den 7. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en hl. Messe for Ansgariusforeningen.

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes uopholdelig meldt paa det nærmeste Postkontor, som er pligtig til at skaffe de udeblevne Numre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Miltich, Kobnagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V.

Nr. 10.

Søndagen den 11. Marts.

1906.

INDHOLD: St. Knuds Kapel i Rom. — Litteraturanmeldelser. — Bibelsk Foredrag. — Er Navnet „katholsk“ tilranet? — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Svendborg. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

St. Knuds Kapel i Rom.

I en af Roms Kirker, Ste Maria in Traspontina, i Nærheden af St. Peterskirken, findes, som det sikkert vil være alle Romafarere bekendt, et Kapel indviet til Danmarks Nationalhelgen, *St. Knud*.

Allerede i Aaret 1867 blev danske Katholikers Opmærksomhed henledet derpaa ved et Brev fra Hr. Pastor Lichtle, af hvilket et Brudstykke vedrørende dette Kapel blev aftrykt i Katholsk Kirketidende af 1. Septbr. s. A.

Hr. Pastor Lichtle, der havde tilbragt Vinteren i Rom, dvæler navnlig ved Kapellets sjældne Skønhed — fortæller om det prægtige Marmor-Alter, om de smukke, forskellige Marmorsorter, hvormed dets Vægge ere beklædte, og fremsætter saa vel i Originalsproget (Latin) som i dansk Oversættelse forskellige interessante Inskriptioner, som findes paa hvide Marmortavler paa højre og paa venstre Side af Kapellet, samt paa Marmorgulvet nedenfor Altertrinene og ved Indgangen til Kapellet. Disse Inskriptioner lyde saaledes:

(Paa Kapellets højre Side)

D. O. M.

Christianus Payngk Danus,

Ecclesiæ cathedralis Olmucensis olim canonicus
Sacellum hoc

A Rev^m P. Theodoro Stradio Carmelit. generali
Ac Rev^m D. Antonio tit. S. Onufrii S. R. Card. E. Berberini
donatum

Sibique uti familiari largitum

S. Canuto IV Danorum Regi ac Protomartyri

Cui primus anno DMDCXL

Ut Divum cultus in urbe decerneretur obtinuerat

Ex voto dicavit

Demum decentius exornatum suæ nationis nuncupari voluit

Atque in sepulchrum pro se et cunctis Daniae catholicis

Romæ decedentibus elegit et gratis obtulit.

Anno salutis MDCLXXXVI.

Til den almægtige Guds Ære.

Christian Payngk fra Danmark, tidligere Domherre ved Kathedralkirken i Olmütz, har ifølge et fromt Løfte helliget dette Kapel, som velvilligt er ham overladt af den ærv. P. Theodor Stradius, Karmeliterordenens General, og af den ærv. Herre Antonius, Tit. St. Onufrius, den h. Romerske Kirkes Kardinal *Barberini*, til St. Knud IV., de danskes Konge og første Martyr, for hvem han i Aaret 1640 havde udvirket et Dekret om offentlig Dyrkelse i Byen Rom.

Kapellet, som siden er bleven sømmeligt prydet og overensstemmende med Giverens Ønske opkaldt efter hans Nation, er bestemt til og skænkes herved for bestandig til at være et Gravsted for Giveren og alle danske Katholiker, som dø i Rom.

I Frelsens Aar 1686.

(Paa Kapellets venstre Side).

D. O. M.

Æternæ summorum Pontificum memoriae

qui

St. Canuti regis et protom. Danor. sacros fastos provexere.

Urbanus VIII

Cultum primus in urbe annua celebritate sancivit.

Clemens IX

Sacram ipsam diem indulgentiarum thesauris locupletavit.

Clemens X

Officium sub ritu semidupplici Universali ecclesiæ concessit ad libitum.

Til den almægtige Guds Ære.

Til blivende Ihukommelse af de Kristenhedens Ypperstepræster, som have fremmet den danske Konge og Førstemartyr Knud IV.s offentlige Dyrkelse.

Urban VIII. anordnede først i Rom en aarlig og offentlig Kultus til hans Ære.

Clemens IX. forherligede hans Festdag med rigelig Aflad.

Clemens X. gav hele Kirken Tilladelse til at fejre Dagen med et Officium s. r. smdpl.

(Paa Marmorgulvet nedenfor Altertrinene.)

D. O. M.

Solis Danis

In urbe fideque romana obeuntibus

Monumentum anno Dⁿⁱ MDCLXV.

Til den almægtige Guds Ære.

Kun for danske, som dø i Rom og i den katholske Tro, er dette Gravsted indviet.

I Herrens Aar 1665.

(Ved Indgangen til Kapellet.)

Antonio Georgio Bredahljo

Friedericostadiensi

Centurioni Regiarum copiarum

qui

Ejurata Lutheri secta

Romæ fidei catholicæ studio egenus vivere

Quam apud suos locuples maluit.

Benesicentia Pii VI. P. M.

Vexillarius cohortis Cyrneorum creatus

Eodem die vivere desiit

III. id. April. An. MDCCLXXXVIII. æt. XXXIX.

Amici moerent.

Her hviler

Anton Georg Bredahl fra Frederiksstad, Kaptajn i den kongelige Armé, som, efter at have afsvoret den lutherske Læres Vildfarelser, foretrak at leve fattig i Rom, beskæftiget med Studiet af den katholske Tros Sandheder, fremfor at leve i Velstand i sit Hjem.

Ved Pave Pius VI.s naadige Bevaagenhed blev han udnævnt til Hovedsmand for den korsiske Drabantgarde.

Paa selve Udnævnelsesdagen afgik han imidlertid ved Døden den 10. April Aar 1778 i sin Alders 39te Aar.

Hans Venner begræde hans Død.

Man ser altsaa af de to førstnævnte Inskriptioner, at en Dansk, Christian Payngk, som tidligere havde været Kanonikus i Olmütz, havde modtaget Kapellet som Gave af Karmeliterordenens General og af Kardinal Barberini, med den Bestemmelse, at det skulde indvies til St. Knud, de danskes Konge og Førstemartyr. Samme Kapel var tidligere bleven indviet til den h. Karl af Borromæus, nemlig i Aaret 1608. Men da en stor, prægtig Kirke i Rom senere blev indviet til denne Helgen, lærer man sandsynligvis ment, at det lille Kapel i Sta Maria in Traspontina var bleven overflødig og derfor kunde indvies til den danske Martyrkonge.

Christian Payngk, til hvem dette Kapel altsaa i Aaret 1638 blev overdraget, var Søn af én ved Christian IV.s Hof ansat Hofkemiker, Peter Diderik Payngk. Saavel Christian Payngk, som Broderen Ahasverus, gik over til den katholske Tro, efterat de under et længere Ophold i Udlandet havde gjort sig bekendt med Kirkens Lære, Medens Ahasverus senere vendte tilbage til Lutherdommen, forblev Christian tro imod Kirken, opholdt sig nogle Aar i Olmütz som Kanonikus ved Kathedralen dér og kom i Aaret 1638 til Rom for at virke for Udbredelse af Andagten til St. Knud og søge at opnaa Tilladelse til denne danske Martyrkonges offentlige Dyrkelse. Dette lykkedes ham. Kapellet blev som ovenfor omtalt overdraget til ham, og efter at han havde ladet det pragtfuldt udstyre, blev det den 7. Januar 1640 indviet med stor Højtidelighed i Overværelse af Kardinal Barberini.

Desuden blev det bestemt, at det skulde være et Gravsted for Giveren og for alle danske Katholiker, som dø i Rom.

Endvidere erfarer man af Inskriptionerne, at flere Paver have bidraget paa forskellige Maader til at forherlige Danmarks Skytspatron.

Derimod omtales ikke, hvorvidt Stifteren selv er bleven begravet i Kapellet, hvilket Sandsynligheden dog taler stærkt for.

Kun Navnet paa én dansk Mand findes paa Gravstenen i Marmorgulvet foran Indgangen til Kapellet, nemlig: Anton Georg Bredahl.

Sikkert tør man gaa ud fra, at Kapellet, som saa højmodigt blev udsmykket af Christian Payngk for halvtredie hundrede Aar siden og indviet til den danske Nationalhelgen, baade da og i lange Tider efter har straalet i en Pragt, som var den kongelige Martyr værdig. Alt har været stilfuldt og smukt, lige fra den brændende Helgenlampe foran Alteret, til Alterbilledet, Alterstagerne, Alterdugen, Tæppet foran Alteret o. s. v.

Men saaledes maa man ikke forestille sig det nu: Lampen er forlængst slukket, Alterbilledet, malet af Daniel Sester i Wien og fremstillende St. Knuds Martyrdød i Odense, er helt mørkt af Smuds, Alterstagerne, Alterdugen, Altertæppet — kort sagt *alt*, undtagen det skønne Marmor-Alter og Kapellets Marmor-Vægge og -Gulv, er i en Forfatning, som maa kaldes uværdig for de danskes Nationalhelgen. Dette har længe været erkendt af alle Danske, som i berettiget Nationalstolthed her have opsøgt Hellig Knuds Kapel, denne danske Helgen, som har kastet Glans over Danmark, og hvis Navn er blevet indflettet i den Helgenkrans, der omslynger Apostelfyrsternes Grave i Kristenhedens Hovedstad. Og da vi leve i Handlingernes Aarhundrede, har man ikke ladet sig nøje med at erkende og beklage denne Tingenes Tilstand, men man er skredet til Handling: blandt Protestanter, navnlig maaske i Kunstnerkredse, virkes der for Tiden ivrigt for en Indsamling, i Spidsen for hvilken Dr. phil. Angul Hammerich staar, og hvis Formaal er at bidrage til St. Knuds Kapels Restaurering. Og heller ikke danske Katholiker se uvirksomt paa de nuværende Forhold i St. Knuds Kapel i Rom. Efter de nødvendige indledende Skridt hos Karmeliter-Generalen i Rom, under hvis Beskyttelse Kapellet staar, og hvis Indvilligelse i en eventuel Restaurering derfor maatte indhentes — hvem iøvrigt ogsaa de fleste af de ovenstaaende historiske Oplysninger skyldes — har en Komité dannet sig. Flere Medlemmer af denne have personligt undersøgt

alle stedlige Forhold vedrørende denne Sag, og den samlede Komité henvender sig nu herved til alle danske Katholiker med Anmodning til dem om at yde et Bidrag, stort eller lille, til en værdig Restaurering af vor danske Martyrkonges Kapel i Kirken S^{na} Maria in Traspontina i Rom.

Enhver af os Undertegnede samt alle katholske Præster modtager Bidrag. Regnskabet vil senere blive fremlagt. Indsamlingen bliver sluttet Palme-Søndag.

F. L. d'Auchamp,

Vestre Boulevard 47.

Herm. Hoffmann,

Hovedkasserer,

Købmagergade 48, Mezz.

Pastor F. Heiden,

Fredericia.

Enkelehnsgravinde **Rantzau,**

St. Kongensgade 77.

Enkefru **Ronge,**

Lykkesholms Allé 14 C.

Enkelehnsbaronesse **Stampe-Charisius,**

Vestervoldgade 115.

Pastor P. Steidl,

Odense.

Baronesse **Wedel-Jarlsberg,**

3 San Sebastianello, Rom.

Ovenstaaende Opraab anbefales paa det varmeste til de danske Katholikers Velvillje.

København, den 3. Marts 1906.

✠ *Johannes,*
Biskop.

Litteraturanmeldelser.

Essays

von

Dr. theol. K. Krogh-Tonning.

Bog anmeldelse ved Niels Hansen, cand. mag.

Dr. Krogh-Tonning synes efterhaanden mere at blive en tysk end en norsk-dansk Forfatter. For de af hans Læsere i de nordiske Lande, som har Forudsætningerne for at forstaa, især hans videnskabelige Værker, betyder

det dog ikke noget videre, da de allerfleste af dem sikkert uden Vanskelighed læser og forstaar Tysk.

Men det er kedeligt af den Grund, at det er et Vidnesbyrd om, at der i den dansk-norsk talende Verden ikke kan være megen stor Interesse til Stede for en af de allerbedste theologiske Forfattere, som hører den til. Thi det er hævet over al Tvivl, at det er Krogh-Tønning. Derfor begynder ogsaa den bekendte østrigske Lærde, Dr. Otto Willmann, hvem det tyske Forlag har bedt om at forsyne K.-T.s Bog med en Fortale, med at minde om, at det i Regelen er ældre Lærde, der skriver Forord for Begynderes Arbejder, og Æren er i saa Tilfælde paa den nye Mands Side, medens det i foreliggende Tilfælde er en Ære for ham at forsyne K.-T.s Bog med en Indledning.

Denne, som er ualmindeligt smukt udstyret, baade hvad Papir og Tryk angaar, rummer med sine 225 Sider kun to Essays, to Studier over Platon som Forløber for Kristendommen og Leibniz som Theolog. Det er næppe tilfældigt, at disse to er samlet i samme Bind. Thi der er en vis Lighed mellem begge. Begge havde et forunderligt rigt Syn paa og dyb Forstaaelse af Tilværelsens største Spørgsmaal, begge var et langt, langt Stykke forud for deres Jævnninger, og ingen af dem naaede den fulde, dybe Sandhed. At Platon ikke blev Kristen, ligger i selve Sagens Natur, og han behøver ikke at undskyldes herfor, men at Leibniz ikke blev Katholik trods det, han aandeligt havde set og oplevet, er vanskeligere at forstaa og at — forsvare. Naar Platon siger, at vi er i Slægt med Guddommen, mindes vi vi Pauli Ord i Athen, naar han taler om, hvad det fuldkomne retfærdige Menneskes Skæbne vilde blive paa Jorden, og siger, at han kunde vente at blive pisket, pint, lænket og tilsidst slaaget til Korset, saa studser vi uvilkaarligt, som om Forløserens Skæbne ubevidst havde staaet Platon for Øje, og naar det hedder, at hvis vi skulde have sikker Besked om Livet og Døden, maatte vi have et »guddommeligt Ord« at bygge paa, saa ligger der heri sikkert en Anelse om det, Menneskene trænger til for at faa den Fred, som varer i Liv og Død. Ligeledes er det mærkeligt at se, hvor meget Leibniz saa af Sandheden, hvor klare Forestillinger han havde om Guds Rige, hvor ivrigt han

arbejdede for, at alle skulde blive eet, og vanskeligt at forstaa, at han alligevel aldrig blev Medlem af den Kirke, han tilsyneladende stod saa nær. Skulde maaske hans Interesse være mere af logisk og intellektuel Natur end bero paa Samvittighedens Spørgsmaal om, hvad man skal gøre for at blive salig, saaledes som det vistnok ikke saa sjældent kan gaa Mennesker, som synes ivrigt optagne af kirkelige Spørgsmaal? I sidste Afsnit af Bogen, behandler Forfatteren dette Emne og ender ret tragisk med at erklære, at medens Leibniz mener, at der skulde de stærkeste Grunde til, for at blive udenfor den katholske Kirke og derved udenfor Samfund med Paven i Rom, hvis Primat beroede paa guddommelig Ret, saa anfører han egentlig ingen Grunde for, at han selv bliver udenfor. Dr. Krogh-Tonnings nye Bog er en nærmere Udførelse af Punkter, han før i andre Arbejder har dvælet ved, f. Ex. i Indledningen til sin store Dogmatik, og Læsere med filosofisk og theologisk Interesse vil med Glæde gribe og læse disse tvende Essays.

Under Rubrikken *Skønlitteratur* læses i et af de sidste Hefter af »*Literarischer Handweiser*« følgende om Forfatteren **Johannes Jørgensen** og hans paa Tysk oversatte Bøger: 1.) *Der jüngste Tag*. — 2.) *Das Pilgerbuch*. — 3.) *Römische Mosaik*. og 4) *Römische Heiligenbilder*

»Den danske Forfatter, Johannes Jørgensen, (f. 1866 vendt tilbage til den kath. Kirke 1896) er gennem sine talrige, aandrige Skrifter, i Løbet af de sidste Aar bleven kendt i videre Kredse i Tyskland.

I ethvert af hans omhyggeligt udarbejdede Skrifter har han nedlagt et Stykke egen Livserfaring. At følge Joh. Jørgensens indre Liv, Kamp og Udvikling er vel det, der især fængsler Læseren. Den nu i andet Oplag udkomne Bog »*Der jüngste Tag*« udkom 1897, altsaa et Aar efter hans Konversion.

I den siger Forfatteren sig løs fra den dekadente Kunstretning. Vi stilles her ved Enden af en moderne Digers forfejlede Liv; al den Rædsel og Skræk han opfyldes af, ved Tanken om den nærforestaaende Dom skildres i glødende Farver.

Medens denne Bog nærmest taler om et forfejlet Kunstnerliv uden Religion, fortæller »*das Pilgerbuch*« os om den store hellige fra Assisi. Dag for Dag følger vi Digteren gennem Rieti Dalen, over Assisi og Cortona til Alvernerbjergenes Højder, overalt følger vi den benaadede Ordensstifters Spor. Den erindrer om den et Aar før hans Konversion skrevne »*Rejsebuch*,« som vi omtalte i Lit. Hd. Nr. 758, (1903, 12). Vi maatte kritisere Bogen paa Grund af II. Dels Indhold (»*Eine umbrische Chronik*«), fordi en romantisk, uklar Begejstring for det ualmindelige i det italienske Folkeliv let kunde give Anledning til et falsk Syn paa den katholske Opfattelse af det religiøse i Almindelighed.

I Pilegrimsbogen gør vi den behagelige Iagttagelse, at Digteren fra en romantisk Begejstring har arbejdet sig frem til en roligere, mere paa Troen hvilende Følelse, der skelner det væsentlige fra det uvæsentlige. Mangen en nøgtern tænkende tysk Katholik vil vel ikke føle sig tiltalt af alt i Bogen. Undertegnede Anmelder har Læsningen af Bogen baade tjent til Ophbyggelse og sand Nydelse, især der, hvor Forfatterens Tvivl og Følelser endnu kæmper med ydmyg Tro og Selvfornægtelse. De Ordensfolk, hvem han under disse Kampe har søgt Belæring og Trøst hos, er prægtige Skikkelser, fromme og højtdannede Præster. Hverken »*der jüngste Tag*« eller »*das Pilgerbuch*« passer for enhver. Derimod kan alle læse Forfatterens nyeste Værker »*Römischer Mosaik*« og »*Römische Heiligenbilder*«^{*)}. I dem viser han fuld Forstaaelse af den kath. Tro og den kirkelige Liturgi, han giver fuldgjaldigt Bevis for, at han fremfor mange er i Stand til, hvad hans Hensigt jo ogsaa er, at fremlægge for den moderne Menneskehed Skønbeden af den kath. Kirkes Verdens- og Livsanskuelser.

I *romerske Helgenbilleder* er den *hl. Petrus* og den *hl. Birgittas* Liv fremsat i fortællende Form, i Skildringen af den *hl. Cacilia* og den *hl. Agnes* har Forfatteren holdt sig til Legenderne, og den *hl. Filip af Neri* er en Biografi. »*Romersk Mosaik*« er et farverigt Billede af det evige Rom. Side efter Side tegner Forfatteren her Skitser af romersk Liv nu og før. Vi anbefaler gerne disse to lige godt illustrerede Bind.

(*Jos. Niemann.*)

^{*)} Herhen bør dog sikkert ogsaa regnes »*das Pilgerbuch*«.

„Bibelsk Foredrag“.

En vis Hr. I. C. Raft holder i en Slags Missionshus her i Byen saakaldte bibelske Foredrag. Forleden var hans Emne: »*En falden Kirke* — Pavedømmets Opkomst, Udvikling og sørgelige Endeligt, forudsagt i den hellige Skrift.« — Et »Sognebarn« gjorde Redaktionen opmærksom herpaa, for om muligt at faa at se et Svar herpaa i Ugebladet. Oprigtig talt fandt vi ikke stor Lyst til at spille vor egen eller nogen af vore Medarbejderes Tid paa den Slags Foredrag, søm man straks kan se ligger *under* vort Niveau. Vi har allerede tidligere hørt samme Slags hos Irvingianerne; det er det utroligste, hvad den Slags Sekter kan præstere i Retning af Skriftfortolkning, særlig naar det gælder om at bevise, at den katholske Kirke er den store »Skøge« i Apokalypsen, og lignende Uhyrligheder, der i og for sig ikke burde gøre mere Indtryk paa os, end Hundenes Gøen gør paa Maanen. — Men for at tilfredsstille det foruroligede »Sognebarn« bad vi alligevel en af vore ærede Medarbejdere om at gaa hen og høre Foredraget. Hans Indtryk heraf meddeles nedenfor. Red.

Det var absolut ikke med Glæde at Anmelderen gik til det omtalte Møde; thi man behøver just ikke at løbe til en lille ubekendt Sekts Møder for at blive Vidne til, at man efter bedste Evne søger at besudle vor hellige Moder, Kirken, med den størst mulige Mængde af Smuds. — Skønt Anmelderen vel de hundreder af Gange er gaaet forbi den lille Vej, hvor Sekten har opslaaet sit Paulun, anede han hverken Vejens eller Missionshusets Eksistens. Heller ikke hvilke »ister« eller »anere«, der her havde til Huse.

Først bag efter oplystes det gennem Vejviseren, at det var en Sekt, som kalder sig »Syvende Dags Adventister«.

Adventisternes Sekt grundlagdes 1833 i Nordamerika af en William Miller. Han spaaede, støttet til Daniel 8. Kapitel, at Verden vilde gaa under 1843, men da Verden nu ganske rolig fortsatte sin Tilværelse, saa indsaa Miller, at han havde begaaet en Fejl i sit Regnestykke, og kom derpaa til det Resultat, at Begivenheden først vilde indtræffe den 23. Okt. 1847. Særligt Indbyggerne i Canchard (New Hampshire) blev henrevet af dette Sværmeri. Da Tiden nærmede sig, solgte man sit Gods og byggede et Tabernakel i Boston, hvor man vilde samle sig for at være

forberedt til at fare til Himlen med Legeme og Sjæl for derefter at komme igen i Kristi Følge for at dømme Verden. Med ægte amerikansk Forretningstalent reklamerede Butikkerne med »Hvide Klæder til den billigste Pris, efter nyeste Mode, faas her til Brug ved Himmelfarten den 23. Oktober!«

I Tabernaklet tilbragte Sektens Medlemmer hele Natten i Bøn og spændt lyttende efter Basunernes første Lyd; men de lod sig ikke høre, og senere solgtes Tabernaklet og anvendtes til — Theater!

Trods disse gentagne Bedrag holdt en hel Del dog trofast ved Sværmeriet, et Tegn paa Menneſkenes taabelige Lettroenhed. Men de kom snart i Haarene paa hverandre, og en Del udskilte sig paa Grund af dogmatiske Uenigheder, og de kaldte sig »Seventh Days Adventists«. — Det er denne Afdelings herværende Overhoved, som i Vejviseren kalder sig »Præst«, der i denne Tid holder en Række Foredrag om Profetierne, Foredrag, hvis Formaal er at fremstille den katholske Kirke som Satans Synagoge.

Taleren gjorde virkelig Indtryk af at være gennemtrængt af en dyb Alvor og Overbevisning, som sandelig var en bedre Sag værdig.

Hele Historien vilde nærmest have virket som en latterlig Parodi, dersom ikke den sørgelige Kendsgerning havde været, at der i Salen sad godt 150 Mennesker, i hvem Talerens taabelige Paastande gik som varmt Brød.

Thi Talerens Fremstilling var absolut ikke beregnet paa kritiske Tilhørere. Ganske vist kørte han op med et tilsyneladende overvældende Materiale, men hvori bestod dette? I tredje, fjerde Haands Arbejder, blandet i Flæng med misforstaaede Citater af den hl. Skrift. Her et lille Citat af et amerikansk Værk, som det er umuligt at kontrollere, saa et lille Stykke af Daniel, saa et Brudstykke af et Brev fra én amerikansk katholsk Præst til en anden og saa et Stykke af den h. Pauli Breve, derpaa fortælles, hvad en frafalden katholsk Præst havde sagt paa et Møde i Amerika o. s. fr.

Anmelderen bad om Ordet efter Foredraget, hvad der ogsaa med stor Beredvillighed tilstodes; det vilde have været en Don Quixotes Kamp mod Vejrmøller at inklade

sig i en egentlig Diskussion. Det var kun for at rette en Del historiske Unøjagligheder i Fremstillingen, men først og fremmest for at protestere mod det Materiale, man havde benyttet. Ikke et eneste virkeligt katolsk Værk! Selv vore protestantiske Læsere, der blot har nogen Kendskab til de Kilder, Taleren benyttede, og som kan kontrolleres, vil indse, at man her var under Lavmaalet. Det var den danske — lad os med et mildt Udtryk sige »mistænkelige« — Oversættelse af Cantus Verdenshistorie og »Nordisk Konversationsleksikon«(!); men Taleren gjorde sig fuldstændig umulig, da han i Diskussionens Løb beraabte sig paa den af Katholiker saavel som af Protestanter lige foragtede ryggesløse og løgnagtige Chiniquy!

Endelig var Talerens med saa stor Bravour oplæste »Bøn ved Pavernes Kroning« hvori Paven skulde gøres til »Gud« en fræk Forfalskning, en enten paa Dumbhed eller Ondskab beroende forkert Oversættelse. Denne stammede ganske vist ikke fra Taleren selv, men man kan heraf se, hvor forsigtig man maa være overfor Bagvadskelser af Kirken. Bønnen lyder paa Latin: *Accipe tiaram tribus coronis ornatam et scias, te esse patrem principum et regum, rectorem orbis, in terra vicarium salvatoris nostri Jesu Christi, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum Amen.* — Ikke Spor af Pavetilbedelse! »cui est honor et gloria in sæcula« gælder selvfølgelig ikke Paven, men Kristus!

Skulde disse Linjer komme Taleren for Øje, kan vi kun endnu en Gang anbefale ham at læse den katolske Kirkes egne Skrifter og søge til de virkelige ægte historiske Kilder, der er meget let tilgængelige paa vore offentlige Bibliotheker. I modsat Fald maa han finde sig i, at hans Paastande og Udtalelser vil blive betragtede som Udtalelser af en Mand, der taler uden virkelig Sagkundskab og saaledes ikke fortjener alvorlige Menneskers Interesse.

J—n. J—n.

Er Navnet „katholsk“ tilranet?

Man skulde ikke tro, at der er Protestanter, der higer efter at blive kaldte »Katholiker«; man har jo hidindtil fra den Side gjort alt for at vanære dette Navn. Tænk blot paa Udtrykket: »at være katholsk i Hovedet«! Men nu gaar man jo ud paa at »omvurdere alle Værdierne«, og saa forestaar der maaske en Omvæltning (med Hensyn til dette Navn. Og saa er det endda en af de lutherske Biskopper, der gør sig til Talsmand for denne Omvæltning!

I en Diskussion med Docent, Lic. theol. J. P. Bang angaaende den »taalsomme« Folkekirke, skriver Biskop *Christen Møller* i Aalborg bl. a. følgende Sætning: »Fra saadannes Side (der indenfor Folkekirken har ukirkelige og ulutherske Syn) skal jeg ikke klage over Mangel paa principiel Klarhed, om de *med Majoritetens Ret mod Sandhedens Ret**) raner Navnet »evangelisk-luthersk«, ligesom *Luthers Modstandere i sin Tid ranede Navnet »katholsk«*...) (jfr. Dansk Kirketidende Nr. 9 for 4. Marts, Sp. 136).

I Anledning af denne Udtalelse kunde man dog have Lyst til at spørge Biskop *Møller*:

1) Hvornaar har *Luthers Modstandere ranet Navnet »katholsk«*?

2) Hvorfor har *Luthers Tilhængere* ikke tillige med det katholske Kirkegods ogsaa ranet Navnet »katholsk«?

3) Er den katholske Kirke ved den saakaldte Reformation bleven en anden, saa at den ogsaa skulde skifte Navn?

Da det er meget tvivlsomt, om Biskop *Møller* vil og kan besvare disse tre Spørgsmaal, og, hvis han gør det, om han da træffer det rigtige, saa lader vi straks Svaret følge:

Ad 1) *Luthers Modstandere* kan aldrig have ranet Navnet »katholsk«, fordi de i denne Henseende kun har beholdt, hvad der var deres fra *Arilds Tid*. At beholde sit, det er ikke at rane! «*Felix possessor*,« siger Juristerne, d. e. lykkelig den, som er i Besiddelse; han har Fortrinsret med Hensyn til den omstridte Genstand.

Ad 2) *Luthers Tilhængere* søgte, som Historien viser,

*) Udhævelserne er af mig.

kun at komme i Besiddelse af Kirkens Gods. Derfor stillede de sig under Fyrsternes Beskyttelse, og alt skulde jo være saa »evangelisk« som f. Eks. Filip af Hessens to Koner. Luther selv har aldrig brudt sig om Navnet »katholsk« og foretrak at bruge det tyske Udtryk for »almindelig«, alt skulde jo ogsaa være tysk.

Ad 3) Den katholske Kirke er ved den saakaldte Reformation ikke bleven forandret; det siger jo Protestanterne selv. Forandringen foregik med dem, der forlod den. Hvorfor skulde Kirken da opgive sit gamle Navn? Naar Stormen knækker en Del af Træets Krone, saa faar Træet derfor ikke noget andet Navn; men hvad der faldt fra Træet, det kaldes Gren eller Kvist, aldrig Træ i det levende Træs Betydning.

Baade Majoritetens og Sandhedens Ret er altsaa paa Moderkirkens Side, som allerede paa det andet almindelige Kirkemøde (Aar 381) højtideligt blev kaldt »den ene, helige, katholske og apostoliske Kirke.«

Det er virkelig ufatteligt, at en ellers saa oplyst Mand som Biskop *Møller* kan fremsætte en saa uheviselig Paa-stand. Vi er derfor ikke utilbøjelige til at antage, at det kun er i Distraktion, at han har nedskrevet oven anførte Ord.

P. G. Schmiderer.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. *Vincentiusforeningen* afholdt sit første *Generalmøde* for i Aar Søndagen den 4. Marts. Hans Biskoppelige Højærværdighed præsiderede. Paa dette Møde blev der forelagt en Generalberetning om de tre københavnske Konferentsers Virksomhed i Menighedsplejen i Aaret 1905. En saadan Generalberetning sendes hvert Aar til Generalraadet i Paris. Af Beretningerne ses, at de tre københavnske Konferentser tilsammen ved Udgangen af Aaret 1905 havde 43 aktive og 18 passive Medlemmer. De ugentlige Besøg hos Trængende havde gennemsnitlig været 15. Udgifterne havde været 1117 Kr., der vare medgaaede dels til kontante Understøttelser, særlig til Husleje-hjælp, dels til Understøttelser i Naturalier, dels til Hjælp ved Begravelser og til Uddeling af sundt Læsestof. Ind-

tægterne havde været 1320 Kr., hvoraf 453 Kr. vare indkomne ved Indsamlingerne ved de ugentlige Møder, 484 Kr. ved Bidrag fra passive Medlemmer og andre Gaver, 71 Kr. ved Kransekort, 162 Kr. ved de to St. Antonius-Bøsser i St. Ansgar- og Rosenkranskirken, m. m. Desuden havde Fælleskassen (Lokalraadskassen) en Beholdning af 455 Kr., der skal tjene til at dække ekstraordinære Udgifter. Foruden nævnte Understøttelser var der ogsaa blevet uddelt en Del Klæder og Brugsgenstande, der vare blevne skænkede til Foreningen. Man havde haft den Glæde at faa Tilbud om gratis Lægehjælp fre en af vore mest bekendte medicinske Autoriteter, der ikke er Katholik. Af Medlemmerne var der i 1905 kun død 1, nemlig Hr. Malon. Af Konferensernes Bibliothekar havde navnlig St. Ansgars, der ved Aarets Udgang talte 645 Bind, været stærkt besøgt, idet ikke mindre end 388 Bogudlaan har fundet Sted i Aarets Løb. Dets Bestyrer er Hr. Lærer Ertner, der træffes i Bredgade 67 hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag, Kl. 7—9 Aften, samt hver Søndag efter Gudstjenesten. Gaver til Bibliothekerne modtages med Taknemmelighed. Ligeledes ønsker Foreningen Tilgang af nye Medlemmer, særlig yngre. De 3 Konferentsers Formænd ere: Hr. Pastor v. Kettenburg ved St. Ansgars Kirke, Hr. Pastor Neuvel ved St. Josefs Hospital i Griffenfeldtsgade og Hr. A. Hoffmann i Valby. Ved Slutningen af Aaret 1905 har der dannet sig en ny Konferents i Ordrup, hvis Formand er Hr. Pater Ewers ved St. Andreas Kollegiet, og som foreløbig tæller 7 aktive og 2 kun hidragydende Medlemmer.

Svendborg. (L. H.) Sjælden Jubilæumsdag kan vel med Rette kaldes den Dag, gamle Hr. Marquard kan fejre d. 12. Marts. — Da han og Hustruen for 25 Aar, siden optoges i vor h. Kirke i St. Josefs Kapellet, Horsens var Ægteparret henimod »Støvets Aar« 70. Som en særlig Naade af Gud maa det kaldes, at Hustruen 5 Aar levede i den Kirke, hun havde lært at elske — og paa Optagelsesdagen, samme Time fem Aar efter modtog Kirkens Naademidler sidste Gang for at indgaa til det evige Liv.

Tyve Aar ere henrundne og endnu mangler den nu 94-aarige Konvertit ikke hver Søndag i Kirken for at bivaane det h. Messeoffer. — Man kan nok sige, at blev han først kaldet i den 11. Time, saa blev dog Timen ualmindelig i Udstrækning.

S.J.G. Førstk. Mandag den 12. Marts, Aften Kl. 8^{1/2}, afholder St. Josefs Gilde Møde for I. og II. Grad.

Til det apostoliske Vikariats Bibliothek (Bredgade 64) bedes følgende udlaante Bøger tilbageleverede:

Gørres Mystik I. til V. Bind.

H. Brück: Geschichte der katholischen Kirche im neunzehnten Jahrhundert. III. Bind.

Der Katholik: Jahrgang 1904 Hefte 9.

— — — — — 1905 — 5.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. Marts. 2. Søndag i Fasten. — 12. M. Gregor den store, Iave og Kirkelærer. — 13. Ti., 14. O., 15. To. Ferialdage. — 16. F. Ihukommelse af Herrens Ligklæde. — 17. L. Patritius, Biskop og Bekender.

Søndag den 18. Marts. 3. Søndag i Fasten.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.

St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6. Andagt.
m. Katek.

Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 6 Andagt.
m. Præd.

St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.

St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.

Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2^{1/2} Andagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — - 5 —

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8^{1/2}; i St. Josefs Kirke Kl. 6^{1/2}; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7^{1/4}.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Korsvejandagt i Fastetiden.

St. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8; Rosenkranskirken hver Fredag Aften Kl. 7^{1/2}, med en kort Prædiken; Jesu Hjærte Kirke hver Torsdag Kl. 8^{1/4}; St. Josefs Kirke hver Fredag Kl. 7^{1/2}; St. Anna Kirke hver Fredag Kl. 8.

St. Franciskus III. Orden. Møde med Generalabsolution ikke Torsdag den 15., men Mandag den 19. ds.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Søndag d. 18. Marts Kl. 10 Messe med Prædiken. Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

NB. Uregelmæssigheder i Bladets Tilsendelse bedes uopholdelig meldt paa det nærmeste Postkontor, som er pligtig til at skaffe de udeblevne Numre.

Husk Skolebørnenes Bespisning! Kassen er tom!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købnagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 11.

Søndagen den 18. Marts.

1906.

INDHOLD: Vantro. — Overtro. — Litteraturanmeldelser. — Jesuiterne og Astronomien i det 19. Aarhundrede. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Frederiksberg. Frankrig. Osnabrück. Schweiz. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Vantro. — Overtro.

I en Kreds af troende Kristne var for en kortere Aarrække tilbage en ung Mand til Stede, som netop da havde udgivet en Bog, betitlet »Jesus af Nazaret, [set med Nutidsøjne.«

Samtalen faldt, som naturligt, paa den unge Skribents nys udkomne Bog, og man bebrejdede ham (det ensidige Billede, han havde tegnet af den Figur, han havde til Hensigt at skildre. Det kom jo ikke an paa — sagde man til ham — at se Jesus af Nazareth netop med Nutidsøjne, det kom an paa at se ham, saaledes som han havde været, d. v. s. med Historikerens fordomsfri og upartiske Blik.

Dette erklærede Bogens Forfatter ogsaa ivrigt at have gjort og antydede tilsidst, at han ved Udtrykket »med Nutidsøjne« kun havde sigtet til sin Stilling overfor Jesus af Nazareths ganske uholdbare Paastand om at være et overnaturligt eller endog guddommeligt Væsen. »Jeg har den største Ærbødighed for den Vise fra Nazareth« — omtrent saaledes var Meningen i den unge Forfatters Ræsonne-

ment — »men af Extatikeren fra Jerusalem med hans Messiasdrømme vil jeg ikke lade mig dupere!«

Der blev en lille Tavshed efter disse kraftig ytrede Ord. Derpaa sagde Husets Frue, stille og med Styrke:

»De vil ikke lade dem dupere af Jesus, siger De! Saa pas blot paa, at De ikke bliver taget ved Næsen af noget meget værre!«

Samtalen var hermed endt. Naar den nu rinder den, som skriver nærværende Linjer, i Hu, saa er det fordi hin for Aaringer siden udtalte Spaadom er gaaet i Opfyldelse. Den Rationalist, der, oplært af Præsten i Harboøre, nægtede at tro paa Jesu Overnaturlighed, bekender nu aabenlyst sin Tro paa en hel Række ganske barokke, latterlige og uværdige Fænomeners Proveniens fra en Verden hinsides Graven. Man forstaar, at jeg med disse Ord sigter til Hr. Sigurd Triers allerede meget omdisputerede »Beretninger om Materialisationsfænomenerne i England.«

Det er paa ingen Maade Meningen her at underkaste alle de Tilsyneladelser, som rummes under Etiketterne Spiritisme og Okkultisme en Drøftelse eller blot fælde ringeste Dom over dem i Almindelighed. For den, der interesserer sig herfor, foreligger der en interessant, sagkyndig og dog populær, Redegørelse i Axel Herrlins Skrift »Sjælelivets ubevidste Verden« (149 Sider. Gads Forlag). I kort Indbegreb er her samlet alt, hvad den besindige, moderne Videnskab har at sige om spiritistiske Seancer, Telepati, Aandeskrift, Clairvoyance og meget mere af samme Art, og man maa derfor — netop i den nyeste Tid — ønske den lille Bog den videst mulige Udbredelse.

Hvad der for et Lægmandsblik har Interesse i Hr. Sigurd Triers store, med intetsigende Fotografier quasividenskabeligt udstyrede Skrift, er imidlertid det mægtige Hang til Overtro, hvorom det vidner, og som maa forbause den, der mener, at Vantro i religiøs Henseende er et Vidnesbyrd om høj intellektuel Udvikling. Man kan her som ellers faa Steder studere Lettroenhedens Psykologi paa aller nærmeste Hold — en Lettroenhed, der tilmed intet naivt rørende har ved sig, forbunden som den er med en uhyggelig stærkt udviklet Selvfølelse. Ja, man tager næppe meget fejl, naar man ligefrem udleder Forfatterens store

Letroenhed netop af hans store Selvfølelse — det er jo sjældnen for sine gode Siders Skyld, at man kommer til at tro, hvad der ikke er Sandhed. Allerede den gamle Psalmist vidste, at Afgudereri var en Straf for Hjærtets Slethed.

Det Bedrag, Hr. Sigurd Trier har været Genstand for i England, er nemlig af saa grov en Art, at kun den dybeste frivillige Blindhed er i Stand til at lade det passere. Gang paa Gang staar Hr. Trier — ifølge sin egen Beretning — saa nær ved den simple Sandhed, at Bedragerens Hjerte sikkert maa have banket af Angst for den overhængende Opdagelse. Hr. Trier finder imidlertid uafbrudt paa Forklaringer, der kan hindre ham i at se den faktiske Virkelighed i Øjnene, og ingen Fortolkning er ham for skruet, naar det gælder at bevare den ham saa kære spiritistiske Illusion.

Nogle Uddrag af Hr. Triers Skrift vil exemplificere dette.

Allerede Side 9 har han, under Omtalen af Mediet Eldred, følgende bemærkelsesværdige Udtalelse:

»Som yngre har han haft svagelige Kirtler, er endnu svækket der, idet han ofte har daarlig Hals, en Grund til, at de Aander, der materialiserer sig ved Hjælp af hans mediske Evne, som Regel ikke kan tale, nogle enkelte kun hviske, andre tale med en Stemme, der dog er hæs og brudt i Klang.«

Dette vil med andre Ord sige — alle de ved Mr. Eldreds Séancer optrædende Aander, taler med Mr. Eldreds Stemme, spilles altsaa af denne Herre selv. Hr. Trier har — som man ovenfor vil se — en anden, kunstigere Forklaring.

Et tydeligt Indicium for det Bedrageri, der foregaar ved slige Séancer, er jo ogsaa Brugen af et »Kabinet«, hvor Mediet opholder sig bag tiltrukne Forhæng, medens Aanderne viser sig. »Kabinettet« er kun nødvendigt, fordi Mediet har Kunster for, som ikke maa ses. Hr. Trier søger end ikke ud fra sit spiritiske Standpunkt at forklare Kabinettets Betydning. Derimod imponerer det ham umaadeligt, naar de optrædende »Aander« — 3: Mediet selv i Forklædning — nu og da gaar hen, trækker Forhængen til Side

og i den svage Belysning lader Tilskueren se, at »Mediet«, o: en ham forestillende Dukke, endnu findes derinde. Det undgaar ikke Hr. Triers Opmærksomhed, at Ligheden mellem det levende Medium og Dukken ikke er altfor overvældende. Det hedder saaledes Side 15 (Udhævelserne foretagne af Undertegnede):

»Mac Donald« (en »Aand«) »trak Forhænget til Side og viste os det slumrende, indskrumpede Medium. Mediets Ben var blevne kortere, Ansigtet smallere og magrere.«

Da Séancen er forbi, og alle Aanderne er forsvundne, hedder det dernæst:

»Mediet var endnu i Trance, men han havde faaet sin sædvanlige Størrelse tilbage. Efter at have kigget lidt paa ham . . . forlod vi Værelset, idet vi overlod Mediet til Ellis' (Medhjælperens) Omhu.«

De to Herrer Eldred og Ellis har set paa hinanden med et stort Avgursmil, da denne Skare lettroende — og godt betalende: 10 sh. 6 pence pr. Billet — vel var ude af Døren. Den officielle Forklaring paa Mediets »Indskrumpning« under Séancen er, at »Aanderne henter Stof til Materialisationen« af Mediet!

Overmaade typisk for Hr. Triers Lettroenhed er ogsaa en af Beretningerne om Tilsyneladelser af Napoleon. »Før Seancen«, skriver Hr. Trier (S. 34), »havde jeg inde i Dagligstuen udtrykt mit inderlige Ønske om at se ham en Gang, og der havde udspundet sig en Samtale om ham.« Naturligvis faar Hr. Trier saa ogsaa Napoleon at se — og herom fortæller han selv (S. 33) følgende:

»Den sidste Aandeskikkelse, der kom til mig, kendte jeg ikke, første Gang den viste sig. Ansigtet var glatraget og meget markeret, Haaret kraftigt og mørkebrunt. Anden Gang, den kom, spurgte jeg paa Dansk: »Hvem er Du?« »Napoleon«, lød Svaret paa Fransk. . Der var ingen Tvivl mulig, det var Napoleon. Naar jeg ikke straks havde kendt ham, var det, fordi hans Øjne« (ligesom tidligere Aanders ved samme Séance) »var slørede ligesom paa et Menneske, der er vant til at gaa med Brillen. Men jeg kendte fra Billederne kun Napoleon med Imperatorblikket.«

Denne Séance fandt Sted, ikke hos Eldred, men hos et andet Medium, Mr. *Husk*, og dette Medium — fortæller Hr. Trier — »er saa godt som blind« (S. 28). Om alle de Aander, som viste sig hos dette Medium, siger Hr. Trier selv (S. 31): »Øjnene var stærkt slørede . . . rimeligvis fordi Mediet er blind.« Med andre Ord: de Aander, som dette Medium lader optræde, har Mediets Øjne — ganske som Eldreds Aander havde Eldreds hæse Stemme!

Af den Art for enhver uhildet ganske tydelige Beviser for den virkelige Sammenhæng rummer Triers Skrift det ene efter det andet. Det skulde f. Eks. synes ethvert normalt begavet Menneske klart, at de »Aandestemmer«, som lader sig høre hos Mediet *Husk* — en Tenor, en Bas, en messende græsk Præst, en Komiker fra Drury-Lane, en »mægtig bred og mandig Talestemme« o. s. v. o. s. v. — at alle disse Aanderøster har hjemme i det »mægtige Skrin, som indeholdt en Spilledaasemekanisme«, og som Hr. Trier selv omtaler (S. 28). Og naar Hr. Trier ved en Séance hos Mediet *Craddock* ser en »Aand« af et »1—2 Aar gammelt Barn« vise sig, saa synes han her (S. 69) ganske at have glemte Mediets S. 60 omtalte »eneste Barn, en sød mørkøjet 2-aarig lille Pige.«

Man kunde vedblive at pille den Art Træk frem, der alle beviser Rigtigheden af det gamle Ord om »Verden, der vil bedrages«. Saa ubegribeligt, sørgeligt lettroende er Hr. Trier, at han finder det højst rimeligt, at de henfarnes Aander, blot for at forkorte Ventetiden ved en Séance, uafbrudt trækker en Spilledaase op til Séancedeltagernes Underholdning, og at en af dem, der angiver at være »Kardinal Newman«, nu og da for at muntre Gæsterne afsynger et Gloria in excelsis Deo samt velsigner dem ved Hjælp af en »Kardinalstav« med et »selvlysende« Kors!!!

Hr. Trier sluger alt dette raat og meget mere til. Og dog har han staaet Ansigt til Ansigt med Sandheden, men ikke villet erkende den, da han — overfor den frækkeste af Bedragerne, som vovede at fremmane den afdøde Fru Anna Trier — ikke kunde andet end i »Aanden«s Træk at genkende »en fjern, meget fjern Lighed med Mediet«. (S. 42.) Straks er imidlertid den spiritistiske Doktrinære til Rede med sin Forklaring, der lyder saaledes: (S. 41):

»Man vil hos alle Aandeskikkelser . . . lægge Mærke til en vis Lighed med Mediet, en Familielighed som mellem Søkende, kunde man maaske sige, men heller ikke mere; det kommer formentlig ganske simpelt deraf, at Aandens midlertidige materielle Legeme er opbygget af Mediets Vitalstrøm.« (!)

Og med dette Abracadabra forklarer Hr. Trier sig, at ikke blot Mr. Eldreds »Napoleon«, men ogsaa Mr. Eldreds »Fru Anna Trier« lignede denne frække Mystificator!

Mundus vult decipi.*) Og paa Hr. Trier er yderligere hin Spaadom, jeg omtalte i Begyndelsen af nærværende Artikel, gaaet i Opfyldelse. At tro Kristus var for ham at lade sig dupere. Nu er han et Offer for Tidens groveste og plumpeste Bedrag.

Johannes Jørgensen.

(»Nitt.«)

Litteraturanmeldelser.

Morten Pontoppidan:

„Fru Elise Hoskier. Et religiøst Livsbillede.“

»Hvor jeg elsker dig, min Gud,
mens man diskuterer dig.«

Som et af Ofrene for den frygtelige Bazarbrand i Paris 4. Maj 1897 døde ogsaa den katholske Fru Elise Hoskier, den danske Generalkonsul Emile Hoskiers Hustru. Blandt hendes Efterladenskaber fandtes ogsaa en Del let henkastede Blyantsnotitser, som imidlertid ved nærmere Eftersyn viste sig at være overordentlig aandfulde, smukke og tankevækkende Betragtninger over religiøse Emner, som hendes Mand derfor senere lod trykke.

Paa Grundlag heraf har nu atter Pastor *Morten Pontoppidan* udgivet en Bog med Titlen: *Fru Elise Hoskier. Et religiøst Karakterbillede* (184 S. — G. B. N. F.). Denne Bog har i flere Blade fundet velvillig Anmeldelse. Vi hidsætter

*) D. e. Verden vil bedrages.

et Stykke af »Kristelig Dagblads« og »Nationaltidendes« Anmeldelser.

24. Februar skriver »Kristelig Dagblad«:

. . . man kan ikke andet end give ham (Morten Pontoppidan) Ret i, at det »netop kan være særlig befrugtende for vort protestantisk-kristelige Sjæleliv at komme i Berøring med en god og ægte katholsk Fromhedstype.«

I en Tid, hvor man har den store Lyst til at diskutere Gud — diskutere Forskellen mellem luthersk og reformert, protestantisk og katholsk — gør det godt, at finde et Motto som Fru E. Hoskiers: »*Hvor jeg elsker dig, min Gud, medens man diskuterer dig.*« At diskutere Gud fjerner dem *fra* hinanden, at elske Gud nærmer dem *til* hinanden.

Gudkærlighed er den Traad, der gaar igennem denne fromme, dybe Katholiks Liv. Der er Sider i hendes religiøse Liv, der for en troende Protestant vil staa gaadefulde, men der er saa meget aandfuldt og aandsfyldt hos denne Kvinde, at man ikke kan andet end glæde sig over, at der virkelig endnu *kan* leves et sandt Inderlighedsliv inden for den Kirke, [der fordem har huset saa megen from Mystik under sit Tag. [Denne Fremhævelse af *kan* synes at antyde en vis Forundring hos »Kristl. Dagbl.« over, at der indenfor den katholske Kirke virkelig kan findes et saadant Inderlighedsliv; men *hvorfor* dog *forbauses* over det, kære »Kristeligt Dagblad«? — Ellers er det jo en overordentlig smuk Anmeldelse af en saa at sige katholsk Bog.]

Bogen om Fru Elise Hoskier« er en Opbyggelsesbog, man læser med megen Glæde.

Men derom maaske mere en anden Gang.

Søndag den 25. Febr. skriver Forf. *Johannes Jørgensen* i »Nationaltidende« om samme Bog, efter i en Inledning at have omtalt Fru Hoskiers Død ved ovennævnte Bazarbrand, bl. a.:

Den Mand, der som Husbond og Fader led dette dybt smertelige Tab, var Bankier Emile Hoskier, af Firmaet H & Cie, dansk Generalkonsul i Paris.

»For ham« — skriver Hr. Morten Pontoppidan — vilde den knugende Sorg have været endnu tungere at bære, om ikke den hedengangne Hustru og Moder paa en

Maade selv var kommen og havde bragt ham Trøst«. Der fandtes i Fru Hoskiers Gemmer en Samling smaa Hæfter, skrevne med hendes Haand. Aar efter Aar havde hun daglig skrevet noget i dem — en Art *skriftlig Morgenandagt*. »Her kunde de, efterlevende læse hendes fromme Tanker, og se, hvad der havde rørt sig i hendes Sjæl under Sorg og Glæde. Hun var saaledes, skønt bortrevet fra dem, dog kommet dem nær.«

Som Mindesmærke over sin Hustru lod M. Hoskier nu et Udvalg af disse Optegnelser samle og udgive. Under Titlen: *Pensées, souvenirs et méditations* (Paris, Delagrave) udgør de et Bind paa 320 Sider.

Fra først af var denne Bog egentlig trykt som Manuskript, kun beregnet paa den afdødes nærmeste. Bogen banede sig imidlertid Vej ud i videre Kredse, og der blev saa stærk Efterspørgsel efter den, at et nyt Oplag — det ovenfor citerede — maatte trykkes. Et af Bogens Eksemplarer er saaledes ogsaa kommet den danske Sognepræst Morten Pontoppidan i Hænde, og han har følt sig saa tiltalt af Bogens Indhold, at han — som han siger — »gerne vil dele den Velsignelse, han igennem den har modtaget, med saadanne af hans Landsmænd, som kan være modtagelige derfor.«

Allerførst tænkte han da paa, ligefrem at oversætte Bogen. Denne frembyder imidlertid i den kronologisk ordnede Original en næsten kaotisk Blanding, uden ringeste forbindende Traad, saa at det maatte befrygtes, at den vilde virke afskrækkende paa et dansk, altsaa Begivenhederne og Personerne i Bogen fjærnere staaende Publikum. Med Hr. Hoskiers Billigelse har Hr. Pontoppidan da foretaget et omfattende Udvalg af Indholdet. Disse udvalgte Smaastykker har han saa, efter indre Slægtskab, samlet i Grupper, og har derved søgt — siger han — »ligesom i en Slags Mosaik« — at skabe et Billede af den afdøde, et Portræt af hendes aandelige Personlighed.

Efter en kort Indledning finder man derfor i Bogen følgende Afsnit: »At leve med Hjertet« — »Gudkærlighed« — »Martha og Maria« — »Daglig Andagt« — »At finde Øjeblikket« — »I Guds Nærværelse« — »Bønnens Handling« — »Aandelig Retræte« — »Fromhedsøvelser« — »Ak-

tiv Holdning« — »Kristelig Passivitet« — »Sindets Frigørelse« — »Blomster og Kranse« — endelig »Afslutning«.

Det er, som man vil se, den hensovedes indre Liv, hendes religiøse Eksistens, der under disse Rubrikker skildres. »Hvem der har Sans for Sjælens indre Liv og fromme Rørelser« — skriver den danske Bearbejder — »vil forstaa, hvilken Værdi saadanne Optegnelser kan have, som er nedskrevne af et frontt Menneske i selve Andagtsens Øjeblik, Ansigt til Ansigt med Gud, uden Tanke om Offentliggørelse. Naar saadanne Optegnelser desuagtet har det ved sig, som gør, at de egner sig til Offentliggørelse, da indtager de en høj Plads i den religiøse Litteratur — kan betragtes som en egen Art Grunddokumenter og Kildeskrifter, hvori man ligesom griber det fromme Tanke- og Følelsesliv paa fersk Gerning.«

Morten Pontoppidan har hermed ganske nøje angivet Værdien af det Skrift, han fordanser. Det hører til de *kristne Selvbekendelsers* Række, og om end den parisiske, russisk fødte Verdensdame, den lykkelige Hustru og Moder til 9 Børn, Bedstemoder til en talrig Efterslægt, ved hele sit hæderlige og rene Liv er vidt forskellig fra den i alle Lidenskabens Dybder og Afgrunde omtumlede, brat omvendte Kirkelærer fra Tagaste, saa er der dog i Fru Hoskiers Selvbekendelser en svag og fjærn, men tydelig Genklang af den store *Augustins* Confessiones. Hendes Fromheds Art er i sit Væsen augustinsk, og er hendes Synder end intet andet end lidt Hidsighed, et uoverlagt Ord, en haard Dom — hun kæmper dog lige saa udholdende mod sine Fejl, føler sig, naar hun bukkes under for dem, lige saa stærkt under Guds Vrede, som den omvendte Manikæer fra det fjerde Aarhundrede, der førte en Kamp paa Liv og Død med en hel Fortid i det Onde.

Det staar hos Fru Hoskier, men det kunde staa hos den hellige Augustin, hvad Hr. Pontoppidan S. 85 i sin Bog har oversat saaledes:

»Jeg bliver forfærdet, naar jeg tænker paa Guds Retfærdighed. Vi maa nødvendigvis bevare en stadig Forblindelse angaaende os selv og andre, naar vi skal undgaa at frygte den guddommelige Retfærdighed, som maa være en fuldkommen Retfærdighed, og som følgelig ikke vil kende

til formildende Omstændigheder, eftersom dens Lov er en Lov uden Undtagelser. Man paakalder stadig Barmhjærtigheden, og man gør Regning paa den til saa at sige at faa tilintetgjort Retfærdigheden.«

Den, der følte saaledes, var ikke blot efter Verdens Skøn, men ogsaa efter sine nærmestes Dom, et godt Menneske. At denne Frygt for Guds Retfærdighed alligevel kunde være saa levende i hendes Hjerte, det har hun selv andetsteds, uden at tænke over det, givet Forklaringen paa.

»Jo mere man er i Synden« — hedder det S. 109 — »des mindre ser man sine Synder. Det er som med en Syg; jo svagere han er, des mere hildes han i glade Indbildninger. Man undrer sig altid over, hvad en hellig Mand eller Kvinde, der forekommer os saa fuldkomne, stadig kan have at hebrejde sig selv. Efterhaanden som man gør Fremskridt i Fuldkommenhed, brister imidlertid Sløret; Man ser klart det gode og det onde, følgelig ogsaa sine Synder, ja, selv de ubetydeligste Fejl.«

Med »Fru Elise Hoskier« har Morten Pontoppidan da skænket dansk religiøs Litteratur en værdifuld Forøgelse Til Publikum er der endnu kun et at sige — Tolle, lege, »tag og læs.«

*
*
*
Amand Breitung:

Udviklingslæren og Kristentroen.

II. Del. »Folkelæsning«s Forlag. Milos Kommission. 150 S.

I forrige Aargangs sidste Nr. bragte vi flere anerkennende Bladudtalelser om »den lærde Katholik« *Amand Breitung's* Bog: *Udviklingslæren og Kristentroen*; d. v. s. om *I. Del* af Bogen med Undertitlen: »Et Baade- Og imod *Vilhelm Rasmussens* og andres »*Enten-Eller.*« Nu i disse Dage er Bogens *II. Del* udkommen; den bærer Undertitlen: »*En Advarsel* mod Lettroenhed overfor Vantroens populærvidenskabelige Skrifter.«

I Indledningen gør Forf. opmærksom paa, at Hensigten med første Del var at fjerne en vis Uklarhed og Ængstlighed og en overdreven Mistænksomhed i troende Kredse overfor Naturvidenskaben og paa den anden Side ogsaa at advare imod en uforsigtig Overvurdering af Udviklings-

læren selv i dens bedre Former. Den foreliggende II. Del har denne Advarsel til Hovedformaal, da nemlig vantro Skribenter i udpræget Grad misbruger netop Udviklingslæren til Angreb imod Troen; der dvæles derfor i denne Del særlig ved de ultradarwinistiske og haeckelistiske Udviklingshypoteser, som man fra visse Sider saa gerne vilde sammenblande med Udviklingslæren overhovedet. »I det vi herved — saaledes slutter Forf. sin Indledning — vil komme til at se disse trosfjendtlige Hypotesers totale Fallit i Videnskaben, vil vi tillige blive opmærksomme paa det glædelige Omsving i Videnskabsmændenes Anskuelse, som for Tiden forbereder en Sejr for den kristne Verdensopfattelse.«

I fem Kapitler behandles derpaa:

I. *Organismernes Udbredelse og Skabelsen* (med Svar paa flere af Villh. Rasmussens Indvendinger.)

II. *Skabelseslæren og Forandringerne, Ufuldkommenhederne, »Fejlene« i Naturen* (med Besvarelse af Indvendinger, som særlig gerne bringes i Forbindelse med Udviklingslæren).

III. *Darwinismens Opkomst og Nedgang i Naturvidenskaben* (med de nyere Videnskabsmænds Domme om Darw.)

IV. *Hvad man kan lære af Darwinismens 'Nedgang.* (Den er ikke identisk med Udviklingslæren. Troen har beholdt Ret overfor Darwinismen.)

V. *Menneskeslægtens Oprindelse efter Troen, efter Vantroen og efter Videnskaben.* (Menneskeslægtens Enhed først benægtet af Vantroen, nu almindelig antagen. Baade ældre og nyere »Beviser« for dyrisk Afstamning bedømt af virkelige Videnskabsmænd. En interessant Belysning af Haeckels Falsknerier o. s. fr.)

En saadan Advarsel, som der gives i denne Bog, er fuldtud paa sin Plads, fuldtud nødvendig, al den Stund Bogmarkedet mere og mere oversvømmes af populærvidenskabelige Skrifter, der mere eller mindre aabenbart gaar ud paa at nedbryde Troen hos Folket. Skrifter som »Vor Ungdom«, »Frem« og »Verdensudviklingen«, vrimler jo af Forsøg i den Retning. Og godt er det, at Advarslen gives netop af denne Forfatter og i den Form, som foreligger i nævnte Bog. Det er nemlig ikke en i almindelige fromme Vendinger holdt Moralprædiken, men en videnska-

belig Gendrivelse af de fleste af Vantroens nyeste Indvendinger imod Kristentroen eller Skabertroen i det hele taget. Den er ligefrem en Fundgrube for dem, som søger Forsvarsvaaben for deres kristne Tro og deres kristne Livsanskuelse. Det vilde derfor ogsaa være ønskeligt, at denne Bog (I. og II. Del) fandtes i enhver litterær interesseret Familje, ja ikke blot det, men i ethvert Hjem, hvor man blot har den mindste Interesse for den store aandelige Kamp imellem Tro og Vantro, som man saa gerne, men med Urette, kalder Kampen imellem Tro og Videnskab, hvilket ogsaa eftervises i Bogen; — og en saadan Interesse burde vel kunde forudsættes at være til Stede i enhver katholsk Familje. Hvem, der har Raad dertil, vilde gøre en virkelig god Gerning ved at forære flere Eksemplarer af denne Bog til vore Sognebibliotheker og Hospitaler.

Jesuiterne og Astronomien i det 19. Aarhundrede.

Om Jesuiternes Virksomhed og Præstationer paa Astronomiens Omraade i det 19. Aarhundrede d. v. s. i Tiden fra Ordenens Genoprettelse 1814 til Aaret 1904 offentliggøres der i det tyske Tidsskrift »Natur und Offenbarung« 1905 Nr. 4 og 5 en ret interessant Studie af P. Rigge, Leder af Observatoriet ved Creighton University i Omaha (Nebraska).

Det behøver vel ikke særlig at bemærkes, at der efter Genoprettelsen 1814 var langt større Vanskeligheder for Ordenen at kæmpe med, end tidligere. Desuden har den jo ogsaa i det 19. Aarhundrede maattet finde sig i en Del Konfiskationer og Landsforvisninger, hvad der just ikke har kunnet være gavnligt for omfattende videnskabeligt Arbejde.

Alligevel kan Jesuiterordenen godt taale Sammenligning med, hvad andre Selskaber har præsteret paa Astronomiens Omraade.

Til fagvidenskabelig Forskning har Jesuiterne Observatorier: i *Rom*, i *Kalocsa* (Ungarn) — hvor Kardinal Haynald har bygget til dem det efter ham opkaldte Haynaldtaarn; det er især Soliagttagelser, der anstilles her, — *Stonyhurst* (England), grundlagt 1838, i *Georgetown* ved Washington, grundlagt 1842, i *Valkenburg* (Holland), hvor de foranderlige Stjerner er Hovedgenstand for Observationen; berømt er Observatoriet i *Manila*, som dog mere tjener til meteorologiske end til astronomiske Undersøgelser. Endvidere maa nævnes Observatorierne i *Granada* og *Tortosa* (Spanien) — det sidste under Bygning endnu — i *Sikawai* (Kina), omtrent 6 Km. Sydvest for Shanghai, — som ligeledes er berømt for sin meteorologiske Afdeling, — i *Ambohidempona* ved Tananarivo (Madagaskar) — Jordens højest beliggende Observatorium — endelig Observatoriet i *Quito* (Ecuador).

Til disse rent videnskabelige Observatorier kommer endnu Skoleobservatorier, som hovedsagelig bruges i Undervisningens Tjeneste; nemlig i *Calcutta*, *Bulawayo* (Sydafrika), *Onno* (Spanien), *Feldkirch* (Vorarlberg), *Løwen*, *Oudenbosch* (Holland), *Puebla* (Meksiko), *Havanna* (Cuba), *Woodstock* (Maryland), *Omaha* (Nebraska), *Santa Clara* (Kalifornien), *Montreal* (Kanada).

Ved alle disse Observatorier er der ansat Mænd, hvis Navn har god Klang i den videnskabelige Verden saavel for deres Observationer som for de Instrumenters Skyld, de har opfundet eller forbedret. Fremfor alle berømt er *P. Secchi* som Iagttager af Solen og Opfinder af den store Meteorograf, som for Tiden er opstillet i *Sikawai*; bekendte som Opfindere er ligeledes *P. Braun* — *Kaloska* (Gennemgangsmikrometer) og *P. Fargis* — *Georgetown* (Fotokromograf).

Foruden *P. Secchi* har især *P. Perry* fra *Stonyhurst* Kollegiet udmærket sig som Observator. Han er bleven bekendt ved sine Arbejder om Solfaklerne og ikke mindst ved de mange astronomiske Ekspeditioner, han foretog: saaledes 1870 til *Cadix* for at iagttage den totale Solfør mørkelse den 22. December; 1874 til *Madagaskar* for at iagttage *Venus*passagen, 1886 til *Carriacou* i *Vestindien* for at iagttage en total Solfør mørkelse, 1887 i samme Øjemed til *Rusland* og 1889 til *Cayenne*, hvor han døde af Feber.

Ved Siden af de nævnte gjorde endnu *P. de Vico* sig bekendt paa Planetforskningens Omraade; han bestemte Perioden af Venusrotationen og Rotationsaksens Holdning.

Secchi maa ogsaa nævnes for den øvrige Astronomis Vedkommende, idet han har væsentlig Del i Spektroskopiens Opfindelse og Anvendelse; endvidere *P. Sidgreaves*, der fortsatte *P. Perrys* meteorologiske, magnetiske og astronomiske Arbejder og *P. Hagen* — Georgetown. Denne sidste har udgivet et Atlas over de foranderlige Stjerner, og det var Astronomiens store Mæcen Frk. *Bruce*, som paa Foranledning af Professor *E. Pickering* ved Harvard-Kollegiets Observatorium overtog Trykningsomkostningerne. Desuden har *P. Hagen* ogsaa sikret sig den matematiske Verdens Tak ved Udgivelsen af en »Synopsis der høheren Matematik« i 4 Bind.

I vor Babelbegejstringens Tid maa man ikke glemme *O. P. Epping*, *Strassmaier* og *Kugler*, som ved deres Arbejder om Babylonernes Astronomi har vundet stort Bifald i Assyriologernes Kredse.

Ogsaa Jesuiternes Virksomhed som Kartografer hører herhen. Bekendt er *P. Chevaliers* Kort over Kina, som han af Geografisk Selskab i Paris fik Logerot-Guldmedaillen for. Samme Selskab hædrede *P. P. Colin* og *Roblet* med Herbert-Fournet-Præmien — den største, Selskabet kan give, — for deres Kort over Madagaskar. Endelig skal der nævnes *P. Alques* Atlas over Filippinerne. Dertil kommer endnu et stort Antal litterære Arbejder om astronomiske Emner, som vi vel ikke behøver at gaa nærmere ind paa.

Dette kan være nok for at vise, at Jesuiterne godt kan lade sig se for hele Verden med deres Arbejder paa et Omraade, som dog kun i underordnet Grad kan være Genstand for Ordenens Virksomhed.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frederiksberg. Kirkeregnskabet for Rosenkranskirkens Sogn foreligger nu færdig trykt ligesom ifjor i et 8 Siders Hefte. Efter nogle orienterende Bemærkninger om Sognets Udstrækning, om Skolerne og om de katholske Kirkegaardes Regulativer følger Indtægt og Udgiftsposterne samt en specificeret Fortegnelse over Bidragyderne til Kirke- og Skoleskatten. Selve Regnskabet — smukt ordnet som det er — er interessant at gennemgaa, men det ender jo desværre som sædvanlig med et Underskud paa omkring de 6000 Kr. Der viser sig dog en stadig voksende Iver for at komme med paa Skattelisten; i Aar er der saaledes opført en hel Del flere Navne paa Listen, rigtignok de fleste kun med mindre Bidrag, men naar Viljen er god og Iveren er i tiltagende, saa tør man jo haabe, at de smaa Bække snart maa blive *saa* mange, at de kommer til at danne en *stor* Aa, der skyller hele Underskuddet bort. — Regnskabet faas hos Kirkens Præster, der ogsaa modtager ny Bidrag-anmeldelser.

Frankrig. Saa-faldt det første Ministerium (Rouvier) efter Separationsloven og netop paa denne Lov, paa Gennemførelsen af Inventaroptegnelserne, der mere og mere udartede til blodige Scener og gav Anledning til megen Kval, ogsaa Samvittighedskval f. Eks. for Officerer og Generaler, hvem deres Samvittighed forbød at lade sig bruge som Kirkestormere. Der er dem, som mener, at endnu flere Ministerier vil knække Halsen herpaa, og at selve Republiken vil komme i Fare. Konservative Blade mener, at der her er en Spire til Borgerkrig.

— *De franske Biskoppers Nationalkoncil*, hvis Begyndelse var berammet til den 17. ds. vil sandsynligvis blive udsat nogen Tid, da Bestemmelserne om Separationslovens Udførelse endnu ikke alle er affattede i Statsraadet, men dem er det jo, at Biskopperne kommer til at tage Hensyn til, naar de skal raadslaa om Kirkens Omorganisering i Frankrig.

— Forskellige Blade meddeler, at *Exkejserinde Eugenie* har skænket en betydelig Sum til de fremtidige katholske *Kultusinstitutioner*.

Osnabrück. Lørdag den 10. ds. modtog Hr. cand. theol. *F. Maurer* fra Norge Præstevielsens h. Sakrament i Domkirken i Osnabrück. Den nyviede Præst agter senere at vie sig til Missionsgerningen i Danmark. Ad multos annos!

Schweitz. Den 12. ds. afgik Biskop *Augustin Egger* af St. Gallen ved Døden. Født 1833. Biskop siden 1882.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 19. M. Den hl. Josef, vor Frelseres Plejefader. — 20. Ti., Johannes Sarcander, Martyr. — 21. O. Benedikt Abbed. — 22. To. Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — 23. F. Ihukommelse af Frelserens fem hh. Vunder. — 24. L. Gabriel, Ærkeengel.

Søndag den 25. Marts. 4. Søndag i Fasten.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — —	- 5 Andagt.
	m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — —	- 6 Andagt.
	m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.): - 10 — — —	- 6 Andagt.
	m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — —	- 5 —

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{1}{4}$.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Korsvejandagt i Fastetiden.

St. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8; Rosenkranskirken hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, med en kort Prædiken; Jesu Hjærte Kirke hver Torsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$; St. Josefs Kirke hver Fredag Kl. 7 $\frac{1}{2}$; St. Anna Kirke hver Fredag Kl. 8.

St. Franciskus III. Orden. Møde med Generalabsolution Mandag den 19. ds.

St. Josefs Fest (den 19. ds.).

St. Ansgars Kirke: Højmesse Kl. 8 $\frac{1}{4}$.

Rosenkranskirken. Kl. 9 Højmesse med Prædiken. Sakramentet er udstillet hele Dagen. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.

Jesu Hjærte Kirke: Levitmesse Kl. 10; Festandagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Mariakongregationen for Ynglinge har Fælleskommunion den 25. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Jesu Hjærte Kirke.

Det tredje og sidste Konemøde afholdes Onsdag den 21. Marts Kl. 7 $\frac{1}{2}$, præcis i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.

Mariabørnernes Forening holder Fælleskommunion i St. Knuds Kapel Søndag d. 18. ds. Kl. 7 Morgen. Offentligt Møde Tirsdag den 20. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ — ikke som sædvanlig Onsdag Kl. 8.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17). Søndag d. 18. Marts Kl. 10 Messe med Prædiken. Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Eftermiddagsandagt m. Foredrag.

Husk Skolebørnenes Bespising! Kassen er tom!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaae hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladere saamt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Miltch, Købmagergade 13, København K. — Ugebladet's Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 12.

Søndagen den 25. Marts.

1906.

INDHOLD: Interessante Oldtids- og Middelaldersfund. — En mærkelig Overensstemmelse. — Faste. — A. C.s Foredragsrækker, II. Række, 6. Foredrag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Odense. Münster. Frankrig. — Brevkasse. — Kirkel. Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Interessante Oldtids- og Middelaldersfund.

Den mærkeligste Døbefont i Norden. I Fausing Kirke findes en Døbefont, der har vist sig at være af betydelig kulturhistorisk Interesse. Indtil i Aar har den staaet upaaagtet og lignet en almindelig Trægenstand, forarbejdet af en Landsbyhaandværker. Nu er den bleven undersøgt paa det grundigste og underkastet en fuldstændig Restaurering.

Pastor Ring har foranlediget, at Direktør Møllerup fra Nationalmusæet rejste til Kirken og undersøgte Døbefonten, og Direktøren var snart paa det rene med, at man her stod overfor en ligefrem Sjældenhed i historisk Henseende. Fonten er nemlig ikke af Træ, men støbt af Bronze; den var derimod overmalet med grønlig Oliefarve, saa man antog den for at være af Træ. Denne Maling har den vistnok modtaget for at skjule Mærkerne af Luerne, som den fik ved en Brand i Kirken i en længst svunden Tid.

Direktør Mollerup foranledigede saa, at Konservator Steffensen blev sendt over for at lede Arbejdet med Rensningen af den gamle Font. Befriet fra den skæmmende Maling, staar den nu med sin smukke matskinnende Bronze og med sit ejendommelige Tilbehør: 3 mærkelige mandlige Bronzefigurer, der bærer den svære Kumme. Det er disse Figurers Udseende, der fik saavel Direktør Mollerup som Konservator Steffensen til at antage, at Døbefonten er fra den tidligste Periode i Valdemarstiden, altsaa mindst 700 Aar gammel, og den er af en saa sjælden Form, at man ikke nord for den tyske By Hildesheim træffer en Døbefont af denne Art, altsaa ikke her i Norden eller Nordtyskland.

Af stor Interesse er det at lægge Mærke til, at de tre Bronze-Mænd er forskelligt klædte, hvilket vel skal karakterisere de tre forskellige verdslige Stænder paa hin Tid, og at de alle tre paa deres Skuldre bærer Døbe-Kummen er rimeligvis en symbolsk Hentydning til, at alle Folkets Stænder er med til at bære Kirken frem.

Iøvrigt har de tre historiske Broncemænd ikke altid fungeret i Kirkens Tjeneste. Den forrige Godsforvalter paa Stamhuset Gl. Estrup havde ifølge »Rand. Dagblad« faaet dem anbragt foran Kakkelovnen i en af Stuerne, hvor de i flere Aar gjorde Tjeneste som — Ildtøjs-Stativer. De har rimeligvis været henslængte i Vaabehuset, hvor den praktiske Mand vel har fundet dem og ment, at de kunde gøre mere Nytte andetsteds. Pastor Ring traf de tre gamle Bronze-Mænd, mens de forrettede det prosaiske Arbejde foran Kakkelovnen og sørgede for, at de fik Lov til at vende tilbage til deres Bestemmelsessted i Kirken som Bærere af Døbe-Kummen. (»Berl. Tid.«)

Aabningen af Relikvieskabet i Domkirkeruinerne i Kirkjubø.

Sagnet bekræftes. Et opsigtvækkende Fund.

Biskop Erlund, der døde 1308, var en af de mest fremragende færøiske Biskopper. Han byggede den prægtige, endnu ufuldendte Stendomkirke paa Kirkjubø.

I denne Kirkebygning's østlige Gavl findes indmuret et med rige Ornamenter forsynet Klæberstensskab; til Skabet knytter sig den stedlige Tradition, at dette skal være Opbevaringsstedet for dyrebare Helligdomme, som urørlig skal forblive paa Gemmestedet. Skabet er forsynet med en til Dels meget medtaget latinsk Indskrift, der i dansk Overættelse lyder saaledes: Her er Boligen for følgende hellige Relikvier: Af Herrens Kors, af Offerlammet, hin hellige Jomfru Maria... Benene af den salige Martyr Magnus... fra den hellige Thorlacius' Grav.

Arkæologerne har stillet sig noget tvivlende baade overfor Sagnet og Indskriften, idet man har været tilbøjelig til at antage, at det omtalte Relikviagemme nærmest maatte have beroet i selve Kirken og ikke i Kirkens Væg. Det stedlige Sagn har imidlertid i disse Dage bekræftet sig.

Arkitekt *Koefoed-Jensen*, der i denne Tid for Professor *Schiølte* leder Planlæggelsen af nogle Blokkestuers Restaurering paa Kongsgaarden Kirkjubø, har nu paa Nationalmusæets Opfordring ladet Skabet udhugge af den kompakte Mur og derefter aabne. Det foreløbige Resultat fremgaar af den officielle Beretning, hvoraf vi meddeler følgende:

Den ovennævnte Tavle i Kirkemuren befandtes at være c. 16 Tommer dyb. I Bagsiden af Stenen fandtes en Aabning, $3\frac{3}{4}$ Tomme høj, 3 Tommer bred, 2 Tommer dyb. I denne Aabning, der dækkedes af en Stenplade, fandtes en Blyæske med overfalset Laag. Mellemrummet mellem den og Stenfladerne var udfyldt med et muld- og lerlignende Lag. I Underkanten af Aabningen var i Stenen dannet en Fals til Fastholdelse af Blyæsken. Stenen kan med Bestemthed siges ej tidligere at være udtaget, idet alt Murværk om Stenen fandtes fuldstændig urørt.

Som øverste Dække fandtes, efter at Laaget var aftaget, et Stykke Skind, $4\frac{3}{4}$ Tomme langt, 1 Tomme bredt, $\frac{1}{2}$ Linje tykt, skarpt afskaaret paa Kanterne, fuldstændig vel bevaret. Under Skindet fandtes en i Tøj indsvøbt Pakke. Tøjet syntes til Dels, trods Jordens Indtrængen i Æsken, at have bevaret sin Karakter, om end muligvis affarvet; set i Æsken ovenfra havde det en gul, silkelignende Glans. Ved Afrulningen syntes Tøjet paa et ganske enkelt Punkt

at være isprængt en grønfarvet Traad af c. $\frac{1}{2}$ Tommes Længde.

Den yderste Belægning blev opviklet, og Tøjet befandttes, naar det var helt udglattet, at være 4 Tommer bredt. Det var bundet i en Knude over en indre Pakke.

Knuden blev derefter løst, hvorefter Tøjet blev udbredt; det var i denne Tilstand 19 Tommer langt. Ved den ene Langside, 10 Tommer fra den ene Ende, fandtes indvævet i Eggen af Tøjet en 15 Tommer lang, flad, 1 Linie bred Tøjstrimmel; denne var allerede set liggende løs i det bredere Tøjstykkens ene Ende og at være indknyttet sammen med denne. I Tøjet fandtes 2 smaa Træsplinter liggende, tilsyneladende oprindelig indstukne i Tøjet. Det omtalte lille Stykke Tøj med Træsplinterne lodes fuldstændig urørt, saaledes som det var forefundet. — Envidere fandtes en trekantet Stump rødt, afbleget Tøj (tilsyneladende Silke).

Under det omtalte Tøjdække fandtes en Lærredspakke. Lærredets ene Hjørne var sammenknyttet til en lille Knude, i hvilken fandtes en Knokkel, muligvis to Knogler omgivet af en brun, muldlignende Substans. I Midten af Lærredet var Hovedindholdet, om hvilket Lærredet var bundet saaledes, at Lærredets 2 Langsider var lagte sammen over Indholdet, hvorefter begge Lærredets Ender var sammenknyttede i en Knude, i hvis Midte altsaa Indholdet laa. Ved Aabningen fandtes 7 i Lærred indsvøbte Smaagenstande, saaledes at hver af disse dannede sin lille Pakke; ved hver Pakke hang en smal Skindstrimmel. Den ene af de smaa Pakker aabnedes og fandtes at indeholde en flad Træsplint, 7 Linier lang, 4 Linier bred, $\frac{1}{2}$ Linie tyk. De øvrige smaa Pakker lodes urørte; det samme var Tilfældet med Indholdet af Tøjets ene Hjørne, som efter Undersøgelsen tilbandtes med en Traad ved hver Side af Indholdet.

Hele den samlede Pakke saavel som alle Skindstykkerne var gennemtrængte af en let Fugtighed. Lærredet er særdeles vel bevaret, medens det ydre, silkelignende Stof, der synes at have været meget tyndt og aabent i Vævningen, paa adskillige Steder er bristet i Traadene. Paa det sidstnævnte Stof findes spredt i smaa Klumper Spor af en graahvid, fedtagtig Masse (Salve?).

Blyæsken med alt dens Indhold og det omkring Æsken fundne muld- og lerlignende Stof samt det lignende Stof, der fandtes i Æsken, indpakkedes derefter særskilt og forsegledes.

Kirkebö, den 9de Juni 1905.

L. Koefoed-Jensen,
Arkitekt.

Vidner:

C. Bærentsen.

J. Patursson.

Skabets Aabning og de fundne Genstande har selvfølgelig vakt den største Interesse her paa Færøerne. Opmærksomheden fæstner sig nu særlig ved, hvad der videre skal foretages med de for Dagens Lys efter ca. 600-aarig Hvile, fremdragne Relikvier.

Den almindelige Folkestemning overfor Fundets fremtidige Skæbne er denne: Klenodierne bør videnskabelig undersøges her paa Stedet, efter endt Undersøgelse udstilles de under betryggende Kontrol offentlig og indmures derefter igen i Biskop Erlunds gamle Domkirkeruin.

Nu kommer det jo an paa, om Nationalmuseet kan efterkomme Færingernes Ønske; man har Grund til at haabe det bedste. Blandt Ting, der taler for, at en Flytning af Fundet ikke bør finde Sted, er først at nævne den Risiko, der altid er forbundet med en Sørejse. Er Ulykken der, er Tabet uerstatteligt. En Fraværen fra Færøerne af disse hundredaarige Helligdomme, som var bestemte at hvile i Færøernes Domkirke til evige Tider, vil ogsaa virke pinlig i mange Færingers Bevidsthed. En Undersøgelse paa Stedet maa antages at give det grundigste Resultat. Bekostningen derved kan ikke være uoverkommelig. Endelig vil baade den færøiske Museums-Bestyrelse, saa vel som Færøernes Lagting, hvilke Institutioner antageligvis faar Spørgsmaalet forelagt, sikkert udtale sig for, at en Sørejse for disse uerstattelige Genstande ikke bør finde Sted.

Privat kan man sige, at af Pietisme mod Færingernes Følelser og de Traditioner, der knytter sig til Kirkjubø bør de dyrebare Klenodier ikke forlade Øerne om end kun for en kortere Tid. Det rigtigste af alt vilde være, at Genstandene, saa længe Undersøgelsen varede, opbevaredes paa et sikkert Sted i selve den gamle Bispegaard for saa efter en vis Tids Forløb — kan man sige, til Domkirken er bleven fuldført — at blive indmurede igen.

Thi det vil ikke være nogen Urimelighed, om en Genrestaurering af Domkirken i Kirkjubø efter dette Fund vaagner til nyt Liv. Sagen var stærkt paa Bane i Tredserne; der indsamledes en Del frivillige Bidrag, ligesom der paa Finansloven stilledes en Sum til Disposition, men Arbejdet blev dog aldrig paabegyndt. Maaske er det forbeholdt den nulevende Slægt at fuldføre Biskop Erlunds prægtige Bygværk.

(Sluttet.)

I. P.
(»Dannebrog«)

En mærkelig Overensstemmelse.

Det er ofte bleven fremhævet, at den katholske Kirkes Fjender, saa uenige de end kan være selv med Hensyn til ganske væsentlige Ting, dog altid trofast holder sammen, naar det gælder Kampen mod den forhadte »Arvefjende«, som de kalder vor hellige Kirke.

Man kan derfor langt mindre forbavses over, at to Blade, der sjældent er uenige, refererer et Foredrag saaledes, at man skulde tro, at det ene havde kopieret det andet. Og dog er der noget næsten ufatteligt netop i det Tilfælde, som her skal omtales.

Den 28. Februar holdt Pastor *Holt* i Bethesda det første af seks Foredrag om: »Hvad Gud har betroet os i den evangelisk-lutherske Kirke«, og den 2. Marts møder baade »*Nationaltidende*« og »*Krist. Dagbl.*« med næsten ordret ganske det samme Referat om Foredraget. Men naar der nu i begge Referater staar, at Taleren har sagt: »Romerkirken pønser stadig paa at trænge ind iblandt os — Tiden er tilbøjelig til Rationalisme,« saa spørger man uvilkaarlig: Er det Taleren eller Referenterne, der stiller »Romerkirken« sammen med Rationalismen?

Da man imidlertid hos nogenlunde oplyste Folk ikke kan forudsætte, at de er uvidende om, at netop den katholske Kirke altid har været Rationalismens svorne Fjende, og at Rationalismen oprindelig kom fra det protestantiske

England til Frankrig og derfra til Tyskland, hvor den nuomstunder endda behersker de protestantiske theologiske Fakulteter, saa tror jeg dog, at Pastor *Holts* Tankegang simpelthen var følgende: Vi skal bevare det, som Gud har betroet os, og der er i denne Tid særlig Grund til i denne Henseende at være agtpaagivende; thi paa den ene Side er det »Romerkirken« og paa den anden Side Rationalismen, der truer o. s. v. — Referaterne stammer naturligvis fra samme Kilde.

Hvad selve Indholdet af oven anførte Sætning angaar, er der ikke noget særligt at sige. Protestantismen pønser jo ogsaa stadig paa at trænge ind i katolske Lande f. Eks. i Østerrig, og selv det ærkekatholske Spanien gennemstrefjes jo af protestantiske Missionærer. Den Ting gaar altsaa lige op. Og naar man fra protestantisk Side for Alvor vil bekæmpe Rationalismen, saa er vi jo de første, der gør det samme; men saa skulde man først rydde Rationalismens Grundlag af Vejen, nemlig det protestantiske Princip om »den fri Forskning«. Mennesket er nu engang afhængig af Gud og hans Aabenbaring og maa derfor ikke tage sig den Frihed at se bort fra Gud og hans Ord. —

Men der er endnu to Ting i omtalte endrægtige Referat, der trænger til at paatales. Det første er den Sætning, at den hellige Skrift i Katholicismen var »lagt paa Hylden«. Skal man virkelig sige det tusinde Gange, at der var udkommen 20 (tyve) tyske Oversættelser af hele den hellige Skrift, førend Luther kom frem med *sin* Oversættelse? Og selv om Katholikerne maaske noget flittigere kunde læse i den hellige Skrift, — er Protestanterne da virkelig saadanne Mønstre paa flittig Bibellæsning?

Edv. Lehmann skriver i sit forleden udkomne Skrift »Fri Forskning og positiv Kristendom« bl. a. S. 26: »Det er ogsaa en af Mærkværdighederne her til Lands: De taaler ikke, at man rører ved Bibelens Bogstav, — og saa læser de den dog ikke!«

Det andet, som skal paatales, er det, som »*Krist. Dagbl.*« er ene om at referere, nemlig at der (i Foredraget) »navlig fremhævedes Luthers Ærbødighed overfor den hellige Skriffs Ord! Denne »Ærbødighed« var dog af en mærkelig Slags. Naar Rationalisterne nu til Dags udgiver Johannes' Evan-

gelium for en Digting, saa gør de ikke mere end hvad Luther gjorde, da han forkastede Jakobs Brev som uevangelisk, som en »Straa-Epistel«, fordi det krympede sig mod hans nyopfundne »Evangelium« om »Troen alene«. At Luther satte megen Psis paa den hellige Skrift, skal ikke nægtes; hvad skulde han ellers holde sig til? Det levende Læreembede havde han jo forkastet, fordi det havde protesteret mod hans nye Lærdomme. Skriften selv derimod, den kunde jo ikke engang protestere mod hans Forkastelse af Jakobs Brev, endsige mod Ting, som han lagde ind i Bibelen, for saa efter Behag at kunne læse dem ud af den. Den protesterede heller ikke mod Ordet »alene«, som han tilføjede i Rom. 3, 28. Naar man begynder med at behandle Bibelen saaledes, hvorledes vil det da ende? Og hvor er Ærbødigheden?

P. G. Schmiderer.

Faste.

Under denne Overskrift fandtes den 20 Dec. sidstleden en Artikel i »Randers Venstreblad,« som man velvilligt tilsendte Ugebladets Redaktion. Vi har gemt den indtil nu som en mere passende Lektüre for Fastetiden. Den ret underholdende Artikel lyder som følger:

Der er flere Folk, der æder sig ihjel, end der drikker sig ihjel.

Det lyder som en Overdrivelse, men det passer nu alligevel. Ikke saaledes at forstaa, at der er flere Folk, der dør som en umiddelbar Følge af en grov Overfyldning af Maven, end der er Folk, som dør af en overmægtig Rus.

Det er ikke det, der er Tale om.

Nej, lad os holde fast ved, at der herhjemme i Danmark nu om Dage er flere Folk, som langsomt og med velberaad Hu nedbryder deres Helbred ved at spise udover Legemets Nødtørft, end der er Folk, som forgifter deres Legeme med Alkohol.

De, der gør Bugen til deres Gud, er langt flere i Tal, end de der søger deres Trøst paa Bunden af Flasken. Vel ved jeg, at Grovæderen og Drankeren ofte sidder ved samme Bord, men der er dog mange, mange flere, hvis væsentligste Livsnydele er at fylde, helst overfylde Maven, og som ikke bryder sig om Alkohol.

Grovædere og Finsmagere, de er begge lige gode om at fordærve deres Helbred ved uforstandig Levevis. Man siger, at Finsmagerne findes fortrinsvis blandt velhavende Folk, og Grovæderen blandt de arbejdende Lag; men det passer ikke altid. Grovædere og Finsmagere findes oftest spredt gennem alle Lag.

Begge spiser de med et andet Formaal end det at tilfredsstille Legemets Behov; begge undergraver de langsomt, men sikkert deres Sundhed.

Men hvem er Grovædere eller Finsmagere? Hverken du eller jeg ønsker disse grimme Navne hæftede paa os. Og dog ønsker vi at bevare en Levemaade, hvor vi maa-ske spiser mere end strængt nødvendig til at opretholde Huld og Kræfter. — Og vi gør det med en god Samvit-tighed. Thi saaledes gør de det alle her hjemme.

Ja, det er netop Ulykken.

Vi lever altfor fedt, spiser altfor godt og rigeligt i vort kære Fædreland. Og det gælder i lige saa høj Grad Haandens som Aandens Arbejdere. Tyskernes tørre, knappe Levevis vilde ingen dansk Arbejder i Længden finde sig i.

Og dog yder den tyske Fabriks- og Landarbejder et mindst lige saa godt Arbejde som den danske. Hverken den belgiske, franske eller engelske Arbejder lever (og navnlig) spiser saa godt som vore egne, men er de mindrø kraftige derfor?

Det velhavende Borgerskab i det øvrige Europa spiser heller ikke paa langt nær saa fed og tung Mad som det danske Borgerskab.

Vort Folks Skødesynd er den fede, tunge, danske Mad, som vi nyder for meget af. Danskerne er fredsæle og madkære, siger man om os i Udlandet. Det første er godt, det sidste er vor Skam og vor Skade. Navnlig vor Skade. Thi ingen tilfører uskadt sit Legeme Aar ud og Aar ind

for megen og for god Næring, uden at Fordøjelsen lider, og hele Stofskiftet kommer i en gal Gænge.

Hvis vort Legeme endda var saaledes indrettet, at det udskilte, hvad det ikke strengt taget havde Brug for, saa fik det være. Saa var det da kun et økonomisk Spørgsmaal om en ørkesløs Udgift til for megen Mad.

Men Legemet er en eftergivelig Sæk; jo mere man propper i det, des mere vil det lægge paa Lager. Og dette lagrede Flæsk lægger sig ikke blot om Sidebenene, hvor det endelig ikke gør saa megen Skade, men det gennemtrænger ogsaa de ædlere Dele (Hjærte, Lever o. s. v.) og svækker dem i deres Virkekraft.

I de katholske Lande har man de saakaldte Fastedage, hvor man kun maa nyde magre og lette Spiser; desuden fastes der enkelte Dage i den Forstand, at der kun nydes meget lidt, saa blot den værste Sult stilles.

Det er en udmærket Skik, vel egnet til at holde Sundheden vedlige. I Fasten faar Legemet Tid til at skille sig af med mulig oplagret Fedt; i det hele betyder Fasten en Hvile for Stofskiftet, saa dette ikke altid skal arbejde under et Højtryk.

Blot Skade, at Reformationen herhjemme i sin Iver efter at udlette alle Spor af Romerkirken ogsaa afskaffede Fasten, den gjorde da vort Folk en daarlig Tjeneste. Grovæderiet og Finsmageriet fik Lov til at brede sig uhindret, nu da intet i Folkets offentlige Gudsforhold mindede det om, at Legemets Krav af og til bør underordne sig noget højere, og at Fastedagene var Dage, paa hvilke de kristne burde være paa deres Post. Da Fastedagene blev strøgne af religiøse Grunde[???], berøvede man vort Folk en gavnlig Sundhedsforanstaltning, en Sikkerhedsventil, jsom af og til skaffede Luft og hindrede i at komme for stærkt ind paa Madstræbet.

Havde vi beholdt Fasten, var vi maaske nok blevet et mindre fredsølt Folk [??], men vi var heller ikke blevet saa madkære.

Og vi var navnlig ikke blevet et saa fordøjelseslidende og mavesygt Folk.

Dr. F.

A. C.s Foredragserække.

II. Række. 6. Foredrag.

Hr. Folkethingsmand Jens Busk: Historisk-politisk Foredrag. II.

Som sidste Foredragsholder i denne Række, fortsatte Hr. Folkethingsmand *Jens Busk* det Æmne, som han i II. 3. behandlede indtil Stænderforsamlingerne.

Efter at have skildret den store Betydning, Professorpartiet havde for Bondestandens politiske Udvikling, søgte Taleren at give en Forestilling om de Forhold, hvorunder Stænderforsamlingerne arbejdede, idet han nævnede Frederik VI. bekendte Ord fra Begyndelsen af 1838 i Anledning af Presseloven: »Vi alene vide!« Han sammenlignede dem med Ludvig XVI.' lige saa kendte Sætning: »Staten, det er mig!« — De betyder saa meget som: »I andre kan bare gaa hjem og lægge Jer!« —

Taleren skildrede derpaa den Skuffelse, som Kristian VIII. beredte sit Folk ved at nægte det en fri Forfatning. Som ung Prins havde han jo givet Norge en fri Forfatning, men nu »svigtede han sine Ungdomsidealer«. »Intet er saa glædeligt som at have Ungeomsidealer og være dem tro, naar de graa Haar kommer,« forsikrede Taleren, og med Rette!

Efter derpaa at have givet en Skildring af de politiske Smaakampe under Kristian VIII. gik Taleren over til at omtale Grundloven og dens Betydning særlig for os Katholiker.

Da Frederik VII. besteg Tronen, »stod vi paa Revolutionens Rand«, og Gæringen fik et Udtryk i det store Folketog den 21. Marts, der med selve Borgerrepræsentationen i Spidsen, drog til Kristiansborg. Med L. N. With som Ordfører sendtes Magistraten og Borgerrepræsentationen, »der næsten var lige saa rebelske som Borgbjerg og Konserter i vore Dage«, op til Kongen, hvor With lød de berømte Ord falde om »Fortvivlelsens Selvhjælp«, med andre Ord »Oprør«. Taleren hævdede tillige meget stærkt, at atter her skete en Revolution, men Gud ske Lov ublodig.

»Vi er bevarede for at eje saadanne Minder som Berlin har fra 1848.« — Taleren hævdede tillige meget stærkt, at Omvæltningen foretoges af de fine og dannede Herrer herinde i København. »Det var ikke Bønderne, der kom væltende herind fra Landet med Træskostøvler paa!«

Taleren dvælede derpaa meget udførligt ved den uskat-terlige Velsignelse, Grundloven har været for os Katholiker. Han hævdede Gang paa Gang, at vi Katholiker ikke er her i Landet som taalte Gæster, men at vi simpelt hen har *Ret* til at være her, saaledes som Grundlovens §§ 76, 77 og 79 hjemler os den.

I denne Sammenhæng fortalte Hr Busk en morsom lille Anekdote fra et Vælgermøde. En Vælger stod op og udtalte, at han ikke mente Jens Busk kunde være deres Repræsentant paa Ting mere, nu han var bleven Katholik. Men slagfærdig som Folkethingsmanden altid er, rakte han Vedkommende Grundloven og bad ham læse § 79 »Ingen kan paa Grund af sin Trosbekendelse berøves Adgang til den fulde Nydelse af sine borgerlige og politiske Rettigheder« »Og siden den Tid er der aldrig nogen, som har ladet mig høre, at jeg er Katholik. Og jeg taler uhindret paa den samme Maade og med min gamle Fripostighed!«

I det hele var dette Foredrag gennemtrængt af samme djærve, danske Aand, som præger hele Hr. Jens Busks Fremtræden.

Taleren sluttede med en kraftig Opfordring til at begynde og slutte disse Foredrag med Afsyngelsen af en god, gammel Fædrelandssang, »som kunde sætte Skub og Fart i det hele.«

Et saadant Arrangement vil vel være naturligt, men kun dersom det udspringer af selve Forsamlingens Trang. Og om en saadan er tilstede, hvor Katholiker er samlede, som til disse ofte rent videnskabelige Foredrag, tør Anmelderen ikke udtale noget bestemt om. Men A. C.s Foredragsudvalg, der ellers har ordnet alt ved disse Foredrag saa smagfuldt, vil sikkert ogsaa, da det har lovet at tage det Spørgsmaal under Overvejelse, forstaa at vælge det rette.

Det er sikkert et Udtryk for alle Tilhørernes Taknemlighed, naar der her rettes en hjærtelig Tak til Udvalget

og Foredragsholderne, samt St. Knuds Kollegiets Rektor, Højærv, Hr. P. Sialm, for den udviste Gæstfrihed, og naar der udtales et »Paa Gensyn« til Efteraaret. *J—n. J—n.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ugebladets Læsere bedes særlig at lægge Mærke til omstaaende Annonce fra *Elisabethforeningen* om dens *Basar*. Denne Basar er, som det hedder i samme Annonce, Foreningens væsentlige Støtte i dens Virksomhed, som gaar ud paa at understøtte forældreløse Børn. Jo mere vore Menigheder vokser, desto oftere sker det ogsaa, at der stilles Krav til Elisabethforeningens Hjælpsomhed; men naar Foreningens Medlemsantal ikke vokser i tilsvarende Grad, saa indses det let, at den oftere og oftere kommer til at staa overfor det bedrøvelige Tilfælde, at maatte nægte Ydelse af Hjælp, selv under Forhold, hvor der er den yderste Nød. Det vilde derfor være ønskeligt, om denne aarligt tilbagevendende Annonce om Elisabethforeningens Basar ikke blot blev en forbigaaende Appel til Godgøreheden om at sende Gaver til og aflægge Besøg paa Basaren, hvad der jo ganske vist er Hovedformaalet, men tillige blev en stadig Paamindelse til baade de ældre og ny Menighedsmedlemmer, som endnu ikke er Medlemmer af denne Forening, om da snarest muligt at indmelde sig og ved et større eller mindre fast aarligt Bidrag hjælpe Foreningen med at komme ud over de Vanskeligheder, som den ofte har at kæmpe med! — Foreløbig være nu fremfor alt oven omtalte Basar anbefalet paa det varmeste.

Odense. Fra Odense har Redaktionen faaet tilsendt det trykte Kirkeregnskab for 1905. Ved mindre Tilskud fra forskellige Sider balancerer Regnskabet med noget over 2000 Kr. Indtægt og Udgift. Saa vidt vi kan bedømme synes der at være forholdsvis ikke saa faa, som har tegnet sig for Kirkeskat. Med Regnskabet følger ogsaa et smukt udført Billede af den ny St. Albani Kirke, saaledes som den tænkes fuldført paa Hjørnet af Torvet ved Siden af det nuværende Kapel. Bidragene til denne ny Kirke er i stadig tiltagende; ifjor var den samlede Kapital 24,025 Kr. 92 Øre; i Aar er den vokset til 38,707 Kr. 74 Øre. Der er altsaa virkelig de glædeligste Udsigter til at den paa-tænkte Kirke i en ikke altfor fjærn Fremtid kan paabe-gyndes. Endelig bringer Regnskabshæftet ogsaa en For-

tegnelse over Ansgarius-Bonifacius-Foreningens Medlemmer i Odense, som viser at denne vigtige Forening har fundet Forstaaelse og fortjent Tilslutning i Fyens Hovedstad.

Münster. Paa Tamperlørdag den 10. Marts blev 10 Alumner af Osnabrücker Seminariet præsteviet i Domkirken i Osnabrück i Overværelse af Domkapitlets Medlemmer og adskillige Slægtninge. De fleste af de nyviede fejrede deres Primitis Dagen efter i forskellige Kirker og Kapeller sammesteds. Af særlige Hensyn læste højærv. Hr. Pastor *Fr. Maurer* fra Kristiania sin første hl. Messe i Münster i St. Clemens Søstrenes ny Kapel, assisteret af Hr. Domprædikanten og ministreret af to Herrer af Lægstanden. Efter Evangeliet holdt højærv. Hr. Professor *Dr. Mausbach* fra Universitetet i Münster en gribende Tale om det katholske Præstedømmes Opgave netop i vor Tid. Den nyviede Præsts Moder og en talrig Kreds af Herrer og Damer bivaanede den smukke Højtidelighed og modtog ved Slutningen »Primiz«-velsignelsen. Hr. Pastor Maurer har stillet sig til den højærværdigste Biskop, apostolsk Vikar Msgr. *von Euchs* Disposition og vil snart begive sig til Danmark.

Frankrig. I Anledning af Grubeulykken i Courrières har den hl. Fader sendt følgende Telegram til Msgr. Williez, Biskoppen af Arras: »Dybt grebet af den forfærdelige Katastrofe i Bjærgværkerne i Courrières, deler vi Deres store Smerte og i Betragtning af, at saa mange Enker og Børn er ramte af denne Ulykke, udtaler vi vor inderligste Medfølelse og beder Gud om alle Ofrenes Sjælfred og om Trøst for de efterladte.« Samtidig sendte Paven 20,000 Francs til de Efterladte.

Brevkasse. (Til S. E.) De er ikke den eneste, der højt forbauset har spurgt, om A. Th. Jørgensens tarvelige Indlæg i Nationaltidende skal gaa ustraffet hen*). Selvfølgelig blev der indsendt Svar, men det var saa *kuusende*, at *Nitt.*'s Redaktion *ikke* *vovede* at optage det. Den viste sig saa liberal, (!) simpelthen at nægte Optagelsen. Folk *maa* jo ikke faa Sandheden at vide om Luther: han *skal* beholde Helgenglorien om Hovedet, om han fortjener den eller ej. A. Th. Jørgensen kan saaledes gnide sig i Hænderne over at være undsluppet den jordiske Relfærdighed. Nu er det jo kun en snævrere Kreds, nemlig Læserne af nærværende, der faar Sandheden at vide. Og den er, at medens *jeg* citerede *Luthers egne* Ord (af hans Prædiken om Ægteskabet, holdt 1522, udgivet samme Aar i Wittenberg) efter den *fuldstændige, uforkortede* Erlanger Udgave (Plochmann), saa har A. Th. Jørgensen rimeligvis kun benyttet en forkortet Udgave eller en *tillømpet* dansk Oversættelse, hvor de værste af Luthers Udtalelser er udeladt og andre indsmuglet i Stedet for, som f. Eks. den om »lovmæssig Skilsmisse« hvorpaa A. Th. Jørgensen bygger sin

Sejr, men — som slet ikke findes hos Luther det paagældende Sted, hvad enhver kan overbevise sig om ved selv at se efter i Luthers *egne* Værker paa vore offentlige Bibliotheker. (Kan for Resten ogsaa for Tiden faas at se hos Undertegnede). — At lade hele Svaret trykke her i Ugebladet lader sig ikke godt gøre bl. a. ogsaa af den Grund, at jeg havde set mig nødsaget til at citere nogle af Luthers mest forargelige Udtalelser, og med dem vil jeg selvfølgelig ikke besudle Ugebladets Sider. Ovenstaaende Antydning af et Svar er for Resten ogsaa tilstrækkelig. Naar nogen interesserer sig særlig for dette Spørgsmaal, saa kan anbefales: Til den religiøse Oplysnings Fremme Nr. 1 og 2: »Lidt mere Lys om Luther«, Svar til Hr. Prof. Dr. Frederik Nielsen af Fred. Esser (*Høst og Søn*) 50 Øre. F. Rønge.

*) Selv Protestanter skal have sagt, at de skammede sig over et saa ynkeligt Forsvar for Luther, kunde der ikke leveres bedre, saa saa det rigtignok galt ud...

Udlaan og Tilbagelevering af Bøger fra St Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

- ved **St. Ansgars Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften: desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.
- ved **Rosekranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.
- ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

A. C. Møde i Søvavillonen Onsdag den 28. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Foredrag af Hr. Observator Pechüle: »Kirken og Kalenderen«.

St. Mariæ Skole ved Rosenkranskirken afholder den **aarlige Eksamen** Mandag den 26. Marts i Drengklasserne og Tirsdag og Onsdag den 27. og 28. April i Pigeklasserne. Børnenes Forældre og alle Skolens Venner indbydes til at overvære denne Eksamen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. Marts. 4. Søndag i Fasten. (Mariæ Bebudelse fejres offentlig senere). — 26. M. Ferialdag. — 27. Ti. Johannes af Damaskus, Kirkelærer. — 28. O. Johannes af Capistran, Bekender. — 29. To. Ferialdag. — 30. F. Ihukommelse af vor Frelsers dyrebare Blod. — 31. L. Ferialdag.

Søndag den 1. April. Passionssøndag.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 1. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Jesu Hjærte Kirken, Stenosgade.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
		m. Præd.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
		m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6. Andagt.
		m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt.
		m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirke (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 — —

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 $\frac{1}{4}$.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Korsvejandagt i Fastetiden.

St. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8; Rosenkranskirken hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, med en kort Prædiken; Jesu Hjærte Kirke hver Torsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$; St. Josefs Kirke hver Fredag Kl. 7 $\frac{1}{2}$; St. Anna Kirke hver Fredag Kl. 8.

Mariakongregationen for Ynglinge har Fælleskommunion den 25. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Jesu Hjærte Kirke.

Ansgariusforeningen.

Hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at underkøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Hæbladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement modtages hos Grosserer A. Miltich, Købmagergade 13. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kasserer, Cand. phil. Jof. F. M. Hoffmann, Købmagergade 48.

Bestyrelsen.

Obs. 1. April begynder et nyt Kvartal af Hæbladet!

Elisabethforeningens

aarlige

Basar med Tombola og Restauration,

som afholdes til Bedste for foræreløse Børn Palmesøndag den 8. April fra Kl. 9 Morgen til Kl. 8 Aften og Mandag den 9. April fra Kl. 10 Form. til Kl. 1 Efterm., i Skolelokalerne, Bredgade 67, St. o. G., anbefales til Menighedens Velvilje.

Basaren er en væsentlig Støtte for Foreningens Virksomhed. De mindste Gaver modtages med Taknemmelighed og Enhvers Besøg paa Basaren er kærkomment. Skriftlige Indbydelser udsendes ikke.

Bestyrelsen for Elisabethforeningen:

Fru A. Osterhammel,	Frøken C. Tetzlaff,
Nørrefarimagsg. 25 ² .	Ved Stranden 10 ¹ .
Frøken F. Stratbøcker,	Joh. Braun,
Villa Sommerly, Charlottenlund.	Sognepræst.

Husk Skolebørnenes Bespising!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 13.

Søndagen den 1. April.

1906.

INDHOLD: Franciskanerliv. — Graabrødre-Klostret i Horsens. — Naar det kniber —. — Forskelligt. — Brevkasse. — Jesu hl. Barndomsforenings Regnskab. — Kirkelige Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Franciskanerliv.

Oplysninger og Oplevelser

af

Pater Paulus M. C.

I.

Den katholske Kirkes støtte og stigende Genblomstring i Danmark er en Kendsgerning, der bekræfter sig daglig og paa mange Maader.

Et usvigelig sikkert Tegn paa, at den guddommelige Naade vil en stadig Vækst af den unge Vingaard, er ganske særlig det, at Ordenslivet atter har vundet Fodfæste i Norden. Omstændighederne førte med sig, at det blev fremmede, der med beundringsværdig Selvpofrelse og aldrig svigtende Iver banede Vej og lagde Grund. Hvilken skønnere Løn kan de vel ønske sig for deres brydsomme Arbejde end den, at de unge Danske, for saa vidt de føler virkelig Kald dertil, følger det gode Eksempel — og jeg tror vi gaar en Tid i Møde, hvor ogsaa Danmark vil yde sit, om end i Begyndelsen beskedne, Kontingent til Ordensfolkenes Armé og fremfor alt til de Ordner, der fordem

bidrog saa mægtig til at skabe Danmarks Storhed. Det er jo en nødvendig Følge af Menighedslivets frodige Udfoldelse, at en og anden føler sig kaldet til at udrette lidt mere end strengt nødvendigt for Guds Sag, for disse vil Ordenslivet være en nærliggende Konsekvens. Men her viser sig en Fare, som det i det følgende skal være min Opgave at bekæmpe, naar Lejlighed gives. Jeg tænker paa de falske Forestillinger om Klosterliv. Det er jo en let Sag at sidde lunt inden Døre i Familiens Skød og drømme og digte om Bød og Selvfornægtelse og Ordenslivets Herlighed. Efter at have tilbragt nogen Tid med denne Tevandstidsfordriv, føler man sig saa »kaldet« og lægger med stor Ostentation under Slægt og Venners beundrende Bifald Haanden paa Ploven for nogen Tid efter at vende hjem, næsten fornærmet over, at den Køren Plov gav nogle Vabler i de manikurerede Hænder.

En og anden har maaske rejst lidt i Udlandet og nogle Gange snust om en Klostermur, ja han har maaske drevet det til at være paa Hat med en Sakristan; hvis han ikke efter sin Hjemkomst giver sit Hjærte Luft og skriver en Bog, risikerer vi en skønne Dag »Kaldelsen« og — Skuffelsen. Saadan og lignende Tilfælde vil altid indtræde, hvor Klosterliv og Klosterfolk endnu ikke er en væsentlig Faktor i det daglige Livs Maskineri.

Man indvender, at i enhver Orden maa Postulanten genneengaa en Prøvetid og i den gøre sig bekendt med Ordenens Regler og Levevis, passer den ham ikke, nuvel saa er der ingen Skam i at vende hjem igen. — Javel, men det er altid en uheldig Sag for en lille Menighed i et lille Land at have adskillige Eksnovicer, men kun to eller tre der holder ud. Kunde jeg i det følgende bidrage mit til at styrke de virkelig kaldede i deres Beslutning og samtidig hos den velvillige Læser øge Interessen for vor hellige Sag, ja da har jeg naaet mit Maal.

Nu ved jeg vel, man taler meget og skriver endnu mere om Klosterliv, saa jeg kunde for den Sags Skyld gerne tie stille, om jeg ikke havde, lad os sige, visse Betingelser, der saa at sige forpligter mig til at give mit Ord med i Laget.

For det første er jeg ikke Spor af Digter, følgelig fremkommer mine Portraiter uden Retouche; dernæst tror jeg at have tilstrækkelig Erfaring. Naar man i den modne Alder gennemgaar Stadierne fra Novice til Ordenspræst, kan man dog vel tale med større Autoritet end den første den bedste Ferierejsende.

Endelig — naa, det er egentlig en rent privat Sag, men hvorfor ikke sige det? — endelig er jeg overbevist om, at naar den gode Gud har vist mit Fædreland den særlige Naade at skænke det den første Franciskanerpater efter »Reformationen«, da har han ogsaa villet, at jeg, trods min Uværdighed, skal tage det Arbejde op, der for-dum øvedes i vore talrige blomstrende Konventer der-hjemme: at indpode vor serafiske Faders flammende Be-gejstring, selvopofrende Ydmyghed og grænseløse Næste-kærlighed i den Stamme, hvor, som vi ved, Egenkærlig-hed, Hykleri og Akkordens Aand saa let finder gunstig Jordbund.

Jeg kan ikke paa bedre Vis gennemføre mit Forsæt end ved at indbyde mine elskværdige Læsere til sammen med mig at aflægge nogle Besøg hos S. Franciskus' Søn-ner og der stifte Bekendtskab med vor serafiske Faders Regel og Maaden, hvorpaa den efterleves. (Fortsættes.)

Graabrødre-Klostret i Horsens.

Alerede i Aaret 1232 kom Graadrødre- eller Francis-kanermunke vandrende paa deres bare Fødder til Danmark (Ordenen var oprettet i Italien af den hellige Frants af Assisi og stadfæstet af Honorius 1223).

Straks efter deres Ankomst hertil begyndte de at stifte Klostre rundt om i Købstæderne (Graabrødre-Kirkegaard, -Gade, -Stræde og -Torv i mange af vore Byer minder endnu herom).

Franciskaner- eller Graabrødre-Klostret i Horsens blev stiftet 1261 af Ridder Niels til Barritskov, som selv indgav sig i Klostret. I dette holdt Ordenen sine Kapitler 1275,

1394 og 1418. 1504 blev Klosterbrødrene bragt til Observants (ifølge de oprindelige gamle Regler for Franciskanerne) og derefter holdtes endnu Kapitler her 1516 og 1529. Broder Peter af dette Kloster havde 1284 det Hværv med nogle andre at forrette Arveskiftet mellem Kong Erik Plovpenning's Døtre. 1497 brændte Klostret, og det nyopførte tillagde Pave Alexander den sjette adskillige Friheder.

I Reformationstiden havde Hr. Måndrup Holk til Barritskov, som elskede Klosterbrødrene, og hvem *jus fundationis* tilkom, længe beskyttet dem; men tilsidst formaaede han det ikke mere, da Rigshofmester Mogens Gjæ og Borgmester Lars Jensen med kongelige Breve vandt Sejr. Dette skete 1532, og Munkene maatte udvandre. Ved et Brev, datteret Gottorp, Søndagen efter Martins Dag, 1533, tillader Kong Frederik den første Byens Borgere at tage dette Kloster i Besiddelse til Bopæl for deres Prædikanter, til Skole og Hospital; men dets Kirke til en Sognekirke. Som Grund hertil anføres foruden Munkenes vrang Lærdomme [?] og saa det, at de havde nedbrudt Skillerum og Huse i Klostret og solgt Stenene, og at de ligeledes havde ødelagt 4 Borgergaarde, lagt dem under deres Kloster og ikke opbygget dem igen, uagtet Kong Hans havde befalet det.

I en af dette Klosters Bygninger holdtes Byens Latin-skole indtil 1745, da den ganske var forfalden, og maatte nedbrydes. Klostrets Kirke, som nu er Sognekirke, er stor og anseelig; men ikke hygget paa en Gang, hvilket ses af dens Mure. Billeder af St. Franciskus, St. Antonius af Padua, holdende et lidet Skjold med 3 Fiske, af Jomfru Maria og St. Katharina ses paa Stolene i Koret og er de eneste Levninger fra de katholske Tider. — Saa vidt Biskop Daugaards »Danske Klostre«.

Som det er gaaet Graabrødreklostret i Horsens, er det for en stor Del gaaet med de allerfleste Klosterbygninger ud over Landet.

Man kan nu være nok saa bibelfast en Protestant, saa gaar der alligevel en Vemodsfølelse igennem Sindet, naar man staar paa et saadant Sted, hvorover der svæver en hjemløs Aand; thi de gamle Klostre var historiske Steder. hvorfra der i Middelalderens Mørke udstraalede Liv og Lys: Aandens Værksteder i større eller mindre Stil; thi

hvor Munkene kom frem med »Korset og Ploven«, blev de sande Velgørere for alle i deres Nærhed; de var Foregangs-mænd saa godt som paa alle Omraader — i det aandelige saavel som i det timelige: De var Præster, Missionærer, Lærere, Historieskrivere, Digtere, Læger, Apotekere, Urte-gaardsmænd, Agerdyrkere, Mejerister, Haandværkere, Sten-strygere, Teglbrændere, Fiskemestre, Biavlere, Lysestøbere, o. s. v., og Nonnerne var barmhjærtige Søstre. I Klostrene plejedes de syge, svage og gamle, og Vandringsmanden bankede aldrig forgæves paa Klosterporten.

Naar vi i vore Dage samles paa Højskoler, i Forsam-lings- og Missionshuse, lad os da ikke glemme, at hvad vi modtager der, det fik Middelalderens Folk for en stor Del igennem Klostrene og hvad dertil hørte. De allerfleste Klostre sank i Grus eller gik til Grunde paa anden Maade; men lad os ikke forsynde os ved at glemme, hvilken Be-tydning disse stille Boliger har haft i en raa, tøjlesløs og barbarisk Tid. At medens »Næveretten« mangen Gang sad i Højsædet rundt om i Landene, saa brændte Kærlighedens og Barmhjærtighedens Ild paa Arnen i Klostrene. Og al Raaben paa »Forfaldstiden« kan ikke fordunkle Munkelivets store Fortjenester af Kirke og Kultur i Middelalderen. Ti-derne skifter; men lad os aldrig slippe den historiske Traad, der sammenbinder os med de gamle Slægter, der sank i Mulde for Aarhundreder siden.

Alle Steder, hvor der i vore Dage bliver rejst en Fol-kehøjskole eller en Landbrugsskole — i Nærheden af, hvor der tidligere har staaet et Kloster — der søger altid Sko-lens Lærere — saafremt de da i nogen Maade er sig deres Kald bevidst — at knytte Forbindelsen med Kloster-virk-somheden, og dette er jo i sin gode historiske Orden.

O. P. Jensen,
Vallø Højskole.
(»Horsens Avis«.)

Naar det kniber —.

Det er en højst interessant Fremtoning, som man ikke saa sjældent kan lægge Mærke til, nemlig, at den katholske Kirkes troende Modstandere, naar de skal forsvare deres Lærdomme over for Fritænkere, Rationalister eller Sekterere, ofte griber til de selvsamme Bevisgrunde, hvormed *vi* forsvarer *vor* Kirkes og dens Læres Sandhed. For saa vidt vi er enige om visse kristelige Hovedlærdommes Sandhed, kunde man ikke finde noget mærkeligt heri; men det mærkelige er det, at vore Modstandere aldeles ikke vil anerkende disse Bevisgrunde som gyldige, naar *vi* fremfører dem imod Reformatorenes Lærdomme. Naar det altsaa kniber for vore Modstandere, da er vore Bevisgrunde gode nok; men ve os, naar *vi* imødegaar dem med *de samme* Vaaben!

Vi skal anføre et Par talende Eksempler herpaa.

I »Krist. Dagbl.« for 16. Marts havde *Dr. Edv. Lehmann* i en Artikel om Præster uden Universitetsuddannelse bl. a. udtalt følgende: »Udelukket fra Evangeliets og Kirkens Sprog, er han (Præsten uden akademisk Dannelse) ogsaa sat uden for den videnskabelige Drøftelse af Kristendommens Oprindelse og Udvikling og dermed af dens egentlige Betydning. Han tager, hvad han faar, paa Tro og Love og sidder paa Lægmands og Sektereres Vis med en Opfattelse, som han ikke selv kan revidere, og som han derfor vil have svært ved at forandre paa, selv om den Diskussion, han ikke kan følge med i, har kuldkastet den aldeles «

Men nu møder Valgmenighedspræst *Fr. Jungersen* i »*Kr. Dagbl.*« for 22. Marts med et Indlæg mod *Dr. Lehmanns* Paastande og udmaler, hvad »et Par kristelig oplyste Lægfolk, Husmand Jens Pedersen og hans Hustru, Sidse Jensdatter,« vel vilde svare, hvis han søgte at bibringe dem »den lærde Doktors« Anskuelser.

Husmand Jens Pedersen svarer bl. a. med følgende Ord: »Hvis det, som jeg nu læser i »Kristeligt Dagblad,« at *Dr. Lehmann* kommer med, skal staa ved Magt, saa maa aabenbart den 3die Trosartikel omformes og for Fremtiden lyde omtrent saaledes: »Jeg tror paa Sandhedsaanden,

(ingenlunde paa den hellige almindelige Kirke) men paa den frie Forskning; ingenlunde paa de helliges Samfund og Fællesskab, men) paa de lærdes (U)Enighed; paa Syndsforladelse, Køds Opstandelse og evigt Liv kun for saa vidt, som disse Ting godkendes af den frit forskende Videnskab.«

»Men herom tillader jeg mig at sige: Om en Apostel, ja, en Engel fra Himlen, endsige en Doktor fra Universitetet, kommer og forkynder mig et andet Evangelium, saa skal han være forbandet; thi der er kun et eneste Evangelium; saaledes staar der i Galaterbrevet, og jeg, Husmanden, og min Hustru, der er døbt ved samme Daab, vi to Lægfolk kalder saadan noget *et forbandet Evangelium*; ingen af os er døbt til at tro paa den frie Forskning, men til at tro paa Kirkens Vidnesbyrd.«

Og baade Jens Pedersen og Sidse Jensdatter vilde ogsaa sige:

»Vi tror, at den hellige almindelige Kirkes Vidnesbyrd er tusindfold mere troværdigt end jert, at det er *klippefast*, men jeres staar i Dag og falder i Morgen; at naar Herren vil være *Frelser*, saa er det dog vel for sin *Menighed*, han vil være det; derfor tror vi paa, at han har bevaret sin Kirke for dette forfærdelige: at udgive tvivlsomme Menneskeord for det *eneste rette Evangelium*, eller, som Luther siger: *den rette eneste Tro*; vi tror, at dersom Menigheden havde forvandsket dette Evangelium og budt os noget, den selv havde sat sammen, som det evige Livs Ord, saa maatte den være under Forbandelse. Og kun paa den Maade kan vi hævde, at vi har Sandhed paa første Haand lige saa godt som de lærde; vi ved, at Sandhed paa anden Haand er Vaas og Meningsløshed, umulig at leve og dø paa; kan vi ikke have Sandhed paa første Haand, saa er *Lysset for os slukket, og vi er dømt til at være og blive i Mørket som Mørkets Børn*. Men dette kalder vi et forbandet Evangelium..... Vi mener, at vi er genfødte lige saa vel som I af selve Sandhedens Aand og selve Sandhedens Ord, som vi tager paa Tro og Love af Kirken som det Vidne, Herren selv har indsat, medens vi aldrig har hørt, at han har sat den frie Forskning til at være hans Statholder paa Jorden. Vi tror nemlig, som vi har lært af den lille Katekismus, at det er *Helligaanden, der har opholdt den hele*

Kristenhed i den rette eneste Tro;« vi tror, at *Helligaanden* er uløseligt knyttet til den hellige almindelige Kirke, saa *Helligaandens* Navn og Ære staar og falder med den hellige almindelige Kirke.«

Det er ikke til at tage fejl af, og Pastor Jungersen slutter sig fuldtud til denne Husmandstro og Husmandslogik.

Men hvad er det egentlig, han godkender derved? Det er i Korthed følgende Paastande:

1) »Den fri Forskning« er *af det onde*;
 2) Kristus har indrettet sin Kirke saaledes, at dens Vidnesbyrd altid er »klippefast«, — med eet Ord: at den er *ufejlbar*.

3) Kirkens Ufejlbarhed er grundet paa, at »*Helligaanden* har opholdt den *hele* Kristenhed i den rette eneste Tro,« som Luther selv siger.

Men nu paastaar jo vi Katholiker ganske det samme og kan derfor ikke fatte, hvorfor Luther turde fordriste sig til at lave om paa den gamle Tro, naar den Helligaand (i det mindste indtil hans Tid) har opholdt den *hele* Kristenhed (d. v. s. den katholske Kirke, da den Gang jo ingen anden Kirke var til) i den rette eneste Tro. — Endvidere kan vi ikke forstaa, hvorfor man er forarget over, at vi holder Kirken for ufejlbar og trygt stoler paa dens Afgørelser i Trossager, naar den Helligaand dog vejleder den. — Og endelig er det ogsaa en Gaade for os, hvorfor man fordømmer os, naar *vi* forkaster det reformatoriske Princip om »den fri Forskning«, d. v. s. den Forskning, som ikke tager Hensyn til den af Gud aabenbarede Tro, — naar den troende Protestantisme nu selv ikke mere har Brug for dette Princip.

Skulde det da virkelig kun komme an paa, *hvem* der fremsætter en Paastand? Er Sandheden ikke Sandhed for *alle*? Hvorfor skal en og samme Paastand være rigtig i en *Protestants* Mund og forkert i en *Katholiks*? Eller gives der Paastande, der kun gælder, naar det kniber?

Det andet Eksempel henter vi ogsaa fra »*Krist. Dagbl.*« Den 27. Januar skrev nemlig Pastor *Chr. Sørensen* i et Indlæg mod Pastor *H. P. Møllerup* angaaende Baptisternes

Forkastelse af Barnedaaben og af — Kirkens Ufejlbarehed følgende:

»Thi hvad andet vil det i Virkeligheden sige, naar Baptismen anser Barnedaaben for en falsk og forkastelig Daab, og de voksnes Daab for den ene rette og gyldige, end at Herren, Sandheden, i ca. 1600 Aar, d. v. s. indtil Baptismens Fremkomst, *ikke har holdt sit Løfte* om, at naar »Sandhedsaanden« kom, skulde han *vejlede til al Sandhed*« — altsaa, at han, den trofaste med andre Ord har vist sig troløs og svigtet sin Kirke? Hvor er det tænkeligt, at Kirkens ledende Mænd — gaa Rækken igennem, særlig den første Del af den, der gaar tæt op til Apostlenes Dage*) — i alle de mange Aar skulde have kunnet tage fejl paa et saa grundlæggende Punkt, om de havde haft Sandhedens Aand til Vejleder?

Men har de ikke haft Sandhedeus Aand til Vejleder, *hvad bliver det saa til med Herrens Forjættelse?*«

Her møder vi altsaa den samme Beraabelse paa Kirkens Ufejlbarehed, — og dog skal Kirken baade før og efter Luther have været besmittet med mange og store Vildfarelser i mange Aarhundreder?

Naar Pastor Sørensen saa appelerer til »Kirkens ledende Mænd — gaa Rækken igennem... —« saa er det dog den skæreste Anerkendelse af Traditionens (Arvelærens) Betydning som Troskilde ved Siden af Bibelen. Naar Skriften tier om et eller andet, som man har Brug for, som f. Eks. her om Barnedaaben, saa beraaber man sig ganske uforknytt paa Arvelæren, (uden dog at nævne den — *det* kunde jo ikke gaa an.) Men hvorfor skal vi Katholiker ikke have Lov til aabent at gøre det samme? — Det er oven i Købet værdt at lægge Mærke til følgende Omstændighed:

Vore Modstanderes Princip er: »Kun det, som staar i Bibelen, er aabenbaret af Gud;« men netop dette Princip findes jo *ikke* i Bibelen, hverken med de samme eller med

*) Kirken kunde aldrig være uden Pave — ligesaa lidt som en Bygning kan være uden Fundameut eller et levende Legeme uden Hoved; og til hvem skulde Petrus have afhændet »Himmeriges Nøgler,« hvis ikke til sin Efterfølger paa Bispesædet i Rom? Og hvorfor skulde den Helligaand lettere have kunnet svigte Kirken i de senere Aarhundreder end i de første, naar han dog af Herren var forjættet Kirken for *alle* Tider?

andre Ord; følgelig er ovenstaaende Princip *ingen bibelsk Lære*. — Den katholske Kirke derimod lærer: »Alt, hvad Gud har aabenbaret, indeholdes i den hellige Skrift og i Arvelæren; at Arvelæren eller Overleveringen er en Troskilde ved Siden af den hellige Skrift, fremgaar af 2. Thess. 2, 15: »Staar da altsaa fast, Brødre, og holder hart ved de Overleveringer, som I ere blevne oplærte i, enten det er ved vor Tale eller ved Brev fra os.« Den katholske Lære om de to Troskilder er altsaa *bibelsk* Lære. — Vi har altsaa her det Særsyn, at den ene af de to stridende Parter pukker paa »Bibelen alene«, men finder dér ikke sit Princip stadfæstet, medens den anden ikke indskrænker sig til Bibelen og dog finder sit Princip ogsaa godkendt af Bibelen. Hvem er da bedst i Overensstemmelse med sig selv og med Guds Ord?

Men nok herom; man ser: Naar det kniber, er de katholske Lærdomme ogsaa gode nok for Protestanter. Men hvorfor dog ikke altid? Sandhed er dog Sandhed!

P. G. Schmiderer.

Forskelligt.

De forlorne Aander. Forleden hidsatte vi efter »Nationalt.« en Artikel af Forfatteren *Johannes Jørgensen* om d'Hrr. Triers og Eldreds Aandemaneri. Kort Tid efter bragte samme Blad en yderligere Afsløring af dette Humbug. Det vil maaske interessere vore Læsere at faa det Stykke med. Det lyder som følger:

Det er virkelig kedeligt, at Mr. *Eldred*, det vidunderlige Materialisations-Medium, som hensatte Nottingham med samt Hr. Sigurd Trier i den største Forbavselse, lige paa en Gang er bleven afsløret. Nu gik vi og glædede os til den sagkyndige Kommission, der under »Sandhedssøgeren«s Ægide skulde tage Mr. Eldred under Behandling. Egentlig havde vi haabet paa, at Mr. Eldred skulde komme her til København for at give nogle Seancer sammen med d'Hrr. Trier og Faustinus, saaledes at Hr. Trier først leverede den

spiritistiske Kommentar til Mr. Eldreds Kunststykker, hvorefter Hr. Faustinus med gode videnskabelige Bevisgrunde godtgjorde, at det var lutter Fusk, og han selv kunde gøre det meget bedre. Det var en Forestilling, som nok vilde skaffe fuldt Hus baade paa Gulvet og i Balkonen i Wittmacks store Sal, Spiritismens gamle Paulun.

Men Mr. Eldred undte ikke Hr. Wittmack sin Søgning; saa længe Sindene herhjemme var i saa stærkt Oprør, mente han ikke, at et alvorligt og samvittighedsfuldt Medium kunde præstere et ordentligt Stykke Arbejde. Det fik nu endda være, Kommissionen kunde jo være rejst til Nottingham, og skønt vi ikke har hørt noget til bemeldte Kommission i lange Tider, er der dog ingen Grund til at tvivle om, at den havde sat sig i Bevægelse, naar man blot gav den et lille Puf.

Men hvad skal det nu blive til med den danske Kommission, efter at et Par engelske Gentlemen har fundet et velassorteret Lager af Moustacher, Bakkenbarter, Parykker og andre for en Aand naturlige Attributer i den Stol, paa hvilken Mr. Eldred ynder at falde i Trance? der bliver slet ikke Brug for de danske Videnskabsmænd. Det er et meget nedslaaende Resultat.

Ganske vist paastaar Hr. Trier, at Mr. Eldred var ægte nok, den Gang *han* var derovre, og for saa vidt skulde der synes endnu at være nogle Chancer for den danske Ekspedition. Men det bliver dog altid et usikkert Grundlag Hvem garanterer for, at Mr. Eldred, der aabenbart er en meget sammensat Karakter, netop har Geisten oppe i det Øjeblik, da *vor* Kommission aflægger ham Besøg?

Det er, som sagt, en meget kedelig Historie, den med Parykmager-Butikken. Hvad skal man nu tro om alle de Aander, som hilste militærisk paa Hr. Trier? Disse er højst uberegnelige Væsener, og naar de ikke har reelle Hensigter, maatte de hellere holde sig borte. Det er slet ikke saa tosset, hvad den Køge Gaardskarl siger hos Heiberg: Naar man er død, saa skal man forholde sig stille og rolig; det er ikke mere end simpel Pligt og Skyldighed.

En overordenlig morsom Fastelavnsspøg har det katholske Centrumsblad »*Neue Augsburger Zeitung*« tilladt sig, idet det — i Anledning af en Strid om Forholdene i Storhertugdømmet *Baden*, der for Tiden optager Tyskerne, men ellers ikke har Interesse for udenforstaaende, — med den mest gravalvorlige Mine gav sig til at omtale en Storhertug af *Baden*, der for Aarhundreder tilbage faldt fra den katholske Kirke og blev Protestant, og overdængede denne Fyrste med de værste Skældsord. Artiklen vakte megen Opsigt; andre katholske Blade fandt den *upassende* og *taktløs*, medens protestantiske Blade, f. Eks. det store »*National-Zeitung*« naaede til en saadan Grad af Harme og Forbitrelse, at de skrev om: »Naar Katholikerne lader Masketen falde« — Da saa Striden var paa sit højeste, meddelte »*Neue Augsburger Zeitung*«, at den ikke havde gjort andet end afskrive en Artikel, som det *protestantiske* Blad, »*Münchener Wartburg*« havde offentliggjort den 23. Febr. d. A., og hvori dette Blad havde omtalt August den Stærke af *Sachsen*, der traadte over fra den lutherske Kirke til den katholske. — Man forstaar, at der blev almindelig Jubel over denne Oplysning; de katholske Blade, f. Eks. *Kölnische Volkzeitung*, to hjærteligt med over, at de havde ladet sig tage ved Næsen af deres »taktløse« Kollega; de protestantiske Blade fandt ingen anden Udvej end enten at tie med Skændsel eller aabent at vende deres Skyts imod *Münchener Wartburg*.

Brevkasse. (Efterskrift til Korrespondancen i forrige Nr.) Der er dem, som mener, at det ikke kan nytte noget, at der her i Bladet indrykkes et saadant Svar som det i forrige Nr. til A. Th. Jørgensen, naar der ikke samtidig i »*Nationaltid.*« gøres opmærksom derpaa for deres Skyld, som har læst hans Indlæg i »*Ntlt.*«, men ikke ved af, at der er bleven svaret her i Ugebladet. — Det er rigtig nok! Derfor bad jeg ogsaa samtidig »*Ntlt.*«s Red. om i det mindste at optage følgende korte Henvendelse til Bladets Læsere: »De af nærværende Blads Læsere, som med berettiget Forundring har spurgt mig, om A. Th. Jørgensens Indlæg imod mig skal henstaa ubesvaret, gøres herved opmærksomme paa, at jeg har indsendt Svar, men at Red. ikke ønskede Diskussionen fortsat her i Bladet. Et kortere Svar findes i *Nordisk Ugeblad* for katholske Kristne Nr. 12 for

25. Marts 1906.« — Ntlt.s Red. havde nemlig, da den optog A. Th. Js Indlæg ikke en Gang tilføjet, hvad enhver Red. ellers plejer, naar den afbryder en Diskussion: »Hermed anser vi denne Diskussion for afsluttet. Red.,« saa at Læserne kunde vide, at jeg ikke maatte f rsvare mig deri Bladet imod den fornærmelige Beskyldning for uvederhæftig Citeren. Men heller ikke en Gang nævnte korte Henvendelse vilde det optage. — En »Bladmand« ved et andet gammelt anset Blad, med hvem jeg talte om denne Uretfærdighed og Mangel paa Konduite hos et ellers saa nobelt Blad som Ntlt., svarede meget drastisk: »Mangel paa Konduite? Det er sjofelt, det er lumpent!«

Det »mærkelig naive Organ«,*) Kristeligt Dagblad søger i sit Nr. for 26. Marts at slippe udenom paa samme Maade ved blot at gentage Beskyldningen om usammenhængende Citeren. Det skulde hellere bevise sin Paastand ved ordret at aftrykke hele Luthers Prædiken om Ægteskabet eller i det mindste det omtalte Stykke »i Sammenhæng.« Men det tør det ikke! Man kunde rolig love det 1000 Kr. eller mere, om det gjorde det. Det lader nok være dermed, thi det vilde derved i den Grad forarge sine Læsere, at man for Fremtiden ikke vilde lade det komme inden for Døren i noget anstændigt Hjem. Sagen er den, at Lutheranerne, som fra Begyndelsen af bemærket, heldigvis ikke er meget lutherske mere, d. v. s. de troende blandt Lutheranerne.

F. R.

*) Saaledes er dette Blad bleven døbt af sine københavnske Kolleger allerede længe inden det nu forsøger at vælte denne Benævnelse over paa vort Blad.

Jesu hl. Barndomsforenings Regnskab

i Aaret 1905.

A. Danmark.

Indtægt.	Udgift.
<i>København:</i>	Til Generaldirektion. i Paris 172,00
École française 40,00	Til Vajsenhuset paa Frederiksberg 86,00
St. Knuds Realskole 25,00	Til Vajsenhuset i Randers 86,00
En Velynder 10,00	Porto 2,18
Rosenkransk. Pigeskole 61,37	I Kassen 12,27
<i>Aarhus:</i> 18,93	
<i>Fredericia:</i> 60,00	
<i>Kolding:</i> 11,00	
<i>Odense:</i> 15,25	
<i>Ordrup:</i>	
St. Andreas Kollegiet 31,90	
Søstrenes Skole 10,00	
<i>Randers:</i> 54,00	
<i>Silkeborg:</i> 8,00	
<i>Svendborg:</i> 13,00	
Ialt: Kr. 358,45	Ialt: Kr. 358,45

B. Norge.

Indtægt.	Udgift.
<i>Kristiania:</i>	Til Generaldirektionen i Paris 141,00
St. Sunnivaskole 32,87	
St. Olavs Fællesskole 10,65	
St. Olavs Gutteskole 6,19	
St. Halvards Skole 3,50	
<i>Bergen:</i> 15,00	
<i>Drammen:</i> 7,00	
<i>Frederikshald:</i> 5,30	
<i>Frederiksstad:</i> 3,69	
<i>Hammerfest:</i> 13,50	
<i>Harstad:</i> 7,00	
<i>Tromsø:</i> 36,30	
Ialt: Kr. 141,00	Ialt: Kr. 141,00

Randers, den 15. Marts 1906.

M. OSTERHAMMEL.

Indsamlingen

til

St. Knuds Kapel i Rom.

Da Indsamlingen i Henhold til vort Opraab i Ugebladets Nr. 10 agtes sluttet Palmesøndag anmodes enhver, som vil støtte denne religiøs-nationale Sag, om snarest mulig at indsende sit Bidrag.

Naar hele Sagen er bragt tilende og gennemført, vil der blive udfærdiget en Beskrivelse over samme, som ogsaa kommer til at indeholde Bidragydernes Navne (uden Angivelse af de enkelte Bidrags Størrelse) for at opbevares ved Kapellet i Rom.

Enhver af os Undertegnede samt alle katholske Præster modtager Bidrag. Regnskabet vil senere blive fremlagt.

F. L. d'Auchamp,
Vestre Boulevard 47.

Pastor F. Heiden,
Fredericia.

Herman Hoffmann,
Hovedkasserer,
Købmagergade 48.

Enkelehnsgravinde Rantzau,
St. Kongensgade 77.

Enkefru Ronge,
Lykkesholmsallé 14 C,

Enkelehnsbaronesse Stampe-Charisius,
Vestervoldgade 115.

Pastor P. Steidl,
Odense.

Baronesse Wedel-Jarlsberg,
3 San Sebastianello, Rom.

Til det apostoliske Vikariats Bibliothek (Bredgade 64) bedes følgende udlaante Bøger tilbageleverede:

Gørres Mystik I. til V. Bind.

H. Brück: Geschichte der katholischen Kirche im neunzehnten Jahrhundert. III. Bind.

Der Katholik: Jahrgang 1904 Hefte 9.

— — — 1905 — 5.

Udlaan og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

- ved **St. Ansgars Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften: desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.
 ved **Rosekranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge).
 ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Den offentlige Eksamen i St. Ansgars Kirkeskole afholdes i Bredgade 67 & 69 (bagbygningen) Mandag d. 2. April i Drengeklaserne og Tirsdag d. 3. April i Pigeklasserne, begge Dage fra Kl. 8—1, Onsdag d. 4. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9—12. Samme Dag Gymnastikprøve i Drengeklaserne fra Kl. 11—12. Børnenes Forældre og alle Skolens Velyndere indbydes venligst.

»St. Johannes« Onsdag d. 4. ds. Medlemsmøde med Diskussion. Kontingent bedes indbetalt.

Kirkelig Kalender.

- Søndag den 1. April. Passions søndag.** — 2. M. Frants af Paula Bekender. — 3. Ti. Ferialdag. — 4. O. Isidor, Biskop og Kirkelærer. — 5. To. Vincents Ferreri, Bekender. — 6. F. Ihukommelse af Marie syv Smertes. — 7. L. Ferialdag.
Søndag den 8. April. Palmesøndag. — Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af den h. Paaskekommunion.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.	m. Præd.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.	m. Katek.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6. Andagt.	m. Præd.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt.	m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.	
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt	m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 1/2	Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 — —	

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 1/2; i St. Josefs Kirke Kl. 6 1/2; i St. Andreas Kirke Kl. 7 og 7 1/4.

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

I **St. Ansgars Kirke** begynder Gudstjenesten Palmesøndag Kl. 9 1/2 med højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession; derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien efter Matthæus.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 14.

Søndagen den 8. April.

1906.

INDHOLD: Den hellige Frants Xavier. — Den forhenværende Kirkebygning i Bredgade. — Jesu Kors. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Fredericia. Aalborg. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Den hellige Frants Xavier.

Til hans 400-Åars Fødselsdag (født 7. April 1506).

I Slutningen af det femtende Aarhundrede blev Verden overrasket af en hel Række epokegørende Opdagelser. Kolumbus opdagede en indtil den Tid ubekendt Verdensdel; Vasco da Gama fandt Søvejen til Ostindien; Magelhaen Vejen omkring Sydamerika. Ved disse Opdagelser blev ikke blot aabnet ny Veje til Ære og Rigdom, men der frembrød ogsaa en Fornyelse af den apostoliske Aand, der havde præget Kirkens første Oprindelse. Det var især den hellige Franciskus af Assisis og den hellige Dominikus' Sønner, der drog ud for at forkynde Folkene i de ny opdagede eller nu lettere tilgængelige Lande den sande Tro. I Lighed med Kirkens første Grundlæggere udviste ogsaa disse Apostlenes Efterfølgere et uforfærdet Heltemod, saa de ikke blot villige tog de største Strabadser paa sig, men ogsaa frejdigt hengav deres Liv som Martyrer, hvor dette fordredes af dem.

Begyndelsen af det 16. Aarhundrede bragte saa Refor-

mationen, og den førte — indirekte — til en storartet Rensning af Kirken i Europa, som jo — for utallige Medlemmers Vedkommende — unægteligt var bleven i høj Grad aflægs. Haand i Haand med Rensningen gik der en storlaaet Vækkelse af det kirkelige Liv baade indadtil og udadtil, og de Tab, som de store Frasald beredte Kirken, blev rigelig erstattede. Indadtil idet det religiøse Liv tog et Opsving, man aldrig før havde set Mage til. Netop Reformationens Aarhundrede kaldes Helgenernes Aarhundrede, fordi Kirken næppe paa nogen anden Tid har frembragt saa store Helgener. Udadtil idet der netop paa den Tid blev indlemmet nye store Provinser i Kirken, i Amerika, Indien, Japan o. a. St

Ved Udfoldelsen af dette dobbelte Liv i Kirken skulde efter det guddommelige Forsyns Plan, det samtidig med Reformationen fremstaaede Jesu Selskab spille en stor Rolle. Det blev udtrykkelig stiftet for at forkynde Troen blandt Hedningerne, og i lange Tider har det indtaget en Førerrolle blandt Kirkens apostoliske Arbejdere. Men af alle dem, som siden Reformationens Dage har arbejdet paa Troens Udbredelse i de hedenske Lande, er han, hvis firehundredaarige Fødselsdag oprinder den 7. April, den hl. Frants Xavier, den første og største, saa han betragtes og vil vistnok indtil Verdens Ende blive betragtet som Missionærernes Forbillede og Patron. Det er værd at se lidt nærmere paa hans Virksomhed.

Naar vi saa først betragter ham i Forberedelsens Tid, maa vi indrømme, at sjældent har nogen Mand været udrustet til et stort Værk med saa store Gaver som Xavier. Oprundet af en gammel spansk Adelslægt var han i Besiddelse af den Sindsadel der ikke kan nøjes med noget lavt, men kun stræber efter høje Formaal. I denne Henseende var han af samme Art som hans senere aandelige Fader Ignatius af Loyola. Men medens denne hovedsageligt stræbte efter krigersk Berømmelse, var det hos Frants de videnskabelige Laurbær, der syntes ham mest attraaværdige. Han var begavet med en skarp Forstand, hvormed han forenede en utrættelig Flid, og saaledes opnaaede han allerede i en temmelig ung Alder den Ære, at turde docere Filosofi ved Universitetet i Paris, mens han samtidig fort-

satte sine teologiske Studier. Hans Lærdom, hans elskværdige Væsen, hans Livsvandels ulastelige Renhed sikrede ham en Hædersplads blandt Universitetets Professorer og syntes at bebude ham en glimrende Fremtid i den videnskabelige Verden. Det var det Maal, han tragede efter. Men det var jo væsentlig et verdsligt Maal. Gud havde udset ham til noget højere.

Syogtyve Aar gammel lærte han den hl. Ignatius at kende. Denne havde imidlertid, greben af Guds Naade, givet Afkald paa sin krigerske Løbebane og forladt alt i Verden, og han hengav sig netop i Paris til de højere Studier for at forberede sig paa det ny Livsmaal, som han havde sat sig. Han havde nemlig allerede undfanget den Tanke at samle ligesindede Mænd omkring sig for i Forening men dem at vi sig til Troens Forkyndelse i det hellige Land. I Paris kom han til at bo sammen med Savoyarden Peter Faber og sin Landsmand Xavier. Den første vandt han hurtigt for sin store Plan. Den anden gav sig kun vanskeligt. Men da Frants engang rigtig havde faaet Øjet op for det Ord, Ignatius tilraabte ham, hver Gang de mødtes: »Hvad gavner det Mennesket, om han vinder den ganske Verden?« da var han ikke sen til at give Afkald paa alle verdslige Planer og blev helt opfyldt af Begejstring for Guds store Sag. Hans Hjerter var altid helt, hvor det var.

Nu begyndte under den hellige Ignatus' Ledelse den anden vigtigere Forberedelse, Indøvelsen i de Dyder, en Apostel nødvendigvis maa være i Besiddelse af, Hjærtets fuldstændige Løsrivelse fra de jordiske Ting, Kamp imod Kødets, Viljens Underkastelse i Lydighed og Ydmyghed og fremfor alt en inderlig Forening med Gud, som alene kan give den apostoliske Gerning Held og Velsignelse. Frants hengav sig til disse Øvelser med sin ildfulde Naturs hensynsløse Energi. Han levede ikke mere for sig selv, han levede kun mere for Gud og Sjælenes Frelse. Gud selv tog ham i Skole, førend han sendte ham ud paa den større Ekspedition, der skulde udfylde Resten af hans Liv og omgive hans Navn med en Glans, som siden aldrig nogen Apostel har naaet. Efter at de første Medlemmer af Jesu Selskab havde aflagt det Løfte at forkynde Troen i det hellige Land eller, i Fald de ikke inden et Aar kunde

naa derhen, da at stille sig til Pavens Raadighed, begav de sig i forskellige Grupper paa Vej til Italien, og paa denne Rejse, som de fromme Mænd i Fattigdommens Aand tilbagelagde til Fods, fik Xavier rig Lejlighed til fuldstændig at kue sit Kød; thi det er vanskeligt at danne sig et Begreb om alle de Strabadser, Lidelser, Savn, dertil de frivillige Spægelses, den heroiske Selvovervindelse i Sygeplejen, den Taalmodighed under sin egen Sygdom, den Selvopoffrelse i Skriftestolen osv., Frants maatte paatage sig. Han opnaaede ved Naadens Hjælp en sand Kærlighed til Kors og Lidelse. »At savne Kors«, sagde han, »det er at miste Livet«. Og da Gud i et Drømmesyn viste ham de utallige Kors, han paa sine senere apostoliske Rejser skulde faa at bære, da syntes de hans højmodige Sjæl for faa. P. Rodriguez, som sov i samme Kammer med ham, hørte ham højt udraabe: »*Amplius, Domine, amplius!*« »Endnu flere, Herre, endnu flere!« Saaledes var Apostelen uddannet. Han skulde ikke vente længe paa at faa sin Længsel stillet.

I Aaret 1539 bad Kongen af Portugal den hl. Ignatius om seks Ordensbrødre, som skulde forkynde Troen i Indien. Ignatius kunde kun give ham to og udvalgte Simon Rodriguez og Nikolaus Bobadilla. Men den sidste blev syg, og saa kom Frants i hans Sted. Ignatius tilraabte ham ved Afskeden: »Ikke blot Palæstina, ikke blot en enkelt Provins i Asien er det, Du skal vinde for Evangeliet, nej, umaadelige Egne, utallige Stater, en hel Verden.« Disse Ord var profetiske. Endnu var der en lille Vanskelighed at overvinde i Lissabon. Thi da de to fromme Ordensmænd ved deres Prædikener virkede saa velsignelsesrigt i denne Stad, at man snart ikke genkendte den mere, tænkte Kongen paa at beholde dem helt for sig. Men Ignatius fik maget det saaledes, at Rodriguez blev tilbage i Portugal, men Frants blev sendt til Indien. Det var den 7. April 1541, han gik under Sejl, sin store Fremtid i Møde. Hans Fødselsdag bliver ogsaa Fødselsdagen for hans Apostolat.

Nu begyndte der en apostolisk Virksomhed saa glimrende, at alle de, der blev Vidne dertil, mente i ham at se en anden hellig Paulus. I den Grad lignede baade hans Iver og hans Apostolats udvortes Skikkelse og hans Virk-

somheds Frugter hin første Hedrig-
 gaar den Aand, hvormed Xavier hede
 Opgave, saa kunde han trøstigt tilegne sig
 Ord: *Omnibus omnia factus sum?* «Jeg er
 alle, for at kunne frelse alle.» Om Bordet
 under den lange Sejlads — de kom først den 6. Maaned
 til Goa efter en seks Maaneders Ophold paa Mozambique
 — tog han Del i Matrosernes Lege for at forhindre de
 i al Raahed, Banden, Gudsbespottelser og andre Synder.
 Under deres Sygdomme plejede han dem med Fare for
 sit eget Liv. Han forstod ypperligt at omgaas de smaa og
 gennem dem at faa Indpas i de gamles Hjerter. Han for-
 smaaede ikke Omgangen med de store, hvor det gjaldt,
 at vinde deres Sjæle eller modarbejde al skadelig Indfly-
 delse fra anden Side. Men mest holdt han som en, der for
 Herrens Skyld har solgt alle sine Ejendele, af at omgaas
 de fattige og ringe og være deres Trøster, Hjælper og Be-
 skytter.

Naar man læser Beretningerne om hans apostoliske
 Arbejder, bliver man levende mindet om den hl. Paulus'
 Beskrivelse af, hvad han selv har maattet gennemgaa.
 »Ofte paa Rejser, i Fare for Floder, i Fare blandt Røvere,
 i Fare blandt mit Folk, i Fare for Hedninger, i Fare i
 Stæder, i Fare i Ørken, i Fare for Havet, i Fare blandt
 falske Brødre, i Møjsommelighed og Kummer, i idelig
 Nattevaagen, i Hunger og Tørst, i stadig Fasten, i Kulde
 og Nøgenhed.« Skal vi se paa et enkelt Træk! Ofte paa
 Rejser — ja, ligefra han havde viet sig til den apostoliske
 Gerning, var hans Liv en næsten uafbrudt Rejse. Kun
 sjældent opholdt han sig længe paa samme Sted. Fra Paris
 til Venedig, til Rom, til Bologna, over Bologna til Lis-
 sabon, til Indien, langs hele Forindiens Kyst, til Maluk-
 kerne, tilbage til Indien, til Kina, snart til Lands, snart til
 Vands, under de usigeligste Strabadser baade her og der,
 gentagne Gange udsat for de skrækkeligste Storme og truet
 af den kvalfulde Død i Bølgerne. I denne Henseende maa
 Paulus unægtelig vige for ham. Naar han rejste til Lands,
 benyttede han kun sjældent en Hest. Sædvanlig rejste han
 paa Apostlenes Heste. »Alle disse Strækninger,« skriver
 P. Josef Dahlmann S. J. »farer man nu saa let hen over

hvad enten man benytter Iltoget
 fra Schimonoseki til Kioto, eller
 en fra Ceylon til den malayske Halvø, fra
 Uforglemmeligt vil det være mig, da jeg
 fra Schimonoseki til Kioto gennemlede den
 Vej, paa hvilken engang Xavier, med bare Ben, i
 kolde Vintertid opsøgte Mikadoens Hovedstad. Hvad
 han i Dag naar i tretten Timer i et med al Luksus udstyret
 Iltoget — den mest moderne Spise- og Sovevagon mangler
 ikke — dertil behøvede den hellige 13 og flere Dage under de
 største Strabadser og Savn. Og da senere, under mit Ophold i
 Indien, Iltoget i en 60 Timers uafbrudt Fart bragte mig
 fra Bombay til hint Tutikorim, som Franciskus saa ofte
 havde besøgt, da kunde jeg ikke uden dyb Bevægelse
 mindes den apostoliske Vandrer, hvis Skridt havde helliget
 den Jordbund, som jeg saadan helt uden Møje havde be-
 traadt.« Kun en lille Prøve fra hans Apostolat i Japan,
 hvis største Øer han omtrent helt gennemvandrede til Fods.
 Det var paa Rejsen til Miako, som varede i tre Maaneder.
 Gentagne Gange for han vild med sine Ledsagere. En Dag
 blev de indhentede af en Rytter. Xavier tilbød denne at
 bære hans Bagage, dersom han vilde vise dem Vejen. Nu
 begyndte der en frygtelig Tur for Xavier. Det var midt i
 en ubanet Skov. Rytteren travede af Sted, saa hurtigt,
 som han kunde. Xavier anstrengte sig til det yderste for
 at holde Skridt. Til sidst kunde han ikke mere. Han faldt
 om og blev liggende. Rytteren brød sig ikke om ham,
 tog sin Bagage, og red sin Vej. Omsider fandt hans Ven-
 ner, som ikke havde kunnet følge saa hurtigt, ham og
 hjalp ham paa Benene. Hans Fødder var saa opsvulmede,
 at de næppe kunde bære ham. Alligevel fortsatte han sin
 Vej, og hvor han mødte Folk, undlod han ikke at prædike
 for dem. Mere end en Gang var han i Dødsfare, fordi
 hans Fjender stræbte ham efter Livet. Men Gud beskyttede
 ham paa iøjensfaldende Maade. En Dag da en stor Mængde
 Folk slæbte ham af Sted, for at stene ham, udbrød der plud-
 selig et saa voldsomt Uvejr, at hans Mordere skyndte sig
 at søge Ly og lod ham beholde Livet. Han kunde, naar
 han tænkte paa andre Missionærer, med Paulus sige: »I

flere Møjsommeligheder over al Maade mishandlet,
ofte i Dødsfare.« (Slattes.)

Den forhenværende Kirkebygning i Bredgade.

I Begyndelsen af dette Aar er der i Forsamlingsværelset i Bredgade 64 ophængt et interessant Fotografi, hvorpaa man ser noget af det kj. østerrigske Gesandtskabs Kapel, som blev nedrevet 1840. Tillige er der en Forklaring og en Beretning om Billedet og om de Bygninger, som findes derpaa. Da Tilstedekomsten og Forklaringen af Stykket skyldes et af Menighedens Medlemmer, henvendte vi os til vedkommende og bad ham meddele Ugebladets Læsere, hvorfra Stykket stammede, og hvad der ellers var at berette om det gamle Kapel. Der blev os da beredvilligt overladt følgende Notitser.

Billedet er et Fotografi efter et gammelt Maleri af Maleren Vilh. Ferd. Bendz*), malet 1822, det blev i Fjor erhvervet til det nye Raadhus, hvor det hænger i Magistratens I. Afdeling. Stykket er ikke stort c. 12×10 og forestiller kirurgisk Akademi set fra Fødselsstiftelsen; tilhøjre ses tillige noget af Fredriks Hospital. Imellem disse to Bygninger ligger der et Par andre Bygninger, hvoraf den ene nu er revet ned og hørte til kirurg. Akademi, hvorimod den anden endnu er beliggende der og hører til Fødselsstiftelsen. Over disse ser man et Tag, hvilket maa have hørt til den Bygning, som var det gamle Kapel, opført 1764 — 1765, som jo laa paa den samme Grund, hvor den nuværende St. Ansgars Kirke ligger. Det er ikke meget af Bygningen man ser, men den var heller ikke stor. I Følge Carl Bruuns »København« »var det en lav, uanselig Bygning uden Vinduer til Gaden.« Til højre for kirurgisk Akademi ser man paa Billedet noget af en Mur, Det var en Mur, som laa ud mod Bredgade,

*) Maleren V. F. Bendz født 1804 i Odense og død 1832 kun 29 Aar gl. paa Vejen til Rom i den italienske By Vicenza.

og hvor bag ved Kapellet var. Thi i Følge en Beretning fra 1850 af Professor G. Hetsch »laa Kirken gemt bag en Mur.« Naar der derfor i Carl Bruuns »København« staar, at der ingen Vinduer var til Gaden, var det jo noget, der til dels fulgte heraf. Selve Muren har sikkert været meget høj, antagelig saa høj som den nuværende Port ved kirurg. Akademi. Paa en lille Tegning (i den »Windingske Samling«) fra det forrige Aarhundredes Begyndelse er Muren angivet at være saa høj som Portene ved kirurgisk Akademi og Frederiks Hospital. Og i Tilfælde af, at Muren ikke havde været saa høj, vilde Gesimsen paa Portens*) Forside maaske ogsaa være trukket om paa Siden ud mod Kirken. Paa Porten ved den anden Side af Kirken ved Frederiks Hospital, løber Gesimsen om paa Siden. Men denne Port er ogsaa opført efter at Muren er nedreven. Da den nuværende St. Ansgars Kirke nemlig skulde opføres, blev den lagt saaledes, at den kom til at ligge midt imellem Frederiks Hospital og kirurg. Akademi, men herved frembød de to, til Muren grændsende Sidegaarde, ulige Bredde, og for at man ikke skulde bemærke denne Ulighed ude fra, opførte man de to Sidepavilloner. Men til den venstre var der ikke Plads nok, man maatte leje et Stykke Grund af Frederiks Hospital. For at faa dette Grundstykke maatte man rive den gamle Port ned og saa opføre en ny, hvilket den katholske Menighed maatte sørge for**).

At Kapellet laa bag en Mur, var maaske fordi det var fordret af Autoriteterne, da der ikke taaltes nogen som helst Slags katholsk Propaganda. I Sammenhold hermed kan anføres, at da St. Ansgars Kirke skulde opføres, maatte der hverken være Taarn eller Klokker eller Vinduer til Gaden.

I Følge Beretninger af endnu levende Trosfæller, der som Børn havde søgt det gamle Gudshus, lignede Kapellet nærmest en stor Sal, omtrent saa bred som den nuværende Kirke, men ikke saa dyb, den naaede ikke længere end til hvor Bænkene begynder ved Koret. Døbefonten

*) Porten og kirurg. Akademi er opført senere end Kapellet og Muren. Kirurg. Ak. 1784, Kapellet 1764—65.

***) I Følge en Beretning af Professor G. Hetsch 1850.

laa til højre og Skriftestolen til venstre for nedent. For oven i Koret til venstre laa Sakristiet, over dette var der en Loge til det kejserlige Gesandtskab. Det østerrigske Vaaben sad under Logen paa pensé Fløjl. Bænkene i Kirken var lukkede, og en hel Bænk kostede 2 Rd. om Aaret. Der var 3 Lysekroner, det var flade Ringe, hvorpaa Lysene sad. Gulvet var af røde Mursten. Loftet, der var fladt, kunde man næsten naa med Hænderne, naar man stod paa Orgelpulpeturen, som var over Indgangen. Vinduerne, som var firkantede, havde smaa Ruder. Væggene var uden Prydelser. Bag Kapellet, men sammenbygget med dette, var der en mindre Bygning med Stue og Kvist, her boede Kirkebetjenten, hvorimod de Gejstlige boede ude i Byen. Det hele var en Bindingsværksbygning af røde Mursten med afvalmet Tag af røde Teglsten, (hvilket man kan se paa oven omtalte Billede) og uden Kælder under. Bag Kapellet var der en lille Have, (ikke den nuværende, der til dels ligger paa et Grundstykke, som er lejet af Frederiks Hospital) og paa hver Side en smal Gaard lige som nu. For at komme ind i Kapellet, kom man ude fra Gaden gennem en Port, som var i Muren nærmest ved kirurgisk Akademi, ind i den ene Sidegaard, hvorfra Indgangen var til Kapellet under Orgelet lige som nu.

Alteret, som fandtes i Kapellet er det, som nu findes i Rosenkrans Kirken. Ved en Reparation af det gamle Kapel, som fandt Sted efter 1819, blev der anskaffet flere nye Ting, som Orgel, Døbefont og Alter, saa det er antagelig det, som endnu eksisterer. Dog er der sket nogen Forandring, idet Bagklædningen med de 4 Kirkefædre er sat til, da det blev anbragt i Rosenkranskirken, hvorimod der mangler to smaa hvide Statuer, som tidligere stod mellem Søjlerne paa Tabernaklet. Før det kom til Rosenkranskirken, var det i St. Josephs Søstrenes Kapel i Frederiksberg Allé 17, hvortil det var flyttet fra Bülowvej. Tidligere havde det været benyttet som Højalter i det nu nedlagte St. Knuds Kapel (Ny Kongensgade 17.) Medens den nuværende St. Ansgars Kirke opførtes, holdtes Guds-tjenesten hos den østerrigske Gesandt, som den Gang boede i Hornung og Møllers nuværende Ejendom. Det er jo ret

antageligt, at dette Alter ogsaa har været benyttet her i den Tid.

Naar der i Carl Bruuns Bog staar, at Kapellet kunde rumme 600—700 Mennesker, passer det vist ikke, da det som ovenfor beskrevet, var mindre end den nuværende Kirke, som vel ikke en Gang kan rumme saa mange.

At der ved festlige Lejligheder, maaske ved den østerrikske Kejsers Navnedag, har fundet højtidelig Gudstjeneste Sted, fremgaar af Louise Heibergs Bog »Et Liv genoplevet i Erindringen.« Her i fortæller hun, at hendes Fader, som var Katholik,*) gerne vilde have hende med i Kirke, og til Tider sagde til hende: »I Morgen er der en stor Fest i vor Kirke med Pauker og Trompet, følger du ikke nok med?«

Kapellet, som var opført og holdtes paa Kejserinde Maria Theresias Foranstaltning, var kun en foreløbig Bygning, thi Kejserinden havde lovet at opføre en bedre og solidere Kirke senere hen. Og allerede i Foraaret 1771 besluttede derfor den østerrikske Regering at opføre en ny Bygning og ansøgte den danske Regering om at faa anvist en Plads hertil. Der kom dog intet ud heraf, da den sjællandske Biskop erklærede, at det stred mod Loven og Anordningerne, eller maaske ogsaa snarere fordi Struense ikke havde Tid til at beskæftige sig med denne Sag. Aaret efter vilde Kejserinden selv købe det Terrain, paa hvilket Kapellet stod, og som ejedes af Hoftømmermester Zuber og Justitsraad Peter Boertmann, men Biskoppen udtalte sig paany derimod og støttedes ivrig af Magistraten. Først i November 1774 tillodes Skødets Læsning og Protokollering, ved at den romerske kejserlige Chargé d'Affaires henvendte sig til Udenrigsminister Grev Bernstorff. Men da den østerrikske Afsending Baron von Bender i 1784 androg om Tilladelse til at opføre et nyt Gudshus for den katholske Menighed, erklærede Magistraten sig bestemt herimod, at en katholsk Kirke i København skulde bære Navn efter eller staa under en fremmed Overherres Beskyttelse**).

*) Født i Honnef ved Bonn. død d. 14. 11. 1834 og begravet paa Assistents Kirkegaard katholsk Afdeling.

**) I Følge Carl Bruuns »København«. Se i øvrigt Nordisk Ugeblad Nr. 44—45, 1892.

Imidlertid var den katholske Menighed selv bleven sat i Stand til at opføre en Kirke, idet den i Aaret 1813 afdøde Etatsraad, Vinhandler Kristian Peter Bianco i sit Testamente havde indsat den katholske Menighed som Universalarving med Forpligtelse til at drage Omsorg for, at der opførtes et værdigt grundmuret Gudshus og Kirkeskole. I flere Aar havde man forgæves søgt efter en passende Byggegrund og ansøgt Hs. Majestæt Kongen om Tilladelse til at opføre en Kirke. Saaledes havde en af Menighedens Medlemmer, da den katholske Menighed ikke selv kunde, erhvervet en Gaard ved Holmens Kanal, den nuværende Landmandsbankens Bygning, for at der skulde opføres en Kirke der; men det hed sig, at der ikke maatte ligge en Kirke paa den Vej, som Kongen kørte, naar han skulde til Højesteretten paa Christiansborg Slot. Først i 1840 blev man enig med Wiener Hoflet om at nedrive det gamle brøstfældige Kapel, som man indtil nu atter og atter havde maattet reparere, og opføre en ny Kirke paa samme Grund.

• Meddelelsen af ovenstaaende har anmodet Redaktøren om at opfordre alle, som skulde sidde inde med Oplysninger eller være i Besiddelse af noget Billede eller en Tegning vedrørende det gamle Kapel, at meddele det til Redaktionen eller Hr. Aug. Hoffmann, Valby.

Jesu Kors.

Långsamt

O Kors, hvorfra min Frelser, udspændt af Bøddelhænder, sin Fred paa
 Jord nedsender, sin Fred paa Jord nedsender.

○ Kors, hvorfra min Frelser,
 Udspændt af Bøddelhænder,
 Sin Fred paa Jord nedsender! ;:

Du, som Guds Søn har baaret,
 Hvo kan Dig værdig prise,
 Tilbørlig Ære vise! :;

Du er det Sejrsbanner,
 For hvilket Fjenden hæver,
 Naar vi i Kamp det hæver. :;

Og Du er Støttestaven,
 Ved hvilken tryk og rolig
 Jeg naar til Lysets Bolig. :;

Du er det Smertens Leje,
 Paa hvilket Jesus Livet
 For vor Skyld har hengivet. :;

Derfor, o Jesus, vil jeg
 Dit Kors med Taarer væde,
 Min Syndeskyld begræde. :;

O Kors! lad mig dig favne,
 Dig til mit Hjærte trykke!
 I Liv og Død min Lykke! :; *)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fredericia. Den nye Skolebygning i Fredericia, som kortelig blev omtalt i Ugebladets Nr. 4, har nu faaet sin officielle *Indvielse*, idet der Torsdag Eftermiddag den 29 Marts forsamledes en større indbudt Kreds i den smukke høje og luftige Gymnastik- og Festsal. Alle Byens Blade bringer et velvilligt Referat. Vi holder os i det følgende til »Fredericia Avis«s Referat.

». . . I den Anledning holdtes en lille Festlighed paa Skolen i Gaar Eftermiddags, ved hvilken Menighedens Præst, Lærere og Forstanderskab, Provsten, Borgmesteren, Byraadet, Repræsentanter for Skole- og for Sundhedskom-

*) Melodien efter *Wackernagels* og *Kehreins* Samlinger; findes i firestemmig Bearbejdelse i *Kønens* Kirchenlieder; synges trestemmigt i St. Andreas Kirken i Ordrup i den stille Uge.

missionen, den reformerte Menigheds Præst, Arkitekten Bygningshaandværkerne og Dagspressen var til Stede.

Efter at Forsamlingen var kommen til Sæde i den høje lyse Gymnastiksal, bød Pastor *Heiden* Velkommen og takkede alle dem, der havde efterkommet Indbydelsen til at bese den nye Skolebygning.

Byggeudvalgets Formand, Bogbinder *Wenk*, gjorde Rede for Udvalgets Arbejde, Byggemidlernes Tilvejebringelse og Anvendelse. Taleren oplyste, at Skolen med alt Tilbehør og en Del Extraudgifter (saaledes Flytning af St. Josefs Hospitals Lighus) kostede ialt ca. 37,700 Kr. Efter en Tak til Arkitekt Jespersen og til Haandværkerne overleverede Taleren paa Byggeudvalgets Vegne Skolebygningen til Menigheden.

Pastor *Heiden* modtog paa Menighedens Vegne den smukke velindrettede Skole med Glæde og Tak samt med Haab om, at Skolens Gerning maatte blive til Velsignelse for den Ungdom, til hvis Tarv den var rejst.

Præsten sluttede med en Tak til de kommunale Myn-digheder for den Imødekommenhed, man der havde fundet og fremdeles haabede paa.

Borgmester *Scharling* udtalte paa egne, paa Byraadets og Byens Borgeres Vegne de bedste Ønsker for den nye Skole og dens Gerning.

Efter at endnu et Par Talere havde haft Ordet, rejste man sig for under Arkitektens Ledelse at tage Lokalerne i Øjesyn. Der var kun en Mening om, at her var udført et fortjensfuldt Arbejde baade med Hensyn til Soliditet og til skønsom Benyttelse af Pladsen.

Skolen, der er opført af røde Mursten paa Sokkel af Ølands Sten, er indrettet paa følgende Maade:

I Kælderen er der et Rum til Skolebade med tilhørende Omklædningsrum, et Vadskerum, et Viktualierum, et Brændselsrum, et Arbejdsrum for Portneren samt et Rekviritrum til Gymnastikapparater.

Gymnastiksalen, der strækker sig igennem en Del af Kælderetagen og Stueetagen, er forsynet med et smukt Bjælkeloft og udmærket godt belyst.

I Stueetagen findes desuden 2 Klasseværelser, medens der paa 1. Sal er 4 saadanne.

Loftsetagen er indrettet til gode rummelige Lejligheder for henholdsvis en Lærer og Portneren.

Adgangen til Klasserne, til Kælderen og Gymnastiksalen sker ad to brandfri Trapper, der ligesom de brandfri Gulve i Vestibulen er belagte med Terazzo.

Legepladserne er smukt indhegnede, og findes der baade i Drengenes og Pigernes Gaard en Tagskærm, hvorunder Eleverne kan opholde sig i daarligt Vejr. Medens

Gaarden omtales, finder vi Anledning til at omtale det nye Lighus, som det paa Grund af Skolens Opførelse har været nødvendigt at bygge inde paa Hospitalets Grund. Denne Bygning er ikke alene af originalt Udseende, men virker med sin smukke Bagfacade langt mere tiltalende og harmonisk end den Slags Bygninger plejer.

I det hele virker Skolen med dens Omgivelser smukt og tiltalende og gør et overordentlig solidt og praktisk Indtryk, der baade gør Arkitekten og Haandværkerne Ære.

De forskellige Arbejder har været overdraget til Murmester C. M. Sørensen, Tømrermestrene Møller & Jensen, Blikkenslager C. Madsen og Malermester Jensen, medens Ovne og Terazzogulve er leverede af henholdsvis Hess i Vejle og Cementvarefabrikant Dalhoff Larsen i Aarhus.

Arkitekt Jespersen, der ogsaa forestaar Opførelsen af det foranliggende Bygningskompleks »St. Knudsborg«, har fungeret som Arkitekt og tilsynshavende.

Efter at Bygningen var beset, samledes man paany i Gymnastiksalen, hvor der var serveret Forfriskninger, og hvor der endnu en Gang fra mange Sider bragtes Skolen og dens Ledere, samt de Mænd, ved hvis Arbejde den nye Bygning var rejst, Lykønskninger og Anerkendelse.«

Aalborg. Søndag den 1. April fandt her en stor Højtidelighed Sted. Seks Børn, tre Drengene og tre Piger modtog for første Gang den hl. Kommunion, som Sognepræsten, højærv. P. Ikenmejer rakte dem. Højtideligheden begyndte Kl. 9, og ledsagede af alle Skolebørnene førtes Først-kommunikanterne ind i Kirken. Kirken var som Passions-tiden tillader det, smagfuldt udsmykket, og var fyldt indtil sidste Plads. Under den smukke og gripende Prædiken, som P. Ikenmejer holdt, fyldtes manges Øjne med Taarer Mange Voksne toge Del i Børnenes Glæde, idet de tillige med dem modtog deres Gud og Frelser i den hl. Kommunion. Højtideligheden sluttedes med Afsyngningen af: »Fast skal min Daabspagt evig staa!« — Om Eftermiddagen var der Festandagt med Prædiken; man endte med den prægtige Salme: »Store Gud, vi love Dig.«

Vor elskede Søn François Xavier d'Auchamp
døde i Dag den 4de April.

R. I. P.

Eugénie d'Auchamp, f. Richard. F. L. d'Auchamp.

Begravelsen foregaar i Stilhed.

P »St. Johannes« intet Møde i den stille Uge. Næste Møde
 * Fredag d. 20. ds. Kl. 8½ Aften i den gamle Villa Haveselskabs Vej 3. Foredrag af Hr. Grosserer Vogt.

Kirkelig Kalender.

- Søndag den 8. April. Palmesøndag.** — Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af den hl. **Paaskekommunion.** — 9. M., 10. Ti., 11. O. Ferialdage. (Tirsdag og Onsdag oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den hl. Messe — under »Skolemessen« paa Dansk.)
- Skærtorsdag den 12. April.** Kun een Messe i hver Kirke.
- Langfredag den 13. April.** Kun een »Præsantifikatmesse« i hver Kirke. Korsets Afhylling og Hylding. Lidelseshistorien efter Johannes.
- Paaskelørdag den 14. April.** Ildens og Paaskelysets og ev. Døbevandets Indvielse før den eneste Messe i hver Kirke.
- Søndag den 15. April. Herrens Opstannelse. 1. Paaskedag.**
- Mandag den 16. April 2. Paaskedag.**

Gudstjenesteordning.

- St. Ansgars Kirke. Palmesøndag Kl. 9½** højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession: derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien efter Matthæus. — **Skærtorsdag Kl. 9** Pontifikalmesse, de hh. Oliers Indvielse og derefter Procession. — Kl. 3 foretager Biskoppen den højtidelige Fodtvætning. — Kl. 6 Aftenandagt til det hl. Sakramente med Prædiken. — **Langfredag Kl. 10** Pontifikal-Gudstjeneste: Lektie, Lidelseshistorien efter Johannes synges. Forbønner, Korsets Afhylling og Hylding, Procession og Præsantifikatmesse. — **Paaskelørdag Kl. 8** Ildens og Paaskelysets Indvielse, de tolv Profetiers Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og henved Kl. 9 Højmesse og Vesper. 1. **Paaskedag Kl. 6** Morgen: Korsets højtidelige Optagelse; derefter Procession, Levitmesse og Prædiken; Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 6 Festandagt og Prædiken. — 2. **Paaskedag Kl. 8** stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 5 Aften Festandagt.
- Rosankranskirken. Palmesøndag Kl. 8** stille Messe; Kl. 9½ Palmevielse, hvorefter Højmesse med Prædiken; Kl. 5 Katekese. — **Skærtorsdag Kl. 7** stille hl. Messe; Kl. 5 Andagt til det allerh. Sakramente. — **Langfredag Kl. 10** Gudstjeneste med Prædiken; Kl. 5 Korsvej med Prædiken. — **Paaskelørdag** begynder Gudstjenesten Kl. 7; Højmesse henved Kl. 8½. — **Paakesøndag:** Korsets Optagelse med Prædiken og Højmesse Kl. 6; anden Højmesse med Prædiken Kl. 10 og Efterm. Kl. 5 Festandagt. — **Paaskemandag.** Højmesse Kl. 10; Festandagt Kl. 5.
- St. Anna Kirke. Skærtorsdag.** Kl. 7 h. Messe. Kl. 6 Andagt til det allerhelligste Sakramente med Prædiken. — **Langfredag** Kl. 10 Gudstjeneste: Kl. 6 Aften Korsvej og Prædiken. — **Paaskelørdag** begynder de kirkelige Ceremonier Kl. 7 og henved Kl. 8½, Højmesse. — **Paakesøndag** Kl. 7 hl. Messe med Prædiken; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — **Paaskemandag** Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt.

Jesu Hjerter Kirke. Palmesøndag: Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Palmevielse og Procession; derefter Højmesse. — Skærtorsdag er der kun en h. Messe Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Om Aften Kl. 6 Prædiken og Andagt. — Langfredag begynder den højtidelige Gudstjeneste Kl. 10. Om Aftenen Kl. 6 Prædiken og Andagt. — Paaskelørdag begynder Ceremonierne Kl. 8 $\frac{1}{2}$; Højmassen fejres henved Kl. 10. — Paaskesøndag. Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Levitmesse med Prædiken Kl. 10. Om Aftenen Kl. 6 Prædiken og Festandagt. — Paaskemandag. Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Aften Kl. 6 Festandagt.

St. Josefs Kirke (Griffenfeldtsgade): Palmesøndag Kl. 9 Palmevielse og Højmesse; Kl. 3 Andagt. — Skærtorsdag Kl. 6 $\frac{1}{2}$ hl. Messe og Tilbedelse af det Allerhelligste hele Dagen; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt. — Langfredag Kl. 9 Præsanktifikatmesse, Kl. 3 Korsvej. — Paaskelørdag Kl. 6 Morgen Idens og Paaskelysets Indvielse, Litani og h. Messe. — Paaskesøndag Kl. 6 $\frac{1}{2}$ h. Messe, Kl. 9 Korssets Optagelse og Højmesse, Kl. 3 Festandagt. — Paaskemandag Kl. 9 Højmesse, Kl. 3 Festandagt.

St. Knuds Kapel. Skærtorsdag Formiddag Kl. 7 stille Messe. Langfredag og Paaskelørdag ingen Gudstjeneste i Kapellet. — Paaskesøndag Kl. 8 stille Messe; Kl. 3 Festandagt. — Paaskemandag Gudstjeneste som paa alm. Søndage.

Slagelse. Palmesøndag og anden Paaskedag holdes Gudstjenesten som sædvanlig (Bredegade 17).

Den aarlige Kollekt for de hh. Steder i Palæstina finder Sted paa Langfredagen i samtlige Kirker og Kapeller.

Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom i Fjor under Messerne i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Anna Kirke blive foranstaltet en offentlig Indsamling, i Stedetfor den sædvanlige Kollekt til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys.

Den eucharistiske Foening. Skærtorsdag Fælleskommunion Skærtorsdag og Langfredag Tilbedelse fra Kl. 11 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$ begge Dage efter Aftale.

Elisabethforeningens

aarlige

Basar med Tombola og Restauration,

som afholdes til Bedste for forældreløse Børn Palmesøndag den 8. April fra Kl. 9 Morgen til Kl. 8 Aften og Mandag den 9. April fra Kl. 9 Form. til Kl. 4 Efterm., i Skolelokalerne, Bredegade 67, St. o. G., anbefales til Menighedens Velvilje.

Basaren er en væsentlig Støtte for Foreningens Virksomhed. De mindste Gaver modtages med Taknemmelighed og Enhvers Besøg paa Basaren er kærkomment. Skriftlige Indbydelser udsendes ikke.

Bestyrelsen for Elisabethforeningen:

Fru A. Osterhammel,	Frøken C. Tetzlaff,
Nørrefarimagsg. 15 ² .	Ved Stranden 10 ¹ .
Frøken F. Strathøcker,	Joh. Braun,
Villa Sommerly, Charlottenlund.	Sognepræst.

Næste Nr udsendes først Paaskelørdag paa Grund af den h. Langfredag.

Bopælsforandringer maa snarest anmeldes paa nærmeste Postkontor.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 15.

Søndagen den 15. April.

1906.

INDHOLD: Paaskebanneret. — Den hellige Frants Xavier. — Karmelitermunkenes Sygehus i Helsingør. — »Vor Frue af Danmark« i K. F. U. M. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Gefle. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Paaskebanneret.

Kristus triumferer over alle sine Fjender, siden han sejrrig gik frem af Gravens Skød. Paa Paaskedagen er Kristi Kors bleven Kristendommens Fane.

Hvormange fjendtlige Flag og Bannere er der ikke i Aarhundredernes Løb bleven opstillet imod denne Fane, imod Paaskebanneret! Hvor det end er bleven plantet, der er det altid bleven et Modsigelsens Tegn.

Men det hedder jo: »Hersk midt iblandt dine Fjender! — Rejs Dig, Herre, og adsplit dine Modstandere!« Fra det af, at Kristus rejste sig af Graven, adsplitter han sine Fjender. De samler sig paany og bliver atter adspaltet, jaget paa Flugt og tilintetgjort.

Først var det *Jødernes* fjendtlige Fane, som blev løftet imod ham. Han spredte dette Folk ud over alle Lande. — Tre Aarhundreder igennem var *Romerriget's* trodsige Ørne opplantet imod Kristi Fane. De stod i Pilati Domhus; ved Korset og ved Graven var de igen; de stillede sig i Vejen for Apostlene og for Martyrerne i hele tre Aarhundreder.

Hvor er nu det romerske Rige? — Den Opstandnes Fane — den vajer endnu!

Islam drog ud med sine Felttegn og Standarter. Dens Magt er nu knækket — den er bundet og bastet, — men den Opstandnes Fane vajer endnu. — I *Kristenhedens Midte* rejste man *Oprørsfanen* imod ham, som er Kristi Stedfortræder. — Klippen, hvorpaa Kirken er bygget, vilde man sprænge. De bragte Splid ind i Kristenheden, men blev selv Offer for deres egen indre Splid og Strid! — Kristi Fane vajer endnu frank og fri fra Kirken paa Klippen.

Atter andre stormer frem. »*Frihed*«, »*Lighed*«, »*Oplysning*«, »ned med Kirken«, saaledes staar der paa deres Faner. Men alle synker efterhaanden i Støvet, medens Kristi Fane vajer. — De romerske Ørne rejser igen deres Hoveder under det franske Kejserdømme. Vidt om Lande fløj de, og slog mange Steder ned med deres Kløer. Men hvor er de nu, disse Felttegn? Hvor er han, som gav sine Soldater dem i Hænde? Død! Forvist til en lille Ø ude i Verdenshavet. — Men Kristi Fane er uovervindelig, som Kristus selv er uovervindelig, udødelig. Kristus er opstanden!

Og til denne Fane er I, Kristne, alle bleven hværvet. Til denne Fane har I svoret. Vær trofast imod denne Fane, dvs. imod Kristi Sag. Hvor eders Fane er, der maa I ogsaa være! — »Søger ikke den levende blandt de døde!« saaledes talte Englen til Kvinderne ved Kristi Grav. Heller ikke I maa søges blandt de døde. — Men hvor er den aandelige Død? — Hvor Synden hersker, hvor Troen fornægtes, hvor der er Fylder og Utugt, hvor der hersker Uærlighed og Bedrag, hvor Ægteskaber brydes og falske Eder sværges, dér er de døde, dér maa I ikke findes. — Hold Kristi Fane højt!

(Efter Biskop Eberhard af Trier.)

Den hellige Frants Xavier.

Til hans 400-Aars Fødselsdag (født 4. April 1506).

(Sluttet.)

Hele Xaviers Liv maatte forekomme os ubegribeligt, dersom man ikke alle Vegne tydeligt sporede Guds Finger. Uden et særligt Forsyn, uden særlig guddommelig Hjælp, kunde han ikke have fristet Livet under de utallige Møjsommeligheder og de frivillige Spægelser, han føjede til. Men det ubegribelige bliver begribeligt, naar man ser, hvorledes hele hans Liv blev baaret op af Guddomsmagten. I ham genoplivedes den apostoliske Tids Vidundergave paa den mest paafaldende Maade. Undergerninger hørte i hans Liv til de dagligdags Fremtoninger. De syge, som han har helbredt ved Bøn eller Velsignelse, kan vist ikke tælles. Ja naar han paa Grund af sin Prædiken ikke selv kunde gaa til de syge, saa sendte han nogle af de Børn, som stod i Nærheden, med sit Krucifiks derhen og bød dem lægge Krucifikset paa de syge. Og ogsaa saaledes blev de helbredet. Der er vist ingen Helgen, der har opvakt saa mange døde til til Livet; for ikke at tale om mindre paafaldende, eller i vantro Menneskers Øjne tvivlsomme Tilfælde, saa er der mindst to døde, som han kaldte tilbage af Graven. En Dag prædikede han for en stor Mængde Hedninger, som dog ikke lod sig røre ved hans Ord. »Velan,« sagde han, »vil I ikke tro mig, saa tror ham, som kan bevise mine Ords Sandhed.« Og idet han pegede paa en Grav i Nærheden, hvori de Dagen i Forvejen havde jordet en død, sagde han. »Aabn Graven! Træk Liget frem, og se, om Manden virkelig er død.« De trak Liget frem og raabte: »Han stinker allerede. Han er visselig død.« Da forrettede Xavier en kort Bøn og henvendte sig saa til den døde: »I den levende Guds Navn befaler jeg dig at staa op for at bevise mine Ords Sandhed.« Og straks stod den døde op. Da bekendte Mængden, at Xaviers Gud var den sande Gud. Paa en lignende Maade opvakte han et Barn, som allerede i tre Dage havde ligget i Graven. Ja selv hans eget Legeme skulde endnu efter Døden fejre en stor Triumf over Døden, idet det bevarede sin naturlige Friskhed i over tre Aarhundreder. (Jfr. »Varden«, Marts 1906. S. 86.)

Skal vi undres over, at han ogsaa sad inde med Profetiens Gave, at han mange Gange paa det nøjagtigste forudsagde fremtidige Ting, Storm paa Søen, Skibes Undergang eller Frelse, Menneskenes Fremtidsskæbne o. lign., at han læste Hjerternes Hemmeligheder og saa Ting, som skete mange hundrede Mil derfra? Men det er en Gave, som ofte findes i de helliges Liv. Særegen for ham var Genoplivelsen af en Gave, som fandtes meget hyppigt blandt de første Kristne, nemlig Sprogenes Gave. Da han kom til Indien, maatte han lære det første ny Sprog omtrent med de samme Vanskeligheder, som det vilde volde os. Men senere talte han uden videre de Folks Sprog og forskellige Dialekter, hvortil han kom, paa Malaga, paa Molukkerne, i Japan, Sprog, som han aldrig før havde hørt; og hvad der er endnu vidunderligere, det hændte engang, da han sejlede ombord med Folk af mange forskellige Tungemaal, at alle forstod ham i deres eget Sprog, saaledes som det skete i Jerusalem den Pinsedag, da Petrus holdt sin første Prædiken. Intet Under, at Xavier satte en Tillid til det guddommelige Forsyn, som ingenting kunde rokke. En Gang, mens han opholdt sig paa Kap Komorin, blev hans Kristne overfaldet af vilde, grusomme Hedningeskarer. De vilde allesammen være blevne myrdet, dersom Fjenderne havde sejret. Da stillede Xavier sig i Spidsen for den lille Hob, drog med sit Krucifiks i Haanden Fjenden i Møde og befalede ham i Guds Navn at vige. Og Fjenden studsede, standsede, forfærdedes og flygtede over Hals og Hoved, uden at de kristne behøvede at gøre Brug af deres Vaaben.

Naar der nu spørges efter Frugterne af hans Prædiken, da vilde det være spildt Umage at tale om alle de mange Syndere han har omvendt, de mange fromme Sjæle, han har ført paa Hellighedens Vej, selv de mange Hedninger, han har vundet for den sande Tro. Han selv skriver, at mange Gange kunde han ikke mere løfte sin Arm for at hælde Daabsvandet over Neofyterne, og hans Stemme blev hæs af at gentage Daabsordene. Antallet af de omvendte anslaaes til mindst 1 Million; andre nævner større Tal. Men det store Tal er ikke Hovedsagen. Man har bebrejdet ham, at han var for hurtig til at døbe, at det bare kom

ham an paa at faa saa mange døbt som muligt uden at bryde sig om en grundig Undervisning. Det kan være, at han døbte hurtig; det gjorde Paulus ogsaa, straks efter sin første Prædiken 3000. Men Xavier forsømte ikke først at forvise sig om Neofyternes Værdighed, og han forsømte heller ikke at skaffe dem Lærere, der kunde fortsætte og uddybe Undervisningen. Og at han ikke har overilet sig, derpaa aflagde hans nyomvendte den mest glimrende Prøve, der kan tænkes, Martyrprøven. Der er ikke mange saa skønne Blade i Kirkens og specielt Missionens Historie, som de, hvorpaa Japans Heltekampe er skrevet. Ganske kort efter Xaviers Død udbrød Forfølgelsen, der forøgede Martyrernes Tal med flere Hundredetusinder, og skønt de Kristne derefter i over 2 Aarhundreder var berøvede alt præsteligt Tilsyn, holdt dog den katholske Tro sig, indtil der kom nye Missionærer i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. Paa Frugterne skal man kende Træet. Disse Frugter viser, at man med Rette kalder Xavier for Indiens og Japans Apostel.

Dette Hædersnavn tilkommer ham endnu af en anden Grund. Hvad der — bortset fra det personlige Arbejde, Xavier satte ind paa sin Virksomhed — imponerer mest ved hans Apostolat, det er det geniale Blik, hvormed han overskuede, den organisatoriske Kraft, hvormed han beherskede sin Opgave. Havde han ikke gjort andet end prædike her og prædike der, saa var han, om han end havde døbt nok saa mange Sjæle, dog ikke andet end en ivrig Missionær. Dem havde der været mange af før ham. Dette var da heller ikke Formaålet med hans mange Rejser. Han fulgte ved dem en velovervejede Plan. Hele Indien ompændte han med et Næt af sammenhængende og velorganiserede Missionsstationer, for at det indre Sammenhæng skulde give hans Værk Fasthed og Varighed; og ud fra Indien trængte hans Forskerblik til det fjerntliggende Japan og Kina, der gik som et organisk Led ind i hans store Plan. Med dette Maal for Øje foretog han sine egne Rejser, med dette Maal for Øje uddannede han sine Missionærer; det maatte være »Mænd, man kunde bruge alle Steder, hvor Guds Tjeneste trængte til dem, i Malaga og i Kina, i Japan og i Pagu«. Saaledes blev han Ophavs-

mand til den storslaæde Missionsvirksomhed, den katholske Kirke nu i henved fire Aarhundreder har udfoldet i det fjerne Østen og efter samme Mønster ogsaa i andre Lande. Det store Værk og dets herlige Resultater er byggede op paa det Gruudlag, Xavier har lagt.

»Kun Guds Kirke,« kan vi slutte med P. Dahlmann, »er i Stand til at virkeliggøre dette Ideal.« Og ogsaa hans Ønske gør vi til vort. »Gid 400 Aars Dagen for hans Fødsel maatte vække ny Kræfter for hint Apostolat. Siden den Dag, da Middelalderens ungdomskraftige Folk i Korsets Skygge fandt Kilden til det højeste aandelige og sædelige Fremskridt, blev der ikke aabnet noget taknemmeligere Arbejdsfelt for Kirkens Verdensapostolat. I det Program, som engang foresvævede Japans Apostel, er den Vej betegnet, hvorpaa ogsaa for den østasiatiske Kultur Folkeapostelens Ord skal aabenbare sin evig unge verdenfornyende Kraft: Kristus i Gaar og i Dag, Kristus i al Evighed.«

sr.

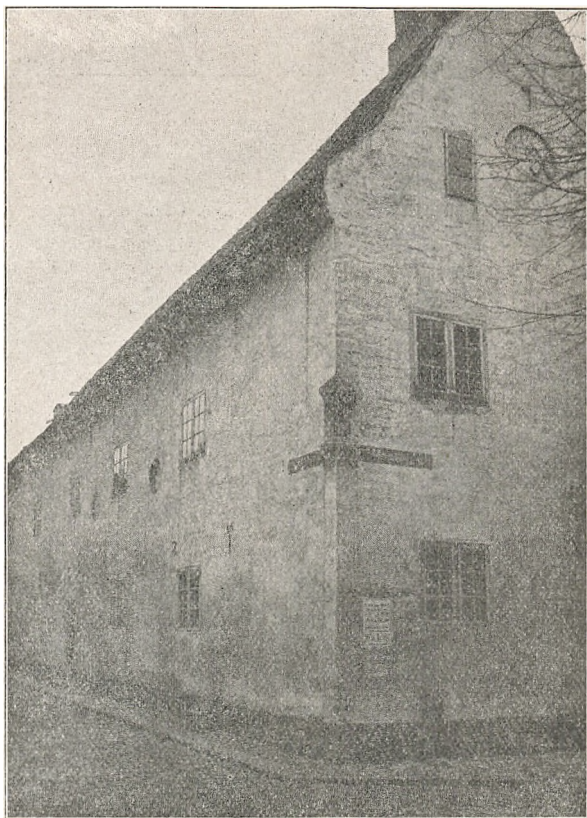
Karmelitermunkenes Sygehus i Helsingør.*)

Det lykkedes for nogle Aar siden efter megen Strid og store Anstrengelser at redde det gamle, smukke Helligaandshus i Randers fra Undergang, og det er nu af alle anerkendt som en af Randers', ja hele Nordjyllands, ejendommelige arkitektoniske Mindesmærker. Og det lykkedes for kun ganske kort Tid siden med noget færre Anstrengelser og mindre Strid at redde en af Københavns gamle Bygninger, Nikolai Taarn.

Hvis man deraf vilde drage den Slutning, at vore ældre arkitektoniske Mindesmærker virkelig nu havde Udsigt til en lang, uantastet og sorgfri Alderdom, har de sidste Dages Begivenheder kun i meget ringe Grad bekræftet den. Er vi virkelig ikke naaet videre endnu, end at der maa føres en haardnakket Kamp for at bevare en af vore faa middel-

*) Efter »Architekten«, hvis Red ogsaa velvillig har overladt os Clicheerne.

alderlige Bygninger fra Tilintetgørelse, tilmed naar de Ofre, der kræves af Stat og Kommune, er saa forholdsvis ubetydelige, som Tilfældet er med det gamle Sygehus i Helsingør? Det er sandt nok, at Livets praktiske og økonomiske Krav fordrer deres Ret, men vi burde dog, belært af lange Tidens sørgelige Erfaringer, efterhaanden kunne

Sydflojen set fra Øst.

K. Hude, Fot.

forstaa, at der gives andre Værdier, nationale og kunstneriske, der i det lange Løb langt overvejer en maaske kun rent øjeblikkelig pekuniær Vinding. Og med Hensyn til Sygehuset i Helsingør gælder de praktiske Stormløb mod Huset tilmed mindre, da det meget vel vil kunne anvendes til kommunale Formaal.

Det drejer sig oven i Købet her om en Bygning, der

er en i mange Henseender mærkelig Repræsentant for dansk middelalderlig Arkitektur. Vi har forholdsvis mange middelalderlige Kirkebygninger tilbage, men hvad Tiden har levnet os af anden Bygningskunst fra Middelalderen, er sandelig ikke saa meget, at vi har Raad til at handle let-

Sydflojen set fra Vest.

K. Hude, Fot.

sindigt med den. Sygehuset i Helsingør er endelig et Led i hele det Klosterkompleks, det betydeligste Danmark har bevaret, der husede Helsingørs Karmelittersamfund*). Vilde det da ikke være inkonsekvent, med stor Bekostning og Omhu at restaurere Størsteparten af dette Klosterkompleks,

*) Det skal med Tak anerkendes, at Staten overfor dette Kloster har vist en forstaaende Rundhaandethed.

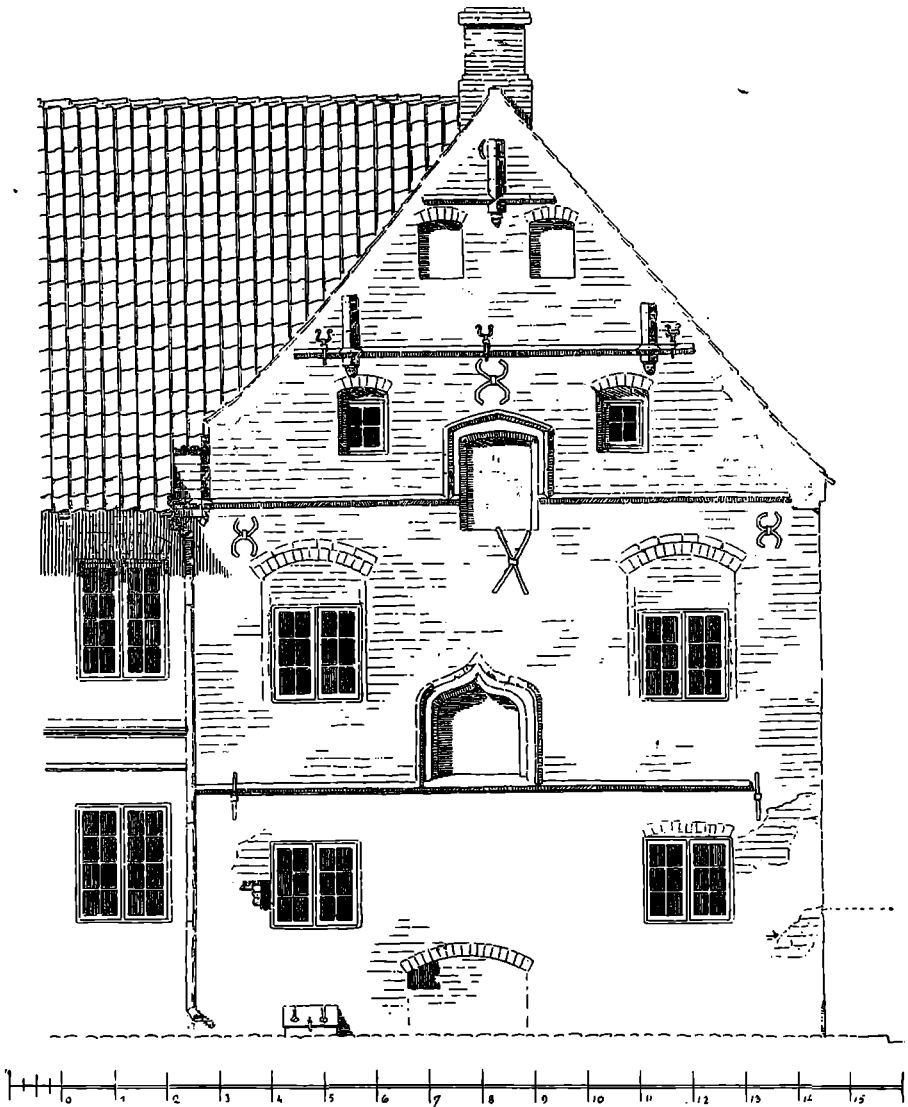
men kolblodigt lade en af dets interessanteste Bygninger gaa til Grunde? Thi den hører ikke blot til vor ikke altfor fyldigt repræsenterede Klosterarkitektur, men er tilmed i sin Egenskab af Sygehus en af de *sjældneste* Bygninger vi ejer.

Falder det gamle Sygehus, falder ogsaa med det en af vore historisk og kunstnerisk værdifulde Bygninger. Et Par oplysende Ord om dets Historie og Arkitektur vil da muligvis netop nu kunne være paa sin Plads og i hvert Tilfælde antyde, hvad det er, vi er i Færd med at miste.

Af det firfløjede Kompleks, der nu udgør Sygehuset i Helsingør, er Øst- og Nordfløjen interesseløse Bygninger fra det 18. Aarh. Hovedinteressen knytter sig til de to andre Fløje, hvoraf Vestfløjen i to Stokværk med sin svungne Renaissancegavl og Aarstallet: 159. tilhører Slutningen af det 16 Aarh., hvorimod den lange Sydfløj gaar tilbage til Middelalderens Slutning.

Det er uden al Tvivl den *søndre Fløj*, Karmelitermunkene i Helsingør d. 11. Juli 1516 fik kongelig Bevilling til at opføre. Fra Kallundborg Slot giver Kristian den 2den Tilladelse til, »at os elskelige renlivede Mand, Prior, og Brødre i Helsingør maa lade opbygge paa deres og Klosters Grund, Sonden op til deres Kirkegaard et Stenhus til et Hospital og derudinden opholde 8 eller 10 Senge og maa did indtage fattige, udlendiske Skibsmænd eller Skibsfolk« Hospitalet skulde opretholdes af »gode Menneskers Gaver og Almisser,« og det har derfor sikkert ved Reformationens Indførelse haft vanskeligt ved at opfylde sine Forpligtelser. Forøvrigt vides meget lidt om dets Skæbne. Det har imidlertid senere samlet Kapital, uden at man i alle Tilfælde kender Giverne. Under Pesten 1711 døde de fleste Lemmer, og Hospitalet var en Tid lang, til 1720, Krigshospital for saarede og »kvæstede« Mennesker.

Fraregnet Oplysninger om Tilblivelsestid og Bestemmelse fortæller Bygningen selv det meste. Den er meget langstrakt, aftagende i Bredde mod Øst. Under en stor Del af Bygningen ligger Kælderrum, hvoraf det vestlige er dækket af en lavspændt Tøndehvælving. Derover findes igen to Stokværk. Sin nuværende Skikkelse har Sygehuset

Vestgavl af Sydføljen. Opmaalt for Nationalmuseet af Holger Hagemann.

imidlertid ikke haft fra første Færd. Uden at komme ind paa Detailundersøgelser skal her kun anføres, at den større vestlige Halvdel maa være ældst og oprindelig have haft sin selvstændige Gavlmod Øst*). Rimeligvis kun kort Tid efter og inden Reformationen er opført en Tilbygning,

*) Det maa være denne Bygning, der omtales i Kongebrevet fra 1519.

hvis nordre Mur springer lidt frem foran det ældre Partis. Den var ligeledes i to Stokværk, men noget lavere end den vestligere Bygning. I disse to ældre Bygningspartier har Døre og Vinduer almindelige, fladbuede Stik. Senere hen er imidlertid Østpartiet bleven forhøjet og ombygget. Stik over Døre og Vinduer er i de ombyggede Partier murede paa en anden Maade og svagt krummede ved Buernes Fødselspunkt, ganske som i Vestfløjen fra Renais-sancetiden. Aarstallet 1032 paa Sygehusets Sydmur (den yngre, østre Ende) angiver aabenbart Tidspunktet for disse Forandringer.

Indvendig gaar nu Stokværksdelingen ensartet gennem hele Bygningen. Første Stokværk har sikkert haft flere Rum. I andet Stokværk, der er noget højere, optages hele det ældre Vestparti af en stor, langstrakt Hal, der i sin Udsmykning er af ganske særlig Interesse. Begge Hallens Længdevægge er smykkede med ret dybe, fladbuede Blændinger, adskilte ved Halvsøjler, afrundede paa det midterste Stykke, retvinklet profilerede foroven og forneden. Vi staar aabenbart her overfor Hospitalets Hovedrum, den egentlige Sygesal, en Hal af en Størrelse, som kun møder os i faa af de middelalderlige Rum, vi har bevaret uden for Kirkerne, og med en ejendommelig rytmisk og kraftig Inddeling af de lange, ellers kedsommelige Vægflader. *Disse Arkadeblandinger gør den gamle Sal enestaaende i dansk, middelalderlig Arkitektur, saa enestaaende, at man fristes til at tilskrive den fremmed Paavirkning. Det kan tilmed formodes, at vi i den har vor eneste paaviselige Sygestue fra Middelalderen.*

Mærkeligt er ogsaa Bygningens Ydre. Ikke fordi det i sin nuværende forsømte Skikkelse gør noget overvældende flatterende Indtryk. Heller ikke fordi der er ødslet med dekorative Enkeltheder. Et simpelt Tandsnitbaand under Gesimsen er alt, hvad Langsiderne hyder paa. Mest iøjne-faldende er sikkert for de fleste den lille, morsomme Nische højt oppe paa det sydøstre Hjørne, nu den eneste af de mange Helgennischer, det katholske Danmark har ejet. Endnu i Mands Minde havde en Helgenfigur sin Plads i den, hvor der nu mellem den fremspringende Konsol og Baldakin kun er et tomt Hul. Mishandlet og forfalden

som den gamle Bygning nu ligger hen, er den endogsaa forladt af sin Værnehelgen.

Naar der dog i Sygehusets Ydre er noget, der i høj Grad er Opmærksomhed værd, da gælder det *Vestgavlen*. *Intet andet Sted i Danmark findes en Gavl af denne Form*, prydet med vandrette Tværbaand og skarpkantede Lisener langs Gavlens Skraasider. Enestaaende her i Danmark er ogsaa det Vindue med Æselrygbue, der førte ind til den store Sal i andet Stokværk. Som Gavlen nu staar, er det vanskeligt nok, at fastslaa dens oprindelige Udseende paa Grundlag af den alene. Der er imidlertid ikke Tvivl om, at den hører til en ganske bestemt Type af Gavle fra Middelalderens Slutning, og derved er givet en Nøgle til Forstaaelsen af Helsingørgavlens oprindelige Udseende. Det skarpe og spinkle i Gavlens Dekorationsmotiver er tydeligt nok en Efterklang af Former, udførte i naturlig Sten. Nu findes der i *Nederlandene* Gavle, opførte af dette Materiale, og hvis Dekorationsprincip tydeligt nok er det samme, som findes paa Helsingørgavlen. Heraf fremgaar det klart, at de afstumpede Lisener paa denne oprindelig har været slanke Pinakler, der har kronet Gavlens Skraasider og fundet en naturlig Afslutning i den øverste, i Gavlens Toppunkt anbragte, Fial. En Pragtgavl af denne Type i glimrende Flamboyantstil, hvor Pinaklerne er bragt i Forbindelse med en Kombination af Kamtakker og svungne Linier forekommer paa Friskippernes Hus i Gent (maison des Francs Bâteliers) paa Quai an Blè. Det er opført 1531, altsaa noget senere end Sygehuset i Helsingør. Men samme Gavltype forefindes ogsaa i Murstenshuse i gamle nederlandske Byer som Utrecht, Antwerpen, Mechelen, Löwen etc. Særlig i hele Provinsen *Braband* er det den almindeligst forekommende Type, og en saadan brabantisk Gavl noget yngre end den helsingørske, er her*) gengivet. Anvendelsen af Mursten har i Braband, som aabenbart ogsaa i Helsingør, gjort Motivet simplere end i det berømte Skipperhus i Gent. Baade i Braband og — som det synes — ogsaa i Helsingør er Pinaklerne — som Materialet naturligt indbød til — bragt i Forbindelse med almindelige Kamtakker. Og Ligheden mellem de to Gavle gaar endogsaa lige til Anbringelsen af Gavlvinduet, saa det over-

*) D. v. s. i »Architekten«.

skærer det vandrette Gesimsbaand Helsingør - Gavlen peger da med al ønskelig Tydelighed mod Nederlandene. Er maaske Arkademotivet i den store Sal hentet sammestedsfra? Det er tænkeligt. Men saa meget kan siges, at *vi i det gamle Sygehus i Helsingør, klarere end i nogen anden senmiddelalderlig Bygning i Danmark, finder et Udtryk for nederlandsk Paavirkning af dansk Arkitektur.* Deraf følger, vel ingenlunde, at det er en nederlandsk Arkitekt, der har ledet Opførelsen af Karmeliternes Sygehus. Men Bygningens fuldstændige Isolerethed indenfor Tidens øvrige Bygningskunst kunde maaske nok gøre en saadan Antagelse sandsynlig. Og var ikke netop en By som Helsingør med dens livlige Forbindelse med de nederlandske Handelsbyer det Sted, hvor et nederlandsk Hus lettest kunde tænkes bygget? Kunsten følger i alt Fald hyppigt i Middellalderen Handelsvejene.

Ogsaa et rent historisk Spor — som dog kun skal anføres med meget Forbehold — viser samme Vej. Det var ikke alene Kristian den 2den, der ved Lejlighed viste Karmeliterne i Helsingør sin store Bevaagenhed. Der er næppe Tvivl om, at Dyveke efter sin Død 1517 blev begravet i Karmeliternes Kloster, og selv om man kun kan formode, at hendes Moder Sigbrits Ligsten, som endnu kendes, oprindelig skulde have ligget samme Sted, taler dog noget for, at disse to nederlandske Kvinder har nærret en særlig Kærlighed netop til Karmeliterne i Helsingør. Skulde disses Sygehus skyldes »Mutter Sigbrit«s Forbindelser i Hjemlandet sit ejendommelige kunstneriske Præg?

Hvorledes dette nu end forholder sig, er den gamle Bygning i sig selv saa karakteristisk og ved sin arkitektoniske Afstamning saa mærkelig indenfor dansk Arkitektur, at den ikke bør nøjes med en Skin-Tilværelse i Tegninger og Opmaalinger paa et Arkiv. Befriet fra sin nuværende graagrønne Kalkpuds, ved en nænsom og forstaaende Istandsættelse vil den med sins røde Mure give Helsingør en Tiltrækning mere og os alle en smuk og værdig Hilsen fra Kristian den 2dens Danmark.

Vilh. Lorenzen.
Frederiksborggade 42.

I Betragtning af, at der under Sagens Omtale saavel i Folketinget som i Landstinget ikke er stillet nogen Bevilling i Udsigt til Restaureringen, saa har Helsingør Byraad paa sit Møde den 5. ds. enstemmigt vedtaget en Resolution gaaende ud paa, at lade Bygningen staa *indtil 1. September* for det Tilfælde, at der fra anden Side maatte findes Udveje til dens Restaurering. Sker dette ikke, saa bliver Nedrivningen paabegyndt den 1. September.

Der skulde vel ikke blandt Ugebladets Læsere være nogen ellernogle, som har baade Evne og Villie til at forhindre, at dette Minde fra den katholske Tid bliver jævnet med Jorden? Er der nogen, da maa vedkommende — som det af ovenstaaende fremgaar — nødvendigvis handle hurtigt.

N. U. Red.

„Vor Frue af Danmark“ i K.F.U.M.)

Det var virkelig med en Forventning om at høre en forstaaende og anerkendende Dom om Hr. Johannes Jørgensens Bog, at vi gik til det anmeldte Foredrag i »Kristelig Forening for unge Mænd«. Vi mente at være saa meget des mere sikre paa en saadan Dom, som det var ingen ringere end Foreningens utrættelige Leder, Hr. Cand. theol. Olfert Richard, der var Taleren. — Dette er den eneste Undskyldning Anmelderen har, fordi der i det hele dvæles ved dette Foredrag; thi havde det været en almindelig Lægprædikant, der havde svunget Svøben hin Aften, vilde Ugebladet ikke have ofret én Type paa dette »literære« Foredrag. — Vi troede os undertiden hensat i en eller anden vestjyds, lavloftet Missionssal, hvor en — naar man rent ser bort fra den elegante, velformede Retorik — maaelig Lægprædikant udslyngede Død og Fordømmelse over de stakkels Papister. Vi følte os flere Gange fristede til Tvivl om det virkelig var Drøm eller Virkelighed. Var dette virkelig en af vort Universitets fineste Laudabilister, hvis totale Mangel paa Logik og almindelig sund Menne-skeforstand vi sandelig var lige ved at — beundre? De fleste theologiske Forelæsninger holdes, saa vidt vi ved i Annekset i Studiestræde; men vi har aldrig før tænkt over

*) Forsinket af Mangel paa Plads. Det samme gælder Efterrettn. Red.

den dybe Symbolik deri; men naar en af de bedste studerende kan komme med et saadant Væv, som den Aften, saa lader det til, at man færdes langt fra Ørnen, der skuer mod det himmelske Lys!

Foredraget var rent litterært set saare ubetydeligt — en letlegende Potpourri, uden nogen virkelig alvorlig Indtrængen i *J. J.s* Arbejde.

Tre Spørgsmaal er jo behandlede i Bogen: Studenter-spørgsmaalet, det sociale og det religiøse. — Om de to første faldt der virkelig nogle rosende Ord. Saaledes oplæste Taleren med virkelig Sympathi de flammende Ord: Ak, Mødre, Mødre . . . ! (S. 30.) — Det er ogsaa værd at lægge Mærke til den Bekendelse, Hr. Kandidaten fremkom med under Omtalen af det sociale Spørgsmaal, nemlig at den danske Folkekirke staar magtesløs overfor det — trods det virkelige, store, karitative Arbejde, som Menighedsplejerne udfører. — Taleren sagde: »Det kan ikke nytte, vi maa indrømme det, Vognen er kørt fra os, og det ser ikke godt ud, at man halser efter den som bjæffende Hunde.« — Hvor ganske anderledes ser ikke den katholske Kirke paa denne Sag.

Idet Taleren nu vendte sig til det religiøse Problem, ventede vi med spændt Opmærksomhed paa hans Udvikling, og fulgte med ham Herman Ronge, da denne brød op fra Laget, og gik ud for »at møde Morgenrøden og at finde Dagen«.

Herman Ronge fandt jo ved Guds Naade, hvad han søgte; men vi var selvfølgelig belavede paa, at Resultatet ikke helt ud vilde tilfredsstille Taleren; »Men Herman Ronge gik hen og blev Katholik! ak desværre! Katholik — Katholik — — Ka-tho-lik!«

Hr. Kandidaten havde som ung Student søgt at forsone sig med Katholicismen. Motivet til dette Forsøg var ganske vist højst mærkeligt og lyder nærmest uforstaaeligt i en Katholiks Øre, men kaster samtidig et skarpt Strejflys ind over de lutherske, theologiske Auditorier. Trangen til at se lidt mildt paa den gamle Moderkirke udsprang nemlig af en hos Ungdommen meget almindelig ubændig Oppositionslyst. Det var de med rødt indstregede Steder mod den katholske Kirke i Professor Peder Madsens Forelæs-

ninger, der foranledigede den unge, aandfulde Student Richards Forsoningsforsøg.

Det eneste Taleren havde glædet sig over ved den danske Digers Omvendelse var, at en enkelt Sjæl, Johannes, havde fundet sin Gud og Frelser. »Thi«, tilføjede Taleren med Tordenstemme, »den katholske Kirke i dens Lære og Kultus er r-r-r-r-rædselsfuld!!! — Hellere end jeg gaar til en katholsk Gudstjeneste gaar jeg hen i Synagogen i Krystalgade!«

Vi sad som lynslagen, i første Øjeblik sønderknuste af denne Salve og fik i næste Øjeblik en umættelig Trang til at blive oplyste om dette r-r-r-r-rædselsfulde. Og vi fik ikke Tid til at vente; thi den ærede Taler havde fuldstændig tabt Herredømmet over sig selv og kunde knap faa Ordene rask nok frem, medens han svingede de knyttede Hænder i Luften.

Der var da først »dens afskyelige Messeoffer, dette vanvittige, nederdrægtige, afskyelige Præstevæv! Hvor i Virkeligheden i tusindvis af Præster slagter Kristus flere Hundrede Gange om Dagen, (sic!) som de bilder sig ind!«

Man skulde tro, at Hr. Richard ikke kendte Profeten Malachias Spaadom om den ny Pagts rene Spiseoffer, som skal frembæres paa alle Steder fra Solens Opgang til dens Nedgang — eller vor Frelserns egne Ord ved den sidste Nadver, hvoraf det fremgaar, at det var et Offer, han dér frembar, og som han gav Apostlene og deres Efterfølgere Befaling til ogsaa at frembære. Apostlen Paulus har ogsaa denne »rædselsfulde« katholske Opfattelse, idet han i Hebr. 13, 10 taler om, at »vi har et Offeralter...«. Ikke at tale om Kirkefædrene, af hvilke mange ogsaa betegner den hl. Nadver som et Offer. Alle disse, baade Kirkefædrene, Apostelen Paulus, Profeten Malachias og vor Frelser selv gør Hr. R. latterlige, naar han paa denne usømmelige Maade latterliggør den hl. Messe, dette den ny Pagts Offer, som dagligen, efter Malachias' Spaadom, sammen med Solen skal gaa og gaar sin Vandring omkring den hele Jord.

Derefter kom Turen til Skriftemaalet, og det var utroligt, hvad Taleren her præsterede. Vi vægrede os næsten ved at tro, at vi sad overfor en Mand, som er udgaet fra

et fintdønnet Hjem. Thi Tonen her var ikke alene oprørende usømmelig, men ligefrem — raa. Hvad var da det rædselsfulde i Skriftemaalet? — Jo, Taleren kunde saa godt forstaa, at de gifte Mænd i Frankrig var himmelglade over, at den katholske Kirke fik et ordentligt Grundstød — og hvorfor? — Vi ventede i første Instans, at det skulde være for deres egen Mageligheds Skyld og blev derfor maalløse, da han fortsatte; »thi det maa skam være nederdrægtigt, om man vidste, at ens Kone skulde fortælle alt til et andet Mandfolk — uha — uha — jeg for min Del vilde meget betakke mig!« (Latter i Forsamlingen.) Saaledes vover en luthersk Theolog at tale. Vi gad se ham vise os et Sted, hvor den sædelige og sjælelige Blufærdighed holdes højere i Ære end i den katholske Kirkes Skriftestole.

Endelig vil vi kun nævne den i Sandhed virksomme Trøst, Hr. Kandidaten havde overfor den »forargerlige Mariadyrkelse,« nemlig »at hun heldigvis ikke kunde høre et Ord af alle de Bønner, der opsendtes til hende.« (!)

Det var nu de forunderligste Ting, Taleren fik pillet ud af »Vor Frue af Danmark,« lige fra »Mariatilbedelse« til »Paveforgudelse.« — Vi har for nylig kunnet glæde os over en af de fineste psykologiske Analyser fra den senere Tid i den lille Bog om Fru Elise Hoskier, som en dansk luthersk Præst har udsendt, en Bog, hvor der er en saa ærlig Stræben efter at finde og skatte det virkelige værdifulde, som dog de klarttænkende Protestanter indrømmer findes i den katholske Kirke.

Men hele denne Side, som ogsaa har faaet en saa mesterlig fin og saa psykologisk sand Behandling i »Vor Frue« gik Taleren hen over med nogle faa Ord, hvor Ordene »hans Pater dernede« og »Munkene« havde en utrolig spydig Betoning. Taleren havde derimod fundet, at Hr. Johannes Jørgensen havde været uartig. »Ja, han er virkelig ikke rigtig artig!« Han oplæste derpaa Skildringen af Herman Ronges første og sidste Altergang i den danske Folkekirke, og idet han lukkede Bogen sagde han: »Nej, det er virkelig ikke artigt.« — Men afkræfte det, gjorde han ikke. Thi det er den skæreste Sandhed, at man til for faa Aar siden, naar man ikke vilde uglese,

maatte erlægge et lille Gebyr ved Indtegningen til Altergangen. Hr. Kandidaten kan ikke finde et eneste Sted, hvor vi har beskyldt den danske Folkekirke for at sælge sit Naademiddel for Penge. At beskyldte Digteren for at være uartig i denne Skildring er ikke alene meningsløst, men tarveligt. Derimod vil vi her i Parentes bemærke, at de knap halvt tilslørede Portrætter af vantro Universitetslærere, som Taleren til Forsamlingens store Glæde udkastede i Indledningen, røbede en stor Mangel paa Takt og virkelig ikke var helt artige.

Hvorledes den Dom vilde blive, som nu skulde fældes over den religiøse Side af Digterens Gerning, var vi nu ikke i Tvivl om. Den lød kort og godt saaledes: »Den er fuldstændig misforstaaet!« Og hvorfor? spørger vi. Jo, »fordi Johannes Jørgensen blev Katholik.«

»Nej, dersom Forfatteren skulde skrive noget, der havde Værdi for dansk Kirkeliv, saa maatte Herman Ronge atter bryde op fra Laget, og lad os da haabe, at han vil falde til Ro i K. F. U. M.!«

Rent bortset fra vor Mening om Hr. Joh. Jørgensens personlige dybe Overbevisning om Sandheden af Moderkirkens Lære og Gerning, saa maa vi dog berøve Hr. Kandidat Richard dette Haab, fordi vi tror, at Digteren er i Besiddelse af en klar og sikker Logik, der uden Tvivl ikke vilde trives inden for de røde Mure i Gothersgade.

J.—n. J.—n.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Gefle. (Sverrige.) Den 25. Marts, Maria Bebudelsesfest, fejrede den unge »St. Paulsforening« en smuk Familiefest. Efter at have deltaget i Fælleskommunionen om Morgen og i Andagten om Eftermiddagen, forsamledes Foreningens Medlemmer (ca. 60 i alt) i Festlokalet til en i alle Henseender smuk og opbyggelig Aftenunderholdning. Foreningens Præses henvendte nogle Ord til de tilstedeværende om at holde ud i trofast, endrægtigt Samarbejde. For Underholdning blev der sørget ved Musik og Sang og ved muntre Foredrag af Hr. Lindblom og Hr. C. Hoffmann. — Pastor de Fries mindedes særlig en af de ærværdige St.

Elisabethsøstre, Søster Lioba, som netop paa denne Dag kunde fejre sit 30-Aars Jubilæum for sin opofrende Virksomhed her i Sverrige i de syges Tjeneste.

Fattige katholske Børns Fodbeklædning.

Hr. Redaktør! Den Sag, som ovenstaaende Titel antyder, er saa god og saa smuk, at den turde kunne begejstre til Vers. Jeg maa imidlertid af forskellige Grunde — bl. a. fordi jeg staar med det ene Ben i Gedsertoget for at drage til Vesuv som Korrespondent for »Natl. Tid.« — give Afkald herpaa og nøjes med i »schlichter Prosa«, men med det varmeste Tonefald, til danske Katholikers Velvillie at anbefale den Aftenunderholdning, der d. 24. ds. skal afholdes i »City«s store Sal til Bedste for ovennævnte gode Sag. De optrædende Kunstnere er udmærkede, og Formaalet er af de allermost udmærkede.

Med venlig Hilsen.

Deres *Johannes Jørgensen.*

Velgørenheds-Koncert

til Fordel for fattige katholske Børns Fodbeklædning.

Under Protektion af Hendes Naade Fru Enkelehnsbaronesse Stampe-Charisius afholdes en Koncert (med efterfølgende Dans) Tirsdag den 24. April Kl. 8 i Citys Selskabslokaler, Citygade.

Billetter à 1 Kr. (reserv. 1 Kr. 50 Øre) faas hos:

Fabrikant E. Bæklund,
Frederiksberggade 34,

Murermester A. V. Günther,
Bangertsgade 11.

Fabrikant H. Hoffmann,
Købmagergade 48.

Frk. L. Schwartzlose,
Forhaabningsholms Allé 5 B.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag.

Mandag den 16. April 2. Paaskedag. — 17. Ti., 18. O., 19. To., 20. F., 21. L. Oktavdag.

Søndag den 22. April. Hvide Søndag.

Gudstjenesteordning.

St. Ansgars Kirke. 1. Paaskedag Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse; derefter Procession, Levitmesse og Prædiken; Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 6 Festandagt. — 2. Paaskedag Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt. — **Hvide Søndag.** Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke fornyer Daabspagten og modtager deres første hellige Kommunion, begynder allerede

Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Rosenkranskirken. Paaskesøndag: Korsets Optagelse med Prædiken og Højmesse Kl. 6; anden Højmesse med Prædiken Kl. 10 og Efterm. Kl. 5 Festandagt. — 2. Paaskedag Højmesse Kl. 10; Festandagt Kl. 5.

St. Anna Kirke. Paaskesøndag Kl. 7 hl. Messe med Prædiken; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 2. Paaskedag Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt. — **Hvide Søndag** Kl. 7 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Prælatmesse og Meddelelse af Firmelsens h. Sakramente; Kl. 5 Festandagt og Prædiken.

Jesu Hjerter Kirke. Paaskesøndag. Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Levitmesse med Prædiken Kl. 10. Om Aftenen Kl. 6 Prædiken og Festandagt. — 2. Paaskedag. Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Aften Kl. 6 Festandagt.

St. Josefs Kirke (Griffenfeldtsgade): Paaskesøndag Kl. 6 $\frac{1}{2}$ h. Messe, Kl. 9 Korsets Optagelse og Højmesse, Kl. 3 Festandagt. — 2. Paaskedag Kl. 9 Højmesse, Kl. 3 Festandagt.

St. Knuds Kapel. Paaskesøndag Kl. 8 stille Messe; Kl. 3 Festandagt med Prædiken. — 2. Paaskedag Gudstjeneste som paa alm. Søndage.

De Troende mindes om, at de paahudte **Fastealmsisser**, som er forpligtende for Alle uden Hensyn til, om de har været dispenserede for Fasten eller ikke, maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser senest anden Paaskedag.

Bekendtgørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom i Fjor under Messerne i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Anna Kirke i Stedet for den sædvanlige Kollekt blive foranstaltet en offentlig Indsamling til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys. Forstanderskaberne.

Slagelse. Anden Paaskedag Gudstjeneste paa sædvanlig Tid (Bredegade 17).

St. Franciskus III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 20. ds. Kl. 8 Aften.

Elisabethforeningen

bringer herved en hjertelig Tak til alle, som har bidraget til Bazarens gode Resultat; særlig Tak til alle anonyme Givere, hvem man jo ikke paa anden Maade kan takke; og endnu en ganske særlig Tak til den anonyme H. H. for de smukke Guldsmedegenstande, som næsten alle blev udsolgt.

Ved **Lodtrækningen** blev Gyngestolen vundet paa Nr. 2; Maleriet paa Nr. 133; Pudsen paa Nr. 161; Tæppet paa Nr. 231; Dukken paa Nr. 303.

Rev. D. D. Missionarii, ut sacra olea accipiant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis. Hafniæ, die 14. Aprilis 1906. Secretar. Vic. Ap.

Bopælsforandringer (og Bladets Udeblivelse) maa snarest anmeldes paa nærmeste Postkontor.

Dette Nr. er udsendt senere paa Grund af Helligdagene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 16.

Søndagen den 22. April.

1906.

INDHOLD: Jøn Svensson: Islandsblomster. — »Kun« en Tjenestepige. — Katholsk Afholdsforbund for Danmark. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Norge. Italien. Amerika. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Jøn Svensson: Islandsblomster.

V. Pios Forlag. Kbhvn. 1906. 8. (105 Sider.)

Allerede Omslaget med den svævende Maage over de stiliserede Bølger og mod de fjerne Bjerge behuder den høje, klare og havfriske Luft, som slaar én i Møde, naar man aabner Pater Svenssons Bog.

»Islandsblomster« hedder den, og idet man vender Titelbladet og læser Bogens Motto af A. Munch:

Yderst mod Norden lyser en Ø
klart gennem Isslag og Taage,
der ved en Bjergild, som aldrig kan dø,
Oldtidens Billeder vaage.
Der fra gaar Sagnet vidt over Sø
Som en Maage,

venter man uvilkaarligt noget skønlitterært, men bliver — jeg tør vel nok sige — endnu mere behagelig overrasket ved den litterære Oversigt, Forfatteren har skænket os, idet han i et kortfattet, mesterligt Overblik fører os gennem

hele Sagadigtningen og den betydelige baade litteraturhistoriske og æstetiske Litteratur, Sagaerne har fremkaldt ikke alene her hjemme, men ogsaa rundt om i Udlandet. Mange vilde maaske mene, at et saadant Emne maa være rædsomt tørt og kedsommeligt; men vi kan kun paa det varmeste anbefale Ugebladets Læsere hurtigst muligt at gaa til Boghandleren og skaffe sig denne Bog.

Selv om mange maaske forud har læst den Afhandling, som Forfatteren i sin Tid offentliggjorde i Varden og som vakte megen Opmærksomhed, saa er det dog med usvækket Interesse og Nydelse, man læser denne Oversigt, der nu i Bogform er udvidet.

Kendskabet til Island og dens rige Litteratur er jo ikke saa udbredt, som denne ejendommelige Sagaø og dens Beretninger om Forfædrenes Liv og Bedrifter ubetinget fortjener. Forfatterens Ord finder vel Anvendelse paa mange, at det, de ved om denne Ø, indskrænker sig til, »at der findes et Bjerg deroppe, som hedder Hekla og en varm Kilde ved Navn Geysir«, og at mange af Mangel paa et virkeligt, fortroligt Kendskab til Øens herlige Fortidsminder og dens Beboere, »ser ned paa dens Indbyggere som paa et Folk af Vilde, der er klædte i Skind, som gaar paa Jagt og Fiskeri og som lugter — ikke af Litteratur, Poesi og Aandsdannelse, men af megen Tran og raadden Fisk. . . . Hører man saa pludselig, at der hos disse ynkelige stakkels Barbarer findes en i sin Art enestaaende, glimrende Litteratur, saa maa jo sligt forekomme som et Paradoks.« (61)

Og saa er Sandheden dog den, at »intet Folk i Europa besidder saa klare, ligefremme og tillige saa storslaede, digteriske Skildringer fra dets ældste Historie som det islandske Folk.« (29.)

Denne Skildring af dygtige og tapre Mænds Livsførelser, som vi kalder »Sagaen,« kunde ikke tænkes at have nogen bedre Jordbund at opstaa i end denne fjerne, havfriske Ø, hvor stolte Nordmænd følgende deres selvbevidste Uafhængighedstrang tog Land i Besiddelse for at leve som Herrer og Konger paa deres eget. Og her udførtes Bedrifter, hvis Ry gik viden om Lande, og for hvilke alle Fantasioplevelser maatte blegne. Den bekendte Litteratur-

historiker, P. A. Baumgartner (S. J.) har derfor Ret, naar han siger: »Vi har i Islænderne et Folk, som var alvorligt, grundigt og dygtigt nok til ikke at søge sin kæreste Underholdning i selvopfundet Fantasispil, men i sande, virkelige Minder fra sin egen Fortid.« (28.) Og P. Svensson siger: »Sandt at sige forefaldt der da ogsaa dengang baade paa Island og i de øvrige nordiske Lande Begivenheder, der var mærkværdige, storstilede, interessante og spændende nok til at overflødiggøre Fantasifostre.« (26.)

Forfatteren fremhæver Sagaens Troværdighed og den ægte menneskelige Følelse, hvormed Sagaskriveren følger sine Personer fra Vuggen til Graven. »Hovedreglen for enhver Sagafortæller udtrykkes af Sagamændenes første Repræsentant, Præsten *Are den Frode*, i følgende enkle Sætning: „Enhver Saga maa fortælles saaledes, som den er gaaet for sig.“ (25) »Vi faar her det klareste Billede af et Menneskelivs Førelse og dets forskellige Stadier, indtil de mindste Details, ligefra Børnene med deres Lege og Lægetøj, til de voksnede mere alvorlige Sysler. Der er her næppe nogen Side af Menneskelivet, der ikke bliver belyst.« (26.)

Derfor er Sagaerne et saa udtømmeligt Væld for Historikeren. Her kan han danne sig den tilforladeligste Forestilling om Sagtidens Boliger og ikke alene om det rent borgerlige Liv, men ogsaa om alle de aandelige Interesser og Bevægelser, der har holdt Datidens Mennesker i Aande.

Men Sagaerne er ikke alene troværdige Beretninger, de er tillige fuldendte Kunstværker. Forfatteren fremhæver Sagaens »overmaade velgørende Enkelhed, Ligefremhed og Beskedenhed baade i Disposition, Form og Udtryksmaade. — Ja, her skjuler den højeste Kunst sig under en Form, der ved første Øjekast synes at være den mest ligefremme, ukunstlede Naturlighed. Enhver, som læser disse Fortællinger, synes at alt, hvad der her siges, netop maatte siges paa denne Maade og ikke anderledes. . . . Men heri ligger jo, som bekendt, den ægte Kunsts Særkende. . . . Sagamændenes Beskedenhed viser sig ogsaa deri, at de altid skjuler sig, at de aldrig træder frem med et „jeg“, aldrig

møder med subjektive Domme og Bemærkninger.« (32.)*

Hertil kommer Sagaens tugtige Tone: »Et Punkt, som ikke nok kan paaskønnes, er, at Løstgighed, slibrige Scener eller utugtige Bemærkninger saa godt som aldrig forekommer.« (30.)

Det helstøbte i Sagaens Form fremtræder ogsaa i den Omhyggelighed, hvormed alle overflødige Bipersoner affærdiges med et »og saa er han ude af Sagaen.«

»Naar man har gennemlæst en Saga, opdager man meget hurtigt, at der intet findes deri, der kunde siges at være overflødigt eller Emnet uvedkommende. Der findes ingen *Disgressioner*. — Heri adskiller Sagaen sig grundigt og til sin absolute Fordel fra de middelalderlige latinske Arbejder. Der mentes nemlig lærde *Disgressioner* at høre til som Pryd og som Vidnesbyrd om Forfatterens store Lærdom.« (34)

Alle disse Sagaernes Fortrin giver dem en stor moralsk Værdi. Forfatteren anfører »en ganske ny Udtalelse af en af Danmarks største Digtere, ja, af en Mand, som vist nok af alle anses for at være Danmarks største nulevende Lyriker. Holger Drachmann, som den Gang opholdt sig i Wien, skrev den 27. Novbr. 1904 i „*Neue Freie Presse*“ en begejstret Artikel til Ære for *I. C. Poestion*, denne udmærkede Videnskabsmand, der synes at have gjort det til sit Livsværk ved fortrinlige Oversættelser at gøre saa vel den gamle som den ny islandske Litteratur bekendt i de tysktalende Lande. — Drachmann siger her bl. a: „*Ich will die Behauptung wagen, dass Islands Literatur sowohl in der Grundsprache wie in Poestions unübertrefflichen Übersetzungen die Botin einer neuen Aera, die Erneuerin*

*) Den bekendte Lærde, Professor Finnur Jónsson erindrer om den Fortælling, der haves om Götlanderens *Gisla Finnason*, hvem Biskop *Jon Ögmundsson* havde sat til at forestaa Skolen paa *Holar* (kort efter 1106): »Stedse naar han prædikede for Folket, lod han en Bog ligge foran sig og tog deraf, hvad han sagde; det gjorde han af Forsigtighed og Ydmyghed« — for at Folket snarere skulde tro paa Sandheden af hans Tale, naar de saa, at han hentede den »fra hellige Bøger, men ikke fra sit eget Bryst.« Professor Jónsson mener, at det er meget muligt, lignende Hensyn først og fremmest har bevirket Forfatterens Anonymitet. Den oldnorske og oldislandske Litteraturs Historie II. Bd. I. Del. 282.

der kränkelnden Literatur Europas sein wird. Wir Skandinavier: Ibsen, Bjørnson, Drachmann, Strindberg, Arne Garborg, Heidenstam, Knut Hamsun — wir alle haben die Edda und die Saga wie mit der Muttermilch eingesogen; wir haben — um eine isländische Metaphor zu gebrauchen — von der hohen Bergfrau Brüsten getrunken — und dieser Rausch dauert so lange wie das Leben selbst.“ (61.)

Men et endnu skønnere Vidnesbyrd giver vor berømte Landsmand *Rasmus Kristian Rask* Sagaen, idet han siger, at han her har lært med ubøjeligt Mod at bære Livets Prøvelser og Modgang, og at foretrække Døden fremfor at handle mod det, han erkender for Ret. — P. Svensson tilføjer her: »Selv om dette skulde være en Del overdrevent, saa viser det dog, at der fra Sagaerne maa strømme En visse velgørende, forfriskende og kraftige Luftninger i Møde. Det er, som om man der følte de stærke normanniske Folks sunde Hjerteslag.« (30.)

Til Slut undersøger P. Svensson Spørgsmaalet: »Hvem er Forfatterne til de næsten utallige Sagaer?«

Oprindeligt levede Sagaen i den mundtlige Overlevering, lød gennem Skjaldenes Kvad i Kongernes og de mægtige Høvdinges Gildeshaller. »Ja, dette var den mest yndede Forlystelse hos høje og lave. Og det kan vist med Rette kaldes en Forlystelse, der baade var forstandig og ædel. . . . Dette Fortællertalent udviklede sig efterhaanden til en høj Kunst, og de Mænd, der besad det, og havde udviklet det ved Studium og fortsat Øvelse, var sikre paa at vinde Hæder og Berømmelse, hvor de saa end kom hen. — Man kunde maaske sammenligne saadanne Sagamænd med Nutidens større Talere eller Foredragsholdere. Man tænke f. Eks. paa den norske Skjald *Bjørnstjerne Bjørnson's* Foredragstourné i Danmark for nogle faa Aar siden, eller paa vor egen Sagamand, *Herman Bang*.« (52.)

At disse Beretninger ved at vandre mundtlig fra Slægt til Slægt blev Folkets dyreste Eje, som Hvermand kendte, angiver Professor Jonsson ogsaa som en af Grundene til at Sagaskriverne beskedent holdt sig tilbage. »Den endelige Sagafortællers Hverv var at samle alle Traditionerne, stille dem sammen til et velordnet Hele, underkaste dem Kritik, saa at der ikke indløb Urimeligheder eller Modsi-

gelder. Under denne Virksomhed kunde Samlerens eller Forfatterens Særinteresser let, og uden at han lige frem lagde an derpaa, i større eller ringere Grad gøre sig gældende, saa at han i Virkeligheden blev Forfatter.«*)

Men hvem er nu disse Forfattere? Man har længe antaget, at det var Lægfolk. P. Svensson siger her fuldt ud med Rette: »Men dette var et højst mærkeligt Faktum; thi i alle andre Lande var det jo Gejstligheden og ganske særligt Klosterfolk, der i de Tider var de eneste Bærere af aandelig Kultur. Saaledes blev da Island en højst paa-faldeude Undtagelse fra den almindelige Regel Dog denne Gaade kan nu vel siges at være løst, takket være de senere Aars utrættelige Forskning. — Forholdet er nemlig det modsatte af, hvad man saa længe havde troet: Det kan nu vel antages som sikkert, at det hovedsagelig er fra de *islandske Klostre* og ikke fra *Lægfolk*, at de fleste Sagaer er udgaaet. — Til denne Slutning kommer ogsaa den udmærkede protestantiske Lærde, Professor Finnur Jønsson, der med sin vanlige Grundighed og Upartiskhed ogsaa har undersøgt dette Spørgsmaal.« (46-47.)

Forfatteren opstiller derpaa Sagaerne i de 5 Grupper, hvori de kan ordnes og kommer med Prof. Jønsson til »det betydningsfulde Faktum, at disse fem Sagagrupper netop er fremkomne paa de Steder, hvor de fem Klostre laa — og efter at det sjette Kloster var blevet grundlagt, lidt efter Aar 1200, begyngte nye Sagaer at udkomme netop i den Landsdel.« (49) —

P. Svensson oplyser endvidere med Prof. Jønsson at foruden Sagaskrivningen »foregik der i Klostrene en udstrakt gejstlig Undervisning samt en rig Oversættelsesvirksomhed, der bestod i at oversætte paa Landets Maal latinske Homelies, Legender og Apostelhistorier, hvoraf der er levnet et ganske betydeligt Antal. Der kendes ogsaa en grammatisk-rethorisk Virksomhed.« (51.)

P. Svenssons smukke, lille Bog slutter med *Gunnlaug Ormstunges Saga*, om hvilken Prof. Jønsson siger, at der raader en mild gejstlig Aand helt igennem den, der naar

*) a. St. 283.

sit Højdepunkt i Fortællingen om Gunlaugs sidste Livsøjeblikke og hans Begravelse.)*

Som man ser, fortjener denne Bog virkelig at anbefales. Man faar ikke alene gennem den en let erhvervet Oversigt over en af Nordens kostbareste litterære Skatte; men den har en Egenskab, som enhver *god* Bog besidder, nemlig, at man kan læse enkelte Afsnit af den Gang paa Gang med fornyet Forstaaelse og Glæde.

Det er ikke alene blandt Katholikerne, nej, det er langt ud over vor Kreds at denne Bog er bleven modtaget med Glæde, og dér som hos os vil man vente med Længsel efter at lære mere af »Islandsblomsternes« kundskabsrige Forfatter.

J—n, J—n.

„Kun“ en Tjenestepige.

Fortælling af M. Sheffer-Boichorst.

(Fra Tysk ved M. H.)

For Skranken stod en smuk ung Pige paa henved seksten Aar.

Den Anklagede havde tjent som Barnepige hos Kommerceraad van Heesen; hun var beskyldt for at have stjaalet en kostbar Brillantring fra sit Herskab.

Dommeren havde gjort alle mulige Forsøg paa at faa hende til at tilstaa; han havde talt hende alvorligt tilrette, truet hende og endelig ved Krydsforhør søgt at bringe hende i Forlegenhed. Alt forgæves. Hun nægtede, men det var ikke nogen haardnakket Nægten; tvært imod fremførte hun kun med Møje Ordene. Angsten havde som lammet hende, den stod malet i hendes dødblege Barneansigt. »O Gud,« stønnede hun med tonløs Stemme, »tro mig dog, jeg er ingen Tyv!« Kun én Gang rødmede hun let; det var da Dommeren spurgte hende, hvad hun kunde svare til, at Kommerceraadens Børn havde set hende sætte Ringen paa Fingeren og saa lade den glide ned i Lommen?

Forvirret saa den anklagede fra Dommeren til Defensoren og stammede hulkende:

*) a. St. 284

»Ja, det gjorde jeg, — men jeg — lagde den ganske sikkert tilbage igen.«

»Eller glemte det tilfældigvis,« fuldendte Dommeren ironisk.

Blandt Tilhørerne hviskede man om at det var slemt for den stakkels Pige.

Der var noget saa sympatetisk ved den unge Piges Ansigt, hun saa saa uskyldig og ulykkelig ud.

Et Menneskes Ansigt, eller rettere dets Udtryk, virker paa os, — kun Lovens Haandhæver lader sig ikke røre, — han forlanger Kendsgerninger og Beviser. Og det er godt! Thi hvor megen Slethed og Ondskab skjuler der sig ikke ofte bag et smukt Ansigt!

Defensoren gjorde sit bedste. Til sidst fremhævede han Maria Neumanns tidligere mønsterværdige Opførsel, hendes Families gode Rygte, og at hun havde faaet en bedre Opdragelse end vel de fleste af hendes Standsfæller, da hendes afdøde Fader havde været Lærer. Han sluttede med de Ord, at til et Tyveri hørte der dog en vis Frækhed, som hun absolut manglede.

Det hjalp altsammen ikke. Hendes Skæbne var afgjort. Dommen lød paa »skyldig!«

Der herskede lydløs Stilhed i Salen.

Den Dømte stod som naglet til Stedet, foroverbøjet, med de blaalige Læber halvt aabne — i stum Forfærdelse, og de taareløse Øjne stirrede uforstaaende paa Dommeren.

Pludselig rettede hun Hovedet, rakte den højre Arm i Vejret, og der lød et Fortvivlelsens Skrig gennem det store Rum:

»Moder! Moder! jeg er uskyldig!«

Saa faldt hun sammen.

Paa Grund af hendes unge Alder blev hun anbragt i en Forbedringsanstalt. Hvorledes hun var kommet derhen, vidste hun senere næppe selv. Det frygtelige var kommet saa pludseligt over hende, saa det forekom hende som en skrækkelig Drøm, men hvorfra hun saa var vaagnet i Anstalten, til den trøstesløse Virkelighed.

Hun følte sig grænseløs ulykkelig der, blandt disse til Dels fordærvede Pigeboern.

Om Aftenen, naar Maanen skinnede ind ad de blyind-

fattede Ruder, vandrede hendes Tanker til den stakkels Moder: »Maaske ser hun ogsaa nu paa Maanen, tænker paa mig og beder for mig, for at min Uskyldighed maa komme for Dagens Lys. Moder! Moder! Du tror dog paa dit Barns Uskyld. Den kære Gud ved det,« hulkede hun sagte, og græd sig i Søvn paa den haarde Straasæk.

Var det en Forbrydelse, at hun for Spøg havde stukket Ringen paa Fingeren. Hun var sikkert aldrig kommet paa den Tanke, naar ikke den 10-aarige Elisa først havde gjort det, idet hun sagde til hende: »Se her, Marie, Ringen er meget for stor til mig, Erna er den ogsaa lidt for stor til; Papa vil have, at hun skal lade lægge en Rand inden i den, ellers kan hun nemt komme til at tabe den.« Derefter rakte hun hende Ringen, for at hun ogsaa kunde prøve den. Uheldigvis hørtes i samme Øjeblik Skridt, Kommerce-raadinden kom ind i Stuen; Marie kunde ikke hurtigt nok faa Ringen af Fingeren, og i sin Forlegenhed puttede hun Haanden i Kjølelommen.

Fruen befalede hende at klæde Frits og Elisa paa til at gaa i zoologisk Have, hvad Børnene hilste med Jubel. Imedens skulde Marie gøre rent i Barneværelset. Da hun hentede Tøjet, benyttede hun Øjeblikket til at lade Ringen glide af Fingeren ned i Lommen.

Fru van Heesen spurgte, om Erna var gaaet til sin Musiktime. Elisa løb ind i det tilstødende Værelse, hvor Flygelet stod, hendes Nodemappe var der ikke, altsaa maatte hun være gaaet.

»Hvor kedeligt, at jeg ikke tænkte paa det noget før; Erna kunde have fulgtes med os ned til Torvet.« Saa gik den stadselige Dame med sine to henrivende Børn.

Marie lukkede Døren efter Herskabet. Det første, hun nu gjorde, var at lægge Ringen paa dens Plads i Etuiet. Saa gik hun munter til sit Arbejde uden at ane, hvilken sørgelig Skæbne, det lille Intermezzo skulde berede hende.

Den trettenaarige Erna van Heesen havde glemt nogle Noder, løb derfor hurtig tilbage til Villaen igennem den store Have og kom ind i Huset gennem Verandaen. Da hun havde fundet Noderne, faldt hendes Øjne uheldigvis paa det røde Erui, hun kunde ikke modstaa Fristelsen og satte, trods Faderens Forbud, Ringen paa Fingeren. Hun

skyndte sig ud den samme Vej, uden at være bleven set af nogen.

Da hun et Kvarter efter vilde til at trykke paa den elektriske Knap hos Spillelæreren, opdagede hun til sin Forfærdelse, at hun havde tabt Ringen, Faderens kostbare Fødselsdagsgave til hende. For Læreren foregav hun at have Hovedpine, slap saaledes for Timen, løb hurtig tilbage i største Ophidselse den Vej, hun var kommet. Men hendes ihærdige Søgen paa Fortov og Gade var forgæves. Tilslut, da hun var træt og anstrengt, satte hun sig i en elektrisk Sporvogn for, resolut som Storbyernes Børn er, at lade indrykke et Avertissement i et udbredt Lokalblad.

Samme Dags Aften sad Familien van Heesen hyggeligt sammen. Kommerceraaden havde bragt en Ven med til Aften. Den gamle Pebersvend morede sig synlig over den slagfærdige, muntre Erna og drillede den kønne Bachfisch, naar han kunde komme til det:

»I Gaar fyldte vi tretten Aar? Saa maa man jo gratulere og snart sige »naadige Frøken«! —«

»Aa nej,« vægrede Erna sig, »det finder jeg forfærdeligt«, men hendes straalende Øjne modsagde hendes Ord.

Nu spurgte han ogsaa om Fødselsdagsgaverne, og hun begyndte at remse op.

»Af Mama en henrivende Cykledragt, Noder, Handsker og et Par Guldnaale.«

»Og af Papa?« afbrød Kommerceraaden hende, da Erna opholdt sig saa længe ved de nævnte Genstande og oven i Købet gentog Remsen.

»O ja, af Papa en herlig Ring,« sagde hun dybt rød-mende.

»Apropos, Du forstaar Dig jo paa ægte Stene, gamle Ven, — hent dog Ringen, Erna!«

Erna bortfjernede sig, men det varede en rum Tid, inden hun kom igen. Endelig kom hun tilbage og hviskede Moderen et Par Ord i Øret.

»Men Erna dog!« udbrød hun, og gik, fulgt af Datteren, hastigt ud af Døren.

(Sluttes.)

Katholsk Afholdsforbund for Danmark.

»St. Johannes Broderskab«, der, foruden at have en Afdeling »St. Johannes« i København, ogsaa har Afdelinger i flere Provindsbyer, bl. a. Odense, Aarhus og Aalborg, forlanger kun personligt Løfte af sine Medlemmer. — Løftet er ikke livsvarigt; følgelig kan man udmelde sig, om man ønsker det. Forbundets Grundparagraf forlanger kun, at Medlemmernes ikke nyder berusende Drikke, uden for saa vidt det anordnes af en Læge. Forbundets Møder er dels offentlige, og dels Medlemsmøder, og det er en Hovedopgave at gøre dem saa interessante, oplysende og underholdende som muligt.

Vi glemmer selvfølgelig ikke den særlige Opgave, vi har: at skabe en sikker Overbevisning om Drikkeriets Skadelighed, og en fast Vilje til at bekæmpe det. Men da Ædruelighedsspørgsmaalet har naturlig Sammenhæng med andre Spørgsmaal, kommer vi ikke alene til at strejfe ind paa disse, men tager dem op til Drøftelse og Belysning, hvor Lejlighed dertil gives.

Alvorlige Mennesker, der har en vaagen Ansvarsfølelse, vil erkende, at Misbrugen af stærke Drikke volder ubodelig Skade, at Drikkeriet avler Raahed og Forbrydelser, og har Sygdom, Fattigdom, opløste Hjem, ja den dybeste Nød til Følge.

Samfundsondet, som Alkoholmisbruget er Skyld i, er saa stort, at der er god Grund til af al Magt at raade Bod paa Ulykkerne. Men det sikreste og billigste Lægemiddel er Afhold fra spirituøse Drikke, der gør saa meget ondt og aldrig har bidraget til i egentlig Forstand at øge noget Menneskes Lykke.

Afholdsbevægelsen har Bud til alle, og ikke mindst til dem, der aldrig blev Ofre for Drikkeriet, men som har bevaret deres sunde Menneskeforstand og dermed Evnen til at være med i en god Sag, der kan højne og forædle Menneskelivet.

»Drikkeriet er vor store nationale Ulykke,« skriver den

bekendte danske Læge, Professor Pontoppidan. — Afholdsagen vil raade Bod paa denne Ulykke, og de, der allerede har sluttet sig til Sagen og arbejder for den, haaber paa Forstaaelse hos alle, der værdsætter et sundt Folkeliv, og som har Blik for, at Alkoholen ødelægger Hjemmenes Sundhed og Fred og tilsidst nedværdiger Mennesket, som ingen anden Last.

Støt det katholske Afholdsforbund i dets Bestræbelser for at fremme Ædrueligheden og føre Menneskene tilbage paa den rette Vej, hvorfra Drukkenslasten har lokket dem. Opsæt ikke til imorgen, hvad der kan udrettes i Dag, ihukommende hvad der staar skrevet: »En Dranker skal ikke arve Guds Rige«. Støt derfor Afholdsvenerne i Kampen mod de berusende Drikke, den bedste Støtte er at indmelde sig i de lokale Afdelinger, eller hvor disse endnu ikke findes, da søg at oprette saadanne, thi hvor der findes en katholsk Menighed, maa der ogsaa kunne oprettes en Afdeling af «St. Johannes Broderskab». — Afdelingen »St. Joh.« i København flytter til April Flyttedag til Haveselskabets Vej 3, hvor der bliver Møde hver anden Fredag i Maj Maaned. Den 1. Juni d. A. rykker Foreningen ind i sit ny flotte Lokale i den under Opførelse værende Foreningsbygning paa nævnte Vej, med Møde hver Fredag Aften fra Kl. 8—12, hvor Anmeldelser modtages, og hvor vi haaber at samles med mange baade kendte og endnu ikke kendte Ansigter blandt vore Trosfæller. — Samtidig flytter ogsaa den lille katholske Børneafholdsforening fra Gasværksvej 9 til Haveselskabets Vej 3, hvor den fortsætter med sine Møder Søndag Eftermiddag Kl. 3. Møderne vil blive ordnede saaledes, at Børnene altid kan gaa lige fra disse til Andagten i Rosenkranskirken, der ligger lige op til Haveselskabets Vej. — Al Børnenes Forening stadig gaar godt fremad, særlig i den sidste Tid, skyldes ene og alene den Dygtighed og Energi, hvormed Foreningen ledes af Forstanderne, d'Hrr. Aalberg og C. Raith, sen. — Katholske Forældre! send eders Børn i Børneafdelingen om Søndagen, det koster kun 10 Øre pr. Maaned i Kontingent. — Foreningens Formaal er, paa et katholsk kristeligt Grundlag

at samle alle katllolske Børn fra 8—14 Aars-Alderen. — Der vil blive sørget for gode, oplysende Foredrag og sund underholdende Læsning, samt ordnede Lege. Til Sommer Vil der blive foretaget Udflugter i det Fri, hvor Børnene vil kunne tumle og lege under kyndig Vejledning og Tilsyn.

Ego.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. (A. E.) Hvem der Langfredag Formiddag traadte ind i St. Ansgarius Kirken til Gudstjenesten, vil sikkert ikke være gaaet forgæves, for i denne tunge; alvorfulde Time fejrede Kirken Mindet om vor Frelseres store Soneoffer paa den skønneste Maade. Der opførtes Sorianos Johannes Passion, og denne rene, gamle Musik, som saa inderlig slutter sig til Apostelens Fortælling om Frelserens Lidelse og Død, fik en saa fin og stemningsfuld Udførelse, at ethvert troende Hjærte maatte føle sig grebet deraf. Uvilkaarligt tænkte man, at den Kunstnerhaand, der førte Taktstokken, løftede den ikke alene i Musikens Tjeneste, men først og fremmest til hans Ære, som tilraaber os et: *Sursum corda!*

—(— rg.) Paa Tirsdag d. 24. ds. er der henrundet et Aar siden højærv. Hr. Pastor *Andreas Johansen* ved en saa uventet hurtig Død blev bortkaldt af vor Midte. I denne Anledning vil, som andetsteds meddelt her i Bladet, en højtidelig Sjælemesse finde Sted i St. Ansgars Kirke, som den hedengangne ved en saa mangeaarig trofast og nidkær Sjælesørgervirksomhed har været knyttet til.

Det tør vel med Sikkerhed forventes, at de Trøende, som bevarer ham i kærlig og taknemlig Erindring, ret talrigt vil indfinde sig for at skænke den Afdøde Forbønnens Almisser. I disse Dage skal der paa Gravstedet anbringes en Marmortavle med Inskription. Forøvrigt bemærkes det, at Gravstedets Omgivelser endnu ikke fremtræder i den Skikkelse, som er paatænkt. Det er nemlig Meningen, at Pladsen lige foran Indgangen til Kapellet skal være fælles Begravelsesplads for Hovedstadens katholske Præster. Krucifikset, i hvis umiddelbare Nærhed Præsterne vil komme til at hvile, danner saaledes Midtpunktet for og paa en Maade det fælles Gravmæle over alle dem, hvis Livsgerning det var »at prædike den korsfæstede Kristus.« (I. Kor. 1, 23.) Pastor Johansens Gravsted maa derfor

betragtes som det første Led i en større Helhed, hvis harmoniske Inddeling først rigtig vil kunne opfattes og bedømmes, naar i Løbet af denne Sommer de med Pladsforholdenes Omordning forbundne Arbejder er tilendebragt.

Norge. Fra Kristiania meddeles, at »Professorstriden,« som i Vinter førtes ved Kristiania Universitet, langt fra endnu er bilagt; tvertimod, efter at det ved kgl. Forordning (!) blev afgjort, at den kalvinistiske eller halvreformerte Dr. Ording skulde udnævnes til Theologiprofessor, begyndte »Professorstriden« først rigtig at udbrede sig og raser nu over hele Landet. Overalt drøftes den Fare, som der ikke blot for Lutherdommen, men for selve Kristendommen ligger i, at de vordende Præster skal undervises af Professorer, som enten nægter, eller ikke aabent vil vedkende sig de kristne Grunddogmer om Kristi Guddom, om Menneskenes Forløsning ved hans Forsoningsdød, om Daabens helliggørende Virkning o. s. fr. I Betragtning af, at det her ikke drejer sig om forskellige Retninger og Strømninger indenfor et enkelt Trossamfund, men at det meget mere er selve den gamle Kristendom, som angribes af saadanne Professorer, har denne, den gamle katholske Kristendoms Vogter i Norge, den katholske Biskop, Msgr. *Fallize* ment, at der ikke længere burde ties, og har derfor paalagt »St Olafs« Redaktør, Hr. Pastor O. *Offerdahl* at holde nogle offentlige Foredrag for at klarlægge ogsaa for vore i Troen fraskilte Brødre det ældste og største kristne Kirkesamfunds Lære om Troen og Naademidlerne. Disse Foredrag har talrig været besøgt og fulgtes med stor Opmærksomhed. Vi skal senere, saa snart her bliver Plads i Bladet, komme nærmere tilbage paa denne interessante »Professorstrid.«

Italien. Fra Padua meddeles, at Ærkebiskoppen sammesteds, Kardinal Callegari, den 14. ds. er afgaaet ved Døden. Kardinalærkebiskoppen var født den 5. Novbr. 1841 i Venedig, studerede sammesteds og blev præsteviet 28. Marts 1861; virkede senere som Professor i Seminariet, udnævntes 1880 til Biskop af Treviso, tre Aar senere til Ærkebiskop af Padua og har i alle disse Stillinger været meget virksom baade for Ungdommen og desuden som Socialpolitiker; deltog med stor Selvpofrelse i Omsorgen for de kolerasyge i 1885 og fik derfor tildelt en særlig Udmærkelse. Pave Pius X. udnævnte ham 1903 til Kardinal.

— I den stille Uge havde Paven forbudt de sædvanlige længere Ceremonier i Kirkerne i hele Neapel Stift for at forebygge flere Ulykker med overfyldte og sammenstyrede Kirker. Den hl. Fader havde anmodet Kardinal Prisco

af Neapel om at sende ham udførlige Telegrammer om Vesuvus Udbrud og samtidig stillet 10,000 Lire til hans Disposition til Uddeling blandt de Skadelidte.

Den hl. Stol beskæftiger sig for Tiden med Spørgsmaalet om Oprettelsen af et paalideligt *Efterretningsbureau* i Paris i Lighed med andre større Telegrafagenturer, Dr. Marquis de Felice, Redaktør af *Giornale di Roma*, skulde lede Bureauet fra Rom, og i Paris skulde pavelig Kammerherre Grev *Beauregard* organisere Agenturet.

— Fra Rom meddeles, at Jesuiternes General Pater *Ludvig Martin* er afgaaet ved Døden. R. I. P. (Her i København holdes højtidelig Requiemmesse Mandag d. 23. ds Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke.)

Amerika. Ifølge Bladefterretninger er Byen San Francisco næsten ødelagt ved Jordskælv. Der ligger sikkert under Ruinerne mange døde og halvdøde, som kan trænge til vor Forbøn. Det største Jesuiterkolleg i Verden »*St. Ignatius*«, en Bygning til to Millioner Dollars, er ogsaa Ruiner.

A. C. Møde i Søpavillonen Onsdag d. 25. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Foredrag af Hr. Pastor Esser: Hensigten helliger Midlet.

Velgørenheds-Koncert

til Fordel for fattige katholske Børns Fodbeklædning.

Under Protektion af Hendes Naade Fru Enkelehnsharonesse Stampe-Charisius afholdes en Koncert (med efterfølgende Dans) Tirsdag den 24. April Kl. 8 i Citys Selskabslokaler, Citygade.

Billetter à 1 Kr. (reserv. 1 Kr. 50 Øre) faas hos:

Fabrikant E. Bæklund,
Frederiksberggade 34.

Murermester A. V. Günther,
Bøngertsgade 11.

Fabrikant H. Hoffmann,
Købmagergade 48

Frk. L. Schwarzlose,
Forhaabningsholms Allé 5 B.

»**VARDEN**« s Aprilhefte indeholder:

A. Strindberg: Lammet; Ivar Sæter: Østerdalen; J. I. Kronstrøm: To Præludier; J. Svensson: Levende begravet I; W. Andersson: Två stämmingsbilder; Oskar Andersen: Teatrene. I Annoncetillæget: G. Fullerton: Rosemary.

Martsheftet indeholdt bl. a. overordentlige interessante Rejserindringer af Dr. Krogh-Tønning.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. April. Hvide Søndag. — 23. M. Georg, Martyr. — 25. Ti. Fidelis af Sigmaringen. — 25. O. Marcus, Evangelist.

— 26. To. Cletus og Marcellus, Paver og Martyrer. — 27. F. Peter Canisius, Bekender. — 28. L. Paul af Korset, Bekender.
Søndag den 29. April. 2. Søndag e. Paaſke.

Gudstjenesten paa Hvide Søndag.

- St. Ansgars Kirke.** Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke fornyer Daabspagten og modtager deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og Te Deum.
- Rosenkranskirken.** Kl. 7 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Messe, under hvilken Neokommunikanterne modtager deres første hl. Kommunion; Kl. 5 Festandagt med Prædiken.
- St. Annæ Kirke.** Kl. 7 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Prælatmesse og Firmelse ved den højjærværdigste Biskop; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.
- Jæsu Hjærte Kirke.** Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Højmesse med Prædiken Kl. 10. Aftenandagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.
- St. Josefs Kirke.** Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse m. Præd. Kl. 3 Andagt.
- St. Kauds Kapel.** Kl. 7 Højmesse; Kl. 3 Andagt m. Præd.
- Immaculatakirken.** Kl. 9 Højmesse m. Præd.; Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
- St. Andreas Kirke (Ordrup).** Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 5 Andagt.

☞ Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkranskirken. Mandag den 23. ds. læses Kl. 6 $\frac{1}{2}$ en Sjælemesse for afdøde Pastor A. Johansen.

St. Ansgars Kirke. Tirsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Sjælemesse for afdøde Pastor A. Johansen.

Mariakongregationen for Mænd begynder igen sine Møder Torsdag d. 26. ds.

Som passende Gaver til Førstkommunikanter og Firmanter anbefales: **Fuldstændig Bønnebog** (2. Kr. heftet); **Salmebog** (1. Kr. heftet); **Rippel: Kirkens Skønhed**, en Fremstilling af Kirkeåret og dets Ceremonier (2 Kr. 25 Ø. heftet); **P. Eimard: Den h. Eucharisti** (heftet 1 Kr. 50 Ø.); **Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse** (heftet 1 Kr. 50 Ø.); **Wisemann: Fabiola** (1 Kr. 50 Ø.). Samtlige Bøger og anden katolsk Litteratur faas hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Bredgade 35, København. — Opmærksomheden henledes særlig paa de smukt indbundne Bønne- og Salmebøger.

Hos Kirkebetjent P. Stein faas for 25 Ø.: »Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppens Modtagelse, samt Bønner ved Meddelelsen af Firmelsens h. Sakramente.«

Efter derom udtalt Ønske, er det Meningen at genoptage Gudstjenesteordningen for Provinserne for Sommertiden. De højjærværdige Sognepræster bedes derfor meddele Red. om der er sket Forandringer; indløber ingen saadan Meddelelse, saa forudsættes, at alt er uforandret (som i Aargang 1902 S. 360).

☞ Bopælsforandringer (og Bladets Udeblivelse) maa snarest anmeldes paa nærmeste Postkontor.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvarlalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boysesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 17.

Søndagen den 29. April.

1906.

INDHOLD: Den norske Kirkestrid. — Strejftog gennem Bladene. — Velgørenhedskoncerten i City. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Aarhus. Rom. Frankrig. — Bekendtgørelser. — Om-
slag: Privat-Annoncer.

Den norske Kirkestrid.

Det er paa Tide, at »Nordisk Ugeblad« fortæller sine Læsere noget om den religiøse Strid, der nu raser over hele Norge. Den er jo meget lærerig for os Katholiker. Navnlig lærer vi deraf, hvor megen Grund vi har til at føle os lykkelige over, at der i vor hellige Kirke endnu findes et levende Læreembede, som med guddommelig Myn-
dighed og ufejlbart afgør, hvad der er af Gud aabenbaret Sandhed.

Striden i Norge begyndte egentlig allerede for to Aar siden, da Dr. *Ordning* baade af Kristiania theologiske Fakultet og af det akademiske Senat blev foreslaaet til Professor i Dogmatik ved Landets eneste Universitet. Dr. *Ordning* hyl-
der imidlertid saa frisindede religiøse Anskuelser, at de ikke lader sig forene med den gamle kristelige Lære, ej heller med det orthodox-lutherske Standpunkt. Han næg-
ter f. Eks., at Daaben virker en Genfødselse til det evige Liv, og anser den kun som en symbolsk Ceremoni uden indre Virkning.

Fra orthodox-luthersk Side blev der straks protesteret mod den paatænkte Udnævnelse af Dr. *Ording* til Lærer for Statskirkens vordende Præster. Iøvrigt var allerede den Gang de to af de fire theologiske Lærestole besatte med frisindede Mænd; kun Professor *Odland* var orthodox. Denne truede nu med at tage sin Afsked, hvis hans Retning ved Dr. Ordings Udnævnelse skulde blive i Mindretal blandt Professorerne i Theologi, da jo dog den langt overvejende Del af den lutherske Gejstlighed og saa at sige hele Lægfolket i Norge endnu er positivt troende. Det kunde derfor ikke gaa an at gøre det rationalistiske Element til det fremherskende paa det Sted, hvor den højeste theologiske Lærdom skulde øses.

Det trak nu selvfølgelig ud med Udnævnelsen af Dr. *Ording* til Professor i systematisk Theologi. Der fandtes ogsaa en Konkurrent til Dr. *Ording* i Stipendiat *Ihlen*, og og tilsidst erklærede ogsaa Kirkeminister *Chr. Knudsen* at ville gaa af, hvis Dr. *Ording* fik den ledige Post, ja han vilde endog gøre det i det Tilfælde, at man sluttede et Kompromis og fandt paa den Udvej at udnævne den ene af Konkurrenterne til ordinær og den anden til ekstraordinær Professor.

Medens Sagerne stod saaledes i anden Halvdel af Januar Maaned i Aar, skrev Bladet »*Haalogaland*« (Harstad, 24. Jan.) bl. a. følgende: »Det kan ikke skjules, Forholdene inden den norske Statskirke ere kaotiske. Og saa længe denne abnorme Tilstand varer, ejer Kirken ingen tilfredsstillende Plads for en længtende og søgende Sjæl. Dens Favn er for trang og Grunden for gyngende og utryg. Hos de alvorlige blandt Kirkens Lemmer gaar der paa Bunden af Sjælen en stille, men stærk Længselens Strøm henimod Kirken med den vide Favn, den rene uforanderlige Lære — som Gud selv**). Eller har de alvorlige Kristne i Statskirken ingen Grund til Bekymring for Kirken eller Ret til at tvivle paa dens Grundvold, naar man netop i disse Dage . . . er Vidne til, at den enkelte . . . tager til Indtægt Bjørnstjerne Bjørnsons Indlæg i Professorsagen? Bjørson

*) Vi citerer efter »St. Olaf« for 9. Februar.

***) Blot man ikke var kommen bort fra denne Kirke for snart 400 Aar siden!

har, som bekendt, for flere Aar siden offentlig erklæret: Jeg tror paa Gud, men ikke paa Kristus-Gud, — d. v. s. han fornægter Kristi Guddom, han fornægter Forsoningen, som jo er Livsnerven i den hellige almindelige Kirke.«

Men allerede den 27. Januar blev Dr. *Ording* virkelig udnævnt til Professor. Kong Haakon havde kun taget Hensyn til Flertallets Indstilling. Kirkeminister *Knudsen* tog sin Afsked og blev Sognepræst i Drammen, medens Dr. *Otto Jensen*, Sognepræst i Skjeberg overtog Kirkeministeriet. Prof. *Odland* indgav selvfølgelig ogsaa Ansøgning om Afsked, skønt ogsaa, som »Dansk Kirketid.« udtrykker sig, »den mere luthersk-ægte« Kand. *Ihlen* nok ligeledes blev udnævnt til Professor i systematisk Theologi.

Den 30. Jauuar berettede en Korrespondance til »Krist. Dagbl.« følgende om Situationen: »Ording er udnævnt, det hele Fakultet er »moderne«, Videnskabens Frihed har triumferet, Kirkens Krav er afslaaet. Læreren i Troslære kan lære en »reformeret« Daabsopfatning for de lutherske Præte-emner, en ny Kirkeminister, Dr. *Otto Jensen* med afgjort moderne Syn paa Tingene har afløst Hr. Knudsen. Som man vil forstaa, er Knuden strammet . . . Det hele synes for Øjeblikket at pege nok saa stærkt henimod Kirkens Adskillelse fra Staten. Thi, siger man, Kirkens Røst blev altsaa ikke hørt; den har ingen Arm til at forsvare sig, ingen Lov og Ret, naar det kommer til Stykket. — Andre paastaar, at selv de ivrigste præstelige Forfægtere af Frikirken vil grue bestemt tilbage for at slippe Statens økonomisk sikre Understøttelse, saa det hele nok vil falde tilbage i forholdsvis Ro, naar en Tid er gaaet. Vi faar nu se. Den nærmeste Tid vil blive af Interesse. Ogsaa derfor, fordi langt uhyggeligere Kræfter er virksomme inden den norske Kirke. Vi sigter til Dr. og Storthingsmand *Alfred Eriksens* ligefrem nedbrydende Arbejde overfor Bibelens Paalidelighed, ja lige overfor selve Kristi Guddom. Kan en saadan »Lærer« blive staaende paa sin Post, da er Ordings Udnævnelse for intet at regne.«

»Dansk Kirketid.« derimod skrev d. 4. Febr. (Sp. 78 f.): »Den lange Strid er nu omsider endt . . . Men i en anden Betydning er Striden desværre hermed først begyndt . . . Og

saa kommer Kirkekampen. Dette siges ligefrem i Prof. *Odlands* Organ: »Luth. Kirket.,« som beklager »den Lethed, hvormed det theol. Fakultets Flertal søger at drive vort Folk ind i den store Konflikt mellem Stat og Kirke, som vil blive den uundgaaelige Følge af Dr. Ordings Udnævnelse til Professor i systematisk Theologi.« — Hvor er det sørgeligt!... Der er udsaaet Mistanke og indbyrdes Mistillid, og bitter Splid er vokset op. Netop nu, da Norges Folkehaab er gaaet saa skønt i Opfyldelse, skal det være Kirken, der skiller Folket ad i den heftigste Strid!«

Den 30. Januar aabnedes der i Kristiania et Møde, som allerede ved Nytaarstid havde været anmeldt, men nu naturligvis maatte faa forøget Betydning; thi dets første Forhandlingsemne lød saaledes:

»Hvilken Betydning maa det antages at have for Landets vordende Præstestand, at for Tiden Flertallet af Lærerne ved Landets eneste Præsteskole har en Læreopfatning, som i vigtige Punkter staar i Strid med den almindelige ligefremme Forstaaelse af den norske lutherske Kirkes Beken-delsesskrifter, og hvorledes bør den norske Kirke stille sig hertil?«

Mødet talte efter »Ntltd.'s« Referat, som vi her tildels gengiver c. 400 Deltagere, hvoriblandt mange Præster. Kapellan *Freikow* fra Rakkestad indledede Forhandlingen om det ovennævnte Emne. Han angreb skarpt Professor Ordings Standpunkt i Sakramentlæren og udtalte, at der var intet, der havde skræmt Kirkefolket i Norge saa meget som denne Sag. Man vidste, at den nyudnævnte Professor paa dette Punkt *har en Lære, som ikke stemmer med Beken-delsesskrifterne,**) om end den af en Majoritet af de theologiske Professorer er erklæret at falde indenfor den lutherske Læres Ramme. Det var netop Sakramentopfattelsen, som væsentlig havde skilt den reformerte Kirke og den lutherske... Hvad lærer nu Fakultetsflertallet? *At Barne-daaben ikke har genfødende Kraft, at Luthers Opfattelse af Nadveren er uholdbar, at vi i Brødet og Vinen ikke faar Kristi Legeme og Blod.* Hvorledes kan Professor Ording og de øvrige Professorer i Fakultetets Flertal paastaa, at denne deres Opfattelee ligger indenfor den lutherske Grundtype? — Hvad var nu at gøre? *Kirken havde kun liden*

*) Udhævelserne er af Indsenderen til N. U.

Adgang til at gøre sin Myndighed gældende. Der er ingen kirkelige Domstole, og at faa en Præst eller Professor dømt fra Embedet for uluthersk Lære ved en Lagmandsret det var ganske haabløst. At forlægge Præsteuddannelsen fra Universitetet til en Præsteskole udenfor samme maatte Taleren fraraade. Kirken kan ikke undvære videnskabelig Theologi, og den kan i Længden kun meddeles ved et Universitet. Derhos vilde de Styrende næppe anerkende en Præsteskoles Kandidater. At træde ud af Statskirken var vist en Tanke, som havde damret hos mange siden sidste Lørdag, men ogsaa her maatte Taleren sige: Ødelæg ikke, hvad Du har; thi der er Velsignelse i det. Men Kirken maatte have sin 7. Juni, den maatte frigøres fra sin Umyndighedstilstand, saa den kunde faa noget at sige i sine egne Anliggender. Fuld Fart fremover i Kirkeorganisationsagen! Kristenfolket maatte gaa til Valg om den Opgave at vælge Mænd til Stortinget, som kunde overtage Kirkens Interesser. Og Kristenfolket maatte have sit eget Organ, et ledende kristeligt Dagblad.

Derefter fik Professor Odland Ordet. Han erklærede, at det havde været ham en Samvittighedssag, at tage sin Afsked, thi han turde ikke overfor Gud og overfor Kirken overtage nogen Medansvarlighed for den Uddannelse af de vordende Præster, som vilde blive en Følge af den trufne Afgørelse. Efter hans Overbevisning *afveg det nuværende theologiske Fakultet i vigtige Punkter fra Kirkens Bekendelse.* Fra sit Studieophold i Tyskland for et kvart Aarhundrede siden havde han maattet vænne sig til noget af hvert. »Jeg harmedes i min Sjæl mere end en Gang over det *Falskmøntneri*, som der drives; der kom Præster og Evangelister, dybt religiøse Naturer, og talte saa skønt saa englesødt, at man skulde tro, det var Engle, som var steget ned paa Jorden, om Jesu Kristi Guddom eller om Jesu Forsoning. Jeg har maattet tænke paa Pauli Ord om de Vranglærere, som ved skønne Taler og fagre Ord daarer de troskyldiges Hjerter. Og saa maatte man privat høre af de samme Mennesker, at »vi som dannede Mennesker ikke kan tro paa Treenigheden eller selvfølgelig ikke paa Jesu metafysiske Guddom!« Det minder om en Præst her i Norge, som nylig sagde: »Jeg tror, at Jesus var Søn

af Josef og Maria — eller muligvis af en anden Mand « — Med Hensyn til Professor Ording drejede det sig efter Talerens inderste Overbevisning ikke blot om en noget ensidig Afvigelse i Sakramentlæren, skønt dette i sig selv vilde være farligt nok. Men i den første Censurkomitee havde man allerede været paa det rene med, at der var Tale om *en Opfattelse som* — »lad mig sige det ligefrem, *hældede over mod Rationalismen,*« saaledes som ogsaa Prof. H. Scharling nylig har udtalt. En af de udenlandske Sagskyndige havde sagt til Taleren: »Jeg har det bestemte Indtryk, at Dr. Ording ikke en Gang deler Kirkens Tro paa Jesu legemlige Opstandelse.« Taleren havde selv det samme Indtryk; men det gjaldt her en tyk Bog, og det hele var uklart. I Sakramentlæren forelaa derimod Afvigelsen klart og tydeligt, saa fandt man, at man fik holde sig til den. Senere var det kommet frem, at Dr. Ording afveg fra Kirkens Bekendelse i et andet fundamentalt Punkt. Medens den augsburgske Bekendelse fastholder Oldkirkens Lære om, at der hos Kristus er to Naturer i uadskillelig Forening, siger Dr. Ording, at »vi ikke længer tænker os to Naturer i Kristi Person,« og han tager Afstand fra »det gamle Forestillingssæt« paa dette Punkt. Herimod var indvendt, at Ording jo saa smukt har bekendt sin Tro paa Kristi Guddom; han skal blot have taget Afstand fra en oldkirkelig Formulering. Taleren kunde ikke lade dette gælde. Han havde den ene Gang efter den anden bedt sine theologiske Modstandere om Svar paa det Spørgsmaal: Tror I paa Kristi guddommelige Personlighed, født af Faderen fra Evighed, Ét med den treenige Gud, i Sandhed af to Naturer? — men han havde aldrig faaet Svar. Der burde nu vist øves Indflydelse ved de politiske Valg; men dette var for Resten mindre Talerens Sag. I Modsætning til den første Indleder mente han, at der gennem Kirkens Venner, ad Frivillighedens Vej, burde gøres noget for at give de lutherske Studenter, som ønskede det, Adgang til at studere Theologi privat paa den lutherske Bekendelses Grund. Han ansaa det ikke for haabløst at faa saadanne Kandidater anerkendte. Professoren vendte sig derefter mod den Paastand, at han og hans Meningsfæller vilde

Aandsfriheden til Livs, udtalte sig nærmere om den theologiske Videnskabs Begreb og sluttede med en Bøn.

(Sluttes.)

Strejftog gennem Bladene.

Statstilskud til Sogne- og andre Folkebogsamlinger samt til Børne- og Lærerbogsamlinger i Folkeskolen. I »Berlingske Tidende« læses herom: »Under Forudsætning af dertil paa Finansloven for det kommende Finansaar given Bevilling vil der gennem Statens Komité til Understøttelse af Bogsamlinger som hidtil blive uddelt Tilskud dels til Sogne- og andre Folkebogsamlinger, dels til Børnebogsamlinger i de offentlige Folkeskoler, dels endelig til Lærerbogsamlinger i saadanne Skoler. Bogsamlinger, der ønsker at komme i Betragtning ved denne Fordeling, maa inden 30. April indgive Ansøgning herom, adresseret til Kontorchef Weis, Kultusministeriet, Købnh. K.

Ansøgningen skal skrives paa dertil indrettede Skemaer (for hver af de nævnte Arter af Bogsamlinger er særskilt Skema), der tilstilles Ansøgerne paa Begæring, indsendt paa aabent Brevkort efter oven angivne Adresse. Bogsamlingerne kan ved Henvendelse til Overlærer Steenberg, Horsens gratis faa tilsendt den af det kgl. Landhusholdningsselskab i 1889 udgivne Fortegnelse over Bøger, passende for Sogne- og Landbrugsbiblioteker med det i 1902 udgivne Tillæg, A. S. Steenbergs »Folkebogsamlinger, deres Historie og Indretning« samt den af Kultusministeriet udgivne Fortegnelse over Bøger, der egner sig for Børnebogsamlinger.«

Bestyrerne af vore Sognebiblioteker bedes særlig at mærke sig dette.

Pave Pius den Tiende har foretaget ikke saa faa Reforme i Vatikanets Arbejdsmaade; nu er Turen ogsaa kommet til Vatikanets ærværdige Bygning. De hidtil af Embedsmændene beboede talrige Værelser paa 1. Sal skal omdannes til en Suite Modtagelsesværelser. Derfor maa

Embedsmændene fortrække, og i reduceret Maalestok skal der skaffes dem Bolig udenfor selve Vatikanbygningen. I dette Øjemed opføres der paa Vatikanets Grund to Bygninger for Embedsmænd, og selve Vatikanbygningen forbeholdes da udelukkende Paven og hans personlige Tjenerskab.

En anden vigtig Forandring i Vatikanet er Overførelsen af Maleri-Galleriet til Foreria-Gemakkerne. I de tre Sale, hvor Malerierne hidtil har været anbragte, var særlig de betydeligste Billeder under uheldig Belysning. Det bliver helt anderledes under de nye Forhold, hvor Vinduesarrangementet er heldigere, og hvor der ved Anvendelse af de nyeste Systemer for Opvarmning og Belysning skaffes de gunstigste Forhold baade for Samlingen og for Publikum. Tilmed kommer Vatikanets Kunstskatte samtidig under bedre Tilsyn, idet Gardens Barakker er i umiddelbar Nærhed, og Brandfaren formindskes, da Murene er meget tykke. Vatikanets Arkiv og Bibliothek støder op til Maleri-Galleriet, og dette vil have sin Interesse for studerende og særlig interesserede Besøgende. (»Ntlt.«)

Nutidens nyeste Fremskridt har ogsaa fundet Vej til de fromme Brødre paa St. Bernhard i de højeste Alperregioner. Efter i et Tusind Aar at have ydet trætte og vildfarne Vandrere i Passet godgørende Hjælp og Beskyttelse, har de brave Munke maattet tage Teknikken i deres Tjeneste. For nogle Aar siden var det Telefonen, nu kommer Turen til Benyttelse af Automobiler. Det er økonomiske Grunde, der har tvunget dem dertil, idet Tilførslen af Fødemidler og Brændsel, der hidtil skete fra den italienske By Aosta, efterhaanden er bleven altfor kostbar med den nuværende Transportmaade. Samtidig haaber Munkene paa ad denne Vej at kunne skaffe sig forøgede Indtægter, nemlig ved Udlejning af Automobiler. Det kniber nemlig svært med Indtægter. Lige siden Begyndelsen af det 18. Aarhundrede er det gaaet nedad med Indtægterne for det engang saa rige Kloster, saa at disse nu næppe er en Trediedel af hvad de var i Fortiden. Som Grunde hertil anføres menneskelig Utaknemmelighed, Kniberi og Snæverhjetthed i Forbindelse med den stadige Stigen af Drifts-

omkostningerne, idet de nu aarlig udgør 20—30,000 Kr. Da Ordenen efter sine Statutter ikke maa fordrø Godtgørelse for sine Barmhjærtighedsgerninger, er den henvist til de beskyttelsessøgendes Velvilje og det de vil yde frivilligt for Gæstevenskabet, men mange kan ikke yde noget videre og ikke faa lader som om de ikke mener at kunne være bekendt at byde noget, og endelig andre misbruger Gæstevenskabet paa den mest skandaløse Maade. Dog har Munkene gjort alt for at bekæmpe de Farer, der ved Vintertiden truer den rejsende ved de stadige Snestorme i Passerne, Hundenes Afrettelse og Efterretningstjenesten, der tildels ved Telefonen danner Bindeled mellem Tilflugts-hytterne og Klostret, er saa vel gennemført, at det nu er yderst sjældent, at der forekommer et Dødsfald, og i lange Tider har Klosters La Morgue slet ikke været benyttet til sit oprindelige Formaal. (»Ntlt.«)

En af Ugebladets Læsere har tilsendt os et interessant lille Udsklip af *Ekstrabladets* Korrespondance-Rubrik. — En Holder af Ekstrabladet havde henvendt sig til Red. med følgende Forespørgsel: »Vær saa venlig at give mig nogle Oplysninger med Hensyn til, hvor man skal henvende sig, i Fald man vil overgaa til Katholicismen, samt om man fuldstændig skal give Afkald for bestandig paa den kristne Tro, eller hvorledes? Er det rigtigt, at man faar udbetalt et Pengebeløb, naar man indtræder i den katholske Menighed?« —

Herpaa giver da »Ekstrabladet's« Red. dette korte, men udmærkede Svar: »Hvem har dog bibragt dem alle disse Vrangforestillinger? — Katholicismen er netop den oprindelige Kristendom, og naturligvis betales der ikke Penge for Omvendelser.«

»Ekstrabladet« for 21. April.

Ugebladets Læsere husker maaske, at der i Fjor her i Bladet blev aftrykt et Rejsbrev af Forfatteren Johannes Jørgensen fra de katholske Fabriksegne ved Rhinen; Forf. skildrede deri bl. a. hvorledes Kirkerne om Søndagen var stuvende fulde baade af Mænd og Kvinder, ja, mange Steder stod disse langt ud paa Gaden udenfor Kirkedøren af

Mangel paa Plads indenfor. I Modsætning hertil beskriver en bekendt luthersk Præst, V. Brücker, i nedenstaaende Rejsebrev, som er taget fra Aalborg Amtstidende, de trøstløse Tilstande indenfor den tyske Protestantisme:

Tyske Protestanter. (Rejsebrev.)

Meget mere sikkert tør jeg udtale mig om Kirken. Jeg er vis paa, at i det store og hele har den protestantiske Kirke i Tyskland intet at byde paa, som hjælper til at højne Folket i aandelig Henseende.

Det mest talende i saa Henseende er maaske det, at man omtrent ikke ser Mænd deltage i Gudstjenesten. Jeg kommer just fra Gudstjeneste i en Landsbykirke. Landsbyen tæller 1,007 Indbyggere efter sidste Folketælling, idet her er en Del Bjærgværksdrift.

Til Gudstjenesten indfandt sig 30 (tredive) Kvinder og 1 (en) Mand. Og sikkert meget faa af disse tilhørte Byens egentlige Befolkning.

Præsten var dog paa en Maade ikke saa fejl. En net Mand af et ganske vindende Væsen, med en meget klar og let forstaaelig Udtale. Han havde udarbejdet sin Prædiken, og den var vel bygget helt igennem.

Men hvad talte han om? Ja, her har vi Forklaringen paa, at Mænd ikke gider indfinde sig og høre. Der er ikke en Tanke i den hele Prædiken, der forraadte, at Manden stod i det Aar 1905 og talte. Alt, hvad han sagde, kunde lige saa godt være sagt i 1805, 1795, 1605 o. s. v.

Nu er der naturligvis noget i en virkelig troende Forkyndelse af det gamle Evangelium, som altid bliver det samme. Men er det dette, som lyder, saa vil det ogsaa netop altid virke med den samme friske, evig unge Magt. Saa det var jo ikke det. Men det hele var nogle helt fra det virkelige Liv løsrevne Betragtninger over Dagens Tekst. Der var i Kirken ophængt to Billeder, der forestillede Scener af Morten Luthers Liv, og i Prædikenen blev M. Luther nævnt. Men der var ikke Gnist af Luthers Aand. Nogle ganske almindelige triste Betragtninger over, at man rundt om solgte og købte og tænkte mere paa det end paa de evige Ting. Saadan er det i Husene, og saadan er det i

Hjerterne; det er Røverkuler i Stedet for Bedehuse; man vilde ikke rette sig efter Guds Ord, og derfor vilde det omsider gaa galt.

Hvad skal der vel komme ud af en saadan Tale? Naar forstandige Mænd har hørt nogle Gange paa det, saa siger de: Ja, det kender vi saa godt. Det kan saamænd gerne være, det er galt nok, men Herregud! Vi skal jo nu en Gang købe og sælge og tænke paa de jordiske Ting, og den kære Præst viser saamænd tit nok, at han ogsaa er meget optaget deraf. Da han imidlertid lader til at befinde sig vel trods de truende Udsigter, der males, saa gaar det vel ogsaa nok for os.

Kort, jeg mener, der er i slig Tale ingen Hager, der faar fat, den er ikke sprunget ud af en virkelig Udvikling og medbringer derfor heller ingen Spirer til Udvikling. Det er en Tale, som døver og trætter, som keder og derfor jager bort. Mændene forsvinder først, naar der ikke er noget at komme efter. Kvinderne bliver lidt længere ved, dreven af almindelig religiøs Trang, som ikke saa let uddrives hos dem som hos Mændene. Men det er jo kun et Tidsspørgsmaal, hvor længe det vil vare. Hvad er i Virkeligheden 30 Kvinder af en Befolkning paa 1,007 Mennesker?

Og det er ikke blot her. Men saadan har jeg set det i alle de protestantiske Kirker i Tyskland, jeg har gæstet. Selv hos den i sin Tid saa berømte Funcke, af hvis Bøger der jo foreligger mange oversatte paa Dansk. Hans store »Fredskirke« i Bremen saa jeg en Søndag, ganske vist helt fuldpakket af Mennesker, men alle disse Mennesker var Kvinder paa nær — 8 Mænd.

Saa er det da ikke sandsynligt, at Kirken har meget at byde Ungdommen, som kan hjælpe den til et virkeligt aandeligt Liv. Men naar man ser den Ungdom og synes, den ser saa lovende ud, kan man jo ikke lade være at sukke: Gid dog Tyskland fik en Grundtvig, en Mand, der kunde skaffe denne Ungdom Lejlighed til at komme ind under en Aandspaaevirkning, som gav alle de gode, naturlige Kræfter Indvielse til et Menneskeliv, der for Alvor var noget ved!

Velgørenhedskoncerten i City.

Frøken *L. Schwartzlose* har virkelig indlagt sig Ære ved Arrangementet af denne Koncert. Dens enkelte Afdelinger modtoges med fortjent Bifald af det talrigt mødte Publikum, der helt fyldte den hyggelige Sal i City.

Det er glædeligt, at det smukke Formaals samlede saa mange, og vi mener her at burde nævne en af de medvirkende Kræfter, Frk. *R. Stenersen*, der, skønt hun ikke er Katholik, har vist Sagen megen Interesse, idet Frøkenen alene har solgt 50 Billetter.

Frk. *Schwartzlose* har da ogsaa den Glæde, at hendes Arbejde for denne Sag har indbragt et Overskud paa omkring 230 Kr. —

Frk. *R. Stenersen* løste med Smag og Forstaaelse de til Tider endogsaa ret svære Opgaver, hun havde valgt, og gav som Ekstranummer *Rosenfeld*: »Herre, tænd dine Stjerner«, som vakte særlig Glæde og Bifald.

Sammen med Hr. *E. Ottosson* sang Frøkenen et Par Duetter, der udførtes med en forfriskende Livfuldhed og Lune.

Hr. *E. Ottosson* tog straks Tilhørerne med Storm ved det frejdige og ungdommelige Mød, hvormed han gav sig hen i sin Sang, og lønneses derfor ogsaa med stærkt Bifald og gentagne Fremkaldelser.

Den instrumentale Del af Programmet udførtes af Hr. *Bernhard Sørensen*, der i sit Violinspil viste, at han sad inde med en stor teknisk Sikkerhed og smuk Tone; som Ekstranummer efter Fremkaldelsen blev der givet *Schumanns* »Fräumerej«.

Endelig maa vi fremhæve Frk. *L. Schwartzloses* sikre og samtidig diskrete Akkompagnement.

Efter Koncerten var nogle Timers Bal, som ogsaa vandt Tilslutning, og hvor Stemningen var meget animeret.

Hele dette Velgørenhedsforetagende har været saa vellykket, at vi kan udtale Haabet om, at det maa gentages næste Aar.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Hvide Søndag fandt Børnenes første hl. Kommunion Sted baade i *St. Ansgars Kirke* og i *Rosenkranskirken*, begge Steder under stor Deltagelse fra Menighedens og anderledestroendes Side. I *St. Ansgars Kirke* gik 32 Børn, 12 Dreng og 20 Piger, i *Rosenkranskirken* 40 Børn, 20 Dreng og 20 Piger for første Gang til Herrens Bord. Maatte den gode Sæd, som i Forberedelsestiden med saa stor Samvittighedsfuldhed er bleven nedlagt i deres Hjærter nu ogsaa bevares og bæres Frugt.

— Højærværdige Hr. Pastor *Gamel*, som i den senere Tid desværre har været hjemsøgt af Gigtsmerter, har maattet lade sig indlægge paa *St. Josefs Hospital*. Forhaabentlig bliver Opholdet der ikke altfor langvarigt.

— **S.** *St. Anna Kirke* i *Sundby* har efterhaanden faaet nogle Prydelser, som forhøjer det paa en Gang rolige og venlige Indtryk denne stilfulde Kirke giver. Først maa nævnes en smuk *Prædikestol* af Egetræ, som er skænket af Fru *Theresa Hoffmann*. Dernæst maa der gøres opmærksom paa det stilfulde *Højalter* i romansk Stil, malet i hvidt og lysgrønt, samt belagt med en let, smagfuld Forgyldning. Selve det særdeles smukt udførte Alterbillede, som fremstiller den hl. Gudsmoder, Jesusbarnet og den hl. Anna, er udført af den bekendte Maler, *Frater Max. Schmalzl* (C. S. S. R.) i Bayern. Træarbejdet i ren romansk Stil er udført af Ordenshusets Snedker, *Frater Andreas Avellin* og vidner om den Kærlighed og Omhyggelighed, hvormed Broderen er gaaet til dette Arbejde.

Der var d. 22. ds. 17 Firmander, nemlig 12 Børn (6 Dreng og 6 Piger) og 5 voksne, som i *St. Anna Kirken* modtog *Firmelsens* hl. Sakramente ved den højærværdigste Biskop.

Ordrup. Det vil interessere Læsere af »Ugebladet«, ved nærværende at erfare, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved Skrivelse af 20. April d. A. har tilstaaet *St. Andreas Kollegiet*, med Pastor *L. Günther* og Pastor *P. M. Werhahn* som Bestyrere, Ret til fra indeværende Aars Sommer at afholde *IV. Klases Hovedeksamen*. Ved denne Bevilling har Kollegiet gjort det første Skridt hen imod fuldtud at komme paa Linie med Landets øvrige eksamensberettigede Privatskoler, og der er grundet Haab om, at der, saasnart saadan Tilladelse overhovedet kan gives, ogsaa vil blive tilstaaet Skolen Ret til at afholde de ny Eksaminer, der fra Aaret 1907 første Gang vil finde Sted i Overensstemmelse med Loven om højere Almenskoler af 24. April 1903.

Aalborg. (R. S.) Søndag den 15. April bød højærv. Hr. Pastor Ikenmeyer Menighedens Medlemmer til en Afskedsfest for Mariasøstrene, som i næsten 5 Aar har opholdt sig i Aalborg, men som Tirsdag Aften forlod Byen for at begynde en ny Virksomhed i København. Aftenen forløb meget gemytligt, idet nogle af Sangkorets Medlemmer opførte to vellykkede Dilletantkomedier, nemlig: »Den svage Side« og »Gademusikanterne«. Pausen mellem de to Stykker benyttede Hr. Pastor Ikenmeyer til i hele Menighedens Navn at takke Mariasøstrene for alt godt, de har virket her i vor Menighed, og overrakte dem som et Taknemlighedsbevis en smuk Erindringsgave. Deres Minde leve blandt Aalborgs Katholiker!

Rom. Jesuiterordenens General Pater *Louis Martin Garcia*, hvis Død vi kort meddelte i forrige Nr., havde allerede længe været lidende. Allerede i Begyndelsen af 1905 maatte han underkaste sig en større Operation og havde derefter ikke Kræfter nok til at modstaa den Lungebetændelse, han nu er huppet under for. Pater Martin var født 19. August 1846 i Spanien af fromme, katholske Forældre af Middelstanden og indtraadte 1864 i Noviciatet i Loyola, fuldendte efter Ordenens Uddrivelse fra Spanien sine Studier i Frankrig, virkede en Tid som Professor i Rhetorik, blev præsteviet 1876 og var derpaa i nogle Aar Professor i Theologi. Senere deltog han med Generalen P. Anderledy i Ordenens Administration og valgtes efter dennes Død 1892 til Ordensgeneral. — Den afdøde beskrives som en inderlig from, yderst asketisk og arbejdsom Mand, som med stor Samvittighedsfuldhed vaagede over Opretholdelsen af den rette religiøse Aand indenfor Jesuiterordenen. R. I. P.

— Rygterne om Pavens Sygdom dementeres. Der har ingen Afbrydelse været i de daglige Audienser og øvrige Arbejder.

Frankrig. I Følge Pariserbladet *La Croix* vil den tidligere omtalte Plenarforsamling af de franske Biskopper til Raadslagning om den fælles Holdning overfor Separationsloven først finde Sted den 30. Maj. Forsamlingen vil næppe vare længere end et Par Dage, og dens Beslutninger vil straks blive meddelt den hl. Fader, som derefter da vil træffe sine endelige Afgørelser.

Kardinalærkebiskop *Coullié* af Lyon har udsendt en politisk Rundskrivelse til sin Gejstlighed, hvori han fremhæver Katholikernes Pligt at benytte sig af deres Valgret og formaner alle til i Enighed at vælge saadanne Folkerepræsentanter, der byder den bedste Garanti for at ville fremme Religionens og Fædrelandets sande Interesser.

En yngre, flink Smedesvend ønsker snarest Arbejde i sit Fag eller ved hvadsomhelst. Red. anviser.

✠ Vor kære Moder Anna Amann, f. Tortel, er afgaaet ved Døden den 22. ds.

Begravelsen foregaar Søndag den 29. April Kl. 12 $\frac{1}{2}$ fra Katholsk Vestre Kirkegaard.

Paa egne og Søkendes Vegne
Robert og Richard Amann.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved St. Ansgars Kirke (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7--9 Aften; desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.

ved Rosekranskirken efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge).

ved St. Anna Kirke hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. April. 2. Søndag e. Paaske. Petrus, Martyr. — 30. M. Katharina af Siena, Jomfru. — 1. Maj. Ti. Philippus og Jakobus, Apostle. — 2. O. Athanasius, Biskop og Kirkelærer. — 3. To. Korsets Fund. — 4. F. Monika, Enke. — 5. L. Pius V., Pave og Bekender.

Søndag den 6. Maj. 2. Søndag e. Paaske. St. Josefs Skytsfest.

Gudstjenesten paa 2. Søndag efter Paaske.

St. Ansgars Kirke. Kl. 8 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Prælatmesse, efter hvilken Firmelsens h. Sakramente meddeles til Børnene i St. Ansgars Sogn. — Kl. 7 og Kl. 11 st. Messe; Kl. 5 Eftrm. Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 5 Andagt.

St. Annæ Kirke. Kl. 7 stille Messe; Kl. 9 Børnenes første helige Kommunion; Kl. 5 Eftrm. Festandagt m. Præd. og Te Deum.

Jesu Hjærte Kirke. Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Højmesse med Prædiken Kl. 10; Aftenandagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

St. Josefs Kirke. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse m. Præd. Kl. 3 Andagt.

St. Knuds Kapel. Kl. 7 Højmesse; Kl. 3 Andagt m. Præd.

Immaculatakirken. Kl. 9 Højmesse m. Præd.; Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 5 Andagt.

☞ Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

3. Søndag efter Paaske afholdes St. Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker.

Som passende Gaver til Førstkommunikanter og Firmanter anbefales: **Fuldstændig Bønnebog** (2. Kr. heftet); **Salmebog** (1. Kr. heftet); **Rippel: Kirkens Skønhed**, en Fremstilling af Kirkeåret og dets Ceremonier (2 Kr. 25 Ø. heftet); **P. Eymard: Den h. Eucharisti** (heftet 1 Kr. 50 Ø.); **Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse** (heftet 1 Kr. 50 Ø.); **Wisemann: Fabiola** (1 Kr. 50 Ø.). Samtlige Bøger og anden katolsk Litteratur faas hos **Andr. Fred. Høst & Søns** kgl. Hofboghandel, Bredgade 35, København. — Opmærksomheden henledes særlig paa de smukt indbundne Bønne- og Salmebøger.

Hos Kirkebetjent **P. Stein** faas for 25 Ø.: »Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppens Modtagelse, samt Bønner ved Meddelelsen af Firmelsens h. Sakramente.«

Majandagten.

St. Ansgars Kirke: Søn- og Festdg. Kl. 8 Aft.; Hverdg. Kl. 8 Aften.			
Rosenkranskirken: » » » » 5 Efterm.; » » 7 ¹ / ₂ »			
St. Anna Kirke: » » » » 8 Aft.; » » 8 »			
Jesu Hjærte Kirke: » » » » 7 ¹ / ₂ m. Præd. » » 7 ¹ / ₂ »			
St. Josefs Kirke: » » » » 3 Efterm.; » » 7 ¹ / ₂ »			
St. Knuds Kapel: » » » » 3 » » » » »			
St. Andr. Kirke (Ordr.): » » » » 5 » » » » 7 ¹ / ₂ »			

I St. Ansgars Kirke begynder Majandagten Tirsdag Aften den 1. Maj med Procession. Første Søndag i Maj bortfalder Processionen.

Første Fredag i Maanedén.

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 ¹ / ₄ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.
Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 ¹ / ₂ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.
St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.
Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 ¹ / ₂ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aften Andagt.

Den eucharistiske Førelings Medlemmer bedes møde til de aftalte Bedetimer i Dagens Løb Fredag d. 4. Maj i St. Ansgars Kirke.

Mødreforelingen. Tirsdag den 1. Maj læses Kl. 8¹/₄ i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Førelingens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Syforelingen paa Frederiksberg har taget Sommerferie indtil videre.

Onsdag d. 2. Maj læses Kl. 7¹/₄ i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Ansgariusforelingen.

Korrespondance. (Til M. M., C. Bvej 11.) Hvor meget det koster at laane Bøger fra de katolske Bibliotheker? Intet! Udlaanet er gratis. I den senere Tid er der baade ved den højærværdigste Biskops, ved Ansgariusforelingens og ved andres Gavnildhed kommet adskillige ny Bøger til, som f. Eks. Jules Vernes Skrifter, Consciences Romaner, Johannes Jørgensens Bøger m. m. Benyt Lejligheden! — Deres andet Spørgsmaal egner sig bedre til at besvares privat. — Tak for det interessante Avisudklip!

Red.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglæder samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 18.

Søndagen den 6. Maj.

1906.

INDHOLD: St. Josephs Søstrenes 50 Aars Jubilæum. — Den norske Kirkesrid. — »Kun« en Tjenestepige. — Evigheden. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. England. Frankrig. Rom. Sydamerika. — Til St. Josephs Søstre. — Bekendtgørelser. — Om slag: Privat-Annoncer.

St. Josephs Søstrenes 50 Aars Jubilæum.

Om faa Dage har St. Josefssøstrene opholdt sig her i Danmark i 50 Aar og har Grund til at bringe Gud en ganske særlig Tak for den Naade, der er bleven dem til Del i den da forløbne Tid. De danske Katholiker og mange anderledestroende, som har haft Lejlighed til at lære Søstrene at kende og sætte Pris paa deres Virksomhed i Skolerne og i Hospitalerne, vil sikkert glæde sig med dem i Anledning af dette Jubilæum. Søstrene vil ogsaa den Dag bede ganske særlig for deres Velgørere og Venner.

Det var en Pintsemorgen den 11. Maj 1856, at fire St. Josephs søstre fra Chambéry i Savoyen ankom til København for at ofre sig i den katholske Missions Tjeneste og udøve de Barmhjærtighedsgerninger, som deres Ordenssamfund giver sig af med i Frankrig, nemlig Undervisning og Børneopdragelse samt Sygeplejegerning.

Men hvorledes kunde den Tanke, at bosætte sig i et

saa fjærntliggende Land som Danmark, opstaa hos disse Søstre? Her som ved saa mange andre Lejligheder blev en ren tilfældig Tildragelse Redskabet i Forsynets Haand.

En ung dansk Dame, der nylig var gaaet over til Katholicismen, var knyttet som Barnefrøken til Familjen *de Costa*, Kongen af Sardinien's Gesandt ved det danske Hof. Frøkenen fulgte med Familjen *de Costa*, da denne vendte tilbage til Savoyen. Det var der, hun gjorde Bekendtskab med St. Josephssøstrene, og ved at se al deres Offervillighed og Fromhed, opstod det Ønske hos hende at faa nogle af dem med til Danmark. Ved sin Hjemkomst til København forelagde hun dette sit Ønske for Præsteskabet og for de mest indflydelsesrige Katholiker i Menigheden. Det blev nu bestemt at rette et Andragende til Kardinal *Billet*, Ærkebiskop af Chambéry, for at opnaa hans Tilladelse for Søstrene til at komme her til Landet. Denne Skrivelse blev underskrevet af den apostolske Vikar *Beckmann* og af Præsterne i de forskellige danske Menigheder. Efter nogen Tids Forhandling indvilligede Kardinalen i Søstrenes Afrejse til Danmark.

Deres Hjælpebidder var naturligvis meget smaa, men frisk Mod, som intet kunde nedslaa, en ubegrænset Fortrøstning og Tillid til det guddommelige Forsyn var deres Lykke, for det første Skridt var svært og brydsomt.

Ukendskab til Dansk forhindrede dem i straks at komme i Forbindelse med Folk og udøve deres sædvanlige Gerning, men det var dog ikke deres største Vanskelighed, Hjælpekilder, som de havde gjort sig Haab om, udeblev, og det varede ikke længe, før Søstrene maatte kæmpe med den yderste Fattigdom i en fugtig Kælder, de havde lejet, og som stødte op til den gamle Garnisonskirkegaard. I de fire usle smaa Værelser, som de til deres egen Moro benævnte Oratorium, Forsamlingssal, Spisesal og Taleværelse, herskede den største Tarvelighed, og manges katholsk Gesandt maatte nøjes med at sidde paa en simpel Trækasse, naar han besøgte dem. Foreløbig trængte de sikkert ikke til en Økonoma!

Deres Valgsprog blev: Hjælp dig selv, og Gud vil hjælpe dig.

Uden at spille et Øjeblik begyndte de at arbejde. De syede for Folk, lavede kunstige Blomster, hvad der indbragte dem det nødvendigste til Livets Ophold, men i Længden slog det ikke til. Paa et Tidspunkt hvor mindre gudhengivne Sjæle vilde have bukket under, og hvor nogle af deres Raadgivere, der lod sig lede af menneskelig Forsigtighed, opmuntrede dem til at vende tilbage til deres Fødeland, hjalp Gud dem paa en ganske vidunderlig Maade.

En Dag fik de Besøg af en Protestant, der under et Ophold i Rom havde faaet Sympathi for Katholicismen. Han bad dem sælge sig en af de Blomster, de havde lavet, og uden at opgive sit Navn efterlod han ved sin Bortgang 50 Daler.

En anden Gang, da Søstrene fik tilsendt en Kurv med Fødevarer, som de ikke havde bestilt, troede de, det var en Fejltagelse og sendte den tilbage. Den kom straks igen, for det var en Gave fra en ny Velgørerinde, Grevinde *Holstein-Ledreborg*, der endnu den Gang ikke var Katholik, men som senere blev det, og som hele sit Liv var en trofast Støtte for St. Josephssøstrene, der altid vil bevare hendes Minde i taknemlig Erindring.

En tredie stor Prøvelse for Søstrene var, at de endnu ikke kunde bære deres Ordensdragt, først efter et halvt Aars Forløb fik de Tilladelse dertil af deres gejstlige Foresatte. Den første Søndag, da de gik til Messe i Ansgarskirken, blev de naturligvis fulgte af en stor Skare Nysgærrige — det var en hel Begivenhed — men da de forlod Kirken, var det de katholske Gesandter, der ledsagede dem til deres Bolig og lykønskede dem til dette for dem saa vigtige Skridt. Søstrene har aldrig haft Grund til at fortryde dette; i København saa vel som i Provinsen, kort sagt overalt i Danmark har man altid respekteret deres Ordensdragt, og den har endog bidraget til, at de er bleven mere og hurtigere kendte.

Det var først de Fattige, der henvendte sig til dem. En Liniedanserinde betroede dem sit knap to Aar gamle Barn, hvis Ledemod var bleven mishandlet af Moderen, der vilde uddanne det til Artist. Kort efter kom et andet lille Barn til dem i samme Tilstand. Det var deres Begyndelse som Sygeplejersker.

En engelsk Dame bad dem undervise sine tre Børn, og dermed var de inde paa Skolegerningen. Det varede ikke længe, før Skolen tog til, navnlig blev den besøgt af de udenlandske Familiers Børn. Derfor blev de heldigvis nødt til at forlade deres fugtige Kælder og lejede sig nu nogle Værelser i Nærheden af Ansgarskirken.

Gud velsignede dem i deres beundringsværdige Taalmodighed i alle deres Prøvelser og Modgangstider, thi Grunden til et stort og betydningsfuldt Arbejde lægges gerne gennem Lidelser og Selvfornægtelse.

Det første Lysglimt siden deres Ankomst til Danmark var et Besøg af to Præster fra Paris, hvoraf den ene, *Pastor le Rebours*, Sognepræsten ved Madeleinekirken, hele sit Liv vedblev at vise Søstrene stor Interesse og ydede dem Hjælp baade med Raad og i pekuniær Retning. Han maa nævnes som en af deres mest opofrende Velgørere.

En anden stor Glæde for dem var, at nogle unge danske Piger af Gud blev kaldte til Ordensstanden og indtraadte i deres Kongregation. Disse var baade vel oplærte og dannede, og blev dem til stor Hjælp i deres Skole, som snart talte tyve Elever foruden en seks forældreløse smaa Børn, der fuldstændig blev opdragne paa Søstrenes Bekostning. De fandt deres Lykke i at dele deres Fattigdom med dem, der var endnu fattigere.

I 1858 maatte Søstrene tænke paa at finde større Skolelokale, og det kostede Penge igen; men Hjælpen udeblev heller ikke den Gang, idet *Baronesse Løvenskjold* skaffede dem en Understøttelse fra Hds. Majestæt, Kejserrinden af Østrig; endvidere rejste Søster Anna Therese til Frankrig, hvor det lykkedes hende at samle Penge ind, og Generalforstanderinden i *Chambéry* hjalp dem til en aarlig Understøttelse fra Propagandaens Hovedkomité i Paris. For disse Midler saa Søstrene sig i Stand til at købe en Ejendom paa Toldbodvej. To Aar derefter opnaaede de den saa længe ønskede Gunst at maatte opbevare det hellige Sakramente i deres tarvelige Kapel, som de havde indrettet dem i deres første Kloster i Danmark.

Fra denne Dag at regne, har Søstrenes Gerning udviklet sig forbavsende hurtigt. Gud, som de havde skæn-

ket en ny Bolig her paa Jorden, velsignede dem i deres Arbejde, saa at de kunde udvide sig og oprette flere Afdelinger, hvor deres Selvfornægtelse og Fromhed daglig bar Frugt.

Deres bedste Støtte fandt de i to Præster, der i lige høj Grad maa betragtes som St. Josefs-Kongregationens største og mest betydningsfulde Hjælpere. Den ene var Msgr. *Grüder*, som gennem mange Aar lige til sin Død var dem en klog og udmærket Raadgiver og Sjælesørger; den anden Msgr. *von Euch*, der den Gang var Sognepræst i Fredericia, var, ligesom nu, en sand Fader og Ven for Søstrene, og de blandt dem, der har haft den Lykke at lære hans faderlige Godhed at kende og nyde godt af hans sikre Vejledning, omtaler ham altid med den største Taknemlighed.

I 1866 rejste Søstrene til Fredericia for at oprette en Skole der under Ledelse af Søster *Anna Sofie*. Ogsaa der fandt de hurtigt udmærkede Venner, ikke alene blandt Katholikerne, men ogsaa hos anderledestroende, der forstod at sætte Pris paa deres Godhed og Samvittighedsfuldhed, og derfor betroede dem deres Børn, for de vidste, at hos dem lærte de kun, hvad der var godt og nyttigt. Skolens Elevantal tog ogsaa hurtigt til. Menigheden i Fredericia og Søstrenes Skole var et sandt Mønster paa ægte katholsk Liv. Flere gamle katholske Familier, der hjalp Søstrene baade paa den ene og den anden Maade i Forening med Sognepræsten, har Gud senere belønnet ved at kalde nogle af deres Børn til Præsteværdigheden og til Ordensstanden hos St. Josefssøstrene.

Det var i Aaret 1866, at nogle unge Piger fra Tyskland blev optagne i Ordenssamfundet, og siden har der været stærk Tilgang fra samme Land; de er alle blevne fromme, dygtige og arbejdsomme Søstre; uden dem vilde Kongregationen aldrig have faaet den Udbredelse, den har. Takket være disse Søstre og andre franske og danske har man set sig i Stand til at grunde katholske Skoler i Randers 1868, i Odense 1871 og i Aarhus 1875.

Søstrene var allerede i Aaret 1868 bleven saa talrige, at Generalforstanderinden fandt det for godt at oprette en

Ordensprovins under Ledelse af en Provincialpriorinde med et Noviciat under sig, saaledes som det er foreskrevet i deres Ordensregler. Søster *Marie de Jésus* blev udnævnt til denne Værdighed. (Sluttet.)

Den norske Kirkestrid.

(Sluttet.)

Vi mente at burde referere disse Taler saa udførligt, fordi man deraf saa klart ser, hvad det egentlig drejer sig om i hele denne Strid. Det er Kristendommens Grundlærdomme, den moderne protestantiske Theologi søger at rokke ved, Lærdomme, som allerede for over 1000 Aar siden var saa klart afgjorte og formulerede af den katholske Kirke paa de første almindelige Kirkemøder, at man ikke engang i det 16. Aarhundrede, hvor dog næsten intet undgik »Reformatoreernes« Nyhedssyge, fordristede sig til at pille derved. Men nu skal baade Arianismen og Monofysitismen og Monothetismen — selvfølgelig i moderniseret Form — vende tilbage igen! Hvor længe det mon vil vare, indtil Protestantismen har løbet Linen ud og er naaet tilbage til Hedenskabets Standpunkt?

Imidlertid har de troende Protestanter i Norge dog erkendt Faren, der truer, og Mødet i Kristiania har været fulgt af adskillige andre Møder Landet rundt, der alle sammen gik ud paa at organisere Modstanden over for den nye Retning. »Der er i Sindene en Indignation over Professorudnævnelserne,« skrev »Luth. Kirket,« — »som baade gaar dybt ned og griber vidt omkring. Alt det, vort Folk ejer af Kærlighed til vor Kirkes gamle prøvede Bekendelse, rejser sig nu mod det Overgreb, som er sket. Alt det, vort Kirkefolk i Stilhed har følt ved vor Kirkes uværdige, trælbundne Forhold til Staten, slaar nu ud i lys Lue og kræver bedre og sikrere Kaar for vor gamle Landskirke. Der trænges nu bare klog Vejledning og fortsat Oplysning, og der vil vokse frem en Bevægelse, som vil sætte dybe Mærker i vort kirkelige Liv.«

Docent, Lic. theol. *J. P. Bang* (»Dansk Kirketid.« for 25. Febr.) derimod »kan ikke andet end finde alt dette

meget sørgeligt. Og det forekommer mig,« skriver han, at det norske Kirkeliv i høj Grad maa mangle et afgørende Ligevægtpunkt, siden en saadan theologisk Uenighed (det forskellige Syn paa Sakramenterne) kan bringe det fuldstændig ud af sine Fuger.... For os danske, og vel at mærke, ogsaa for dem af os, der vil holde Sakramenterne højt, er den norske Kirketragedie, der nu opføres, ganske uforstaaelig.«

Heri tager Docent *J. P. Bang* dog vist fejl. »Krist.« Dagbl.« er af en anden Anskuelse, og det med Rette; thi »det forskellige Syn paa Sakramenterne« er dog noget, som griber dybt ind i det kristelige Trosliv. Og dette forskellige Syn er jo heller ikke det eneste; der er forskellige Syn paa mange Punkter og deriblandt paa ganske væsentlige Punkter i den kristelige Lære.

Eller skulde Prof. *Odland* og de luthersk-ortodokse virkelig med Uret have behrejdet Dr. *Ording* og de andre frisindede Professorer saa væsentlige Afvigelser fra den gamle Lære? Saa behøvede disse jo blot med klare Ord at bekende deres Overensstemmelse med den almindelige Troslære. Men det gør de ikke. Vel saa de fire Medlemmer af det theologiske Fakultet, Professorerne *S. Michelet*, *Lyder Brun*, *Andr. Brandrud* og *Joh. Ording* ved de gentagne Angreb fra orthodox Side sig foranledigede til at indsende en »Erklæring« til »Morgenbladet« (12. Februar), men deri udtaler de bl. a., at de lader sig *ikke binde* »til det Forsøg paa en theologisk Udformning af denne Tro, som foreligger i den oldkirkelige Lære om de to Naturer (i Kristus) eller til noget andet Forsøg paa en saadant Udformning.«

»Landsbladet« bemærkede med Rette til denne Erklæring, at »ogsaa en Theolog som Harnack kan udtale, hvad det norske theologiske Fakultets Medlemmer har gjort i sin Erklæring, men — som vel bekendt — med en ganske anden Forstaaelse end den almindelige kristelige.« Og Prof. Dr. *Odland* skrev i sit Gensvar, Dagen efter at Professorerne havde afgivet deres Erklæring, bl. a. følgende: ».... desværre bringer ikke heller den nu afgivne Erklæring nogen større Klarhed. Hvad der var spurgt om, var, om vore theologiske Professorer deler *vor Tro* paa Kristi

metafysiske Guddom, paa Kristus sand Gud født af Faderen fra Evighed. Ligeledes om de deler den fælles kirkelige Tro paa, at denne Guds evige Søn i Tidens Fylde har antaget menneskelig Natur i den benaadede Jomfru Marias Liv*). *Men paa dette Spørgsmaal indeholder Professorens Erklæring intet Svar.* Selv en Harnack, der med rene Ord nægter Jesu Kristi metafysiske Guddom, bekender, at han tror paa Jesus Kristus, Guds enbaarne Søn, vor Herre, idet han forstaar Udtrykket »Guds enbaarne Søn« i en anden Betydning end Folk i Almindelighed . . .«

De frisindede Theologer paastaar altsaa, at de tror, men de vil ikke med klare Ord sige, *hvad* de egentlig tror. Det er i Grunden en stor Fejghed; thi hvad skulde vel være Grunden til deres Tilbageholdenhed, hvis ikke Frygten for, at man med desto større Ret vilde beskyldte dem for ukristelige Lærdomme? Og derfor har de ogsaa i deres »Erklæring« ligefrem udtalt: »Yderligere Forklaringer vil ikke blive afgivet.« Punktum. Men saa maa de ogsaa finde sig i, at Kampen mod dem stadig fortsættes, og at hele den norske Statskirke kommer til at ligne et Hay i vildt Oprør.

Den nuværende Tilstand i det norske Kirkeliv skildres i »St. Olaf« for 30. Marts paa følgende anskuelige Maade: »Kirkestriden raser med en uhyggelig Voldsomhed i hele Landet. I Trøndhjem, i Bergen, i Kristianssand og, Gud ved, hvor ellers, holdes der Stiftsmøder, Kirkemøder, Foredrag, hvor de to Partier, de gamle og de nye, affyrer sit groveste Skyts mod hinanden, anklager hinanden for Ulutherskhed, Opgivelse af Protestantismens Grundsætninger osv. osv. Paa den ene Side anklages Staten for at ødelægge den trælboundne Statskirke, paa den anden Side faar de orthodoxe at høre, at de vil lægge Samvittighederne i

*) Disse Ord: *benaaede* Jomfru Maria,« har sat Pastor *Klavenes's* »Norsk Kirkeblad« i voldsomt Oprør (jfr. »St. Olaf,« 23. Febr.). Det erklærer, at det ikke har nogen Anelse om, fra hvilken Kilde Dr. *Odland* har taget disse gyselige Ord, »der har god romersk Klang.« De høj- lærde Fremtidstheologer er altsaa saa højt hævede over almindelige Mennesker, at de ikke mere husker, hvad der staar Luk. 1, 28: »Hil dig, fuld af Naade . . .« eller som Protestanterne, f. Eks. *Rørdam*, oversætter: »Hil være dig, du *benaaede!*«

Lænker og kvæle Videnskaben, ja, hvad det skrækkeligste er, at de vil vende tilbage til Pavedømmets Aandstyranni.« Og medens Førerne bombarderer hinanden med Banlysninger, staar de almindelige Kirkefolk der raadvilde og klagende og spejder forgæves efter en Autoritet, som paa Herrens Vegne maatte befale over de oprørske Bølger og bringe dem til Ro. Sandelig, de er at beklage!« —

Til Slut vil vi blot efter »St. Olaf« anføre nogle Udtalelser, der er fremkomne under den store Strid, og hvoraf man bedst kan se, hvad denne indre Kirkekamp lærer os.

Allerede før Dr. *Ordings* Udnævnelse skrev »Morgenbladet« bl. a. følgende Sætning: »Vi kunde bedre forstaa Ængstelsen, hvis Dr. *Ordning* var en Lysbærerlucifer — med en Georg Brandes' farlige Evner eller *en muskelstærk Oprører som Martin Luther*.« — Heraf følger dog ikke, at vi Katholiker ogsaa har Lov til at kalde Luther for en Oprører. Det ved vi af Erfaring!

I »Landsbladet« for 23 Januar — altsaa ligeledes før Dr. *Ordings* Udnævnelse — skrev *M. O. Trøen*: »Vi er ikke (nu) et Folk som i 1537, da *den lutherske Lære blev os paatvunnet ved et Kongebud*. Vil man i 1906 gentage noget lignende uden at spørge Folket om dets Samtykke, da spænder man Buen for højt.« Ogsaa denne Udtalelse skal huskes, naar man igen vil paastaa, at *Folket* modtog Lutherdommen som en Befrielse.

Utallige Gange støder man i denne Strid paa Ytringer, der klart viser, hvor skæbnesvangert det endnu stadig er for Protestantismen, at den er et Led i Statens borgerlige Indretninger. Den har kun Valget mellem Statens Aag eller Splittelse i utallige Sekter. Det sidste ser man i Amerika. Her i det gamle Europa er de protestantiske Samfund næsten gennemgaaende Statskirker som i Norge. Og dér klages nu f. Eks. i »Luth. Kirketid.« over, at »den norske Kirke er en maaltunden Kirke, de norske Menigheder har ingen Mund til at tale med; deres Ret kan krænkes, deres Bekendelse og Tro kan trædes under Fødder, men *de mangler ethvert Organ til endog at opløfte en Protest* mod det, som sker.« Men man erkender ogsaa, at det heller ikke vilde hjælpe, hvis man blev fri for Statens Aag, fordi »en Frikirke blandt vort Folk,« som *Gustav*

Jensen skriver i »Norsk Kirkeblad,« »om ikke længe vilde splintres og sprænges i Stykker.«

Den samme *Gustav Jensen* siger ogsaa aabent følgende; »I Protestantismen maa Kirkelæren, Bekendelsen, finde sig i altid at være i *Prøvelsens Skarsild,*« idet den ikke tilskriver sig nogen Ret til at »kanonisere Kirkelæren,« det vil sige, til at fastslaa en bestemt Tros lære.*) Men hvad er saa den »klare« hellige Skrift og Bekendelsesskrifterne til? Der ser man igen Selvmods sigelsen!

En anden Fremtoning, som stadig viser sig under Kirkestriden er den, at der gaar *Politik* i den. »Nu maa alle, som føler med sin Kirke,« hedder det i norske orthodox-lutherske Blade, »ikke under nogen Omstændighed give sin Stemme til nogen Valgkandidat, som ikke i bindende Ord udtaler sin Tilslutning til det kirkelige Program. . . . I den Kamp, som nu optages, maa vi have prøvede Kirkens Mænd paa Stortinget.« Ja, naar det drejer sig om kirkelige Afgørelser i et Parlament, saa er jo saadanne Bestræbelser fuldtud berettigede. Men det mærkelige er blot, at de samme Blade, naar Katholikerne i Tyskland, i Frankrig og andet Steds gaar i samme Retning, raaber op om, at den katholske Kirke uden Skrupler griber lil poli-

*) I »Krist. Dagbl.« for 31. Marts skrev Pastor *Otto Moe* en Artikel mod »Reformsyge«, altsaa mod »Prøvelsens Skarsild.« Det skulde han ikke have gjort; thi nu bliver han af Pastor *Chr. Sørensen* i samme Blad for 9. April tiltalt paa følgende Maade:

»Det er i det hele et mærkværdigt gammeldags Standpunkt, der kommer os i Møde fra S. Bjært Præstegaard. Ja, jeg er ikke fri for at synes, at det smager ikke saa lidt af det katholske — O. M. vilde sikkert være bleven en brilliant Katholik.« (Stakkels Pastor O. Moe!)

»Den katholske Kirke er irreformabel: uforbederlig. Det er den, fordi den er ufejlbar. Men det er vor evangelisk-lutherske Kirke ikke. Luther var kun den første Reformator. Hans Reformation kan og skal og maa fortsættes. Ellers bliver det til Stillestaaen og Død.«

Men hvorfor er man da saa bange for den katholske Kirke, naar der i den kun findes »Stillestaaen og Død?« Sagen er den, at Protestantismen alligevel mangler fast Grund under Fødderne. Thi, hvad skal man ellers sige, naar Provst *Fr. Schiørn* skriver i »Luth. Kirketid.«: »Faren, som truer vor Kirke, . . . er den Uklarhed, som raader med Hensyn til, hvad der er evangelisk-luthersk Bekendelse . . . Man betragter og behandler Kirkens Bekendelse som noget ubestemmeligt, uklart, noget, som kan omskibes og omdannes efter vekslende Tidsretninger.«

tiske Midler; og saa følger de gamle Tirader om, at »Hensigten helliger Midlet« — hos Katholikerne, — men aldrig hos deres Modstandere! —

Hvad vil denne Strid nu ende med? Næppe med noget andet end med en yderligere Splittelse og Svækkelse af den norske Statskirke. Det kommer vist ikke til »Kirkens fulde Adskillelse fra Staten,« som Bestyrelsen for »det vestlandske Indremissionsforbund« har sat sig som Maal ved et Møde i Bergen. Enkelte vil maaske danne Frime-nigheder, men de fleste vil blive mere ligegyldige i religiøs Henseende, da ikke engang Præsterne kan blive enige om de vigtigste religiøse Sandheder. Denne Kendsgerning har jo iøvrigt altid og overalt været Protestantismens Særpræg.

P. G. Schmiderer.

„Kun“ en Tjenestepige.

Fortælling af M. Sheffer-Boichorst.

(Fra Tysk ved M. H.)

(Sluttet).

Ringen var sporløs forsvundet. Fru van Heesen kom tilbage med det tomme Etui, haabende paa et spøgefuldt Indfald af sin Mand. Men han blev heftig over den ubehagelige Nyhed, det var ham for dyr en Spøg.

Han ringede og forhørte Tjenestefolkene, der alle, paa paa Marie nær, hele Eftermiddagen havde opholdt sig i Kælderen. Da blev de to yngste Børn, Elisa og Frits forhørte, de fortalte, at de havde prøvet Ringen om Eftermiddagen, og at Marie sidst havde haft den paa Fingeren. Man forlangte nu, at hun skulde skaffe Ringen til Veje.

Da Erna tav, blev Mistanken hvilende paa den uskyldige.

Bleg og forgrædt søgte den stakkels Pige næste Dag efter Ringen.

Hver Gang Erna saa sit ulykkelige Offer, gik der hende et Sting igennem Hjertet, men hun trøstede sig med, at

Og saa hævder han igen, »at Kirkens Bekendelse er noget fast, bestemt og afgrænset med sit klart formulerede Indhold, der aldeles ikke lader sig bortforklare eller omdanne ved videnskabelige Undersøgelser.« — Striden drejer sig altsaa ligefrem om Grundprincipperne, om at være eller ikke at være!

det vel kun vilde vare nogle Dage, saa fik hun nok Ringen igen og kunde saa finde en Udvej.

Men Ringen kom ikke; tre Dage efter rejste Frøken Erna en Fornøjelsestur med sin Bedstemoder. Imidlertid saa det sortere og sortere ud for den stakkels uskyldige Marie. Da hun slet ikke vilde tilstaa, tabte Kommerce-raaden Taalmodigheden og udførte sin Trudsel, at overgive hende til Øvrigheden.

Da Erna fornøjet vendte hjem fra sin Ferierejse, blev hun dog meget forfærdet ved Efterretningen om, at Marie Neumann allerede for flere Uger siden var kommet i en Forbedringsanstalt.

»Men, Papa, det var Ringen dog ikke værd,« bebrejdede hun sin Fader.

Han svarede hende alvorligt:

»Marie er en forstokket Løgner og en fræk Tyv, — hvis hun havde tilstaaet, havde jeg skaanet hende. — I Straffeanstalten vil hun nok blive vænnet af med at lyve og stjæle.«

Erna løb hurtigt ud af Værelset for at skjule de frembrydende Taarer; — Forældrene blev meget rørt over deres Barns gode Hjærte.

Tre Fjerdingaar senere. I den vestlige Del af den Storstad, hvor vor Historie begyndte, gik den katholske Sognepræst i stærk Bevægelse op og ned ad Gulvet i sin Stue.

Nu blev han staaende foran en halvvoksen, elegant klædt Pige, som med sine mørke Øjne saa op paa ham.

»Hvorledes var det dog muligt, at du kunde lade det bero i tre Fjerdingaar, da du dog vidste, at den stakkels uskyldige Pige udsonede Straffen!«

Med stammende Ord bekendte Erna van Heesen: »Da jeg kom hjem fra min Rejse, var jeg først frygtelig ulykkelig; men jeg havde ikke Mod til at tilstaa mine Forældre Sagens Sammenhæng, og med hver Dag syntes Tilstaaelsen mig vanskeligere. Til Slut tænkte jeg ved mig selv: »Et Aar er snart gaaet, hun er jo kun en — Tjenestepige!«

»Kun en Tjenestepige?« gentog Præsten oprørt, og hans ellers saa gode Øjne lyste af Uvilje. »Saa Du mener,

at de, der er henviste til at tjene Brødet ved deres Hænders Arbejde, ikke sætter deres Ære højt, at de ingen Værd har i Verdens Øjne? — Barn, Barn! Du har begaaet en stor Uret. Du har ved din Letsindighed og grænseløse Egenkærlighed bragt ærlige, retskafne Mennesker i Nød og Elendighed!»

»Og Fru Neumann skal være meget syg,« hulkede Erna og holdt Hænderne for de taarefyldte Øjne. Medlidende lagde den gamle Præst Haanden paa det grædende Barns Hoved, og hans Stemme klang betydelig mildere, da han sagde: »Det glæder mig, at din Værneengel har vist dig Vejen til mig, thi din første hellige Kommunion paa næste Søndag vilde, med den Byrde paa din Samvittighed, ikke være blevet dig en Fredens og Glædens Dag; du vilde aldrig med Glæde kunne have tænkt tilbage paa den skønneste Dag i dit Liv. Græd ikke mere, mit Barn, men bring ufortøvet det Offer at bekende alt aabent og ærligt for dine Forældre. Jeg vil paatage mig at bringe Mariæ Moder Glædesbudskabet.«

Det var en pinlig Overraskelse for Kommerceraaden og hans Hustru at høre Ernas Tilstaelse; thi de havde kun set Dyder i deres smukke og intelligente Datter. I Grunden var Erna v. Heesen intet ondt Barn, men hvilket Barn forkæler man ustraffet? Af lutter Forfængelighed og Egenkærlighed var hun ikke kommet til Erkendelse af sig selv; men nu havde Kommuniionsundervisningen gjort et dybt Indtryk paa hende; da man forklarede hende, med hvor meget større Glæde Herren vilde drage ind i Hjertet paa et uskyldigt Barn, om det end var fra Friskolen, end i et verdsligt og forfængeligt sindet Barns Hjerte; da var Beslutningen modnet om at bekende og gøre sin Uret god igen.

Hvide Søndag! Festlig lød Klokkerne, Orgelet intone-rede: »O Herre! jeg er ikke værdig.« En Skare hvidklædte Piger knælede ved Alterets Fod. Ogsaa Erna van Heesen var blandt dem, og enhver var rørt ved at se det ellers saa verdsligtsindede Barns Fromhed og Beskedenhed. »Du gør mig værdig, Herre,« lød det gennem Domkirken

fuld af inderlig Andagt fra de unge Hjerter, der slog Herren i Møde.

Faderens og Moderens Øjne blev vaade, da de saa deres Barn i dyb Andagt første Gang nærme sig Herrens Bord. Men Englen ved Ernas Side saa de ikke. Han bar en Palme i Haanden og lagde den glædesstraalende ned for Herrens Fødder: »Her er den første Sejr, dette Barn har vundet over sig selv.« — —

Om Eftermiddagen paa Festdagen holdt Kommerce-raad van Heesens Ekvipage i Forstaden foran et lille Hus. En imponerende Dame i Silkekjole og en slank hvidklædt Pigeskikkelse traadte ind i Huset. Sagte bankede de paa den lave Stuedør. »Kom ind,« sagde en mat Stemme. Fru van Heesen og Datteren stod tøvende et Øjeblik ved Døren.

»Hvem er der?« spurgte den syge Fru Neumann. »Det er os, kære Frue,« svarede Kommerceraadinden med bevæget Stemme. Den syge rettede sig op i Sengen og tog Damens udstrakte Haand; denne spurgte til Konens Befindende. Ved Hovedgærdet stod Marie; hun var som stivnet af Sindsbevægelse. Dødbleg, med store, forvirrede Øjne, stirrede hun paa de indtrædende.

Erna var sunket paa Knæ ved Sengen. Lydløs Stillehed! Man hørte kun det gamle Swarzwalders Tikken i det lille Rum. Da hørtes en hulkende Lyd fra den knælende: »Tilgiv, o tilgiv mig dog,« kom det stødvis fra hendes Læber, idet hun angstfuld saa ind i den syges udtærede Ansigt. Saa rettede hun det taarebadede Ansigt mod Marie, foldede Hænderne og hviskede: »Tilgiv!«

Maries unge Hjærte kæmpede en voldsom Kamp. Hendes Øjne flakkede om i Stuen og undgik at møde Ernas.

»En god Kristen maa kunne tilgive,« sagde den syge og saa bedende paa Datteren.

»O Moder!« udstødte denne lidenskabeligt, »den Skam, at jeg har været i hint skrækkelige Hus, vil følge mig hele Livet! det glemmes aldrig!« Med afværgende Hænder stod hun oprejst og saa med flammende Øjne paa det fornemme Barn ved sine Fødder.

»Marie, o Marie!« hulkede Erna og viste paa Myrthekransen i sine sorte Lokker. »I Dag har jeg for første

Gang modtaget den kære Frelser i mit Hjerte. Han har tilgivet mig. O, forglem og tilgiv ogsaa du den skrækkelige Uret, jeg har tilføjet dig!« Den dybtsaaeredes Hjerte rørtes, og hun gengældte Trykket fra Ernas Haand. Men Kommerceraadinden omfavnede den slanke Pigeskikkelse og sagde med Varme: »Mit kære Barn, vi vil gøre alt for at retfærdiggøre dig i Verdens Øjne og sikre din Fremtid.«

Fjorten Dage senere begyndte et nyt Afsnit i Mariæ Liv. Kommerceraaden lod hende uddanne til Lærerinde. Da hun var meget flittig og begavet, naaede hun snart sit Maal og kunde berede sin Moder en lykkelig Livsaften. Saaledes forvandler den kære Gud ofte Sorg til Glæde.

Evigheden.

Min Vandring i Livet hernelen
 gaar fremad mod Evigheden,
 mod Lysets Hjem eller Mørkets Hus,
 mod knejsende Fryd eller Haab i Grus
 efter Døden i Evigheden.

Hvor har jeg min Gang nu hernelen
 paa Vejen til Evigheden?
 Mon der, hvor Loven er Herrens Bud?
 Eller gør jeg maaske mig selv til Gud
 Trods Døden og Evigheden?

Ak! arm er min Leven hernelen;
 jeg frygter for Evigheden.
 O, grib mig, før mig, min Frelser kær,
 at jeg Dit Hjærte maa være nær
 til Døden og Evigheden.

Mexico.

J. O..

Det ved Hr. **E. C. Raft's Foredrag** (i Søndags paa Margrethevej) bebudede **Svar** fra Hr. *Johan Johnsen* kan desværre ikke finde Plads denne Gang, men følger i næste Nummer.

Red.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Netop midt under Forberedelserne til deres festlige Jubilæum har St. Josefsøstrene lidt et smertefuldt Tab, idet en af deres yngste og flinkeste Søstre, *Søster Vitaline* d. 29. April pludselig er afgaaet ved Døden paa St. Josefs Hospital, hvor den Afdøde var, ikke som Patient, men som virksom og opofrende Medarbejder ved Hospitalsgerningen. Søster Vitaline beskrives som en ualmindelig venlig, livlig og afholdt Søster, der indtil det sidste altid var rask og rørig — naar undtages en Smule Forkølelse i de sidste Dage; midt i sin Gerning faldt hun pludselig om ramt af et Hjerteslag, netop paa den Dag, hvor hun for tre Aar siden var kommet hertil fra Tyskland for at indtræde i Noviciatet; den afdøde blev kun 25 Aar gammel og er saaledes en ny i deres Række, som har fuldkommet deres Løb i kort Tid, udfyldende lange Tider. Begravelsen foregik under stor Deltagelse Torsdag den 3. Maj fra St. Josefs Kirke i Griffenfeldtsgade. R. I. P.

— Forleden havde Aviserne travlt med at udbasunere noget, som de umuligt kunne vide noget om, nemlig at Kejserinde Eugenie skulde have testamenteret Paven alle sine 250 Millioner. Hvorfor man lader slige Ænder flyve ud, er ikke vanskeligt at gætte. Et Par Dage efter blev det imidlertid atter dementeret. For Resten vilde intet være rimeligere end dette, at der paa antydede Maade blev ydet Kirken en Restitution for alt det, Napoleonerne har røvet fra den.

England. Den engelske Undervisningsminister *Birrels* Forslag til en ny Skolereform har fremkaldt en bitter Kamp, som sikkert vil blive langvarig. Reformen gaar ud paa at afskaffe al Religionsundervisning i de statsunderstøttede Skoler. De protestantiske Dissidenter synes tilfredse med Forslaget, hvorimod den engelske Statskirkes Biskopper, særlig Erkebiskoppen af Canterbury, anser det for en Voldsgerning imod Kirken. Ogsaa den katholske Gejstlighed er Modstander af Forslaget, men haaber, som det hedder i et Telegram til »Ntlt.«, paa en tilfredsstillende

Ordning ved den katholske Kabinetminister Lord *Ripons* Mægling og ved de irske Nationalisters Støtte. Men det irske Parti er ikke mere det, som giver Udslaget. Dets Allierede, Arbejderpartiet, begynder mere og mere at ligne de kontinentale Socialister i deres Religionsfjendtlighed. De Liberale er ikke mere de samme som paa Gladstones Tid, og Unionisternes er heller ikke konservative hvad Religionen angaar. De engelske Katholiker er derfor tvungne til at staa paa egne Ben og mange Stemmer lyder derfor, som opfordrer til en katholsk Aktion i England. Det fremragende katholske Liverpoolblad *Catholic Times* har allerede længe set Faren og søgt at afværge den. »Vi har allerede forlænge stolet paa de bestaaende Partier,« skriver Bladet, »Katholikerne maa vaagne op af den falske Sikkerhed, hvortil de har hengivet sig.« Man har allerede begyndt at røre paa sig. Et katholsk *Meeting* i St. Georges Hall, Bradford, Yorkshire, vakte allerede stor Opsigt ogsaa hos Modstanderne og til d. 5. Maj er der indvarslet til en stor katholsk Demonstration imod Skolelovforslaget i Albert Hall i London.

— I Følge senere Meddelelser er flere fremragende engelske Katholiker fremkommet med et Program for en *katholsk social Aktion* i England. Det omfatter følgende Punkter: 1. Katholikernes Organisation til gensidig Støtte; 2. Nedbrydning af Klassebarriererne mellem Katholiker; 3. Agitation for de bestaaende katholske Arbejderorganisationer; 4. Bekæmpelse af Forsøgene paa at tvinge katholske Arbejdere ind i antikatholske Forbund; 5. Udnævnelse af uafhængige Fagformænd; 6. Oprettelse af katholske Oplysningsbureauer; 7. Grundlæggelse af katholske sociale Forbund paa alle Omraader.

Frankrig. Den 21. April afgik *Kardinalerkebiskop Labouré* af Rennes ved Døden. Kardinalen var født den 27. Oktober 1841 i Achjelle-Petit og blev udnævnt til Kardinal 19. April 1897.

— Den hellige Fader har afgjort, at de Gejstlige i Frankrig kun med deres respektive Biskops Tilladelse tør lade sig vælge til Deputeretkammeret.

Rom. I sin Rundskrivelse *Providentissimus* havde allerede Leo XIII. paapeget, hvorledes det stadig — paa Grund af de tiltagende Angreb paa den hl. Skrift — bliver mere og mere nødvendigt at der lægges særlig Vægt paa Studiet af den hl. Skrift ved de katholske Universiteter og paa Seminarierne. I Tilslutning hertil har nu *Pave Pius X.* udsendt en *apostolsk Skrivelse*, hvori det nærmere foreskrives, hvorledes *Skriftstudiet* nøjere skal ordnes og fordeles over et i det mindste 4-aarigt Kursus. Bibelstudiet har selvfølgelig

altid været et vigtigt Fag paa alle Seminarier, men paa den anden Side kan det ikke nægtes, at der nogle Steder lagdes næsten lige saa stor eller større Vægt paa Studiet af Thomas af Aquin og paa den spekulative Dogmatik end paa den hl. Skrift og Exegesen, særlig ved Eksaminationer til Erhvervelsen af Doktorgraden. Den pavelige Skrivelse indeholder 18 særskilte Punkter med nøjagtige Forskrifter baade med Hensyn til de enkelte Studieaar og til Eksaminationerne. — Herved modbevises den Snak, at Pius X. ikke skulde være en særlig Ven af eller have særlig Interesse for Videnskaberne.

Sydamerika. I den sydamerikanske Republik *Ecuador* er Forholdene ikke behagelige for Kirken i Øjeblikket. Alle-rede for længe siden har man omkalfatret og ødelagt de Indretninger, hvorved den ædle og dygtige Præsident *Garcia Moreno* havde givet Religionen Lejlighed til frit at udøve sin forædlende Indflydelse. Frimureriet, for hvis Dolk *Moreno* faldt som Offer, har opkastet sig til uindskrænket Herre i Landet og arbejder ufortrødent paa Religionens fuldstændige Udryddelse. For ogsaa at udrydde Troen af Folkets Hjærte, har man vedtaget en religionsfjendtlig Skolelov, som allerede er traadt i Kraft. Ligesom i Fran-krig saaledes har man ogsaa her aabent erklæret de reli-giøse Ordener Krig. Regeringen er allerede begyndt med at udvise de udenlandske Ordensmedlemmer, under Paa-skud af, at de er »farlige Fremmede,« og der forberedes Lov om Opløsning af alle religiøse Ordener.

Til St. Josephs Søstrene.

Vi tillader os ærbødigst at slutte os til de mange, som den 11. Maj lykønsker de ærværdige St. Josephs Søstre i Anledning af deres Ankomst til Danmark for 50 Aar siden.

Her i *Fredericia* havde vi den Lykke. 10 Aar senere, den 21 Juni 1866, at modtage de 3 ærværdige Søstre Mère *Anna Sophie*, Sr. *Genoveva* og Sr. *Saint Georgia*, som da begyndte deres opof-rende Virksomhed her i vor Menighed.

I de henrundne 40 Aar have de ærværdige St. Josephs Søstre efterhaanden udfoldet en stor og velsignelsesrig Virksomhed, som med inderlig Taknemlighed og Kærlighed mindes af vor Menig-hed, og som ogsaa hos mange andre har vakt oprigtig Anerken-delse og Paaskønnelse.

Vi vil tillade os til 40. Aars Jubilæet, den 21. Juni at frem-komme med nogle Oplysninger desangaaende, som vi haaber vil interessere og glæde Ugebladets ærede Læsere, og bidrage til at

fremme Kærligheden til og Taknemligheden mod de ærværdige Søstre.

Fredericianere.

Rosenkranskirkens Sogn.

Menighedsmedlemmerne gøres herved opmærksomme paa, at Inkassationen af de tegnede aarlige Bidrag til Kirken og Folkeskolen (Kirkeskat) vil blive paabegyndt Tirsdag d. 8. Maj ved Forstanderskabets Inkassator, Hr. Avisbud O. Jensen. De af Menigheden, som ikke yder noget Bidrag til Deres Sognekirke, bedes erindre, at det er enhver Katholiks Pligt efter Evne at yde Bidrag til sin Sognekirke og opfordres de derfor til at tegne sig for et saadant og sende Anmeldelse derom til Sognepræsten, højærv. Pastor H. Slump, Boyesgade 8².

Til Rosenkranskirkens Sogn hører ifølge biskoppelig Anordning — alle Katholikker, der bor paa Frederiksberg og i den dertil grænsende Del af Vesterbro, indtil Stenosgade, Viktoriagade, Abel Cathrinesgade; Kvægtorvsgade, og den nye Godsbanegaard (den tilstødende Halvdel af nævnte Gader og hele Godsbanegaardens Terræn indbefattet), endvidere de, der bor i Valby-Vigerslev og Vanløse Distrikterne samt i de vest derfor liggende Kommuner indtil Vestenceinten.

Afholdsforeningen »St. Johannes.« Møde hver Fredag Aften Kl. 8¹/₂, Haveselskabets Vej 3. — Børneforeningen Møde samme Sted hver Søndag Eftmd. Bestyrelsen.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 6. Maj Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertekirken.

Det bekendtgøres herved, at der Søndag d. 27. Maj foretages Valg af en Kirkeforstander og en Supleant. I denne Anledning henligger Vælglisten tillige med Aarsregnskabet paa Søndagene den 6., 13. og 20. Maj i Forsamlingsværelset ved St. Ansgars Kirke og paa Søndagene i Mellemtiden hos Hr. Fabrikant Herm. Hoffmann (Købmagergade 48). Fors t anderskabet.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Maj. 2. Søndag e. Paaske. St. Josefs Skytsfest. — 7. M. Stanislaus, Biskop og Martyr. — 8. Ti. Ærkeenglen Michaels Aabenbarelse. — 9. O. Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer. — 10. To. Antoninus, Biskop og Bekender. — 11. F. Franciskus af Hieronym., Bekender. — 12. L. Nereus og Fæller, Martyrer.

Søndag den 13. April. 4. Søndag e. Paaske.

3. Søndag efter Paaske afholdes St. Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker.

Gudstjenesten paa 2. Søndag efter Paaske.

St. Ansgars Kirke. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse m. Præd. Kl. 8 Aftenandagt.

Rosenkranskirken. Kl. 8 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Prælatmesse, efter hvilken Firmelsens hl. Sakramente meddeles til Børnene i St. Ansgars Sogn. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken og Te Deum.

St. Annæ Kirke. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse m. Præd. Kl. 8 Aftenandagt.

Jesu Hjærte Kirke. Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Højmesse med Prædiken Kl. 10; Aftenandagt m. Præd. Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

St. Josefs Kirke. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse m. Præd. Kl. 3 Andagt.

St. Knuds Kapel. Kl. 7 Højmesse; Kl. 3 Andagt m. Præd.

Immaculatakirken. Kl. 9 Højmesse m. Præd.; Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 5 Andagt.

☛ Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Majandagten.

St. Ansgars Kirke: Søn- og Festdg.	Kl. 8 Aft.;	Hverdg.	Kl. 8 Aften.
Rosenkranskirken:	» » »	» 5 Eftm.;	» » 7 $\frac{1}{2}$ »
St. Anna Kirke:	» » »	» 8 Aft.;	» » 8 »
Jesu Hjærte Kirke:	» » »	» 7 $\frac{1}{2}$ m. Præd.;	» » 7 $\frac{1}{2}$ »
St. Josefs Kirke:	» » »	» 3 Eftm.;	» » 7 $\frac{1}{2}$ »
St. Knuds Kapel:	» » »	» 3 m. Præd.;	» » »
Immaculatakirken:	» » »	» 2 $\frac{1}{2}$ Eftm.;	» » 7 $\frac{1}{2}$ »
St. Andr. Kirke (Ordr.):	» » »	» 5 » »	» » 7 $\frac{1}{2}$ »

Immaculatakirken, Strandvej 91.

I Anledning af Søstrenes Jubilæum (den 11. Maj) holdes Torsdag den 10. Maj Kl. 9 højtidelig Prælatmesse. Alle indbydes.

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17.) søndag den 13. Maj Kl. 10 Messe m. Præd. Kl. 2 Katekese. Kl. 3 Eftermiddagsand. m. Foredrag.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndag d. 13. Maj sin Hoved- og Titularfest (Marias Bebudelse). Kl. 8 højtidelig Prælatmesse med Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke, sammesteds Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Ynglinge, som i Aar har modtaget Firmelsens hl. Sakramente, opfordres til at indmelde sig i Kongregationen hos P. Sialm, Stenosgade.

Ugebladets Redaktion

tror sig i Overensstemmelse med sine Abonnenter og Læsere, naar den i deres og i eget Navn bringer

ST. JOSEFS SØSTRENE

en hjertelig Lykønskning til
50 Aars Jubilæet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglæder samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 19.

Søndagen den 13. Maj.

1906.

INDHOLD: Evangeliekritik. — St. Josephs Søstrenes 50 Aars Jubilæum. — »Bibelsk Foredrag«. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Tyskland. Frankrig. Italien. Rusland. Schweiz. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Evangeliekritik.

August Perger: Evangelierne og den moderne Evangeliekritik.

København 1906 (110 Sider). I Kommission hos E. Ronge.

Paa Protestantforeningens Møde i Darmstadt i Aar (18. og 19. April) udtalte Sognepræst *Dr. Brückner* bl. a. følgende: »Den apostoliske Trosbekendelse med sine enkelte Bestemmelser egner sig aldeles ikke til at tjene som Udtryk for vor nuværende evangelisk-protestantiske Trosbevidsthed . . . Den forudsætter Troen paa Underet, som vi, der holder paa den moderne Livsopfattelse, ikke kan anse som berettiget. Fødselen af en Jomfru, Himmelfarten, Nedfarten til Helvede, Kødets Opstandelse, Genoplivelsen af Jesu døde Legeme i Graven, de helliges Samfund, dette er Punkter, som vi fra vort moderne Standpunkt ikke kan anerkende . . . *Ud af det ny Testaments Skrifter kan det uigendrivelig paavises, at disse Ting ikke er sket. Det er imod vor Sandhedserkendelse at antage disse sagnagtige Overleveringer som Grundlag for Kristendommen* «

Disse Ord hilstes med stormende Bifald, — et Bevis paa, hvor almindelig denne mærkelige »Trosbevidsthed« er der nede i Tyskland. Men er sådanne Udtalelser overhovedet endnu et Udtryk for Tro? Er det ikke snarere den skæreste Vantro?

Anmelderen talte for et Par Aar siden med en troende cand. theologiæ om de sørgelige Tilstande blandt de tyske Theologer og udtalte sin Frygt for, at denne Vantro efter Haanden ogsaa vilde trænge ind her i Landet. Men det holdt den unge Mand næsten for en Umulighed; den positive Kristendom, mente han, har her til Lands slaaet altfor dybe Rødder, vore Theologer kan aldrig blive saa radikale. Der gik imidlertid kun nogle Maaneder, saa offentliggjorde Manuduktør *P. O. Ryberg Hansen* et Skrift om Evangeliernes Paalidelighed, der for saa vidt var af særlig Betydning, som det i Korthed gjorde den mest fortvivlede tyske Evangeliekritiks »Resultater« tilgængelige for et jævnt dannet dansk Publikum, og det paa en meget forførerisk Maade. Nu blev den gode cand theol. ogsaa vaklende i sin Tro paa den positive Kristendoms Magt over sine Trosfæller. Siden har vi jo ogsaa set, hvad f. Eks. Dr. *Edvard Lehmann* forstaar ved »positiv Kristendom,« i Følge hvilken man kan omtrent tro, hvad man vil.

Det er hovedsagelig *Ryberg Hansens* Skrift, men tillige ogsaa hele den tyske protestantiske Evangeliekritik, mod hvilken Hr. Pastor *A. Pergers* nye Bog er rettet. Med klare og jævne Ord viser Forfatteren, at det, som de tyske Theologer og *Ryberg Hansen* mener »uigendrivelig« at have paavist, i Grunden kun er et Produkt af en Slags aandelig Falskmøntneri.

Om de fire Evangeliers Forhold til hverandre skrev *Ryberg Hansen*: »Et givet litterært Grundlag, der ændres ved Bearbejdelse, forøges ved Sagdannelse, opløses og omformes gennem friere theologisk Behandling — dette er det Indtryk, hvormed man forlader Undersøgelsen af Skrifternes indbyrdes Forhold.« Pastor *Pergers* derimod fastslaar og beviser, hvad han siger S. 31: »En Kritiker maa være selvstændig, upartisk og fri for Fordomme eller for at bruge et moderne Udtryk, han maa være forudsætningsløs. Vor »Bibelkritiker« er ingen af Delene; ikke selvstændig, for

han nøjes med at gøre Uddrag af sine fjorten tyske Hjemmelmænd og den ene Franskmand; — ikke upartisk, han tager jo paa Forhaand Parti *mod* Kristendommen og dens helligste Skrifters Tilforladelighed, — ikke forudsætningsløs, thi han forudsætter fra første Færd af, *at* Mirakler ikke kan ske, *at* en Aande verden ikke kan være til, *at* Jesus ikke kan være Gud. Men det er alt andet end en videnskabelig Fremgangsmaade.«

Da det i en kort Anmeldelse desværre ikke er muligt, at gaa ind paa Enkeltheder, skal vi kun endnu hidsætte, hvad Forfatteren udtaler i et kort Tilbageblik paa *Ryberg Hansen's* Afhandling (S. 97): »Et saadant Overblik vil gøre det højest sandsynligt for os, at der ligger en vel overvejet og nøje gennemført Plan til Grund for Afhandlingen, og at *dens Maal er at undergrave den kristne Tro paa, at Mennesket Jesus af Nazaret er Guds enbaarne Søn, Gud ligesom Faderen.* Dog holdes dette Maal foreløbig muligt skjult. Ja, der begyndes med et Forsøg paa at berolige en troende Læsers Samvittighed, der fra første Færd af kunde føle sig skræmmet ved Ordet *Bibelkritik.*«

Men man maa læse hele Pastor Pergers Bog for at kunne faa et Begreb om, hvor skammelig de moderne »Kritikere« bære sig ad over for Kristendommens Grundskrifter, — en Adfærd, som man aldrig vilde fordriste sig til at gøre sig skyldig i mod hedenske historiske Forfattere, der endda er ældre end Evangelierne. Forf. viser ogsaa ved mange Eksempler, hvad *B. Palludan-Müller* skrev om *Ryberg Hansens* Afhandling, nemlig: »Man føler helt igennem, at den naturlige Logik ikke faar sit frie Løb hos *Ryberg Hansen.*«

Baade Katholiker og troende Protestanter vil finde, at Pastor *Pergers* nye Bog, ligesom Pastor *Breitungs* Skrifter, hører til det bedste, som er skrevet paa Dansk til Forsvar for Kristendommen mod den moderne Vantros Angreb.

P. G. Schmiderer.

Sct. Josephssøstrenes 50 Aars Jubilæum.

(Sluttet.)

For deres Skolegerning glemte Søstrene imidlertid ikke deres Mission som Sygeplejersker. I 1870 købte de en Grund, som den Gang laa uden for Byen, og hvor nu det store St. Josephs Hospital paa Nørrebro ligger. Søster *Maria de Jésus* fik af en af sine Onkler et Legat paa 12,000 Francs, og dermed blev Byggegrunden delvis betalt. Af Mangel paa Midler kunde man først begynde at bygge tre Aar senere; i Mellemtiden reiste Søstrene rundt i Danmark, Tyskland, Frankrig og Belgien for at formaa velhavende Mennesker til at hjælpe dem med Pengebidrag. Hospitalets første Afdeling blev aabnet 1874. Det gik smaat i Begyndelsen, og Søstrene følte igen de første Aars Nød og Lidelser. *Mère Placide*, som var Priorinde, forstod ved sit gode Humør og friske Mod at opmuntre sine Medsøstre; hun var ganske umaadelig nøjsom, hendes eget Værelse var ikke andet end et lille mørkt Hul i Kælderen ved Siden af Køkkenet, hvor der kun akkurat var Plads nok til en Seng, en Stol og et hvidt Træbord. Man var ikke bange for at tage fat, og mere end en Gang blev Søstrene overraskede i Udførelse af svære Arbejder, der ellers kun foretages af kraftige Mænd. Paa det Tidspunkt kom den højærv. Pastor *le Rebours* igen til Danmark, og som altid viste han sig som deres gavmilde Ven og trofaste Støtte. Til stor Glæde for Søstrene og de katholske Syge blev der i 1875 indrettet et Kapel paa selve Hospitalet. — Msgr. *Mermillod*, Biskop af Genf, som senere blev Kardinal, lagde Grundstenen til den næste Afdeling af Hospitalet i 1883. Denne Udvidelse skyldtes for Størstedelen en ædelmodig Velgørerinde, der hele sit Liv blev Søstrene hengiven og aldrig var mere lykkelig, end naar hun kunde hjælpe dem til at gøre godt. Søstrene har ikke glemt hende og vil aldrig glemme hende. Det var Fru Kammerherreinde *Polly Berling*.

I 1884 raadede Msgr. *von Euch*, der Aaret i Forvejen var bleven apostolisk Vikar, Søstrene til at slaa sig ned paa

Frederiksberg. De aabnede to Skoler, som hurtig vandt Tilslutning, og som endnu er i stadig Fremgang; de tæller for Øjeblikket 225 Børn. Til Skolen hører der et Asyl for forældreløse Børn, hvad der er til stor Velsignelse for mange.

I 1885 byggedes det andet Hospital i Danmark, nemlig i Fredericia. Foruden deres Syge paa Hospitalet plejer Søstrene ogsaa Folk i deres Hjem i Omegnen.

Allerede i flere Aar havde St. Josephs Hospitalet i København ikke været stort nok til at modtage alle de Syge, der ønskede at indlægges, saa det maatte atter udvides. Søstrene havde allerede forudset dette og havde derfor købt en til Hospitalet stødende Grund; de satte Arbejdet i Gang, og den 21. Maj 1900 lagdes Grundstenen til den 3. Afdeling af dette store Etablissement, der blev bygget efter alle Nutidens hygiejniske Fordringer. Men Søstrene glemte ikke samtidig at bygge et Tempel, deres guddommelige Herre værdigt; midt paa Hospitalets Grund rejste de en smuk Kirke som Bevis paa deres Taknemlighed, og Gud har ogsaa velsignet dem i deres Arbejde. Hospitalet har 400 Senge, men til Trods derfor har man dog undertiden maattet afslaa at modtage Syge.

I 1901 byggede Søstrene Hospitaler i Horsens og i Odense, i 1902 i Randers og en Klinik i Aalborg, i 1903 et Hospital i Esbjerg, og i Stedet for Kliniken i Aarhus vil der næste Aar komme et Hospital med 85 Senge.

I de sidste 15 Aar har Søstrene haft to Skoler i Ordrup. Grunden og Lokalerne er en Gave fra Fru Kammerherreinde Berling; de tæller 72 Elever. I Vejle og i Aalborg har Søstrene ogsaa Skole nu.

De har endvidere udbredt deres Virksomhed til Island, hvor deres Skole, der besøges af de bedste Familjers Børn fra Reykiavik (50), har en udmærket Fremtid for sig. Hospitalet er paa 40 Senge. Islænderne viser Søstrene i enhver Henseende stor Taknemlighed og Godhed.

Man havde i mange Aar følt Savnet af et Noviciat, der var uafhængigt af de andre Ordenshuse; men i 1895 saa Søstrene sig endelig i Stand til at købe en Ejendom paa Strandvejen nær ved København. Denne, der var opført i forrige Aarhundrede, var dog altfor lille og især meget usund, og for to Aar siden rev man den ned og

byggede paa samme Sted et stort Hus, der svarede bedre til, hvad Søstrene trængte til, nemlig et Seminarium. Siden Opførelsen af Noviciatet i 1895 er der bleven uddannet 122 Novicer, som nu arbejder rundt omkring i Skolerne og paa Hospitalerne; men dette Antal slaar langt fra til; man kunde bruge endnu flere.

Til dette Seminarium kommer de unge Søstre i deres Ferie for at studere videre og sætte sig ind i nye Skolemetoder. Novicerne formes og uddannes til deres Klosterliv og kan ogsaa forberede sig til Lærerindeeksamen. De Søstre, der er beskæftigede i Hospitalerne, kan ogsaa skiftevis tage dertil for at nyde en haardt tiltrængt Hvile. Det er første Gang i 50 Aar, at Søstrene kan forlade deres Kældere og Kviste og nyde lidt godt af sunde og lyse Værelser som almindelige Mennesker; thi alle andre Steder benytter de de almindelige Beboelsesværelser til deres Syge og til Skole.

Hvorledes har Søstrene dog i saa kort Tid kunnet udfolde en saa rig Virksomhed? Først og fremmest maa de takke Gud for hans kærlige Beskyttelse; han har i dem fundet lydige og hengivne Redskaber, han har velsignet deres Arbejde, der aldrig har haft andet Maal end hans Ære og Næstens Vel. Gud belønner dem for deres Kærlighedsgerninger; thi overalt i Skolerne (de franske naturligvis undtagne) underviser de gratis eller næsten gratis, ligesom de ogsaa plejer mange Syge paa samme ædelmodige Vilkaar. De fattige er altid sikre paa at finde et Tilflugtssted hos dem, hvad Msgr. *von Euch* har haft den Glæde at kunne fremhæve i en offentlig Tale, han holdt for Skolerne. Stor Tak skyldes ogsaa de intelligente og utrættelige Provincialforstanderinder, der har staaet i Spidsen for og ledet Ordenssamfundet i Danmark; deres Styrke har været deres urokkelige Tro paa Guds Beskyttelse. Endvidere skyldes ogsaa flere Verdens- og Ordenspræster Tak for deres Vejledning og Støtte; desuden har Søstrene ogsaa en Tak at sige til Kommunerne og det danske Folk for al deres Forekommenhed og Godhed imod dem. Endelig og ikke mindst henvender Søstrene en varm Tak til Lægerne, hvem de for en stor Del skylder den stærke Tilgang til Hospitalerne, og hvis udmærkede Dygtighed har skaffet disse deres gode Ry.

Men hvorfra har Søstrene dog faaet Penge til Vedligeholdelse af Hospitalerne, hvor der i alt er 725 Senge, og af Skolerne med 796 Elever? Svaret, som *Mère Placide* en Gang gav en Læge paa Hospitalet, er sandt, og det i endnu større Udstrækning den Dag i Dag: »De maa dog have store Indtægter efter alt dette at regne,« sagde han. »Ak, ja,« svarede hun, »vi har for Øjeblikket mere end 100,000 Kroners Gæld.«

Søstrene har dog haft trofaste Velgørere; iblandt de mange vil jeg kun tillade mig at nævne nogle ganske enkelte, som Hendes kongelige Højhed *Prinsesse Marie*, der aarligt har støttet Basaren baade med Bidrag og personlig Hjælp, samt Hr. *Calon*, forhenværende dansk Konsul i Paris. Mange andre skylder Søstrene ogsaa en varm Tak. Den vigtigste Hjælpkilde har dog været Søstrenes uendelig store og strænge Sparsommelighed; de har vidst at føre et fattigt og tarveligt Liv, idet de i enhver Henseende har nøjedes med det allernødvendigste til Livets Ophold; Msgr. *Grüder* har saa betegnende karakteriseret dem med disse Ord, som han skrev over en af deres Regnskabshøger:

»Jeg beundrer, men jeg forstaar ikke!«

Ad multos annos!

I. B. Desnos.

„Bibelsk Foredrag”.

I Lørdagsbladene for 28. f. Md. har nogle af Ugebladets Læsere maaske set følgende Foredragsemne annonceret fra den herværende Afdeling af Adventisterne: »**Krig mod de Hellige**« Aab. 13, 7. Blodige Forfølgelser under Pavedømmets Magt og Vælde. **Foredraget er beregnet paa kritiske Tilhørere.**

Skønt jeg ikke i katholske Kredse er truffet paa synderlig Interesse for Hr. *J. C. Rafts* forrige Foredrag om dette Emne, som jeg efter Opfordring overværede og derefter anmeldte i nærværende Blads Nr. 10 for d. A., saa ansaa jeg det dog for min Pligt at gaa til dette Foredrag

i Søndags og svare paa det her i Bladet, da det var foranlediget ved min Anmeldelse.

Hr. Raft dvælede i sin Indledning udførligt ved denne Anmeldelse. Han indrømmede, at han ikke havde været saa grundig i sit første Foredrag, som han burde have været; men jeg maa desværre tilføje, han indrømmede ikke, at *Nordisk Konversationsleksikon*, den tendentiøse Oversættelse af *Cantu* og *Chiniquy* var sagligt værdiløse Kilder, som jeg havde paastaet. Ja, han mente endogsaa at kunne forsvare *Nord. K.*, da *Salomonsens*, der dog var højt anset (?) var langt strengere f. Eks. i Art.: *Inkvisionen*; men Sagen er, at denne Artikel netop hører til dem, der absolut ikke kan staa for historisk Kritik, idet Forf. øser af *Llorente*. Hr. Raft har heller ikke indrømmet, at *Chiniquy*, som han støttede sig til i sit første Foredrag, er en ren Umulighed i en alvorlig Diskussion. Dersom man i Amerika vilde beraabe sig paa denne Apostat, vilde man saavel fra protestantisk som katholsk Side mødes af en homerisk Latter.

Ogsaa den omtalte »Øjenvidneberetning« fra Pius X'. Kroning maner til Forsigtighed overfor Hr. Rafts »Beviser«. Ganske vist paastaar han, at han ikke lod: *cui est honor* . . . gaa paa Paven, og at Beretningeu saaledes ikke var en Forfalskning; men hele vor Diskussion udspandt sig fra denne »Gudsbespottelse« og mange af Tilhørerne opfattede det som jeg. Han burde derfor have gjort mig opmærksom paa min Fejltagelse. Men denne »Beretning« er ogsaa i anden Henseende tendentiøs; thi medens den for at bevise, at Paven udgiver sig for en Gud og sætter sig i Guds Tempel som saadan, fremhæver al Pragten ved Ceremoniellet med minutøs Nøjagtighed har »Øjenvidnet« helt udeladt en lille, men netop i denne Sammenhæng yderst vigtig Ceremoni; idet den hl. Fader nemlig siddende paa *Sedia gestatoria* holder sit Indtog i St. Peders Kirken afbrændes tre Gange en lille Tot Blaar foran ham, idet der hver Gang Gang tilraabes ham: *Pater sancte, sic transit gloria mundi!* — Hellige Fader, saaledes forgaar Verdens Herlighed! — Det er ikke underligt, at Øjenvidnet har udeladt denne Ceremoni; — thi det vilde dog i Sandhed være mærkeligt at minde en Gud om Sligt. Endelig oversætter Øjenvidnet: *rectorem orbis* med *Universets Herre*, hvad der ikke

alene er urigtigt, men tillige i højeste Grad tendentiøst; thi det kan kun oversættes; *Jordkredsens Styrer*. Hr. Raft mente dog, at det var ligegyldigt enten man sagde det ene eller det andet, Meningen blev den samme (sic!). — Jeg bad Hr. Raft navngive dette Øjensvidne, da han havde lagt saa stor Vægt paa denne »Beretning«; men dette nægtede han, ligesom, hvor jeg kunde faa den til Købs, for at underkaste den en nøjere Undersøgelse.

Dog, Hr. Raft havde nu lært at gaa til selve Kilderne, og det vilde han da gøre i dette Foredrag, idet han særlig vilde hente sit Materiale fra *Gregor IX.s Dekretaler*.

Han citerede altsaa efter *Gregor IX.s Dekretaler* og henviste til »*Det store kgl. Bibliothek*«; men i Folio ejer Bibliotheket alene 18 Udgaver. Jeg valgte da Antwerpenudgaven 1573 (Katalog V. 28). Det var tilfældigvis ikke den Hr. Raft har benyttet, da Sideangivelsen ikke passede; men dette gør intet. Saa vidt jeg kan se (jeg tog nemlig intet ordret Referat af hans Citater) har han ofte kun citeret Kapitlernes Overskrifter. Dette kan i alt Fald med Bestemthed paastaas med Hensyn til: Liber V., Tit. VII. Cap. X. (pag. 1823), hvor Kirken begrundet, at den fratog Kætters Børn deres Arveret.

For at komme til Sagens Kernepunkt, saa drejer Diskussionen sig om Princippet: *Kirkens Ret til at holde Jultits i sit eget Hus*, altsaa Retten til at udelukke de vanartede og genstridige Børn. — Selv Protestanterne maa indrømme, hvor meget det end gaar mod deres Grundprincip: *den fri Forskning*, at de hh. Apostle tog alt andet end lemfældigt paa Sektererne. Apostelfyrsten siger om de falske Lærere, at »de fører en hastig Fordærvelse over sig selv«, og »Mulm og Mørke venter dem« (II. Petr. 2, 1 og 17.). Den hl Paulus siger: »Men om endog vi, eller en Engel fra Himlen forkyndte dem et andet Evangelium, end vi have forkyndt eder, han være eder en Forbandelse. — Som jeg nylig sagde, saa siger jeg nu igen: Dersom nogen forkynder eder et andet Evangelium end det, som I have annammet, han være banlyst.« (Galat. 1, 8—9). Og Vranglærerne *Hymenæus* og *Alexander* overantvordede han kort og godt til Satan (I. Tim, 1, 20). Ja, selv den milde, elskelige Johannes siger: »Kommer nogen til eder, og bringer

ikke denne Lære med sig, da tager ham ikke tilhuse og byder ham ikke velkommen« (II. Johs. 10). — Den hl. Irenæus fortæller, at Apostelen Johannes forlod Badet, saa snart han erfarede, at Hæretikeren *Cerinth* opholdt sig der, og da *Marcion* spurgte Johannes' Discipel *Polycarp* om han kendte ham, lik han det Svar: »Jeg kender dig, du, Satans Førstefødte!« Martyren, den hl. Ignatius, kalder ligefrem Hæretikerne for vilde Dyr i Menneskeskikkelse.

Naar man f. Eks. læser den hl. Johannes ovennævnte Ord (II. Johs. 10), kan jeg ikke indse, at nogen med Hr. Raft kan finde det gyseligt og ubibelsk, naar Dekretalerne forbyder at omgaas den overbeviste Kætter.

I det hele beviste de mange Citater aldeles ikke, at Kirken har begaaet nogen som helst Voldshandling, som var den egentlige Beskyldning, Hr. Raft i sit første Foredrag havde rettet mod Kirken.

Det er nødvendigt her i forbigaaende at bemærke, at kun *den bevidste og haardnakkede Benægtelse af Kirkens Lære kaldes Kæteri**); thi Hr. Raft begik her en utilgivelig Fejl ved ikke, baade for sig selv og sine Tilhørere, skarpt at afgrænse Begrebet »Kætter;« havde han gjort det, vilde følgende Udtalelser aldrig være undsluppet ham: »Det er rigtignok godt Kirken ikke har den Magt mere — hvad?« Thi det er kun Kirkens egne Medlemmer, der er underkastede Tugten. Over for Protestanterne optræder den, som over for Jøder, Muhamedanere og Hedninger: ved Mission; thi Kirken kan ikke *tvinge* nogen til Tro.**)

Hr. Raft benyttede vel nogle historiske Værker ved sit sidste Foredrag; men om deres Værdi kan der med Rette diskuteres; thi han ignorerede fuldstændig de sidste Aar-tiers kildekritiske Arbejder. Han nævnede hverken Katholiken *Johannes Janssen* eller Protestanten *Leopold Ranke*. Hvad den franske *Histoire générale* angaar, hvoraf han citerede en Del Gyseligheder angaaende Forfølgelserne af Valdenserne (»De blev forfulgt til øde Egne og Klippehuler, hugget ned for Fode, ja, hakkede i smaa Stykker«(!))

*) *Fred. Esser*: Den romerske Inkquisition. Kbhvn. 1900. S. 10. Forfatteren siger her med Rette: »Det hører til Kirkens mest imponerende Fortrin, at den aldrig vil, aldrig kan slutte Pagt med Vranglæren.

***) a. St. S. 12.

saa trænger denne Kilde stærkt til at korrigeres. Det var nemlig ikke nogen snedig Kardinal, som paa underfundig Maade fik Frants I's Underskrift paa Forfølgelsesdekretet; men som *Dr. Melia* i *The origin persecutions and doctrines of the Waldenses* (London 1870 Toovey) har bevist, blev de undertrykte paa Grund af krigerisk Rejsning og Mord paa Katholiker. *Léger's* Paastand, at 4000 Valdensere dræbtes, kaldes »en fræk Bagvaskelse« (audacious slanders) — se: *Church Times* 1870, n. 385, p. 255 — Sagen er, at Tallet kun er nogle faa Hundreder. (Citeret af *Innsbrucker Zeitschrift für kath. Theologie*. 1879, p. 579 Anm.)

Jeg gentog atter i Forsamlingens Paahør mit Tilbud fra det forrige Foredrag om en privat Diskussion, naar Hr. Raft vilde tage en bestemt Proces og bevise sin Paastand. Han svarede mig med et bestemt Nej. — Som Grund angav han, at Processerne var forfalskede, idet alle Vidneudsagn, som var i de anklagedes Favør, var tilintetgjorte. Jeg kunde Ord for Ord slaa denne Hr. Rafts Anklage til Jorden ved Hjælp af den tyske, lutherske Historiker, *Dr. Ernst Schäfer*, Privatdocent i Rostock, som Hr. Raft, der vil tale med Sagskundskab om Kætterispørgsmaalet, mærkværdigvis ikke kendte. *Dr. Schäfer* har i selve de spanske Arkiver underkastet alle Protestanternes Processer for den spanske Inkvisition en indgaaende kritisk Undersøgelse og Resultatet af denne har han offentliggjort i et grundlæggende, objektivt Værk: *Beiträge zur Geschichte des spanischen Protestantismus und der Inkquisition im sechzehnten Jahrhundert. Nach den Originalakten in Madrid und Simancas bearbeitet, Gütersloh 1902.* — (2. og 3. Bind indeholder alene Aktstykker.) Han siger: »Inkvisitionens radikale Modstandere kommer gerne med den Paastand, at Inkvisitionen er en Institution, som helt igennem er baseret paa Løgnagtighed (Verlogenhheit): »Hvorfor skulde dens Akter være sandfærdige?« I Virkeligheden finder man ogsaa hos *Llorente* den Slags Paastande.

En saadan Anskuelse er kun mulig for den, som enten slet ikke kender Akterne eller behandler dem tendentiøst. Tvert imod gælder ganske specielt om de Akter, der vedrører Protestanterne, at de utvivlsomt gengiver Processerne saaledes, som de har fundet Sted.« (I. Band. 64.)

Hans Grunde er følgende:

1) tjente Processerne ikke, som man mange Gange anlager, til at afpresse den anklagede Tilstaaelser af afskyelige Forbrydelser, han slet ikke havde begaaet, men til at komme til Kundskab om den virkelig foreliggende Skyld (64 flg.)

2) forelaa der slet ingen Grund for Inkv. til at forfalske. (66.)

3) gør Akterne et helt igennem aldeles troværdigt Indtryk paa hver den, der omhyggelig har gennemgaaet Originalerne. — »Hvert Vidneudsagn, hver Indrømmelse paa Pinebænken, enhver Erklæring fra den anklagedes Side er omhyggeligt ratificeret, eventuelt undertegnet af Deponenten, efter at de er blevne ham forelæst. . . . Hvert Ord, hvert Suk af den anklagede er nedskrevet o. s. v.« (66.)

Side 67 gør Dr. Schäfer selv den Indvending, at maaske kun de Akter er opbevarede, som ikke indeholder noget særligt graverende for Inkv., medens den største Del er bleven tilintetgjort af Inkquisitionen. Derpaa svarer han, hvilket udførligt kan bevises: »Denne Tilintetgørelse er aldeles umulig.«

Den eneste Undskyldning for, at Hr. Raft nægtede en virkelig indgaaende saglig Drøftelse af et konkret Tilfælde er den, at det ikke har staaet ham klart, at en saadan Diskussion netop vilde blive en praktisk Undersøgelse af Kætternes kirkeretslige Stilling.

København, d. 1. Maj 1906.

Johan Johnsen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Anden Søndag efter Paaske meddelte den højærværdigste Biskop Firmelsens hellige Sakramente til 36 Børn (17 Dreng og 19 Piger) i St. Ansgars Kirke. — Søndagen efter (3. Søndag efter Paaske) havde Menigheden paa **Frederiksberg** den Glæde at se hans biskoppeelige Højærværdighed i Rosenkranskirken, hvor 40 Børn (18 Dreng og 22 Piger) modtog Firmelsens Sakramente efter den højtidelige Prælatmesse, hvortil der havde indfundet sig en talrig Skare af Katholiker og anderledestroende, saa at den lille Kirke var fyldt indtil allersidste Plads.

— Paa Grund af Helligdagen i Fredags, fejrede *St. Josefs Søstre* deres *Jubilæum* allerede Dagen forud. Den smukke lille Noviciatkirke var allerede før Kl. 9 fyldt af glædestraalende Fstedtagere. Hele den ene Side var optaget af Søstre, ikke blot fra Toldbodvej, Griffenfeldtsgade, Frederiksberg og Ordrup men ogsaa fra Provinserne, ja, endogsaa fra Sverige, Norge og Belgien var kommen Repræsentanter fra St. Josefs Søstrenes Filialer for at deltage i den fælles Festglæde.

Præcis Kl. 9 ankom den højærværdigste Biskop, Msgr. *von Euch*, der var indbudt til at holde Prælatmessen i Dagens Anledning, tillige med flere Gejstlige baade fra København og fra de nærmeste Provinsbyer. Før Prælatmessens Begyndelse indfandt ogsaa deres kgl. Højheder, *Prinsesse Marie* og *Prinsesse Margrethe* sig og tog Plads foran paa højre Side; hele denne Side var forøvrigt fyldt med Katholiker fra de forskellige Menigheder og af Repræsentanter fra de andre Ordenssamfund.

Umiddelbart efter den hellige Messe, under hvilken Søstrenes Kor afsang flere stemningsfulde Salmer, holdt Hs. biskoppelige Højærværdighed en begejstret Tale, hvori han kastede et Tilbageblik over Søstrenes Virksomhed her i Landet i dette henrundne halve Aarhundrede, samt tolkede sin og alle deres Tak, som i denne lange Tid paa den ene eller den anden Maade var kommen i Berøring med dem og havde nydt godt af deres opofrende og kærlighedsfulde Virksomhed.

Efter Gudstjenesten modtog Søstre forskellige Deputationer fra St. Ansgars Pigeskole i Forening med Forstanderskabet. I Dagens Løb ankom en Mængde Lykønskningstelegrammer.

Tyskland. Til Efterfølger af afdøde Biskop Doktor *Vilhelm Sommerwerck* (Jacobi) er Domkapitular Dr. *Johan Adolph Bertram* bleven valgt. Den ny Biskop er født 1859 i Hildesheim, studerede dels i München dels i Würzburg (under Hettinger og Hergenröther), blev præsteviet 1881 og fortsatte sine Studier i Innsbruck og Rom for at tage Doktorgraden. Ogsaa som Historiker har Dr. Bertram erhvervet sig et Navn.

Frankrig. De fleste franske Biskopper havde før Valgene udstedt energiske Opraab til Katholikerne om at benytte sig af deres Borgerrettigheder og kun at give deres Stemmer til saadanne, som ikke vil modarbejde Religionen og den kristelige Kultur, da de højeste Interesser staar paa Spil. Helt uden Virkning har disse Opfordringer ikke været, idet de *katholske Partier ved Valgene sidste Søndag har haft mere Fremgang end noget af de andre Partier.* I

det hele taget blev der i Aar afgivet 800,000 flere Stemmer end ved forrige Valg i 1902. Alligevel skorter det endnu bestandig paa den tilstrækkelige Enighed i politisk Henseende blandt Katholikerne. »Bloc«partiet er derfor endnu denne Gang gaaet serjrig ud af Valgkampen. De Radikale har faaet flest Stemmer. Der er dem, der mener, at Frankrig først *endnu* tydeligere maa faa at se og at føle, hvorhen det radikale, religionsfjendtlige Regimente fører, inden man atter vil underkaste sig Religionens og Kirkens nødvendige Autoritet. Men forhaabentlig vil det næste Gang gaa bedre; for de katholske Partier var disse Valg den første Prøve efter den nye Organisation.

Italien. Aabningshøjtidelighederne ved den *internationale Udstilling i Milano* havde et usædvanligt kristeligt Præg. *Kardinalerkebiskop Ferrari* var den første officielle Personlighed, der blev modtaget af Kongen, og ogsaa ved den samtidige Indvielse af den ny Banegaard var Kardinalen og Gejstligheden til Stede og var Genstand for en ganske særlig Udmærkelse baade fra Kongens og Ministrenes Side.

Rusland. (*Hen til Rom.*) Fra Wilna meddeler den katholske Biskop Ropp, at der dér i Guvernementet er vendt 20,000 Personer tilbage til den katholske Kirke efter Udstedelsen af det kejsrlige Toleranceedikt. Mange flere vilde være vendt tilbage, dersom Øvrighederne ikke, trods Toleranceediktet, lagde næsten uovervindelige Hindringer i Vejen for dem, som gerne vil vende tilbage; man anslaaer disses Tal til det tidobbelte, nemlig til 200,000. Ogsaa i Guvernementerne Siedlce og Lublin er mange »Uniter« vendt tilbage til den katholske Kirke.

— Fra *russisk Polen* meddeles der derimod, at en ny Sekt, *Mariawiter* kaldet, begynder at gøre sig bemærket paa en sørgelig Maade, idet den har draget ikke blot Lægfolk, men ogsaa en Del Gejstlige bort fra Kirken, — en af deres Fordringer er Cølibatets Afskaffelse. Skønt Sekten har et socialistisk Præg og koketterer med den revolutionære Bevægelse, finder den dog snarere Paaskønnelse end Modstand fra Regeringens Side — af bare Had til Kirken.

Schweiz. Regeringen eller Forbundsraadet i Schweiz synes at blive mere retfærdig overfor Katholikerne. Der meddeles nemlig fra Bern, at Øvrigheden har genoprettet 17 af de 30 Sogne, som i 1872 blev voldelig undertrykte i det katholske Juragebet. Folket selv havde jo ganske vist forlængst genoprettet dem, men uden at Regeringen anerkendte dem eller bidrog til Udgifterne. Nu er de imidlertid blevne anerkendte paany. Kultusministeren *Ritschard* vilde genoprette alle 30, men Forbundsraadet gav foreløbig kun de 17 Anerkendelse, men Resten, mener man, kommer bagefter.

— (*»Katholsk Intolerance.«*) Journal de Genève, det protestantiske Hovedorgan i Genf skrev allerede for nogen Tid siden: »Hvad det protestantiske Mindretals religiøse Frihed i Kanton Freiburg angaar, da blev den respekteret, og da det vilde organisere sig, lod Regeringen dem selv udarbejde deres Kultusforfatning, som derpaa uden Diskussion og uden Forandringer blev vedtaget af Forbundsraadet. Der blev endog garanteret den reformerte Kultus et forholdsmæssigt Bidrag til Udgifterne Mange katholske Mindretal kunde *misunde* de protestantiske Mindretals Lod.« — Og saa kan man endnu ofte faa at høre, at Katholicismen kun er tolerant, hvor den er i Mindretal; men aldrig hvor den har Overmagten!

Bekendtgørelse.

I Henhold til Regulativet for St. Ansgars Menigheds Forstanderskab bekendtgøres herved, at **Aarsregnskabet for 1905** er fremlagt til Eftersyn i Forsamlingsværelset, Bredgade 64¹, **Søndagene den 13. og 20. Maj** Kl. 12—3 og paa Søgnedagene i Mellemtiden hos Hr. Fabrikant Herm. Hoffmann (Købmagergade 48. Valget, som i sidste Nr. blev berammet til den 20. ds., er paa Grund af indtrufne Omstændigheder blevet udsat til Efteraaret.

Bestyrelsen.

En ung dannet Pige, 18 Aar, proper til sit Arbejde, ønsker en god Plads til 1. eller 15. Juni, helst hos enlige Folk, og hvor Fruen selv laver Maden. Anbefalinger haves. Red. anviser.

En flink proper Pige søges til 1. Juni. Vilvordevej 29, Charlottenlund. (Magnussen.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Maj. 4. Søndag e. Paaske. — 14. M. Apostlen Johannes Martyrium. — **15. Ti.** Johannes Baptist de la Salle, Bekender. — **16. O.** Johannes Nepomuk, Martyr. — **17. To.** Paschalis Baylon, Bekender. — **18. F.** Erik, Konge og Martyr. — **19. L.** Peter Cælestin, Biskop og Bekender.
Søndag den 20. Maj. 5. Søndag e. Paaske.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 8 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 8 Andagt.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 7½ Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffensfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — med Præd.	Kl. 2½ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{1}{2}$, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Majandagten.

St. Ansgars Kirke: Søn- og Festdg. Kl. 8 Aft.; Hverdg. Kl. 8 Aften.				
Rosenkranskirken: » » » » 5 Efterm.; » » 7 $\frac{1}{2}$ »				
St. Anna Kirke: » » » » 8 Aft.; » » 8 »				
Jesu Hjærte Kirke: » » » » 7 $\frac{1}{2}$ m.Præd. » » 7 $\frac{1}{2}$ »				
St. Josefs Kirke: » » » » 3 Efterm.; » » 7 $\frac{1}{2}$ »				
St. Knuds Kapel: » » » » 3 m. Præd. » » » »				
Immaculatakirken: » » » » 2 $\frac{1}{2}$ Efterm.; » » 7 $\frac{1}{2}$ »				
St. Andr. Kirke (Ordr.): » » » » 5 » » » 7 $\frac{1}{4}$ »				

Gudstjeneste i Slagelse (Bredegade 17.) Søndag den 13. Maj Kl. 10 Messe m. Præd. Kl. 2 Katekese. Kl. 3 Eftermiddagsand. m. Foredrag.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndag d. 13. Maj sin Hoved- og Titularfest (Marias Bebudelse). Kl. 8 højtidelig Prælatmesse med Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke, sammesteds Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Ynglinge, som i Aar har modtaget Firmelsens hl. Sakramente, opfordres til at indmelde sig i Kongregationen hos P. Sialm, Stenosgade.

Mariabørnsforeningen holder Fælleskommunion Søndag d. 13. Maj Kl. 7 Morgen i St. Knuds Kapel og Onsdag d. 16. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften offentligt Møde med Optagelse.

St. Franciskus III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 18. ds. Kl. 8 Aften.

Vincentskonferentsernes andet Generalmøde finder Sted Søndag d. 13. Maj henved Kl. 11 $\frac{1}{2}$, efter Højmessens i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredegade 67, 2. Sal o. G., inbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

I alle St. Josefs Søstrenes Navn udtaler undertegnede en hjertelig Tak til Enhver, som har vist os Opmærksomhed i Anledning af vort Jubilæum.

Søster Marie Gèneviève,
Provincialforstanderinde
for St. Josefs Søstrene.

Det til Elisabethforeningen skænkede Maleri er vundet paa Nr. 90.

Dette Nr. er udsendt senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvarlalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader saamt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 20.

Søndagen den 20. Maj.

1906.

INDHOLD: Intolerance. — De franske »Kulturkæmpere« i Fælden. — Forskelligt. — Hvad et Barn formaar. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. England. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Intolerance.^{*)}

I Anledning af Frøken Th. Mau's Artikel om Intolerance, optaget i »Dansk Kirketidende« af 21. Januar og gengivet her i »Nordisk Ugeblad« 4. Febr., føler jeg mig fristet til at gribe til Pennen.

Frk. Th. Mau omtaler en Sag, der har oprørt hende, ikke fordi hun selv er bleven hensynsløst behandlet, — men fordi hun finder det overmaade sørgeligt og ikke fatter, at Protestanterne kan have et saadant Had til et andet Kirkesamfund (Katholikerne), med hvilket de dog er enige om det største, at de ej en Gang vil udleje et Lokale til Æn, der i sine Foredrag antages at ville tale med Venlighed derom. Frøkenen oprøres derover, uagtet hun — som sine øvrige Trosfæller — finder, at den kath. Kirke plettes af store Vildfarelser.

Det glædede mig at læse disse Udtalelser, thi jeg ser deraf, at det ikke er alle, der betragter Catholicismen som

*) Denne temmelig lange, men ellers meget interessante Artikel har ligget længe og ventet paa Plads. Red.

en Religion, hvis Udbredelse virker skadeligt for »Kristendommens« Fremme, en Religion, hvis Lære helst ikke maa komme til Folks Kendskab men saa vidt muligt holdes nede i det skjulte og i Almindelighed erstattes af falske Forestillinger i Forening med de nedarvede hadefulde Fordomme.

Bestyrelsen for Københavns indre Mission har ikke villet tillade nogle Foredrag, en objektiv Skildring af Kirkeliv i Andalusien, og det blev Frøkenen nægtet at leje et Lokale dertil i Bethesda, uagtet de forskellige Sektpræster, endog Baptister har talt der. — Dette forhavser mig slet ikke, det er kun i Overensstemmelse med alle de Erfaringer, jeg i den Retning har gjort, da jeg gennem en Aarrække levede blandt Protestanter og tog Del i prot. Kirkeliv hjemme i Danmark. —

Indre Mission har, saa vidt jeg ved, ingen Sympathi for Baptister og andre Sekter, hvorledes kan det da tillades disses Præster at holde Foredrag i Bethesda? — Fordi alle Afskygninger paa det religiøse Omraade — undtagen alt hvad der kommer i Berøring med Katholicismen — kan taales blandt Protestanter, dels fordi Oplysning er en god Ting og dels fordi de dog alle er enige om det største: Livet i Kristus og Frelsen gennem ham. — Men er det største for Katholikerne ikke ogsaa: Livet i Kristus og Frelsen gennem ham? Jeg forstaar ikke Protestanternes Syn paa det Punkt, uagtet jeg som sagt ikke er ukendt med prot. Kirkeliv og prot. Synsmaade. — Jeg finder kun to Udveje: Enten maa Protestanterne ikke have Ide om, hvad den kath. Kirke er, og hvori dens Lære bestaar, saa den for dem staar som en Art farlig Lærdom — en Kristendommen saa fjærnt staaende Religion, at den ved Berøring kunde kvæle Kærnen — det største i denne. Eller ogsaa maa det største for Protestanterne være dette: at kæmpe mod Katholicismen. Disse sidste Tanker vil jeg dog nødig nære, om end det altfor ofte kan se saaledes ud, men jeg er ikke intolerant og har trods det, at jeg er bleven en varm Katholik, ingenlunde lukket Øjnene for det gode i Protestantismen, men tog, da jeg traadte over til Moderkirken meget med mig, af hvad min Barndomsreligion har lært mig. Altsaa maa jeg tro, at det er den

først fremsatte Aarsag, der er den rette, og mine mangehaande Erfaringer har bekræftet det. Det er Uvidenheden, der er Skyld deri, den Uvidenhed, der med Forsæt næres, fordi de nedarvede Fordomme forbyder Oplysning om alt, hvad der vedrører den kath. Religion, Fordomme, der induges med Modermælken, indprentes med Skolebogen og yderligere fæstnes ved den Antipathi mod Moderkirken, som den unge møder overalt paa sin Vej gennem Livet. — Naar det saa falder i Éns Lod, at komme udenfor Danmarks Grænser og leve i et katholsk Land, saa forbauses man over at gøre den Erfaring, at hvad man ser med egne Øjne ingenlunde stemmer overens med, hvad man lærte hjemme. Kommer man saa tilbage og vil udtale sine Tanker om, hvad man har erfaret, saa bliver Éns »Ideer« straks slaaede ned af tusinde Modvinde. — Som det er gaaet saa mange andre, saaledes er det rimeligvis ogsaa gaaet Frk. Th. Mau, hun har levet i et katholsk Milieu, har faaet Øjnene op for, at der »ikke blot fandtes Skygge, men ogsaa Lys,« — og Trangen meldte sig ogsaa hos hende til at udtale sine Tanker derom, men ogsaa hun blev nødt til at tie. — Intolerancen over for den kath. Kirke er for stor til at kunne tillade Oplysning derom, derfor blev det Frk. nægtet at holde sine Foredrag.

Dette er nu ingenlunde specielt for indre Mission; mine Erfaringer skriver sig fra det saakaldte højkirkelige Samfund, hvor jeg har hørt meget oplyste Præster udtale sig tvivlende, om man vel ogsaa kunde finde Kristendom i Katholicismen. — — En mer end almindelig intelligent Geografilærer sørgede altid for at henvende dette Spørgsmaal til sine Elever: »Er Katholikerne Kristne?« Han gjorde det, fordi han vidste, at han altid vilde faa Svaret »nej,« og jeg betragter ham som en hæderlig Undtagelse fra, hvad mine Oplevelser ellers har belært mig om. — Gaar en Protestant over til Katholicismen, er det til Sorg og Fortvivlelse for hans Paarørende, og tit maa han ikke blot bestaa haarde Kampe i sit Hjem, men tvinges ofte til at forlade dette. Og hvorfor saa denne Sorg? Jeg stiller mig paa et prot. Standpunkt og siger med Frøken Th. Mau: »At et Menneske ad den Vej kommer til Kristendom, er det noget at sørge over?« Hvor mange blandt Protestan-

terne er ikke Fritænkere nu til Dags, enten aabenlyst eller i det skjulte. Men der er ofte ingen Sorg *derover*, man har i hvert Fald altid Haabet om, at Omvendelsen kan komme, men sker saa denne gennem den katholske Kirke, saa er Sorgen først for Alvor kommen til Huse, thi saa er alt Haab om at naa »Kristentro« fortabt, og saa tælles Vedkommende ikke mere — hvad Fritænkere dog gjorde — blandt Protestanternes Hær, men han er gaaet over til Katholikernes — — til det »fjendtlige« Parti. — — Er det ikke sørgeligt? Er det Kristenaand? Er det Kristenaand, at afsky et andet Samfund, der arbejder for Kristendommens Udbredelse? —

Jeg spørger nu mulige protestantiske Læsere af dette, om de da mener, at der ikke fandtes Kristendom før den »store« Luther opstod, og om det er Reformatorerne, der er Ophavsmænd til den kristne Lære? Jeg ved paa Forhaand, hvad Svaret vil blive, nemlig dette: »At Luther har draget Kærnen frem — som det hedder sig — blottet den for »Menneskepaafund«. — Men selv om nu dette er Tilfældet (jeg gør stadig mine Læsere opmærksomme paa, at jeg søger at se paa Sagen fra et prot. Standpunkt) — saa fandtes dog Kærnen i den kath. Kirke — det største, den sande Kristendom, fandtes i den kath. Kirke og kun i den. Alt hvad Protestanterne har, fik de fra Moderkirken, der gennem 15 Aarhundreder havde vaaget over Kristendommen. Saa kom Reformatorerne og vilde berøve denne Kærne Moderkirkens Omsorg — og saa nu efter 400 Aars Forløb, hvad er Resultatet saa bleven? Jeg spørger nu igen: Er denne Kærne bevaret hel og ubeskaaret i *enhver* af de prot. Sekter? Ak! sørgelig Forandring! Man er ikke engang længer enig med Moderkirken om Kærnen, om det største i Kristendommen. Saaledes er det i hvert Fald i Danmark.*)

Intolerance, Fordomme, Uvidenhed — disse er Moderkirkens Fjender i vort Fædreland. — Og hvor er det muligt, at en slig Ufordragelighed kan finde Sted netop i vore oplyste frisindede Tider, hvor alle Anskuelser taales og respekteres, og hvor alt gaar ud paa Frihed og Personlighed — Frihed i Anskuelser og Frihed i Væren? Kun for-

*) Og endnu værre andre Steder.

staar jeg Intolerancen der, hvor al Kristendom og al Religion er banlyst.

Vore oplyste Tider fordrer, at man skal vide Besked med alt; man studerer de gamle Religioner og beundrer Buddhismens skønne Læresætninger, og man gør det saa roligt uden Frygt for at gaa hen og blive Buddhist. Men kommer Talen paa Katholicismen, saa holder man den ængstelig i tilbørlig Afstand, og hvorfor? — Fordi det kunde jo være, at Herrens Røst kunde kalde Én til sig igennem Katholicismen — (og det er der jo ingen Fare for i Buddhismen) og det kunde jo være Herrens *Vilje* at opretholde den katholske Kirke paa Jorden gennem alle Tider. Det kunde jo være, at den sande og fulde Kristendom fandtes ikke i diverse protestantiske Sekter men i den gamle Moderkirke. — Ængstelsen er blandet med Usikkerhed tilligemed en vis Frygt for at gaa uden om »Lands Skik og Brug« — og derfor kan den kun stemples med Benævnelsen Fejghed — ja hvad mere er — Handlen imod Guds Vilje, imod den kristelige Aand, og haardnakket Tilbagetrængen af den Kirke, under hvilken Fane Flertallet af Jordens Beboere bekender sig til Kristendommen.

Men jeg har gjort en Opdagelse, som jeg finder det passende at tilføje her, nemlig denne, at Protestanterne i de kath. Lande ser med andre Øjne paa den kath. Kirke, end de gør i Danmark. Det er ikke ualmindeligt at høre prot. Præster her i Frankrig omtale Katholikerne som »vore Brødre i Kristendommen.« — Og hvori ligger det? Ganske simpelt deri, at Uvidenheden ikke her gør sig gældende. Protestanterne lever her omgivet af Katholiker, med hvis Religion de ingenlunde ere ubekendte, og det falder næppe nogen ind at tvivle om Kristendommens sande Tilværelse i Katholicismen. De lever her i for fortrolig Omgang med Moderkirken til at kunne nære denne Sneversynethed og denne Intolerance, som i saa udpræget Grad findes hjemme i Danmark, — hvor meget de end ellers kan være besjælede af Modvilje over for denne fra deres egen saa afvigende Form for Kirkelivet. — Ufordrageligheden overfor Moderkirken synes at være et Særkende for Danmark.*) Vor Nabos, det protestantiske Englands Højsindethed og Tolerance over for andre kirkelige Samfund og ikke mindst over for

*) Dette synes os dog for meget sagt. I Sammenligning med Tyskland er Danmark næsten et Eldorado — nu tildags. Red.

Moderkirken, findes slet ikke hos os. Det gaar med os som med saa mange smaa Lande, vi gaar for meget op i os selv og vort eget, er for lidet kendte med det store Verdensliv til at kunne se med et klart og uhildet Blik paa alt, hvad der er fremmed.

Og jeg har gjort en anden Opdagelse, hvilken er denne, at hos de Protestanter, hvis Sjæl helt og fuldt er gennemtrængte af Kristendommens Aand, er Ufordrageligheden mindst. Blandt dem har jeg oplevet Tilfælde, hvor Overgang til Katholicismen har vakt sand Glæde, fordi de netop derved fik Forvisning om, at Vedkommendes Sjæl var bleven dragen af en Magt, som ikke er af denne Verden — og at han var bleven kaldet af Ham, *hvis Veje ikke er vore Veje*. — Heraf slutter jeg altsaa — og vistnok med Rette — at denne saa almindelige Intolerance samt udprægede Afsky for Moderkirken blandt de danske Protestanter for en stor Del har sin Grund i Mangel paa den alt gennemtrængende Kristendomsaand. (Sluttes.)

De franske „Kulturkæmpere“ i Fælden.

Den regerende Klike i Frankrig havde ikke anet, at den skulde støde paa saa store Vanskeligheder ved Gennemførelsen af Separationsloven. Hvem skal nu rage Kastanierne af Ilden? Ingen anden end det ellers af Klike som et »overvundet Standpunkt« betragtede Overhoved for den katholske Kirke — Paven! »Hvorfor, (saaledes spørger de daglig i deres Blade,) giver Paven ikke sine endelig afgørende Instruktioner, nu da Bestemmelserne om Lovens Udførelse er offentliggjorte?« De glemmer, at saa længe Bestemmelserne ikke er fremkomne i den officielle Journal, kan de endnu altid forandres af Ministeriet, og saaledes staar Paven endnu ikke overfor den fastslaaede uforanderlige Tekst. Forøvrigt er det kun klogt handlet fra Vatikanets Side at forholde sig tavs indtil efter Valgene*); i modsat

*). Nærværende er skrevet, før Valgene fandt Sted.

Fald vilde nemlig de forskellige Partier hver paa sin Maade vilkaarlig have taget sig Pavens Ord til Indtægt. Havde Paven føjet sig efter Omstændighederne, vilde Regeringen have sagt: Se han godkender vor Politik, stem derfor paa os! Havde det modsatte været Tilfældet, saa vilde man have sagt: Paven begunstiger Borgerkrigen, stem derfor paa Republikens Forsvarere, o s. fr. Da man imidlertid ikke kunde faa Agitationsstof fra den Kant, saa fandt man paa »Sammensværgelse«-Komedien; det er et probat Middel, som med Mellemlum jævnlig bliver taget frem igen. Naar Nøden er størst, saa er »Komplottet« nærmest i Frankrig. Men som sædvanlig kniber det med Beviserne.

Hvad de saakaldte »Kultusforeninger« angaar, som i Fremtiden skulde bestride Kultusomkostningerne, saa mener man, at de kun har ringe Udsigt. Der er næppe nogen, hverken blandt Bønderne eller blandt Slotsherrerne, som vil være Medlemmer af disse Foreningers Bestyrelse paa Grund af den Chikane og Spionering som de sikkert vil blive udsat for fra Regeringens Side; af denne Grund synes »Kultusforeningerne« at være praktisk uigennemførlige.

Vil Paven da som Følge deraf ubetinget fuldstændig forkaste Loven? Herom kan der endnu ikke siges noget med Bestemthed; men mærkeligt er det at se, hvorledes Muligheden for en afvisende Holdning fra Pavens Side imødeses med langt større Uro og Ængstelighed af Combi-sterne og Ikke-Katholikerne end af Katholikerne. Men dette er paa sin Maade forstaaeligt nok. »Naar Paven vægrer sig ved at anerkende Kultusforeningerne, (skriver det ikke katholske *Temps.*) saa maa i Følge Loven 60,000 Kirker i Frankrig lukkes. Men efter de sørgelige Erfaringer med den blotte Formalitet, som Inventaroptegnelsen var, kan man slutte sig til, hvor vanskeligt det vil være at gennemføre en saa drakonisk Forholdsregel, der er et lige saa fornærmeligt Attentat paa den enkeltes Samvittighed, som paa den offentlige Frihed.« — En Embedsmand, som har været til Stede ved Inventaroptegnelserne, erklærer i et ikke kath. Blad: »Jeg er overbevist om, at, naar Paven udtaler sig imod Lovens Anerkendelse, og Regeringen maatte lukke alle Kirkerne, saa vilde dette vise sig absolut umuligt at gennemføre. Bønderne janser Kirkerne for deres Ejendom

og deres Beslaglæggelse for Tyveri. Naar det kom saa vidt, indser jeg sandelig ikke, hvorledes vi vilde være i Stand til at bevogte de beslaglagte Bygninger og Regeringens Segl. Gejstligheden og de troende kunde udenvidere trænge ind i deres Kirker, som vilde være ubevogtede, thi vi har ikke 60,000 Regimenter til at bevogte de 60,000 Kirker. Regeringen vilde ikke gaa af med Sejren, da den ikke vilde finde Støtte fra Flertallets Side.«

Saaledes er den Situation, som Combisterne har beredt sig selv. Nu indser de — hvad der fremgaar af deres egne Blade — at det ikke er saa let for dem at komme ud af denne *cul de sac*. Imod Nationens Vilje, af blindt Had til Paven og til Kirken vedtog de en Lov, som de ikke er i Stand til at gennemføre og som et ikke katholsk Blad kalder en Maarfælde, ud af hvilken ene og alene Paven kan befri Landet. *Allerede inden man begynder paa Lovens Gennemførelse, gaar man til Canossa.* Alles Øjne er vendt imod Rom. En af Regeringspartiets Førere, Charles Bos, skriver i *Courrier d'Avergne*: »Dersom nogen i den næste Deputeretsamling forlanger ny Bestemmelser, som gør Separationsloven mere liberal, saa vil jeg give min Stemme dertil. Dersom nogen forlanger en Gesandt ved Vatikanet, saa vil jeg stemme med ham.« — Efter Lovens Vedtagelse i forrige Samling raabte Socialisten *Jaurès* i Deputeretkammeret ligesom triumferende: »Nu er vi færdige!« »Nej!« svarede *Grev de Mun*, »nu begynder vi først!« Det har vist sig, at han havde Ret. (*»Germania.«*)

Forskelligt.

Pius X. og Kvindespørgsmaalet. Wiener Forfatterinden og Forkæmperinden *Camilla Theimar* var fornylig i Privataudiens hos Paven. »Neue Wiener Tageblatt« bringer en udførlig Beretning om deres Samtale. Frk. Theimer fortæller: Paven begyndte med at hentyde til mit Kald. »De er altsaa Forfatterinde? Ja, Pennens Magt er stor i vore

Dage« og efter en lille Pause: »men deres Ansvar er ogsaa stort, som fører Pennen.« Jeg sagde, at mange troende Katholiker tilligemed mig gerne vilde vide, hvorledes den hl. Fader stillede sig til *Kvindebevægelsen*, om han billigede den. Paven svarede med Eftertryk: »Naturligvis, selvfølgelig billiger jeg den, d. v. s. for saa vidt som den ikke kommer i Modstrid med den kristelige Moral. Den kath. Kirke billiger og velsigner jo ethvert Foretagende, som gaar ud paa at højne Menneskehedens intellektuelle og sociale Niveau. Vi maa alle arbejde — jeg forsikrer Dem, at ogsaa jeg arbejder og det endda overmaade meget — og hvorfor skulde da Kvinderne ikke ogsaa arbejde?« — »Har De, hellige Fader, heller ikke noget imod, at Kvinderne *studerer*?« »Men hvorfor dog? Tvertimod, lad dem kun studere! Der er et Omraade, paa hvilket Kvinden endnu alt for lidt har udnyttet sine Kræfter, og hvor hun dog kunde udrette saa meget. Det er den offentlige *Fattigpleje*. Her burde Kvinden finde Anvendelse, og det overalt, ogsaa i den offentlige Forvaltning. Fattigplejen i alle dens Grene er jo ligesom skabt for Kvinden; hvad er Udøvelsen af den kristelige Kærlighed andet end Moderkærlighed i udvidet Forstand.« Kun imod den *politiske* Kvindebevægelse udtalte Paven sig meget skarpt. »Kvinden som Vælger? eller som Deputeret? Nej!« og han hævede Haanden ligesom afværgende. »Kvinderne i Parlamentet, det manglede bare! Allerede Mændene foraarsager Konfusion nok der — hvad saa først, naar ogsaa Kvinderne kom der!« Pius X. har et smukt, kraftigt Baritonorgan, og hans Gestus forraader straks Norditalieneren, d. v. s. han understreger om fornødent Sætningen med en udtryksfuld Haandbevægelse; men hans Hænder er ikke i uafbrudt Virksomhed som hos Syditalieneren. Men de sidst nævnte Ord, som han udtalte med hævet Stemme, gav han særligt Eftertryk ved livlige Gestus. »*Indirekte* Indflydelse paa Politiken, det skal Kvinden have, — det indser jeg, er nødvendigt. Kvinderne skal øve Indflydelse paa deres nærmeste, saa at disse vælger godt, og frem for alt skal de opdrage deres Sønner saaledes, at de bliver sig deres Borgerpligter bevidste. Men politiske Kvinder — nej!« Til min store Overraskelse viste Paven sig som Tilhænger af den *almindelige Valgret*. Dog bemærkede han, at denne, særlig i Lande med forskellige Nationaliteter og med ulige Kulturtrin, var forbundet med

visse Farer, og at der derfor maatte iagttages visse Forsigtighedsregler. I Samtalens Løb erklærede Paven, at der foruden de religiøse og rent kirkelige Interesser særlig laa ham tre Spørgsmaal paa Hjærte: Forbedringen af de arbejdende Klassers Lod ved en højt udviklet Arbejderbeskyttelseslovgivning, Fredsspørgsmaalet og Antiduelbevægelsen. »Paa alle disse tre Omraader,« sagde han, »skal Kvinderne sætte deres Arbejde med ind til Guds Ære og til Menneskehedens Bedste.« — Jeg havde bragt Rosenkranse med for at faa dem indviede, deriblandt to til *protestantiske* Damer. De vilde, sagde jeg, betragte det som en stor Lykke, personlig at modtage Deres Helligheds Velsignelse. »Lad dem kun komme,« svarede Paven, »jeg vil gerne velsigne dem; de skal blot henvende et Par Ord til mig, at jeg kan vide, det er dem.« Jeg knælede ned for at modtage Velsignelsen af Kristi Statholder. Udtalte af Pius' Læber i Dantes herlige Sprog, som allerede i og for sig er Musik, lød de endnu skønnere: »Vær velsignet, min Datter, Du og alle hvem Du omfatter med Dit Hjærtes Kærlighed, ligesom ogsaa de, der bevarer Dig i kærlig Erindring, her og hinsides alle Have.«

Munke ved Marokkokonferentsen. *Augsb. Postztg.* meddeler, at ogsaa to Munke har spillet en, om end ikke meget i Øjne faldende, Rolle ved Marokkokonferentsen. Den *marokkanske Sultans Afsendinge* var nemlig ledsaget af to *Franciskanere*, som er Missionærer der i Landet. Lige fra det 13. Arhndrede har der nemlig været Missionærer i Marokko, og deres Virksomhed er altid bleven understøttet fra Spanien. Missionskolerne staaer under Franciskanernes Ledelse, og Undervisningen bliver givet baade i det franske, engelske og arabiske Sprog. En særlig Kender af det arabiske er netop den ene af de to nævnte Franciskanere, Pater Frants Maria *Cervera*, der er apostolsk Præfekt i Marokko. Den anden, Pater *Sarrionadia*, er ligeledes en Sproglærd af første Rang; han har fornylig udgivet en Sproglære i »Amacagi«-Sproget, den eneste eksisterende Lærebog i dette Sprog — et tydeligt Bevis for Franciskannermunkenes Flid og Lærdom. De to Munke var tilstede som Tolke ved Konferentsen.

Lærerne i Frankrig. Ikke mindre end 30,000 Lærere tilhører det socialdemokratiske Parti. De har brudt med Kristendommen saavel som med Troskaben mod Fædrelandet. Det er omtrent Fjerdedelen af Frankrigs samtlige Lærere, og man taler om, at Tallet snart vil stige til 80,000. Men hvorledes kan det være anderledes i et Land, hvor Korset er bleven afløst af Marianne med den phrygiske Hue (saaledes bliver Republiken afbildet), hvor i Stedet for Katekismen er traadt den borgerlige Retslære, hvor i de ti Buds Sted den »borgerlige Moral« indprentes Børnene? De frie kristelige Skolers Lærere og Lærerinder har man landsforvist, de faa Skolebrødre og Skolesøstre, der endnu findes vil vel snart dele deres Skæbne. Det er klart, at hvor der ikke er Troskab mod Gud, er der heller ikke Troskab mod Fædrelandet. »Religionens Fjender er ogsaa Statens Fjender,« saaledes talte selv Bismark. Efter dette er ogsaa Føreren for de franske antikristelige Lærere Hervés Udtalelse forstaaelig: »Fædrelandets Fane skal man plante — paa Møddingen!«

E. d. M.

Pave Pius X's Arbejdsdag skildrer »Figaros« romerske Korrespondent paa følgende Maade: »Pius X. staar tidligt op og sætter sig snart til at arbejde, efter at have forrettet sin Morgenandagt og læst den hellige Messe. Han arbejder uden Afbrydelse til Kl. 10, ofte til den er 11; saa giver han de nødvendige Audienser. Tidligere blev Statssekretæren modtaget i Audiens imellem Kl. 9 og 10, nu kommer han først senere, for at Arbejdet om Formiddagen ikke skal afbrydes. Kardinal Merry del Val kommer først henad Kl. 12 for at aflægge Beretning, ofte spiser han hos Paven, imedens taler de saa videre om Kirkens Anliggender. I saa Tilfælde er kun Msgr. Bressan, Pius X.'s Geheimssekretær, til Stede. Eftermiddagsaudienserne finder da tidligere Sted, for at Paven kan raade over en længere Aften, men ikke for at spadsere eller adspredde sig; thi allerede Kl. 4 trækker Paven sig tilbage til sit Arbejdsværelse, hvor han bliver indtil Kl. 9. Hans eneste Hvile er Breviarets Læsning. Aftensmaaltidet er Pius X.'s eneste Adspredelse, da der ikke bliver talt om Forretningssager. De sædvanlige Bordfæller er Msgr. Bressan og Pescini. Fra

Tid til anden lader Paven begge sine Søstre komme, de er naturligvis henrykte over som i tidligere Dage at sidde til Bords med Broderen. I den sidste Tid er det hændt, en to tre Gange, at Pius X. uden at sige noget til nogen har taget sin Kappe og er gaaet en Tur i de vatikanske Haver. Til Dørene, som han selv lukkede op, havde han medbragt Nøgler. Naar Vagten vilde følge ham, befalede han dem at blive paa deres Post; de Personer, han mødte, gjorde han venlige Tegn til og fortsatte saa sin Vej med den lykkelige Tilfredshed, et Øjeblik Frihed giver.

E. d. M.

Hvad et Barn formaar.

(Meddelt af Søster Maria Gertrud i Springfield ved Kapstaden, Sydafrika.)

For nogle Aar siden boede i Nærheden af Kapstaden en tysk Snedkermester, en jævn og flittig Mand, med sin Kone og sine to Børn, en Søn og en Datter; Familien var protestantisk.

Da Drengen var 6 Aar gammel, sendte hans Fader ham til Maristbrødrene, som allerede i over 30 Aar havde ledet en meget besøgt Skole i Kapstaden; ogsaa saa langt som til Johannesburg i Transvaal var de naaet, og tillige havde de forgrenet sig til Uitenhage, hvor de havde en blomstrende Opdragelsesanstalt. Der gives vel her Skoler for alle Kaffessioner, men de katholske, mest tilhørende forskellige religiøse Ordener, bliver ogsaa af Ikke-Katholiker foretrukket for andre. Hovedgrunden er vel Opdragelsen, som de ved Siden af bibringer Børnene. Hvor ofte bærer man ikke en protestantisk Moder sige: »Jeg ønsker, at mine Børn bliver behandlet med Godhed og Fasthed og det finder jeg kun i de katholske Skoler!«

En Dag modtog de katholske Børn Religionsundervisning; de protestantiske Børn var ogsaa tilstede, beskæftigede med forskellig Slags Arbejde; pludselig standsede den lille Frits i sit Arbejde og spidsede Øren, Skolebroderen talte om Kirkens Bud, blandt andet talte han om, at det er for-

budt at spise Kød om Fredagen, thi paa denne Dag er vor Frelser død paa Korset for os; af Kærlighed og Taknemlighed mod vor kære Frelser og af Lydighed mod den hellige katholske Kirke, som har givet os dette Bud, maa vi paa denne Dag afholde os fra Kødspiser. — Det var noget ganske nyt for vor lille Elev, og han vedblev at lytte indtil Undervisningen var sluttet. — Stadig maatte han tænke paa Broderens Ord, og da han gik hjem, var hans Beslutning taget. »Fra nu af vil jeg om Fredagen intet Kød spise,« sagde han samme Aften til sin Moder. Paa hendes forbavsende Spørgsmaal: »men hvorfor ikke?« fortalte han hende nu nøjagtigt, hvad han om Morgenens havde hørt i Skolen. — Forældrene paalagde ikke Frits nogen Tvang, og han blev ved sit Forsæt.

Nogen Tid derefter gik han med sin Fader forbi Domkirken i Kapstaden og løftede ærbødigt paa sin Hue. Faderen saa ingen, hvem denne Hilsen kunde gælde, og spurgte ham derfor, paa hvem han hilste. »Broder Johannes,« svarede Frits, »har i de katholske Drenges Religionsundervisning sagt, at man aldrig skulde gaa forbi en katholsk Kirke uden at tage Hatten af, thi den kære Frelser opholder sig der Dag og Nat. — Er han dér for de katholske Dreng,« vedblev den lille Filosof, »saa er han vel ogsaa dér for mig.«

Hvorledes Tingene udviklede sig Skridt for Skridt, ved jeg ikke, men Kendsgerningen er, at efter nogen Tids Forløb blev hele Familien optaget i vor hellige katholske Kirke. Da Frits var omtrent 14 Aar gammel, sendte vor højærværdigste Biskop ham til Rom, for i Propagandaen at blive forberedt til Præst; efter den Række af Aar, som der behøves for at blive uddannet til dette høje Kald, blev han viet til Præst. Derpaa vendte han tilbage til Afrika. — Af den lille Frits er imidlertid bleven en ivrig Gejstlig. Han er nu en nidkær Sjælesørger, utrættelig i sit Kald og et Mønster paa Fromhed.

Th. H

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. *St. Josefs Kirken* i Griffenfeldtsgade har i Anledning af Søstrenes Jubilæum faaet et nyt Orgel, der præsenterer sig rigtig smukt og med sine milde og dog kraftige Toner fylder bedre i Kirkens Hvælvinger end det hidtidige Harmonium. Orgelet, som stammer fra Münster, er tildels en Gave fra taknemlige Trosfæller.

Adskillige af Hovedstadens Blade mindedes ogsaa Jubilæet med velvillige og anerkendende Ord. Saaledes skrev f. Eks. *Nationaltidende* sidste Søndag:

»St. Josefs Søstrene jubilerer. Det var i Fredags 50 Aar siden, de første St. Josefs Søstre kom til Danmark for at tage den Samaritanergerning op, som med Rette har gjort dem afholdte over hele Verden.

Fra en ringe Begyndelse har de efterhaanden skabt en Række imponerende Foretagender herhjemme og paa Sygeplejens Omraade gjort et stort og opofrende Arbejde. Ikke mindst ved Anlæget af St. Josefs Hospital paa et Tidspunkt, hvor Hospitalsmanglen var særlig stor her i Byen, har de skabt sig en stor og trofast Vennekreds.

I Dagens Anledning afholdtes der dels i »St. Josefs Dal« paa Strandvejen, dels i Hospitalet smukke Festligheder. I Hospitalskirken opsattes et nyt Orgel, der var skænket Søstrene fra tyske Trosfæller, og alle Patienterne fik Ekstraforplejning.

Over det hyggelige Hospital hvilede en lys og glad Stemning, og i de Lykønskninger, Søstrene modtog, laa en velfortjent Tak for deres stille og opofrende Arbejde.«

— Efter Redaktionen Slutning erfarer vi, at St. Josefs Søstrene atter har lidt et smerteligt Tab, idet Søster *Lidwina*, som i mange Aar har været beskæftiget ved Sygeplejen paa Hospitalet, i Onsdags er afgaaet ved Døden efter et smertefuldt Sygeleje og flere Aars Skrøbelighed. Begravelsen foregaar Lørdag den 19. ds Kl. 9 fra St. Josef Hospitals Kirke. R. I. P

England. Lørdag den 5. Maj fandt altsaa det behudede store Katholikmøde Sted i *Albert Hall* i London for at protestere imod Skolelovsforslaget. Det er uden for al Tvivl, at dette Protestmøde har gjort et dybt Indtryk baade paa Befolkningen og paa selve Regeringen. I den mægtige Hal havde en halv Snes Tusind Mennesker forsamlet sig, og udenfor stod endnu 2-3 Gange saa mange, som ikke kunde faa Plads. Flere af Hovedtalerne, blandt andre ogsaa Biskoppen af Soutwark holdt Taler for den udenfor forsamlede Mængde, og da Biskoppen lyste Velsignelsen, bøjede hele den mægtige Forsamling Knæ. Indenfor i selve Hallen holdt *Arkebiskop Bourne* af Westminster en Tale, hvori han erklærede, at det var Regeringens Pligt at anerkende Katholikernes retslige Stilling i England og at lade de katholske Skoler beholde deres religiøse Præg, som de heller ikke paa nogen Maade vilde lade tage fra sig. Af andre Talere kan mærkes *Charles Russell* (Liberal) og *Sontley* o. fl., som alle under Forsamlingens lydelige Bifald protesterede mod Skolelovsforslaget, der var ensbetydende med en Forfølgelse af Katholikerne. Flere Resolutioner i samme Aand blev vedtagne.

Ogsaa i selve Underhuset fremtraadte flere Talere med en skarp Kritik af Lovforslaget, saasom Mr. *Wyndham*,

T. P. O'Connor og Belloc; imidlertid synes Lovforslaget dog at skulle gaa igennem i Underhuset ved Socialisternes Hjælp; men Hovedslaget vil komme til at staa i Overhuset, hvor man venter, at Forslaget vil møde større Modstand.

Kirkelig Kundgørelse.

I Henhold til vor h. Faders Anordning forordne Vi, at der atter i Aar før Pintsesøndag skal holdes en ni Dages Andagt til den Helligaand i Vikariatets samtlige Kirker og offentlige Kapeller. Som fælles Bønner foreskrive Vi:

1. Hymnen *Veni Creator Spiritus* med tilhørende *V.* og *Ora ion.*
2. Bønnen om den *Helligaands syv Gaver* (Bønneb. S. 202).

Novenen kan holdes efter Skolemessen eller under Aftenandagten.

København, den 16. Maj 1906.

✠ **Johannes von Euch,**
Biskop, Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

✠ »St. Johannes«. Medlemsmøde med Optagelse og Diskussion (Sommerudflugt, Forslagsstiller: Hr. Stauning), Fredag den 25. Maj Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Haveselskabets Vej 3.

Bestyrelsen.

S.J.G. St. Josefs Gildets aarlige Generalmøde afholdes Mandag den **28. Maj**, Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67.

Dagsorden: 1) Gildets Aarsregnskab. 2) Valg af Medlemmer til Bestyrelsen (Formand, Sekretær, Komiteret til Overbestyrelsen samt af Revisorer). 3) Forslag om Indskrænkning af Mødernes Antal. 4) Kontingentets Indbetaling til Kassereren m. m. 5) Eventuelt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Maj. 5. Søndag e. Paaske. — 21. M. Felix af Cantalicium, Bekender. (Bededag)*. — 22. Ti. Venantius, Martyr. (Bededag.) — 23. O. Andreas Bobola, Martyr. (Bededag.)

Torsdag den 24. Maj. Kristi Himmelfart. Gudstjeneste som paa Søndagene; efter Højmessens synges Te Deum i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af den h. Paaskekommunion for deres Vedkommende, som bor i Byer, hvor der findes et katolsk Gudshus. — 25. F. Gregor VIII., Pave og Bekender. — 26. L. Filip Neri, Bekender.

Søndag den 27. Maj. 6. Søndag e. Paaske, Bede den Ærværdige, Bekender og Kirkelærer.

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge er kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i St. Ansgars Kirke holdes Bønprocession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgener.

Den sædvanlige Kirkekolekt til Fordel for Hed iingemissionen finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesten paa Kristi Himmelfartsdag i alle Vikariatets Kirker og offentlige Kapeller.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl.10 Højm. med Præd.	Kl. 8	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyseg.):	- 10	— — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	— — —	- 8 Andagt.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10	— — —	-7 ¹ / ₂ Andagt. m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	— — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg.115.):	- 7	— — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv.91.):	- 9	— — —	med Præd. Kl.2 ¹ / ₂ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	— — —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6¹/₂, 7 og 7³/₄. (Hverdage: Kl. 6, 6¹/₂, 7, 7¹/₂, 8¹/₄.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Majandagten.

St. Ansgars Kirke:	Søn- og Festdg. Kl. 8 Aft.;	Hverdg. Kl. 8 Aften.
Rosenkranskirken:	» » » » 5 Efterm.;	» » 7 ¹ / ₂ »
St. Anna Kirke:	» » » » 8 Aft.;	» » 8 »
Jesu Hjærte Kirke:	» » » » 7 ¹ / ₂ m. Præd. »	» 7 ¹ / ₂ »
St. Josefs Kirke:	» » » » 3 Efterm.;	» » 7 ¹ / ₂ »
St. Knuds Kapel:	» » » » 3 m. Præd. »	» » »
Immaculatakirken:	» » » » 2 ¹ / ₂ Efterm.;	» » 7 ¹ / ₂ »
St. Andr. Kirke (Ordr.):	» » » » 5 » »	» » 7 ¹ / ₂ »

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg	Kl. 7 ¹ / ₂	Kl. 10	Kl. 3
Randers	» 7 ¹ / ₂	» 10	» 5
Silkeborg	» »	» 9	» 5
Aarhus	» 6 ¹ / ₂ og 7	» 9 ¹ / ₂	» 3
Horsens	» 8	» 10	» 3
Fredericia	» 7	» 9 ¹ / ₂	» 3
Vejle	» ?	» ?	» ?
Kolding	» »	» 9 ¹ / ₂	» 3
Esbjerg	» ?	» ?	» ?
Odense	» 8	» 10	» 3
Svendborg	» -	» 10	» 3
Mariebo	» ?	» ?	» ?
Næstved	» ?	» ?	» ?
Helsingør	» »	» 10	» 5
Roskilde	» 7	» 9	» 5

Mariakongregationen for Mænd. Møderne sluttes Torsdag d. 24. Maj (Kristi Himmelfart) med Andagt og Prædiken Kl. 7¹/₂ i Jesu Hjærte Kirke.

Efter endt Ferie vil Møderne atter blive paabegyndte, Torsdag d. 6. September.

Tykfejl i Nr. 19, S. 333, L. 19 f. n.: . . . forskellige Deputationer fra . . . læs: forskellige Deputationer bl. a. fra . . .

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 21.

Søndagen den 27. Maj.

1906.

INDHOLD: Litteratur. — Intolerance. — Saare betegnende! — † Pastor Heiden. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Roskilde. Odense-Silkeborg. Rom. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Litteratur.

Til Forsvar for den gamle Kristendom mod den moderne Forkyndelse.

Af O. Olfersdahl, Præst. — Kristiania 1906. — Pris 50 Øre.

Det er ikke først nu om Stunder, at Rotter og Mus og andre skadelige Gnavere har faaet travlt med at bide og kradse omkring ved Rødderne af det stærke Træ, som kaldes den katholske Kirke. — Dette er jo sket til Stadighed i de henrundne nitten Hundrede Aar, lige siden det lille Sennepskorn, hvoraf Træet har udviklet sig, blev lagt i Jorden af Sædemanden fra Nazareth. Og mærkeligt nok, til Trods for al denne Kradsen og Biden har det mægtige Træ igennem Tiderne vokset sig saa stærkt, at dets Grene nu hartad overskygger hele Jordkloden. — Nej, det vil ikke lykkes de Gnavere at faa det Træ til at falde.

Disse ejendommelige Angreb paa Kristendommen synes nu dog i den senere Tid at tage til i Styrke saavel her i Danmark som ogsaa i Norge. Angriberne selv mener aabenbart, at de er nogle drabelige Kæmper, at det er rent skræk-

kelige Slag, de retter mod det gamle Træ's Stamme. Dette mener vi selv rigtignok ikke. Men det være nu, som det vil, saa har man dog fra katholsk Side i begge disse Lande troet at burde tage til Orde imod disse nedbrydende Magter, hvis man da kan betegne dem med saa store Ord. — Der gives jo dog altid Sjæle, som desværre lader sig paavirke selv af de tarveligste Angreb, naar blot de fremsættes i et smukt Sprog, og som Franskmændene siger, med »Aplomb« — og dette sidste fattes sjældent hos vore Modstandere.

Ligesom August Perger og A. Breitung i deres seneste, efter vor Mening aldeles overlegne og skarpt logiske Forsvarsskrifter har tilbagevisi de Angreb, der herhjemme er bleven rettede mod vor gamle Tro, særlig paa Udviklingslærens og Evangeliekritikens Omraade, saaledes har nu ogsaa blandt vore norske Frænder »St. Olafs« djærve og utrættelige Redaktør, Hr. Pastor O. Offerdahl, grebet til Pennen for at rette de gale Paastande, der netop nu i Norge lyder endog fra Universitetets Lærestole særlig mod vor Dogmetro, mod Kristi Guddom og mod den ældgamle Lære om Naaden og Sakramenterne. For at give sine Tanker større Vægt har han dog først benyttet sig af det levende Ord og fremsat i tre vægtige Foredrag det, som han havde paa Hjerte. Disse tre Taler foreligger nu i et meget læseværdigt lille Skrift paa 75 Sider med ovenanførte Titel. Det første Foredrag handler om »Dogmer og Dogmetro,« det andet om »Gud-Mennesket«, det tredje om »Naaden og Naademidlerne«.

Vi anbefaler paa det kraftigste Hr. Pastor Offerdahls Piece især til dem, som med apostolisk Iver giver sig af med at sprede vore religiøse Brochurer. Den anselige Række norske »Kristelige Smaaskrifter«, hvoriblandt der findes enkelte sande Perler (f. Eks. »Den apostoliske Lære...« ved P. Jacquemet) og hvoriblandt nærværende lille Arbejde hævder sin Plads med Ære, fortjener ligesaa godt at udbredes hos os som i Norge. I den foreliggende Kamp, som ogsaa hos os føres mod vor hellige Tro, vil den kunne bruges som et ypperligt Vaaben.

Følgende Ord, hvormed Forfatteren indleder sit første Foredrag, turde vist passe lige saa vel paa Forholdene her i Danmark som paa dem i Norge: »En stor Uro og For-

virring er i de sidste Tider opstaaet blandt de religiøst interesserede i vort Land. En ny Forkyndelse, der kalder sig 'frisindet Kristendom', er optraadt med en hel Række hidtil ukendte Paastande..... og har kastet Tvivl ind i Sindene..... Antallet af dem, der med Pilatus spørger: 'Hvad er Sandhed?' vokser fra Dag til Dag.« — Paa dette store Spørgsmaal giver Forfatteren klare, sikre og lærerige Svar hele Bogen igennem.

Man tillade mig at slutte denne korte Anmeldelse med de smukke Ord, hvormed Forfatteren slutter sit sidste Foredrag. Efter at have vist, at den kristendomsfjendtlige Bevægelse i Norge nødvendigvis maa ende i »Rationalismens svælgende Dyb,« skriver han: »Det er derfor paa Tide for den gamle Kristendoms Venner at kalde 'alle Mand paa Dæk', for at en Retningsforandring kan iværksættes.

Der er vistnok ingen Grund til at frygte for, at Sandheden ikke til Slut skal sejre; vi er fuldstændig trygge i saa Henseende. Men imidlertid er der mange, som er komne udenbords og nu kæmper kanske for Livet i Tvivlens Bølger. Enhver, der har en Smule Medlidenhed i Hjertet, maa være med at redde disse Sjæle.

For os katholske Kristne er Faren ikke saa stor. Vi er ombord paa det Skib, hvor Petrus er Fører. Det er Herren selv, som har lagt Roret i hans Haand, og det er Guds egen Aand, der fylder Sejlene.« S.

Dr. K. Krogh-Tonning's »Kirkeaaet« er, oversat paa Tysk, udkommet paa *Aschendorfsche Verlagsbuchhandlung* i Münster (Westf.) under Titlen: »**Katholisches Christentum und moderne Welt.**« — Det vil uden Tvivl interessere vore Læsere at høre, hvorledes denne norske Forfatters Bog er bleven modtaget i Tyskland. En Anmelder i *Münster Pastoralblatt* Nr. 2. (1906) omtaler Bogen med følgende anerkendende Ord:

Allerede Forfatterens Navn, den bekendte Konvertit, er os en Borgen for Bogens Soliditet og gedigne Indhold; den omhandler i homiletiske Foredrag den katholske Kristendom i dens Forhold til og dens Modsætning til den moderne Verden. Tanken er vel ikke ny, men det er deri-

mod den aandrige Forfatters interessante og originale Fremstillingsmaade. Han angiver selv Hensigten med Skriftet at være: Belæring, Formaning, Trøst og Opbyggelse, og som særligt Maal sætter han sig: Forsvaret af vor hellige kristelige Tro. Midlerne til Opnaaelsen heraf, giver »Kirkeaaet« os i Hænde ved sin Lære, ved sine Sandheder og Tanker, ved sine Forklaringer, Forsvar og Redegørelser i homiletiske Foredrag, der er fordelte paa Kirkeaaets Søndage og større Festdage.

Forfatteren holder sig ikke altid til de enkelte Søndages Perikoper, men vælger frit Afsnit af Evangeliet. Maaden, hvorpaa de forskellige Emner er behandlet, er original, fængslende og interessant — originale er allerede forskellige Themata for nogle af Foredragene, uden at Stilens Tydelighed og Forstaaelighed lider derunder; vi genfinder stadig den erfarne Theolog i hans strenge og overbevisende, men dog tiltalende Bevisførelse. Vi henviser især til »Magnifikat« (Maria Bebudelse S. 151) og »Den hellige Eukaristi som Offer« II. (Skærtorsdag S. 183.) — Man mærker ogsaa stadig den øvede Prædikant, der i prægnant Korthed og formfuldendt Udførelse forstaaer at fængsle og vinde Tilhørerne. Der er ikke noget søgt eller kunstlet; det enkelte Ord søger og finder Vejen til Hjerterne.

Kr-T's Prædikener er ikke omfangsrige; hvert enkelt Foredrag indtager gennemsnitligt kun en 5—6 Sider; men Indholdet er desto rigere: en uudtømmelig Rigdom af dybe Tanker, ofte kun antydede, ansporende til nærmere Eftertanke.

Vi skylder ogsaa Oversætteren en Tak for, at han har gjort den nordiske Lærdes værdifulde Værk tilgængelig for os Tyske. Trods hans Beskedenhed, der giver sig Udtryk i Slutningssætningen af hans Fortale, kan vi ikke undlade at give ham en velfortjent Ros for den fortræffelige Oversættelse.

„**Islandsblomster**“ af *Jön Spensson*, der for nogen Tid siden udkom paa V. Pios Boghandels Forlag er udkommet i fransk Oversættelse i det ansete Tidsskrift »Études« i Paris, og er blevet modtaget med særdeles stor Interesse i Frankrig.

Vardens Majhefte indeholder: *J. Svensson*: Levende begravet. II.; *Stijn Streuvels*: Smaakaarsfolk; *B. de Linde*: Maryland; *Johs. Jørgensen*: En Haandfuld Vers. Litteratur og Theater. Bilag: Portrait af Stijn Streuvels. I Annonce-tillægget: *G. Fullerton*: Rosemary.

Intolerance.

(Sluttet.)

I den jeg slutter, vil jeg endnu med et Par Ord omtale et: Man beklager, at det kath. Kirkesamfund plettes af store Vildfarelser. Jeg tror at forstaa, hvad Protestanterne kalder »Pletter«. Jeg har selv set dem og ser dem endnu. Pletterne er de daarlige sløve Katholiker, som ved deres ilde Eksempel vansierer Kirkesamfundet og nødvendigvis maa give udenforstaaende et forvrænget Indtryk af Kirken. »Braadne Kar i alle Lande« — og daarlige Katholiker, dem er der desværre mange af, især i de katholske Lande, hvor Udøvelsen af Religionen ofte er bleven en Vane og hos mange en rent ydre Form. Den er bleven det hos de samme Typer, hos de samme kolde uimodtagelige Hjerter, hos de samme sløve, ligegyldige Sjæle som under den protestantiske Kirkeform kun kender Kristendommen af Navn og kaldes Kristne, fordi de er døbte og ikke aabenbart har sluppet Kirken, men hvis Aand for Resten aldrig beskæftiger sig med, hvad der vedrører Religionen. — Disse daarlige Katholiker er naturligvis »gefundenes Fressen« for Protestanterne, der ikke tøve med at opstille dem som Eksempel paa, ikke blot hvad den kath. Kirke »lærer« — men ogsaa, hvad denne Lære »nødvendigvis maa føre til.«

Det er ikke Stedet her til at komme nærmere ind paa de forskellige Indvendinger mod Moderkirken, som stadig føres fra Protestanternes Side; men mine Erfaringer overbeviser mig mere og mere om, at disse altid bundet i Eksempler, hentede fra den daarligste katholske Befolkning, og jeg læser aldrig antikatholske Blade uden altid at komme til det samme Resultat. — Jeg vil her fremføre enkelte Citater.

Protestanterne kan ikke fragaa, at vor Gudstjeneste er smuk, langt smukkere end deres egen, »men« — hedder det sig — »naar man har overværet flere Gudstjenester i kath. Kirker og er bleven tilstrækkelig skarp lagttager, saa opdager man, at Medaillen har en Bagside. For nogle Katholiker bliver den hyppige Kirkegang — flere Gange om Dagen — en maskinmæssig Funktion.« — Maaske man har Ret, jeg skal ikke kunde bevise det modsatte. Men — spørger jeg nu for det første — er det bedre i protestantiske Kirker? Hvem kan bevise, at Andagten hos alle er inderligere der? Og i hvert Fald: Er det den kath. Kirke, dens Lære og dens Præster, der lærer, at Kirkegang skal være en maskinmæssig Funktion? Er det ikke de daarlige Katholiker, Klinten blandt Hveden, der vækker Forargelse?

Endvidere: »Man ser ældre Katholiker, der knælende bede deres lange Bønner. Læberne bevæges ustandseligt og Øjnene ligesaa. Sker der saa et eller andet usædvanligt, følger den Bedende straks Begivenheden.« Jeg maa her komme med de samme Spørgsmaal som før og tilføje, at Fejlen er den Bedendes og kan aldrig falde tilbage paa Kirken. Paa lignende Maade er den Tro opstaaet blandt Protestanterne, at det er Kirkens Lære, at naar blot Rosenkransen er gledet gennem Fingrene, saa er Bønnen forrettet som det sig bør, uden Hensyn til Hjærtets Andagt.

Hvorfor ankes der saa meget imod »Madonna« — og Helgendyrkelsen? Fordi man nu en Gang har fundet paa, at vi *tilbeder* Jesu Moder og de af vore Forfædre, der har levet et særligt helligt Liv — og ikke paa nogen Maade kan finde Grænsen mellem *Tilbedelse* og *Ærefrygt*.

Hvorfor kæmpes der imod Bodens Sakramente? Fordi der desværre er mange overfladiske Katholiker, for hvem Skriftemaalet er langt fra hvad det burde være. Og dermed er Skriftestolen selvfølgelig stemplet som en overflødig skadelig Institution.

Og saa fremdeles. —

Saaledes er Protestanternes Syn paa Catholicismen og har altid været det lige ned til Luther selv. Det er jo en bekendt Sag, at paa det Tidspunkt, da de saakaldte Reformatorer opstode, fandtes megen Daarlighed blandt Kirkens Medlemmer. At Luther havde et skarpt Syn derfor,

kan jeg kun betragte som en god Ting, og havde han grebet Sagen an paa den rette Maade, havde han uden Tvivl kunnet udrette meget godt. *Men Luther glemte, at det var Menneskene, der skulde revses, og ikke Kirken der skulde rystes i sin Grundvold.* Han saa ikke, at Grunden til disse Sjæles Sygdom var den, at de ikke med Forstand havde fulgt deres Læges vise Raad, men ved Misbrug af den foreskrevne Medicin havde forværret deres Tilstand i Stedet for at naa Helbredelse. Det er jo nemt nok, at undgaa diverse Misbrug ved at afskaffe det, der kan misbruges. Og da Luther saa, at Medicinen ikke havde gjort sin gode Virkning paa alle, saa maatte den forbydes.

Idet Kirkerne blev lukkede, var der jo ingen Fare for, at nogle daarlige Katholiker skulde gøre sig skyldige i Hykleri ved at gaa for ofte derind.

Jesu Moder og de af vore Forfædre, der havde ført et helligt Liv og kunde tjene til Mønster for alle, bleve skamløst traadte ned i Støvet for at undgaa Faren: Tilbedelse.

De daarlige Skriftemaal blev foregrebne ved at lukke Skriftestolen, at ingen mere skulde gøre sig skyldig i Misbrug af denne.

Bodsøvelserne blev afskaffede, at man ikke mere skulde sige om nogen, at han søgte sin Fred i Svøben og kun i denne. — — Etc. etc.

Men noget fast maatte Luther have at holde sig til for at vinde Sympathi for den haarde Fremgangsmaade. Og saa greb han denne forunderlige Bog, Bibelen, som kan fortolkes paa Tusinder og atter Tusinder af Maader, for gennem denne at bevise Rigtigheden af sine Ord. Og der, hvor Skriften ikke slog til, der supplerede Reformatoreernes kloge Hoveder paa den vidunderligste Maade.

Og saaledes lykkedes det da ogsaa, at faa Messen afskaffet, hvis Mysterier man ikke mægtede at gennemtrænge, thi dertil var Luthers og Konsorters Hjærter ikke grebne nok af Kristendommens Aand. Thi gælder det i det hele taget om at opfatte og forstaa Kristendommen med Hjærtet og ikke med Hjernen, saa maa dette vist i Særdeleshed anvendes paa disse Ord, som Herren Aftenen før sin Korsfæstelse udtalte til sine Apostle: »Dette er mit

Legeme.« Og ved at forvanske det lille Ord »er« følte Luther sig berettiget til at udelukke Messen og spærre Vejen for Tilbederne af Kristi personlige Nærværelse i den hl. Hostie.

Pletterne paa Kirkens Træ, det er de visne, tørre Blade — de døde Medlemmer. Luther saa alle disse tørre Blade, som maaske i deres Mangfoldighed skjulte mange grønne og han saa, at det ikke var nogen Pryd for Kirken. Han var maaske i Begyndelsen besjælet af de bedste Hensigter om at gøre Bod paa Skaden. Men han glemte, at de visne Blade lidt efter lidt falde af, og at disse i hvert Fald ingenlunde hindrer Træet i at udfolde sig og sætte nye og friske Skud.

Og i sin Blindhed huggede Luther saa Træet om.

Men der var engang en Herre, som saaede god Sæd i sin Ager. Medens Menneskene sov, kom hans Fjende og saaede Ugræs iblandt Hveden og gik bort. Men da Sæden voksede til og satte Aks, kom ogsaa Ugræsset til Syne. Og Husbondens Tjenere kom hen og sagde til ham: Herre, var det ikke god Sæd du saaede i din Mark, hvor har den da Ugræs fra?« Men han sagde til dem: »Det har et fjendsk Menneske gjort.« Og Tjenerne siger til ham: »Vil Du da, at vi skulle gaa hen og sanke det af?« Men han siger: »Nej, for at I ikke, naar I sanke Ugræsset, skulle rykke Hveden op tillige med det. Lader begge Dele vokse sammen indtil Høsten, saa vil jeg i Høstens Tid sige til Høstfolkene: »Sanker først Ugræsset sammen og binder det i Knipper for at opbrænde det, men samler Hveden i min Lade.«

Frankrig. d. 22. Februar 1906.

E. J., Konvertit.

Saare betegnende!

Atter i Søndags holdt Hr. *J. C. Raft*, efter en vidt dreven Reklame i Dagbladene, et Foredrag. Denne Gang mod min sidste Artikel om hans forrige Foredrag. Emnet var: **Kampen mellem Sandheden og Vildfarelsen.**

Hvad er Sandhed? Joh. 18, 38. Gruopvækkende Afsløringer fra Inkquisitionens Tid. — »**Kætttere**« **brændes. Uomstødelige Beviser.** Et katolsk Referat set i det rigtige Lys.

Det kunde ikke et Øjeblik falde mig ind at gaa til dette Foredrag; thi en saadan Dilettantisme fortjener hverken Opmærksomhed eller Svar. Disse Linier fremkommer kun for at paapege et rigtig typisk Eksempel paa den Fremgangsmaade, der ofte møder os.

Hr. Raft skal være yderst forsigtig med at anvende det Spørgsmaal, *Pontius Pilatus* rettede til *Jesus Kristus*. *Quid est veritas?* er farlige Ord, skarpe som et tveægget Sværd. Hr. Raft har ikke magtet at haandtere dette Vaaben; thi det vender sig med Logikkens ubønhørlige Konsekvens mod ham selv.

To Gange har jeg offentlig tilbudt ham en privat Diskussion i Vidners Nærværelse, naar han vilde vælge een bestemt Proces og bevise sin Paastand; men han har paa det bestemteste nægtet at deltage i en saadan. Hans Hovedgrund angav jeg sidst og beviste, hvorledes den lutherske Historiker, *Dr. Schäfer*, fuldstændig slaar Hr. Rafts Paastande til Jorden. — Den anden Grund, han angav i sit forrige Foredrag, var saa ynkelig, at jeg ikke vilde nævne den; men den bør nu kendes: Hr. Raft mente nemlig, at Forberedelserne til en saadan Drøftelse vilde tage ham al for lang Tid!

Hr. Raft nægtede altsaa at deltage i en saadan Drøftelse af alle tilgængelige Kilder og Aktstykker, naar det angik en enkelt Proces, hvad der vel havde taget en hel Del Tid; men som dog havde været overkommeligt. Men nu fordrister han sig 3 (tre) Uger efter til at holde offentlig Foredrag om Inkquisitionen! Dette er saa meget mere betegnende, som Hr. Raft for tre Uger siden endogsaa røbede Ukendskab til noget saa elementært som selve det foreliggende Kildemateriale. (Han kendte jo saaledes ikke engang *Dr. Schäfers* Navn!)

En alvorlig Drøftelse af en enkelt Proces har Hr. Raft ikke Tid til, derimod er han tre Uger efter at have vist sig fuldstændig ubevandret i Inkquisitionens kritiske Historie parat til at holde Foredrag for en Forsamling, der møder

uden Spor af Domsmyndighed. Havde det saa endda været om en enkelt Proces, som han i den mellemliggende Tid i alle Tilfælde til De's kunde sætte sig ind i, men nej, hans Emne er intet mindre end selve Inkquisitionen! Ja, hans Annonce fortæller end ikke om det er den romerske eller spanske!

Hvad man skal kalde en saadan Optræden overlader jeg trøstigt til den *sagkyndige* Læser.

Endelig er dette Indlæg mine sidste Ord over for disse Hr. Rafts Angreb.

København, den 21. Maj 1906.

Johan Johnsen.

+

Pastor HEIDEN.

Det maa have været i 1876. Der var Eftermiddagsandagt i St. Andreaskirken paa Ordrupshøj, og jeg var blandt Sangerne paa Koret. Der stod et lille tyndt Menneske med et ganske ungdommeligt Ansigt, og jeg tænkte, det var en ny Elev, der var ankommen. Vi begyndte at synge, og paa en Gang lød der et Brus i mit Øre, "saa jeg snurrede rundt — en Mandsstemme saa rund og blød og brusende kraftig, at alle de andre Røster blev tynde og sprukne i samme Nu. Det var det lille Menneske, der kiggede, ikke over min Skulder, for det kunde han ikke, men over min Arm, og viste os, hvorledes en Basstemme skulde synges.

Det var første Gang, jeg saa og hørte min kære afdøde Ven Pastor Heiden. Og da jeg en Del Aar senere kom ned til Rom, var det noget af det første, jeg blev spurgt om, om jeg kendte il basso Danese (den danske Bas), der havde været der for nogle Aar siden. Og med Basstemmer er det ellers ikke let at imponere Italienerne.

Nu er den forstummet, den herlige Røst, som kunde falde ind i en Menigheds Sang som en kraftig Haand i et Hjul, naar Vognen er kørt fast, den Røst, der kunde komme saa fløjelsblødt fra et godt og trofast Hjærte, men ogsaa

kunde akkompagnere et Blik, som mer end en Gang har sat Trods og Uvillighed i Knæ — de skarpe, bestemte Øjne! Jeg mindes bl. a. en Gang medens Pastor Heiden havde St. Knuds Skolen i Ny Kongensgade, der hvor Vesterhus nu knejser over mange kære og smukke Minder. Det var St. Knuds Fest og Pastor Heiden havde indbudt St. Ansgars Sangkor til at synge en Koralmesse. Paa en Gang saa vi en af Damerne, som vel at mærke ikke var nogen Konfirmand, græde saa bitterligt, og Grunden viste sig at være, at hun havde været urolig paa Koret, og saa havde Pastor Heiden set paa hende, ikke andet. Nu er de kloge, bestemte Øjne brustne, og naar dette kommer Ugebladets Læsere i Hænde, ligger Pastor Heiden allerede i sin Grav, skønt han endnu langt fra har naaet Støvets Aar; han blev kun 55 Aar gammel.

Men for dem som har haft Øjne at se med, kom hans Død ikke uventet. Den blaalige Ansigtssfarve havde for længst røbet den Proces, som foregik inde i Organismen, og da han maatte forlade et af vore sidste³ Præstemøder paa Grund af ustanseligt Næseblod, kunde man skønne, at Processen var vidt fremskreden.

Vor Mission har ved dette Dødsfald mistet en begavet Mand. Som saadan gjorde han sig stærkt gældende i Rom, hvor han havde gjort alle sine Studier, baade de lavere og de højere. Jeg kender saaledes tilfældigt følgende Træk fra den Tid. Det var ved de aarlige »Concorsi« om Guld- og Sølvmedaljerne. Pastor Heiden var i andet Aars Theologi, og det opgivne Emne, (det drejede sig om Personsenheden imellem Guddom og Menneskehed i Jesus Kristus; alle Dage en Yndlingsgenstand for hans Studier) var gennemgaaet i forrige Aars Forelæsninger, som Pastor Heiden ikke havde hørt. En af fjerde Aars Theologer hviskede da ogsaa sejrssikkert til ham: »De kan lige saa godt aflevere blankt«. Vi, som kender Pastor Heiden, kan forestille os, hvor lun han har set ud, da han svarede: »Vedremo« (det skal vi faa at se). Han havde nemlig skaffet sig Kollegiehefter fra forrige Aar og var udmærket godt beslaet, og det blev da ogsaa ham, der tog Guldmedaljen, en af de mange, han tog

Da han saa var præsteviet og skulde hjem, var det derfor ganske naturligt, at Rektor benyttede sin Ret til at paalægge ham at disputere til Doktorgraden. Efter Propagandas Regler, kunde Pastor Heiden ikke vægre sig ved at gøre sig klar, saa nødvendig han vilde. Og saa kom han da ogsaa en Dag først i Maj og meldte Rektoren, at nu var han parat. »Godt,« svarede Rektor, »saa kan vi fastsætte Disputatsen til midt i Juni,« — hvortil Pastor Heiden kun bemærkede, at det var ham ligemeget, for han rejste imorgen den Dag. Hans Venner vil genkende to Sider af hans Karakter i dette ene Træk. Det skulde jo nemlig gaa haardt til, om han ikke skulde føre sin Krig igennem.

En begavet Skolemand, endda en sjælden Begavelse var Pastor Heiden, og han omfattede Skolegerningen med en Kærlighed, der var andet end skønne Ord. For at kunne koste paa sin kære St. Knuds Skole, undte han sig i flere Aar kun sjælden at spise ordentlig Middagsmad. Og for at holde Skolen saa højt som muligt, paatog han sig jo senere som Sognepræst i Fredericia en stor Del af Undervisningen. De gamle Elever haade fra St. Knud og Fredericia vil være de første til at aflægge taknemligt Vidnesbyrd om Pastor Heidens Kærlighed til Skolen og Børnene, selv om en eller anden maaske vil tilføje, at det kunde være en haardhændet Kærlighed. Saaledes havde vi engang faaet en Elev ind i St. Knuds Skole, om hvem Lærerne førte Klage over, at han løj. »Gør han det?« svarede Pastor Heiden i Læremødet. »Det maa vi have pillet ud af ham.« »Pillet ud«, var jo egentlig et mildt Udtryk. Thi næste Gang, der var sket noget, man kunde vente at Drengen vilde lyve sig fra, greb Pastor Heiden Lejligheden til at fange ham paa fersk Gerning, og i næste Nu laa Drengen ude paa Gulvet og var grundig helbredet med det samme.

Den Slags Skolebegivenheder tjente imidlertid kun til at knytte Eleverne fastere til ham, fordi de altid vidste, hvor de havde ham.

Og ogsaa vi unge Mennesker, der havde Timer i hans Skole, vidste, hvor vi havde ham. Det var den bedste Lære, en ung Mand kunde komme i, naar hans Livsgerning senere mer eller mindre skulde ligge indenfor Skolens

Vægge. Først senere har jeg lært at værdsætte det Kammeratskab, der i Virkeligheden bestod mellem Skolens Leder og os purunge Studenter, den Taalmodighed, hvormed han fandt sig i vor quasividenskabelige Sikkerhed, og den Klogskab, hvormed han havde os i sit Ledebaand, uden at det snærede. Man kunde jo ikke andet end arbejde med Lyst, naar man saa, hvad det førte til, for en god Skole var St. Knud, og enhver af os var stolt naar man f. Eks. oplevede at afdøde Præfekt Grüder efter endt Eksamen stod der med sit kloge, beaandede Ansigt og de to indadvendte Øjne, og takkede for det dygtige Arbejde, der var gjort, og kun havde det ene Forbehold at tage, at vi ikke maatte forcere Børnene over Evne. Eller naar den alvorlige Mand forlangte at være med paa Skolens Skovtur hvor han da til alles Forbavelse var helt ung med de unge og Barn med Børnene og saa til Slutning lagde Beslag paa alle Udgifterne som Tegn paa sin Tilfredshed med Skolens Virksomhed.

Pastor Heiden udfoldede i den Tid, som nu ligger saa fjernt, men som flere end jeg mindes med Glæde, Egen-skaber, der til dels senere kom til at staa i Stampe. Uden at jeg tror, han lagde an paa det, blev han et Midtpunkt for den katholske Ungdom. Og hvor kunde han give sig hen med os, og hvor var hans Omgang utvungen! De, som endnu lever, ved, hvad jeg mener, naar jeg minder dem om vore Ture til Malmø eller ud i Københavns dejlige Omegn. Det kan ikke hjælpe jeg nævner Esrom, for vor prægtige Kammerat fra den Gang, Jens Brix-Hansen, som Pastor Heiden til sin Død bevarede i saa trofast Minde, har ligget mange Aar paa Havsens Bund. Og dog vil jeg fremdrage et Træk fra den Tur, fordi det viser, hvor fri vi var i Omgangen med vor overlegne Præsteven, og ogsaa hvor sikre Grænserne var. Pastor Heiden var nemlig ualmindelig prude, og blandt andre kunde Brix-Hansen godt lide at spille hans Undselighed et Puds. Saa var der da Grundlovsfest i Esrom, Vejret var straalende, Bøgen var saa saftig og frisk, det var en herlig Eftermiddag. Der stod et Par høje Damer og sang med, og deres klare Stemmer gjorde sig gældende over alle de andre Fugles Kor. Vi havde straks genkendt dem og Brix-Hansen fik Pastor

Heiden skubbet hen i deres Nærhed, og inden ret længe drejedes mange Hoveder om efter de tre herlige Stemmer, der klang saa vidunderlig rent sammen. Men paa en Gang lister Brix-Hansen, den Skælm, sig om bag Pastor Heiden, og hvisker: »En katholsk Præst og to Skuespillerinder!« Det var det nemlig. Og borte var Pastor Heiden.

Det mærkelige var, at samtidig kunde han være et og alt for de gamle Mennesker, der holdt til i St. Knuds Kapel, gamle Solohub, Gautier, Muus, Ronge, Nietsche, og gaa helt op i deres Interesser og Syn paa Tingene. En velset Gæst var han i Familjerne, selv om hans Nærværelse egentlig var hans eneste Bidrag til Selskabeligheden. Et var man vis paa, det blev ikke til Nattesæde, der, hvor han var med. Klokken blev sjælden mere end halvti, før Pastor Heidens Øjne fortalte om, at nu vilde han give os alle sammen, og alt hvad vi foretog os, bort for sin Seng. Saa fulgte Ungdommen ham hjem, hvad han satte megen Pris paa, og næste Morgen Kl. 6 var Pastor Heiden parat til at møde den ny Dag med et muntert Ansigt.

Saaledes er det Billede af Pastor Heiden som ung Præst, der staar for min Erindring. De egentlige aandelige Træk mangler jo til Dels deri, men det er min Skyld og ikke hans, og hvor skulde jeg 'den Gang have kunnet se ind i en Præstesjæl? At han læste den smukkeste Messe, nogen kunde bivaane, er almindelig bekendt og sledes jo ikke af med Aarene. Tilfældig ved jeg, at han var meget omhyggelig med at faa sit Breviar læst paa de bestemte Tider, og Omgangen med os unge blev ofte krydret med religiøs Belæring. Men selvfølgelig vilde en af hans Kolleger fra den Gang kunde tegne et ganske anderledes Billede af hans indre Liv.

Saa gik St. Knud over paa andre Hænder, Præfekt Grüder døde, og Pastor Heiden blev ansat som Sognepræst i Fredericia, den Stilling, hvori han nu efter mere end 22 Aars Forløb er død.

22 Aar er en lang Tid, og følgelig er vel nok langt den største Del af den nuværende Menighed i Fredericia døbt eller optaget af Pastor Heiden; en endnu større Brøkdelen har faaet deres Undervisning og Opdragelse af ham; alle har i lange Aar haft ham til Raadgiver og aandelig

Fører, har modtaget Sakramenterne af hans Haand, har set ham ståde deres kære til den Hvile, han nu selv er gaaet ind til, og har været vant til at se ham som Midtpunkt i deres lille Samfund. Da han for nogle Aar siden fejrede sit Jubilæum, gav da ogsaa hans Menigheds Taknemmelighed og Kærlighed sig Luft paa en Maade, der ikke var til at misforstaa, og hvem der nu var i Fredericia, vilde sikkert sande det samme paa modsat Vis.

Og den katholske Menighed i Fredericia har Grund til at bære Sorg; den har mistet en god Præst. Naar Folk fra andre Menigheder har været i Fredericia, kommer de altid hjem med Beundring for den Orden, der er paa Tingene der. Det er Pastor Heidens Værk. Der var, om jeg saa maa sige, Appel i alt ligefra Skolebørnenes Marche om Morgenen fra Kirken til Skolen, og ingen kunde vide, hvor Pastor Heiden stadig iagttog alt, til den Nøjagtighed, hvormed han baade begyndte og sluttede Gudstjenesten, men som han saa ogsaa krævede af sin Menighed. En skulde blot komme for sent, eller endog efter at Pastor Heiden var kommen paa Prædikestolen! Øjeblikkelig holdt Præsten inde, medens Vedkommende kom frem til sin Stol og kom til Sæde. Det var ingen Behagelighed men saare virksomt. Enhver vidste i det hele taget, at Pastor Heiden passede sine Sager, men saa ogsaa krævede det af andre, og Erfaringen havde lært, at han godt kendte Begrebet skarp Lud. Og samtidig kunde han, som jeg mindes bestemte Eksempler paa, naar det gjordes fornødent, være Nænsomheden selv. Han kendte ogsaa Begrebet rygende Tande og vidste, hvorledes den store Sjælesørger vil have dem behandlede. Der var meget blødt i ham, men det laa ikke paa Overfladen.

Han elskede sin lille gammeldags Rokokokirke, han elskede den skrøbelige Alterbaldakin, og hver Gang en Fest krævede Alterets Udsmykning, var han noget af et Barn Juleaften. Det skal nu ogsaa lades ham, at han forstod at tage de Kræfter, der fandtes, i Brug, og som han sagde, give Dessiner. Navnlig Kristi Legemsfest var hvert Aar den store Begivenhed i Fredericia Menighed. Den store smukke Have med de fire Altre, som det var forskellige Medlemmers Æressag at smykke saa herligt som mulig,

blev da Vidne til en Procession, som ingen af vore andre smaa Menigheder kan stille paa Benene. Paa talrige Flagstænger smældede Flagene, Militærmusikken bruste om de bugnende Frugttræer, og i lange Rækker fulgte de andægtige deres Frelser i Sakramentet. Ved en saadan Lejlighed yndede Pastor Heiden saa at faa fremmede Præster til at prædike, fordi han mente, at det ny gjorde mere Indtryk, — noget Menigheden ikke altid vilde underskrive. Han havde nemlig selv i Aarenes Løb udviklet sig til en dygtig, klar og veltalende Prædikant, hvis Ord altid bares af et velovervejete Indhold. Det var ikke noget medfødt, og i hans unge Præstedage var det en ren Ynk at se, hvor elendig han kunde være, naar han skulde prædike. Noget kom det vel af den Usikkerhed i Sproget, som det lange Ophold i Italien havde medført; maaske ogsaa noget af Usikkerhed i den Tone, hvori man skal tale til Danske, og som er saa vidt forskellig fra italiensk Veltalenhed, baade som den læres og øves. Men efterhaanden som Modersmaalet genvandt sin Plads i hans Aandsliv, og han saa at sige opdagede sine Landsmænd igen, blev Tonen sikrere og sikrere, indtil han blev en Prædikant, som man næsten altid hørte med Glæde og altid med Udbytte. Hans Prædiken havde en meget vigtig og meget værdifuld Egenkab; han tog altid ualmindelig skarpt og bestemt Sigte, ikke blot paa sit Emne, men paa sine Tilhørere, saa det var alt andet end akademisk. Jeg hørte en Gang i Tyrol en gammel Landsbypræst, som jeg aldrig glemmer, og som gentagne Gange understregede sine Ord med den Bemærkning: »Det er jo mine egne Folk, jeg har foran mig.« Jeg har aldrig hørt Pastor Heiden sige det, men han kunde have sagt det, og det behøvede ikke at siges.

Saa randt da Aarene i den stille Præstegaard, det sorte Haar blev graat, og den spinkle Skikkelse fik Fylde. Præstegaarden selv blev underkastet mangehaande Forandringer, saa nu kun Skallen er den gamle, i Haven blev der plantet og omplantet, paa Kirkegaarden lagdes der hvert Aar ny Opstandelsesudsæd. Pastor Heiden var bleven en kendt Mand i Byen ogsaa uden for sin Kreds. Bypatriotismen havde faaet fast Tag i ham, og i alt Fald ved én Lejlighed fandt Byens Blade sig foranledigede til at frem-

hæve det. Ved Siden af Kirken byggede Søstrene det knejsende Hospital; de gamle Huse langs Gothersgade faldt og gav Plads for nye Bygninger efter alle Nutidens Krav; den gamle Skole sank i Grus, og en ny Mønsterskole rejste sig, smuk at se og fuldendt i sin Indretning, paa en Del af Havens Grund, og saa var hans Gerning gjort. Mon han anede, hvad mange andre saa, at han ikke vilde blive nogen gammel Mand? Aabenbart har han længe følt Sygdommen rase i sit Indre, men han kaldte det Gigt eller Bronchitis og har næppe haft nogen Anelse om Smerternes egentlige Navn. Men da det blev ham meddelt, at nu maatte han være belavet paa at tiltræde den sidste Rejse, da tog han mod Budskabet som en Mand og en Præst, beredte sig i stor Ro til sit Skriftemaal, det sidste, modtog de hellige Sakramenter og sov ind for at vaagne foran den Ypperstepræsts Domstol, hvis Redskab han her havde været. Naadens store og trøstelige Problem havde i mange Aar hørt til de Ting, hvormed hans Tanke helst af alt beskæftigede sig. Lad os da haabe, at han har mødt denne sin Kærlighed straks paa Retfærdighedens Enemærker.

Det er jo Kødets Lod at gaa ind til Glemsel, men ikke alle hjemfalder lige hurtigt dertil. Foreløbig har Menigheden i Fredericia for mange Minder, til at den skulde glemme ham, der saa længe stod i Spidsen for den og paa mange Maader baade i det ydre og indre gav den Skikkelse og paatrykte den sit Præg. Først maa i alt Fald den sidste, som har nydt godt af hans Sjælesorg, lægge sig til Ro ved hans Side, og indtil da vil mange vandre til hans Grav, mindes hans Gerning og gøre Gen-gæld med et inderligt

Requiescat in pace.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Roskilde. (J.B.) Der er fejret mange smukke Højtideligheder i den lille beskedne St. Laurentius Kirke i Roskilde, men sjældnen har man været Vidne til en saa gribende Højtidelighed, som den, der fandt Sted Søndag den 20. ds.,

da vor højærværdigste Biskop *Johannes von Euch* meddelte Firmelsens hellige Sakramente til 20 voksne Konvertiter og 15 Polakker. Den festlige, og med megen Smag smykkede Kirke var fyldt til sidste Plads baade af Katholiker og anderledestroende. Under Prælatmessen holdt vor nidkære Overhyrde, som ikke er ubekendt i Roskilde, en hjertelig og gribende Tale, som vil efterlade et blivende Indtryk i alles Hjærter.

Odense. St. Hedvigssøstrene, som har Moderhus i Breslau, agter at nedsætte sig i Nærheden af Odense og har allerede af Enkefru Rump købt den gamle Hovedgaard »Christiansdal« i Dalum med Tilliggende af c. 20. Tønder Land. Overtagelsen sker til Oktober. Ejendommen skal indrettes til Sanatorium for Brystsyge. St. Hedvigssøstrenes Orden blev for 47 Aar siden stiftet i Breslau. De leder i Tyskland mange filantropiske Institutioner, som f. Eks Vuggestuer, Opdragelsesanstalter, Lærerinde-Seminarier etc. etc. St. Hedvigssøstrene, ogsaa kaldt de »blaa Søstre«, har den hellige Augustins Regel og er en Gren af Augustinerinder Ordenen, som i sin Tid jo ogsaa skal have været i Besiddelse af Christiansdal eller »Dalum Kloster«.

Silkeborg. Søstrene af »den kristelige Kærlighed«, der som bekendt foruden i Horsens og Kolding ogsaa leder Menighedsskolen i Silkeborg, har fornylig lidt et føleligt Tab, idet en af Skolesøstrene i sidstnævnte By den 16. ds. er afgaaet ved Døden, nemlig *Søster Ingeborg f. Vincens Gad*, Datter af afdøde forlv. lutherske Pastor Gad. Den hensovede havde allerede i flere Aar lidt under tiltagende Svagelighed og Skrøbelighed, men udfyldte dog indtil det sidste sin Plads ved Skolegerningen med stor Samvittighedsfuldhed. Baade Skolebørnene og ikke mindst den afdødes Medsøstre vil længe føle Savnet af det fremragende Eksempel paa Ydmyghed, Beskedenhed og Kærlighed, som hun altid har været for dem. R. I. P.

Rom. Forskellige Blade vil vide, at Pavens Helbreds-tilstand giver Anledning til alvorlig Bekymring; man mener endogsaa, at kunne finde Grunden hertil i den Omstændighed, at Kardinalerne »systematisk boykotter« den hl. Fader paa Grund af Utilfredsheden med Ledelsen af den vatikanske Politik. — Det lyder aldeles urimeligt, at Kardinaler skulde opføre sig paa den Maade paa Grund af Uoverensstemmelse i politiske Anskuelser. Pavens Livlæge Professor Lapponi erklærer da ogsaa, at Rygterne er overdrevne, og at Paven kun maa holde Sengen et Par Dage paa Grund af Gigt.

A. C. Møde i Søvavillonen Onsdag d. 30. Maj Kl. 8^{1/2}. Foredrag af Hr. Forfatter R. Jahn-Nielsen: Katholsk Poesi.

S.J.G. St. Josefs Gildets aarlige Generalmøde afholdes Mandag den **28. Maj**, Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67.

Dagsorden: 1) Gildets Aarsregnskab. 2) Valg af Medlemmer til Bestyrelsen (Formand, Sekretær, Komiteret til Overbestyrelsen samt af Revisorer). 3) Forslag om Indskrænkning af Mødernes Antal. 4) Kontingentets Indbetaling til Kassereren m. m. 5) Eventuelt.

* St. Joh. Afdeling. Fredag den 1. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften (Haveselskabets Vej) Foredrag af Hr. Grosserer Otto Larsen, derefter humoristisk Oplæsning. Alle indbydes.

Bestyrelsen.

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er bleven ledig. Skriftlige Ansøgninger (trykte Skemaer haves ikke) kan indsendes til undertegnede inden Onsdag den 6. Juni.

Joh. Braun, Sognepræst.

Fredericia katolske Menigheds mangeaarige og højt-skattede Sjælesørger, Pastor Ferdinand Heiden, er Lørdagen den 19. Maj indgaaet til den evige Hvile efter et kort Sygeleje og vel forberedt ved Modtagelsen af Kirkens Naademidler. Den Afdøde anbefales til Trosfællers Forbøn og Medbrødres Memento. R. I. P.

Begravelsen finder Sted fra St. Knuds Kirke Fredag d. 25. ds.

Fredericia, den 20. Maj 1906.

Forstanderskabet
for Fredericia kath. Menighed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Maj. 6. Søndag e. Paaske, Beda den Ærværdige, Bekender og Kirkelærer. — 28. M. Urbanus, Biskop og Bekender. — 29. Ti. Augustin af Canterbury, Biskop og Bekender. — 30. O. Maria Magdalena af Pazzis, Jomfru. — 31. To. Oktav af Kristi Himmelfart. — 1. Juni, F. Maria, de Kristnes Hjælp. — 2. L. Vigiliefastedag før Pintsse. (I Sognekirkerne Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litaniet til alle Helgen og Højmesse.)

Søndag den 3. Juni. Den Helligaands Sendelse. 1. Pintsedag.

Mandag den 4. Juni. 2. Pintsedag.

Novene til den Helligaand holdes hver Dag i denne Uge. (Se nærmere Bekendtgørelserne ved hver Kirke.)

Søndag den 27. Maj, Kl. 5 Efterm., holdes i St. Ansgars Kirke offentligt Foredrag om Firmelsens h. Sakramente i Anledning af dette Sakramentes Meddelelse til Voksne 2. Pintsedag.

I St. Ansgars Kirke slttes Majandagten Torsdag den 31. Maj Kl. 8 Aften med Prædiken og Procession. (Søndag den 3. Juni bortfalder Processionen.)

Majandagten.

St. Ansgars Kirke: Søn- og Festdg. Kl. 8 Aft.; Hverdg. Kl. 8 Aften.				
Rosenkranskirken: » » » » 5 Efterm.; » » 7 ¹ / ₂ »				
St. Anna Kirke: » » » » 8 Aft.; » » 8 »				
Jesu Hjærte Kirke: » » » » 7 ¹ / ₂ m.Prød. » » 7 ¹ / ₂ »				
St. Josefs Kirke: » » » » 3 Efterm.; » » 7 ¹ / ₂ »				
St. Knuds Kapel: » » » » 3 m. Præd. » » »				
Immaculatakirken: » » » » 2 ¹ / ₂ Eftm.; » » 7 ¹ / ₂ »				
St. Andr. Kirke (Ordr.): » » » » 5 » » » 7 ¹ / ₂ »				

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højn. med Præd. Kl. 8 Andagt.				
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.				
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 8 Andagt.				
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7 ¹ / ₂ Andagt.				
				m. Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.				
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.				
Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2 ¹ / ₂ Andagt.				
St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — - 5 Andagt.				

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6¹/₂, 7 og 7¹/₄. (Hverdage: Kl. 6, 6¹/₂, 7, 7¹/₂, 8¹/₂.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Første Fredag i Maaneden (den 1. Juni).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 ¹ / ₄ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.
Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 ¹ / ₂ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.
St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.
Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 ¹ / ₂ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Slagelse (Bredgade 17). Søndag d. 27. Maj Kl. 10 Messe med Præd.; Kl. 2 Katekese; Kl. 3 Andagt og Foredrag.

St. Franciskus III. Orden lader paa Onsdag d. 30. Maj Kl. 6¹/₂ i St. Knuds Kapel læse en hellig Messe for sit nylig afdøde Medlem Fru A. J. Beck. Tertiarerne indbydes!

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde Fredagen den 1. Juni præcis til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb i St. Ansgars Kirke. Det allerhelligste Sakramente er udstillet hele Dagen.

Trykfejl i Nr. 20, S. 344, L. 5 f.n.: Forkæmperinden Camilla Theimar . . . læs: Forkæmperinden for Kvindesagen Camilla Theimar . . .

Dette Nr. udsendt senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnøment, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 22.

Søndagen den 3. Juni.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Det spanske Kongepar. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Fredericia. Stockholm. Schweitz. England. Palæstina. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

»Uden den katholske Kirke var Europa sandsynligvis blevet et Rov for Despoter, en Skueplads for evig Tvedragt, ja, maaske endog en mongolsk Ørken.«

Herder!

»At trøste Hjerter er endnu vigtigere, endnu nødvendigere og endnu fortjenstligere end at oplyse Aander. 'Trøster, trøster mit Folk!' (Es. 40, 1).«

Biskop, Dr. Keppler.

Naar Paven er død, maa du gøre alt muligt, for at man ikke vælger en ny. . . .« saaledes skrev *Bonaparte* til sin Broder Joseph i 1797. Og det var ikke alene den lille Korporal fra Korsika, der kaldte Pavedømmet en »gammel rusten Maskine,« men overalt i de højere Kredse,

som havde modtaget Parolen fra det revolutionære Frankrig, taltes der saaledes. Kirken er en forældet Institution, der ikke passer ind i det moderne Ensemble, sagde man, dens Dage er talte; naar Oldingen *Pius VI.* er død, er det forbi med Romas Herlighed. — »Tu es Petrus« vil da forstumme under Peterskirkens Hvælvinger.

Menneskeligt set var Forholdene ogsaa fortvivlede. Medens General Berthier gjorde Rom til en Republik, slæbtes den hl. Fader i Fangenskab, og døde 82 Aar gammel i Valence d. 29. Aug. 1799. Konklavet samledes i Venedig, der stod under det fjendtligsindede Østrig. Mange af Kardinalerne maatte laane Penge for at naa derhen. Kirken var stedt i en sand apostolisk Fattigdom. Og dog — de overmodige Spaadomme, som havde lydt i de fornemmes Saloner, blev gjort til Skamme i det Øjeblik Kardinal Doria traadte frem i St. Georgs Klosteret og forkyndte de jublende Venetianere: »Vi har atter en Pave.« Det var Benediktineren Chiaramonti, der som *Pius den VII.* besteg det romerske Sæde. Og gennem haarde Kampe og Forfølgelser gik Kirken sin Sejrs gang. Hvor var Forholdene ikke forandrede, da Kirken skred ind i det 20. Aarhundrede. Ganske vist stod Paven berøvet sine verdslige Besiddelser, men bag Begreberne Klerikalisme og Ultramontane stod en Magt, der maatte tages Hensyn til, og Fangen i Vatikanet, *Leo d. XIII.*, modtog selv de protestantiske Fyrsters beundrende Hyldest.

Men selv om nu til Dags ingen af de Røster, der lyttes til med Respekt, vover at kaste Smuds paa Rom eller tale om den romerske Kirkes snarlige Undergang, saa er Kampen dog stadig staaende, og Katholikerne maa indtage en fast Holdning. En urokkelig Tro paa Sandheden af Kirkens Lære og en villig Bøjen sig ind under dens velgørende Autoritet, forbunden med en stadig uddybet Kendskab til Troens Indhold og en opmærksom Iagttagen af Kirkens Stilling til Verden, vil frembringe karakterfaste og energiske Katholiker, der med et forstaaende Blik for det sande og værdifulde vil møde alle de Opgaver Samfundslivet, Videnskaben og Kunsten stiller.

Fra Kirkens Side gøres stadig ihærdige Bestræbelser for at uddybe de Troendes Livsanskuelse, og kun Kirken

kan forlene os med en Erkendelse, der paa den sande Tro's Grundvold omfatter alt i den materielle og aandelige Verden. Som et Udslag af disse Bestræbelser vil vi i det følgende særligt dvæle ved en fortrinlig lille Bog, der samtidig med at fyldestgøre det litterære Ideal: at være rig paa Tanker og udtrykke disse i et klassisk kort og fyndigt Sprog, alligevel ikke er saa omfangsrig, som tyske Værker plejer at være. Bogen er paa 142 Sider og dens Titel er: »Zur Stellung des Katholicismus im 20. Jahrhundert.« Forfatteren er *Dr. Augustin Egger* Biskop af St. Gallen (Freiburg in Br. 1902.)

Biskop Egger inddeler sit Værk i 3 Hovedafsnit. 1. De kæmpende Magter. 2. Det 20 Aarhundrede. 3. Katholikernes Opgave. Vi vil da i det følgende betragte enkelte af dette Arbejdes rige Tanker, der, naar undtages de Udtalelser der har speciel Anvendelse paa tyske Forhold, er af almen Interesse.

I. De kæmpende Magter.

De kæmpende Magter er to: Den katholske Kirke og Verden.

Men hvad er Kirken? »Et Tegn, der vil blive modsagt ligesom dens Stifter. I det 20. Aarhundrede fremtræder Kirken mere end nogensinde som hin Stad, der ligger paa Bjerget, og som ikke kan skjules (Matth. 5. 14.) — Alle vender deres Blik mod den og tager Stilling til den.«

»For at bestemme Kirkens Stilling i Verden maa man faa Øje paa, hvorledes den betragtes og vurderes af Verden, og hvorledes vi som Katholiker skal vurdere den.«

1. Den nyeste Tids Anskuelse om Kirken.

Her gøres først opmærksom paa, at medens andre Modstandere kender og delvis kan værdsætte hinanden, lader der sig næppe tænke nogen større Modsætning end den, der er mellem Kirkens Bevidsthed om sine Egenskaber og sin Mission og saa de Forestillinger, dens Fjender har dannet sig derom. Endnu efter mere end 1800 Aars Forløb kan Kirken tilraabe sine Modstandere sin Stifters Ord: »Saa

lang en Tid er jeg hos eder, og I have ikke kendt mig?« (Joh. 14. 9.) — Endnu er i frisk Erindring, hvorledes den moderne Videnskabs og Dannelses Forkæmpere for ganske nylig har anklaget Kirken for at være en Fjende af Kulturen, Videnskaben, Staten, Friheden og Folkenes Velfærd. Denne Anskuelse maa anses som herskende i ukatholske Kredse.«

En af Catholicismens nyeste Modstandere, der vel hører til de mest fordomsfri og aandfuldeste, har givet et sandt Vrægebillede af Kristendommen. Det er Berlinerprofessoren, *Dr. Harnack*. Han har taget akkurat det ud af Evangelierne, som den moderne Verden kan taale at høre, og heraf fremstillet sit kirkelige Ideal i sine Forelæsninger over Kristendommens Væsen.

En Smule Humanisme i Forbindelse med en Tro paa Guds Faderkærlighed og almindelig Menneskekærlighed, dette kalder han Evangeliet i Evangeliet, og han paastaar, at det er tilstrækkeligt til at ordne og opretholde de sædelige og sociale Forhold i Guds Rige. »Det religiøse Liv synes kun at bestaa i, at man efter Jesu Forbillede bliver sig Barneforholdet til Gud bevidst. Ogsaa Kristi Bevidsthed om at være Guds Søn, beroede kun paa, at han erkendte Gud som Fader. Derom hedder det Side 91: »Ikke Sønnen, men kun Faderen hører til i Evangeliet, som Jesus har forkyndt det.« (Harnack. S. 5.)

Harnack kalder ganske vist Religionen for det »evige Liv midt i Tiden,« men hvilken Religion! Synden, Satan og Straffen i det hinsides, Underet, Forløsningsdøden og Opstandelsen eksisterer ikke for ham. Om nogen Kirke stiftet af Kristus vil han aldeles ikke høre Tale. —

Om Harnacks Skildring af den kirkelige Udvikling siger Biskoppen følgende: »Man vil levende erindres om Ovids Forvandlinger og Darwins og Häckels fantasirige Fremstilling, naar man følger Harnacks aandfulde Pen i dens Skildring af den kirkelige Udvikling. Kristus har kun efterladt sig det ovenfor skitserede Evangelium i Evangeliet paa Jorden, og dette formaaede ikke ret længe at bevare sin Renhed. Den første Vildfarelse indtraadte med Kristologien d. e. Læren om Kristi Guddom, som efter Harnack har »en gyselig Historie« (eine schaurige Geschichte), hvortil slutter

sig Forestillingen om Messias, som saa hurtig udviklede sig til Læren om Offerdøden, Opstandelsen og Herrens Genkomst.«

Men Harnack maa — til Skade for sin Theori — uhyggeligt langt tilbage, naar han skal søge Kirkens Oprindelse, som han jo ikke vil tilskrive Kristus. Han mener, at den hellige Apostel Paulus bevirkede de første Skridt mod en kirkelig Dannelse ved sin kraftige, udprægede Forkyndelse, der hidførte en Skilsmisse fra Jødedommen. I den efterapostolske Tid foregaar Kampen mod Hedenskabet, der overvindes, medens samtidig den græske Aand trænger ind i Kirken. Dertil kommer de alvorlige Kampe mod Hæretikerne, der tvang Kirken til at forme sin Lære, Kultus og Disciplin i faste, ubrydelige Rammer og udelukke de u lydige. Saaledes er den kristelige Religion bleven til Katholicismen.

»Den romerske Katholicisme, der i sine væsentlige Elementer er overensstemmende med den græske, har for det første den Fortjeneste at have opdraget de romansk-germanske Folk, at have bragt dem den kristelige Kultur og at have ledet deres Udvikling med rige Frugter i mere end 1000 Aar. For det andet har den romerske Kirke i Modsætning til den græske hævdet Religionens og Kirkens Selvstændighed.«

Naturligvis kan selv Harnack ikke omtale Kirken uden at fremsætte nogle af de gamle Godtkøbsanklager. Kirken har sat sig paa det styrtede romerske Verdensriges Sæde, og er saaledes selv bleven et Verdensrige. Den dermed forbundne Verdsliggørelse, som han paadutter Rom, har faaet en Modsætning i Augustinismen, som genopvakte den paulinske Lære om Synd og Naade og om Skyld og Retfærdiggørelse. »Indtil denne Dag er i Katholicismen den indre levende Fromhed og dens Udtalelser augustinske.« Men idet Harnack betragter Kirken, tvinges han til at udbryde: »Den romerske Kirke er den mest omfattende, mægtigste og dog sammenhængende Dannelse, som Historien, saa vidt vi kender den, har frembragt. Alle den menneskelige Aands og Sjæls Kræfter og alle elementære Kræfter, over hvilke Menneskeheden raader, har arbejdet paa denne Bygning. Den romerske Katholicisme er ved

sin Mangesidighed og strænge Enhed den græske langt overlegen.«

Man kan som bekendt endnu den Dag i Dag fra protestantisk Side ikke tilgive Leo XIII., at han benævnedes Luthers Virksomhed ved dens rette Navn: »En Revolution.« Men, efter Harnack, er Protestantismen ligeoverfor Katholicismen baade en Reformation og en Revolution, og det revolutionære ligger i det aabenbare Brud med de givne Retstilstande. Protestantismen betyder nemlig efter hans Mening et voldsomt Brud med disse, i det den protesterer mod hele det hierarkiske og præstelige Kirkesystem, mod alle formelle ydre Autoriteter i Religionen, mod den overleverede Kultusordning*) og Læren om Sakramenterne og mod den dobbelte Sædelighed (Budene og de evangeliske Raad). Men Befrielsen for disse Aag, maatte betales med Byrden af et andet, idet den nye Kirke blev etableret som Statskirke, hvad der lik mange skadelige Følger.

(Fortsættes.)

Det spanske Kongepar. Prinsesse Enas Kønversion.

De to fyrstelige Personer, den unge spanske Konge, *Alfons den XIII.* og Prinsesse *Ena af Battenberg*, som den 31. Maj har fejret deres Bryllup i Madrid i Overværelse af Kardinal *Sanicha*, Ærkebiskoppen af *Toledo* og 20 andre spanske Biskopper, synes begge at være sympatiske Personligheder, der med Alvor og Samvittighedsfuldhed vil opfylde de Krav, som deres høje, ansvarsfulde Stilling medfører.

Et særdeles smukt Træk hos den unge Konge er hans barnlige Hengivenhed overfor sin Moder, Enkedronningen, hvem han endnu spørger til Raads i alle vigtigere Anliggender, og hvem han, naarsomhelst det er muligt, gerne bereder en Glæde. Et Eksempel i denne Henseende fortæller Pariserbladet *La Croix*:

*) Her erindres kun om de Klager, der lyder fra vore Dages Protestanter over deres tarvelige Gudstjeneste, som de mere og mere erkender er saa langt fjernet fra det oprindelige, som det er muligt (Se bl. a. P. G. Schmiderer's Artikel i »Nordisk Ugeblad« 1905 S. 97 fig.)

Under Kong Alfons' sidste Besøg i Paris, vilde han, uagtet hans Ophold i Byen kun varede to Døgn, berede sin Moder en Glæde ved at besøge Assumptionistindernes to Klostre der. Hjemme i Madrid kom han som ung tit til disse Søstres Kloster, som den Gang blev styret af den nuværende Generalforstanderinde. Straks efter sin Ankomst Søndag Aften kom han pludselig med Automobil til Klosteret i Auteuil, hvor Søstrene intet anede om hans Komme og kun kunde indbyde ham til at bivaane Andagten, ved Slutningen af hvilken de saa sang den spanske Nationalhymne. Da Kongen Tirsdag Morgen kom til Klosteret i Lübecksgaden, fejrede Søstrene der netop Maria Ofring. Pensionærerne var alle klædt i hvidt, og hele Huset var dekoreret med Blomster; i sidste Øjeblik havde man faaet anskaffet nogle spanske Flag, og en af Eleverne fremsagde en lille Kompliment, i hvilken man hentydede til Kongens store Forgængere og ønskede, at Alfons den XIII. maatte overstraale dem alle. — Kongen takkede for den hjertelige Modtagelse og bad om at faa en Kopi af den fremsagte Kompliment, for at han senere kunde læse det for sin Moder, hvorpaa han sagde, at hans højeste Ønske gik ud paa, at Historien en Gang maatte kunne tillægge ham Navnet Alfons *den gode*.

Følgende to Smaatræk er taget fra *Nationaltidendes* »Smaat og Stort«:

I Madrid standsede en Gang en Politibetjent, der ikke kendte Kongen i den Dragt, han havde paa, den kongelige Motorvogn. Han opdagede dog hurtig sin Fejltagelse og stammede i en Undskyldning. Kongen vilde imidlertid have at vide, hvorfor han var bleven standset. «Fordi Motorvogne ikke maa køre i denne Gade, Majestæt.» — »Naar det forholder sig saaledes, vil jeg herefter ikke køre her. Kongen bør lyde Love og Forordninger, lige saa vel som den mindste af hans Undersaatter.»

Som Eksempel paa hans Kirkevenlighed anføres det, at da der blev forelagt ham Forslag til Udvidelse og Ombygning af et af de kongelige Slotte, afviste han det med en Bemærkning om, at saa længe der i Spanien fandtes gamle, ærværdige Kirker, der trængte til Istandsættelse, maatte Slottene vente.

Interessen for den ny spanske *Dronnings* Personlighed og Karakter blev i det mindste en Tid lang — særlig før og efter Forlovelsen — fortrængt af Diskussionen om hendes *Overgang til Katholicismen*. Naar ellers en Hustru efter at have lært sin katholske Mands Religion at kende slutter sig til denne, saa sker dette i Reglen ubemærket, og uden at nogen tager Forargelse deraf. Men her i dette Tilfælde gav det, — hvad der jo nok kunde ventes — Anledning til vidtløftige Drøftelser i alle Verdens Blade. Særlig tyske protestantiske Blade talte om den »hellige Vrede og dybe Skam,« som maatte opfylde alle Protestanter ved Synet af, at det altid er protestantiske Prinsesser, som for en jordisk Krones Skyld skifter Religion... et daarligt Eksempel for Folket... — Denne Smerte og Uvilje kan jo være forstaaelig nok fra et troende protestantisk Synspunkt, men paa den anden Side — naar man tænker sig i Katholikernes Sted, saa kan man dog heller ikke tage de katholske Fyrster det ilde op, at de ønsker, at deres Gemalinder maa være katholske, da dog Børnene i hvert Fald *skal* opdrages katholsk. Naar en protestantisk Prinsesse ikke vil forandre Konfession, saa kan Fyrsten jo ikke tvinge hende dertil, men som Regel kan der da ikke blive Tale om Ægteskab. Gør hun det derimod, afsværges hun sin Tro — saa kan dog ikke *Katholicismen* gøres ansvarlig herfor, men kun *Protestantismen*, der ikke har formaaet at bringe hende en mere fast religiøs Overbevisning.

Forargelsen er derfor dog noget forloren — ja, det virker næsten lidt komisk at læse om, at engelske Præster »energisk protesterede« imod Prinsesse Enas Overgang til Katholicismen, og at den anglikanske Kirkeforening havde indsendt en Ansøgning til Kong Edvard om at nægte Tiladelser til Ægteskabet.

Det var dog heller ikke alle engelske Gejstlige, der var af denne samme Mening.

Overordentlig interessant er en Udtalelse af en Biskop i den engelske Højkirke. »Man maa ikke,« sagde han, forveksle vor Religion med den saakaldte lutherske Protestantisme. Prinsessen er ikke Protestant, hun tilhører Højkirken, og det er langt fra det samme. De to Religioner ligner hinanden saa lidt, at vi (højkirkelige) godt kunde

kalde os Katholiker. Vi adskiller os fra de romersk-katholske kun derved, at vi ikke anerkender Pavens Ufejlbarhed. Ellers har vi i alle Stykker den samme Tro, samme Dogmer, samme Mysterier, samme Sakramenter og samme Bønner.

Vor Lære er grundforskellig fra Lutheranernes, saa at vi anser det² for en Fornærmelse, naar man kalder os ¹for Protestanter. Desuden har Prinsesse Beatrice og Prinsesse Ena — vel at mærke — altid haft *en stor Forkærlighed for de romersk-katholske*. Allerede medens Dronning Viktoria endnu levede, stod de i livligt Samkvem med romerske Præster, særlig med Karmeliterklostrene.

For os er derfor Prinsesse Enas Konversion uden nogen Betydning, og den er slet ikke ilde set i England. Derimod vilde man være bleven meget opbragt, om hun var gaaet over til Lutherdommen; der er nemlig som sagt intet, som skiller os fra den romerske Catholicisme, medens der er Afgrunde mellem os og den lutherske Protestantisme.

Prinsesse Ena behøver ved sin Konversion ikke i ringeste Maade at paalægge sin Samvittighed nogen Tvang, da hendes ny Tro fuldstændig er lig den gamle, og der kun bestaar ubetydelig Forskel med Hensyn til Kultusen.«

Naar hertil kommer, at Prinsesse Ena har faaet en grundig Undervisning af selve Erkebiskoppen af Westminster, saa er der ingen Grund til at tvivle om hendes virkelige Overbevisning. Telegrammet, som Prinsessen kort efter sin Optagelse i Kirken sendte til den hl. Fader, vidnede ogsaa om en oprigtig Underkastelse og en barnlig Hengivenhed overfor Kristenhedens fælles Fader.

Kristeligt Dagblad har naturligvis et Par Gange givet lidt ondt fra sig i Anledning af Prinsesse Enas Konversion. Den 2. Maj skrev Bladet blandt andet:

»Lige saa stor Harme som der er blandt Englands Protestanter over denne »Omvendelses«-Komedie, ¹lige saa stor Glæde er der inden for Katholikernes Lejr, de er jo tit meget nøjsomme, naar de kan erhverve Konvertiter, særlig naar de da er højtstillede Personer.«

Vi har ikke mærket noget til nogen *særlig* Glæde blandt Katholiker i Anledning af denne Konversion. Og hvad »Nøjsomheden« angaar, da er det dog en bekendt Sag, at det

i *Reglen* kun er alvorligt troende Kristne, som søger tilbage til den katholske Kirke, medens Protestanterne som oftest kun maa tage til Takke med, hvad der falder af, »naar Paven luger sin Have.« — Særlig naar det drejer sig om højtstillede Personer, saa skulde Katholikerne efter *Kristl. Dagbl.* være meget nøjsomme, naar de kan erhverve dem som Konvertiter. Og det vover *Kristl. Dagbl.* at skrive lige efter, et Par Linjer i Forvejen, at have nævnt *Henrik d. 8!* Det blotte Navn *Henrik d. 8.* burde kaste alle slige Beskyldninger til Jorden. Thi naar Kirken ikke vilde gaa paa Akkord med sin Samvittighed for at *bevare* en Konge og et helt Kongerige i sit Samfund, hvorledes kan man da tro, at den skulde slaa af paa sine Fordringer og være saa »meget nøjsom,« naar den bare kan *erhverve* [en eller anden — særlig højtstillet — Konvertit.

Men Konsekvens er ikke just Protestantismens stærke Side, og Tyv tror let, hver Mand stjæler.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fredericia (—e). »Nu kan vi ikke mere sige: ‚Hils Pastor Heiden,‘ sagde man til mig, da jeg tog fra København for at overvære Begravelsen i Fredericia, »for nu faar De ham jo ikke mere at se!« — Det gjorde jeg nu alligevel; i alt Fald hans jordiske Hylster, thi Kisten blev først lukket paa selve Begravelsesdagen, og forbausende var det, hvor godt Liget havde holdt sig næsten en hel Uge, det lignede fuldstændig Pastor Heiden, som han ellers var. Alle som saa ham, forundredes i lige Maade herover.

Der havde indfundet sig en talrig Skare fra nær og fjærn. Af den Afdødes Familie saas begge Brødrene, Hr. Skræddermester Vilhelm Heiden fra Kbhvn. og Hr. Herredshøvding Oscar Heiden fra Lund, samt Søsteren Fru Andersen fra Maribo. Den højærværdigste Biskop *Msrgr. von Euch* forrettede Pontifikalrequiemsmessen, assisteret af højærv. Hr. Pastor Braun, samt af Pastor Schreiber og Ronge som Diakon og Subdiakon; ialt var der mødt 17 Præster fra Provinserne og fra København for at bevise deres afdøde Kollega — og for manges Vedkommende deres trofaste Ven den sidste Ære. St. Knuds Kirke var naturligvis overfyldt

af Menighedens Medlemmer og andre Venner og Bekendte, som ønskede at være med i Ligfølget; der saas bl. a. selve *Forstanderskabet* for St. Knuds Menighed, *Fredericia Borgmester Scharling*, *Hr. Landstingsmand Schultz*, Sognepræsten ved Trinitatis, *Hr. Pastor Manniche*, en Repræsentant for St. Ansgars Forstanderskab i København, *Hr. Fabrikant H. Hoffmann* ligesom Repræsentanter for forskellige andre Menigheder. Mange smukke Krånse med signerede Baand laa rundt om Kisten, der var dækket med et sort Klæde og har de præstelige Insignier: Messebog, Kalk og Stola. Blandt Kransene bemærkedes: fra Familjen, fra Menigheden, fra Forstanderskabet og Skolekommissionen, fra Elisabethforeningen, fra Rosenkransforeningen, fra Sangkoret Cæciliaforeningen i Horsens, fra St. Knuds Skole, fra tidligere Elever af St. Knuds Skole i København, fra alle ved Opførelsen af »St. Knudsborg« beskæftigede og flere.

Efter Messen holdt højærværdige *Hr. Pastor Frederiksen* en smuk Mindetale, som her hovedsagelig gengives efter »*Fredericia Dagblad*«: »Pastor Heiden har nu for sidste Gang samlet Menigheden om sig. Langvejs fra er hans Venner og Beundrere og de, som stod i Gæld til ham, kommen sammen for at vise ham den sidste Ære. Naar det er bleven mig, der her skal give den fælles Sorg Udtryk, er det fordi en anden, som stod ham nærmere, ikke har turdet paatage sig det, af Frygt for at hans Følelser skulde overvælde ham.

Over Pastor Heidens hele Færd var der noget bestikende elskværdigt, som gjorde, at et Besøg af ham hørte til de Ting, man aldrig glemte. Han kunde klæde sin Tale i Viddets spraglede Klædebon, og han var en klog Mand. Han sad inde med meget. Ikke saaledes at forstaa, at han gav sig af med alt, men det, han satte sig ind i, trængte han til Bunds i. Derfor var det, han fremførte, altid vægtigt og ramte Sagens Kærne. Raadførte man sig med ham, var man altid sikker paa at faa gode Raad og faa en Udtalelse, der bragte Lys over Forholdene. Men den væsentlige Grund til, at vi er kommen til Stede skyldes noget højere, noget, som tilhører en Verden, som er over os. Thi det er jo en af Herrens Salvede, vi i Dag bærer til Graven. Hans Hænder har været salvede med den hl. Olie, og Apostlenes retmæssige Efterfølger har lagt sin Haand paa hans Hoved. Det er noget stort, naar Gud indvier et Menneske til Præstegerningen. Man kan til Tider have Tvivl om, hvorvidt en Præst ogsaa virkelig heltud føler sit guddommelige Kald, men en saadan Tvivl har aldrig været til Stede overfor Pastor Heiden og allermindst hos ham selv. Paa særlig Vis har Gud vist ham Vejen og forberedt ham til det høje Kald. Gud sørgede

for, at han tilbragte sin Ungdom under Præfekt Grüder, under hvis Øjne han lærte hele den gejstlige Adels aandelige Værdi at kende. Han lærte at søge ned i Sandhedens Dybder. Gud sendte ham derefter til Kristendommens Midtpunkt, til det Sted, der er Kirkens Hjærte, til Rom, hvor han fik sin Uddannelse som Præst. Og gennem hele hans Færd sporedes det, hvor han stammede fra. Hans dybeste Interesse fangedes af Foreningen af Gud og Menneske i Jesu hellige Person og af Naadens uudgrundelige Dybder.

Paa dette Sted, hvor alt taler højlydt om ham, er det næsten usømmeligt for mig at fremhæve, hvad der staa saa levende for Menigheden. Hans værdige og smukke Fremtræden her var ikke noget oplært eller paataget, men et Udslag af hans levende Tro. Han havde den rene, umiddelbare Tro, som finder alt, hvad der vedrører det guddommelige, umiddelbart sandt og indlysende. Det var ikke tomme og klingende Ord, holdt i al Almindelighed, han talte. Han tog Sigte paa de Mennesker, han talte til, og de, der hørte ham, havde Følelsen af, at han havde talt til dem personligt. Og større Ros kan ikke gives en Prædikant. Derfor skal Menigheden ogsaa være ham taknemlig og huske, at han røgtede sit Kald med Trofasthed som en værdig Præst og trofast Forvalter af Guds Hemmeligheder. Hvor ofte har han ikke uddelt Kirkens Naademidler, hvor ofte har han ikke i Skriftestolen modtaget og begravet Jeres Synder i sit præstelige Hjærte? Hvor er det Dødsleje, hvor han ikke stod trøstende og med Kirkens Hjælpemidler førte den Døende over Evighedens Dørtærskel? Husk, hvorledes I trygt kunde bringe Jeres Børn til ham, og hvorledes han vaagede over dem, ogsaa efter at de havde forladt Skolen. Derfor skal hans Grav heller ikke glemmes, og vi kan være vis paa, at han vil være sin Menighed taknemlig for hver Bøn, der bedes ved hans Grav, om at Gud vil være overbærende med de menneskelige Ufuldkommenheder, der klæbede ved ham som ved alle Mennesker. Da tør vi ogsaa tro, at den Stund ikke vil være fjærn, da Herren siger til ham: Du gode og tro Tjener, Du har været tro over det lidet, jeg vil sætte dig over meget, gak ind til din Herres Glæde. Amen.«

Efter Talen foretog den højjærværdigste Biskop Absolutionen ved Baaren, hvorefter den Afdødes Kolleger bar Kisten ud af Kirken,*) medens Blæseorkesteret intonerede en Sørgemarch. Udenfor Kirken ordnede højjærværdige Hr. *Pastor Klemp* Ligtøget. Efter Korsbærerne gik Lærere og

*) Netop paa samme Dag, 25. Maj, hvor Pastor Heideu for 22 Aar siden blev indsat som Sognepræst ved St. Knuds Kirke i Fredericia.

Lærerinder med Skolebørnene og de Unges Foreninger, som bar alle Kransene; efter Ligvognen fulgte Familien og Præsterne i Ornat, derpaa Menigheden og det øvrige Følge samt Biskoppens Vogn. Paa hele Vejen igennem Byen vajede Flag paa halv Stang. Ankommen til Kirkegaarden i Nærheden af Graven, bar atter den Afdødes Embedsbrødre Kisten hen til Graven, lige ved Foden af det store Krucifiks; Forstanderskabet og en Del af Menighedens unge Mænd sænkede den i Graven, efter at Biskoppen havde indviet denne; efter de sædvanlige Ceremonier og Bønner, forrettede af Biskoppen, sang Menigheden endnu: »Naar min sidste Stund oprinder,« ledsaget af Blæseorkestret. — Hr. Herredshøvding O. Heiden henvendte derpaa en Tak til de tilstedeværende for den store Deltagelse. —

Hvad Hr. Pastor Frederiksen udtalte i Slutningen af sin Tale i Kirken, det vil ogsaa nok passe: Pastor Heidens Grav vil sikkert blive et Samlingssted for Menighedens Medlemmer, hvor de ofte vil mødes for at bede for hans Sjæl.

— Efterat ovenstaaende var skrevet blev følgende lille Meddelelse tilsendt Redaktionen med Bøn om Optagelse i Bladet:

At vor kære afdøde Sognepræst var meget afholdt saavel af Menigheden som ogsaa af udenforstaaende, er jo almindelig bekjendt, hvorfor det ikke vil undre Ugebladets Læsere at se følgende:

Som bekendt var der ingen der anede, at Pastor *Heidens* Tilstand var betænkelig, hvorfor det gjorde et overvældende Indtryk paa os, da vi Lørdag Formiddag hørte, at det var saa, og at Sygdommen havde forværret sig betydelig, og da det samme Dags Eftermiddag fortaltes, at der intet Haab var mere, blev der en sand Valfart af hans Sognebørn til Sygeværrelset, da alle endnu en Gang vilde se, og trykke deres kære Sjælesørgers Haand, den Haand, der saa ofte havde velsignet dem. Saavel Sygeværrelset som det tilstødende Værelse var hele Tiden opfyldt af Voksne og Børn, der deltog i Præsternes og Søstrenes Bønner for den døende, og da han slog Øjnene op og blid og rolig drog det sidste Suk, knælede netop en lille Pige, hans Gudbarn, ved Sengen med et brændende Vokslys i Haanden.

Stokholm. *Katholsk Haandværkerforening* fejrede sin Aarsfest tredje Søndag efter Paaske, St. Josefs Skytsfest, ved fælles Gudstjeneste om Formiddagen og selskabelig Sammenkomst om Aftenen. Festen indledes med en Velkomsttale af Foreningens Præsæs, der knyttede nogle velvalgte Ord til Foreningens Program: »Religion och dyg-

didoghet och flit — glädtighet och skämt.« Ved Bordet holdt Præses en Skaaltale for Pave Pius og Msgr. Bitter samt for Kong Oskar; Hr. Hugo Løhnig for Fædrelandet og Hr. Roesler for Præses. Hele Festen vidnede om den rette kammeratlige Aand og Broderkærlighed, som besjæler alle Medlemmer.

Schweiz. Biskoppen af *Easel-Lugano*, *Msgr. Leonhard Haas* er afgaaet ved Døden i en Alder af 73 Aar. Under sit 18-aarige Episkopat har den afdøde indlagt sig stor Fortjeneste for sit Diøces, baade ved en kraftig og bestemt Optræden, hvor det gjaldt nødvendige Reformer, og ved en faderlig Mildhed i den private Sjælesorg.

England. Som forudset, har det engelske Overhus vægret sig ved at gaa ind paa Skoleloven. Alle den liberale Presses Forsøg paa at skræmme Medlemmerne, har intet nyttet. Regeringen har da set sig nødsaget til at give efter og de Radikale forekaster den derfor utilgivelig Svagthed. Den tidligere Kabinetsminister *Wyndham* erklærede i den konservative Oppositions Navn, at Regeringens forsonlige Holdning burde hilses med Glæde.

Palæstina. Som ofte tidligere løber der i disse Dage en Meddelelse igennem Bladene, ifølge hvilken der igen har fundet forbitrede Kampe Sted mellem romersk-katholske og græsk-katholske Munke paa Oliebjerget ved Jerusalem. Efter et formeligt Slag, som varede i flere Timer, maatte de græsk-katholske overlade Kamppladsen til de romersk-katholske Franciskanermunke. Men i Modsætning til tidligere lignende Efterretninger indrømmes der nu, at det er de græske Skismatikere, der krænker de romersk-katholskes gamle hævdvundne Ret. Saaledes hedder det i »Nationaltid.« Telegram: Konflikten er opstaaet ved en langvarig Disput om, hvilken af de to Kongregationer der skal udføre de gejstlige Ceremonier paa Oliebjerget paa de store Helligdage. Hidtil har den romersk-katholske Kirke besørget dette som en gammel, hævdvunden Ret, men nu har de græsk-katholske Munke forsøgt at gøre dem Retten stridig.

Til tidligere Elever af St. Knuds Skole.

Aldøde Pastor *F. Heiden* afløste 1876 St. Knudsskoles højfortjente, uforglemmelige Stifter, den salige Pastor Dr. theol. *Heinrich Niehaus*, som Bestyrer af denne for vor Ungdom i Hovedstaden saa vigtige Realskole og vedligeholdt under vanskelige Tidsforhold Skolen indtil 1882, hvor det lykkedes Msgr. *Grüder* at formaa Jesuiterne til med større Midler og stærkere Kræfter at overtage den og bringe den til Blomstring, der ude i Tiden skal sætte Velsignelse og Frugt. Vel er det et troværdigt Ord, at *en* saar og *en* anden høster, men Taknemmeligheden byder, at de, der med Glæde samle deres Neg, ogsaa mindes dem, der gik og saaede under Taarer, og derfor tillader jeg mig som St. Knuds Skoles første Elev, ligesom jeg efter Skolens elskede Stifters Død d. 21. Januar 1891 opfordrede Skolens *ældre* Dissiple til at mindes deres hedengangne Velgører ved at skillinge sammen til en Aarsmesse paa hans Dødsdag og et om end tarveligt Billede, der ved daværende Rector *G. Frins'* Velvilje blev ophængt i St. Knuds Skole, at bede den *ynge* Slægt at mindes Skolens *anden* Bestyrer paa en lignende Maade.

Pastor Dr. theol. *B. Hansen*.
St. Katharina Kapel.
Næstved.

Redaktionen modtager gerne Bidrag til Udførelse af denne smukke Tanke.

For al udvist Deltagelse i Anledning af min Datter, Søster Ingeborgs Død og Begravelse i Silkeborg bringer jeg paa egne og hendes Sødskendes Vegne alle og enhver, nær og fjern, en hjertelig og oprigtig Tak. Særlig takkes Herr Pastor Frederiksen, de ærværdige Søstre samt Menighederne i Silkeborg og Kolding.

Ordrup pr. Charlottenlund, 25. Maj 1906.

Enkefru E. V. G a d.

Hjertelig Tak for al udvist Deltagelse og Opmærksomhed ved min kære Søn, Pastor Ferdinand Heidens Jordefærd.

Paa Familiens Vegne
Ch. L. Heiden
Christianstad.

Unio: Tirsdag d. 5. Juni, »Grundlovsdagen«, Udflugt til Charlottenlund. Afgang Kl. 2 med Klampenborgbanen. Madkurve kan medtages. Der spises til Aften ved Stalden. Børn kan ogsaa deltage i Turen.

Torsdag den 28. Juni Generalforsamling med efterfølgende Keglespil i Frederiksbergs Selskabslokaler, Allégade Nr. 10.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Juni. Den Helligaands Sendelse. 1. Pintsedag.

Mandag den 4. Juni. 2. Pintsedag. (Gudstjeneste som paa Søndagene.)—5. Ti.—6. O. Oktavdag (Tamperdag). 7. To. Oktavdag. — 8. F. Oktavdag (Tamperdag. — 9. L. Oktavdag (Tamperdag.

Søndag den 10. Juni. 1. Søndag e. Pinte Den hl. Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

St. Ansgars Kirke. 1. Pintsedag: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse med Præd.; Kl. 8 Aften Andagt. — 2. Pintsedag som paa Søndagene.

Jesu Hjærte Kirke. 1. Pintsedag: Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. — 2. Pintsedag Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. I Rosenkranskirken og St. Anna Kirke samt de øvrige Kirker og Kapeller holdes Gudstjenesten paa Pintsedagene som ellers paa Søn- og Festedage.

Mødreforeningens Møde paa Tirsdag bortfalder.

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg	Kl. 7 $\frac{1}{2}$	Kl. 10	Kl. 3
Randers	» -	» 10	» 5
Silkeborg	» -	» 9	» 2
Aarhus	» 6 $\frac{1}{2}$ og 7	» 10	» 7
Horsens	» 8	» 10	» 3
Fredericia	» 7	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Vejle	» 7	» 9	» 3
Kolding	» -	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Esbjerg	» -	» ?	» ?
Odense	» 8	» 10	» 3
Svendborg	» -	» 10	» 3
Mariebo	» -	» -	» -
Næstved	» -	» -	» -
Helsingør	» -	» 10	» 5
Roskilde	» 7	» 9	» 5

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn's kgl. Hofboghandel, Bredgade 35 Kbhvn., faas: Arnold: Efterfølgelse af Jesu h. Hjærte (2 Kr.); Eymard: Den guddommelige Eucharisti (Kr. 1,50); Ign. Schmid: Jesu Hjærte Andagten) Kr. 1,25 og med Guldsnit 2 Kr.); P. P. Alterets Sakramente å 25 Øre; Brinkmann: Den h. Aloysius af Gonzaga (1 Kr.); Waser: Den hl. Aloysius Liv (25 Øre); Rippel: Den katholske Kirkes Skønhed (Kr. 2,25).

*) Er fornylig ogsaa udkommen paa tysk (Bonifacius Druckerei, Paderborn.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 23.

Søndagen den 10. Juni.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Interessante Oldtids- og Middelaldersfund. — Den skjulte Gud og Frelser. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Tyskland Frankrig. Belgien. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

2. Den moderne Kirketheoris Usandhed.

»Harnack er vel en af Catholicismens mest fordomsfri Modstandere. Men ogsaa han paastaar, at denne ikke har Spor med Evangeliet at gøre, ja i sin inderste Grund strider imod det. Heraf lader sig slutte, hvorledes vor Kirke overhovedet bliver bedømt i protestantiske Kredse og af den moderne Verden. Det ugunstige og usande, som Harnack siger om den, bliver af de andre forstørret og forstærket gennem en uhyre Mængde Fordrejelser og Fordomme og skærper Hadet og Lidenskaben mod Kirken, i Særdeleshed mod dens Læreautoritet Benægtelsen af denne behersker Videnskaben, Litteraturen og den moderne Verden, ja, den ligger endogsaa i Luften, som vi Katholiker indaander.« (Egger S. 9.)

I sine ovennævnte Forelæsninger spørger Harnack: »Vil det være muligt for Kirken at hævde sig overfor det

kommende Omsving i Tingene, vil den kunne udholde den stadig tiltagende Spænding i Folkenes aandelige Liv, vil den kunne overleve de romanske Staters Tilbagegang?« Hertil svarer Biskoppen: »Det eneste mulige Svar er allerede blevet antydet af Gamaliel (Apost. Gern. 5. 38). Svaret kan kun lyde: »Hvis den romerske Kirke i Virkeligheden kun var det, Harnack paastaar, saa kunde og vilde den ikke under de nuværende Forhold overleve det 20. Aarhundrede. Ja, om det virkelig forholdt sig saaledes, da behøvede Harnack ikke at stille Spørgsmaalet, thi som Menneskeværk kunde den i det hele taget ikke være traadt ind i Tilværelsen. Dr. Harnack tilstaar selv, at det vilde være umuligt for Protestantismen at skabe en Pave, og at Historien ikke kender noget, der i Storladenhed og Enhed kan maale sig med den romerske Kirke. At denne skulde være opstaaet paa den af Harnack opgivne Maade, er aldeles utænkeligt.«

Filosoffen Hartmann, der ellers paastaar, at vort europæiske Instinkt og vore moderne Idealer i det hele er i Strid med den overleverede Kristus, tager paa det bestemteste Afstand fra Harnacks hele Opfattelse af Kristendommens Væsen; han siger: »Harnack tager kun en Brøkdelen ud af Jesu Verdensanskuelse, saa meget som han mener, er passende for vor Tid og lader stiltiende Resten ligge Kristendommens Væsen ligger enten i Kristologien eller ingen Steder. Den som bortkaster Kristologien, bortkaster Kristendommens Væsen.«

Denne gennemgribende Sondring mellem Kristendom og Kirke, som Harnack har foretaget, denne skarpe Dualisme, imødegaar Biskoppen med følgende Ord: »Det er dog besynderlig, hvorledes dette senere opstaaede Menneskeværk (Kirken) har lagt Beslag paa Evangeliet og snart i to Aartusinder udelukkende forvaltet dette. Endnu besynderligere, at Evangeliet kun trængte frem, saa langt Kirken har det, kun trivedes der, hvor den plejede det, bragte herlige Blomster og Frugter, hvor Præsterne var ivrige, og naar disse var efterladne, var det ufrugtbart eller sygnede hen. I det hele skylder Evangeliet Kirken sin Indflydelse. Den opstillede Dualisme mellem Evangeliet og Kirken er en ganske ny Hypothese, Fremtiden skal vise, om den kan staa sin Prøve;

i Kirkehistorien til denne Dag er den ukendt. Her ser vi begge uadskillelig forbundne.«

»Selv om der ikke stod et Ord i Evangeliet om Hierarkiet og Kirken, tvang dog selve Kirkens Eksistens, Virksomhed og Historie os til at føre den tilbage til Kristus. Men naar man nu sammenligner de Befalinger og Fuldmagter, som der er Tale om i Evangeliet med hine, som Kirken udøver, saa forholder de sig til hinanden som Byggeplanen til Bygningen, som Befalingen til dens Udførelse. »Lærer alle Folk — døber dem — og lærer dem at holde alt, hvad jeg har befaleet eder« (Matth. 28, 18—20). »Gører dette til min Ihukommelse« (Luc. 22, 19). »Hvem I forlader Synderne, dem er de forladne« (Joh. 20, 22—23). »Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke« (Matth. 16, 18). »Vogt mine Lam, vogt mine Faar« (Joh. 21, 16—17). Med disse Ord har Jesus villet stifte og har stiftet Lære-, Præste- og Hyrdeembedet, saaledes som det endnu den Dag i Dag bestaar i den katholske Kirke. Dersom der ikke fandtes nogen katholsk Kirke, vilde man være forlegen med at paavise, hvor og hvorledes de her anførte Befalinger og Fuldmagter bliver udførte, hvorfor man ogsaa udenfor Kirken nøjes med en tvungen Fortolkning.«

»Vore Dages Kirke,« slutter Biskop Egger denne Udvikling, »den 1900 Aar gamle Kirke og Evangeliets Kirke repræsenterer een og den samme Kirke, som er bleven stiftet af Kristus.«

3. Den guddommelige Kraft i Kirken.

Stuart Mill har engang sagt, at Menneskeheden ikke tilstrækkelig kan minde om, at der engang har levet en Mand, som hed Sokrates. Og Harnack tilføjer, at det er vigtigere bestandig at minde Menneskene om, at der engang har staaet en Mand i deres Midte — Jesus Kristus.

Biskoppen siger hertil: »Efter det Standpunkt, Harnack indtager, er det tilladt at sammenligne Sokrates med Kristus. Det sokratiske Princip, Selverkendelsen, lader sig parallellisere med Kristi Oplevelser, i hvis Efterfølgelse Harnack ser Kristendommens Væsen. Begge forholder sig omtrent

som Gudsbevidstheden til Selvbevidstheden, kun ligger den sidste den menneskelige Forstand nærmere. Desuden har vel næppe nogen jordisk Lærer haft højere og mere begavede og mere begejstrede Disciple end Sokrates. Og dog har hans i og for sig saa fortræffelige Princip ikke gjort nogen Propaganda. Det har givet Stødet til nogle filosofiske Skrifter, men for Hjærterne og det menneskelige Samfund er det forblevet ufrugtbart. Hvorfor er det blevet noget ganske andet med Evangeliet? Dersom Kristus kun var det, som Harnack udgiver ham for, saa var det ikke gaaet hans Evangelium et Haar bedre end Sokrates' Lære. Maaske havde hans Disciple holdt fast derved, maaske endog vundet nogle faa derfor, men det havde ikke gjort Propaganda, hverken hos Jøder eller Hedninger og havde før eller senere maattet dele al menneskelig Visdomslæres Lod, det var gaaet under i de menneskelige Anskuelsers vekslende Strøm.«

»Dertil kommer at Kirken er traadt frem for Folkene med Fordringer, som det falder den menneskelige Natur overordentlig svært at opfylde. Den forlanger en klippefast Tro paa Ting, som er hyldet i den dybeste Hemmeligheds Slør, enhver troende maa være villig og beredt til, uden Betænkning at ofre Liv og Blod, for disse Hemmeligheder, og hvem der viser sig fejj, bliver uden videre udelukket. Kirken forkynder endvidere en Sædelære, som paalægger den sanselige og fordærvede menneskelige Natur de sværeste Ofre. Hvor er de Mennesker, der formaaede at gennemføre et saadant Program? Kirken har formaaet det, Hundredtusinder af alle Folk ilede til for at modtage denne Lære og gaa i Døden. De sank i Støvet ved Foden af Altrene for den dunkle Hemmelighed og indrettede deres Liv efter Evangeliets Forskrifter. De gjorde dette i den Overbevisning ikke at tro og adlyde Mennesker, men ham, der havde sendt og befuldmægtiget dem og virker gennem den.«

Hvad nu selve Kirkens Virksomhed angaar, saa er der saa at sige ingen Grænser for den. Kaster vi et Blik paa dens Livsrørelser, møder der os en Mangfoldighed og Skønhed, som intet andet Steds. Tænk blot paa Askesen og den kristelige Karitas. Askesen, som Harnack kun

ugerne savner i Protestantismen, og den kristelige Karitas, der udspringer af Jesu Formaning: »Hvad I have gjort mod en af disse mine mindste Brødre, det have I gjort mod mig,« og forgæves søges efterlignet af den rent verdslige Filantropi. Men over alt andet rører Kærlighedens Liv sig i Kirken. »Kærligheden lader sig ikke tvinge,« siger Biskoppen, »og Kristus, der allerede saa længe har været unddraget Menneskenes Blik, mangler alle naturlige Midler, ved hvilke man plejer at vinde Menneskenes Tilbøjelighed. Og dog var han i den svundne Tid og er endnu i Nutiden for utallige Millioner Genstanden for den inderligste Kærlighed.«

Se, hvor de paa hele Jordkredsen flokkes om Altrene for at fejre Troens Hemmelighed!

»Menneskene kunde ikke plante og endnu mindre opretholde denne Kærlighed, ikke engang Kirken, hvis den var en blot menneskelig Institution. Løsningen paa denne Gaade er hine Ord: »Naar jeg bliver ophøjet, vil jeg drage alle til mig.«

»Dersom man nu vilde gennemgaa den ene katolske Institution efter den anden, saa vilde man finde et Fingerpeg, der viser hen til et højere Udspring.«

»Harnack følger Kirkens Historie i et aandrigt Overblik lige ned til Nutiden. Han opregner ogsaa talrige af dens Frugter, men fører selvfølgelig kun disse tilbage til menneskelige Kræfter, uden at spørge, om der ikke er et Misforhold mellem Aarsag og Virkning. Jo enklere en Sandhed foreligger, jo mere vilkaarlige og kunstige Udveje maa man søge for at komme uden om den.«

»Naar Harnack lader den romerske Kirke træde i Stedet for det romerske Rige, og deri ser Kilden til Pavedømmets Magt og Anseelse, saa viser denne Forestilling sig som et lystigt Stykke Fantasi, naar man betragter den nøjere. Dersom Kirken arvede noget fra det styrtede Rige, saa var det en Verden i Ruiner, og den overmenneskelige Op-gave at bevare den sammenstyrtede Verdens Kultur og gennem Opdragelsen af barbariske Folkeslag at grundlægge en ny Kultur. Men det faldne Rige kunde ikke yde noget Middel til Hjælp, hverken Anseelse eller Magt. Ikke Anseelse. Det havde lidet imponeret de indvandrende Folkeslag,

dersom Paven havde præsenteret sig som Efterfølger af den Kejser, hvis Magt de lige havde slaaet til Jorden. Lige saa lidt Magt. Det romerske Rige bestod, saa længe det havde dygtige Herskere og tapre Legioner. Kirken maatte hjælpe sig uden sligt. Magten og Anseelsen maatte komme andet Steds fra. Det beroede heller ikke alene paa Dygtighed hos Kirkemagtens øverste Bærer. Der har været Tider, hvor den romerske Kejsers foregivne Arvtager ikke har været sin høje Stilling voksen og af Fyrster og Partier er blevet vilkaarligt ind- og afsat. Ethvert andet Rige maatte under saadanne Omstændigheder være gaaet til Grunde. Men Kirken er ikke bukket under, den har rejst sig af Fornedrelsen til større Magtudfoldelse og mere omfattende Virksomhed. Bestandig og overalt bemærker man ved Kirken et Misforhold mellem menneskelige Kræfter og den virkelige Kraftudfoldelse. Dette Misforhold ledsager Kirken paa hele dens Gang gennem Historien og bestaar endnu i Dag lige for alles Øjne. Man tænke blot paa dens mange og svære Kampe med Hæresiet og de voldsomme Sammenstød med Statsmagten og paa de mange Onder, der i dens eget Skød truede med farlige Kriser. Naar den da bestandig er gaaet styrket ud af alle Prøvelser og Trængsler, saa kan dette paa ingen Maade forklares tilfredsstillende ved Hjælp af menneskelige Midler og Vaaben. Den rigtige Slutning som man maa, men ikke vil drage deraf, er denne, at højere Kræfter maa være virksomme i den, at den ikke blot er et Menneskeværk.«

Biskop Ketteler bemærker: »Alle Hindringer som afholder hine der er skilt fra Kirken, fra at erkende Sandheden i den, lader sig i Korthed sammenfatte saaledes: De erkender ikke i den Guds Kraft og Guds Visdom, men kun Menneskeværk og Menneskeklogskab. Saalænge de er adskilte fra Kirken er de absolut nødte til at forklare sig alt ved og i den naturligt, alle Guds Gerninger i Kirken og dens forunderlige Liv maa de føre tilbage til en naturlig Grund, ellers maatte de jo erkende, at den var Guds Værk og vende tilbage i dens Skød. — Kirkens Enhed, den forunderlige Kraft, der forbinder saa mange Millioner Katholikers Hjerter over den ganske Verden med det ene synlige Overhoved, denne Enhed, som Kristus selv bønfuldt

om i sin sidste Bøn, da han bad om den Naade for sin Kirke, at den maatte være et, ligesom han selv var et med Faderen, denne Enhed, som han dengang opstillede som det egentlige "Kendetegn, ved hvilket Verden kunde kende, at han havde grundlagt den, vil man ikke anerkende som saadant, vil ikke anerkende det som Aandens Virken og Kristi Beskyttelse, men vil forklare det ved Pavens verdslige Magtstilling, saa taabelig denne Forklaring ogsaa er. Man gør Vatikanet til jeg ved ikke hvilken Magt, man taler om Vatikanets Torden og benytter da det Trylleri, som Ordene udøver, til at give det Skindet af, at derved er forklaret al den Kærlighed og Ærefrygt, som Kirkens Overhoved nyder i hele Verden. Samme Fremgangsmaade bruger man overfor alle andre Fænomener i Kirken.« (Deutschland nach dem Kriege vom 1866. S. 168 f.) (Fortsættes)

Interessante Oldtids- og Middelaldersfund.

(Sluttet.)

Kalkmalerier i Sæby Kirke. Nationalmusæets 2. Afdeling har ved Direktør, Dr. phil. Mollerup udtalt sig til Ministeriet angaaende Restaurering af nogle i Sæby Kirke fundne Kalkmalerier.

Det fremgaar, at de hidtil ukendte, under Kirkebygningens Istandsættelse fremdragne Dekorationer er af stor Interesse, og at de hører til de bedste, rigeste og mærkeligste middelalderlige Kalkmalerier, der er fundne her hjemme. De giver et karakteristisk Billede af, hvorledes Mariested-Brødrene ønskede deres Kirke smykket.

Paa de østlige Hvælvingefag illustreres Legenderne om Jomfru Marias Barndom, som hidtil ikke er forefundne blandt danske Kalkmalerier.

I 3. Hvælving er en Række Dommedagsbilleder, og paa Hvælvingerne findes en Mængde kulturhistoriske, meget lærerige Halvfigurer i gejstlig Dragt, forestillende Lektorer, Piorer og Doktorer af forskellige Nationer, betegnede ved Indskrifter.

Paa Vægfladerne fremdrages dels Billeder med Scener fra 1. Mosebog, dels en Række Optrin af Kristi Historie, samt 5 Vaabenskjolde, der har særlig heraldisk Interesse, fordi de tilhører vendsysselske Smaaadelsmænd.

De sidste Billeder stammer fra Tiden efter 1462, da Klostret stiftedes. De yngre Malerier, deriblandt alle Hvælvingsbillederne, er fra Aarene ved 1500.

Musæet anbefaler ifølge »Vendsyssel Tidende« paa det varmeste Maleriernes Istandsættelse og fremhæver, at den fra 1557 stammende Prædikestol er et mærkeligt Fortidsminde, hvis gamle Farver fortjener at fremdrages og restaureres.

Angaaende de i Kirken fundne malede Vaaben anbefaler Rigsarkivar Thiset varmt deres Istandsættelse og udtaler, at de tilhører Smaaadelsmænd fra Omegnen fra Kirkens Opførelsestid, og at det ene Vaaben giver heraldiske Oplysninger, som ikke haves andet Steds fra. Vaabnet maa tilhøre den 1465 og 1470 nævnte Ejer af Lengsholm, Jens Vognsen. Hans Herkomst har hidtil været ganske ukendt. Nu tør man gætte paa, at han er Søn af Wogotus eller Woganis Jacobi, der 11. Juni 1397 besegler et i Aalborg udstedt Vidne og fører en Maane i sit Skjold. Et andet Vaaben, af hvis Skjoldmærke kun ses en Kugle, formenes at være Jens Steens i Lendum, der nævnes 1462. Et fjerde Vaaben er den bekendte Vendsyssel Slægt Vognsens fra Steenhede, 3 blaa Blaamandshoveder i hvidt Felt, paa Hjelmen 13 vekselvis blaa og hvide Faner. Det kan være Vogn Mortensens, som 1480 ejede Steenshede, men er dog sandsynligvis snarere hans Faders, Jens Vognsens og Jens Steens samtidige, Morten Nielsens, der 1462, og 1470 ejede Ellinggaard. (Natlt.)

Kalkmalerier i Kallundborg Kirke. Under Restaureringen i Kirkens Kor blev der ifølge »Kallundborg Avis« i en tilmuret Vinduesbue ind til Sakristiet fundet Levninger af Kalkmalerier, forestillende Helgener eller Engle. Malerierne, der formenes at stamme fra Gothikkens seneste Tid eller Renæssancens tidligste Tid, er malede i brunt og rødt paa blaa Bund, og de frembyder den Mærkelighed, at Glorierne om Hovederne paa de afbillede er modellerede i et tykt

Lag Kalk og ægte forgyldte, noget, der ellers kun findes paa Oliemalerier eller lignende.

Malermester Termansen i Kallundborg, der af Nationalmusæet er antaget til at restaurere gamle Kalkmalerier o. l., har undersøgt Fundet og sendt Indberetning derom til Prof. Mackeprang. Det forventes, at Professoren selv vil undersøge Forholdene og tage Bestemmelse om, hvad der event. vil være at foretage. (»Natlt.«)

Kalkmalerierne i Ingstrup Kirke er ifølge »Vends. Tid.« bleven undersøgt af Nationalmusæets Udsending. Navnlig bag Alteret findes et godt bevaret Billede af Dommedag. Kalkdækket, der skjuler det, vil rimeligvis blive borttaget i Sommer.

Kirkelige Oldsager. Da Stavning Kirkes Altertavle, formedelst dens Ælde og ejendommelige Form, for nogle Aar siden blev restaureret paa Statens Bekostning, lagde den tilforordnede Tilsynsmand Mærke til to ejendommelige Træsøjler, der var fastgjort til Alterets Bagside. Ved senere Undersøgelse har det vist sig, at nævnte Søjler er meget gamle, og de har i den katholske Tid baaret en Himmel, der var anbragt over Alteret. Nationalmusæet har ifølge »Ringk. A. Dagbl.« bedt om at faa dem tilsendt, hvilken Anmodning man ogsaa var villig til at efterkomme, mod at de udtages og Alteret igen istandsættes af en kyndig Mand, og at det sker paa Musæets Bekostning.

Jens Andersen Beldenaks Altertavle. Den fynske Biskop Jens Andersen Beldenak, der var en fattig Skomagerson fra Landsbyen Brøndum ved Løgstør, men som under Kong Hans og Kristian II. beklædte Bispestolen i Odense, skænkede i sine Velmagtsdage en rigt udskaaren Altertavle til sin Fødebys Kirke. Da denne Kirke nedreves, blev Altertavlen ifølge »Fyens Venstreblad« flyttet til Nørholms Kirke ved Aalborg, hvor den gennem mange Aar førte en ret upaaagtet Tilværelse, oversmurt, som den var, med et tykt Lag Maling. Nu er den smukke Altertavle imidlertid bleven restaureret og atter ophængt i Kirken. Den er af stor kunstnerisk Værdi. (»Krist. Dagbl.«)

Et Glasmaleri fra det 12. Aarhundrede. I »Dannebrog« læses: Nationalmusæets 2. Afdeling har for nylig gjort et meget interessant Fund, idet det i den gamle **Bjerreby Kirke** paa **Taasinge** har fundet et efter Omstændighederne ret velbevaret Glasmaleri, der utvivlsomt stammer fra den Tid, Kirken er bygget, hvilket vil sige fra det 12. Aarhundrede. Dette Fund er saa meget mere interessant, som vi i Forvejen ikke ejer noget saa vel bevaret Kirkevindue fra denne Periode. medens det paa den anden Side i Tegning og Dekoration er meget lig et Kirkevindue, der endnu sidder i den slesvigske Kirke i Roager syd for Ribe. Vinduet, der er ca. 1½ Alen højt med den flade romanske Bue, fremstiller utvivlsomt den hellige Morten, der døde 399 som Biskop i Tours, og som bl. a. herhjemme har nydt stor Anseelse, hvorom Mortensdag og de talrige til ham indviede Kirker minder. Herfor taler den Omstændighed, at Bjerreby Kirke er indviet til ham, samt at der øverst i Glasmosaikbilledet endnu findes bevaret enkelte Bogstaver af Ordet Morten.

Billedet fremstiller St. Morten iført Bispeskrudet, med den store Stav i den ene Haand, den anden fattende om Bibelen. [Et anskueligt Bevis for, at *Morten Luther* ikke har Eneret paa at staa med Bibelen i Haanden, som om han var Opdageren af den hl. Skrift.] Det er udført i blaat, rødt og grønt Glas med hvid Paamaling, og efter den foreløbige Rensning at dømme, synes baade Farver og Paamaling at have holdt sig nogenlunde godt. Enkelte af Glassene er dog aabenbart for c. 4—5 Hundredaar siden blevne erstattede med almindeligt grønt Glas, og en Del af Blyindfatningen har ogsaa lidt en Del, men dog ikke mere, end at Billedet i sin Helhed staar klart og vel ogsaa kan restavreres. Naar dette Glasmaleri er bleven bevaret og har holdt sig saa godt, skyldes det forskellige Faser i Kirkens Historie. Bjerreby Kirke havde som alle romanske Kirker oprindelig fladt Loft, men ved Midten af det 15de Aarhundrede blev den fuldstændig omdannet, idet Skib og Kor fik samme Bredde og overhvælvedes. Derved tilmuredes Vinduet og kom til at sidde godt dækket over Hvælvingerne, og da Kirken senere — 1634 — fik en Tilbygning, dækkedes Vinduet ogsaa udvendig fra.

At det nu er blevet opdaget, skyldes den Omstændighed, at Kirken er bleven nedrevet. Dette Arbejde er foretaget nu i Sommer, og i den Anledning sendte Musæet Musæumsassistent *Axel Jensen* og Arkitekt *C. M. Smidt* til Taasinge for at paase, at intet Fortidsminde gik til Grunde, samt for at foretage Opmaalinger. Det skyldes da dem, at Vinduet fandtes og skærmedes for Overlast, og at det nu befinder sig i Musæets Værge. Den gamle, nu forsvundne, Kirke har forøvrigt haft en Del meget smukt Inventar. En smukt udskåret Altertavle fra den gotiske Periode har fundet Anbringelse i den nyopførte Kirke, ligeledes en meget ejendommelig Degnestol fra 1536. Paa denne sidste ses en meget karakteristisk Drage, og over det udskaarne Pergamentsblad-Motiv findes en nydelig Frise. Et meget smukt Kirkeskab og en ligeledes smukt udskåret Madonnafigur findes paa Nationalmusæet. Døbefonten stammer forøvrigt fra Kirkens første Dage og er hugget i Granit med Menneskehoveder. Selve Daabsfadet er derimod fra 1639 og bærer foruden Chrstian IV's Navnetræk tillige Navnet Elisabeth Augusta. Alterkalken er paa sin Vis ogsaa et ganske interessant Stykke, ikke mindst paa Grund af sin Inskription, der lyder saaledes: »Jeg skal bruges efter Christi Skik og ej efter Pavens vrang Digt, 1634.«

— Dette sidste er naturligvis en malplaceret Hentydning til Forskellen mellem den katholske og lutherske Altergang — som om det var en given Sag, at Altergæsterne alle *skal* nyde af Kalken, og at den katholske Kirke forholder Altergæsterne en væsentlig Del af Sakramentet ved kun at meddele det under een Skikkelse. Det er jo en bekendt Indvending, som imidlertid ingen Støtte har hverken i den hl. Skrift eller i Kirkehistorien. Hvor vor Frelser nemlig udtaler de Ord: »Drikker alle deraf,« der taler han jo kun til Apostlene. Ved en anden Lejlighed knytter han de samme Forjættelser til Nydelsen af den ene Skikkelse alene: »Hvo, som æder dette Brød, skal leve evindeligt.« Og Historien bevidner desuden, at i Oldkirken var det — i det mindste under visse Omstændigheder — ogsaa Skik at meddele Alterets Sakramente under Brødets Skikkelse alene.

Den skjulte Gud og Frelser.

Den lærde Forfatter, *J. Albertus*, der blandt andet har skrevet »Sozialpolitik der Kirche«, fortæller følgende interessante Oplevelse:

Da jeg i nogen Tid opholdt mig i en By ved Rhinen, lærte jeg der en Mand at kende, som jeg ofte besøgte, da han arbejdede for mig.

Jeg var blevet opmærksom paa Manden i en Kirke, hvor han i dyb Andagt knælede foran det Allerehelligste Sakrament, det undrede mig meget, da jeg erfarede, at han havde været Protestant. Derfor bad jeg ham fortælle mig, hvorfor han var konverteret, og han fortalte da følgende:

»Min Fader var Embedsmand i Dresden og levede i beskedne Forhold. Jeg var endnu ganske ung, da begge mine Forældre døde; den lille Kapital, jeg arvede, forvaltede min ældre Broder, der var min Formynder. Han satte mig i Lære hos en Litograf. Min Broder, der var gift med en rig Dame, overlod mig et lille Tagkammer; naar jeg trængte til et eller andet, gav han mig Penge, ellers lod han mig skytte mig selv. Jeg følte mig ofte meget forladt og ensom; naar jeg var rigtig tung om Hjertet, gik jeg hen i den nærliggende katholske Kirke og knælede ned paa et af Altertrinene; thi endskønt ingen havde talt til mig derom, vidste jeg dog, at Gud paa en ganske anden Maade var til Stede her end i vor protestantiske Kirke, hvor jeg regelmæssig bivaanede Prædikenen om Søndagen; der var der intet, der holdt mig tilbage, naar Prædikenen var endt og Sangen forstummet.

»En Dag, da min Formynder gav mig nogle Dalere, sagde han til mig, at nu var min Kapital brugt op, saa nu kunde han ikke længere tage sig af mig. Jeg blev som lamslaaet, men undertrykkede mine Taarer saa godt det lod sig gøre og sneg mig op paa mit Tagkammer. Nu spiste jeg kun tørt Brød til en Slurk koldt Vand, men trods min Sparsommelighed havde jeg en Morgen kun saa meget, at jeg kunde købe mig et Par Semmeler. Det var mig umuligt at tigge noget af min hjerteløse Broder, og jeg forestillede mig allerede, at jeg vilde komme til at dø af Sult.

Med tungt Hjerte opsøgte jeg forskellige for mig kære Steder og tog Afsked med dem. Da ilede jeg til den katholske Kirke, da der ingen var derinde, knælede jeg ned ved Altret og klagede min Nød og Elendighed for Gud, som jeg følte var nærværende der.

»Da blev jeg pludselig saa rolig. Jeg gik til Værkstedet, gav mig til at arbejde, og snart efter lod Mesteren mig kalde til sig, han lovede mig herefter Ugeløn, da han var tilfreds med mig. Man kan forstaa min Taknemmelighed og Henrykkelse, ved at vende tilbage til Livet. Mærkværdig nok tænkte jeg aldrig paa at blive Katholik, skønt jeg ivrigere end før bad foran Altret i den katholske Kirke. Da jeg var 18 Aar, havde jeg sparet mig saa meget sammen, at jeg kunde rejse til München og besøge Akademiet der. Der sad jeg en kold Novemberdag ved Vinduet i en Ølstue. Pludselig hørte jeg noget ringe og saa, hvorledes det Allerseligste imellem to Lanterner bliver bragt til en Syg. Ellers fulgte der altid en Del bedende Mennesker med Præsten, men denne Gang saa jeg ingen, Sneen og Regnen syntes at have afholdt Folk fra at følge med. Da tænkte jeg: Er der ingen Katholik med, saa vil jeg vise Herren den Ære. Jeg lod mit Øl staa og fulgte barhovedet Præsten ind i en smal Gade. Da Præsten naede den syges Hus, vendte han sig om for at give den sædvanlige Velsignelse. Han blev overrasket, maaske ved kun at se mig staa der; en Stund holdt han det helligste Sakrament hen imod mig. Hulkende sank jeg ned paa Knæ, rystet i mit Inderste; min Beslutning var fattet, jeg vilde være Katholik. Allerede næste Morgen henvendte jeg mig til en Præst for at faa Undervisning.«

M. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. 2. Pinsedag meddelte Hs. Højærværdighed *Biskoppen* i St. Ansgars Kirke efter Ottemessen Firmelsens hl. Sakramente til 51 Voksne.

— Højærv. Hr. Pastor *Maurer*, hvis Præstevielse i Osnabrück omtaltes i Ugebladet Nr. 11, er nu ankommen her til Byen og er foreløbig Stedfortræder for Pastor *Gamél*, der desværre fremdeles er syg, og ser sig nødsaget til med det Første at søge til et Kursted i Tyskland.

— Mandagen den 28. Maj afholdt *St. Josefs Gilde* sit aarlige Generalmøde i Forsamlingslokalet, Bredgade 67. Foreningen, hvis væsentligste Opgave er at støtte sine Medlemmer under Forhold, hvor Hjælp tiltrænges, og særlig yde en vedvarende Støtte til Enker efter afdøde Medlemmer, har, efter hvad Formanden meddelte i sin paa Mødet afgivne Beretning om Gildets Virksomhed, i det forløbne Regnskabsaar fra 1. April til 31. Marts 1906 udbetalt i direkte Understøttelse til Graderne et Beløb af 320 Kr., i Begravelseshjælp til et afdød Medlems Efterladte 85 Kr. og i Julehøjtiden 100 Kr. i Portioner paa 5, 10 og 15 Kr. Ialt er i Aarets Løb et Beløb af over 500 Kr. kommen Medlemmer eller afdøde Medlemmers Enker til gode. Ved Aarsregnskabet's Afslutning havde *St. Josefs Gilde* en Kapitalformue af 8625 Kr., hvoraf 8000 Kr. i 4 pCt. Østifternes Kreditforenings Obligationer og 571 Kr. indestod paa Sparekassebøger samt en Kassebeholdning af ca. 55 Kr. De efter Tur afgaaende Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes.

Ordруп. Fra den højere Almenskole *St. Andreas Kollegiet* ved Charlottenlund er i disse Dage udsendt »Meddelelser om Skoleaaret 1905—1906«, hvoraf det fremgaar, at Skolens samlede Elevantal er 243; 160 i den danske og 83 i den tyske Afdeling. Paa en af de første Sider i Heftet staar Meddelelsen om at Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet ved Skrivelse af 20. April d. A. har tilstaaet Kollegiet *Ret til at afholde 4. Klasses Hovedeksamen* fra indeværende Sommer at regne. Man haaber at der ad Aare vil blive indrømmet Kollegiet Tilladelse til ogsaa at afholde *Mellemskole-Eksamen*. Denne samme Meddelelse stod allerede for nogen Tid siden at læse her i Bladet; men det er maaske ikke af Vejen atter at gøre opmærksom paa den store Fordel, hvorved Elevernes Eksamensarbejde bliver lettet, idet de vil blive prøvede af deres egne Lærere.

Tyskland. Den bekendte Professor i Theologi ved Würzburger katholske Universitet *Hermann Schell* er den 31. Maj pludselig afgaaet ved Døden som følge af et Hjerteslag. Professor Schells Navn har der staaet stor Strid om. Han var en uomtvistelig Begavelse, men hældede en Tid lang til den saakaldte »Reformkatholicisme« og mange af hans anderledestroende Beundrere bebudede hans Frafald, især da et af hans Værker kom paa »Indeks«; men den store Professor viste sig ogsaa stor i Ydmyghed og under-

kastede sig Roms Afgørelse. Han døde som troende Katholik. R. I. P.

Frankrig. (*Nationalkonciliet.*) Sidst i forrige Maaned traadte de franske Biskopper sammen til det længe imødesete Nationalkoncil. Det er første Gang siden 1788 at en saadan Plenarforsamling af franske Biskopper kan finde Sted. Der har indfundet sig 79 Biskopper. De syv Biskopper i Kolonierne kan ikke deltage, da Konkordatet endnu ikke er ophævet der. I Forhandlingerne, som er fuldstændig hemmelige, deltager ingen andre end selve Biskopperne, hvorfor de Meddelelser, som nogle Blade mener at kunne bringe fra Forsamlingen, er grebne ud af Luften.

— Fra *Nevers (Nievre)* meddeles, at 26 Ursulinerinder den 25. Maj ved Politimagt blev uddrevne af deres Kloster. Forfølgelserne vedvarer altsaa.

Belgien. Det liberal-socialdemokratiske Stormløb mod det konservativ-katholske Flertal under Kammervalgene sidst i Maj er fuldstændig mislykket. Ministeriet har endnu 12 Stemmers Majoritet.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved **St. Ansgar Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67)

Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften: desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.

ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge).

ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

S.J.G. Førstk. **Mandag** den **11. Juni** Kl. 8¹/₂ Aften afholder **St. Josefs Gilde** Møde for **I. og II. Grad.** — Br.s Opmærksomhed henledes paa, at ved Udbetalinger i Graderne maa Br. møde personlig eller ved gyldigt Forfald give en anden Br. skriftlig Fuldmagt.

P **St. Johannes Afholdsforening.** Fredag d. 15. ds. Besøgs- møde med Foredrag af Hr. Journalist Østergaard. Søndag d. 17. ds. deltager Afd. »St. Johannes« i Christi-Legems-Processionen paa Ordrupshøj. Fredag den 22. ds. stor Aftenunderholdning med Bal paa Haveselskabets Vej Nr. 3. Billetter à 50 Øre pro Persona.

Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Juni. 1. **Søndag e. Pintse** Den **hl. Treenigheds Fest** eller **Trinitatis Søndag.** — **11. M.** Barnabas, Apostel. — **12. Ti.** Johannes af S. Facondo, Bekender. — **13. O.** Antonius af Padua, Bekender.

Torsdag den 14. Juni. **Kristi Legemsfest** (befalet Fstedag, som forpligter til Overværelse af den hl. Messe). — **15. F.** Bonifacius, Biskop og Martyr. — **16. L.** Oktavdag.
Søndag den 17. Juni. 2. Søndag efter Pintse.

Gudstjeneste paa Kristi Legemsfest.

St. Ansgars Kirke. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Procession og Pontifikalmesse; Kl. 8 Aften Festandagt. — I hele Oktaven holdes hver Morgen Kl. 8¹/₂ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt.

Rosenkranskirken. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse; m. Præd. Kl. 7¹/₂ Festandagt. I hele Oktaven holdes hver Morgen Kl. 8 højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 7¹/₂ Andagt (med Novene).

St. Anna Kirke. Kl. 6 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.

Søndag i Oktaven (17. Juni) Kl. 6 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken og Procession; Kl. 8 Aften Festandagt. I hele Oktaven hver Morgen Kl. 8 Sangmesse med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt.

Jesu Hjerte Kirke. Kl. 6, 7 og 8¹/₂ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 7¹/₂ Aften Festandagt.

Søndag den 17. Juni: Kl. 7¹/₂ Aften Festandagt med Prædiken og Procession. Begge Mariakongregationer deltager i Processionen.

St. Josefs Kirke. Kl. 6¹/₂ stille Messe; Kl. 9 Højmesse med Prædiken; Kl. 3 Andagt.

St. Knuds Kapel. Kl. 7 Højmesse; Kl. 3 Andagt med Præd.

Immaculatakirken (Strandvej 91). Kl. 9 Højmesse; Kl. 2¹/₂ Andagt.

St. Andreas Kirken (Ordrup). Kl. 6, 6¹/₂, 7, 7³/₄ stille Messe; Kl. 10 Højmesse; Kl. 5 Andagt.

Søndag den 17. Juni Kl. 10 Højmesse med Prædiken derefter Procession i Kollegiets Have.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag d. 17. Juni Fælleskommunion i Jesu Hjerte Kirke Kl. 8¹/₂.

Mandag den 18. Juni Kl. 8¹/₂ Aften sluttet Møderne før Ferien med Prædiken og Andagt. Adgang for alle.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn's kgl. Hofboghandel, Bredgade 35 Kbhvn., faas: Arnold: Efterfølgelse af Jesu h. Hjerte (2 Kr.); Eymard: Den guddommelige Eucharisti (Kr. 1,50); Ign. Schmid: Jesu Hjerte Andagten*) (Kr. 1,25 og med Guldsnit 2 Kr.); P. P. Alterets Sakramente à 25 Øre; Brinkmann: Den h. Aloysius af Gonzaga (1 Kr.); Waser: Den hl. Aloysius Liv (25 Øre); Rippel: Den katholske Kirkes Skønhed (Kr. 2,25).

Nyhed! I Kommission hos Boghandler E. Ronge, (Falkonerallé 63, Telefon Godth. 269 y.) er udkommet: Den rette Kristentrot. Hovedforskellen mellem den katholske Kirkes og Protestanternes Lære. Pris 20 Øre.

*) Er fornylig ogsaa udkommen paa tysk (Bonifacius Druckerei, Paderborn.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 24.

Søndagen den 17. Juni.

1906.

INDHOLD: St. Josefs Søstrenes 40 Aars Jubilæum i Fredericia. — † Pastor Carl Brandt. — Hvorledes Valghandlingen ledes i Frankrig. — Berigtigelser. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Frankrig. Rom. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

St. Josefs Søstrenes 40 Aars Jubilæum i Fredericia.

Den 21. Juni 1866 blev en Mærkedag i St. Knuds Menigheds Historie.

Den Dag ankom de første tre ærværdige St. Josephs Søstre hertil, Priorinde *Anna Sophie*, Sr. *Maria Genovefa* og Sr. *Sainte Georgia*, for at begynde den Virksomhed, der skulde blive til saa stor Velsignelse for vor Menighed.

I den lille Skolebygning ved Siden af St. Knuds Kirke begyndte Sr. Anna Sophie og Sr. Maria Genovefa at undervise Børnene af de katholske Forældre, men snart betroede ogsaa mange anderledestroende deres Børn til Søstrene, hos hvem de kun lærte, hvad der var godt og nyttigt i enhver Henseende. Senere kom der flere Søstre hertil, som paatog sig at pleje de Syge i Hjemmene; de blev modtagne med Taknemlighed af Beboerne, som aldrig før havde kendt til St. Josefs Søstrenes omhyggelige Pleje og elskværdige Forekommenhed.

I 1880 lejede Søstrene nogle Lejligheder i Kirkens gamle Ejendom i Gothersgade og begyndte der deres Hospitalsvirksomhed. Lokalerne blev imidlertid snart for smaa til de mange Patienter, som efterhaanden meldte sig.

Søstrene købte da en Grund ved Siden af Kirken og Skolen; i Maj 1885 nedlagde højærv. Hr. Pastor Heiden under stor Højtidelighed, i Overværelse af den ærv. Provincial-Priorinde, Byraadet, Søstrene, Menigheden og en Mængde andre tilstedeværende — Grundstenen til et nyt *Hospital* Aaret derefter, 1. November 1886, foretoges den højtidelige Indvielse af daværende Præfekt, højærv. Msgr. von Euch. Det er en smuk velindrettet 3 Etages Bygning, — omgiven af den skønne Have og med vid Udsigt til alle Sider af Byen. Det har 45 Senge paa Fællesstuer og Enestuer, foruden Hjemmet for gamle og svagelige.

Det har i de forløbne Aar huset mange Patienter, som med Tillid til Søstrenes udmærkede Pleje søgte til det, og fandt Helbredelse, Hjælp og Lindring.

Men naar alligevel undertiden Døden kom og tog sit Bytte, selv om der fra Lægernes og Søstrenes Side blev gjort alt, hvad menneskelig Kunst og Hjælp formaaede, saa har de barmhjertige Søstre med deres Omsorg for Sjælens og Legemets Velfærd staaet de Døende trofast bi, med deres kærlige Trøst og fromme Bønner til den sidste Stund.

Hvor ofte har vi ikke hørt Søstrene blive omtalt med Beundring for deres Dygtighed, Elskværdighed og Beredvillighed til at hjælpe saa meget de formaaede!

Hvor velgørende har de venlige Søstres blide Ro og Sindsligevægt virket paa de Syge, og paa deres mange Paarørende og Venner, der saa ofte besøgte dem, de har vist et i Sandhed ophøjet Eksempel paa kristelig Kærlighed, Selvfornægtelse og Taalmodighed.

Vor kære afdøde Sognepræst, Pastor Heiden, der jo — som bekendt — omfattede Skolen med særlig Interesse og Kærlighed har med Glæde anerkendt det dygtige Arbejde, som med saa stor Udholdenhed er bleven udført der.

Ved de aarlige Eksamener kom det da ogsaa frem, hvor meget der i Aarets Løb var bleven udrettet, saavel med Hensyn til Børnenes Kundskaber, som ogsaa til deres

Færdighed i smukke og nyttige Haandarbejder, som fuldstændig stod paa Højde med alle Nutidens Fordringer.

I Aar saa vi til Eksamen et særlig skønt Arbejde udstillet, som vidnede om Elevernes store Flid og Dygtighed. Det var en Rochet og Ministrantkjoler, med smukke brede Border — i kirkelig Stil, udført i Filet-Guitpure, bestemt som Gave til Pastor Heidens Navnedag, den 30. Maj. — Ingen anede den Gang, at Gaven den Dag blev en højtidelig Sjælemesse.

I vor nye store og smukke Skole, som er fuldendt i sin Indretning og i sine Hjælpemidler, vil der efterhaanden kunne opnaas endnu bedre Resultater. Ved den officielle Indvielse den 29. Marts dette Aar udtalte Pastor Heiden saa smukt sit Haab om, at Skolens Gerning maatte blive til Gavn og Velsignelse for den Ungdom, til hvis Tarv den er bleven rejst.

Med Taknemlighed har Forældrene erkendt og paa-skønnet Lærernes og Lærerindernes ihærdige Arbejde for deres Børns gode Undervisning og Uddannelse i enhver Retning, som har saa stor Betydning for Børnenes Fremtid.

I St. Josefs Søstrenes Skole er for Tiden 76 Elever (53 Piger og 23 Dreng). I St. Knuds Skole er 22 Dreng.

Efter at Børnene har forladt Skolen, bliver der sørget for Ungdommen med Omhu og Interesse. Naar Efteraaret begynder med sine lange Aftener samles Agnesforeningen gerne en Gang eller to om Ugen til Haandarbejde hos Søstre, hvor der hersker en venlig og gemytlig Stemning, ligesom ogsaa om Søndagen, naar de om Eftermiddagen eller om Aftenen samles til munter Underholdning med Leg og forskellig Morskab. Der vanker da ogsaa et Traktement af Kager og The, og i den varme Aarstid, da man helst søger ud i det frie, giver Søstre ogsaa gjerne Tilladelse til at plukke af Frugten i den store dejlige Have.

Hvem af de yngre eller ældre i Menigheden kan glemme de muntre og fornøjelige Sommerudflugter, som de i Selskab med Søstre har foretaget til Greisdalen, Tirsbæk, Hindsgavl, Fanø og mange andre naturskønne Steder.

Og ligesom de kære Søstre altid har været »glade med de glade«, saaledes har de ogsaa taget Del med

Hjertelighed i de unges Sorger og Modgang, og staaet dem kærligt bi med gode Raad, Trøst og Opmuntring

At de barmhjertige Søstre virkelig øver Barmhjertighed, det kunde mange trængende og ulykkelige Mennesker bevidne, — men det foregaar helst i det skjulte, — kun for Guds Øjne, som gengælder det.

Hvor smukt er det, naar de bedrestillede i Samfundet i deres gode Forhold tænker paa at yde Søstrene lidt pekuniær Støtte, hvortil de, uagtet deres tarvelige beskedne Levevis, nok kunde trænge; det vil blive gengældt med fromme Bønner og gode Ønsker om Guds Velsignelse, — og hvem ved, om ikke en eller anden af Familien, eller maaske endda flere, — kunde komme til senere i Livet at trænge haardt til Hjælp fra Søstrenes Side, — paa den ene eller anden Maade, — og da er det godt at have den Bevidsthed, at man dengang, da man var i Stand dertil, ogsaa tænkte paa at yde lidt til Søstrenes Tarv, og i Fremtiden ogsaa gerne vilde gøre det.

Naar der saa ofte er talt med Beundring om den smukke højtidelige Procession ved Kristi Legemsfest af de mange, som med Glæde har været Vidne dertil, saa bør Søstrenes Arbejde ikke glemmes. Næstefter Sognepræsten, Læreren og de Herrer af Menigheden, der betragter Jdet som en Æressag at oprejse og smykke Altrene, har det altid været Søstrene, som i travl Virksomhed, Nat og Dag, har været beskæftigede med at bringe alt i Orden til rette Tid og paa den skønneste Maade.

I de senere Aar har flere Forældre selv paataget sig at sørge for, at deres Smaapiger mødte i hvide Kjoler til Festen, men der bliver dog endnu henved 40 hvide Kjoler og Slør, som Søstrene har at besørge, og som de ogsaa med Glæde paatager sig til Festens Forherligelse.

Og ligeledes til Hvide-Søndag!

I Aar har denne højtidelige Dag faaet en særlig Betydning for vor Menighed. Det blev den sidste Søndag, vi saa og hørte vor kære Sognepræst*), som saa hjerteligt og indtrængende talte til de 18 Førstkommunikanter, af hvem han havde haft megen Glæde. Det var et skønt Syn efter

*) Vi tillade os her at bemærke, at vor forrige højærværdige Sognepræst Msgr. von Euch netop valgte denne Dag til sin Afskedsprædiken.

Messens Slutning at se vor kære Sjælesørger gaa med den fromme Børneskare — de ni Dreng og de ni hvidklædte Piger — foran sig ind i Sakristiet. Derfra gik det jo ned i Præstegaarden for at drikke den Kop Chokolade, som vist aldrig glemmes — nydt med et rent, glad Hjerte under Pastorens venlige, muntre Tiltale. — —

Den 1. Oktober 1885 døde her paa St. Josefs Hospital den elskelige Søster Bernhardine, en af de første Søstre, som kom her for at pleje de syge.

Den 18. September 1896 bortkaldte Gud den kære Priorinde Sr. Peronne, som efterlod sig et smukt Minde her i Menigheden efter sin 20aarige Virksomhed. At hun ogsaa var agtet og elsket af mange andre, saa's ved hendes Jordefærd, hvor der var mødt en meget talrig Skare, høje og lave, fra By og Land.

Da Kisten, dækket af et sort Klædestæppe med et stort Kors paa af hvide Silkebaand og smykket med Liljer, bares ud af Kirken, og Musiken spillede Hartmanns Sørgemarsch over Thorvaldsen, fik man ret en Følelse af, at der under en St. Josefs Søsters beskedne Liv dog bor en Storhed som har sin Betydning i Samfundet.

Aaret derefter den 16. Juni 1898 døde her paa Hospitalet Priorinden i Odense, Sr. Anna Gertrud (Datter af afdøde lutherske Sognepræst Pastor Laurent). Fra 1868 — 1875 var hun Lærerinde her i vor Skole — derefter Priorinde i Odense.

Det maa vel være os tilladt her at fremhæve det gode Indtryk, det gjorde, da en højtstaaende Dame, Fru Grevinde Ahlefeldt-Laurwig, som kendte Priorinde Søster Gertrud personligt, smykkede Kisten med hvide Roser og fulgte sørgeklædt, tilligemed mange af Menigheden, den afdøde til det sidste Hvilested.

Priorinderne i Fredericia i de 40 Aar har været: Den ærv. Sr. Anna Sofie, — Sr. Therese — Sr. Maria Agnes — Sr. Peronne † 1896 — Sr. Maria Hermann † i Kbhv., — Sr. Catharine — Sr. Maria Josepha.

Fra Fredericia er udgaaet ni St. Josefs-Søstre, hvoraf flere af katholske Familjer af den gamle Slægt fra forrige Aarhundredes første Halvdel:

Den ærv. Priorinde Sr. *Maria Josepha* i Fredericia,
 — Sr. *Johanne Elisabeth* i Aarhus,
 — Sr. *Margarethe Maria*,
 — Sr. *Justine*,
 — Sr. *Louise Agnes*,
 — Sr. *Louise Therese*,
 — Sr. *Veronika*,
 — Sr. *Maria Mechthilde*,
 Sr. *Maria Patricia*, død 10. Juli 1901.
 Hun hvile i Fred!

Med Glæde slutter vi os til de mange, som i disse Dage af et oprigtigt Hjerte ønsker St. Josefs-Søstrene al Lykke og Fremgang med deres velsignelsesrige Virksomhed!

Hvad de ærværdige Søstre har været for os og vor Menighed vil altid mindes med Taknemlighed og aldrig glemmes af os eller vor Slægt. *Fredericianere.*

+

Pastor CARL BRANDT.

Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred! Dog ingen kender Dagen, før Solen gaar ned.

Da *Pastor Brandt* talte i St. Andreas Kollegiets Kirke ved den sidste Majandagt i Aar, sluttede han sin Række af smaa, yndefulde Majprædikener med en Henvisning til de Ord, der staar i Indvielsesbønnen: »Opnaa os den største af alle Naadegaver, at vi maa blive din Søn trofast hengivne indtil Døden og derefter have den usigelige Lykke i Forening med dig at love og elske Jesus Kristus, din Søn, tillige med Faderen og den Helligaand i al Evighed«.

»Indtil Døden!« Der var for ham selv endnu kun et lille Rum af Tid, inden den kom. Den 31. Maj stod han foran det lys- og blomstersmykkede Gudsmodersbillede og lagde os paa Sinde at blive Marias guddommelige Søn tro indtil Døden, og den 9. Juni, 10 Dage efter, slog hans egen Bortgangstime.

Pastor Brandts Død kom aldeles uventet. Vel var han ikke stærk; hans Udseende tilkendegav for enhver, at det var et svagt Legeme, der husede hans Sjæl. Han paatog sig vistnok ogsaa mere Arbejde, end han egentlig kunde taale. Men Sygeleje, end sige Død, var der ingen af os, hans nærmeste Omgivelser, der i fjerneste Maade tænkte paa. Tværtimod! Han glædede sig meget til i Sommer at skulle gense sin Fødeby, Stockholm, og vi haabede alle, at Opholdet i Hjemmet vilde give ham fornyet Kraft til efter Sommerferien at fortsætte sit Arbejde her ved Skolen. Det vakte da ogsaa den smerteligste Bestyrtelse hos os, da det Fredag Aften den 8. Juni ved Femtiden rygtedes i Huset, at Pastor Brandt var bleven syg, medens han overværede en Gymnastikpræsentation, og at han umiddelbart derefter var bleven ramt af et Slagtilfælde, der havde lammet hele hans venstre Side.

Man var ikke straks ganske klar over Tilfældets Natur. En Hjerneblødning syntes der ikke at være indtruffen, da Pastor Brandt hele Aftenen beholdt sin fulde Aandsanling; det laa da nær at antage, at der blot forelaa et stærkt Anfald af Nervesvækkelse, og at der saaledes var Haab om, at den Syge vilde komme sig i Løbet af kortere Tid. Dette Haab svigtede imidlertid aldeles. Efter den Sygeplejers Udsagn, der vaagede hos ham den paafølgende Nat, sov han ganske vist trygt og fast, men henad Kl. 3 om Morgenen kom der en stærk Rystelse over ham, og Dødskampen indtraadte. Der meddeltes ham da Generalabsolution og den sidste Salvelse, hvorefter Pastor Brandt stille og fredeligt sov hen.

Vi har ved dette Dødsfald mistet en kær Medbroder og en dygtig Medarbejder ved Præste- og Skolegerningen, og vi har — menneskelig talt — mistet ham altfor tidligt. Den Afdøde var født den 9. Januar 1862 og blev altsaa kun 44 Aar.

Pastor Brandt hørte til den Række af skandinaviske Børn, der først i Halvfjerdserne blev sendt til Frankrig for der at faa humanistisk Uddannelse og for, saavidt de følte Kald til det, at indtræde i den gejstlige Stand. Af Navne, der her kan nævnes, erindrer jeg i Øjeblikket de to svenske Drengene, *Martin* og *Robert Meyer*, Nordmanden

Alfred Lind og de islandske Brødre *Jon* og *Armand Svensson*. Senere kom *Carl Brandt* til. Af alle disse er der nu efter Pastor Brandts Død kun en i Live, Pastor Jon Svensson, som er Lærer her paa Kollegiet; alle de andre døde i en forholdsvis ung Alder, og ingen af dem naaede at blive Præst.

Efterat Pastor Brandt med afgjort Held havde fuldendt sine Gymnasialstudier i »L'école libre de la Providence« i *Amiens*, indtraadte han i 1880 i Jesu Selskab. Han valgte den af de franske Provinser, han nærmest havde været knyttet til, men traadte dog senere over i den tyske Ordensprovins, fordi dens Medlemmer virkede i Norden, og fordi han her havde nærmere til at faa sit Ønske opfyldt om at komme til at arbejde som Præst heroppe.

Det var Danmark, der blev hans Virkefelt. Allerede som ung Skolar fik Pastor Brandt Ansættelse ved St. Knudskolen i Stenosgade og arbejdede her ihærdigt i Aarene 1888 til 1892. Senere, da han havde tilendebragt sine theologiske Studier i England, kom han atter tilbage her til Landet, og det blev nu skiftevis København, Aarhus og Ordrup, der fik Gavn af hans utvivlsomme Dygtighed i at administrere og undervise. Her i Ordrup opholdt han sig første Gang i Aarene 1896 til 1898. Herefter var han et Aar i Aarhus og 3 Aar i København og kom derpaa atter til Aarhus, hvor han nu i 3 Aar som Sognepræst stod i Spidsen for Byens katolske Menighed. Hans sidste Forsættelse skete i Fjor, da han kom her til Kollegiet og overtog Stillingen som Ordinarius i 2. Mellemskoleklasse.

De, der i Løbet af den Tid, Pastor Brandt har tilbragt her i Landet, nærmere har lært ham at kende, vil sikkert indrømme, at han baade var en dygtig og en afholdt Mand. Han var en stærkt udpræget Natur med sund Dømmekraft og nobel Tænkemaade. Man vidste altid, hvor man havde ham, og at man kunde gøre Regning paa ham. En af de blideste var han ganske vist ikke, men Strengheden og en vis Ubøjelighed i Mening og Handling plejede som Regel først at komme frem, naar det gjaldt en Sag, som han mente ikke at kunne prisgive uden Forræderi mod Anskuelse og Samvittighed. I alle saadanne Tilfælde gik

Sagen ham over Personen, og han gav da aldrig Køb. Iøvrigt var Pastor Brandt en virkelig kærlig Sjæl. Til en Pater, der hjalp ham den sidste Aften, sagde han: »Tak, Tak! Jeg skal ogsaa nok hjælpe Dem, hvis De bliver syg!« Hvor kunde han give sig hen i Arbejde for andre! Og hvor kunde han trøste, naar han saa, at noget gik en imod! Til Trods for, at han aldrig var rigtig rask, svigtede Humøret ham ingen Sinde, og han bar paa saa megen Livsglabe i sin Sjæl, at der var nok til andre med. Hans lyse, klingende Latter smittede og gjorde syge Sjæle karske. Det Lune og Skælmeri, der udmærkede ham, kom dog maaske stærkest frem i hans Breve, der ogsaa vidnede om, at han sad inde med originale Tanker og forstod at udtrykke dem.

Hvad vi her ved Skolen særligt satte Pris paa hos den Afdøde, var — foruden hans glade Sind — hans utrættelige Arbejdsomhed og ubeskrivelige Evne til at undervise, navnlig i Sprog. Rastløs arbejdede han paa at forøge sine Kundskaber og gøre dem frugtbringende i Timerne. Hans Interesse for Stenografien førte ham ind paa fornetiske Studier, og hans Syslen med Sproglyd gjorde ham til en ypperlig Lærer i Tysk, Engelsk og Fransk. Hans Undervisning var som Følge af dens særegne Art streng meto- disk, hvor lidt han saa end havde tilovers for alt det ny- metodiske, der opstaar. Og hans Elever kom godt frem. Netop af denne Grund er hans Bortgang et Tab for Kollegiet som Undervisningsanstalt, ganske bortset fra, at han ogsaa i mange andre Henseender var Skolen og sine Kollegaer til stor Nytte. Der var jo i det hele taget kun faa Ting, som Pastor Brandt med sin eminent praktiske Begavelse ikke forstod sig paa eller kunde være behjælpelig ved . . .

Først og sidst var Pastor Brandt dog ogsaa en from Mand, der gjorde sin Kirke og sin Orden Ære, korrekt som han fuldt ud var i hele sin Holdning som Præst og Ordensmand. Dermed er meget — egentlig alt — sagt . . .

Er det kært og fortjent at mindes den Afdøde, saa indeholder hans Død dog ogsaa et alvorligt *Memento mori!* for os andre. Husk, at du skal dø, og husk især, at Døden

pludselig kan komme! Det gælder da om at *være forberedt*.¹

Ingen kender Dagen, før Solen gaar ned!

Gud give vor afdøde Medbroder Evighedshvilen og lade Evighedslyset omstraale ham!

Den Bøn skal endnu i lang Tid være paa vore Læber til Tak for, hvad han har ydet ved sit Eksempel og sit Arbejde.

Ordrup, d. 11. Juni 1906.

L. G.

Pastor Brandts Begravelse foregik Onsdag den 13. ds. under stor Deltagelse fra St. Andreas Kirken i Ordrup til Assistens Kirkegaard. Mange af den afdødes Kolleger og tidligere og nuværende Elever baade fra Ordrup og København havde sluttet sig til Ligfølget. Hs. biskoppelige Højærværdighed Msgr. *von Euch* foretog Jordpaakastelsen ved Graven, hvor ogsaa et Sangkor fra St. Andreaskollegiet afsang et stemningsfuldt *Benedictus* og *Pie Jesu Domine*.

R. I. P.

Hvorledes Valghandlingen ledes i Frankrig.

Alle alvorligt tænkende Kristne, som følger lidt med Begivenhederne i Frankrig, er bleven skuffet ved Resultatet af de sidste Valg. Pavens Encyklica til Frankrig, Biskoppernes Hyrdebrev og selve de sørgelige kirkepolitiske Tilstande i Frankrig — det synes altsammen ingen Indtryk at have gjort paa de franske Katholiker. Havde de alle efterkommet Biskoppernes Formaning til at benytte sig af deres Borgerrettigheder og stemme paa katolske Kandidater, saa, synes man, maatte Resultatet kunne være blevet et andet, og det med Lethed, da det mange Steder kun var med en ringe Majoritet at »Bloc«-Kandidaterne sejrede over de katolske Kandidater; den katolske Bevægelse »Action populaire liberale« har altsaa dog haft kendelige Resultater, selv om det endnu ikke har kunnet

mærkes over hele Linjen. Men paa den anden Side udøves der ogsaa det utroligste Valgpres i Frankrig og det paa den frækkeste og mest uretfærdige Maade fra selve Regeringspartiets Side. Dette har man ofte hørt fremsætte af katholske Blade som en Forklaring paa de sørgelige Forhold i Frankrig, men man var altid tilbøjelig til at ryste paa Hovedet ved saadanne Meddelelser og mene, at det var mere eller mindre velvillige Bortforklaringer af den manglende Iver fra katholsk Side og overdrevne Beskyldninger imod den republikanske Regering. Den 31. Maj bragte imidlertid *Nationaltidende* — altsaa et uvildigt Vidne — en interessant lille Artikel med de mest haardrejsende Afsløringer om den Maade, hvorpaa Valgkampagnen føres i Frankrig og som altsaa viser, at det ikke alene er katholske Blade som fremsætter saadanne Beskyldninger. Vi aftrykker Artiklen i sin Helhed:

De sidste Valg i Frankrig har i høj Grad forøget Regeringspartiets Majoritet, det turde da have sin Interesse at erfare, hvorledes Magthaverne i Frankrig stiller sig ligeoverfor Vælgerkorpset ved en Valghandling, hvilket Spørgsmaal er blevet behandlet af M. Georges Picot i »Revue des deux mondes« for 1. Februar d. A. Skønt Frankrig kaldes Frihedens Land, er der kun faa Steder, hvor Valgfriheden er mere begrænset, og hvor Regeringen mere misbruger sin Stilling til at paavirke Valgresultatet i den ønskede Retning; det er en Arv fra Fortiden, idet alle Regeringer lige siden 1814 har ledet Valgene i den Retning, de ønsker det. Saavel Præfekter som Underpræfekter og Mairene, der er ganske afhængige af Regeringen, ved nemlig, at den bedste Adkomst til dennes Bevaagenhed er et godt Valg, og de viger derfor ikke tilbage for noget Middel til at opnaa et saadant Resultat. Dertil kommer, at kun de Departementer kan paaregne Regeringens og Kamrets Sympathi, som vælger velsete Kandidater; dette giver sig Udtryk i Form af alle Slags Understøttelser, og Gennemførelsen af nyttige Foranstaltninger. Departementer er saaledes ligefrem bleven straffede, fordi de har valgt Oppositionskandidater, idet man i flere Maaneder har berøvet dem Retten til at fremkomme med Andragender i den nævnte Retning. Dette er dog kun Smaating i Sammenligning med de Uregelmæssig-

heder eller ligefrem Bedragerier, som under Valget kommer til Anvendelse.

Disse angaar først og fremmest Tilvejebringelsen af Valglisterne, hvis Rigtighed burde være hævet over enhver Tvivl, da man skulde tro, at dette var Vælgernes ukrænkelige Ret. I Virkeligheden er Forholdet følgende: Loven siger, at Valglisterne er permanente og kun skal revideres hvert Aar. Denne Revision er imidlertid forbunden med mange Formaliteter og kan kun kontrolleres af den enkelte Vælger i Januar Maaned; heraf benytter Mairerne sig. Man udstreger ikke Vælgere, som er døde eller bortflyttede for at have disse fingerede Personers Stemmer til Raadighed paa selve Valgdagen; dette sker saa paa den Maade, at en Stab af trofaste, forsynede med Kort, lydende paa disse Navne gaar rundt til Byens forskellige Valgdistrikter og stemmer. Paa den Maade kan der i større Byer afgives flere Tusinde af falske Stemmer, Mairerne lader sig dog ikke nøje hermed, men Vælgerne, hvis Sindelag er antirepublikansk, stryges uden videre paa Valglisterne i Tillid til, at det er meget besværligt for dem at blive optagne paany. Paa den Maade er det altsaa en forholdsvis let Sag at sikre den officielle Kandidat den fornødne Overvægt i Stemmetal. Lige over for denne Trafik staar Minoriteten saa godt som magtesløst; thi det hjælper ikke at indsende en Klage over Maireren til Præfekten; han gør intet ved Sagen og en Henvendelse til den juridiske Verden er ligesaa haabløs, thi man tør ikke give sig i Kast med det herskende Parti af Frygt for Repressalier af enhver Art.

Saa kommer selve Valgdagen, og her haves paany Lejlighed til at paavirke Valget i en bestemt Retning. For det første forhindres enhver Kontrol af selve Valghandlingen, men dernæst bliver Vælgerne kaldte enkeltvis frem foran det Bord, hvor de skal afgive deres Stemme og saa vidt det er muligt, intimideret, naar det formenes, at den er ugunstig for den officielle Kandidat.

Skulde til sidst alle de hidtil nævnte Bestræbelser for at forskaffe denne Majoriteten, ikke hjælpe, saa har man endnu forskellige andre Midler til Raadighed for at opnaa Maalet. Enten lader man en hel Del trofaste Vælgere fylde Salen og gøre Kvalm, hvorefter Maireren under Paa-

skud af, at hans Autoritet er bleven krænknet, lader Salen rømme, og slutter Valget, eller hvis Gendarmerne ikke er mandstærke nok dertil, bliver Valgurnen simpelthen slaaet i Stykker, hvorved Valget bliver ugyldigt. Eller ogsaa bliver Valgresultatet, der indsendes til Præfektoret for at revideres af Censurkomiteen, uden videre forfalsket ved Fradrag af Stemmer, der betegnes som ugyldige eller ved Tillæg af Stemmer, som formenes burde have været regnede med. Saaledes kan en Oppositionskandidat, der paa *Valgdagen* har besejret sin Modstander, 3 Dage senere af Præfekten blive erklæret for ikke valgt, idet denne gør gældende, at der ved Revisionen af Valglisterne er opdaget forskellige Misligheder. Dette viser, hvad et *Flertalsherredømme* kan føre til, og hvilken »Frihed«, der hersker i Frankrig. M. Picot tilføjer: »man maa endelig ikke tro, at jeg overdriver, desværre, Virkeligheden ser saaledes ud. Det er derfor absolut nødvendigt, at Valgloven fuldstændig ændres, thi der findes ingen politisk Frihed i en Nation, som man har berøvet sin Valgfrihed«.

Under dette Tryk har det franske Folk lidt lige siden Revolutionens Dage; kun gik man den Gang noget kraftigere til Værks, da Vælgerne udsatte sig for Livsfare, naar de stemte paa en Oppositionskandidat.

Berigtigelser.

Om en »uhyggelig Forbrydelse« fortalte Bladene forleden følgende: I Murcia (Spanien) havde en Præst ved Navn *Morales* myrdet en Jesuit, Pater *Martines*, medens denne læste Messen, og derpaa skudt sig selv. — Efterretningen er rigtig, men de senere Oplysninger om formildende Omstændigheder synes Bladene ikke at ville bringe. Efter hvad »Centralauskunftstelle« (Coblenz) meddeler, handler det sig nemlig ikke om nogen strafværdig Forbryder, men om en medynksværdig Sindssyg. Kapellan *Morales* havde nemlig allerede længe ikke været tilregnelig og maatte derfor bevogtes; han mente sig forfulgt af Jesuiterne og Frimurerne, som i Forening vilde gøre ham uheldig. Ved en Uagtpaagivenhed fra hans Vogteres Side, saa han imidlertid sit Snit til at begaa den beklagelige Handling.

En anden Begivenhed, hvor en *Jesuit* blev beskyldt for *Mord*, ligger noget længere tilbage i Tiden. Det var i Febr. Maaned, at et Telegram gik gennem alle Bladene, i Følge hvilket flere katholske Præster og Ordensbrødre var bleven dræbt i Nan-Chong (Kina) og en af de dræbte, der stempledtes som Jesuit (skønt der slet ikke gives Jesuiter i Nan-Chong) sagdes at have udfordret Kineserne ved at myrde en kinesisk Embedsmand. Nu erklærer den kinesiske Regering selv, at hin Embedsmand har begaaet Selvmord, yder en passende Skadeserstatning til Missionen og drager de kinesiske Drabsmænd til Ansvar. Mon Bladene nu vil tage denne »jesuitiske Morder« i sig igen?

Under Urolighederne ved Inventaroptagelsen blev, saaledes meddelte Bladene, to franske Præster, *Claude og Lacour*, arresterede og anklagede for at have skudt paa en Arbejder udenfor Saint Nicolas-Kirken. Det har nu vist sig, at de anklagede har handlet i berettiget Nødværge og derfor er bleven frikendt. Publikum modtog Dommen med begejstret Bifald. — Denne Berigtigelse har »Kristeligt Dagblad« ogsaa optaget.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Den højærværdigste Biskop, *Msgr. Johannes von Euch*, agter at firme i Svendborg den 17. Juni (2. Søndag efter Pinse) og i Odense den 24. Juni (3. Søndag efter Pinse).

Fredericia. Ifølge »Nationaltid.« skal Hr. Pastor *Schreiber* ved katholsk Kirke i Kolding under den 11. ds. være udnævnt til Præst ved St. Knuds Menighed i Fredericia. Rigtigheden af denne Meddelelse maa »Nationaltid.« indestaa for, da vi ikke selv har hørt noget desangaaende fra kompetent Side.

Frankrig. Et Telegram fra R. B. til Dagbladene meddeler endvidere om Kirkefølgelsen i Frankrig:

Nonnerne i Ursulerindeklosteret i Flavigny blev i Gaar af Gendarmerne med Magt drevne ud af deres Kloster, som de ikke vilde forlade godvillig. Priorinden nedlagde en højtidelig Protest mod Udvisningen, og den tilstedeværende Repræsentant for Biskoppen af Dijon exkommunicerede Gendarmerne og de Personer, efter hvis Ordre Gendarmerne handlede.

Rom. Enkedronning Marie Kristine af Spanien, Kong Alfons Moder, har bedt den hl. Fader om Tilladelse til at omdanne det Hus, hvorfra det mislykkede Attentat paa

det spanske Kongepar iværksattes til et Kapel. Paven har givet sin Tilladelse hertil.

Der har gaaet Rygter om et planlagt Attentat imod den hellige Fader i St. Peterskirken. Politiet efterlyser 3 Franskmand, som er sigtede for Delagtighed i Komplottet.

Første Pinsedag fandt i Nærværelse af den hl. Fader et højtideligt *Te Deum* Sted i det sixtinske Kapel i Anledning af det spanske Kongepars Redning fra Attentatet.

Den hl. Fader har gennem en speciel Kommission ladet overrække det spanske Kongepar en Bryllupsgave, som bestod i et en Meter højt Vievandskar, i cisileret massivt Sølv, forsynet med Miniaturer og orientalske Perler. Paa Etuiet ses baade Pavens og Kongens Vaaben.

»St. Johannes Broderskab« afholder Fælleskommunion i Anledning af Broderskabets Titularfest. Afd. »St. Johs«, Købh. Søndag den 24. Juni Kl. 8 Formd. i »St. Ansgars« Kirke, Bredgade.

Bestyrelsen.

Angvariusforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at understøtte dette betydningfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement modtages hos Grosserer A. Millech, Købmagergade 13 samt paa Postkontorerne. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kasserer, Cand. phil. Jos. T. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Juli begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Juni. 2. Søndag efter Pintse. — 18. M. Oktavdag. — 19. Ti. Juliane af Falksnieri, Jomfru. — 20. O. Oktavdag. — 21. T. Oktav af Kristi Legemsfest (Aloysius). — 22. F. Jesu Hjærte Fest. — 23. L. Leo den store, Pave og Kirkelærer.

Søndag den 24. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Johannes Døberens Fødsel (St. Hansdag). Vor højjærværdigste Biskops Navnedag. Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

Gudstjeneste paa Søndagen i Kristi Legemsfest Oktaven.

St. Ansgars Kirke. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Præd.; Kl. 8 Aften Festandagt. — I hele Oktaven holdes hver Morgen Kl. 8 $\frac{1}{2}$, højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt.

Torsdag den 21. Juni (Aloysius). Kl. 8 $\frac{1}{2}$, højtidelig Messe med Exhortation. Kl. 8 Aften højtidelig Slutningsprocession, hvori som sædvanlig sølgende Foreninger deltager: Begge Maria kongregationer, St. Josefs Gildet og Jomfruernes Forening.

Rosenkranskirken. Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse m. Præd. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Festandagt. I hele Oktaven holdes hver Morgen Kl. 8

højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt (med Novene).

Fredag den 21. Juni, Jesu Hjærte Fest. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ st. Messe; Kl. 9 Højmesse m. Præd.; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. Det allerhl. Sakramente er udstillet hele Dagen.

St. Anna Kirke. Kl. 6 og 8 stille-Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken og Procession; Kl. 8 Aften Festandagt. I hele Okta-ven hver Morgen Kl. 8 Sangmesse med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt.

Jesu Hjærte Kirke. Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Festandagt med Prædiken og Procession. Begge Maria-kongregationer deltager i Processionen.

Torsdag den 21., den h. Aloysius Fest, Kl. 10 Levitmesse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt.

Fredag den 22., Jesu Hjærte Fest. Kl. 6, 7, 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse. Det helligste Sakramente er udstillet hele Dagen. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Festandagt med Prædiken.

St. Josefs Kirke. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse med Prædiken; Kl. 3 Andagt.

St. Knuds Kapel. Kl. 7 Højmesse; Kl. 3 Andagt med Præd.

Immaculatakirken (Strandvej 91). Kl. 9 Højmesse; Kl. 2 $\frac{1}{2}$ And.

St. Andreas Kirken (Ordrup). Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken derefter Procession i Kollegiets Have. Kl. 5 Andagt.

St. Franciskus III. Orden holder Møde med Indklædning og Generalabsolution i St. Knuds Kapel Fredag den 22. ds. Kl. 8 Aft.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag d. 17. Juni Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Mandag den 18. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften sluttet Møderne før Ferien med Prædiken og Andagt. Adgang for alle.

Mariabørnsforeningen holder Fælleskommunion i St. Knuds Kapel Søndag den 17. Juni Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag d. 20. Juni Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Nothburgaforeningen holder Fælleskommunion Søndagen den 24. ds. Kl. 8 i St. Ansgarskirke.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Bredgade 35, Kbhvn., faas: Arnold: Efterfølgelse af Jesu h. Hjærte (2 Kr.); Eymard: Den guddommelige Eucharisti (Kr. 1,50); Ign. Schmid: Jesu Hjærte Andagten*) (Kr. 1,25 og med Guldsnit 2 Kr.); P. P. Alterets Sakramente à 25 Øre; Brinkmann: Den h. Aloysius af Gonzaga (1 Kr.); Waser: Den hl. Aloysius Liv (25 Øre); Rippel: Den katholske Kirkes Skønhed (Kr. 2,25).

Nyhed! I Kommission hos Boghandler E. Ronge (Falkoner-alle 63, Telefon Godth. 269 y.) er udkommet: Den rette Kristentro. Hovedforskellen mellem den katholske Kirkes og Protestanternes Lære. Pris 20 Øre.

*) Er fornylig ogsaa udkommen paa tysk (Bonifacius Druckerei, Paderborn.)

NB! Bopælsforandringer (Flytning paa Landet) bedes i Tidé meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor man flytter hen.

Uregelmæssigheder ved Bladets Forsendelse maa meldes paa Postkontoret. Det er Postvæsenets Pligt at skaffe de udeblevne Numre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 25.

Søndagen den 24. Juni.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — »Læge, læg dig selv!« — Jesu Hjærte. — Den rette Kristentro. — Giv Dig Tid! — Efterretninger fra Ind- og Udland: Ordrup. Sydamerika. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

4. Kirken er en Nødvendighed for Menneskeslægten.

Harnack bemærker i sit ovennævnte Værk: »Vi formaar ikke at forbinde vor Erkendelse af Tid og Rum med Indholdet af vort indre Liv i een Verdensanskuelse. Kun i Guds Fred, der er højere end al Fornuft, aner vi denne Enhed.« (S. 95.)

»Absolute Domme,« hedder det udførligere, (S. 11.) »formaar vi ikke at fælde i Historien . . . Historien kan kun vise, hvorledes det har været, og selv hvor vi klarlægger, sammenfatter og bedømmer det skete, tør vi ikke anmasse os at tro, at vi kan drage alméngyldige Værdibestemmelser ud fra vor historiske Betragtning. Disse er altid et Værk af vor Subjektivitet; dem laver vi med vor Følelse og vor Vilje, og den arge Misforstaaelse, at de kan bringes til Veje ved Erkendelsens Hjælp alene, den stam-

mer fra den lange Tid, da man ventede alt af Viden og Videnskab, og da man troede, at man kunde strække disse saa langt, at de omspændte og mættede alle Aandens og Hjertets Fornødenheder. Det kan de ikke. Centnertungt falder denne Bevidsthed i mange Timers anstrængte Arbejde paa vore Sjæle, og dog — hvor fortvivlet maatte det ikke staa til med Menneskeheden, hvis den højere Fred, som den attraar, og den Klarhed, Sikkerhed og Kraft, som den kæmper for, var afhængig af dens Maal af Viden og Erkendelse.« Disse Udtalelser er en ufrivillig Bekræftelse paa den Raadløshed, hvormed Kirkens Modstandere staar overfor de religiøse Spørgsmaal.

»Disse Harnacks Ord er det vel værd at lægge Mærke til, (siger Biskop Egger), fordi de er udtalte af en Mand, som man med Rette kan betegne som Profeten for den moderne, dannede Verdens religiøse Bevidsthed. Videnskaben beskæftiger sig med Kendsgerninger, Religionen hviler paa den indre Bevidsthed og begge bliver da stillet uafhængigt ved Siden af hinanden, saa at de endogsaa kan modsige hinanden. Os Katholiker bebrejder man vedholdende en lignende Modsigelse, idet man paastaar, at vor Tro hindrer os i frit at vurdere de videnskabelige Kendsgerninger. Men allerede den Forudsætning, at den kristelige Sandhed og den menneskelige Videnskab kunde modsige hinanden, er falsk. Vi anerkender alle utvivlsomme, videnskabelige Kendsgerninger, og dersom disse skulde stride mod vor Tro, maa de være skrøbelige. Men endnu er et saadant Tilfælde ikke forekommet, og kan aldeles ikke indtræde, fordi den samme Guds naturlige og overnaturlige Aabenbaringer aldrig kan modsige hinanden.«

Harnacks anførte Udtalelser erindrer uvilkaarlig Biskoppen om Du Bois-Reymonds bekendte: Ignoramus ignorabimus. »Begge ser, efter den kantiske Récept, Erkendelsens Grænser, hvor det religiøse Problem begynder. . . . Hvorfor gaar det saa svært med at slutte fra Skabningen til Skaberen, medens man paa det skabtes Omraade ofte slutter altfor hurtigt? Grunden ligger ikke i Erkendelsen, men i Hjertet og Viljen. Naar det drejer sig om naturlige Fænomener og Aarsager, saa arbejder Forstanden alene og derfor upaavirket. Naar det derimod drejer sig om en Slutning fra Skabningen til

Skaberen, saa er dette ogsaa en Erkendelsesproces, men endnu noget mere, det drejer sig om en religiøs Akt, nemlig om Anerkendelsen af et højere Væsen, mod hvem man har Pligter at opfylde. Derfor vil Forstanden alene ikke drage denne Slutning, Hjærtet og Viljen maa være med, ellers fører det ikke til Troen, hvor overbevisende end Grundene maatte være for Forstanden. Heri ligger den lærde Vantros Hemmelighed.«

De store Spørgsmaal: Hvorfra? — Hvorhen? har bestandig beskæftiget Menneskene. Erkendelsen alene kan ikke løse disse Problemer. Man lader dem da staa aabne, som om der ingen Løsning var mulig, og taler i ophøjet Stil om den store Verdensgaade. »Da de ikke vil tro, erklærer de Videnskaben og dermed overhovedet den menneskelige Erkendelses Bankerot i de Spørgsmaal, der er de allervigtigste og mest paatrængende, Spørgsmaalene om vor Tilværelses Udspring og Maal. Det tager sig sandelig tragisk ud, naar en af det religiøse Fremskridts mest fremragende Repræsentanter aabent tilstaar denne Videnskabens Utilstrækkelighed og udbryder i Klager: 'Centnertungt falder denne Bevidsthed i mange Timers anstrængte Arbejde paa vore Sjæle.' Der bliver sandelig intet andet tilbage, end at flygte ind i sit eget Indre, overlade Spørgsmaalets Løsning til Følelsen og Viljen og gennem en subjektiv Gerning selv at løse denne Gaade og at søge den uundværlige indre Fred i en ren individuel Religion.

»En saadan Religion kan maaske momentant tilfredsstille den lærde i hans Studerekammer og i den fine Salon, men den strækker ikke til, om den som aandelig Magt skal gribe ind i Kulturlivets Kamp. Ogsaa den smukke lille Buket evangeliske Sprog, som Harnack byder den moderne Verden som Kristendommens Væsen, vil kun styrke den lidt, maaske vil den endogsaa snart visne i hans egen Haand. Derimod lader der sig gennem denne Modsætning i den moderne religiøse Bevidsthed drage to Følgeslutninger, som viser, at dette religiøse Standpunkt umulig kan være det rigtige. For det første vilde det være en Ironi mod Kristendommen og dens Historie, en Ironi mod Menneskeandaen og dens utrættelige Forskertrang, en Ironi mod Skabningen og dens Opretholder, der-

som en flere-tusind-aarig Udvikling af den religiøse Bevidsthed og Erkendelse, dersom de største Aanders Bestræbelser, dersom Kristendommens Historie maatte afslutte med et: Ignoramus . . . Den anden Følge af dette Standpunkt er, at dette Ignoramus ikke i Længden vil være normgivende. Den religiøse Negation, som Tid efter anden tager Overhaand i de dannede Kredse, er et Sygdomssymptom ved visse Kulturperioder, saaledes som ogsaa de gamle Folkeslag oplevede det. Men for Menneskets inderste Natur er dette fremmed, ja uudholdeligt. Den beroliger ikke Sjælen, tilfredsstillter ikke dens Fornødenheder, og derfor maa vor Slægt ogsaa, dersom den ikke vil gaa til Grunde, igen arbejde sig ud heraf. Fra Tertullian stammer de bekendte Ord, at Sjælen af Naturen er Kristen. Sjælen har Fornødenheder, som kun kan finde sin Tilfredsstillelse i Kristendommen. Og Kristendommen, men sandelig ikke i Harnacks Miniaturudgave, er aabenbart bestemt til og i Stand til i fuldt Maal at yde Tilfredsstillelse. — Der skal her endnu kun i Korthed dvæles ved tre Hovedfornødenheder.

»For det første har Menneskene aldrig kunnet løsrive sig fra Spørgsmaalene: Hvorfra? — Hvorhen? Tanken om en fortsat Tilværelse efter Døden lever uudslettelig i Sjælen og fremmaner stadig paany Spørgsmaalet om, hvilken Lod der venter en. Hine, der mener at kunne skaffe sig Ro gennem en subjektiv Gerning, idet de enten indbilder sig, at der intet Hinsides gives, danner kun en forsvindende Brøkdæl af hele Menneskeheden. Resten føler, at denne indre Selvberoligelse kan være et farligt Selvbedrag. Sjælene længes efter at vide, hvorledes det virkelig ser ud hinsides, og hvad der maa ske, for at blive lykkelig der. . . . Endelig er der kommet en Lærer fra det Hinsides. Denne ene taler nu gennem sin Kirke til Menneskene, idet han sagde til dens Hyrder: „Hvem der hører Eder, hører mig. Som min Fader har sendt mig, saaledes sender jeg Eder.“

»For det andet er der i Mennesket en dyb sædelig Kløft mellem Aanden og Kødets og i Forbindelse hermed en Bevidsthed om Skyld og Nødvendigheden af en Forsoning med Gud. Harnack gaar hen over dette med denne

Bemærkning: „Det drejer sig om en Dualisme, hvis Oprindelse vi ikke kender, men som sædelige Væsener er vi overbevist om, at den, som den er stillet os, for at vi skulde besejre den i os og føre den til Enhed, ogsaa viser tilbage til en oprindelig Enhed og sluttelig i det hele og store vil finde sin Udligning i det godes virkeliggjorte Herredømme.“ (Harnack, S. 95). Skyldsbevidstheden, Boden, og Forløsningen og deres Forudsætning i Syndefaldet, tager Harnack intet Hensyn til, som stridende mod den moderne Bevidsthed. Saa let har alle Tiders Folk ikke taget disse Spørgsmaal. . . . Anelsen om, at uskyldigt Blod kunde sone Brøden, førte til de afskyelige Ofre af uskyldige Mennesker, navnlig af talløse Børn. At Bevidstheden om personlig Skyld særlig rører sig i Dødsstunden, bevidner de klassiske Forfattere, saaledes Plato, paa en ret gribende Maade i sin første Bog om »Staten«. . . . Kristus træder i sin Kirke frem for Menneskene med Ordene: „Min Fred giver jeg Eder, jeg giver Eder ikke som Verden giver.“

»Den tredje Fornødenhed er Ophævelsen af den sædelige Uorden i Mennesket, Dualismen mellem Sjæl og Legeme, som Harnack ogsaa anerkender. Hvorledes kan Menneskene, trods medfødte Svagheder og Mangler, trods Verdens, Kødets og Satans Fristelser, blive retfærdige og dydige? Harnack taler om Overvindelsen af Egenkærligheden og Pengebegærligheden, men dersom dette er alt, dersom det i den kristelige Sædelære bliver ved de blotte Ord, vil det ikke føre videre end Stoikernes Etik. De enkelte Mennesker, saavel som Folkeslagene trænger til Opdragelse; dersom de skal leve som Guds Børn, maa de opdrages enten af ham eller af en af ham indsat Autoritet. Denne Stedfortræder er Kirken, og der er aldrig paa Jorden set en Magt, som er i Besiddelse af saadanne Egenskaber til at være Folkenes Opdrager, som Kirken.« (S. 33 f.)

Overfor denne Kirke staar da dens mægtige Modstander, en Modstander, hvis Vaaben aldrig hviler, hvis Arm aldrig trættes, det er denne Verden. Men hvad er Verden, og hvor er Verden?

»Det Omraade, hvor Kirken skal løse sin Opgave, er Verden, d. e. Menneskeheden i den Tilstand, hvori den er

stedt ved vore Stammeforældres Syndefald og deres Efterkommeres Forhold. Denne Tilstands almindelige Kendetegn er Modsætningen mellem Aanden og Kødets, Forstandens Formørkelse, Viljens Svækkelse og som Følge heraf en Overvægt af de lavere Lidenskaber og Begæringer over de højere aandelige Kræfter.

»Naar man bruger Udtrykket Verden i denne almene Betydning, saa strækker dens Omraade sig langt videre end den almindelige Sprogbrug antyder. Den strækker sig ogsaa ind i Guds Rige og i de troendes Hjerter. Naar Kristus siger: »Guds Rige er inden i Eder,« saa kan man sige det samme om Verden. I enhver Kristens Hjerter findes der endnu en Krog, som hedder Verden, d. v. s. en større eller mindre Sum af uheldbredte Skrøbeligheder og endnu ikke besejrede daarlige Tilbøjeligheder. Kampen mellem Kristus og Verden maa føres i hvert enkelt Hjerter.

»Hvad der i Almindelighed kaldes Verden, er den mod Kristendommen stridende Tænkemaade og de deraf følgende Bestræbelser for at bekæmpe denne. Herren har givet sit Rige en synlig Organisation. For den antikristelige Verdensaand, der ikke hører med til den guddommelige Verdensplan, gives der ikke en eneste særlig Institution i det menneskelige Samfund, som staar til dens Raadighed. Men hvad den ikke ejer, det røver og erobrer den. Der gives ingen Faktor i det offentlige og sociale Liv, som den ikke har vidst at bemægtige sig, og med stor Fordel at benytte mod Guds Rige. Staten er saaledes en af Guds Indretninger, og Øvrigheden er Guds Stedfortræder, men man erindre blot, hvor ofte Statsmagten siden Faraos og Neros Dage er bleven anvendt som en Krigsmaskine mod Guds Rige. Ligesaa forholder det sig med Videnskaben og Kunsten, med Skolen og Dannelsen, kort sagt med alt, selv med Religionen. Hvor mægtigt har ikke de falske Religioner modarbejdet den sande, lige fra den Dag det første Afgudsbillede rejstes! »Hvem der ikke er med mig, er imod mig.« Alt, hvad der er forvendt og uordnet i Verden, fylder sig om Verdensaandens Faner og tager, bevidst eller ubevidst, middelbart eller umiddelbart, Stilling mod Guds Rige. Derfor Stifterens Ord: »Verden hader Eder.« Ikke saaledes at forstaa, at alle Mennesker maa hade os, men

hvad der er i dem af det, Evangeliet kalder Verden, hader hos os det, der kaldes Guds Rige. Selv naar Verden smigrer os, ligger dette Had gemt under Smigrerierne.

»Det er allerede svært, næsten umuligt, at danne sig en fuldstændig Forestilling om det, man i Almindelighed kalder Verden. Det overstiger i hvert Fald de menneskelige Evner med en lige Linje at drage Grænserne mellem Guds Rige og Verden. Den mest dybtgaaende og afgørende Forskel er den, der findes mellem Guds Børn og Verdens Børn, mellem dem, der er i Naadens Stand og dem, der er i Syndens Stand. Her kan dødelige Mennesker ikke dømme. Vi frygter med Grund, at der ogsaa i Kirkens Skød gives mangé Fordømte, men haaber ogsaa, at der udenfor den gives mange Retfærdige, Mennesker med god Vilje. Kardinal Manning forsikrer, at han har optaget Hundreder af Konvertiter i Kirken, som havde bevaret deres Daabsuskyld Med Hensyn til den aabenbarede og af Kirken forkyndte Sandhed, kan vi vel opdage, hvem der antager og bekender sig til denne, og betragte de øvrige som vildfarne. Men det unddrages stadig vor Dømmekraft, hvilke der farer vild ved egen Skyld og Efterladenhed, og hvilke der uden Skyld er i Vildfarelse. Dertil kommer endelig Adskillelsen mellem hine, som rolig bliver i deres Vildfarelser uden at bekymre sig om Kirken, og hine, der som udprægede Fjender erklærer den Krig.« (S. 39).

»En enkelt Grænse lader sig vel med Sikkerhed drage, nemlig med Hensyn til at høre til den synlige Kirke. Og Kirken forbeholder sig Retten til at dømme om Optagelse i denne eller Udstødelse af den. Det er ganske vist kun en disciplinær Forholdsregel, men en ganske uundværlig.« (S. 41.)

»Endelig maa det bemærkes, at Borgerne i begge disse Riger ikke lever adskilte som to Staters Indbyggere, men staar i mere eller mindre snævre Forbindelser (Familjen, Kommunen, Staten.) Heraf følger en tredobbelt Pligt for Borgerne i Guds Rige. For det første maa de arbejde sammen med de andre, for at fremme det almene Velfærd, dernæst bevare deres Frihed og Selvbestemmelse i religiøse Spørgsmaal, og endelig leve efter Grundsætningen: »Hvad

Du ikke vil, man skal gøre mod dig, det skal Du ikke gøre mod andre.«

»Naar der er Tale om Verden i Modsætning til Kirken, saa tænker man i Almindelighed paa hin Del af Verden, som træder op mod Kirken med et særlig udpræget Fjendskab. Og selv om denne i og for sig kun udgør en Brøkdal af Verden, saa kan den erfaringsmæssigt regne paa, at i alvorlige Tilfælde vil alt, hvad der hedder Verden, staa ved dens Side. »Verden hader eder.« Det er mærkværdigt, hvorledes disse Ord bestandig oplever nye Bekræftelser. Paa det religiøse Omraade er Kløften mellem Kristendommen og Atheismen den dybest tænkelige, og man skulde mene, at overfor den var Adskillelsen i to Lejre uundgaaelig. Men i Virkeligheden udjævnes Kløften overfor den katholske Kirke. Ikke uden Undtagelser, men dog som Regel, har den alt imod sig, som ikke er katolsk. Atheister, Semiter, Antisemiter og Kristne af alle Afskygninger finder hinanden i den samme Hær, som bliver ført mod Kirken. Den var og er og bliver et Tegn, som vil blive modsagt.« (S. 43).

(Fortsættes.)

„Læge, læg dig selv!“^{*)}

(Luc. 4, 23.)

Man kunde vel næppe slaa sig selv bedre paa Munden, end »*Krist. Dagbl.*« gør det i sit Nr. for 26. Maj. I en kort Notits i Tilknytning til Telegrammerne om den spanske Konges nær forestaaende Bryllup er der Tale om Prinsesse Enas »Omvendelse« (sic!). For det smarte Organ for Indre Mission er det paa Forhaand en afgjort Sag, at Prinsessen aldrig kunde gaa over til den katholske Kirke af Overbevisning. I Skriften siger Herren, at »han er den, som ransager Nyrrer og Hjærter« (Joh. Aab. 2, 23). Men »*Krist. Dagbl.*« tror jo i det mindste saa vidt at være indviet i Guds Riges Hemmeligheder, at det uden videre har Lov til at kalde Prinsesse Enas Overgang for en »Omvendelse« med Anførselstegn.

Og hvorledes bærer Bladet sig ad for at bevise sin

*) Forsinket af Mangel paa Plads. Det samme gælder »Den rette Kristentro«.

Paastand? »Den Formular«, hedder det, »Prinsesse Ena maatte fremsige, da hun den 7. Marts i San Sebastiano afsvor sin »Tro« (sic!), havde følgende Ordlyd«, — og saa anfører »Krisl. Dagbl.« kun en Snes Linier af den Trosbekendelse, som den katholske Kirke bruger ved Optagelse af Protestanter i Kirken, nemlig kun Indlednings- og Slutningsordene af Trosbekendelsen; selve Hovedsagen, den egentlige Trosbekendelse, de enkelte Trossandheder, forties ganske. Og saa har »Kr. Dagbl.« den Dristighed at tilføje: »Intet vidner vel mere om Papismens Hulhed end det Faktum, at den kan tage en slig »Omvendelse« (sic!) for god.«

Ja, naturligvis, naar »Kr. Dgbl.« selv gør et saa stort Hul i Formularen, saa er jo en slem Hulhed den naturlige Følge af den dristige Fortielse; men er det saa *Papismens Hulhed*?

Enhver, som kender noget til omtalte Trosbekendelse, véd, at Indlednings- og Slutningsordene næsten kun er dens negative Del, — Afsværgelsen, medens det som staar derimellem er den positive Bekræftelse af den katholske Kirkes enkelte Troslærdomme. »Kr. Dgbl.« lader altsaa, som om Kirken nøjedes med at faa sine Konvertiter til at afsværges Vildfarelsen uden at de behøvede at bekræfte nogen positiv Bekendelse. Har man set Mage til Fordrejelse af Sandheden?

Men lad os engang se, hvad for en Fremgangsmaade Lutheranerne bruger, naar nogen gaar over til dem. Under den saakaldte »Løs-fra-Rom«-Bevægelse i Østerrig lød det jo stadig fra de lutherske Emissærers Mund: »Bort fra Rom! Der behøves ikke andet end eders Underskrift paa den (i Beværtningen) fremlagte Liste, og I er Luthers frie Disciple, frie for Trostvang, frie for tvungent Skriftemaal, fri for Faste, og hvis I lever i et ulykkeligt Ægteskab, kan I søge Skilsmisse og gifte eder med en anden!« Dejlige Ord! Og der er aldrig Tale om at allægge en bestemt Trosbekendelse. Blot man er ked af »Roms Aandstyranni«, saa er det nok! — Den østerigske *Franco Stein* stod frem i Parlamentet og sagde: »Jeg er Katholik, men vil nu være Protestant; men jeg gaar aldrig i Kirke, fordi jeg væmmes ved enhver Kirke, af hvilken Bekendelse den end er,« —

og han modtoges med aabne Arme i den lutherske »Kirke«.

Og er det andet Steds anderledes? Er nogen en tilstrækkelig daarlig Katholik, er han ked af at gaa i Kirke og til Skrifte, ønsker han at gifte sig til Trods for Kirkens Ægteskabshindringer, saa behøver han kun at betro sig til en protestantisk Præst, og uden videre Ceremonier og Om-svøb er han Fuldblods-Protestant. Den negative Overbevisning om, at den katholske Kirke forlanger for meget, er fuldtud tilstrækkeligt!

Derfor, kære »Krist. Dagbl.«, tilraaber vi Dig med Rette: »Læge, læg Dig selv!«

P. G. Schmiderer.

Jesu Hjerte.

I Verdens Tummel finder Du
af sande Glæder faa;
hver ædel Tanke i vor Hu
Selvsygen vige maa.
Men søger Du et *ædelt* Hjerte,
som slaar af Kærlighed,
som tænder hist en Livets Kærte
for Dig til Salighed:

Saa bliv ej længer fjærn i Smerte
fra Herrens naadefulde Hjerte! .

Og naar Dig her paa Livets Vej
haardt saarer Modgangs Sværd,
naar mørke Dage nærmer sig,
som Torne i sig bær,
naar Vennerne Dig haanligt fly,
da Lykken Dig forlod, —
til Jesu Hjerte hen Du ty!

Det Alle aabent stod:

Det maa jo lide samme Smerte
Og bliver dog — et *ædelt* Hjerte.

N. N.

Den rette Kristentro.

Hovedforskellen mellem den katholske Kirkes og Protestanternes Lære.

I Kommission hos Boghandler *E. Ronge*, Falkonerallé 63 (Telefon Godthaab 269), er ovenstaaende lille Piece paa c. 30 Sider udkommen og faaes for den billige Pris 20 Ø. I Forordet bemærkes, at Hensigten med Udgivelsen er den, i Korthed og let fattelig Form at fremstille Hovedforskellen mellem den katholske Kirkes og Protestanternes Lære, da det jo er en ubetinget Nødvendighed for en Katholik i et konfessionelt blandet Land ogsaa at have sikker Kundskab om det anderledes troende Flertals Religion, i Fald han vil kunne gøre Rede for sin egen Tro og »vide, hvorledes det bør ham at svare enhver« (Kol. 4, 6.) paa uventede og forvirrede Angreb paa den.

Hovedvanskeligheden ved en saadan Sammenstilling og Sammenligning mellem den katholske og den protestantiske Lære, er selvfølgelig den, at medens det bestemt og klart kan paapeges, hvad der er katholsk Lære, saa er det modsatte Tilfældet med Protestanternes Lære; thi blandt Protestanterne gives der jo en Mængde hverandre modsigende Sekter, hver med deres mere eller mindre kristelige Lære; saa at man hvert Øjeblik kunde vente, at en eller anden vilde komme og svare: Ja, men saadan lærer vi slet ikke! Derfor tilføjer ogsaa Forf. i en Anmærkning: »Ved Protestanternes Lære forstaaes her den Lære, som gode og troende Lutheranere plejer at holde sig til.« Det er jo ogsaa det, som nærmest fortjener at blive taget Hensyn til.

I 8 Afsnit gives der da under 38 Spørgsmaal korte og klare Svar paa, hvad den katholske Kirke og hvad Protestanterne lærer om den hellige Skrift og Ovesleveringen, om Menneskets Tilstand efter Syndefaldet, om Menneskets Retfærdiggørelse og de gode Gerninger, om Kirken og dens Indretning, om Sakramenterne, om Afladen og Skærsilden

og om Helgendyrkelsen, idet der hver Gang tilføjes nogle kortere eller længere Bemærkninger til hvert Spørgsmaal. Det ottende Afsnit er en ypperlig Resumé af alt det forudgaaende.

Dette lille Hefte egner sig paa Grund af sin Prisbillighed til Masseudbredelse ikke blot blandt Kathotiker, hvad Forfatteren udtrykker som sin egentlige Hensigt, men ogsaa blandt Protestanter, der her igennem paa en nem Maade vil faa en bedre Forstaaelse af det største og ældste kristne Trossamfund, den katholske eller almindelige Kirke.

Den eneste Anke, der kunde fremsættes mod Heftet eller dets Udgiver, er den, at ikke blot Omslaget, men ogsaa Hefkets sidste Side er aldeles blankt; det burde være benyttet til Anbefaling af vor katholske Litteratur og vore Tidsskrifter. Men det kan jo indhentes i et forhaahentlig ret snart udkommende andet Oplag.

Ogsaa et interessant Dokument.

Under Overskriften:

Om Aflevering af »papistiske Bøger« til Kronborg Slot

læses i »*Kirkehistoriske Samlinger*« 5. R. 1. B. S. 633 nedenstaaende:

Et af de sidste Aar, Kong Frederik II. levede, udgik der følgende Befaling til Lensmanden paa Roskildegård (Niels Parsberg):

Frederich thend Anden medt Gutz Naade Danmarckis, Norgis, Wendis, och Gottis Konningh.

Wor Gunst tillfornn. Wij bede thig og wille, ath thu strax forschicker hiid till wortt Slott Kroneborg *alle Papistische Bøger*, som finds paa wor Gaardt udi Roschild udi huis Inuentarium, thu ther halfuer annamitt, saa the strax mett thett förste kunde hiid komme. Ther medt schier wor

wilge. Befalendis thig Gud. Schreffuitt paa wortt Slott
Kroneborg then ij Dag Junii Aar Mdlxxxvij. Under wort
signett.

Friederich.

Man forsynder sig næppe mod Kong Frederiks Minde
ved at paastaa, at hverken han eller Befalingsmanden paa
Kronborg agtede at fordybe sig i middelalderlig Theologi,
Hensigten med Indsendelsen af Bøgerne har da sikkert
været en ganske anden. Men hvilken? Ja, det overlades
til Læserens Formodning! Men til Vejledning kan bemær-
kes, at i Christian IV's Tid brugte man gamle Membraner
til Hylstre om Fyrværkerisager.

Saavidt Meddelsen i »*Kirkehistoriske Samlinger*.« Ikke sandt?
Et interessant Dokument, hvori vi efter Meddelerens Anvisning
kan skimte, hvorledes man her til Lands efter Reformationen
sørgede for den højeste Oplysning ved som Fyrværkerihylstre
at bruge gamle Bøger og Haandskrifter, som Munkene i sin Tid
med største Omhu og Flid havde arbejdet paa, og som man nu
til Dags vilde betale med dyre Penge for at erhverve dem til
Bibliothekerne.

Giv Dig Tid!

Giv dig Tid til at forrette din Morgenbøn og bede Gud
bevare dig for alt ondt, saa at Du i Sandhed maa kunne
arbejde til hans Ære.

Giv dig Tid til at være venlig mod enhver. Et Smil,
et venligt Ord falder som en Solstraale paa vore Omgivelser.

Giv dig Tid til at være forekommende. Et venligt
»Tak« eller »Undskyld« berøver dig intet af din Værdighed;
den sande Høflighed bestaar i at vise andre Venlighed paa
en elskværdig Maade.

Giv dig Tid til at tænke paa de Trængende og Gamle.
Agt de graa Haar, selv om de vokser paa en Tiggers Hoved.

Giv dig Tid til at vælge dine Venner med Eftertanke;
der gives vigtigere Ting at tage med i Betragtning end det
Ydre.

Giv dig Tid til at veje dine Ord, før Du taler, eller før Du skriver et Brev, for at Du ikke skal saare en andens Følelser. Giv dig Tid til at udføre selv de mindste Ting godt. De store Pligter lærer man først at opfylde, naar man har været nøjagtig i Opfyldelsen af de smaa.

Giv dig Tid ikke alene til at begynde Dagen med Bøn, men ogsaa til om Aftenen at takke Gud for hans Naade, og overgiv dig for Natten til hans faderlige Beskyttelse.

Og frem for alt: Giv dig Tid til i Ord og i Gerning og under alle Forhold at være en god Kristen.

Spild ikke dine bedste Aar i Verdens, Kødets og Satans Tjeneste. Tænk paa din Skaber i din Ungdoms Dage.

Th. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. Vejret begunstigede i særlig Grad den Procession til Kristi Legems Forherligelse, som Søndagen d. 17. Juni afholdtes i St. Andreas-Kollegiets Have i Ordrup. Himlen var straalende blaa, kun stribet af enkelte hvide Skyer, og Brisen netop saa stærk, at den hindrede Varmen i at blive trykkende. — Det manglede da heller ikke paa Deltagere i Optoget. Mange var mødt fra selve Ordrup og Charlottenlund, andre var kommet tilrejsende fra København, og den lille Kirke kunde næppe rumme de mange andægtige.

Efter Højmessens satte Processionen sig i Bevægelse og naaede gennem Haven, der i Dagens festlige Anledning var smagfuldt smykket med Blomsterkurve og brogede Bannere, Gaardspladsen, hvor et Alter var rejst under aaben Himmel. Herfra uddeltes den sakramentale Velsignelse, hvorpaa Optoget gennem Haven atter vendte tilbage til Kirken...

Vel var denne lille Kristi Legems-Procession næppe mere end en Afglands af de katholske Landes mægtige Processioner. Men vi danske Katholiker kan med Rette trøste os ved, at selv det mindste har Værd i Guds Øjne, naar det udføres til hans Forherligelse.

Og her var virkelig gjort, hvad gøres kunde, for at ære det hl. Sakramente!

Sydamerika (*Negerbiskop Gomes Pimenta*.†) I Sydamerika tæller den katholske Præstestand ikke saa faa Negre. Den eneste Neger imidlertid, som er naaet til Bispeværdigheden, var Msgr. Silverio Gomes Pimenta, Biskop

af Mariana i Brasilien, som fornylig er afgaaet ved Døden. Msgr. Pimentas Forældre var Slaver, og som Dreng maatte han døje megen Nød og Elendighed. Da han endelig blev optaget i et Seminar erhvervede han sig alles Agtelse og Kærlighed ved sin overordentlige Begavelse, sin store Flid og sin ædle Karakter. Senere viste han sig som en meget ivrig, opofrende Præst, som en klog, og for sine undergivnes Vel utrættelig arbejdende Biskop. Desuden var Msgr. Pimenta en fremragende Lærd, en udmærket Orientalist, en særlig god Kender af de semitiske Sprog og en Autoritet paa Bibelstudiets Omraade. Han nød stor Anseelse hos den hl. Stol. — Biskop Pimenta naaede en Alder af 65 Aar.

Unio. Torsdag den 28. Juni afholdes Sammenkomst med Keglespil samt Generalforsamling i Frederiksberg Selskabslokaler, Allégade Nr. 10.

Keglebanen aabnes Kl. 6 og Generalforsamlingen begynder Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

† Min kære Hustru, MAREN KIRSTINE HENRICHSEN, f. Hansen, afgik ved Døden paa St. Josefs Hospital den 14. ds. Min hjærteligste Tak til Alle for den kærlige Deltagelse under min kære Hustrus Sygdom og Begravelse.
L. Henrichsen.

Angariussforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at understøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement modtages hos Grosserer A. Milleh, Købmagergade 13 samt paa Postkontorerne og i alle Boglader. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kassere, Cand. phil. Jof. T. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Juli begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Johannes Døberens Fødsel (St. Hansdag). Vor højærværdigste Biskops Navnedag. Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte. — 25. M. Vilhelm, Abbed og Bekender. — 26. Ti. Johannes og Paulus, Martyrer. — 27. O. Basilius, Biskop og Kirkelærer. — 28. To. Leo II. Pave og Bekender. — 29. F. Petrus og Paulus, Apostle (fejres paa Søndag). — 30. L. Pauli Ihukommelse (Vigiliefaste).

Søndag den 1. Juli. 4. Søndag efter Pintse. Ihukommelse af vor Frelsers kostbare Blod. Apostelfyrsterne Petri og Pauli festlige Mindedag. Kollekt af Peterspenge i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 8 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 8 Andagt.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{1}{2}$, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg.....	Kl. 7 $\frac{1}{2}$	Kl. 10	Kl. 3
Randers.....	» -	» 10	» 5
Silkeborg.....	» -	» 9	» 2
Aarhus.....	» 6 $\frac{1}{2}$ og 7	» 10	» 7
Horsens.....	» 8	» 10	» 3
Fredericia.....	» 7	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Vejle.....	» 7	» 9	» 3
Kolding.....	» -	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Esbjerg.....	» -	» ?	» ?
Odense.....	» 8	» 10	» 3
Svendborg.....	» -	» 10	» 3
Mariebo.....	» -	» -	» -
Næstved.....	» -	» 9	» -
Helsingør.....	» -	» 10	» 5
Roskilde.....	» 7	» 9	» 5

Gudstjeneste paa Holmegaard. Søndag den 1. Juli Messe med Prædiken Kl. 9 $\frac{1}{2}$; Eftermiddag Kl. 4 Katekese.

Litteratur. En anden Nyhed: A. U. Ramsing: **Mindre Lærebog i Historie.** (Trykt som Manuskript.) I. Bind: Oltid og Middelalder. II. Bind: Den nyere Tid. (Faas hos Søstrene, Toldbodvej.)

Korrespondance: »Nothburga«. Tak for det tilsendte! Skal blive anvendt som ønsket.
Red.

Trykfejl. I Artiklen om Pastor Brandt, Side 413, Linje 9: Livsglabe, læs: Livsglæde; L. 17: ubeskrivelige, læs: ubestridelige; L. 20: fornetiske, læs: fonetiske.

NB! Bopælsforandringer (Flytning paa Landet) bedes i Tide meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor man flytter hen.

Uregelmæssigheder ved Bladets Forsendelse maa meldes paa Postkontoret. Det er Postvæsenets Pligt at skaffe de udeblevne Numre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Miltch, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 26.

Søndagen den 1. Juli.

1906.

INDHOLD: Catholicismens Poesi. — Historisk Litteratur. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Svendborg. Odense. Kolding. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismens Poesi.

Et Foredrag.

Det er muligt, at en eller anden af mine Tilhørere paa Forhaand føler sig lidt ængstet af dette Foredrags Titel: »Katholicismens Poesi«; thi Idéforbindelsen bringer let Tanken hen paa Ordene: poetisk Katholicisme. Derfor vil jeg straks begynde med at sige, at lige saa vederstyggelig jeg finder en Kristendom, som kun er bygget op paa artistisk Stemning og profant Skønhedsbegær, lige saa naturligt, berettiget — ja, uundgaaeligt finder jeg det, at Katholicismen paavirker poetiske Gemytter poetisk — og derved, hos skabende Aander, giver Stødet til Frembringelsen af Kunst...

Egentlig staar al værdifuld Kunst i Forhold til vor hl. Kirkes Lære. Dermed mener jeg selvfølgelig ikke, at for Eksempel Digteren behøver at forsvare eller udvikle et bestemt Dogme eller at skildre katholske Forhold; men hans Idé — den, der bærer Værket — maa være udsprun-

gen af en Tankegang, Katholicismen kan vedkende sig (hvad enten Kunstneren aner dette eller ej). Grunden til, at saa megen pragtfuld Kunst (litterær og bildende) i vor Tid kun vækker Kulde, Sørgmodighed eller Bitterhed i os, er den, at den er *ukatholsk*, født af en Aand, der intet har med Katholicismen at gøre. Straalende bengalske Blus, »golde«, unyttige Lysfænomener — hvad er de mod den klare, varmende Lue? Al lødig, al *blivende* Kunst bærer i sig en Gnist af den hellige Ild, som brænder i Rafaels, Dantes og Donatellos Værker...

Lutherdommen (den Sekt, vi her i Danmark kender bedst) er som en næsten øde, graa Sal at vandre igennem. Træder man ind i en af vore Landskyrkjer, saaledes som de er flest, føler man det, som er man stillet Ansigt til Ansigt med selve Trossamfundets Symbol: *Kulde* stiger i Vejret fra Gulvet, siver ud fra de hvidkalkede, nøgne Vægge, løfter sig som en usynlig Em fra Stolestaderne uden Knælebænke, straalere fra Alteret med de fattige to Lyseslæder ud over Korets Buer. Kulde og Tomhed — det er, hvad et luthersk Gudshus rummer...

Der er koldt derinde, for man føler intet til Samfundet med ham, for hvis Skyld Kirken er bygget. Ingen Lampe, ingen Blomster, ingen Billeder! Kun en Prædikestol, der — karakteristisk nok — er *Pragtstykket*, og et Offerbord, som ingen Berettigelse har, hvor man hverken *kan* eller *vil* ofre....

Der er tomt — som i et Musæum, Folk kun sjældent besøger — intet af den Hjemmets næsten *levende* Hygge, det katholske Kirkerum ejer. Man *samles* ikke i en luthersk Kirke — man *kommer blot sammen*....

Kulde og Tomhed — det er Døden! —

Men saa Modsætningen: Varmen, Fylden, Andagtsstemningen — *Livet!* —

Jeg mindes den første Gang, jeg overværede en katholsk Gudstjeneste; det er nu mange Aar siden, men Tiden har ikke udsløttet det stærke Indtryk. Det var Pinsedag. Fra en støvet, solbagt Gade traadte jeg ind i det kølige Kirkerum, som straalende i al Festdagens Pragt. Orgelspil og Korsang bruste mig i Møde — et Væld af Farver ramte

mit Blik, saa at jeg næsten følte mig svimmel. Først lidt efter lidt blev jeg klar over, hvad jeg saa, og hvorledes dette virkede paa mig.

Jeg havde allerede før hint Kirkebesøg læst mange katholske Skrifter, baade gamle og ny — var nogenlunde vidende om Kirkens Lære og Kirkens *virkelige* Historie; men først denne Pinsedag blev Katholicismen *levende* for mig! Thi ogsaa *vor* Gudstjeneste, ogsaa *vore* Kirkebygninger symboliserer . . .

Det, der greb mig stærkest, var det Præg af ældgamme *Tradition*, som allevegne tvang sig ind paa mig. Jeg saa et Alter med en Lampe foran — en Lampe, hvis Form pegede Aarhundreder tilbage, kaldte Katakomberne, Middelalderens Kirker og Kapeller frem for min Fantasi; det var mig, som havde den lille blaffende Lue deroppe trofast brændt og vaaget — Dag efter Dag og Nat efter Nat — i umindelige Tider . . . i Sekler . . .

Saa var der Præsten og Kordrengene — i Dragter, jeg hidtil kun havde set paa Billeder — Billeder af gamle Mestre. Deres Klædebon var Før-Renæssancens fodlange, figurløse Kjortel, og paa Præstens Kaabe saa jeg Symboler, som, jeg vidste, allerede Oldkirken havde anvendt. Jeg saa den store, tunge Messebog i *Brug* (Magen til den havde jeg set paa oldnordisk Museum, udstillet som Kuriositet) . . . jeg saa Monstransen, Tabernaklet, de brændede Vokskerter.

Og over mig hørte jeg den *latinske* Korsang — Hymner og Svar paa Præstens *latinske* Messen. Saaledes — vidste jeg — det i henved 2000 Aar havde været *Brug* i den katholske Kirke at fejre Gud, at holde en »Tjeneste« til hans Ære! —

Dette *historiske* Indtryk overvældede mig ganske; thi ikke i *nogen* protestantisk Kirke havde jeg følt Antydning deraf. Nu, endelig, var jeg kommen derhen, hvor Kristendommen — den af Frelseren direkte udstraalende Kristendom — Apostlenes, Martyrernes, Anakoreternes og Mystikernes Kristendom — fandtes.

Det *følle* jeg hin Dag stærkere, end alle *Fornuftgrunde* tilsammen kunde have indgivet mig det! — —

Katholicismen er i Besiddelse af *Ærverdighedens Poesi!*

Det næste, der slog mig, var Kirkerummets *Enhedsstemning*. Alt herinde drejede sig saa afgjort om Alteret — pegede hen paa det. samlede sig om det — at Prædikestolen helt traadte i Skyggen. Og det var Højalteret — Jesu Kristi Symbol — der dannede dette Centrum, et slaaende Bevis paa, at Frelseren *er* og *bliver* Romerkirkens *solus dominus, solus altissimus*; om det Rum, hvor hans Legeme og Sjæl i Brødets Skikkelse opbevaredes, var alt det højtideligste, skønneste og festligste dynget sammen: Blomsterne, Lysene, de udskaarne Billeder . . . foran det brændte den evige Lampe og bølgede Røgelsen . . .

Og saa alle disse Mennesker paa Knæ — alle disse *bedende*! Der gik som en Vekselvirkningens Strøm mellem dem og Præsten, og — gennem ham — mellem dem og Gud. Dette var virkelig en *Gudstjeneste*! —

Med Kuldegysen mindedes jeg Søndage i protestantiske Kirker, hvor Døden aabenlyst hersker. Aabenlyst, anerkendt — thi selve Præsten klæder sig jo i Dødens Farver. Enkelte Lapper fra bedre Tider har Lutheranismen reddet med over i Fattigdommen. Men hvor de virker grelt afstikkende — som Guldmorsstumper paa en falmet Hvergarnskaabe!

Og hvor der — til Trods for den højt priste danske Menighedssang og danske Liturgi — er forfærdende lidt af Samvirken mellem Kirkegængere og Præst: Midtpunktet — *Offerbordet* — mangler. Som Modsætning hertil kan stilles den Meddelelsesinderlighed, der — under Forvandlingen, Brødets Fremvisning og Kommunionen — findes mellem Præst og Menighed i den katholske Kirke. I den lutherske *tales* om Gud — den strenge og frygtelige, den milde og barmhjertige — om Herren, langt borte bag Himlens Skyer. Men man er ham ikke *nærmere* i Kirken end andre Steder.

Det er først og fremmest *det*, der spreder Kulde over et luthersk Gudshus — gør det til en ret fremmed og ligegyldig Bygning for Menigheden . . .

Dette stod mig klart allerede den første Gang, jeg overværede en katholsk Messe; og jeg sagde til mig selv: Katholicismen er i Besiddelse af *Livets Poesi*! —

Hvor rigtig den Tanke var, følte jeg et Par Aar senere, da jeg traadte ind i den protestantiske Maria-Kirke i Lübeck. Der stod alt, som det havde staaet for Aarhundreder siden; Byens brændende Kærlighed til sig selv havde afholdt Kirkestormere fra at øve noget Hærværk, Helgenbilleder og andet »hæsligt Papisteri« smykkede endnu de gamle Mure. Men alligevel stod *Dødskulden* under Hvælvingerne; det dejlige Kirkerum var kun et *Museum*...

Og hvorfor?

Fordi *det*, der helliger en Sal og gør den til et Tempel for den Korsfæstede, manglede. Der var ikke menneskeøde — tværtimod! Midt i Sommertiden, som det var, vrimlede der af Turister; men ingen andægtige, ingen Gud søgende, ingen bedende fandtes derinde. Ingen Lampe holdt Vagt foran det Allereiligste, ingen gammel Røgelseduft signede Luften, ingen Skriftestole kaldte paa Syndere...

Kirken ejede vel en Stemning — men det var Ruinens, Forfaldets Poesi. —

Dette er — mest umiddelbart slaaende — Forskellen paa Lutheranisme og Catholicisme: *Sekten staar uden Forhold til den før-lutherske kristne Kultur!* —

Kirkens Krav til hvert enkelt Menneske er i og for sig *haarde og nøgterne*: Du *skal* — Du *maa* ikke!

Men de føles — trods deres Barskhed — som Udtryk for en høj — en evig Sandhed, som Udslag af en alt overskuende, kærlig og harmonisk Vilje... en Vilje til det gode — eller som Carlyle siger: *Ordenen* — i det jordiske Liv. Derfor bliver Opfyldelsen af denne Vilje noget skønt, noget dybt poetisk, som Kunstnerne Middelalderen igennem har forherliget. Hundreder af Malerier, Træskærerarbejder, Skulpturer og Glasmosaiker priser *den katholske Dyd*...

Gaa blot igennem et Galleri eller ind i en katholsk Kirke, som har haft Midler til at smykke sig med Kunst, og De vil se, hvorledes Billed efter Billed viser hellige Mænd og Kvinder under Udøvelsen af deres Dyd — eller lidende for den; skønnere, dybere Værker end dem, Lidelserne for Idealets Skyld har inspireret, ejer Verden ikke! —

Men Lutherdommen slog hos sine Tilhængere Helgenbegejstringen — og Begejstringen for de Hellige — ihjel! —

Der er over denne sachsiske Aandsdemokratisme et Had til alle dem, som vil gøre mere end strengt nødvendigt... en platfodet Uvilje mod Genialiteten, saaledes som den kan vise sig hos de dummeste og mest uvidende, den *Hjertets* og *Viljens* Genialitet, som kaldes Hellighed. — Mennesket var ikke blevet til for at lide! — lærte Altmeisteren fra Wittenberg — men for at følge sin Natur. Andet forlangte Vorherre i Grunden ikke... eller rettere sagt: hvad der var derudover, var af det onde: Hovmod, Ringeagt for Frelserens Forsoningsdød o. s. v. Kort sagt: Luther og hans Lærlinge tog Idealismens Duft af Kristendommen, trampede den flad... gjorde den til Spidsborgermoral. Karakteristisk nok lyser Cranachs Malerier — sammenlignet med den katholske Holbeins — af Aandsforladthed...

Dog Kristendommen er ikke blot en *Lov* — den er ogsaa en *Forjættelse*. Dyden faar sin Belønning, Sejrskransen venter den trofaste Stridsmand... efter Martyrdøden kommer Martyrkroningen.

Ogsaa *den* har inspireret til Kunst. Hvor straalende dejlige er ikke Prærafaelitismens Paradisbilleder, hvor rørende yndefuld Fra Angelicos Maria-Kroning, hvor majestætisk storladen Rafaels »Disputa!«

Men sit pompøseste og mangfoldigste Udtryk har dog kristen Kunst faaet i Arkitekturen! Her tænker jeg nærmest paa dengotiske Domkirke, hvis underfulde Symbolik Huysmans har udredet i sin tunge, men umaadelig kundskabsrige Bog »La cathédrale«, og hvis Pris Julius Lange forkynder...

»Der er i vor Tid maaske ikke en Eneste tilbage«, skriver den berømte Videnskabsmand, »end ikke den mest ultra Ultramontaner, som endnu har den Livsanskuelse, hvoraf den gothiske Domkirke er fremgaaet som kunstnerisk Resultat. Men de gotiske Kirker, som de endnu staar iblandt os, lærer Enhver, der kan se og føle, hvad han ser, Protestanter og Fritænkere ikke mindre end Katholiker, umiddelbart denne Livsanskuelse og dens egenlige Indhold. Den, som har været derinde og fornummet den mægtige Stemning i disse Rum, bevarer en Respekt for den Sag, som Arkitekturen her prædiker, og siger: Ja, dette har været et Liv! (Jul. Lange: »Om Kunstværdi«, S. 106-07).

Det er altsaa — for at gentage det — muligt, at Katholicismen kan virke poetisk paa poetiske Gemytter og derved blive Aarsag til Frembringelsen af Kunst — af mægtig, af næsten overjordisk Kunst. Ærværdighed og Livsvarme ejer vor hl. Tro; men den ejer ogsaa *etisk Skønhed* . . .

Jeg mindes ganske tydelig to Figurer, som findes i Afstøbningssamlingen paa Kunstmuseet i København.

Den ene af dem forestiller *Jødedommen* (Synagoga), den anden *Kirken*. Originalerne smykker Domkirken i Strassburg, og Tiden for deres Tilblivelse ligger mellem Aarene 1220 og 1240.

»Ecclesia« er en ægte nordeuropæisk, lidt ynglingeagtig Kvinde med store retlinjede Ansigtstræk. Tunge Lokker vælder trodsigt frem som paa en Skjoldmø, Halsen er lang og smidig, Kroppen smal som en Vaand. Foruden den letfoldede Dragt bærer Ecclesia en foran paa Brystet sammenspændt Kappe, som dækker Ryggen. Den højre Haand knuger en Fanestang, hvis Dug — løst nedhængende — kun venter paa at hæves til Strid, den venstre omslutter et Nadverkar.

Kronen, som sidder let og yndefuldt paa det svære Haar, betegner Kristendommens Herskerstilling, dens Sejr og Hæder . . .

Der er ved denne herlige Jomfruskikkelse noget kors-ridderligt — og paa samme Tid drømmende inderligt. Daadsvilje og ydmyg Fromhed —

Under hendes Fod burde rides de Ord, hvormed jeg slutter dette lille Foredrag:

Katholicismen er i Besiddelse af *den etiske Skønheds Poesi*.
R. Jahn Nielsen.

Historisk Litteratur.

A tter foreligger der to, hver paa sit Omraade betydelige og fortjenstfulde Arbejder, som Frugter af de indgaaende Undersøgelser, vore Historikere nu med saa

stor Interesse foretager over for Middelalderens Kirke og dens kulturelle Betydning.

Vi Katholiker kan kun med Tak og Glæde være Vidne til den alvorlige Iver, hvormed alle Mindesmærker fra Fædrelandets Storhedstid undersøges, den Omhu, hvormed man søger at bevare disse Minder, som Mangel paa Pietet har omkalfatret og i mange Tilfælde delvis ødelagt. Endelig imponerer den ubøjelige Energi, hvormed Forskerne ved deres tekstkritiske Arbejde søger at klarlægge de overlevede Haandskrifter, der, takket være en vis Tidsalders komplette Mangel paa historisk Sans, desværre kun foreligger som et Fragment af den oprindelige Rigdom, Klosterbrødrenes Flid havde skabt. Leo XIII's bekendte Erklæring, at Paverne har ikke nogen bedre Forsvarer end Historien, gælder ogsaa om den danske Middelalders Kirke, jo mere den historiske Kundskab uddybes, des klarere straalere Kirken os i Møde, befriet fra Aarhundreders Støv.

I.

Vor Frue Kirke og Hospitalet i Aarhus, forhen Dominikanernes Kirke og Kloster, af Vilh. Lorenzen, cand. mag. Med Tegninger og Opmaalinger af C. Bræstrup, Arkitekt. Aarhus 1906. — 4. (39 S.) Udgivelsen er bekostet af Aarhus Byraad og Direktionen for den *Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse*.

Læserne kender allerede Forfatterens Interesse for de middelalderlige Bygningsværker fra hans Arbejde for Bevarelsen af Karmelitermunkenes Sygehus i Helsingør.*) Her foreligger nu et særdeles smukt udstyret Værk fra hans Haand, som enhver historisk interesseret vil have Glæde og Udbytte af at stifte Bekendtskab med. Forfatteren har med stor Elskværdighed overladt Redaktionen fire Klichéer, der giver et godt Begreb om Værkets smukke Illustrationer.

En af de første Tanker der griber én, idet man gennemblader Hr. Kand. Lorenzens Bog, er en stille Undren. Det er altsaa muligt, at denne Tiggerorden, der ellers fremstilles som en Kræftskade paa Samfundet, har haft en vis kulturel Betydning. Her, højt mod Nord, langt borte fra

*) Nord. Ugebl. 1906. Nr. 15. 254 flg.

Moderhuset, har de fattige Munke rejst et Kloster, der ikke har hvilet som en Mare paa By og Land, men udbredt

Fundament under Korets Østgavl.

rige Velgerninger, og som nu, Aarhundreder efter at Grundstenen blev lagt, bliver Genstand for Videnskabens omhyg-

gelige Arbejde. Efter at have foretaget denne grundige Undersøgelse, maner Forf. til Forsigtighed overfor de faa arkitektoniske Minder vi endnu har tilbage, idet han ogsaa om Dominikanerklostrene i Aarhus siger: »... her gælder det Værdier, der er uerstattelige« (1.) Og som en af Grundene angiver han følgende: »Disse Kirker og Klostre er tilligemed Middelalderens andre Bygningsværker, Vidnesbyrd om gammel dansk Kultur, og uberegnelige er de Bidrag, de paa mangfoldige Maader vil kunne give til Forstaaelse af Middelalderens Danmark. De har en meget betydelig *kulturhistorisk**) Værdi.« (2) Som en Grund til, at Forf. netop har valgt disse Bygninger, angiver han: »Der er her Partier, der arkitektonisk set staa meget højt indenfor vor middelalderlige Arkitektur.« (2)

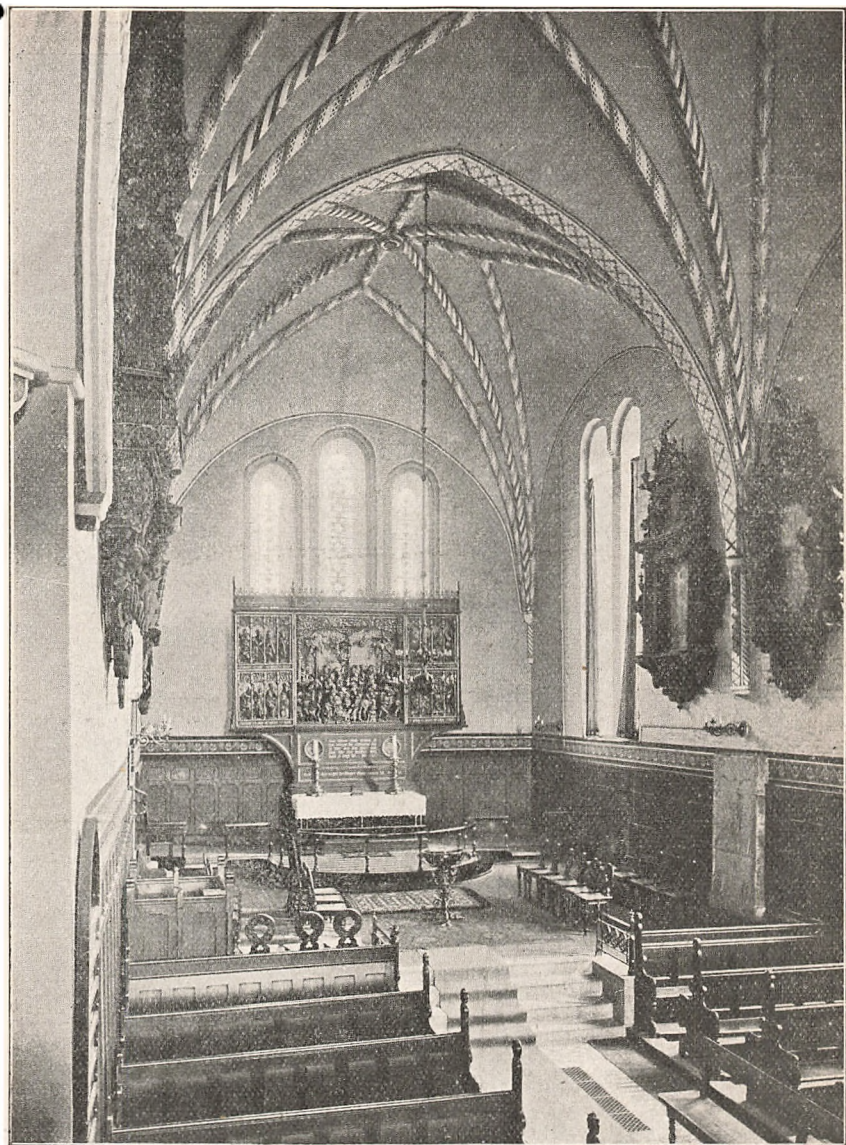
Forf. behandler først Klosterkirkens Historie og søger at fastslaa Bygningstiden. Paa *Fig. 1* ses Fundamentet under Korets Østgavl. Ved den sidste Udgravning opda- gede man den Runesten, der ses paa Billedet, og som nu er blevet fjærnet, den er ualmindelig smuk og velbevaret. Der er før fundet Runestene i Klosterets Fundament. »Med sine skønne Vinduesgrupper, sin ejendommelige Østgavl og ved den rolige Harmoni, der hviler over hele dette Parti af Kirken, er Koret — set ude fra — af udmærket Virkning.« (7.)

Fig. 2. giver et Indblik i Koret, saaledes som det nu ser ud. Der er dog foretaget forskellige Forandringer, bl. a. er Gulvet hævet c. $1\frac{3}{4}$ Alen for at skaffe Plads til de Gravhvælvinger, en senere Tid indrettede i vore Kirker, og som endnu skæmmer Sorø Kirke paa en saa hæsli- g Maade.

Forf. mener, at »Koret tilhører en Tid, da Kampen mellem de to Bueformer endnu er i fuld Gang.« (9.) Om Vinduerne siger han, at »de er det mest karakteristiske ved den hele Bygning og de skønneste Vinduer i Danmark fra hele denne Arkitekturperiode.« (9.) Og idet Forfatteren samler alle Iagttagelser under ét, mener han, at »man næppe kan fjerne *Vor Frue* Kirkes Kor fo'r langt fra den rent romanske Periode . . . dog tilhører det snarere Tiden efter end

*) Udhævet af Forf.

1250. Korets Opførelsestid falder da aabenbart ret hurtig efter Klosterets Stiftelse.« (10.)

Koret.

Idet Forfatteren nu søger at danne sig en Forestilling om Kirkens oprindelige Skib, ledes han til den sindrige Slut-

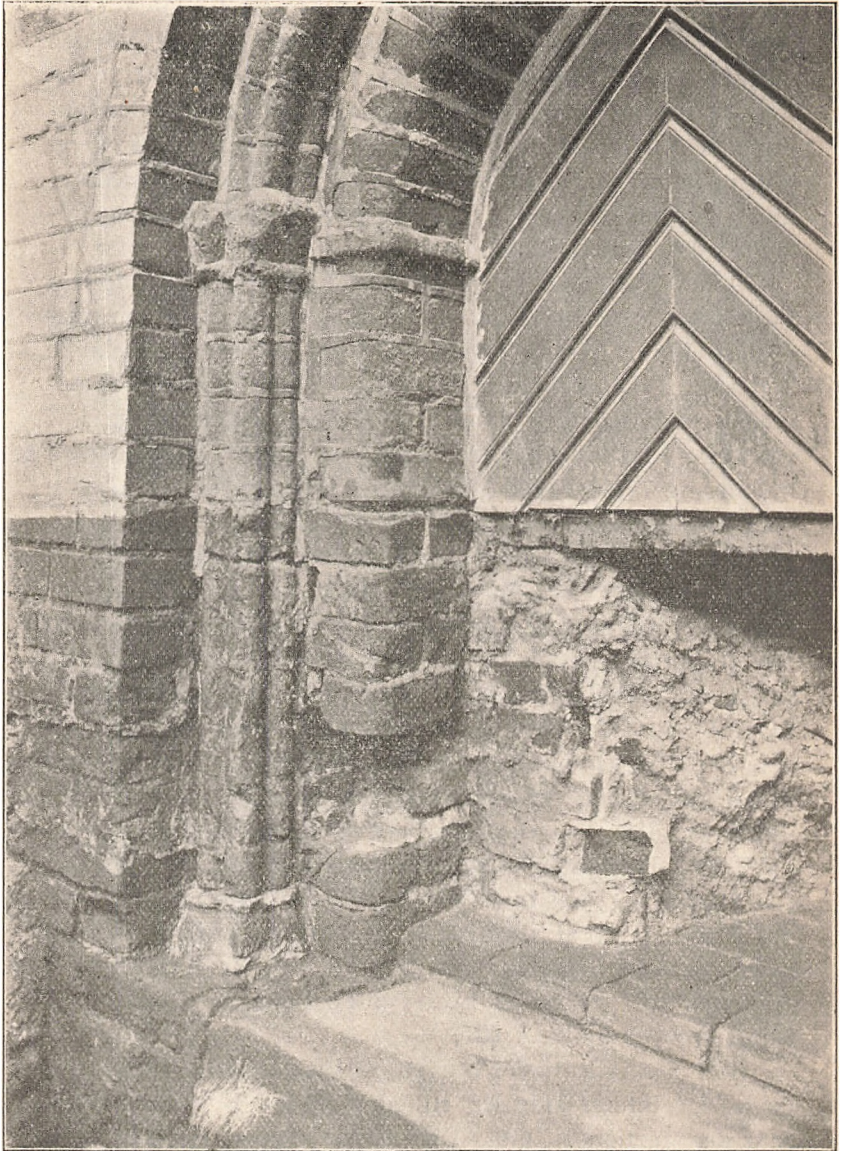
ning, »at Brødrene i Aarhus har faaet en allerede eksisterende Kirke i Byen overladt og til en Begyndelse benyttet den. Men hvilken var da denne Kirke?»

Vestfløjens Søjlehal.

Først oplyser Forf., at Kirken ikke oprindelig har heddet »Vor Frue« men »St. Nikolai,« og gennem et om-

hyggeligt Studium af Kilderne ledes han til følgende Slutning: »Det er utvivlsomt, at denne *Nikolai Kirke* er den

Dor ved Klosterets Nordloj.

samme, der nu er saa godt gent i den nuværende *Frue Kirke*. Ved Stiftelsen af Dominikanerklosteret i Aarhus

har Kapitlet overladt Brødrene *St. Nikolai Kirke*. Den har under sin nye Bestemmelse beholdt sit gamle Navn, og det er fra den gaaet over paa selve Klosteret. Men i det raa og simple Murparti, der endnu staar tilbage af den oprindelige *St. Nikolai Kirke*, har vi da Ret til at se en Rest af *Aarhus gamle Domkirke*, som den var før den nuværende Klements kirke blev opført. Den har kun været lille og uanseelig af en Domkirke at være, men Bispedømmet i Aarhus var paa den Tid ogsaa 'meget ringe og fattigt' (valde tennis et pauper)« (11.)

Fig. 3. fører os ind i Klosteret og giver et Indblik i Vestfløjens Søjlehal »Klosterets skønneste og mest karakteristiske Rum, hvis 6 Krydshvælvinger bæres af to slanke Søjler Disse Søjler, tilligemed de fint formede Hvælvinger, gør Salen til en af de eleganteste og festligste i vor hele Klosterarkitektur. Lysen strømmer ind gennem tre anselige spidsbuede Vinduer i Vestvæggen. Den østre Væg har derimod manglet Vinduer.« (23.)

Endelig viser Døren fra Klosterets Nordfløj (*Fig. 4.*) hvilke smukke Virkninger den enkle Teglsten kan frembringe. Til Slut siger Forfatteren: »Der skulde ikke hengaa mange Aartier, efter at Dominikanerne i Aarhus havde skabt den ydre Ramme om deres Tilværelse, som de — saavidt man kan skønne — selv har ønsket sig den, før hele deres Virksomhed fik en brat Afslutning. Stærke Mure havde de bygget, kunstfærdigt nok havde de indrettet sig inden for dem, og dog var deres Dage talte, før de ventede det. De havde bygget for Aarhundreder, og pludselig var alt forbi. Med hvor stor eller hvor liden Grund hører det ikke herhen at drøfte Aarhundreder har ladet meget gaa til Grunde. Men ud fra det, de har bevaret, tales dog til os om et Liv, der en Gang var, og af en Kunst som endnu er.« (37.)

Det har ikke været muligt, at dvæle saa udførligt ved de talrige interessante Enkeltheder, denne Bog indeholder, som den fortjener; men den anbefales paa det varmeste til alle Læserne.

Vi skal i et af de følgende Numre dvæle ved den anden omtalte Bog, der behandler de danske Helligaandsklostres Historie.

Johan Johnsen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Svendborg. (N.) Lørdag den 16. Juni ankom Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *Johannes von Euch* hertil for næste Dag at meddele Firmelsens hl. Sakramente til 18 Firmander. Højlideligheden indledes med en Procession fra Præstegaarden til den i Festens Anledning smukt pyntede Kirke, der var stærkt besøgt. Biskoppen prædikede selv om Formiddagen. Om Aftenen Kl. 8 holdtes Festandagt med *Te Deum* og Prædiken af Sognepræsten. De følgende Dage holdt Biskoppen Kirke- og Skolevisitats.

Odense. (X.) I Søndags fandt en meget smuk Højtidelighed Sted i vort lille Kapel, idet den højærv. Biskop meddelte Firmelsens Sakramente til 92 Personer, hvoraf 30 Voksne, næsten alle Konvertiter, 14 Skolebørn og 48 Polakker. Mellem Prælatmessen og Firmelsen holdt Hs. biskoppelige Højærværdighed en gripende Prædiken om Sakramentets Betydning og Virkning. Kapellet var selvfølgelig overfyldt, saa at de Børn, der ikke skulde firmes, maatte overvære Messen i det tilstødende Skolelokale. Om Eftermiddagen efter Andagten, som ogsaa var meget godt besøgt, frembar Ungdomsföreningerne, St. Knuds Ynglinge- og St. Agnesf., deres Lykønskning og Tak til vor elskede Overhyrde i Anledning af Navnedagen. Det var jo for Odense Menighed en sjælden og stor Glæde, Biskoppen gjorde os ved at fejre denne Dag i vor Midte.

Kolding. (P.) Sankt Hansdag vil længe forblive en Mindedag for de tvende Menigheder: Kolding og Esbjerg. Med Toget Kl. 8¹/₂ ankom en stor Del (30) af Esbjerg Menighed til Kolding og blev modtagen af Pastor Schreiber, der førte den glade Skare til det rummelige Skolelokale, hvor en Frokost stod parat. Højmessen overværedes af begge Menigheder, og Esbjerg Menigheds unge Sangkor foredrog en vel indøvet 2stemmig Messe. Efter Højmessen benyttede Esbjergenserne Tiden til at tage Kolding Seværdigheder i Øjesyn. Ved Efttiden samledes begge Menigheder (circa 90 i Tal) paa Banegaarden, og i 20 Minutter førte Toget Selskabet til Taulov Station, hvorfra der marscheredes til den nærliggende, naturskønne Elbodalen. Under de herlige Bøgetræers Kroner udpakkedes Madkurvene, og fra et nærliggende Hus fyldtes de medbragte Kaffe-kander med kogende Vand. Kl. 3 ankom Hr. Pastor Buch via Fredericia og modtoges med Jubel. Med Sang og Leg gik de henrivende Eftermiddagstimer kun altfor hurtigt. Kl. 8 skiltes de to Menigheder i Kolding under rungende Hurra. Glæden var almindelig baade over den i alle Henseender vellykkede Tur og over, at de to beslægtede Menigheder i behageligt Samvær havde lært hinanden at kende.

† At Murermester NIELS MARTIN HANSEN er blidt og roligt hensovet Søndag Morgen d. 24. Juni vel forberedt ved vor hl. Kirkes Naademidler, bekendtgøres herved af hans dybtsørgende Hustru og Børn.

Johanne Hansen, f. Mortensen.
Olga Pfaffstetter, Edith og Albert Hansen.
f. Hansen.

Den kære hensovede anbefales indestændigt til de troendes Forbøn.

De ærede, som benytter **St. Ansgars Folkebibliothek**, Bredgade 67, gøres opmærksomme paa, at i Sommermaanederne Juli — August er Bibliotheket kun aabent om Søndagen efter Gudstjenesten i St. Ansgar.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Juli. 4. Søndag efter Pintse. Ihukommelse af vor Frelasers kostbare Blod. **Apostelfyrsterne Petri og Pauli festlige Mindedag.** Kollekt af **Peterspenge** i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller. — 2. **M. Marie Besøgelse.** — 3. **Ti. Irenæus, Biskop og Martyr.** — 4. **O. Anselm, Biskop og Kirkelærer.** — 5. **To. Anton Maria Zaccaria, Bekender.** — 6. **F. Oktav af Apostlene Petri og Pauli Fest.** — 7. **L. Cyrillus og Methodius, Biskopper og Bekendere.**

Søndag den 8. Juli. 5. Søndag e. Pintse. Marie Besøgelse.

I **St. Ansgar og St. Annæ Kirke** holdes Aftengudstjenesten fra nu af igen **Kl. 6.** (ikke Kl. 8).

Mødreforeningen. Tirsdag 3. Juli Kl. 8 $\frac{1}{4}$, læses i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. Efter Me. sen holdes et kort Foredrag.

St. Andreas Kollegiet. Onsdag d. 4. Juli Kl. 6 Eftm. afsluttes Skoleaaret med Præmieuddeling i Skolens Festsal. Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Takkegudstjeneste i Kirken (Te Deum og sakramental Velsignelse). Elevernes Forældre og Skolens øvrige Venner er hjerteligt velkomne.

Første Fredag i Maaneden (den 6. Juli).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aften Kl. 8.

Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 8. Juli Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke, Stenosgade.

Litteratur. A. U. Ramsing: **Mindre Lærebog i Historie** (for katolske Skoler). Trykt som Manuskript. I Bind: Oltid og Middelalder. 203 S. II. Bind: Den nyere Tid. 218 S. (Faas hos Søstre, Toldbvej.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 27.

Søndagen den 8. Juli.

1906.

INDHOLD: Franciskanerliv. II. — Katholicismen og det 20. Aarhundrede. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Odense. Fredericia. Kolding. Rom. — Fra Vejbyrnet. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Franciskanerliv.

(Fortsat fra Nr. 13.)

II.

Undervejs.*)

Vi tiltræder altsaa vor Rejse — som jeg haaber uden at medbringe allfor mange ingemannske Reminiscenser; en tyk Vinterfrakke er langt at foretrække, thi efter en Times Jernbanekørsel mod Syd (med Ancona som Udgangspunkt) forlader vi Kysten af Adriaterhavet og Turen gaar lige mod Vest stadig opad, nærmere og nærmere Apenninerne. En seks, syv Timer tilbringer vi i en »kongelig Postvogn«, mod hvilken vore »Dagvogne« derhjemme er Gallakarether. En stakkels halvblind Krikke maa slæbe Kaleschen med fem Personer og en utrolig Mængde Poser og Pakkenelliker frem ad de stenede, snirklede Veje; men Vanen er jo det halve Liv, siger man, den tager sine Prygl

*) Denne Fortsættelse har været længe undervejs, ja har to Gange tilbagelagt Vejen fra Italien hertil, da den første Gang ikke naede sit Bestemmelsessted.

Red.

og det hele med en stoisk Ro; gider den ikke mere, staar den ganske simpelt stille, og hvis Kusken samtidig sliber en Skraber, maa Passagererne tage Affære.

Vi har forladt de frugtbare Marker, og Husene ligger nu sparsomt spredt, hvor Jorden endnu kan give Næring til nogle spinkle Majsplanter og lidt Oliven. — Saa staar vi igen helt stille, Dyret nægter absolut Tjeneste; der er ikke andet for end voldelig at hælde det en Slurk Vin i Halsen, saa stavrer det videre, indtil det pludselig har Vognen betænkelig i Hælene. Det gaar rask ned i et Flodleje — Bro findes ikke — svup, svup gennem tykt og tyndt og saa op paa den anden Side — det sidste Stykke Vej mod Montalto.

Med nogenlunde standsmæssig Fart ruller vi ind under en mægtig Triumfbue, men netop dermed er ogsaa Herlighederne forbi. Nu er Montalto en fattig lille Flække; det var Pave Sixtus V., der af Pietet mod de gamle Minder, der for ham knyttede sig til Stedet, gjorde Montalto til Bispesæde, og her var det, han tilbragte en stor Del af sin Ungdom og indtraadte i vor Orden, i vort Konvent, dér hvor Provinsen nu har sit Noviciat.

Men vi forlader hurtig den uinteressante By og har nu en halv Times Spadseretur tilbage. Et lille forladt Augustinerkloster vækker vor Opmærksomhed ved sit stilfulde Taarn, hvor Klokkerne endnu hænger, men Kirken er forlængst lukket og halvt falden i Ruiner, og i Brødrenes Celler har Fattigfolk fundet gratis Logi.

Forbi Kirkegaarden ad en øde, trist Landevej kommer vi til et lille Kapel, med en pyntelig Have foran. Det er en fattig Murer, der for sine faa Spareskillinger har skabt denne hyggelige Plet og til Guds Moders Ære rejst hendes Statue, netop hvor Bivejen drejer om til Konventet.

Lad os da under hendes Ægide tiltræde vort, som jeg haaber, interessante Besøg. —

Men hvor er de imponerende Klostermure og det høje Taarn med de harmonisk klingende Klokker, det mægtige Kirkerum med tilhørende Virakduft og Halvmørke, brogede Glasmalerier og Brødrenes højtidelige »Ottesang«? Vi ser jo kun noget, der minder om en stor, forfalden Lade derhjemme, nogle Vindusglugger her og der i Muren og en

lav Klokkegalge med 2 Klokker. — Er det det hele? Nu skulde der jo ellers efter Recepten komme en myndig Prælat og spærre os Vejen med sin historiske Hængekarm. Men nej; Romantiken er helt forflygtiget. Ikke saa meget som et Sprichwort over Døren!

Saa maaske det maa være mig tilladt at give et — det, der staar over Indgangen til et Kloster, jeg husker ikke hvor: »Her lader man sin egen Vilje ude.« — Man gyser maaske en Smule ved en saadan Paamindelse. Er ikke den skrigende Fattigdom tilstrækkelig, er ikke den triste Ensomhed nok, Udsigten til at lukkes helt ude fra det højstærede Samfund, at begraves levende uden Spor af den Stimulans, en Smule ingemansk kunde give — og saa tilsidst dette med at opgive sin egen Vilje! Det synes lovlig haarde Betingelser.

Men netop saadan maa det være.

Hvad Værdi har vel en Teater-Klostertilværelse, hvor man lullede sig ind i den Indbildning, at en Række æstetiske Stemninger er Ordensliv? I Stedet for at føre os nærmere til Gud lokker den os jo kun ud i et permanent Selvbedrag.

Og nu Fattigdommen, der synes at antage saa betænkeligt Omfang, at den ligefrem bliver styg. Ja, her gælder det jo ikke blot om at ofre lidt af det overflødige. Er vi end ikke stærke nok til at leve som hine hellige i Carceri eller som S. Franciskus i Hulen ved Fonte Colombo, saa skal vi dog føle Ofret, føle det saaledes, at det ikke paa nogen Maade ytrer sig som en æstetisk Kildren, men snærer saaledes, at kun ét Motiv sætter os i Stand til at bære det — det med S. Franciskus at blotte sig for alt, selv det nødvendigeste, for saaledes at kunne sige med ham: »Fader, du som er i Himlene.«

Hertil kommer Ensomheden os mægtig til Hjælp. Vi berøves derved Muligheden for at paradere med vore Dydsøvelser, det hele bliver mellem Gud og os samtidig med, at vi til enhver Tid har Fordringen over os, ude og inde, i Kirken og i Cellen — ikke et Øjeblik Lejlighed til at puste ud for at styrke sig i en Mellelmakt, hvor Kravet er suspenderet. —

Der er talt meget om den franciskanske Fattigdom. Med endnu større Ret, synes mig, kan vi betegne Francis-

kanerordenen som Lydighedens Orden. Se vor hellige Regel! I dens tolv smaa Kapitler er der intet, der hyppigere indskærpes end Lydighed, ja, hele 1ste Kapitel er, efter Om-talen af de tre Ordensløfter, ikke andet end et Lydighedsbud: »Frater Franciskus lover Lydighed og Ærbødighed mod vor Overherre Pave Honorius og hans retmæssige Efterfølgere og mod den romerske Kirke, og de andre Brødre har at lyde Frater Franciskus og hans Efterfølgere.« Og saaledes atter og atter.

Fra det Øjeblik, det lød til S. Franciskus: »Gaa og genoprejs mit Hus« — og til hvem gives vel et saadant Bud uden til den fuldkomne Lydighed? — fra det Øjeblik indtil den døende Ordensstifter i den hellige Lydigheds Navn modtager Pater Guardians Kappe til Laans, er vor serafiske Fader Lydighedens uovertrufne Udøver, Kirkens trofaste Vaabendrager og fuldtro Tjener. Og hans Sønner følger ham i dette. Hver Side af Kirkehistorien taler højlydt derom.

Dermed hænger det sammen, at vor h. Regel ikke anviser os et bestemt Virkefelt: »De Brødre, som Gud har givet Naade til at arbejde, skal arbejde trofast og hengivent« (Regel Kap. 5). — Hvorledes? Ikke som den enkelte vil, ikke indenfor et bestemt begrænset Omraade, men i hvad som helst Kirken gennem hans Overordnede befaler (selvfølgelig naar dette ikke er imod Guds, Kirkens eller Naturens Love eller strider mod vor Regel), thi Brødrene »maa huske paa, at de for Guds Skyld har givet Afkald paa deres egen Vilje« (Regel Kap. 10).

Altsaa, der er ikke noget, der hedder »Jeg«. Lad os sætte, du var en lærd Professor; fra det Øjeblik, du er Frater, staar dine Evner og Interesser ikke længer til din private Disposition. Bliver du sat til at holde Forelæsninger over dit Yndlingsstudium, tak Gud; bliver du sendt i Haven for at plante Kaal — hvad næppe sker i Betragtning af det tvivlsomme Resultat — tak endnu mere Gud. —

— Nu, vi staar med Foden paa Dørtærskelen, tøver min Ledsager en Smule. Fattigdommen og Ensomheden og alt det andet kunde man vel til Nød suggestionere sig til at holde ud, men at vort kære Jeg i Stedet for at blive

komplimenteret og modtaget med Pauker og Trompeter ganske simpelt bliver vist Døren, det er jo ligefrem Vold!

Ingenlunde; det er kun et Enten-eller, stillet til den, der »kan fatte det« (Mat. 16).

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

»Saa er Kirken da vandret ind i det 20. Aarhundrede, men i Lyset af den samme Verdensanskuelse, der har fulgt den gennem de foregaaende, nemlig hin Anskuelse som er udtrykt i dens Credo. Hvor mange og hvor store Kampe dette Aarhundrede vil blive Vidne til, kan vi ikke danne os nogen tilforladelig Forestilling om. Det vil paa mange Omraader blive en Krig paa Kniven, men vi kan gaa til denne med den rolige Bevidsthed, at sikkert ogsaa store Sejre vil blive nedskrevet i det 20. Aarhundredes Kirkeannaler.

»Af den store Kamp mellem Guds Rige og Verdens Rige, der omfatter Aartusinder, kan vi kun beskue og opleve et kort Tidsafsnit. Selv om ogsaa de kæmpende Magters Maal og Midler i alt væsentligt bliver de samme, saa er det dog en historisk Kamp med en fremadskridende Udvikling. Den bliver ikke i hvert Slægtled gentaget med den samme Ensformighed, som Aarstidernes Vekslen i Naturen, men antager under nye Forhold nye Skikkelser. Man kan med Grund antage, at der er stillet Katholicismen i dette Aarhundrede en Opgave, der i mange Henseender maa betegnes som ny. Man kan sammenfatte Tilstandene og Forholdene som Kirkens nye Stilling til Verden har ført med sig, i det ene Ord: Kultur.«

Hvad nu vor historiske Kulturs egentlige Hovedbestanddele angaar, saa har Dr. Richard von Kralik i sin Bog: »Kulturstudien,«*) udtalt sig saaledes: »Naar vi overskuer

*) Münster in Westfalen 1900.

alle vore Skatte af positive Tanker og Værdier, naar vi gør et Overslag over, hvad der overalt og altid beskæftiger os fra Morgen til Aften, fra Ungdommen til Alderdommen, hvad der er vor Kulturs Genstand og Stof, vilde vi kunne ordne det hele efter tre Kategorier, i tre Kulturelementer. Disse tre er:

- Det antik-klassiske —
- Det kristelige — og
- Det nationale Kulturelement.

Hele vor Kultur er sammensat af disse tre Elementer. Den staar paa disse Fødder som en gylden Trefod. Tager man blot en Fod bort, saa styrter det hele sammen.« (S. 5)

Det er umuligt her at gaa ind paa en nærmere Undersøgelse af den moderne Kulturs Ejendommeligheder.

Vi vil kun beskæftige os med dens Forhold til Kirken.

1. Protestantismen.

Det maa først betones, at Begreberne »*Katholicisme*« og »*Protestantisme*« ikke er ensbetydende i den Forstand, at de kan bruges som Betegnelser for to ensartede Partier, der staar overfor hinanden. Naar Begrebet »*Katholicisme*« bruges over for »*Protestantisme*,« saa mener vi ikke, at det drejer sig om to lige berettigede og lige værdifulde Opfattelser af den samme Sag. Nej, Begrebet »*Katholicisme*« dækkes til sin yderste Grænse af alt, hvad den katholske Kirke rummer i sit Væsen, og vi kommer først og fremmest til at tænke paa Enheden i dens Lære og Gerning. Over for dette Begreb, der, hvad Indholdet angaar, er saa klart difineret, saa skarpt afgrænset, og dog omfatter en saa vidunderlig Rigdom og Mangfoldighed, staar da »*Protestantismen*,« der er nær sagt uendeligt flydende, der inden for sine Grænser taaler alle Afskygninger af Meninger og modstridende Postulater, naar de blot bære den Mulighed i sig ved given Lejlighed at kunne tjene i Kampen mod Rom. Kun naar vi stiller os denne absolute Modsætning klart for Øje, tør vi bruge Begrebet »*Katholicisme*.« Der er i Virkeligheden en saa svælgende Afgrund mellem de to Begrebers Indhold og Omfang, at vi sikkert ikke behøver at gaa saa vidt i vor Frygt for at misfor-

staas, som f. Eks. P. *Denifle* gør, naar han udbryder: »Gid man dog fra katholsk Side endelig en Gang vilde søge at udrydde Ordet *Katholicisme* som Modsætning til *Protestantisme*, Uden at man har tænkt meget derover, har man dannet dette Ord efter Ordet *Protestantisme*. At ogsaa store Folk, rigtignok kun af herskende Vane, bruger det, er ingen Grund til at bibeholde det.«*) —

Den franske Positivist *Lafitte*, ser med Rette i Katholicismen en umaadelig Overlegenhed over Protestantismen deri, at den første hylder den legitime Udviklings Princip inden for den oprindelige Aabenbaring og saaledes muliggør en fremadskridende Udvikling, medens Protestantismen ved en vedholdende Pukken paa en Urkristendom i Grunden bestræber sig for at fastholde den religiøse Organisme i dens Fostertilstand i Modstrid med den nødvendige Udviklings Grundprincip, eller søger at føre den tilbage til denne Tilstand.**)

Den danske Folkekirke har modtaget sine fleste aandelige Strømninger fra Tyskland; men da det i den nyeste Tid er begyndt at finde en vis Forbindelse Sted med England — saaledes Vækkelsesmøderne — vil vi i al Korthed betragte den moderne Protestantisme, som den fremtræder hos vore sydlige og vestlige Naboer, da den sikkert om kortere eller længere Tid vil faa Indflydelse paa Protestanternes Holdning over for os herhjemme. — Der er en stærk Gæring i Tysklands og Englands protestantiske Verden; men de smaa Lande vil ogsaa komme med; thi som *Dr. Ph. Huppert* meget rigtig bemærker, er Tyskland—England de førende Nationer paa det protestantisk—kirkelige Omraade. *Dr. Huppert* karakteriserer denne Gæring som en diametral modsat Bevægelse: »I England er det en positiv, man søger at genoprette Sammenhængen med den almindelige og gamle Kirke, lægger Vægt paa Biskoppernes Succession, paa Navnet »katholsk« og vil gerne slaa Bro til Rom. Den tyske Bevægelse gaar derimod til venstre og marcherer lige mod den religiøse Nihilisme... Denne Bevægelse mod venstre viser sig haade i Theologien og

*) *P. H. Denifle O. Pr.*: Luther und Lutherthum. I Bd. Mainz 1904. XIV, Note 1.

***) *Les grandes Types de l'Humanité III. La Catholicisme 1897.* 376. cit hos *Keppler*: Wahre und falsche Reform S. 8. Frbg. i. Brg. 1903.

hos Mængden. Paa det videnskabelige Omraade hverver den ,moderne' Theologi bestandig flere Tilhængere, medens selve Folket stadig bliver mindre og mindre kirkeligsindet, mere og mere afkristnet.«^{*)}

En af den engelske protestantiske Kirkes betydeligste Gejstlige, Dr. Spencer Jones, Sognepræst i Bispedømmet Gloucester, udsendte i 1902: *England and The Holy See. An Essay towards Reunion*. Et halvt Aar efter udkom allerede 2. Oplag; thi denne Bog vakte et unaadeligt Røre i den engelske protestantiske Verden. Den varme Begejstring og klare Stringens, der præger dens Fremstilling, har gjort Bogen til et glimrende Forsvar for den katholske Kirke. — Et saadant Værk vilde være utænkeligt fra en anset tysk protestantisk Gejstligs Haand. Aanden er her alt andet end irenisk stemt!

»Den tyske Protestantismes Livsytringer i vore Dage bestaar næsten udelukkende i *Kampen mod Rom*,« siger Dr. Huppert. »Naar man hører Herrerne tale i Pastorkonferencerne, Synoderne eller andre Forsamlinger, naar man læser deres *Kirchenzeitungen*, saa faar man ofte det Indtryk, at de bekymrer sig mere om de romerskes Sjælfrelse end om deres egen Hjords. Grunden ligger deri, at Protestantismen i Dag mere end nogensinde bestræber sig for at oprette den indre Tilbagegang ved ydre Resultater, særlig overfor den katholske Kirke. . . . »*Reichsbote*« skriver (1901 Nr. 168), at den katholske Kirke og Protestantismen i Dag staar over for hinanden som Østerrig og Preussen før 1866, de kæmper om Forrangen »i den nødvendig kommende Fornyeelse af den kristelige Verden ved en ny Brusning af Pinseaanden«. — Denne Bemærkning er usædvanlig betegnende for de ortodoks-protestantiske Kreses Standpunkt over for os. Vi er »Fjenden«, mod hvem det afgørende Slag snart maa staa, med det stille Haab, at det maa blive et *protestantisk Königgrätz*.«^{**)}

Vi kan da kun nære det inderlige Ønske, at den danske Protestantisme vil vende sig med større Interesse mod England. Skulde det virkelig vise sig, at man herhjemme

*) Ph. Huppert: Der deutsche Protestantismus zu Beginn des 20' Jahrhunderts, nach protestantischen Zeugnissen dargestellt. Köln 1902. 137.

***) a. St. 141.

vender sig med alvorlig Vilje mod Vest for ogsaa at befrugtes af det aandelige Liv i England, da vil det være et væsentligt Skridt fremad mod Virkeliggørelsen af alle dybt tænkende Protestanters Haab: *Ut omnes unum*, at alle maa blive eet. —

Idet vi nu nærmere vil undersøge Protestantismen spørger vi med Biskop Egger:

»Hvilke Særegenheder findes i den nyere Tids religiøse Liv?«

»I de første Aarhundreder havde Kirken den Opgave at vinde Hedningerne for Kristendommen. De Hindringer, som mødte den, er bekendte, men der gaves ogsaa gunstige Omstændigheder. De Skranker, der i Fjendtlighed afspærrede Folkeslagene fra hverandre, var faldne ved disses Forening med det romerske Rige, og Samkvemmet mellem de forskellige Lande og Folk var derved bleven lettet. Dertil kom, at disse Folks Religion var i Opløsningstilstand, og Sjælen, der af Naturen er Kristen, længtes ubevidst efter det, som i saa fuldt Maal blev budt den i Kristendommen. I Middelalderen var Kirken saa at sige ene om de til Kristendommen omvendte Folk. Selv om de endnu manglede meget i Civilisation og Dannelse, saa skabte dog Kristendommen den Grundvold, paa hvilken, under Kirkens opdragende Indflydelse, en kristelig Kultur blev grundlagt. Selv om Idealet ikke naaedes, kunde det kirkelige Liv udfolde hele sin Rigdom af skabende Kraft; der opstod en kristelig Videnskab og en kirkelig Kunst, som vil forstaa at hævde sit Værd til alle Tider.«

»I Nutidens religiøse Liv bliver man særlig opmærksom paa en Tilbøjelighed til at vende sig bort fra Kirken. I hidtil katholske Lande er denne Bortvenden nærmest en individuel Beslutning hos den enkelte, mest i den absolute Vantros Form, men Bortvendelsen har allerede naaet en saadan Udstrækning, at store Partier med et bestemt Program nu staar fjendtligt overfor Kirken.

»I Protestantismen har denne Bortvenden gennemløbet en historisk Udvikling, som det ogsaa er værd at lægge Mærke til, naar man vil søge at danne sig en Forestilling om den religiøse Fremtid. Protestantismen forkaster den kirkelige Autoritet og nøjes med Bibelens, den støtter Retfærdiggørelsen paa den enesaliggørende Tro og forkaster

Opnaelsen af den saliggørende Naade ved Præsteskabets Hjælp. — Den gjorde ensidigt Front mod den forkastede Autoritet og bekymrede sig langt mindre om Opretholdelsen af det, den ved sin Udtrædelse af den gamle Kirke havde taget med sig. Medens Kampen med Rom beherskede den som en fiks Ide, opstod der en ny Magt, som bag dens Ryg undergravede de Fundamenter, hvorpaa den oprindeligt havde stillet sig. Denne Magt førte det andet Stadium med sig, idet den forkastede Aabenbaringen, Underret, Forløsningen, ja, overhovedet alt overnaturligt. Ogsaa denne Magt blev senere overgaaet af en tredje, som hyldede Atheismen og Materialismen og som førte til det tredje Stadium: Religionens Afskaffelse.

»I Nutiden finder alle tre Stadier deres Forkæmpere. Der gives endnu et antageligt Antal Skraalhalse mod Rom, der opfører sig som om Tilstanden dér endnu er aldeles som paa Luthers Tid. Om de virkelig frygter Rom, eller kun hyklerisk taler om en Fare, er det vanskeligt at afgøre.«

Fra den faste Bibeltro til den rene Materialisme gives der en Uendelighed af Overgange, men alle besidder de et Samlingspunkt: Uviljen mod Rom.

»Den ældre Protestantisme havde en Bekendelse og en Theologi, som støttede sig herpaa, og, tiltrods for Forkastelsen af den katkolske Læreautoritet, en Kirke, der vogtede hegge. Bekendelsen er ikke bleven formelig afskaffet, men Theologien har frigjort sig herfra og gør Retten til fri Forskning gældende i enhver Henseende, endogsaa overfor Bibelen og Aabenbaringen. Denne forudsætningsløse Theologi har i det forløbne Aarhundrede naaet en Overvægt over den libeltroende Theologi, som det ikke mere nytter at benægte. At denne Modsætning mellem Bekendelse og Theologi maa virke opløsende behøver sikkert intet Bevis. Da den frisindede Theologi befriede den frie Forsknings Princip fra de Skranker, som den gamle Protestantisme endnu satte det, var den vel kun betænkt paa sig selv. Men den lærde og dannede Verden har med begærlig Haand grebet denne ny Grundsætning og den første Brug, den gjorde af denne Theologiens Gave, bestod deri, at den frigjorde sig for Theologien. Dermed løstes den ogsaa fra Forbindelsen med Kirken og Aabenbaringen

og krævede en absolut Mangel paa Forudsætninger for sit Aandsliv.«

»Selv om Protestantismens Udvikling hovedsagelig forløber i de tre antydede Stadier, saa vandrer ikke alle Protestanter paa Rationalismens og Materialismens Veje. Man kan ud fra den Opbyggelseslitteratur, som finder en saa stærk Udbredelse, slutte sig til, at der endnu gives et smukt Antal Kristustroende med den bedste Vilje, hvis Tænkemaade og Vandel fortjener Højagtelse fra vor Side.

»Mindre glædeligt, men meget forstaaeligt, er Sektvæsenets Udbredelse. Naar Sjælen, der af Naturen er kristen, ikke mere finder Tilfredsstillelse for sine religiøse Fornødenheder i Konfessionskirken, søger den andet Steds hvad den mangler, og da den ikke kender den rette Vej, saa vandrer den Vildfarelsens. Paa samme Maade maa Overtroen forklares — denne Overtro, der som Spiritisme, Spaadomskunst, Helbredelse ved Bøn o. s. fr., finder villigt Indpas i Storstæderne, ja, selv i de dannede Krese. — Man kan vel fornægte den usynlige Verden, men ikke glemme den.«

To Ord er ogsaa herhjemme sat i uadskillelig Forbindelse med Omtalen af Kirken: »Propaganda« og »Proselytmageri«. Herom siger Biskoppen træffende: »Selv om den katholske Kirke af al Magt drev Propaganda og Proselytmageri, havde dog de, der betragter katholske Lande og Egne som et frit Jagtrevier, ingen Ret til at beklage sig derover. Thi de driver med al Ugenerthed Sjælefængeri og grundlægger særlige Foreninger, der arbejder paa at rive Katholikerne fra Kirken. Vilde man fra katholsk Side gaa frem paa samme Vis, saa vilde det uden videre føre til Religionskrig. Man havde Ret til at sætte sig til Modværge, dersom vi vovede noget saadant. Men hvorfor gør man selv, hvad man ikke vilde tilstede os? Det viser, hvorledes i visse Krese Sansen for Ret og Billighed er forsvunden; denne fuldstændige Mangel paa Agtelse for Katolikernes og deres Kirkes Retsstilling, er et alvorligt Tidens Tegn.«

»Protestantismen har en Dobbeltgænger i Frimurerordenen. Saa forskellige de i og for sig kan være, overfor Katholicismen forfølger de begge det samme Maal. Udvik-

lingen, som Protestantismen gennem flere Stadier har naaet, danner Grundlaget for denne Orden, nemlig den rene Humanisme i Modsætning til den kristelige Aabenbaring. Der-til kommer som dens Særegenhed: Hemmelighedskræmmeriet, hvorom man ikke ved, om man skal ansé det for uhyggeligt eller latterligt. I hvert Fald danner den en Organisation med en bestemt Tendens, som det vel er værd at lægge Mærke til, og som, efter Omstændighederne, snart er stemt i en skarp, snart i en mildere Tonart. Det sidste synes at være Tilfældet i det protestantiske Norden, det første i de sydlige, altsaa katholske Lande, Sydamerika indbefattet. I disse sidste har Ordenen efter sin egen Erklæring gjort det til sin Opgave overfor den katholske Kirke at opfylde Voltaires Testamente.«

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Hans biskoppelige Højærværdighed *Msgfr. von Euch* er sidst i forrige Uge vendt tilbage fra sin Firmelses- og Visitatsrejse til Svendborg og Odense.

Odense. Onsdag den 27. Juni indviede Hans biskoppelige Højærværdighed det midlertidige St. Maria Kapel, som under den ny Kirkes Opbygning skal erstatte den gamle Kirke. Det ny Kapel er smukt dekoreret og findes i Præstegaarden i Adelgade. Paa Grund af Forberedelserne til Kirkens Opførelse fejres heller ikke St. Knuds Fest i Aar med større Højtidelighed.

Sidste Uge købte *St. Hedvigsstreene* en til Nonnebakken stødende Villa, for der i Oktober at aabne en *Vuggestue* og et *Børnehjem*.

Fredericia. Lørdag d. 14. Juli kan en af Fredericia Menigheds Medlemmer — ja, om vi ikke tager fejl, dens Nestor, dens allerældste Medlem — fejre sin 80aarige Fødselsdag, nemlig Hr. Vinhandler *Caspar Gerlach* — »Onkel Caspar« som den gamle, agtede og afholdte Herre kaldes af hele Menigheden og det halve Jylland. Ja, der er næppe den Katholik i hele Danmark, der har været i Fredericia og ikke kender »Onkel Caspar« og hans rare, venlige gamle Ansigt, samt hans og hans Hustrus Forekommenhed og Gæstfrihed; nu sidst ved Pastor Heidens Begravelse havde de f. Eks. ogsaa stillet ikke mindre end tre Gæstesenge til Raadighed for de tilrejsende. Hvad selve Menighedslivet angaar, foregaar gamle Hr. Gerlach endnu

alle med sit gode Eksempel, idet han trods sin høje Alder og Gigten, som følger med den, hver eneste Søn- og Helligdag indfinder sig præcis paa sin Plads i Kirken. Ogsaa som Medlem af Kirkeforstanderskabet røgter Hr. Gerlach endnu bestandig trolig sit Hverv. — Hvad her er bleven sagt i denne korte Notits, er kun lidt af alt det gode, som kunde og burde siges om Fødselsdagsbarnet. Naar gamle Hr. Gerlach en Gang lægger sig til den sidste Hvile — gid det maa ske sent — da vil han efterlade sine Børn et af alle æret, agtet og anset Navn.

Kolding. (A. H.) Sidste Søndag var en bevæget Dag for Katholikerne i Kolding, idet Menighedens afholdte Sjælesorger, højærv Hr. Pastor *Schreiber* — der er udnævnt til Præst i Fredericia efter afdøde Pastor Heiden — paa den Dag holdt sin Afskedsprædiken.

I den festsmykkede Kirke, hvis Alter var prydet med et Væld af herlige Roser, havde Menigheden og en Del Besøgende fyldt Kirken til sidste Plads. Højærværdige Hr. Pastor *Schreiber* mindede i Begyndelsen af sin Prædiken om, at den Mand, der paa Pintsefesten f. A. indsatte ham som Præst i Kolding, nemlig salig Pastor Heiden, ikke mere var blandt de Levendes Tal. Naar Pastoren nu efter saa kort Tids Forløb forlod sin kære Menighed, da var det med Smerte, men dog i trofast Opfyldelse af det Lydighedsløfte, han havde aflagt. Han opfordrede Menigheden til at kaste sin Tillid paa ham, der havde givet Forjættelsen, at Helvedes Porte ikke skal kunne overvinde hans Kirke, og anmodede Menigheden indtrængende om at holde fast ved den kostbare Skat: Troen, og være nidkær i Modtagelsen af de h. Sakramenter, saaledes at alle maatte naa det store Maal: den evige Salighed. Pastoren sluttede med at anbefale sig til Menighedens Forbøn, ligesom han altid vilde ihukomme sin kære Menighed i sine Bønner, og han sluttede omtrent saaledes: »Naar vi saaledes beder for hverandre, da vil vi stedse — om end skille — være forenede ved Bønnens stærke Baand, og vi vil da en Gang alle mødes i hint Land, hvor der ingen Skilsmisse er mere, i Himlen.« Ikke en af de Tilstedeværende kunde tilbageholde de Taarer, som Afskeden fremtvang, og man forstod ret, hvor elsket Pastoren havde gjort sig i saa kort Tid.

Under den h. Messe afsang et lille Kor under Ledelse af Hr. Lærer Otserhammel to smukke trestemmige Sange, nemlig »Adoro te« og »Ecc panis angelorum,« der lød stemningsfuldt og kont.

Maatte Gud i sin Naade udgyde sin Velsignelse over Pastorens nye Gerning og ogsaa velsigne den lille Menig-

hed i Kolding, saa at den vedblivende maa gaa fremad til Guds Ære og Sjælenes Frelse.

Rom. Direktøren for *École Française* i Rom, Msgr. *Duchesne*, der i 1900 var Præsident for den internationale Kongres for kristelig Arkæologi, i 1903 Præsident for den internationale gregorianske Kongres og i 1905 for Udstillingen i Grottaferrata, er af Universitetet i Oxford bleven udnævnt til *Doctor honoris causa*. Msgr. *Duchesne* har ved sine Studier erhvervet sig et verdenskendt Navn. Forbedringerne, som er bleven indført med Hensyn til Pavernes Kronologi, skyldes hans Initiativ.

En anden Franskmand, *Kardinal Matthieu*, er i Stedet for afdøde Kardinal *Perraud* af Autum bleven valgt til *Medlem af det franske Akademi*, en meget sjælden Æresbevisning. Kardinal *Matthieu* er født 1839, præsteviet 1863 docerede indtil 1979 Historie og Litteratur i Seminariet i Pont-à-Mousson, blev 1893 Biskop af Angers, 1896 Ærkebiskop af Toulouse, 1899 Kardinal. Blandt hans litterære Værker er det betydeligste hans »Konkordatets Historie.« De liberale vil gerne tage ham til Indtægt for sig — med samme Ret eller Uret, som dette ofte sker med Hensyn til fremragende og mer eller mindre originale og dygtige Gejstlige. I alt Fald har hans Valg til Akademiet særlig politisk Interesse under de nuværende Forhold i Frankrig.

— En stor Plage for Rom er de falske Præster, Munke og Nonner, som i gejstlig Forklædning søger at bedrage godtroende Katholiker for saaledes at gøre »Geschäft«. For Politiet er det meget vanskeligt at rydde op blandt disse Bedragerere, da der jo mellem Aar og Dag strømmer en umaadelig Mængde Gejstlige til Rom fra alle Verdens Lande. Fornylig er det imidlertid lykkedes Politiet at gøre en god Fangst. Fra dette Aars Begyndelse boede der i det romerske Hotel »Santa Chiara« en 40-aarig Mand fra Genua, som kaldte sig Don Guido Vincenzo de Paoli og var klædt i Præstedragt. Han havde en paa en Gang sikker og heskeden Opræden, og ingen tvivlede paa Rigtheden af hans Opgivelser, tilmed da han regelmæssig betalte sine Regninger og modtog mange Besøg, men dog udelukkende af Lægfolk. Til almindelig Overraskelse indfandt imidlertid for et Par Dage siden Politiet sig i Hotellet og anholdt Bedrageren — thi det var han. Ved Husundersøgelsen fandt man en hel Del kompromitterende Breve og endogsaa flere forfalskede Kardinalsegl.

Fra Vejbyrnet.

Et københavnsk Blad, hvis Navn vi ikke finder det passende at nævne, var forleden aldeles ovenud af Henrykkelse, fordi en Katholik havde besudlet sine Fingre ved at røre ved dets skidne Spalter, ja, endogsaa havde nedværdiget sig til at skrive til det og — *incredibile dictu* — *rose* dets Indhold. Dette sidste tvivler vi nu meget stærkt paa. Bladet forstaar formodentlig ikke Ironi.

Hvad vi derimod ikke blot tvivler paa, men ligefrem maa benægte — paa det *bestemtteste* benægte, — det er, at *Nordisk Ugeblad for katholske Kristne* skulde have sendt paagældende Organ »et særdeles smigrende Brev«, hvoraf det skulde kunne ses, hvorledes der i alle Lejre — hele Byen over sættes megen Pris paa »det Satans Blad«, som det — vel at mærke — selv kalder sig.

Nordisk Ugeblad for katholske Kristne har **aldrig** sendt noget Brev — og allermindst noget *smigrende* eller *rosende* Brev til det — vi havde *nær* sagt: *arede* — Blad. Ikke heller har vi bedt nogen anden om at gøre det i vort Navn.
N. U. Red.

S.J.G. Førstk. **Mandag** den 9. Juli, Kl. 8 $\frac{1}{2}$, afholder **St. Josefs Gilde** Møde for III. Grad.

Medlem af St. Josefs Gildets II. Grad, Skræder J. Papenbrock, afgaaet ved Døden den 4. Juli 1906. Begraves fra Kapellet paa Kath. V. Kirkegaard Søndag den 8. Juli Kl. 12 $\frac{1}{2}$.

✱ »St. Johannes«. Fredagen den 13. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Eftmd. -- Generalforsamling: Valg af ny Formand, Sekretær og Revisor, Haveselskabets Vej 3 (den lille Festsal).

Bestyrelsen.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne.

finder Sted

ved **St. Ansgar Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen, ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge),

ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Fra **St. Josefs Konferents** Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 17, 1. Sal, Kontoret.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Juli. 5. Søndag e. Pintse. Marie Besøgelse. — 9. M. Martyrerne i Gorkum. — 10. Ti. Felicitas' syv Sønner, Martyrer. (Ihukommelse af Kong Knud den Helliges Martyr-

rium.) — 11. O. Veronika af Juliani, Jomfru. — 12. To. Johannes Gualbertus, Bekender. — 13. F. Anaklet, Pave og Martyr — 14. L. Bonaventura, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 15. Juli. 6. Søndag efter Pintse. Apostlenes Deling.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10	Højm. med Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	—	- 6 Andagt.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10	—	—	- 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd.	Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke*) (Ordrup):	- 10	—	—	- 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste stille Messe paa Hverdagene Kl. 7 $\frac{3}{4}$ (ikke 8 $\frac{1}{4}$).

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg.....	Kl. 7 $\frac{1}{2}$	Kl. 10	Kl. 3
Randers.....	» -	» 10	» 5
Silkeborg.....	» -	» 9	» 2
Aarhus.....	» 6 $\frac{1}{2}$ og 7	» 10	» 7
Horsens.....	» 8	» 10	» 3
Fredericia.....	» 7	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Vejle.....	» 7	» 9	» 3
Kolding.....	» -	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Esbjerg.....	» -	» ?	» ?
Odense.....	» 8	» 10	» 3
Svendborg.....	» -	» 10	» 3
Mariebo.....	» -	» -	» -
Næstved.....	» -	» 9	» -
Helsingør.....	» -	» 10	» 5
Roskilde.....	» 7	» 9	» 5

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 8. Juli Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade.

St. Franciskus III. Orden. Fredag den 13. Juli Kl. 8 Aften Møde med Indklædning.

Litteratur. A. U. Ramsing: **Mindre Lærebog i Historie** (for Katholske Skoler). Trykt som Manuskript. I Bind: Oltid og Middelalder. 203 S. II. Bind: Den nyere Tid. 218 S. (Faas hos Søstrene, Toldbodvej.) Pris Kr. 2,75 (indb.) for hvert Bd.

NB! Bopælsforandringer (Flytning paa Landet) bedes i Tid meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor man flytter hen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladeir samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 28.

Søndagen den 15. Juli.

1906.

INDHOLD: Bibelkritik. — Farveblindhed. — Sørgeligt og glædeligt fra Østerrig. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Kolding. Rom. Kina. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Bibelkritik.

Intet er — som bekendt — mere underkastet Moden end den »moderne« Videnskab, der altsaa for saa vidt ikke fører sit Tillægsord forgæves. Franskmandene har med vanligt Held paa det sprogskabende Omraade frembragt Udtrykket *dernier bateau* for de Anskuelser, som i ethvert givet Øjeblik anses for de eneste rigtige. Ordet er aabenbart hentet fra Dampbaadsfarten paa Seinen, og det gengiver udmærket den Følelse af at være ubehjælpelig bag efter sin Tid, som griber Nutidsforskeren, naar han opdager, at han ikke er med paa det nyeste ny.

Ikke at være *dernier bateau* kan i videnskabelige Kredse have ganske lignende Virkning som den gamle græske Ostrakisme. »Nu maa man jo ikke mere tale om *Italia*,« sagde ganske forfærdet en ung Videnskabsmand til den, der skriver nærværende, og som i en Samtale antydede sin Tro paa Eksistensen af den hidtil under nævnte Betegnelse kendte gamle latinske Bibeloversættelse. Og en dansk

Forfatter, der vilde skrive en Bog om det gamle Rom, har haardt maattet bøde for, at han »ikke følte sig forpligtet til at være af den Mening, der i Øjeblikket havde Kørs blandt Fagmændene.« Han var ikke *dernier bateau* og blev uden Skaansel nedsablet af vedkommende Videnskabs *professionals*.

For Tiden er det i den særlige Videnskabsgren, der kaldes Bibelkritiken, højeste Mode og bedste Latin at udlede *Biblen fra Babylon* — de gamle Mosebøger fra den endnu ældre babyloniske Litteratur. Saaledes er de første Kapitler af Genesis i »Tilskueren«s Augusthefte (1905) af *Wellhausens, Gunkels* og — en Note viser det — *Anatole Frances* hjemlige Lærling, Theologen *Ryberg-Hansen*, ved Hjælp af Tell Amarnabreve og anden Visdom bleven »opløste« i forskellige Sagn. Med den Bedrevidendes Overlegenhed stiller denne moderne Theolog Mosebøgernes Fortællinger paa deres rette Plads mellem andre Sagn og Myter og forlader dem med det lille Klap paa Skulderen, at de »vil staa evigt, fordi de er simple og enfoldige som Naturens egen Tale.« En eller anden burde paa Mosebøgernes Vegne takke for denne aabenbart til Kategorien de »trøstelige« henhørende Tale.

Der er ikke saa faa, som jævnlig overfaldes af Frygt for, at disse nyeste Bibelkritikere virkelig skulde have Ret, og at den fremskredne Nutidstheologi ikke skulde have anden Opgave end at kaste Jord paa den gamle Kristendom. Herhjemme er Hr. *Ryberg-Hansen* endnu kun et isoleret Fænomen; i de store Kulturlande har der allerede været mange af disse overlegne Aander.

Intet Under da, at der ogsaa fra kirkelig Side er bleven gjort Front mod disse selvsikre Forsøg paa at behandle Grundvolden for den kristne Aabenbaring saaledes *du haut en bas*. Og som et af de bedste Kampmidler har man jævnlig anvendt Paavisningen af, hvad jeg ovenfor har kaldet Moden og Modens Magt i Nutidsvidenskaben.

Saaledes var det f. Eks. for omtrent hundrede Aar siden almindelig Skik blandt Europas fremskredne Lærde at udlede den hebraiske Religion, især dens Skabelsesbe retning, fra den den Gang nylig opdagede *indiske Aandsverden*. Man havde lige lært Sanskritsproget at kende, og

overvældet af, hvad *Friedrich Schlegel* kaldte »Die Weisheit der Inder«, troede man her at staa ved Kilden til alle andre aandelige Foreteelser. Ingen Videnskabsmand, der i hine Tider respekterede sig selv, kunde tvivle om, at de første Kapitler i første Mosebog var tagne af Manus Dharmasastra, Bog I., femte til trettende Sloka.

Senere hen blev den europæiske lærde Verden kendt med Zoroasters Lære. En hel ny Gruppe *sacred books of the east* blev gjort tilgængelig. Paany gjorde man da ogsaa den Opdagelse, som var bleven desavoueret for Sanskrits Vedkommende, at her i den gamle, persiske Religion, havde man de virkelige Kilder til første Mosebog.

Nu er Mosaismens Oprindelse altsaa atter bleven funden, og denne Gang i Babyloniens Lertavler. Denne Opdagelse vil efter alle Solemærker at dømme vise sig lige saa ugrundet i Virkeligheden som de tidligere.

Hvad der ikke kan tvivles om — siger W. St. Clair *Tisdall* i en Artikel om Emnet i *XIXth Century* — er, at de paagældende babyloniske Fortællinger var kendte baade i Ægypten og i Kanaan før Israeliternes Erobring af sidstnævnte Land. Enten vi derfor, med den højere Kritiks Ordførere, antager, at første Mosebog, første Kapitel, samt de fire første Vers af andet Kapitel er skrevne i Babylon ca. 500 Aar f. Kr., andet Kapitel, Vers 11—15 i Palæstina ca. 650 Aar f. Kr. og Resten af andet Kapitel ca. 850 f. Kr., eller vi ganske simpelt og gammeldags anser Moses for disse to Kapitlers Forfatter, saa er det tydeligt, at vedkommende Skribent kendte de paagældende babyloniske Myther.

Men derfor er det aldeles ikke sikkert, at han har laant noget af dem.

Vi kender jo alle fra *Ovids* Metamorfoser Fortællingen om Deukalion. Dermed er det imidlertid ingenlunde givet, at kristne Forfattere, som omtaler Syndfloden, nødvendigvis maa have hentet deres Skildring af denne fra *Ovids* Udmaling af Deukalionssagnet. En væsentlig Grund, som taler mod en saadan Antagelse, er, at de nævnte Forfattere adskiller sig saa ganske væsentligt, baade i Enkeltheder og i Helhedssynet, fra *Ovid*. F. Eks. hører vi ikke hos de kristne Forfattere hverken om Lykaons Gæstebud eller om

Jupiters Vrede eller Poseidons Forsøg paa at formilde ham; de har heller intet, der svarer til Parret Deukalion og Pyrrha eller til Themis' Raad at kaste Stene bag sig for derved at fremkalde en ny Slægt paa Jorden

Og dog er Ligheden mellem den paagældende Metamorfose hos Ovid og *Miltons* Syndflodsskildring i ellefte Sang af »Det tabte Paradis« faktisk langt større end mellem den babyloniske Skabelsesberetning og den bibelske. (Det Citat, Hr. Ryberg-Hansen Side 623 i sin Afhandling giver, gør da heller ikke noget egentlig overvældende Indtryk). Der er ingen Tvivl om, at Milton havde læst Ovid, og det er rimeligt, at første Mosebogs Forfatter kendte de babyloniske Skabelsessagn. Men *deraf følger ingentunde, at han plagierede dem.*

St. Clair Tisdall gaar nu i sin Afhandling over til en nærmere Undersøgelse af den ældste af de babyloniske Skabelseshistorier, som han selv har offentliggjort i den af British Museum udgivne Samling Kileskrift-Tekster, og som findes oversat i *Sayces: Religions of ancient Egypt and Babylonia*. I den babyloniske Beretning findes der en hel Skare Guder og Gudinder nævnte og omtalte; disse bor i en undersøisk Stad paa Bunden af den persiske Havbugt, midt i denne Stad er et Bjerg, hvorfra Solen kommer hver Morgen o. s. v. Af alt dette finder vi intet Spor hos den bibelske Forfatter. Har han kendt dem, saa har han med velberaad Hu forkastet dem.

Den anden Beretning fra Babylon er endda mere afvigende fra første Mosebog. Her møder os nemlig et Sagn, som vi i noget anden Form kender fra vor egen gamle Gudelære — om det guddommelige Væsen Tiamat, som Guderne dræber, og af hvis forskellige Legemsdele de danner Himlen og Jorden. Med et Udraabstegn siger den engelske Lærde: Og det, forsikrer mange Kritikere os højtideligt, skal være den oprindelige Kilde til første Kapitel i Mosebøgerne!

St. Clair Tisdall sammenfatter sin Undersøgelse i disse Ord: »Medens det er tydeligt, at der er visse Ligheder mellem den hebraiske Fortælling og den babyloniske — de behandler jo begge en Skabelseshistorie — saa er det nok at gennemlæse dem for at blive klar over, at Forskellen

mellem dem er gennemgribende. I den babylonske Legende har vi Tanken om en Urmaterie, af hvilken Himmel og Jord samt alle Guder udvikler sig Den hebraiske Fortælling begynder stik modsat med de Ord, der i fordums Tid gjorde saa dybt et Indtryk paa Longinus: »I Begyndelsen skabte Gud Himlen og Jorden.« Det er værd at lægge Mærke til, at den hebraiske Beretning i saa Henseende afviger fuldstændigt fra *alle* andre Skabelseshistorier, baade hos Hesiod, Manu, i Rig-Veda, i Eddaen, hos Anaxagoras. Bibelen taler om en *Skabelse*, de andre om en *Udvikling*. Genesis er endvidere fuldstændig monotheistisk, kender intel til de babyloniske Gudestridigheder, som minder om de græske Kampe mellem Kronos og Giganterne, mellem Zeus og Kronos.«

Heller ikke Inddelingen i de syv Dage findes andetsteds end i Mosebøgernes Skabelseshistorie. Og hvad der er vigtigere end alt andet — straks fra første Færd er den mosaiske Gud af fuldkommen anden Art end Babylo niernes halvt guddommelige, halvt menneskelige Væsener, som æder, drikker og slaas med korporlige Vaaben — omtrent som Guderne hos Homer.

„Skulde man endelig aflede noget af de babyloniske Gudesagn, saa maatte det derfor være de græske“, ender den engelske Forsker med at sige. Man kunde ogsaa — som ovenfor antydet — finde Paralleler til de babyloniske Sagn i Nordboernes Mythe om Ymer eller Kinesernes om Pan-hu, Indernes om Purusha. Alligevel bør ingen mene, at Kineserne har udskrevet Eddaen, eller at Sanskritdigteren har kunnet læse Kileskrifterne paa Lertavlerne fra Sippara.

Babel-Bibel-Theorien, der for Øjeblikket gaar sin Sejrs gang gennem Modevidenskaben, vil derfor inden kort eller længe hvile hos sine Forgængere — de andre Forsøg paa at bortforklare den bibelske Skabelseshistorie. Og den Bibeltroende kan med ny Tryghed og Fortrøstning gentage Paul *Verlaines* for mange saa paradoxale Ord: »Den sande Videnskabsmand er og bliver dog — Moses!«

Johannes Jørgensen. (»Dagbl.«)

Farveblindhed.

Den Øjensygdom, som kaldes Farveblindhed og er saa farlig for Konduktører og Styrmand, bestaar som bekendt i fuldstændig eller delvis Mangel paa Evne til at opfatte de forskellige Farver. Den totale eller fuldstændige Farveblindhed gør f. Eks., at et Maleri ser ud, som om det var et Staalstik. Den delvise Farveblindhed, som oftere findes, er enten Rødgrøn-Blindhed eller Blaaugl-Blindhed, eftersom de Farver, man ikke kan fornemme, er blaa og gul eller rød og grøn.

Denne naturlige Farveblindhed kommer man ogsaa til at tænke paa, naar man læser aandelige Frembringelser, der er dikterede af indgroede Fordomme. Der er nu for Eksempel Pastor *N. P. Madsen*, som for Tiden rejser i Tyskland og betror sine Oplevelser og Anskuelser til »*Krist. Dagblad.*« Forleden, den 25. Juni, kunde man saaledes læse om Wittenberg og dets Lutherminder. En Pilegrim, som lige er vendt hjem fra det hellige Land, kunde ikke skrive om de hellige Steder og skildre sine Indtryk med større Begejstring, end Pastor *Madsen* gør det med Hensyn til Wittenberg. Men man ser straks, at det kun er den mythiske (og ikke den historiske) Luther, han kender. Der er visse »Farver,« han aldeles ikke ser. Eller hvad skal man tænke, naar man læser følgende Stykke af hans Prosadigt om Luthers Dagligstue: »..... Under Maaltidet rejser Luther sig op, og fyldt af den Glæde og Fortrøstning, som disse Venners (Melanchtons, Kranachs og Jonas') Nærværelse har bragt ham, holder han en af sine berømmelige Bordtaler. Jeg kan i Aanden se ham staa derhenne for Enden af Bordet med Haanden hvilende paa den lille Povls Hoved og tale om Barnelivet og Barnekaaret i Gud, om det Sind, der giver Gud ikke blot al Ære, men ogsaa al Magt, og derfor er uden Bekymring.....«

»Nej, saa højtideligt gik det sikkert ikke til, naar Luther holdt en af sine »berømmelige« Bordtaler, og hvem der kun har gennembladet Aurifabers tykke Foliobind med disse Bordtaler, vil stadig være stødt paa ganske andre Ting end »Barnelivet og Barnekaaret i Gud«. Man for-

staar da ogsaa godt, hvorfor det kun er i et forsigtigt Udvalg, at man har budt det danske Publikum disse Bordtaler. Pastor Madsen synes virkelig ogsaa kun at kende det danske Udvalg, hvis han overhovedet kender Bordtalerne mere end af Omtale fra protestantisk Side.

Pastoren lover tilsidst at skrive mere om Wittenberg. Men næste Artikel (*»Kr. Dagbl.«* 28. Juni) begynder saaledes: »Nej, det blev ikke Wittenberg, jeg kom til at fortælle om — ikke Minder om Protestantismens Aands Sejre, men om det modsatte — om et Tempel, der staar som et Monument om Roms Magt og Storhed. Den dejlige Kølner-Dom« o. s. v. med mange smukke Lovord. Men pludselig viser Farveblindheden sig igen, naar han skriver:

»Men indvendig er dens Væsen Dunkelhed, ja, Mørke som selve den Kirke, til hvis Gudsdyrkelse den er bygget. Dejlige er den. Dejlige ere dens himmelstræbende Buer, dens Glasmalerier . . . Men al denne Dejlighed ligger sløret i Dunkelhed som i en begyndende Aftendæmring. Altsammen underlig sindbilledligt. Den katholske Kirkes Væsen er jo netop Vælde og Skønhed og — Mørke.«

»Ja, sindbilledligt er det jo altsammen; men rækker da Pastorens Forstand ikke saa langt, at han kunde tænke sig, at Dunkelheden ogsaa kunde være et Billede paa det guddommelige Væsens Hemmelighed og dets Naadevirkningers Dybde? Nej, for et Menneske med saa murtykke Fordomme er den katholske Kirkes Væsen — Mørke, til Trods for, at han ser Vælden og Skønheden. Hvilken Blindhed! Man høre blot, hvad han skriver om den »betagende Musik og Sang« — i dette Mørke:

»Hvor kan de dog synge — disse Kor! Hvor er de vidunderlige — disse Stemmer, disse høje, klare Tenorer, disse dybe, bløde Basser! Og hvor er de samstemte som Strengene paa et eneste Instrument!

»Det er virkelig Skønhed, ja en Kunstnydelse af Rang, at høre et saadant Kor.

»Vi staar højtidstemt og betragter de brogede Scener i denne blændende Gudstjeneste. Da — med et genlyder det mægtige Rum af et Væld af barnlige Stemmer, der begynder som et fjærnt Fuglekvidder i Skoven og efterhaanden stiger i Fylde og Styrke, alt imens nye Stemmer

falder ind, indtil det store Tempel fyldes af et mægtigt brusende Tonehav.

»Og hvilken Sangbund er det store Rum for et saadant Kor! Fra Søjle til Søjle, fra Væg til Væg kastes Tonebølgerne tilbage i forunderlig Harmoni for til sidst at dø hen som en sagte Hvisken i de fjerne, dunkle Buer.

»Vi staar midt i den romerske Kirkes Skønhed, og vi forstaar, at denne Kirke kan øve en dragende Magt over Mennesker, hvis Gudsdyrkelse nærmest bestaar i en Følelsernes Grebethed.«

At den katholske Kirkes Gudsdyrkelse »nærmest bestaar i Følelsernes Grebethed« og ikke saa meget i Forstandens Overbevisning og Viljens Hengivelse til Gud — er nu en Gang en ganske forkert Opfattelse og staar i øvrigt i den skæreste Modsætning til, hvad Pastoren senere siger om »al denne maskinmæssige Opramsning og Fremplapren af nogle Bønner — alle disse ydre, døde Gerninger...« Man skulde dog tro, at Gerninger, der fremgaar af »Følelsernes Grebethed« aller mindst var »døde Gerninger!«

Men det kan være, at Pastor Madsens Vrede til Dels har sin Grund i, at han paa en mindre behagelig Maade blev gjort opmærksom paa, at han var i Guds Hus og ikke til Vækkelsesmøde paa »Sommerlyst« eller i »Stjerne-kroen«; han fortæller nemlig:

»Men ak, vi blev snart revet ud af vor Kunstnydelse. Vi mødte pludselig Kirken under en anden Skikkelse. Jeg stod med min Hustru om Armen og anede ikke noget uanstændigt ved det, før en nidkær Ordenshaandhæver, klædt i en lang, skærende rød Talar og med en Marskalstav i Haanden, kom hen imod os og sagde i en bydende Tone:

'De maa ikke staa saaledes.' — Selvfølgelig adlød vi.«

Nu tynger Mørket endnu mere paa hans Sind, og han gør et Udfald mod vor Gudstjenestes Midtpunkt med følgende Ord: »Ja, hver en Sjæl, for hvem Lyset fra det høje er opgaaet ved Troen paa Kristi for evigt fuldgyldige Forsoningsoffer, maa føle dette Mørke, hvor han saa end ser hen. Hvad er Messen — denne »ublodige« Gentagelse af Sonofferet — andet end Mørke, en Fordunkelse, ja, en

Fornedrelse af hans store Offer, der aldrig skulde gentages, fordi han gik én Gang ind i Helligdommen og fandt en *evig* Forløsning.«

Den farveblinde Pastor lader her, som om han ikke vidste, at vi Katholiker lige saa fuldtud som han selv tror paa, at Kristi Korsoffer er »for evig fuldgyldigt,« at der ud fra dette Synspunkt jo ikke kræves noget Messeoffer, og at vi har ganske andre Grunde til at bibeholde Messeofferet, Grunde, som findes i enhver katholsk Katekisme. Men saa længe man med Vidende og Vilje gaar af Vejen for den katholske Katekisme og er saa uvidende om den katholske Lære, at man endnu i det 20. Aarhundrede kalder Aflad for »Syndsforladelse« (jfr. »*Kr. Dagbl.*« for 19. Juni s. v. »Tetzels« Afladstræ») og beskylder den katholske Kirke for »Misbrug af det hellige,« fordi Prinsesse Ena betingelsesvis maatte døbes en tredje Gang, (efter at hverken den skotske Statskirke eller den engelske Højkirke havde bevislig døbt hende med en gyldig Daab — jfr. »*Kr. Dagbl.*« for 28. Maj,) — ja, saa længe man er *saa* onskabsfuld, hvilket Mørke maa da ikke ruge over et Trossamfund, som vejledes af *saa* blinde Førere!

»Man er tungt stemt,« slutter Pastor N. P. Madsen, »naar man forlader en katholsk Kirke — saa tungt, som om man kom inde fra dunkle Gravhvælvinger.« Det tror vi gerne; thi der inde maatte jo det Spørgsmaal komme op i ham: Hvad er dog Luthers Dagligstue i Wittenberg i Lyset af den katholske Kirkes »Vælde og Skønhed og — (guddommelige) Mørke!«

I »*Krist. Dagbl.*« for 30. Juni fremkommer imidlertid Forfatterinden *I. M. Sick* med følgende Anmærkning med Hensyn til Kølner Domkirken:

»Jeg deler ganske Pastor N. P. Madsens Beundring for dens betagende Dejlighed; men modsat ham, har jeg altid fundet, at dens gotiske Dunkelhed var en Tiltrækning mere ved den — ligesom en gribende Prædiken over Bibelens Tekst: 'Skyen fyldte Herrens Hus.' Da sagde Salomo: 'Herren sagde, at han vilde bo i Mørket.'

»Hvad jeg her vilde oplyse, er imidlertid blot dette, at Kølner Domen *ikke* er mørk paa alle Tider af Døgnet, men kun om Formiddagen, hvor de fleste ser den. For

et Par Uger siden kom jeg ind i den mellem 6—8 om Aftenen og fandt den dagklar, gennemskinneth af Sol, saa at mit Rejsefølge, der ventede at finde den ganske dunkel, forundrede sig.

»Pastor M. ser i Kølner Domens Mørke et Billed paa hele den katholske Kirkes Tilstand. Jeg glæder mig ved — med mit sidste Besøg i frisk Minde — at kunne bibeholde Billedet; thi saa har jeg den trygge Vished: „Men det skal ske mod Aftens Tid, at der skal blive Lys“ — ind gennem Kirkens egne, buede, farveglødende Vinduer!

»Dette profetiske Ord er Kølner Domen mod Solnedgang som den skønneste Illustration til.«

Hvad skal disse sidste Ord betyde? Hvis Forfatterinden mener, at den katholske Kirke tilsidst skal antage det lutherske saakaldte Evangeliums »klare Lys«, da tager hun fejl. Hvad skal *vi* med dette Virvar af Meninger og Modsigelser?

Derimod skal vi gerne bibeholde Billedet, naar det betyder, at Troens guddommelige Hemmeligheder tilsidst, i og efter Døden, skal skinne for os i den himmelske Herligheds Lys; derfor ønsker vi jo hver hedenfarens Sjæl, at »det evige Lys maa lyse for den.«

P. G. Schmiderer.

Sørgeligt og glædeligt fra Østerrig.

I den østerrig-ungarske Delegation (et Udvalg, som bestaar af Medlemmer fra baade den østerrigske og den ungarske Rigsdag, der aarlig træder sammen for at drøfte alle fælles Anliggender) faldt der forleden en Udtalelse, som det vil være godt at huske. Den altyske Delegerede, *Franko Stein* erklærede nemlig bl. a.: »De kender Lös-fra-Rom-Bevægelsen. Den er for os en national og ikke nogen religiøs Bevægelse. Den er forsættelig bleven iværksat, for i et senere Decennium desto lettere at kunne gennemføre Indlemmelsen i det tyske Rige. . . . Vi nærer den

sikre Forventning om, at den kommende Generation vil opleve den Glædesdag, da vi tyske atter vil være forenede under Scepteret af en berømmelig Hohenzollerfyrste, og at den herlige Kejser Wilhelm d. II. eller dog hans Efterfølger overensstemmende med det Løfte, hvormed han tiltraadte Regeringen, ikke vil glemme at være den, der øger Rigets Magt.« — At saadanne modbydelige, fædrelandsforræderske Udgydelser ikke havde anden Virkning, end at Taleren blev kaldt til Orden, er saare beklageligt. Men i alt Fald har denne brutale Aabenhjertethed fra fjendtlig Side paa utvetydig Maade bekræftet, hvad indsigtsfulde og fremsynede Katholiker allerede straks fra først af havde erkendt og udtalt om Løs-fra-Rom-Bevægelsens egentlige Formaal.

Forøvrigt skal det ikke nægtes, at der for Tiden ogsaa føres en haard Kamp paa det religiøse Omraade i Østerrig. Frimurerne, som alt i Aarhundreder har udført deres lys-sky Muldvarpearbejde for at underminere Trone og Alter, har ment, at nu var Øjeblikket inde for at foretage det sidste afgørende Stormløb mod Kirken. Deres sidste Angreb har været rettet imod to Grundpiller i Kirken, nemlig den kristne Skole og det kristelige Ægteskab. I Theorien var d'Hrr. Frimureres Regnestykke endda ikke saa galt. Thi dersom det skulde lykkes at gøre Skolen konfessionsløs og føre Ægteskabsreformen igennem ved at erklære Ægteskabet for en civil og derfor opløselig Kontrakt, saa vilde jo disse tvende Samfundsstøtter svæve i Luften og den derpaa hvilende Kirke ramle sammen af sig selv.

Men i Praxis viste det sig, at Kirkens Fjender trods al deres Kløgt dog slemt havde forregnet sig. De havde ikke betænkt, at Kirkens Bygmester paa Forhaand havde gjort deres Frækhed til Skamme ved at grundmure samtlige Kirkens Piller og støbe dem sammen i et med den Klippe, som Kirken staar paa. Den kristne Skole og det kristelige Ægteskab er uadskilleligt forenet med baade Klippen og Kirken og deler derfor ogsaa med begge den til Verdens Ende gyldige Forjættelse, at »Helvedes Porte ikke skal overvælde den«.

Østerrigs Katholiker har forøvrigt de sidste Aar ogsaa rejst sig af deres Dvale; omsider har Logebrødrenes uaf-

brudte Hamren paa Kirkens Fundamenter vækket de fleste; — nidkære Sjælehyrder og dygtige Lægmænd har med stor Ihærdighed, især i det sidste Halvaar arbejdet paa at organisere Skarerne, de ivrigste er bleven rusket op og har faaet Forsvarsvaaben trykt i Hænderne. Imod Frimurenes Forening, hvis Maal er den fri (∴ religionsløse) Skole, har Katholikerne dannet den kristne Skoleforening, som trives udmærket; for at modarbejde den daarlige Presse og for at fremme den sande Oplysning baade i religiøs, politisk og social Henseende, har man stiftet »Pius-Foreningen«; og endelig har man overfor den taabelige saakaldte Ægteskabsreform, eller rettere: den afsindige og umoralske fri-Kærligheds-Svindler, iværksat en Protestaktion, hvis Virksomhed har forgrenet sig over hele Østerrig, baade over By og Land, over Bjerg og Dal indtil Rigets fjerneste Afkroge. Og Resultatet var uanet glimrende og oversteg de dristigste Forhaabninger; de paa de fremlagte Lister samlede Underskrifter androg nemlig over *fire og en halv Million* Navne. Hermed turde Forsøget paa at røre ved det kristelige Ægteskabs Hellighed og Uopløselighed være kvalt i Begyndelsen. Overfor en saa knusende Majoritet tør Ægteskabsreformens Tilhængere ikke opgive deres Tal. Det andrager vist næppe den hundrede Del.

Det overmaade glædelige Resultat er et trøstefuldt Bevis paa, at Østerrig endnu er et ægte katholsk Land, og at det ikke skal lykkes hverken Logebrødrene eller Altyskerne eller de kristusfornægtende Prædikanter, end ikke om de i Fællesskab løber Storm mod Kirken, at rive Folkets Hjerter løs fra Rom. —*rg.*

Forskelligt.

Skal man le eller græde? Ifølge Dagbladene fejrede »St. Lucas Stiftelsen« sin første »Søsterindvielsesfest« i Johanneskirken forleden (9. Juli). En repræsentativ Forsamling var til Stede, og baade Pastor Gottschalck-Hansen og Stiftelsens Præst, Provst Bluhme, prædikede, hvorpaa

sidstnævnte under Haandspaalæggelse indviede de seks »Søstre« til Diakonissegeringen. Højtideligheden sluttede med »Messe« fra Alteret og Salmesang.

Dette kunde jo altsammen være meget godt paa sin Vis, og vi vilde ikke have skænket det nogen videre Opmærksomhed, dersom ikke Provst *Bluhme* saa temmelig umotiveret havde benyttet Lejligheden til at give Paven et lille velment Spark. I sin Tale til Diakonisserne sagde han nemlig bl. a.: »I skal ikke aflægge noget Nonneløfte, thi vi har ikke noget med Paven i Rom at gøre. I skal overhovedet ikke love noget . . .« Hvor tragi-komisk virker disse Ord ikke midt i al den forlorne Higen efter at ligne den katholske Kirke baade ved »Messe« og ved »Haandspaalæggelse« og ved »Søster«-Indvielse og jeg ved ikke hvad. — Men pas bare paa! Det maa dog ikke opfattes som et Skridt hen imod Rom — eller Canossa: »I skal ikke aflægge noget Nonneløfte, thi vi har ikke noget med Paven i Rom at gøre«. Nej, det maa ikke ligne Fugl — og er dog heller ikke Fisk: »I skal overhovedet ikke love noget.« ?!

En protestantisk Professor om katholsk Ægteskabslovgivning. Paa en Tid, hvor der forskellige Steder, særlig i Østrig og i Italien, gøres Stormløb imod Ægteskabets Uopløselighed, er det særlig interessant at høre en Udtalelse fra en protestantisk Professor om dette Emne. Det er Sveitserprofessoren *Hilty*, som i sine »Neue Briefe« kommer nærmere ind paa denne Sag. S. 404 og ff. skriver han bl. a.: »Ethvert Ægteskab bør indgaaes med Tanken paa et uopløseligt Forhold. Paa fraskiltes Ægteskaber hviler ingen Velsignelse, og i dette Punkt har den katholske Kirke Ret ligeoverfor os Protestanter, ligesom ogsaa i det principielle Hovedpunkt at den har bibeholdt Ægteskabets sakramentale Karakter. I denne Henseende vil Fremtidens protestantiske Kirke komme til at forandre sine Anskuelser.«

Dette Professorens Haab vil næppe gaa i Opfyldelse, tvertimod fjerner Protestantismen sig ikke mindst paa dette Punkt mer og mer fra den katholske Sandhed.

De katholske Missioners store Betydning. Den bekendte hollandske Historieskriver, Fru *Lohman*, Rationalist, skriver i »Knechtsteden Ekkoet« om de katholske Missioners store Betydning følgende:

»Naar man betragter de katholske Ordensfolks og Missionærers Virksomhed, er det umuligt andet end at nære den største Respekt og Højagtelse for dem. Den romersk-katholske Tro er i Besiddelse af saadan en Magt, at den tidligere eller sildigere vil sejre over Protestantismen.

Jeg ved, at denne Paastand vil bringe mine Landsmænd i Harnisk, men jeg frygter dog ikke for at gentage: den moderne Protestantisme vil hændø upaaaget.

I Europa, Øst- og Vestindien har jeg haft Lejlighed til at lære Ordenspræsternes og Missionærernes mønsterværdige Liv at kende, jeg har været Vidne til Nonnernes aldrig trættende kristelige Kærlighed i Skolerne og i Hospitalerne.

Mange af vore Troesfæller har den Vane at bagtale Katholikerne af Uvidenhed eller menneskelig Svaghed. Men naar de saa de Undere, det katholske Apostolat virker blandt de spedalske og de stakkels foragtede Sorte, saa maa efter min Mening disse Mennesker med Skam tilstaa, at Katholikernes Næstekærlighed og Selvopofrelse overtræffer enhver tænkelig Heroisme og er enestaaende gennem alle Tider i Historien.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Torsdag den 5. Juli afsluttedes Skoleaaret i *St. Knuds Skole* i Stenosgade med en lille Eksamen, som viste, at baade Lærere og Elever har været slittige og ihærdige i Skoleaarets Løb. En Mængde smukke Tegninger, som var ophængt i Skolegangen, og et interessant Musikstykke (Haydn's Børnesymfoni) viste, at man ogsaa med Held dyrker de ædle Kunster i Skolen. Eksamen og den derpaa følgende lille Højtidelighed med Præmieuddeling i Festsalen overværedes af mange af Børnenes Forældre og Skolens Venner. Ogsaa *Hs. biskoppelige Højerværdighed* bærede i Aar Skolen med sin Nærværelse ved denne Lejlighed og udtrykte sin Tilfredshed med *St. Knuds Skole*, der kunde maale sig med hvilken som helst anden københavnsk Realskole, hvorfor der heller slet ingen Grund var for katholske Forældre at sende deres Drengene til andre Skoler.

Kolding. Højærværdige Hr. Pastor *Vilhelm Klemp* er udnævnt til Hr. Pastor Schreibers Efterfølger som Sognepræst i Kolding.

Rom. Den hl. Fader befinder sig trods den stærke Varme i bedste Velgaaende og foretager næsten daglig længere Spasereture i Vatikanets Haver i de tidlige Morgentimer.

— Den *kinesiske Studiekommision*, som har berejst de fleste europæiske Lande, var ogsaa forrige Maaned i Rom. *Vicekongen Tnang-Tong*, et af Medlemmerne af denne Kommision, modtog i sit Hotel Besøg af Mindebrødrenes Generalminister, *Pater Schüller* tilligemed Missionssekretæren, *Pater Mariano Fernandez*, Prorvvincial paa Korsika, og to andre Patres. Besøget varede en hel Time og blev næste Dag gengældt af Vicekongen med et 1½ Times Besøg i Mindebrødrenes Generalat. Underholdningen drejede sig om de kinesiske Missioner, af hvilke 9 staar under Mindebrødrenes Ledelse. To af Mindebrødrenes Missionærer i Kina er bleven udnævnt til »Mandariner«, nemlig Titularærkebiskop *Giese*, som tillige er »Vicekonge« og *Pater Trovarelli* fra Nettuno, som er Mandarin af 3. Grad. Forhaabentlig vil disse Udnævnelser bidrage til at give Missionen større Anseelse i Kina, skønt den afdøde Biskop v. Anzer, der ogsaa var »Vicekonge«, ikke mærkede noget videre dertil. Ialt Fald vil den hellige Franciscus fromme og trosivrige Sønner ikke derfor aflægge deres Ydmyghed og Beskedenhed, som mest af alt har hidraget til de smukke Resultater i Missionens Tjeneste i Kina. Minoriternes Vikariater i Kina tæller 211 Ordenspræster og 100,890 Katholiker; det største af disse er Biskop *Göltes* apostoliske Vikariat Nord-Schen-Li med 35 Præster og 20,000 Katholiker.

Kina. Forskellige Rygter vil vide, at det trækker op til ny Kristenforfølgelser i Kina. Dette er saa meget sørgeligere, som det samtidig andetsteds fra forlyder, at den katholske Kirke vinder betydelig Fremgang i dette Rige. Omvendelserne er trods de senere Tiders Forfølgelser saa talrige, at Katholikerne i Kina snart vil tælle en Million. For Øjeblikket er der i de 38 apostolske Vikariater og 3 apostolske Præfekturer 880,000 døbte Kristne. Af Præsterne er 1143 Europæere, 521 indfødte. Paa tredje Søndag efter Paaske skulde der holdes en Synode i Peking.

Nye og brugte, danske, tyske og engelske Bøger og Tidsskrifter (Opbyggelses- og Underholdningslekturer) modtages med Tak af **Pastor Blois, Mariehøj, Roskilde**, til Udlaan blandt Katholiker paa St. Hans Hospital og i Fængslerne.

NB. Katholiker, der har Slægtninge eller Bekendte som Patienter paa **St. Hans Hospital**, bedes at meddele det til Præsterne i Roskilde (Mariehøj). Det er hændet, at katholske Patienter er døde, uden at Præsterne anede, at de var der.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Juli. 6. Søndag efter Pintse. Apostlenes Deling.
 — 16. M. Karmelskapularfest. — 17. Ti. Alexius, Bekender. —
 18. O. Kamillus de Lellis, Bekender. — 19. To. Vincents
 af Paul, Bekender. — 20. F. Hieronymus Emilianus, Beken-
 der. — 21. L. Henrik, Kejser og Bekender.
 Søndag den 22. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bod-
 færdig.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højn. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyseg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6 Andagt.
Jesu Hjærte Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 7 ^{1/2} Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 ^{1/2} Andagt.
St. Andreas Kirke*) (Ordrup):	- 10 — — —	- 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8;
 paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke
 Kl. 8; i Jesu Hjærte Kirke Kl. 7 og 8^{1/2}; i St. Josefs Kirke Kl.
 6^{1/2}; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6^{1/2}, 7 og 7^{3/4}. (Hverdag: Kl. 6, 6^{1/2},
 7, 7^{3/4}.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa
 for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas
 Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste
 stille Messe paa Hverdagene Kl. 7^{3/4} (ikke 8^{1/4}).

Vincentskonferentserne holder i Aar Generalmøde paa selve
 Vincents af Pauls Festdagen, Torsdagen den 19. Juli. Til Mødet,
 som holdes Kl. 8^{1/4} Aften ved Rosenkranskirken, Indgang
 Frederiksberg Allé 17, indbydes alle aktive og bidragydende Med-
 lemmer, samt Enhver, der interesserer sig for Vincentsbrødrenes
 Virksomhed blandt de Fattige.

St. Knuds Kapel. Søndag den 15. Juni Kl. 7 Morgen holder
 Mariabørnenes Forening Fælleskommunion i St. Knuds Kapel og
 Onsdag den 18. offentlig Møde Kl. 7^{1/2} Aften.

Trykfejl. I forrige Nr. S. 458 L. 11 f. n.: difineret, læs: defi-
 neret; S. 459 L. 2 f. n.: La Catholicisme, læs: Le Catholicisme.

Litteratur. A. U. Ramsing: **Mindre Lærebog i Historie**
 (for katholske Skoler). Trykt som Manuskript. I Bind: Oldtid
 og Middelalder. 203 S. II. Bind: Den nyere Tid. 218 S.
 (Faas hos Søstrene, Toldbodvej.) Pris Kr. 2,75 (indb.) for hvert Bd.

NB. Bestillinger og Efterbestillinger paa enkelte Numre af
 Ugebladet, Ordre og lignende bedes sendt til Ekspeditionen
 (Købmagergade 13) og ikke til Redaktionen.

NB! Bopælsforandringer (Flytning paa Landet) bedes i
 Tide meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor
 man flytter hen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bøglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Kobnærgade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 29.

Søndagen den 22. Juli.

1906.

INDHOLD: Historisk Litteratur. — »Katholicismens Poesi. — Guds Ruser. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Aalborg. Aarhus. Vejle. Kolding. Tyskland. Rusland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Historisk Litteratur.

II.

De danske Helligaandsklostre. Fremstilling og Aktstykker ved J. Lindbæk og G. Stemann. København 1906.

(Fremstilling 221 Sider og Aktstykker 244 Sider samt Navneregister 36 Sider). Udgivet med Understøttelse af Carlsbergfondet.

Den nærmeste Anledning til dette omtrent 500 Sider store, rigt illustrerede Værks Tilblivelse var den Bevægelse, som rejstes i Aarene 1893—94 i Anledning af Restaureringen af en Bygning i Randers, der antoges at være det gamle Helligaandshus. Den nuværende Stiftamtmand over Ribe Stiftsamt, Kammerherre G. v. Stemann, blev herved »klar paa, hvor lidt der i Virkeligheden kendtes til de danske Helligaandsklostres Historie i Almindelighed og til Randers Helligaandskloster i Særdeleshed og fik da Lyst til at undersøge dette Emne nøjere. Gennem P. Brunès: *Historie de l'ordre hospitalier du Saint-*

Esprit og A. Huhn's '*Geschichte des Spitales, der Kirche und der Pfarrei zum heiligen Geiste in München.*' blev hans Opmærksomhed henledt paa den romerske Protokol over Medlemmerne af Helligaands Broderskabet og overhovedet paa *S. Spirito's* Arkiv. For at faa dette nærmere undersøgt henvendte han sig da til medundertegnede (cand. mag.) *Lindbæk*, der den Gang paa *Carlsbergfondet's* Vegne opholdt sig i Rom, og da denne derefter gjorde talrige Fund i det nævnte Arkiv, førte det til, at vi i Efteraaret 1899 bleve enige om at forsøge paa i Fællesskab at udarbejde de danske Helligaandsklostres Historie. Vi har, takket være et stort hidtil ubenyttet Stof, været i Stand til paa mange Punkter at bringe nye Oplysninger og Synspunkter angaaende Helligaandsordenen. Til at belyse de danske Klostres Forhold til Moderhuset i Rom og til Kurien gav *S. Spirito's* Arkiv meget nyt, som paa en heldig Maade blev suppleret ved vigtige Fund i *Vatikanets* Kopibøger.« (Forordet.)

Foruden disse udenlandske Kilder har Forfatterne flittigt benyttet alt, hvad der findes herhjemme, saaledes Aalborg Hospitals Arkiv og Rigsarkivet. Og særlig *Aalborg Hospitals* Historie foreligger nu godt belyst. Til Klostrenes Historie i *København* og *Randers* ejer vi ogsaa ret fyldige Kilder, medens der kun er spredte og tilfældige Rester tilbage af Efterretninger om Klostrene i *Faaborg*, *Nakskov* og *Malmø*.

De to Forfattere har delt Arbejdet saaledes imellem sig, at den almindelige Del og Affattelsen af Diplomatariet væsentlig skyldes Hr. cand. mag. *Lindbæk* og den specielle Del Hr. Stiftsamtmænd *v. Stemann*.

Enheden i Værket har dog ikke lidt ved denne Arbejdets Deling: thi Bogen er »i sin Helhed dog et Fællesarbejde, under hvilket hver af os paa adskillige Steder har benyttet Synspunkter, som skyldes den anden Medarbejder, og ingen Paastand er fremsat, som vi ikke begge er enige om.« (Forordet.)

Forfatterne har hver for sig stræbt efter at opnaa saa stor Objektivitet*) som mulig og ved den stadige Korrigeren

*) Ganske enkelte Steder, som f. Eks. hvor der er Tale om »Afladshandel« kunde der nok være Grund til en lille Indsigelse. Side 134 læses der

er Fremstillingen bleven præget af en sjælden rolig og maadeholden Tone, hvor de Skrøbeligheder og Misbrug berøres, der altid klæber ved menneskelige Institutioner. Selv Omtalen af det Besøg, Prioren *Niels Pedersen* fra Aalborg aflagde i Rom under *Alexander VI.*, for at faa Stadfæstelse paa Overenskomsten i Faaborg og sit Valg til Prior, er beskrevet i en værdig og maadeholden Tone, langt fjernet fra den Dømmesyge, man saa ofte griber Lejligheden til. Ja, Forf. søger at skildre de Følelser, der har grebet Aalborgprioren og hans Ledsagere, da de endelig stod ved Rejsens Maal: »... Hvad maatte disse Fremmede føle ved Synet af St. Peter og Vatikanet, som de sidste syv Paver havde smykket paa det vidunderligste? For de Troende var Rom jo først og fremmest den hellige Stad, hvor Apostlene Petrus og Paulus, 46 [?] Paver og desuden mange Tusinde Blodvidner havde lidt Martyrdøden, og deres Hovedformaal var at holde Bøn ved Apostelgravene i den ældgamle Peters Kirke.... Hvor mange Minder fra den første Kristentid, hvor mange Skatte fra al Verdens Lande, hvor mange Relikvier gemte ikke denne ærværdige Kirke! Naar saa Paven viste sig med den tredobbelte Krone paa sit Hoved, og den hvide, guldindvirkede Silkekaabe, og blev baaret hen over Mængden medens han hilste og uddelte Velsignelsen, og han endelig som Kristi Statholder traadte frem foran Alteret over Apostelgraven, hvor kun han turde læse Messe, da maatte den Fremmede synke i Knæ overvældet af Sindsbevægelse, og alle den lange Rejses Møjsommeligheder bleve til intet overfor disse uforglemmelige Øjeblikke!» (108.) —

Hvad er nu Grunden til, at Helligaandsordenen, som kun virkede 80 Aar i Danmark og i den Tid kun fik rejst 6 Klostre, er bleven Genstand for et saa indgaaende Studium? »En romersk-katholsk Forfatter har kaldt disse Stiftelser: 'Efteraarsblomster, der snart skulde dø i Prote-

saaledes: «I en opbevaret Blanket til et Afladsbrev (se Fig. 35) har man endnu en Prøve paa, hvorledes ogsaa Randers Kloster cfter Eyne har benyttet sin Ret til Afladshandel.» Den S. 133 afbildede og S. 242 i Diplomatariet udtjede Blanket til et Afladsbrev (Fig. 35) fremviser aldeles intet, som kan berettigte til Brugen af Ordet *Afladshandel*.

Fig. 14. Sygepleje, Procession og Messe. Ordensreglens Manuskript, Kap. 13, de recipendis infirmis et ministrandis illis.

(Illustrationsprøve.)

stantismens haarde Vinter'. Naar der desuagtet kan være Anledning til indgaaende at beskæftige sig med dem ligger det i, at flere af disse Klosters Priorer vare virksomme og

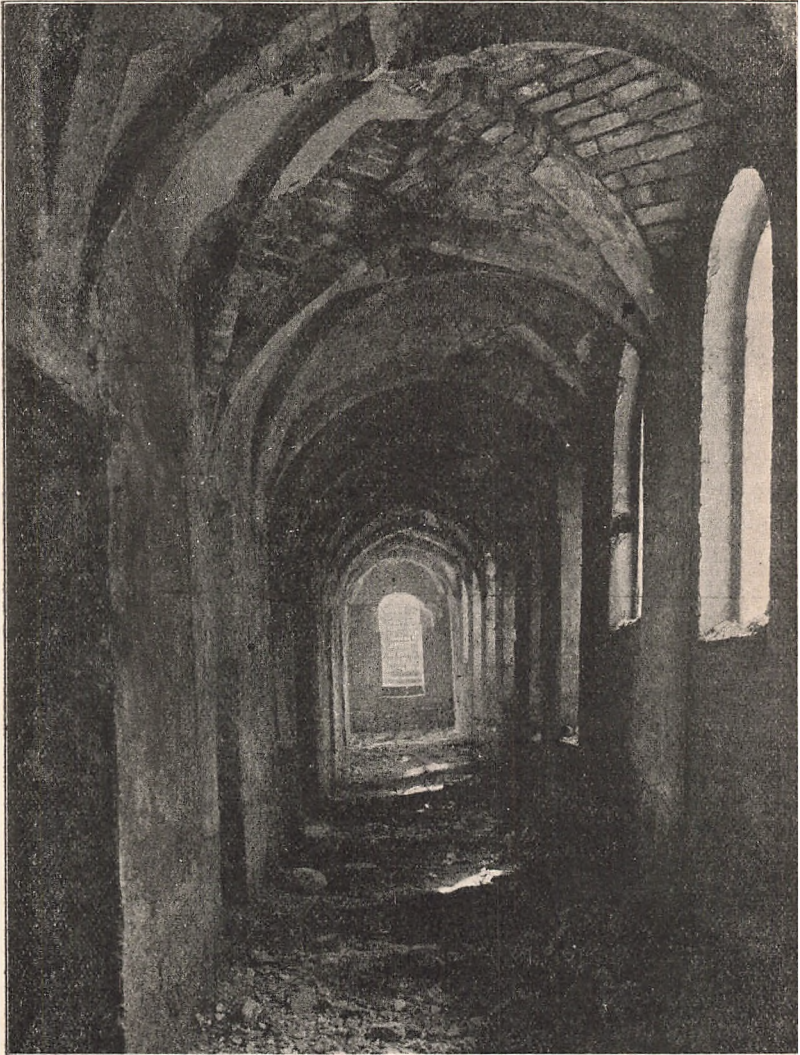

Fig. 26. Klostergang i Aalborg Hospitals østre Floj. Efter Fotografi. (Januar 1906.)
(Illustrationsprøve.)

energiske Mænd, der have ladet opføre saa solide og monumentale Bygninger, at flere af dem staa den Dag i Dag « (Forordet)

Den *almindelige Del* søger i fire Kapitler: Johanniterne — Helligaandshusene — Helligaandsordenen — Moderhuset i Rom og de danske Helligaandsklostre — at give en Fremstilling af Ordenens Opstaaen og de danske Huses Forhold til *S. Spirito* i Rom, hvilket sidste i det enkelte er ført videre i den *specielle Del*.

Der er sikkert draget mange nye og værdifulde Enkelt-heder frem af Arkiverne, og Bogen er saaledes et Første-haandsarbejde, der i mange Retninger kaster nyt Lys ind over denne Ordens dunkle Historie, uden at dog det sidste Ord i denne Sag dermed er sagt. Selve Skildringen er overordentlig livfuld, sine Steder forlenet med en ikke ringe malerisk Styrke og i den *specielle Del* gøres der alvorlige Forsøg paa en personlig Karakteristik.

Naar der straks i 1. Kapitel siges: »Korstogene er Romerkirkens største Bedrift, deres to Aarhundreder er Middelalderens egentlige Glanstid,« (1.) saa er det sikkert for meget sagt, eller rettere for lidt: thi Korstogene var, endogsaa, naar vi tager Hensyn til hele deres Betydning for Kulturen, kun èn af Kirkens store Bedrifter.

At Ordnerne, der opstod paa den Tid, ikke blot rettede deres Opmærksomhed mod de vantro, men ogsaa mod Sygdommen og Fattigdommen, oplyser Forfatteren i følgende smukke Ord: »Det var i Livets Tjeneste, de kom til at virke, først og fremmest ved deres Hospitaler, der aabnede sig for de fortrykte i Samfundet og reddede dem fra Sygdom og Nød.« (1.)

Derfor blev Fattigdomsløftet hævdet med særlig Streng-hed. »Af Ordenen maatte dens Medlemmer kun kræve Brød, Vand og Dragten, og den sidste skulde være tarvelig, fordi vore Herrer, de fattige, hvis Tjenere vi er, komme nøgne og smudsige til os, og det er en Skam, at Tjeneren er stolt, naar hans Herre er ydmyg.« (2.)

»Trods det stærkt bundne Liv, det strænge Arbejde og den tarvelige Kost, maa man ikke tænke sig, at en samvittighedsfuld Klosterbroder har følt sin Tilværelse trang og tung. Tvertimod har han sikkert haft den samme Sjælefred, som man i vore Dage kan finde hos Munke af de strængeste Ordener.« (49.)

Hvad nu Ordenens Huse angaar, siger Forf.: »Det bør allerede her fremhæves, at Middelalderens Hospitaler ikke er Sygehuse i vor Tids Forstand, 3: Anstalter, hvor man for Betaling kan søge Helbredelse. Der optages vel altid i Middelalderens Stiftelser Syge, men det er fattige Syge. Desuden er disse i al Almindelighed Plejestiftelser for arbejdsudygtige og gamle og samtidig Gæstehjem for Rejsende.« (6.)

Om Hospitalet i Jerusalem siges, at det »sikkert var det mest storslaaede, som Tiden kendte. Et Øjensvidne fortæller c. 1160, at der var mere end 2000 syge, saa at der kunde forefalde 40 Dødsfald i Løbet af et Døgn.« (3.)

Innocens III. siger (om Virksomheden i *Montpellier*): »Her udøves Barmhjertighedens Gerninger Nat og Dag, nøgne klædes, sultne bespises, svage forfriskes, Barselkvinder plejes i 6 Uger, Enker, forældreløse og Pilgrimme, der komme fra alle Sider, nægter man ikke Herberg og Maaltid.« (44.)

De Syge skulde jo plejes, som det var Kristus selv: »Det var fast Regel overalt, at de fattiges Kost skulde være i al Fald lige saa god som Brødrenes; thi 'det vilde ikke være rigtigt, at Husets Herrer lide Savn, medens Tjenerne leve i Overflod.'... I Reglen anstrængte man sig for, paa samme Maade som i Johanniternes Hospital i Jerusalem, at de Syge kunde faa, hvad de ønskede. Det stemmer med middelalderlig Synsmaade, at man vilde skaffe dem ikke alene det nødvendige, men endogsaa Overflod. Fromme Mænd og Kvinder, skænkede hyppigt Legater, hvoraf de kunde faa Ekstramaaltider, de saakaldte Pitanser.« (46.) — Saaledes skænkede Hr. *Axel Lagesen (Brock)* til *Clausholm* i 1498 en Gave til Helligaandshuset i *Antvorskov*, »hvorfor der hver Uge skulde holdes tre Messer i 'Helliggesthus Kapel' for de syge Folk, og dertil skulde Klosteret holde to fattige Folk med Spise og to Senge op til foreskrevne Kapel.« (10).

»Om Forplejningen i Roskilde giver *Lage Urne's* Forleningsbrev af 1517 ganske gode Oplysninger. Det ses deraf, at den var ret rigelig, Brød, Saltmad, Kaal og fersk Kød om Hverdagene. Sild, anden Fisk og Smør paa Faste-

dagene, 4 Stob Øl om Dagen, ekstra Øl og Hvedebrød paa Højtiderne.« (46.)

»Den kærlige Omsorg,« siger Forf., »der vistes Lemmerne, maatte bøde paa, at de hygieiniske Forhold naturligvis ikke holdt Maal med Nutidens. Dog kan man vist trygt sige, at de i denne Henseende stod paa Højde med, hvad man for en Menneskealder siden ofte bød paa i vore Sygehuse.« (48.)

Der er i Bogen et Par Billeder af Sygesalenes Indre, der giver et godt Begreb om den Stemning, der har hvilet over et saadant Hus. »Selve Sygesalens Udseende synes at være ens næsten overalt. Den er et stort hvælvet Rum, ofte delt i flere Skibe ved Søjler eller Piller. Et fælles Træk er det, at Sygesalen tillige skal indeholde et Kapel, saaledes at Kristus og de lidende kunde være under Tag sammen, og de syge altid kunde følge Gudstjenesten.« (41.)

Hvor grundmurede og solide disse Bygninger er opførte, kan bl. a. ses af medfølgende Afbildning af en Klostergang i Aalborg Hospital. Hospitalet i Aalborg, *St. Mortens Kirke* i Randers, Sognekirken i Faaborg og Helligaands-huset i København, den eneste Bygning i København, der er bevaret i sin Helhed fra Middelalderen, staar endnu som monumentale Minder om Helligaandsordenens Virksomhed i Danmark.

Det er selvfølgelig umuligt her i det enkelte at dvæle ved Fremstillingen. Særlig den specielle Del er overvældende rig paa interessante Enkeltheder. Den er ordnet kronologisk, Kloster for Kloster — ja, Underkapitlerne er blevet hele Biografier af de enkelte Priorer, uden at det har skadet Enheden i Fremstillingen.

Det gaar her som saa tit, naar Kirkens Historie følges op mod Reformationstiden, man bliver Vidne til, at det ofte er ved ydre Vold, at Klostrene er omdannede. Og det lægges der heller ikke Skjul paa. »Nu kommer jo de Aar, hvor de lutherske Prædikanter, Adel og Borgerskabet hver med sine Vaaben trænge Klostrene. Kong Frederik forstod at benytte Omstændighedernes Gunst og den indre Splid i Danmark, og det synes, at han af egen Magt efter Lejlighed har taget sig Ret til at bortforlene nu et, nu et andet Kloster, saaledes ogsaa Klosteret i Aalborg, stik imod

sit kun 3 Aar forinden udstedte Beskærmelsesbrev. 1529 var Malmø Helligaandskloster verdsliggjort, 1530 skete det samme med Klostrene i Randers, Aalborg, København og Faaborg. Efter Kongens Brev og Befaling blev Aalborg Kloster i Paasken 1530 med Vold, uden Dom eller Rettergang, frataget Brødrene af Lensmanden paa Aalborghus, *Axel Gøje*. Denne Fremgangsmaade har øjensynlig været ganske vilkaarlig og i Modsætning til Forholdene i Randers temmelig uforskyldt. Det er vel ikke usandsynligt, at de anselige Bygninger har fristet Lensmanden, idet de Syge bleve udførte og udkastede og en Del af dem anbragte i Graabrødre Klosteret, hvis Beboere efter forskellige raa Drillerier fra *Axel Gøjes* Side vare fordrevne.« (117.)}.

Og saaledes kunde man blive ved med at tilløje det ene Citat efter det andet for at godtgøre, med hvilken Grundighed og Objektivitet Kildestudierne er foretagne. Læserne vil imidlertid allerbedst ved Selvsyn — ved at anskaffe sig »*De danske Helligaandsklostre*« — overbevise sig om, hvor interessant og lærerigt et Værk det er, som Forfatterne *J. Lindbæk* og *G. Stemann* har beriget vor Litteratur med.

Johan Johnsen.

I Anledning af Hr. Jahn Nielsens Foredrag:

„Katholicismens Poesi“.

(Se Nordisk Ugeblad Nr. 26).

Naar en Digter vil skildre en eller anden Sandhed eller en eller anden Følelse, men vælger et overdrevent, svulstigt Udtryk for at gøre Fremstillingen rigtig overvældende og betagende, fremkommer i Poesien det, vi kalder »*ha—stemte*« Toner, hvilke i vore Dage ikke staar i høj Kurs.

Jeg kom til at tænke paa dette, ved at læse Hr. Jahn Nielsens i Ugebl. Nr. 26 indeholdte Foredrag: »Katholicismens Poesi«. De Sandheder, som Forfatteren fremfører, og som fortjener at fremføres og indskærpes, misklædes

af noget »ha—stemt«, som forringer Fremstillingens Værd. Dette viser sig ogsaa ved den Dom, Hr. Jahn Nielsen fælder om Protestantismen, specielt om Protestantismens Gudstjeneste.

For en Katholik er det let at se, hvad der mangler ved den protestantiske Gudstjeneste. Men naar Hr. Jahn Nielsen siger, at et luthersk Gudshus kun rummer Kulde og Tomhed, (se S. 438) og at det er Døden, der aabenlyst hersker der, (se S. 440) endogsaa anerkendt derved, at Præsten bærer sort Kjole (!), da gaar han for vidt. Han skyder udenom Maalet. Han vil bevise for meget, og udsætter sig derved for at komme til intet at bevise.

Det Billede, Hr. Jahn Nielsen saaledes tegner af Protestantismen, kan jeg, der i 15 Aar var Præst i den danske Folkekirke, ikke vedkende mig som rigtigt. Det passer ikke med, hvad jeg har oplevet. Naar Lutherdommen — som Lutherdommen her i Danmark — har den *rette Daab* og endvidere har Bibelen, Troens Ord og Fader vor, kan det ikke være *kun Døden*, der hersker ved dens Gudstjeneste, ligesom det heller ikke kan siges, at Protestanterne ikke er Gud nærmere i Kirken end andre Steder. Mener Hr. Jahn Nielsen ikke, at de troende Protestanter, der er i *god Tro*, samles i Kirken for at søge Gud? ∴ samles i Jesu Navn? Men da vil aabenbart ogsaa Jesus i nogen Maade være hos dem i Kraft af sin Forjættelse: »Hvor to eller tre er forsamlede i mit Navn, der vil jeg være midt iblandt dem.« (Matt. 18, 20.) Forholdet mellem Protestantismen og Katholicismen er ikke: *Døden* paa den ene Side — *Livet* paa den anden, men Forholdet er: I Protestantismen *svagere Liv* — i Katholicismen *Livet i sin Fylde*.

Hr. Jahn Nielsen og jeg er begge kommen fra Protestantismen, er begge Gud taknemmelige for at være kommen til den sande Kirke. Men jeg ved ikke, fra hvilken Lejr i den protestantiske Kirke han er kommen. Jeg er kommen fra, hvad jeg vil kalde den *troende Lejr*; og for mig stod det saaledes, da jeg efter en haard Kamp maatte forlade Protestantismen og blive Katholik, at jeg var gaaet fra den *ufuldkomne* — til den *fuldkomne* Kristendom (ikke fra *Døden* til *Livet*.) Og saaledes staar det for mig den Dag i Dag.

Det er desværre ikke saa sjældent, at vi kan høre Protestanter, som ikke kender Katholicismen, udtale en haard og ubillig Dom om vor Kirke. Vi føler det urctfærdige heri, og vi bedrøves. Men lad os ikke sige: Øje for Øje og Tand for Tand — men lad os vise et godt Eksempel.

Lad os vise, at vi kan tale om vore fraskilte Brødres Samfund og om Manglerne ved det og dets Gudstjeneste o. s. v. uden at behøve at bedrøve dem ved usande og ublide Domme

Helsingør, d. 8. Juli 1906.

M. C. Jensen,
Kateket.

Guds Ruser.')

Den rinder, den raser, den rivende Tid,
den haaner ad Dæmning og Sluser;
mod Evighedshavet den skummende hvid
ustyrlig, ustandselig bruser.
Det baader kun lidet at stritte imod,
selv Klipper den kløver og knuser.
Den Fisk, som i Bugten saa fredelig stod,
maa med, den maa ud i Guds Ruser.

Guds Ruser! Men Gud gør saa mange Slags Dræt,
og Dødens er ikkun den sidste:
Guds Kærlighed sætter i Strømmen sit Net
og lokker Smaafisken med Liste.
Guds Naade, den Fisker, den bliver ej træt,
den følger, mens Bølgerne kruses;
den angler med Løn, hvor den kunde med Ret,
den Højhedsret, som er Guds Huses.

Guds Ruser de lokker, men lukker sig ej,
i Frihed du Friheden mister,
og ufri til Friheden finder du Vej,
til den, som ej skuffer og brister.

*) Se Efterretninger fra Aarhus.

Ja, Strømmen er vid, den er lokkende lys,
 den vinker, den blinker, den frister,
 den Fisk, som er klog, uden Klynk, uden Gys
 til Rusen dog frejdig sig drister.

Ved Rusen beruset den standser en Stund,
 der strider saa malende Strømme!
 Af Rusen den ser kun den snævrende Mund
 og udenom gyldene Drømme.
 Det klukker som Klager fra Bølgernes Bund,
 og Englesang udført af Trolde —
 da findes det grant, som stod Viljen paa Grund,
 da maa den til Svagheden tolde.

Da er det, det gælder — et Fremad, et Spring
 paa Trods af Natur og af Tykke!
 Da er det, at mangel gør modløs omkring
 og mener sin Lod at betrygge.
 Da er det, at den eller den med et Sæt
 gaar kæk gennem Ængstelsers Skygge;
 da drager den himmelske Fisker en Dræt,
 og Englene ønsker til Lykke.

Lyksalig den Time, den indfangnes Sans
 befries og ser, hvor han færdes!
 Derude den hvirvlende, tumlende Dans —
 hvor saligt at fredes og gærdes!
 Hvor hæslig den Tale, der ogsaa var hans,
 »at vove«, »at ofre«, »at skulle«!
 Guds Viljes den lysende, varmende Glans,
 han ser den — den holdt han for Kulde!

Da svulmer hans Hjerte, da vides hans Barm,
 som Tiden den vingede haster.
 Og Verdensfregatten, hvis Ladning er Larm,
 forsvinder, dens Skrog og dens Master.
 Han støttes alt mer paa en faderlig Arm,
 i Skumringen hvisker de stille;
 tit staar han og hører, som skjult i en Karm
 i Hallen den høje dem spille.

Og mindes han Timen ved Rusen dengang,
 den Kamp mellem Naade og Nøkke,
 da vandrer han Vejen med jublende Sang,
 Guds Vej med ham, Stykke for Stykke.
 Og mindes hans Venner de Aar, som randt ud,
 og ser ham paa Evigheds Brygge,
 forenes de med ham i Lovsang til Gud
 og ønsker ærbødig til Lykke.

Silkeborg, d. 7. Juli 1906.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Aalborg. (R. S.) Søndag den 15. Juli havde Aalborgs Katholiker den Glæde at kunne fejre Kamillusfesten med større Højtidelighed end noget af de foregaaende Aar. Den hl. Kamillus er jo den Helgen, som lagde Grunden til Kamillianerordenen, der ogsaa allerede i flere Aar har virket i Aalborg. Disse fromme Sjæle forlader alt i Verden af Kærlighed til Gud og Næsten, for med den hl. Kamillus' Eksempel for Øje ikke at sky tilbage for nogen som helst Besværlighed og Anstrængelse, naar det gælder Næstens legemlige og fremfor Alt hans aandelige Vel. Et italiensk Musikkorps paa 15 Mand forherligede Gudstjenesten med deres Musik. Smuk og stemningsfuldt lød især *Ave Maria* af *Charles Gounod*, som efter Forvandlingen blev spillet paa Klarinetter. Vi benytter herved Lejligheden til at bekendtgøre, at Grundstenen til Kamilianernes nye Afdeling for Tuberkelpatienter skal nedlægges Søndag den 22. ds.

Aarhus. (S.) I Søndags, den 15. Juli, fejrede *Højerv. Hr. Pastor J. B. Lohmann* den 50aarige Mindedad om sin Indtræden i Jesu Selskab. Menigheden vilde ikke lade denne Lejlighed gaa forbi uden at give deres Følelser af Ærefrygt, Kærlighed og Taknemmelighed Udtryk, da Jubilaren i mange Aar havde virket i deres Midte her i Aarhus.

De første, der overbragte deres Lykønskning, var Skolebørnene, der straks efter Højmessens i velformede Ord tolkede deres Kærlighed og Højagtelse. Menigheden samledes efter Aftengudstjenesten Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Pigeskolens Lokaler, der i Dagens Anledning var festlig smykket. Først hilstes Jubilaren af Kirkens Sangkor ved flere stemningsfulde Sange. Derefter holdt Hr. R. Nielsen paa Menighedens Vegne Lyk-

ønsknings-talen og overrakte Hr. Pastor Lohmann som Jubilæumsgave et kostbart Missale, til hvis Anskaffelse hele Menigheden havde bidraget. Jubilaren svarede i en længere Tale, hvori han frem for alt udtalte sin Tak for dette Kærlighedsbevis og opfordrede alle til med ham at takke Gud for de Naadegaver og Velgerninger, han i denne lange henrundne Tid havde modtaget af vor Herre.

Derpaa oplæste Hr. Sagfører *Hugo Schmidt* et indholdsrigt og begejstret Dig, som Hr. *Pastor Fredriksen* fra Silkeborg havde forfattet i Dagens Anledning, og som findes aftrykt andet Steds i Bladet.

Efterat Sangkoret med vant Dygtighed havde sunget *Engelhardts: »Aftenbøn«*, afsluttedes Festligheden ved en lille Forfriskning, hvortil Rosenkrans- og Elisabethforeningen havde indbudt.

Vejle. (C.) Onsdag den 11. Juli fandt en sjælden Højtidelighed Sted, idet 3 Brødre af Præmonstratensernes Orden paa deres store Stifters den hl. Norbertus's Fest aflagde Ordensløfterne. Alle de betydningsfulde Ceremonier gjorde et dybt Indtryk paa de mange tilstedeværende.

— Søndagen den 15. Juli var ligeledes en uforglemmelig Mindedag for den lille Menighed i Vejle, idet 7 af Skolebørnene (3 Dreng og 4 Piger) for første Gang gik til Herrens Bord. Allerede før Kl. 9 var alle Pladser optagne i det lille Gudshus, saa at en stor Skare af den Grund ikke kunde faa Adgang til Kapellet. Præcis Kl. 9 blev Børnene af den højærværdige Hr. Pastor Brems hentede i Procession til det i Dagens Anledning restaurerede og smykkede Kapel.

Efter Evangeliet holdt Hr. Pastoren en meget rørende Tale, hvori han særlig henvendte sig til Børnene og roste dem for den Iver og Fromhed, de havde lagt for Dagen i den Tid, de havde forberedt sig, foreholdt dem Vigtigheden af dette deres Forehavende, og med hvilken Længsel den guddommelige Børneven ventede paa dette Kærlighedsmaaltid. Blandt andet anbefalede han dem ogsaa at bede for deres kære Forældre, som nu af Glæde fældede Taarer ved deres Side, saa at Gud endnu længe maatte bevare dem for dem; thi den Time kommer kun altfor hurtigt, hvor de maa rejse bort fra denne Jord. Efter Messen drak Børnene Chokolade i Præsteboligen. Kl. 3 Efterm. afholdtes Andagt med Prædiken, Te Deum og sakramental Velsignelse.

Gud give, at disse Børn, som med saa megen Iver og Fromhed for første Gang har modtaget deres guddommelige Frelser i deres Hjerter, i Fremtiden stedse maa være en Trøst for vor hl. Moder Kirken og sande Mønstre for den opvoksende Menighed.

Kolding. I Søndags indsattes højærv. Hr. Pastor *Vilhelm Klemp* som Sognepræst i Kolding af Hr. Pastor *Steidl*, Odense.

Omendskønt Højtideligheden, hvis Tidspunkt først Dagen før var bleven fastsat, ikke mere kunde anmeldes i Aviserne, havde dog Menigheden og en Del fremmede indfundet sig til Festen; alle fulgte med den største Interesse de smukke Ceremonier. Under Messen afsang et lille Kor flere stemningsfulde trestemmige Sange. Højtideligheden sluttede med »Te Deum« og den sakramentale Velsignelse.

Maatte den nye Sognepræst længe kunne virke iblandt os!

Tyskland. (*Beron.*) *Kejser Wilhelm* har sendt Benediktiner *Ærkeabbeden Placidus Wolter* en Gave og Lykønskning i Anledning af dennes 50-aarige Ordensjubilæum og saaledes paany vist sin særlige Interesse for Benediktinerordenen. Gaven, *Kejserens Portraitbuste*, var ledsaget af en Skrivelse, hvori *Kejseren* udtrykker sin »uforandrede Velvilje« og ønsker *Ærkeabbeden* endnu mange Aar til velsignelsesrig Virksomhed.

Den 17. ds. afgik *Biskop Endert* af *Fulda* pludselig ved Døden som Følge af Sukkersyge; født 1850, bispeviet 1898. R. I. P.

Rusland. Den russiske »*Duma*« har efter en gentagen Drøftelse af Spørgsmaalet, om den katholske Biskop af Wilna, *Msgr. Roop*, kan være Medlem af Parlamentet, givet et bekræftende Svar derpaa. Biskoppen har da allerede holdt en glimrende Tale, hvori han afviste de socialistiske Fordringer om en tvungen Udstykning af Grundejernes Besiddelser og modig forekastede *Dumaen*, at den optræder mere autokratisk end selve *Zaren*.

I den sidste Tid forekommer hyppigere og hyppigere anarkistiske Angreb paa den katholske Gejstlighed. Saaledes er forleden Nat i St. Petersborg midt i Byens Centrum den katholske Sognepræst ved *Stanislauskirken* bleven overfaldet og plyndret, ligeledes den katholske *Ærkepræst* i *Grodno*.

For nogle Maaneder siden opstod i russisk Polen en ny Sekt, *Mariaviter* kaldet, hvis Stifterinde var en vis *Koslow-ska*, der førte de mest urimelige Lærdomme, og bl. a. for sig selv personlig gjorde Fordring paa religiøs Dyrkelse. Efter at Sekten selvfølgelig straks var bleven fordømt fra Kirkens Side — og nu desuden har mistet en Proces mod Bladet *Nedjeli*, hvoraf det fremgik, at Stifterinden virkelig har ført et umoralsk og eventyrligt Liv — saa er nu mange af Sektens Tilhængere faldet til Føje og begynder at vende tilbage.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne.

finder Sted

ved **St. Ansgar Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen,
ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Rønge),
ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.
Fra St. Josefs Konferents Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 17, 1. Sal, Kontoret.

Tirsdag d. 17. Juli bortkaldte Gud vor kærlige Datter og Søster AGNES TORBENSEN. Begravelsen finder Sted fra Rosenkranskirken Mandagen den 23. ds. Kl. 11.
Hendes Efterladte.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bodfærdig. — **23. M.** Apollinaris, Biskop og Martyr. — **24. Ti.** Ferialdag. — **25. O.** Jacobus, Apostel. — **26. To.** Anna, den den hl. Jomfrus Moder. — **27. F.** Pantaleon, Martyr. — **28. L.** Nazarius og Fæller, Martyrer.
Søndag den 29. Juli. 8. Søndag efter Piatse. Olaf, Konge og Martyr.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke*) (Ordrup):	- 10 — — —	- 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste stille Messe paa Hverdagene Kl. 7 $\frac{3}{4}$ (ikke 8 $\frac{1}{4}$).

St. Anna Kirke (Hans Bogbinders Allé). I Anledning af **St. Anna Fest** (26. ds.), Kirkens **Titularfest**, fejres **Søndag den 29. Juli** en højtidelig Messe med Festprædiken og sakramental Velsigelse Kl. 10 og Festandagt Kl. 6.

Trykfejl. I forrige Nr. S. 480 L. 11 f. n.: ivrigste, læs: søv-nigste.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 30.

Søndagen den 29. Juli.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Lund. Rom. Frankrig. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

2. Videnskaben og den „moderne“ Videnskab.

Menneskets aldrig trættede Trang til bestandig at ud-
dybe og berige sin Erkendelse med nye Skatte er en af
Sjælens ejendommeligste Egenskaber — Forskeraanden er
en af Skaberens kostbareste Gaver.

Medens vore Stammefrænder, der drog til Indiens saa
vidunderlig rige og frugtbare Egne, særlig har fordybet sig
i en abstrakt og virkelighedsfjendtlig Tænkning, næsten
manglende den primitiveste historiske Sans, gik det helt
anderledes med den Strøm, der vandrede mod Vest ind i
Europa. Ved Naturforholdenes Indvirken blev det virke-
lighedstro, arbejdsomme Folk med en levende historisk
Sans, der omhyggeligt opbevarede Beretningerne om For-
fædrenes Bedrifter, baade til Tidskort i de lange Vinteraf-
tener og frem for alt til Belæring, til Opmuntring for Ung-
dommen, at den maatte opdrage sig selv med disse Idealer
for Øje.

Den europæiske Kulturs Vugge blev Landene omkring Middelhavet. Paa de græske Øer og Lilleasiens Kystland fremstod efter Aarhundreders Udvikling et Folk, der gennem Handel og Vinskibelighed havde opelsket en udpræget Virkelighedssans og Iagttagelsesevne, som ved Paavirkning fra *Kaldæas* og *Ægypten's* Lærde udviklede en frodigt blomstrende Videnskab.

Mennesket iagttog Verden uden om sig, og der opstod det ene »hvorfor« og »hvorledes« efter det andet. Hver Gang man fik besvaret et af hine Spørgsmaal, følte man det som en Triumf; men det ene Spørgsmaals Løsning førte til en hel Række nye Gaader, som gav nok at grunde over.

Saaledes opstod Videnskab efter Videnskab. Nogle havde man arvet efter de gamle i Østen, andre grundlagde Grækerne selv, og det gaar i Virkeligheden saaledes, at naar man søger efter en eller anden Videnskabs Oprindelse, saa støder man Gang paa Gang paa Navnet *Aristoteles*, den store græske Systematiker.

Men fra at have vendt Blikket udad lærte Mennesket — ligesom det i Kunsten vendte sig mod det menneskelige Legeme — at vende Blikket indad i sig selv, og Begrebet: *Selverkendelse* førte *Sokrates* til at opstille den Fordring, som al Erkendelses Forudsætning: »Menneske, kend dig selv.« Der opstod da med Naturnødvendighed de to store Livsspørgsmaal: »Hvorfra« og »Hvorhen«. — Menneskeaaanden følte sig utilfredsstillet ved de enkle Videnskaber, den havde skabt, og som snart søgte at forklare dette, snart hint ved den ydre Verdens Fænomener; men som ikke førte til alle Tings sidste og endelige Aarsag, endmindre søgte at løse dette Problemerkens Problem. — Menneskeaaanden søgte da at hæve sig op over Enkeltvidenskaberne, idet den paa den ene Side bestræbte sig for at fastholde alt, hvad den havde erkendt og paa den anden Side søgte saa højt, at den svimlede i sin Flugt; der opstod en dæmrende Erkendelse af den sidste Aarsag hos den, og den begyndte derfor at forske efter denne. Menneskeaaanden følte sig vel ikke tilfredsstillet, den havde endnu ikke naaet Maalet; men den havde gennem sin Stræben frembragt en ny Videnskab og denne kalder vi: Filosofien.

Philosophia, et græsk Ord, betyder Kærlighed til Visdom, og dermed er dens Væsen angivet. Den sande Filosof er en Elsker af Visdom. Og Grækerne dyrkede flittigt denne Videnskab. *Sokrates*, *Plato* og *Aristoteles* er dens betydeligste Dyrkere, de flyttede dens Grænsepæle til den naturlige Erkendelses Grænse. Og hvor rørende er det ikke at se *Platos* famlende Forsøg, da han er naaet denne; men de sidste Problemer mægtede han ikke at løse, hinsides Grænsen var endnu idel Taage.

Da kom hint Øjeblik, da Lyset skinnede i Mørket, da *Ordet* blev Kød! Da kom han, der ikke talte som Farisæerne og de Skriftkloge, der vel besad megen Lærdom, men ikke kunde gribe Skarerne som han; thi han talte som den, der havde Myndighed. — — —

En Ting kan paastaas saa tit, at den stadige Gentaagelse til sidst virker paa Menneskene, saa de tror Paastande, hvor urimelige de ogsaa er. Og intet paastaas vel i den moderne Tid med større Haardnakkethed, dulgt og aabent, end at Kristendommen efter selve sin Natur er sjeendtlig sindet over for al Videnskab; dens Mystik taaler ikke Forskningens klare Dagslys, paastaar man. Hvor skæbnesvanger denne stadigt gentagne usande Beskyldning har været og endnu er for den enkeltes Stilling over for Kristendommen, kan den tale et Ord med om, som har bevæget sig i Middelstanden og blandt Arbejderne særlig i de store Byer. Selv om disse Mennesker ikke har det fjerneste Begreb om Videnskabens og dens Væsen, saa bruger de dog ganske ugenert disse hule Fraser, som er blevet indpodet dem af visse saakaldte populærvidenskabelige Skrifter.

For at faa Klarhed om denne Sag spørger vi først: Hvorledes stillede Kristendommen sig i Begyndelsen til Videnskabens, som den fandt udformet af den græske Aand, ved sin Indtræden i Verden? Med andre Ord: Gaves der i den kristne Oldtid en katholsk Videnskab?

I den første kristne Tid var Kirken saa optaget af selve den apostoliske Virksomhed, saa den hverken lik Tid eller Energi tilovers til Videnskabens Pleje. Den hedske Filosofi i Forfaldsperioden frembød sandelig heller intet særligt tiltrækkende for de alvorligt søgende Aander, end sige, at den bød paa noget uundværligt for de kristne

Ganske vist beskæftigede man sig endnu med Spørgsmaalene om Muligheden af en eller flere Guders Tilværelse og om Menneskets Væsen og Bestemmelse. Men de hedenske Tænkere kunde ikke løse disse Problemer. Deres Undersøgelser resulterede enten i den rene fortvivlede Pessimisme eller ogsaa fremsattes de taabeligste Paastande, der vel pirrede den dekadente Slægt, naar de fremsattes i Datidens elegante og forfinede Sprog, men som ikke tilfredsstillede Sjælene.

Derfor fremhæver den hellige Apostel *Paulus*, at hans Tale og Prædiken ikke var »i menneskelig Visdoms overtalende Ord, men i Aands og Krafts Bevisning, for at eders Tro ikke skal være i menneskelig Visdom, men i Guds Kraft. Men vi taler Visdom iblandt de fuldkomne, dog ikke denne Verdens Fyrsters, hvilke bliver til intet.«^{*)} I det hele søger Apostelen at vise, at i Aabenbaringen findes alt, hvad vi behøver til Salighed, samtidig med, at han advarer mod at følge de hedenske Filosofer: »Ser til, at ingen bedaarer eder med verdslig Visdom og tomt Blændværk efter Menneskers Overlevering, efter Verdens Børnelærdomme, og ikke efter Kristus; thi i ham bor Guddommens hele Fylde legemlig.«^{**)}

Kirkens Modstandere plejer gerne med Triumf at be- raabe sig paa Beretningen i *Apostlenes Gerninger 19. 19*, at de kristne i *Ephesus* brændte for henved 50,000 Denarer hedenske Bøger, som et Bevis paa Kristendommens uforstaaende og fjendtlige Stilling over for Videnskaben. Men fuldstændig med Urette. Thi selv om man antager, at *Ephesus* umulig kunde rumme et saa stort Antal magiske Bøger, saa behøver man kun et flygtigt Kendskab til det, vi har bevaret af Datidens Litteratur, for at forstaa dette Skridt. Det var ikke selve Videnskaben, man bekæmpede, men den hedenske Vantro og Epikuræisme. — Kirken er som en omsorgsfuld Moder, der vægrer sig til det sidste mod at give sine Børn Gift.

Dertil kommer, at det var mere end betænkeligt for de kristne at sende deres Børn til de hedenske Skoler, hvor Undervisningen var saa udpræget hedensk-religiøs, ja,

*) II. Kor. 2, 4—6.

**) Kol. 2, 8—9.

kort efter Kristendommens Udbredelse saa fjendtlig stemt, idet de hedenske Lærere paa alle Maader søgte at latterliggøre Kristendommens Dogmer.

Men ikke saa snart var der grundlagt kristne Skoler, før Interessen for Videnskaberne tiltog. Af disse Skoler er særligt tre blevne berømte: Kateketskolen i *Alexandria* og Skolerne i *Cæsarea* og *Antiochia*. — Særlig Skolen i *Alexandria* blev en blomstrende Anstalt, hvor foruden Theologien ogsaa de verdslige Videnskaber dyrkedes, og fra denne Skole er udgaaet en Mængde Helgener og Martyrer.

Kirkens Fædre baade i Østen og Vesten mødte saaledes fuldt rustede til deres apologetiske Virksomhed, idet de ogsaa var fortrolige med de hedenske Filosofers Skrifter og beherskede hele Samtidens Viden ogsaa paa Særvidenskabernes Omraade. Og gennem deres dybsindige Studier og grundige Kendskab til Kristendommens Lære forstod de at adskille det sande fra det falske i de hedenske Systemer og skabte saaledes en ren og ægte Filosofi.

Klemens, Forstander for Kateketskolen i *Alexandria* († c. 217) har i III. Bog af *Stromata* søgt at klargøre Modsætningen mellem de hedenske og kristne Lærde. Han paaviser, at Studiet af de hedenske Forfattere er nyttigt, og at der gives en katholsk Religionsvidenskab. Han siger, at den hedenske Filosofi middelbart er en Gave fra Gud, og at det vilde være at nægte det guddommelige Forsyn, hvis man vilde sige, at Gud kun havde antaget sig Jøderne.

»Nogle Mennesker,« siger han, »som har en høj Mening om deres fortræffelige Anlæg, vil ikke vie sig til Filosofiens eller Dialektikens Tjeneste, ja, ikke en Gang til Naturfilosofiens, men begærer kun at besidde Troen, alene og usmykket, med lige saa megen Udsigt som de kan vente at plukke Druer af en Vinstok, som de har undladt at pleje. Vor Herre bliver billedligt kaldet en Vinstok, af hvilken vi efter hans eget Ord ved omhyggelig Pleje skal plukke Frugter. Vi maa beskære, grave, binde op og forrette alle nødvendige Arbejder. Og ligesom ved Landbruget og i Lægevidenskaben de gælder for de dygtigste, som har samlet den største Sum af Kundskaber og Erfaringer, saaledes maa vi holde den for dygtigst, der sætter alle Ting i Forbindelse med Sandheden, der forstaar at samle

alt, hvad der i Geometrien, Musikken, Grammatikken og Filosofien tjener til Troens Forsvar. Men den, som ikke har indøvet sig vel, vil sikkert blive til Skamme paa Kampens Dag.«

Naar vi med *Orti y Lara* og Kardinal *Wisemann* i Stedet for Geometri og Musik sætter Sprog- og Naturvidenskaben, som i vore Dage dyrkes med særlig Iver, saa kan vi betragte *Klemens'* Ord som en formel Bekræftelse paa det Princip, der leder den, som særlig beskæftiger sig med Beviserne for den fuldkomne Overensstemmelse mellem Religion og Videnskab.*)

Vi vil kun anføre endnu en Udtalelse fra Oldkirken. I Ligtalen over sin Ven den h. *Basilius* († 379) sagde den h. *Gregor af Nazianz*: »Jeg tror, at alle Mænd med en sund Dømmekraft maa stemme overens deri, at Videnskaben maa betragtes som det højeste af de jordiske Goder. Jeg taler ikke alene om den ædle Videnskab, som er vor, og som, kastende Vrag paa al ydre Behag, udelukkende vender sig mod Forløsningens Værk og de aandelige Ideers Skønhed, men ogsaa om hin Lærdomsvirksomhed, som angaar det ydre, og som nogle uforstandige Kristne forkaster som falsk og farlig, idet de fejlagtigt paastaar, at den afvender Sjælen fra Gud.«**)

Der kunde endnu føres talrige Fædre i Marken, frem for alle den store Kirkelærer, den hl. *Augustin*: men vi maa nøjes med disse Udtalelser, der klart viser den Betydning, man tillægger Videnskaben.

Den kristne Oldtid afsluttes med den store Folkevanndring, Indgangen til Middelalderen. Det er en bekendt Sag, at vi udelukkende skylder Kirken Tak for alt, hvad vi har bevaret af det gamle græske Aandsliv. Ganske vist hersker der i Almindelighed meget taagede Begreber om denne Kirkens store Gerning midt i hin gærende og urolige Tid, der var saa rig paa Omvæltninger og Ødelæggelser: men Kendsgerningen er dog for slaaende til, at man helt tør nægte den.

Den alvorlige Iver, som Historikerne i vore Dage ogsaa herhjemme lægger for Dagen i deres videnskabelige Under-

*) *Orti y Lara*; Wissenschaft und Offenbarung. Paderborn 1884. 16. —

***) cit. *Orti y Lara*: a. St. 17.

søgelse af Middelalderens Historie, hvis Resultater mere og mere fremstilles i kulturhistoriske Skildringer, vil mægtigt hjælpe til at rense Middelalderens Minde.

Vi, der er opfostrede i en Slægt, hvis Aandsretning er saa langt fjernet fra den middelalderlige Livsanskuelse og som fra Barndommen af har lært at betragte hin Tid som en Stagnationens og Nedværdigelsens Periode for den menneskelige Aand — vi blændes tillige af de sidste Slægters store Opdagelser særlig paa det naturvidenskabelige Omraade. Vi har jo saa til faaet den Beskyldning slaaet i Ansigtet, at Kirken er Videnskabens fødte Fjende, og derfor spørger vi atter her: Gaves der da ikke en katholsk Videnskab i Middelalderen?

Naar vi saa gentagende maa høre den ovennævnte Beskyldning, er det ofte fordi hine Videnskabens moderne Dyrkere glemmer, at ogsaa Videnskaberne er underlagt den organiske, historiske Udviklings Lov, og at de dybeste Tanker ikke er tænkte ved det elektriske Lys, men ved Middelalderens Tællepraase og matte Olielamper, ligesom de videste Syner ofte er skuet fra Klosterets ensomme Celle.

Foran mig ligger en Tale*) om Katholicismens Indflydelse paa Videnskaben, holdt i det katholske litterære Selskab i Leeds, 3. Febr. 1853, af Kardinal Wisemann. Han siger i sin Indledning de stolte, men bevislige Ord: »Ingen Steder har Videnskaben blomstret skønnere, ingen Steder har den frembragt mere glimrende Resultater for Forskerne og det praktiske Liv end der, hvor man under den katholske Religions Indflydelse og Beskyttelse trængte ned i dens Skakter.«

Disse Kardinalens Ord gælder ogsaa om Middelalderen. — Ikke saa snart havde Kirken plantet Troen i Landene Nord for Alperne, før ogsaa her videnskabelige Sysler trivedes frodigt. For hver Bispestol, der oprettedes, byggedes der en Domkirke, i Begyndelsen vel tarvelig og uanselig, senere afløst af de prægtige Katedraler, som endnu den Dag i Dag aftvinger os Beundring for den svundne Tids aandelige Storhed, udtrykt i Sten; men hvad hine apostoliske Mænd aldrig undlod, var at oprette en Skole ved hver Bisperesidens, og hvor rigt et aandeligt Liv mange

*) Tysk Udgave. Regensburg 1853. — 2.

af disse Domskoler har fremkaldt, fortæller de gamle, guldene Dokumenter endnu mangt og meget om.

Disse Domskoler fik en virksom Hjælp ved Ungdommens Opdragelse og Videnskabens Pleje i *Benediktinernes* Klosterskoler, der ofte udviklede sig til rene videnskabelige Højskoler, saaledes *St. Gallen* i *Schweiz*, *Fulda* i *Franken*, *St. Alban* ved *Mainz* og endnu mange flere.

Rent ud imponerende er den overvældende Rigdom paa Klostre og dermed Lærdomssæder, som grundlægges paa de britiske Øer, omtrent samtidig med Troens Udbredelse. De berømteste i den ældste Tid er *Bangor* i *Irland* og *Bangor* i *Wales*, hvilket sidste *Beda* kalder Englændernes berømteste Kloster, og som allerede stod i fuldt Flor, da Englands Apostel, den hl. *Augustin* kom til Landet. Om dette Kloster siger *Beda*, at det paa denne Tid var beboet af saa mange Munke, at det, skønt delt i 7 Afdelinger, hver med sin Forstander og Rektor, ikke talte mindre end 300 i hver Afdeling, og disse Munke plejede alle at leve af deres Hænders Arbejde

Fra disse *Benediktinernes* (og fra det 12. Aarhundrede tillige *Cisterciensernes*) Klostre strømmede en Bølge af særjendommelig engelsk Kultur befrugtende tilbage over Fastlandet og mod Øst over Danmark under Rigsforeningen i *Svend Tveskægs* og særlig *Knud den Stores* Tid.

Men som den ældste Blomst af Middelalderens Videnskabelighed staar endnu Europas Universiteter, der saa godt som alle er grundlagte af Paverne og saaledes fremspirede paa Kirkens Grund.

Den Kærlighed, hvormed Middelalderens Mennesker omfattede videnskabelige Sysler straalte os i Møde gennem mangfoldige af Datidens Udtalelser. Saaledes siger *Johannes* af *Salisbury*: »Et Kloster uden Bøger er som en Fæstning uden Vaaben.« Den flittige Bogsamler *Trithemus* forsikrer, at intet er saa behageligt og underholdende som Læsning: »Jeg har tilbragt hele Nætter uden Søvn med Studiet af den h. Skrift, og selv forsømt mine Maaltider for at vinde Tid til Læsning.« Og *Richard* af *Bury* forklarer, hvorfor Munkene med saa stor Iver samler Bøger, i følgende ildfulde Lovtale:

»I Bøger finder enhver Visdom, som overhovedet søger den. I Bøgerne udbreder Keruberne deres Vinger og svæver den studerendes Aand i Møde, og der skuer man fra Pol til Pol, fra Solens Opgang og til dens Nedgang. I Bøgerne bliver den ubegribelige Gud fattelig og tilbedet. I Bøgerne ligger den himmelske, jordiske og underjordiske Natur aabenbaret. Der bliver de Love forklarede, efter hvilke alle Stater regeres, der beskrives Trinfølgen i det himmelske Hierarki og Dæmonernes Tyranni. I Bøgerne finder jeg de døde, som levede de endnu, jeg ser forud Fremtiden og lærer Fredens Love. Betænk endelig, hvor bekvemme og lærerige, Bøgerne er; hvor let, hvor ubemærket, hvor sikkert kan vi uden at rødmø bekende vor menneskelige Uvidenheds Fattigdom for Bøgerne. Det er Lærere, der underviser uden Svøbe, uden Vrede og uden Løn! Naar du kommer til dem, saa sover de aldrig, naar du spørger, saa skjuler de sig ikke, gør du en Fejl, saa klager de aldrig, ej heller ler de ad dig. O! I, Bøger, som alene er liberale og gør liberale, der giver alle, som beder eder og gør alle fri, som tjener eder. I er Livets Træ og Paradisets Flod, der vander og [frugt]bargør den menneskelige Aand!«*) — —

Middelalderens Videnskabelighed var ganske vist af en udpræget spekulativ Karakter; men dette forringer paa ingen Maade dens Betydning for 'Aandslivets Udvikling. Vor Tid rammes vel ikke helt uden Grund af den modsatte Beskyldning.

Dog maa man vel betænke, at ogsaa i hin Tidsalder beskæftigede Menneskeaanden sig med Iagttagelse af Naturen og dens Fænomener, selv om de primitive Hjælpe-midler, der stod til Raadighed, ikke tillod at opnaa saa iøjnefaldende Resultater, som en senere Tid kan opvise. Men at man ikke stod helt fremmed over for de Opgaver, Naturen stillede, det træder klart frem, saaledes hos Tidens betydeligste Aand, den hl. *Thomas af Aquino*. Og naar vi her blot nævner *Salvino degli Armati* i *Florenz* som i 1280

*) Udførligt behandlet i *A. Kobler: Studien über die Klöster des Mittelalters*. Aus dem Englischen übersetzt. Regensburg 1867. 207. flg.

opfandt den optiske Linse, saa er det kun for at nævne et Eksempel blandt mange paa de betydningsfulde Opfindelser, der Middelalderen igennem forberedte og muliggjorde det kommende Opsving i Naturvidenskaben.

(Fortsættes.)

Forskelligt.

Der er allerede ofte baade fra katholsk og protestantisk Side bleven gjort opmærksom paa den Frækhed, hvormed Vantroen søger at paatrænge sig alle Vegne gennem populærvidenskabelige Værker og Tidsskrifter. »Frem« har i saa Henseende en hel Del paa sin Samvittighed, og nu synes »Verdenskulturen« ogsaa at gaa i samme tendentiøse Spor. En Subskribent har i den Anledning sendt nedenstaaende ypperligt skrevne og højst berettigede Protest til velvillig Optagelse i »Nationaltidende« (12. Juli):

„Verdenskulturen“.

De sidst udkomne Hæfter af »Verdenskulturen« indeholder en Skildring af Kristendommens Oprindelse.

Denne Skildring er bygget paa Grundlag af et Dogme nemlig Læren om, at de ad empirisk Vej erkendte fysiske og psykiske Love er absolut uforanderlige og altsaa udelukker enhver Mulighed af en direkte guddommelig Aabenbaring.

Ensidigt at lægge et saadant Dogme til Grund for et Skrift er tilladeligt, naar der er Tale om et Tendensskrift, eller et Skrift, der kun henvender sig til det vedkommende Dogmes troende; men hvor der som her er Tale om et stort populærvidenskabeligt Værk, der henvender sig til alle Klasser og Kredse i Samfundet, er dette ganske utilbørligt. Det er meget hensynsløst mod Subskribenter, der ikke hører til dette Dogmes Tilhængere, og navnlig mod alle dem, der afgjort i Kristendommen ser Resultatet af en guddommelig Aabenbaring.

Det kan ikke nægtes, at det for en kristen Læser mildest talt falder lidt for Brystet at skulle modtage den her

serverede Visdom som en historisk Udredning af Kristendommens Oprindelse og Væsen. Hele dette Afsnit maa i Virkeligheden for enhver Kristen staa som fuldstændig historisk forfejlet og meningsløst.

Der synes mig ikke at kunne være Tvivl om, at et saa vanskeligt, omtvistet og vigtigt Emne som Kristendommen, i en Bog som denne bør behandles med stor Varsomhed og saa vidt muligt neutralt, tagende Hensyn til forskellige Synspunkter og ikke som her ud fra et enkelt, snevert Synspunkt, og jeg kan da ikke andet end nedlægge en bestemt Protest mod det skete, og, i Fald det nytter noget, henstille til Værkets Redaktion at sørge for, at der paa en eller anden Maade raades Bod paa det skete Misgreb.

En Subskribent.

Følgende interessante Beskrivelse af gamle **Nordjydske Kirker** kunde maaske give en eller anden af Ugebladets Læsere Lyst til paa sine Sommerudflugter at lægge Vejen om ad de hernævnte Landsbyer for at tage disse gamle katholske Kirker med deres Minder i Øjesyn:

Efter tilendebragt Syn over Kirkerne i Børglum Herred har »Aalborg Amtstidende« fra kyndig Haand modtaget en Række Oplysninger, der tør paaregne almindelig Interesse:

Thise, Hjermitsev, Alstrup, Ingstrup, Furreby og Sejlstrup Kirker vil blive Genstand for en Undersøgelse af den kongelige Bygningsinspektør, Hr. Kampmann, da Synet ikke anser sig for kompetent til at bestemme deres Stil.

For øvrigt findes der flere Mærkeligheder i disse Kirker, saaledes ejer Thise Kirke en saare ejendommelig Prædikestol, og Furreby Kirke et Granitalter med en Splint af Kristi Kors, og paa Kirkens Loft findes en ejendommelig Ligbaare fra Dronning Margrethes Tid samt forskellige Helgenbilleder og Krucifikser.

I Gøl og Emb Kirke er der fundet Kalkmalerier, særlig paa første Sted. Disse vil blive undersøgte af Nationalmusæets Specialist i Kalkmalerier Hr. *Eigil Rothe*. I det hele har Nationalmusæet fundet flere ejendommelige Ting her paa Egnen, saaledes et uforligneligt Krucifiks i Vrensted og et i Saltum Kirke.

I den første Kirke vil alt det gamle Materiel blive istandsat af Sagfører *Olsen*, Nørresundby, og for Saltum Kirkes Vedkommende mener man, at Nationalmusæet vil træde hjælpende til.

I Løbet af Vinteren vil Musæets Indstilling om de forskellige Kirker fremkomme, og næste Aar vil det blive afgjort, hvad der kan restaureres, og hvad der bør sendes til f. Eks. Hjørring Musæum.

Kirkerne er i det hele taget ikke holdt saa godt som f. Eks. i Viborg Stift, men der er en vaagnende Sans for at faa dem gjort smukke igen.....

Flere Kirker har grufulde Altertavler, saaledes *Thise*, hvis Alterbillede er fra 1806 og aabenbart malet af en hjemlig Kunstner.

Hellum og *Jerslev* Kirker har et af Fru Ingemanns omtalte Billeder, om hvilke Thorvaldsen i sin Tid sagde, at de var kønne at høre om, naar Fru Ingemann forklarede deres Indhold, men rædselsfulde at se til. Andre Kirker har ikke en Gang Altertavler, men tarvelige Gibsfigurer, paa hvilke Fingre og Tæer ofte er brækkede, og hvis hele Betydning ofte er lig Nul.

Derimod er der fundet et ret ejendommeligt Alterbillede i *Hallund*, bag hvis Overmaling fra den pietistiske Tid ejendommelige Rester af ældre Kunst kan skimtes. I det hele er Hallund Kirke ejendommelig og har mange smukke Ting, blot den ikke var mispydet af dette rædselsfulde Taarn, der paa mange Maader ligner en Paddehat.

Dog vil ogsaa om alle Altertavlerne Nationalmusæets Erklæring fremkomme, hvad der kan kasseres, og hvad der bør beholdes og restaureres.

Fremdeles er der funden ældre, middelalderlige Ligstene med ejendommelige Udhugninger og Forsringer Kort og godt: Kirkerne ejer mange Skatte, og i Løbet af nogle Aar haaber man, at alt kan forandres til det gode. Det behøver ikke at ske straks, men der arbejdes efter en hestemt Plan for hver Kirke, selv om denne Plans Gennemførelse vil strække sig over en Tid af 10 a 15 Aar.

(»Kristeligt Dagblad.«)

Pavens Udtalelser om Neger-spørgsmaalet. I Rom er der for længst grundet en Forening, hvis humane Øjemed er at hæve Negrenes sociale Stilling. Stifter af og Præsident for Foreningen er en Neger, Dr. jur. Benito Sylvain, tillige er han Republikken Haitis overordentlige Udsending ved Kejser Meneliks Hof. Paven har gentagne Gange modtaget Hr. Sylvain i Audiens og igennem Kardinal Merry del Val givet ham en Skrivelse med Fuldmagt til at lade den offentliggøre. Skrivelsen er saalydende:

Meget ærede Herre! Den hl. Fader har fundet det Værk, De har grundet under Navn af »den sociale Forbedring af de sortes Stilling« svarende til de ædle Følelser, der besjæler Dem. Den hellige Fader føler en særlig Tilfredsstillelse ved, at De her i Rom har grundet et Værk, der har saa ædelt et Formaal for Øje. Det har jo til Maal at beskytte de farvede mod Kolonisternes uretfærdige Fordomme og at lære dem ved egen Kraft at hæve sig til den kristelige Civilisation og saaledes vise Verden, at det er imod Retfærdigheden og den kristelige Kærlighed, naar man altid vil fængsle dem til lavere Arbejder. Den hl. Fader lykønsker Dem fremdeles til det Kærlighedsværk, De har viet Dem til, og ærer det inderligste Ønske om, at alle de, der er gennemtrængte af den broderlige Kærlighed, vor Frelser prædikede, vil understøtte Dem med Raad og Daad.

E. d. M.

En protestantisk Medarbejder ved det engelske Dagblad »Daily News« overværede forleden en højtidelig Gudstjeneste i Londons katholske Kathedralkirke og skriver meget smukt herom i nævnte Blad. Bl. a. fortæller han:

Ikke langt fra mig ser jeg en Mand paa en cirka 35 Aar; hans gamle slidte Frakke er tæt knuppet op om Halsen for at skjule Mangelen af en Krave. Naar han knæler ned, kan jeg se, at hans Skosaaler forlængst har gjort deres Tjeneste. Hans fine intelligente Ansigt er bedrøvet og gennemfuret af Sorgens Rynker. Ingen af de tilstedeværende beder mere andægtigt end han. Dette Syn giver mig meget at tænke paa. I hvor mange af vore Kirker vilde Du, kære Broder, kunne komme uden at blive mønstret med generende

Blikke — forudsat, at man i det hele taget vilde indlade Dig der og indrømme Dig en Plads ved Siden af de andre? Her har Du derimod Lov til at sidde ved Siden af de eleganteste Damer, uden at nogen foreholder Dig din Elendighed ved nysgerrige Øjekast.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Paa Onsdag d. 1. August fejrer Hr. *Joseph Hammermüller* sit 25-Aars Jubilæum som *Organist* ved St. Ansgars Kirke, hvor han fik Ansættelse i Aaret 1881. Umiddelbart i Forvejen havde Hr. Hammermüller paa Foranledning af afdøde Præfekt *H. Græder* lagt sidste Haand paa sin musikalske Uddannelse ved Kirkemusik-Skolen i Regensburg, der den Gang allerede stod under Ledelse af *Dr. Fr. Haberl*.

Der er al Grund til, at »Ugebladet« hjærteligst ønsker Hr. Hammermüller til Lykke i Dagens Anledning; han staar jo for alle dem, der kender lidt nærmere til ham, ikke blot som en dygtig *Organist*, der ved ihærdig Flid har bragt ikke saa ganske lidt ud af sine musikalske Evner — men ogsaa som den trofaste *Katholik*, han er. Det er os ogsaa en Glæde at vide, at det ikke blot er hans *Trosfæller*, der agter ham som *Menneske* og *Fagmand*, men at ogsaa andre skatter hans *Dygtighed* som *Organist* og *Sangdirigent*. For dem, der har kendt Hr. Hammermüller i hans tidligste Ungdom, staar det iøvrigt ikke som en *Mærkværdighed*, at han er kommen saa godt frem; de mindes, at han allerede som 15-aarig *Dreng* spillede til *Højmesse* i det daværende lille St. Knuds Kapel ved Vestervold.

Jubilaren har i Aarens Løb ogsaa vist sin *Færdighed* som *Komponist*; af hans *Kompositioner* er dog vist kun en enkelt udkommet i Trykken. Vi mindes hans 3 store *Kantater* til Festen for *Nikolaus Steno*, *Pave Leo* d. 13. og *Biskop Absalon*. Kendte fra Kirken er ogsaa hans »*Ecce sacerdos*« for *Kor*, *Orgel* og *Basuner* og, sidst men ikke mindst, hans dejlige lille *Sang*: »*Jeg elsker Maria*.«

Idet »Ugebladet« takker Hr. Hammermüller for hans *Kunst* og for hans *Arbejde* i Kirkens *Tjeneste* i de henerundne 25 Aar, ønsker vi ham, at han endnu i en lang *Række* af Aar rask og glad maa kunne indtage sin *Plads* paa *Orgelbænken* i St. Ansgar.

Fredericia. (L.) Søndag den 15. ds. blev højærv. Hr. *Pastor Schreiber* indsat som *Sognepræst* for *Fredericia*

katholske Menighed. Pastoren blev hentet i Procession fra Præsteboligen til Kirken, ved hvis Indgang Kirkens Nøgler overraktes ham af Hr. Pastor *von Kettenburg*, der ogsaa holdt Prædikenen i denne Anledning. Efter Højmessens førtes Hr. Pastoren tilbage gennem Haven til Præsteboligen, fulgt af Forstanderskabet og hele Menigheden. Hr. Forstander, Bogbindermester *Wenk* holdt her en Tale, hvori han lykønskede Sognepræsten paa Menighedens Vegne.

Lund. (H. G.) Storartede bygnadsrester av en medeltidskyrka, St. Michaels, har vid grundgrävningsarbeten påträffats i Lund, straxt öster om domkyrkan. En mängd, delvis väl bibehållna gravar av trä och sten har i samband därmed kommit i dagen. Den gamla byggnaden, som under seklens lopp råkat i fullständig glömska, omnämnes första gången 1268 och forekommer sedermera ofta i handlingar under de följande århundradena. Först vid reformationstidan synes hon gått sin undergång snabbara till mötes. År 1537 börjar plundringen af dess inventarier, men ännu 1546 nämnes kyrkan som existerande, men då hon på 1580-talet åter omtalas, är hon nedbruten. De väldiga murrester, som nu genom grävning kommit i dagen, vittna om den solida beskaffenheten hos medeltidens tegelbyggnader.

Rom. Som bekendt har de to sydamerikanske Republiker *Kolumbia* og *Peru* efterlignet Tysklands og Spaniens samt Brasiliens Eksempel, idet de i September forrige Aar anmodede den hl. Fader om at være *Voldgiftsdommer* i deres Grænsestridigheder. Endnu har Pius X. ikke afsagt sin Voldgiftsdom, men han har fornylig haft Lejlighed til at gøre sin Autoritet gældende overfor de to stridende Parter paa en saadan Maade, at megen unyttig Blodsudgydelse blev forhindret. Begge Regeringerne holdt nemlig Tropper ved den omtvistede Grænse ved Putamayo, og disse var, som let forstaaeligt, meget nær ved at støde sammen. Derfor gjorde den hl. Fader sine Forestillinger desangaaende, og begge Regeringer har derpaa trukket sine Tropper tilbage.

Frankrig. Det officielle franske Regeringsblad offentliggør en *ny Proskriptionsliste* (den 6. i Rækken) over Klosterskoler. Indenrigsminister *Clemenceau* lukker paany 131 *Kongregationsskoler* fra det ny Skoleaar at regne. (1. September 1906.)

I Følge *La Croix* vil den hellige Fader sandsynligvis oversende Kardinalærkebiskop Richard af Paris eller ogsaa de tre Kardinaler, som udgjorde Nationalkonciliet's Præsidium, sine afgørende Bestemmelser angaaende Separationsloven. Disse vil da blive forelagt i en ny Forsamling af alle Biskopperne i August Maaned.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. med Præd.	Kl. 6	Andagt
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt.
Jesu Hjerte Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 7 ^{1/2} Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2 ^{1/2} Andagt.
St. Andreas Kirke*) (Ordrup):	- 10	—	- 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolddodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerte Kirke Kl. 7 og 8^{1/2}; i St. Josefs Kirke Kl. 6^{1/2}; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6^{1/2}, 7 og 7^{3/4}. (Hverdage: Kl. 6, 6^{1/2}, 7, 7^{3/4}.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste stille Messe paa Hverdagene Kl. 7^{3/4} (ikke 8^{1/4}).

Ordrup (Charlottenlund). I St. Andreas Kirken holdes Søndag den 29. Juli Gudstjeneste for Polakkerne fra Omegnen. Kl. 8^{1/2} stille Messe, Kl. 9 polsk Prædiken. Lejlighed til Skriftemaal fra Kl. 7. (Kl. 10 Højmesse som sædvanlig.)

Første Fredag i Maaneden (den 3. August).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8^{1/4} højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7^{1/2} Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjerte

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aften Kl. 8.

Jesu Hjerte Kirke: Efter 8^{1/2} Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg.....	Kl. 7 ^{1/2}	Kl. 10	Kl. 3
Randers.....	» -	» 10	» 5
Silkeborg.....	» -	» 9	» 2
Aarhus.....	» 6 ^{1/2} og 7	» 10	» 7
Horsens.....	» 8	» 10	» 3
Fredericia.....	» 7	» 9 ^{1/2}	» 3
Vejle.....	» 7	» 9	» 3
Kolding.....	» -	» 9 ^{1/2}	» 3
Esbjerg.....	» -	» ?	» ?
Odense.....	» 8	» 10	» 3
Svendborg.....	» -	» 10	» 3
Mariebo.....	» -	» 10	» -
Næstved.....	» -	» 9	» -
Helsingør.....	» -	» 10	» 5
Roskilde.....	» 7	» 9	» 5

Rettelse. Nr. 29, S. 496 L. 10 f. o.: og, læs: en; L. 2 f. n. bortfalder Komma foran »som«.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13, Kobenhavn K. — Ugebladets Redaktor: F. Ronge Boyesgade 8, Kobenhavn V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 31.

Søndagen den 5. August.

1906.

INDHOLD: Grundstensnedlæggelse ved Kamillianerkliniken i Aalborg. — Katholikerne i Odense. — En Kunstners sidste Arbejde. — Barmhjærtighedens Magt. — Aften. — Fra Publikum. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Esbjerg. Tyskland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Grundstensnedlæggelse ved Kamillianerkliniken i Aalborg.

Søndag den 22. Juli nedlagdes Grundstenen til det nye *Tuberkulosehospital*, som skal opføres ved Kamillianerkliniken. Flere hundrede Mennesker havde i denne Anledning forsamlet sig, og blandt dem saas Bygningens Arkitekt Hr. *Iversen* og Bygherren, Murermester *Stenersen*. Det italienske Musikkorps »Umberto I^{mo}«, som allerede Søndagen før spillede under den højtidelige Levitmesse, som holdtes i Anledningen af den hl. Kamillusfest, forherligede ogsaa nu Højtideligheden. Da efter endt Højmesse ved 11 Tiden Processionen med Krucifiks og flere Kor-drengene i Spidsen, efterfulgt af Sognepræsten, Hr. Pastor *Ikenmejer*, som ledsagedes af de to andre Præster, kom ud af Kirken og gik op gennem en Flagallé i danske og pavelige Farver hen til det Hjørne af Bygningen, hvor Grundstenen skulde nedlægges, blev den hilst af Italiernes kraftige og taktfaste Musik.

Grundstenen, en Bløkkapsel af Form som en Mursten, laa paa et lille Bord, hvor Voksløysene brændte mellem viftende Palmer.

Salmen »Paa Sanlheds Fjæld en Bygning staar,« blev afsunget med Orkesterledsagelse, hvorpaa Hr. Pastor Ikenmeier holdt omtrent følgende Tale: »Nu lægges Grundstenen til en Bygning, der forhaabentlig skal være til Glæde og Gavn for mange Mennesker. Man kan se, at alle Hospitaler Verden over nu ruster sig mod den frygtelige Sygdom, der kaldes Tuberkulose, og blandt de Lande, der med rosværdig Iver gaar forrest i Kampen mod den snigende Sot, er Danmark. Det skal siges til dets Ros og Ære, at det ikke blot ved gode Love søger at bekæmpe denne Sygdom, men ved aarlig at bevilge store Summer støtter det ogsaa Kampen. Jeg vil haabe, at mange af dem, der bliver indlagt her, maa finde deres Helsen igen.

Jeg maa rette en Tak til den danske Regering for den Velvilje og Imødekommenhed, man har vist os ved at lade os faa Del i Statstilskudet. Det vil anspore os til søge at faa dette Hus til at virke til Velsignelse for Landets Indvaanere.« —

Efter endt Tale blev Grundstenen og Stedet, hvor den skal ligge, indviet, og Stenen nedlagt i Bygningens sydvestlige Hjørne.

Derpaa oplæste Hr. Pastor Ikenmejer Oversættelsen af Dokumentet, som er indkapslet i Stenen og skrevet paa Pergament i det latinske Sprog. Oversættelsen lød, som følger:

»Plejer de Syge og forkynder Evangeliet.

I Herrens Aar 1906, den 22. Juli, da Pave Pius den Tiende styrede den katholske Kirke, da Hans Majestæt Frederik den Ottende var Konge i Danmark, og Hans biskoppelige Højærværdighed Johannes v. Euch apostolisk Vikar for Danmark, da Pater Franciskus Vido var General for Kamillianerne og Pater Stephan Tembories Provincial for den tyske Ordensprovins, da Hr. Bornemann var Aalborgs Borgmester og Pater Ikenmejer Forstander for dette Kloster, blev Grund-

stenen til denne Afdeling, som opføres af Hr. Arkitekt Iversen og Murermester Stenersen, nedlagt.

Aalborg, den 22. Juli 1906.

Pastor *Ikenmejer*,
Forstander.

Da Menighedens Sangkor havde sunget et stemningsfuldt »Laudate Dominum«, blev Højtideligheden sluttet med den smukke Fællessang »Store Gud, vi love Dig,« som igen ledsagedes af det italienske Orkester. Under en mægtig March gik Processionen, som den var kommen, tilbage til Kirken, og langsomt spredtes de øvrige Forsamlede.

G. B.

Katholikerne i Odense.

(Efter »Odense Avis«.)

Den, der vil skrive Catholicismens Historie i Odense, behøver kun at gaa en Tur gennem Byen, thi som den stærke Fæstning, den var for Catholicismen, har den, som ingen anden By, gennem de svundne knap fire Aarhundreder holdt fast ved de gamle Navne fra Hierarkiets Stortid, ikke at tale om de Monumenter, vi har for denne i de tre gamle Sognekirker.

Da Kristendommen efter to Aarhundreders sejge Kampe sejrede over Hedenskabet, var Fyn den danske Landsdel, som var mindst berørt af den nye Lære, og hvem dennes endelige Overtag skyldes, strides Tyskere og Englændere om. Det er kun et ubeviseligt Sagn, naar der fortælles, at der allerede i Harald Blaatands Tid var oprettet et Bispedømme her, men det er historisk, at Knud den Store (1019) satte en Englænder som første Biskop i Odense og gav de Benediktinermunke, som fulgte denne, Ret og Midler til at bygge en Kirke, som fik Navn efter den hellige Jomfru »Vor Frue«. Munkene kaldte sig herefter Marianer, men deres oprindelige Navn er dog overleveret i forvansket Form i Navnet Pjentedam (Bente). Den sikkert sam tidige anden Sognekirke var viet den engelske Skytshelgen St. Alban, hvis Relikvier Knud den Hellige 1075 lod føre

hertil og opstille paa Kirkens Højalter ved Siden af den hellige Osvalds, som engelske Missionærer havde hidført. Kong Knud har imidlertid fundet den gamle Trækirke, som laa, hvor Læseforeningen nu ligger, for simpel og paabegyndte derfor den store nye Stenkirke; han saa dog ikke sit Værk fuldført, da Oprørerne naaede ham. Det var de to Tider, som mødtes i Mordet paa Kong Knud d. 10 Juli 1086; men Hedenskabets Vildhed fik ogsaa for sidste Gang Overtaget, thi af Kong Knuds Martyrblod spirede først Kirkens egentlige Storhed. Den prægtige Kirke, han havde paabegyndt, blev St. Knuds Kirke, viet Danmarks Skytshelgen.

Den 19. April 1101 blev han canoniseret og med al Tidens Pomp og Pragt i Overværelse af Kongen, en Mængde Adelige og Gejstlige samt »utalligt Folk« nedlagt i det Helgenskrin, som endnu omslutter hans Ben [men som i Reformationstiden blev ødelagt og berøvet alle sine Prydelser.]

Vel var Sjælland tilbøjelig til at sætte Knud Lavard over Kong Knud, men dennes Glans fordunklede snart ogsaa hans, og Odense blev Vidne til et kirkeligt Røre, som ingen anden dansk By.

Erik Ejegod stiftede ved Benedictinernes Hjælp Sankt Knuds Kloster, som hævede sig til slig Rigdom og Anseelse, at endog en Konge (Erik Lam) træt af Livet lod sig optage deri. Johannitterne byggede Sankt Hans Kirke og Kloster (nu Slottet), som fik en glimrende Historie i Middelalderen, idet den fornæmste Adel søgte Begravelser her (hvorfor de mange Kapeller). Paa Nonnebakken byggedes et stort Nonnekloster for Augustinerordenen, som dog snart forlagdes til Dalum, men allerede da var Odense bleven Støttepunktet for kirkelig Virksomhed, Oplysning og Kultur.

Byen selv prægedes naturligvis af dette Liv. Kongerne holdt gerne til her og store Landsforsamlinger blev afholdt, saaledes Valdemar den Stores Danhof 1159 og Korstogs-Forsamlingen 1189, just da Jerusalem var erobret af de Vantro. Erik Glipping skulde have været kronet her, men blev det ikke paa Grund af Gejstlighedens Trods. I hans Regeringstid fik de to Tiggermunkeordener, Franciskanerne (Graabrødre) og Dominikanerne (Sortebrødre) fast Fod her, omkring Aar 1285. Blandt sidstnævnte var den kendte

Bisp Gisico, som fuldførte St. Knuds Kirke og satte den berømte Bøn-Indskrift paa Kirkens Ydermure. Franciskanerne stiftede senere ved Dronning Christines Hjælp St. Claræ Kloster.

Af andre Institutioner, som skyldes Katholicismen, nævnes St. Jørgensgaard, udenfor Pjentedam, der ligesom det store Helliggejsthus paa Fisketorvet antog sig Syge og Pilegrimme. Til førstnævnte var knyttet en St. Laurentikirke, til sidstnævnte en St. Gertrudskirke og den store Priorgaard.

Paa Oplysningsvæsenets Omraade maa vi nævne de tre udmærkede lærde Skoler, som stiftedes af Sankt Knuds Kloster 1277 (deraf Pogestræde), af Frue Kirkes Provsti 1308 (som Erik Menved skænkede Gam(le)borg og Fraugde) og af St. Hans Kloster 1447, (hvori Byen havde Andel). Flere kendte Lærde er udgaaede herfra, ja, endog Nordens første (og heldigvis eneste) Storinkvisitor, Niels Jensen (1421). Her tryktes den første Bog i Danmark (en latinsk Krønnike 1482) og den første danske Bog, nemlig de paa Dronning Christines Opfordring af Præsten Michael »sin Tids Kingo« skrevne tre religiøse Digte, der blev Katholicismens Svanesang.

Samtidig med Kirken skred Byen stærkt frem, Haandværk og Handel blomstrede med Privilegierne, men efterhaanden blev de hellige Gilder til Fagforeninger, der satte sig op mod Kirkens store Magt. Borgerne klagede over Afgifterne til Klostrene, der nu ejede den halve By, (St. Knuds Kloster ejede 22 Gaarde, St. Hans 13), Misfornøjelsen mod Gejstligheden (80 Præster, 200 Munke osv.) gnavede dybt ind i Samfundet, og med Glæde gik man til Reformationens store Opgør, da det, en halv Snes Aar efter at Luther havde opslaaet sine Theses paa Wittenbergs Kirkedør, naaede os. [Glæden var nok ikke saa meget hos Folket som hos Kongen og hans Adelsmænd, der stak det hele i Lommen!]

Christian II. havde vel allerede været tilbøjelig til at støtte Reformationen, men det var dog først under Frederik I., at de evangeliske Præster Hans Tausen og Sadolin fik Lov til at bearbejde Jordbunden. Paa Herredagen i Odense 1527 erklærede Kongen paa Trods af Gejstligheden, at der

skulde herske fuld Religionsfrihed og at »Præster og Klosterfolk, som enten gifte sig eller løbe af Kloster, maa det gøre, uden at Kongen hverken vil det byde eller forbyde«.

Efter Frederik I.s Død 1533 gjorde de katholske Prælater vel Forsøg paa at kvæle Bevægelsen, men den var allerede bleven for stærk. [?] og 1539 blev den nye Kirkeordinans stadfæstet af Christian III. paa en ny Herredag i Odense. [Det kunde meget anbefales Artiklens Forfatter at læse Sognepræst *J. J. Fjord: Hvad er den evangelisk-lutherske Kirke?*]

Efter den med Reformationen følgende Plyndring af Kirkegodset og den uhyre Kirkeformues Overgang til Kronen endte det første store Kapitel af Katholicismens Historie i Odense.

Mange af de gamle Bygninger forsvandt, medens andre omdannedes til Skoler (Claræ Kloster), Hospitaler (Graabrødrenes Kloster) osv. Albani Kirke nedbrødes, og dens Kirkegaard udlagdes til det store Torv. Provstiet blev Lønningslehn for Kongens Kansler. St. Hans Kloster blev Lehnsmandens og tillige Kongens Residens, og om Resten af det kirkelige Gods sloges Adelen og de notabiliterede Borgerfamiljer.

Odense mistede den Glans, som Middelalderens stærke Tro havde kastet over den, og da tillige nye og store Ulykker brød ind over den, gik der en rum Tid, inden den forvandt det haarde Stød, Katholicismens Fald gav den.

Vi, der lever i Nutiden, har let ved at se Katholicismens store Fejl i de Læge, men vi dømmer uretfærdigt, hvis vi mener, at Reformationen var en Akt uden Lyde. Som ovenfor berørt hørte Voldshandlinger til Dagens Orden, og Vedel Simonsen, der er en god Protestant og anser Reformationen for en Nødvendighed og stor Velgerning, skriver i sit Bidrag til Odense Bys ældre Historie: »Man kan gerne have meget at udsætte paa den revolutionære Maade, den blev indført paa her i Landet.... Man vilde virkelig gøre Tidsalderen altfor megen Ære, hvis man troede, at det var Overbevissning om Sandheden, der ledede Mængden, nej, ingenlunde!

Vistnok var der ivrige og nidkære Kristne, for ikke at tale om redelige Sværmere iblandt Reformatorerne; men

til disse slog sig alle de, der kunde have Fordel af en Statsrevolution og en Kuldkastelse af den bestaaende Tingenes Orden; og saaledes var det, Misundelse, Hævngerighed, Egennytte, Rovgerrighed og Herskesyge — ja, endog Sanselighed og Vellyst og alle andre slette Lidenskaber, der drev og saa at sige besjælede den største Mængde iblandt dem. Fremdeles maa man ligefrem beklage, at de danske Agre skulde gødes med Blod for at kunne frembringe (Reformationens) saa velgørende [?] Frugter. Dernæst er det ligeledes at beklage, at ved denne Lejlighed ikke blot saa meget uskyldigt Blod maatte udgydes, men at ogsaa saa mange uskyldige Mennesker maatte lide det, som er værre end Døden: Forhaanelse, Forfølgelse o. s. v.

I samme Retning skriver iøvrigt den første lutherske Biskop, Peder Plade, og den besindige Historieskriver C. Paludan Müller.

Vi vil nu i korte Træk skildre Catholicismens Historie her i Odense gennem Tiderne til denne Dag. Vi maa da erindre om, at længe efter at Reformationen var indført, og de katholske Præster og Ordensfolk var bortjagne, vedblev mange at holde ved den gamle Lære. Dette fortæller Fr. Hammerich os i sin Bog om Danmark under Adelsvælden, og Niels Hemmingsen skriver, at man skulde passe paa, at Pavens Religion ikke blev paatvungen igen.

Vi iler fremad, glemmer ikke alle de Goder, Reformationen førte med sig gennem Tiden, særlig paa Oplysnings og de sociale Omraader. [En gammel ofte modbevist Frase. Se f. Eks. *L. Koch: Den danske Landsbyskoles Historie* og *Vilhelm Bang: Præstegaardsliv i Danmark og Norge.*]

Desværre har der inden for den protestantiske Kirke været en Del Kiv og Splid, saa Tilbagevendelsen til den gamle Kirke bar antaget store Dimensioner i mange Lande og ogsaa i Danmark. I Danmark gjorde Lovgivningen al Konversion umulig i tre Aarhundreder; men i Udlandet konverterede mange danske, saaledes den berømte Videnskabsmand Niels Stensen, Fynboen Prof. Winsløw, Oldgranskeren Georg Zoëga og den bekendte Oversætter Høffding Muus.

Grundloven af 5. Juni 1849 bragte Religionsfrihed, og Katholicismen viste sig paany. Den har vist, at den har Livskraft, thi dens Tilhængeres Antal er i Adelen og i de større Byer, særlig i København, stadig vokset stærkt. I 1874 skrev Biskop Martensen om den store papistiske Bevægelse, der gaar gennem Verden: Han siger, at man ikke med Ligegyldighed maa betragte denne Bevægelse, der udenfor det skandinaviske Norden tager saa store Dimensioner.

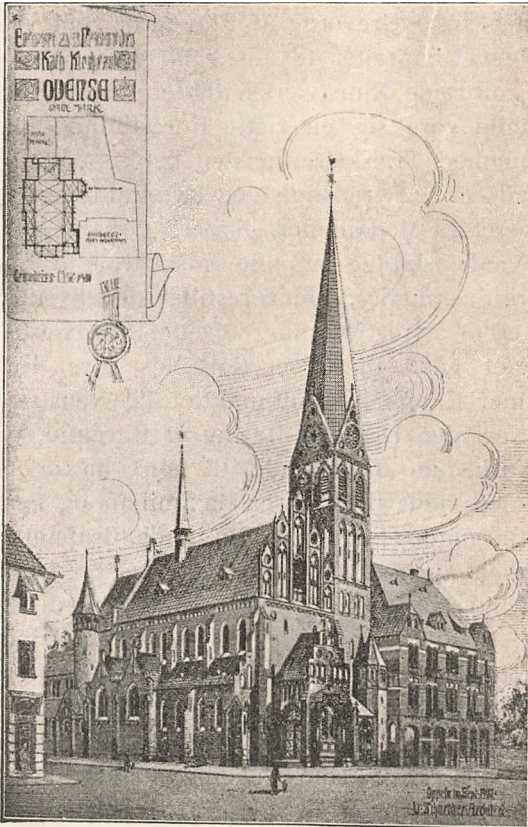
Her i Odense har der ogsaa været en Del, som har følt Trang til at gaa over til den katholske Kirke. Om Grundene hertil skal vi ikke ved denne Lejlighed udtale os. [?] Den katholske Menighed har dog aldrig opnaaet at blive ret stor; den har virket under saare beskedne Kaar. Men den Enhed og Fasthed som kendetegner den katholske Kirke i sin Helhed, afspejler sig ogsaa paa en saare sympatetisk Maade i den herværende lille Menigheds Virken.

Den katholske Mission tog sin Begyndelse her i Byen i Efteraaret 1867 ved Pastor Joh. Claudius Lichtle af Elsass. Missionen aabnedes af Biskoppen Johs. v. Euch, den Gang værende Sognepræst i Fredericia. Den faatallige Menighed samledes i en lille Bedøsal paa Vestergade. St. Ansgars-Stiftelsens Ejendom paa Albani Torv blev købt i Foraaret 1869, og den nuværende gamle Kirke indviedes i Foraaret 1870. Den er jo langtfra nogen Pragtbygning, men hyggeligt er der derinde, og Menigheden samt mange udenfor samme, som har følt sig liltalte af den stemningsfulde Gudstjeneste, har befundet sig vel der.

Man har i mange Aar næret Ønske om at faa bygget en ny Kirke, men Midlerne har trods al Offervillighed og Sparsommelighed været for smaa. Ved redebøn Hjælp fra Katholiker her hjemme og i andre Lande vil Menigheden nu snart faa sit Ønske opfyldt. Man har nu den tilstrækkelige Kapital, og i Løbet af kort Tid vil man gaa i Gang med Værket: Opførelse af den ny katholske Kirke, som vi i Dag bringer vore Læsere et vellignende Billede af. Der er lejet Skolelokale: andetsteds, de gamle Bygninger vil forsvinde nu i Somner, og naar den ny Kirke, som bliver en Pryd for Odense, staar færdig, vil hver herværende Katholik af ganske Hjærte juble: *Miserecordias Domini*

in æternum cantabo, (Evindelig vil jeg prise Guds Barmhjertighed).

Den nye Kirke vil faa tre Skibe, blive 30 Meter lang og 17 Meter bred samt faa et 52 Meter højt Taarn og opføres efter Tegning af Arkitekt Schneider i Oppeln.

Den ny katolske Kirke i Odense.
(Som den vil komme til at se ud).

Den herværende Menighed tæller 364 Medlemmer i Odense, 60 udenfor Byen, ialt 424. Vi haaber, at den nye Kirke maa blive til Ære og Velsignelse for den!

En Kunstners sidste Arbejde.

Efter Dr. B. J. Fuss

ved P. G. B.

I den gamle By Brüggæ opbevares der et af Træskærer-kunstens smukkeste Mindesmærker. Det er en Kamin, der befinder sig i Greverne af Flanderns Slot, som siden 1722 er blevet indrettet til Justitspalads. Man maa selv se dette storartede Kunstværks Rigdom og Mangfoldighed for at kunne gøre sig en rigtig Forestilling om, hvilken Fuldkommenhed Træskærerkunsten kan opnaa. Kaminen har et Fladerum af tre-sindstyve Kvadratmeter. Statuer i Legemsstørrelse, Medailoner, Søjler, Ornamentter, Kranslister og Vaabenskjolde er alle udskaarne af Egetræ, og kun de fire Basrelieffer, som forestiller den kyske Susannas Historie, er af hvidt Marmor. Dette Kunstværk blev oprejst i Aaret 1529 til Kejser Karl V.'s Ære, hvis Statue ogsaa danner Kaminens Midtpunkt. Til venstre for ham ser man Karl den Dristige, Hertug af Burgund, og Margaritha af York, hans Gemalinde, til højre hæver sig Billedstøtter af den ridderlige Kejser Maximilian og den smukke Maria af Burgund. Spaniens, Burgunds, Brabants og Flanderns Vaaben omgiver det hele.

Ingen Indskrift melde Efterverdenen, hvad den Mesters Navn var, hvis Haand har skabt dette beundringsværdige Værk. Men alligevel er hans Navn ikke gaaet i Forglemelse. En rørende Historie staar i Forbindelse med ham og hans Kunstværk, og derved erfarer vi, at hans Navn var André, og at han som Enkemand med en lille Datter og sin 80aarige Tante, som var lam og næsten fuldstændig blind, levede i Byen Brüggæ.

André var en Kunstner i Ordets egentlige Betydning. Han kendte ingen anden Stræben end at blive fuldkommen i sin Kunst, timeligt Gøds var ham ligegyldigt, og han brød sig ikke om, at dette kun i ringe Grad blev ham til Del. Hans beskedne, elskværdige Karakter gjorde ham afholdt af alle, og han havde ingen Fjende uden Jakob van der Pitte, en Billedhugger, som ikke kunde tilgive André, at han var mere genial og dygtigere end han selv. Jo mere

berømt Mesteren blev, desto større blev ogsaa hans Medbejlers Had.

Det var henimod Slutningen af Aaret 1527. Den lille Maria's, Mester André's Datters Fødselsdag, skulde fejres ved en lille huslig Fest. Et Arbejde havde kaldt André bort, og medens hans Tante og Maria ventede paa hans Tilbagekomst, indfandt en fremmed Herre sig hos dem og spurgte efter Herren i Huset, med hvem han vilde tale om et vigtigt Anliggende. Den gamle Kvinde, som efter den fremmede Herres Tale og Opførsel troede, at han var en fornem Velynder af hendes Nevø, bad ham vente et Øjeblik, da André straks vilde vende tilbage, og fortalte ham i denne Tid om det, som mest beskæftigede hendes Sind, nemlig om hendes Nevøs Dygtighed og Berømthed. Hvert Ord ophidsede den misundelige Jakob v. der Pittes Harm, thi den ubekendte Gæst var ingen anden end ham, og da han tilsidst ikke mere kunde beherske sig selv, rejste han sig fra sin Stol, rev en Dolk, som hang paa Væggen, ned, og stødte den ind i den gamle Kvindes Bryst med de Ord: »Tag det til Tak for din Fortælling.« Med et halvkvalt Skrig sank hun til Jorden, medens Morderen tog Flugten.

Næppe var denne rædselsfulde Daad fuldbyrdet, før André vendte tilbage og fandt sin Tante svømmende i sit Blod og den lille Maria, som forgæves anstrængte sig for at forbinde Saaret. Det stakkels Barns Skrigen havde allerede bragt Nabolaget i Oprør, det lille Værelse fyldtes med Mennesker, som med Forfærdelse saa paa den døende Kvinde og med Mistro paa Kunstneren. Hvem havde begaaet denne Udaad? Dolken tilhørte André, ingen havde set, at en fremmed Herre havde betraadt Huset, og man vidste, at den gamle Kvinde ejede en Formue, som hun havde testamenteret sin Nevø, Grunde nok, til at forøge den en Gang vakte Mistanke. Dertil kom endnu den som en Fabel lydende Fortælling om Besøget af en fremmed Mand, der uden enhver forklarlig Foranledning skulde have begaaet en saa frygtelig Forbrydelse.

(Sluttes.)

Barmhjerlighedens Magt.

I et af Münchens Arbejderkvarterer kom der en Dag en Kone til Forstanderinden for et Kloster og bad om en Søster til at pleje en døds syg, der var indlogeret hos hende. Hun selv kunde ikke pleje Manden, da hun ernærede sig ved at gaa ud og gøre rent for Folk. Forstanderinden sendte en Søster, og denne fandt en afkræftet Mand, der led af Lungesvindst og havde Nød med at faa Vejret. Han talte kun lidt og saa barsk og uvenlig ud. Da Søsteren saa, at den syge ikke havde ret længe igen, spurgte hun, om han ikke ønskede en Præst. »Jeg har ingen Præst nødvendig,« var Svaret. »Har De ikke nogen Ven eller Bekendt, som De gerne vil se?« spurgte Søsteren. »Jeg har ingen i Verden, der bekymrer sig om mig; jeg er jo kun en fattig Djævel. Min Broder vil heller ikke vide noget af mig.« Den omsorgsfulde Pleje gjorde imidlertid den fremmede godt. »Naar jeg dog blot kunde betale Dem rigeligt, men jeg ejer næsten intet mere,« sagde han en Gang. Da Søsteren svarede, at hun ikke maatte modtage noget, og at hun plejede de fattige syge uden Vederlag, spurgte han, hvorfor hun havde valgt saa sørgeligt et Kald, og fra hvem hun ventede Belønning. »Kost, Bolig og Klæder faar vi af Vincentsforeningen, og Lønnen haaber jeg en Gang at faa af den kære Gud,« var Svaret. »De tror endnu paa en Gud, det er jeg holdt op med for længe siden.« Sommetider læste Søsteren højt i en Ophbyggelsesbog, og i den lange Nat bad hun mangan en Rosenkrans for den syge. Efter et svært Hosteanfald, da den syge var kommen lidt til sig selv igen, spurgte Søsteren ham endnu en Gang, om hun ikke maatte tilkalde en Præst. »Der er ingen Præst, der kan hjælpe mig, jeg tror jo ikke paa Gud, og jeg har aldrig kunnet udstaa Gejstlige og Ordensfolk.« Da Søsteren blev bedrøvet ved dette Svar, bad den syge hende om Tilgivelse, han vilde ikke fornærme hende. En anden Gang sagde han: »Jeg kan ikke begribe, hvorfor De er saa god ved mig, da De nu ved, jeg er et slet Menneske.« En Aften, da Søsteren kom igen, blev han glad og sagde: »Det glæder mig, at De er her, thi jeg

tror ikke, det varer længe med mig mere,« og efter et heftigt Høsteanfald, medens Søsteren støttede hans Hoved, bad han hende løfte Hovedpuden og tage, hvad der laa under den; med Skræk opdagede hun, at det var en Revolver. »Tag den endelig bort, Søster, og kald saa en Præst til mig. Da jeg blev udskreven fra Hospitalet og var uden Haab og kun havde nogle faa Kroner i Lommen og følte mig forladt af Gud og Mennesker, købte jeg den for at gøre Ende paa denne usle Tilværelse. Men ved Deres Næstekærlighed og Gudhengivenhed har De igen vakt Haabet hos mig om Guds Barmhjærtighed.« Udsonet med Gud døde han den næste Dag en blid og rolig Død.

E. d. M.

Aften.

Ingen Vind i Lovet lufter,
Aft'nen sænker tyst sit Slør,
Roser og Jasminer dufter,
Medens Dagen langsomt dør

Gennem duftfyldt Aftenstilhed
Fjærne Ave-Klokker lyder,
Stemmer Sjælens Brus til Mildhed,
Fred i rastløst Hjærte gyder.

Efter Dagens Storm og Trængsel
Træt mit Hjærte søger Fred,
Søger bort fra jordisk Længsel
Op til Gud fra Evighed.

Reiffenstein-Hansen..

Fra Publikum.

Hr. Redaktør!

Tillad mig at benytte en Efterretning i næstsidste Nummer af Ugebladets om Anledning til et Par Bemærkninger om Spørgsmaal af mer end forbigaaende og stedlig Interesse, bl. a. ogsaa for om muligt at forpurre Smitte. Jeg beder paa Forhaand vedkommende højærværdige Patres være overbeviste om, at det kun er for Sagens Skyld, jeg fremsætter følgende.

Der siges: »Et italiensk Musikkorps paa 15 Mand forherligede Gudstjenesten med deres Musik. Smuk og stemningsfuld lød især Ave Marie af Charles Gounod, som efter Forvandlingen blev spillet paa Klarinetter.«

Naar en Familie har gamle Traditioner, holder den paa dem, og Skam skø den, om den ikke gør det. Ud fra dette Synspunkt er det rent ubegribeligt, hvor lidt Interesse der, ikke mindst paa Steder hvor det modsatte var at vente, vises for vor hellige Kirkes stolte Familjetraditioner paa det liturgiske og kunstneriske Omraade. Italiensk Orkester — og Klarinetter — og Gounod — og Ave Maria efter Forvandlingen! Klarinetter er nu bl. a. forbudte i Kirken, og Gounod hører dog vel i allerførste Række til de Komponister, der næppe en Gang kan siges at være taalte i Kirken. Han hører jo endda til dem, der selv i Teateret og Koncertsalen staar i lav Kurs. Skal den Slags Musik virkelig optage den Plads, som tilkommer Kirkens egen vidunderlige Koral? »Smuk og stemningsfuld« — eller »Saaledes synger Englene,« som Italienerne plejer at sige, naar de vanhelliger Guds Hus og Gudstjenesten med en eller anden nervekildrende og musikforladt Lirumlarum — ja, stemningsfuld er den Slags Musik, saa Tanke og Andagt kildres til Døde.

Den moderne Musik og vor herlige Gudstjeneste kan aldrig bringes i Harmoni, fordi de divergerer i Roden. Ellers skal man gøre Skridtet helt ud og sætte Præfation og Pater noster paa moderne Akkordmelodier, saa kan der endda blive kunstnerisk Sammenhold i det, selv om Liturgien og al sand Aand staar ved Siden af og græder.

Men moderne Musik — ikke blot Gounod — og den katolske Højmesse, det er som en Ætiopernæse i et kavkasisk Ansigt, og Ætioperen kan godt være skøn i og for sig, lige saa vel som den moderne Musik til sit.

Disse Tanker rækker i Virkeligheden langt videre. Jeg hørte fornylig om en Kirke, hvor der ved skjulte Lamper og farvede Reflektorer var frembragt en »dejlig« Virkning! — Jeg har i Udlandet set rene Parademarscher af Ministrantskarer, der ikke havde andet at bestille end at forstyrre. Det er godt, Wagner ikke havde set dem, ellers var de saamænd kommen med i Tannhäuser. Mon Pave Pius X., der begyndte saa godt med Kirkesangen, ikke, inden han lukker sine ærlige Øjne, kan faa fat i en ordenlig Kost og leje alt det Effektmageri ud af Kirken? Det passer i Teateret, og der er det godt, og det er ikke for godt.

I. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. (G. S.) Hs. biskoppelige Højærværdighed *Msgr. von Euch* befinder sig i denne Tid paa Rekreationsrejse i Norge. Sammen med Prælat *Kirchberger* har Biskoppen i nogle Dage opholdt sig hos *Msgr. Fallize* i Lier. Den 30. Juli begav alle de tre høje Herrer sig om Bord paa Dampskibet »Arendal« for at rejse til *Christianssand*, hvorfra Turen gaar til *Stavanger* og *Bergen*. Søndag den 5. August er altsaa Biskoppen i Bergen. — Som heraf ses, er Biskop *Fallize's* Helbred i det mindste for saa vidt bedre, at han kan være med til Bergen. Om Biskoppernes Veje saa skilles eller ikke, vides ikke endnu.

Fredericia. Herfra er Redaktionen bleven anmodet om at berigtige en fejlagtig Meddelelse i det lille Referat om højærværdige Hr. Pastor *Schreibers* Installation. Det var nok den ældste Kirkeforstander, Hr. Uhrmager *M. Spetzler*, der paa Menighedens Vegne bød den ny Sognepræst Velkommen og i velvalgte Ord ønskede ham og Menigheden til Lykke.

Esbjerg. Tirsdag den 31. Juli døde Søster *Melanie* paa St. Josephs Hospital i Esbjerg. Døden kom ikke overraskende for den hensovede til Trods for hendes unge

Alder og hidtil usvækkede Helbred. Med Evigheden for Øje havde hun altid opfyldt sine Pligter, og ved sin beskedne Optræden og uskrømtede Venlighed havde hun under sit etaarige Ophold i Esbjerg vundet baade Lægernes og Patienternes udelte Sympati.

Da en ondartet Sygdom for et Par Uger siden nødte hende til at ophøre med at pleje de syge og selv at lade sig pleje af sine Medsøstre, forberedte hun sig til Døden ved andægtig Modtagelse af de hl. Sakramenter. Det var hendes Trøst og Glæde, at hun gentagne Gange kunde annamme den hl. Kommunion.

Om Morgenen, nogle Timer før Døden indtraadte, læstes den hl. Messe i Hospitalets Kapel, der støder op til det Værelse, hvor den syge laa. Da Svækkelsen tog til, blev de kirkelige Bønner forrettet af de tilstedeværende, og efter en kort og let Dødskamp hensov den tro Tjenerinde. Hun hvile i Fred.

Tyskland. I Dagen fra 19—23. August holder de tyske Katholiker deres 53. Generalforsamling i Essen.

P »St. Johannes«, Haveselskabets Vej Nr. 3 (den lille Sal) Fredag d. 10. ds. Foredrag af Hr. . . . Derefter selskabelig Underholdning. Alle indbydes! Obs! Husk den 24. ds. »De Unges Aften«. Ikke-Medlemmer 15 Øre. Bestyrelsen.

Unio. Søndag den 12. August afholdes stor Skovtur med fælles Aftenspisning. Besøgende kunne deltage. Nærmere i næste Nr. af Ugebudet. Udførligt Program vil blive tilsendt Medlemmerne.

Kirkelig Kalender. *)

Søndag den 29. Juli. 8. Søndag efter Pintse. Olaf, Konge og Martyr. — **30. M.** Martha, Jomfru. — **31. Ti.** Ignatius, Bekender og Ordensstifter. — **1. August, O.** Petri Lænkens Fest. — **2. To.** Alfons Liguori, Biskop og Kirkelærer. — **3. F.** Stefans Finding. — **4. L.** Dominikus, Bekender og Ordensstifter. (Pius X. valgt 1903).

Søndag den 5. August. 9. Søndag e. Pintse. Marie af Sne. — **6. M.** Kristi Forklarelse. — **7. Ti.** Cajetan, Bekender. — **8. O.** Cyriacus, Martyr. — **9. To.** Vigilie. (Pius X. kronet 1903). — **10 F.** Laurentius Martyr. — **11. L.** Oktavdag.

Søndag den 12. August. 10 Søndag e. Pintse. Clara, Jomfru.

*) Ved en Misforstaaelse fra Bogtrykkerens Side udfaldt Kirkelig Kalender af forrige Nr. i sidste Øjeblik efter sidste Korrekturlæsning, hvorfor den følger med denne Gang for Kontinuitetens Skyld.

Næstved. Hverdag: stille Messe Kl. 5 $\frac{1}{2}$. Søndage: Højmesse Kl. 9. Eftm. Kl. 2.

Rettelse. Nr. 30, S. 508 L. 15 f. n.: ældste, læs: ædleste.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 32.

Søndagen den 12. August.

1906.

INDHOLD: Arkitekt F. Uldall: Danmarks middelalderlige Kirkeklokker. — Kulturelle og sociale Tilstande i Belgien. — En Kunstners sidste Arbejde. — Et Svar. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Frankrig. Italien. Rusland. Australien. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Arkitekt F. Uldall:

Danmarks middelalderlige Kirkeklokker.

Kommer man, selv til den mindste Landsbykirke og vil se Kirkeklokkerne, kan man være saa temmelig vis paa, at én Mand allerede har været der for at undersøge Klokken og tage Aftryk af Indskriften, og denne Mand er Arkitekt *Uldall* fra Randers. Ved Siden af sit Arbejde som Arkitekt har han i mange Aar beskæftiget sig med Klokkestudier, og Resultatet af hans Arbejde er en Bog i Oktavformat med ovennævnte Titel, udgiven med Understøttelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og Carlsbergfondet. Det er glædeligt, at Forfatterens Arbejde er bleven paaskønnet med førnævnte Understøttelse, saa at Bogen er bleven et Pragtværk, let læseligt og smukt illustreret. Dog — bag denne smukke Skal gemmes en Kærne af videnskabelig og omhyggelig formet Oplysning om middelalderlige Kirkeklokker.

Forfatteren fører Læseren ind i Støberens Værksted, viser Kunstens Udvikling ligefra de ottekantede sammennittede Plader, der danner en Slags Klokke, som endnu ses i Verona og Köllner-Musæet (en primitiv Klokke, der vel nærmest lignede St. Ansgars Kirkeklokke i Byen Slesvig) indtil den kubeformede, der til sidst sluttede med den nuværende Form. Han er nøje kendt med de forskellige Støbere, ikke blot Læg og Lærd her til Lands, men ogsaa i Udlandet, især Nordtyskland, Flandern og Holland, og giver en særlig Fortegnelse over disse Mænd. Han anfører de forskellige Maader, hvorpaa Indskrifterne er bleven støbte og klassificerer sin Bog dels derefter, dels efter Landsdelene (Skaane og Sønderjylland indbefattede) samt efter de forskellige Aarhundreders Støbningstid. De forskellige latinske Klokkeindskrifter anføres tillige med Oversættelse, og ikke altid har det været nemt, især der, hvor Støberen var tynd i Latin og omstillede eller udelod Bogstaver. Disse Indskrifter har en midlalders Klang, tit saa jævne og fyndige; »Ærens Konge, kom med Fred,« — »O, Ærens Konge, velsignet være dette Sted,« — »Hil Maria. Du naadefulde, Herren er med Dig.« — Eller: »Prior Knud lod mig støbe, hvis Sjæl hvile i Fred.« Kort og godt fortæller Kirkeklokken i Skovkløster (nu Herlufsholm) »Katarina hedder jeg, Morten støbte mig, Abbed Niels d. 3 lod Klokken omstøbe, ham bevare Kristi himmelske Naade.« osv.

Da der paa enkelte Klokker findes Aftryk af Pilgrimstegn, Kristi- eller Helgebilleder, som hjembragtes som Minder fra Valfartssteder, gives lejlighedsvis Oplysning om disse Steder, saasom om Maria Einsiedeln og Karup. Tillige findes udførlig Forklaring om de enkelte Klokkers Brug ved de forskellige Gudstjenester og andre religiøse Skikke.

Klokkerne har ogsaa haft deres Forfølgelsestid, den begynder med Religionsskiftet her i Landet. Kong Frederik den I., der mer interesserede sig for Rigdom og Kanoner end for Kirkeklokker, lod alene i Aaret 1528—29 i Følge en Arkivfortegnelse, som Forfatteren henviser til, nedtage ikke mindre end 1,898 Kirkeklokker foruden en Del andre, som ikke er nummererede i Fortegnelsen, for at omstøbes til Skydevaaben. Under Kongerne Frederik den II. og

Kristian den IV. maatte ligeledes Kirkeklokkerne omdannes til Kanoner. Trods disse Klokkeren er endnu de fleste Kirkeklokker her i Landet Minder om vore katholske Forfædres Religiøsitet.

Det anførte er kun nogle faa Bemærkninger om Indholdet af Arkitekt Uldalls Bog.

Ved Læsning af Bogen maa man uvilkaarligt sige: Hvormange Rejser har ikke Forfatteren maattet foretage, hvor vanskeligt har det ikke tit været at stige op i de gamle Kirketaarne med deres stejle Vindeltrappetrin, balancerende over Kirkelofter for saa ad høje Stiger at naa op til Klokken og der maale Omfang og Højde og tage Aftryk af Indskriften. Hvor megen Brevskrivning og Gennemlæsning af Bøger inden Arbejdet blev fuldendt til Trykning; en Glæde maa det være for Forfatteren at se Arbejdet kronet med Held.

Bogen, der jo koster 35 Kroner, er ikke for Hvermands Pung, men den, der har Raad dertil, bør ikke undlade at anskaffe den, især burde den ikke manlge i nogen offentlig Bogsamling.

F. Kerff.

Efter at vi havde modtaget foranstaaende Anmeldelse, har Hr. Arkitekt *Uldall* velvilligst overladt Redaktionen Klichéerne til medfølgende Illustrationer, hvortil vor Medarbejder Hr. *Johan Johnsen* har føjet nedenstaaende af Værket udtagne Noter.

Redaktionen.

Fig. 17. Klokke fra *Hæstrup* (*Børglum H., Nørrejylland*). Forf. opdagede 16. Maj 1900, at denne K. i den ellers uanselige Kirke er meget sjælden, da Indskriften er dannet af *Runer*. Prof. *Wimmer* har tydet Indskriften saaledes: *† ake maria: kapazia plena: tominus: tikum benediktau: in: mulier: ibus: æp: benedictus: fructus*. Hertil slutter sig Ordene i den øverste Linie: *fentrikis: tui: iskil*. Til højre for Korset, hvormed Indskriften begynder, staar med Runerne paa Hovedet: *afe maria: kr*. I Oversættelse: Hvil dig, Maria, fuld af Naade, Herren er med dig, velsignet er du

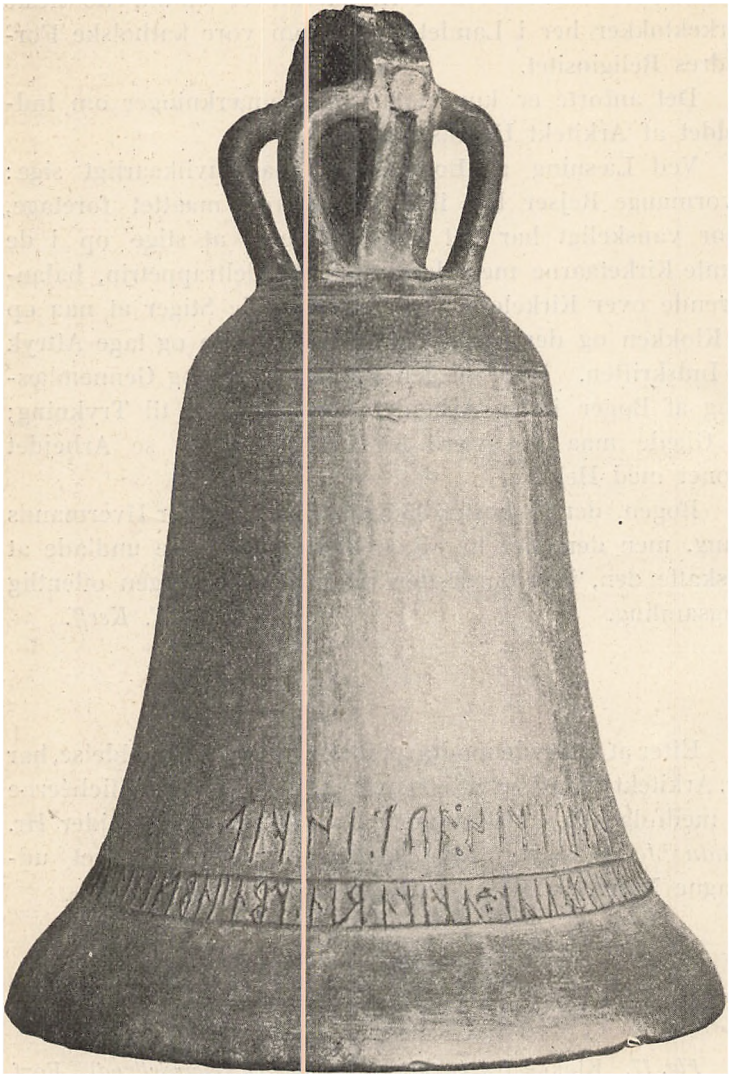

Fig. 17.

blandt Kvinderne og velsignet er dit Livs Frugt. Eskild, d. e. Støberen, muligt en Munk fra det nærliggende *Børglum* Kloster. Forf. sætter Støbeaaret til c. 1200.

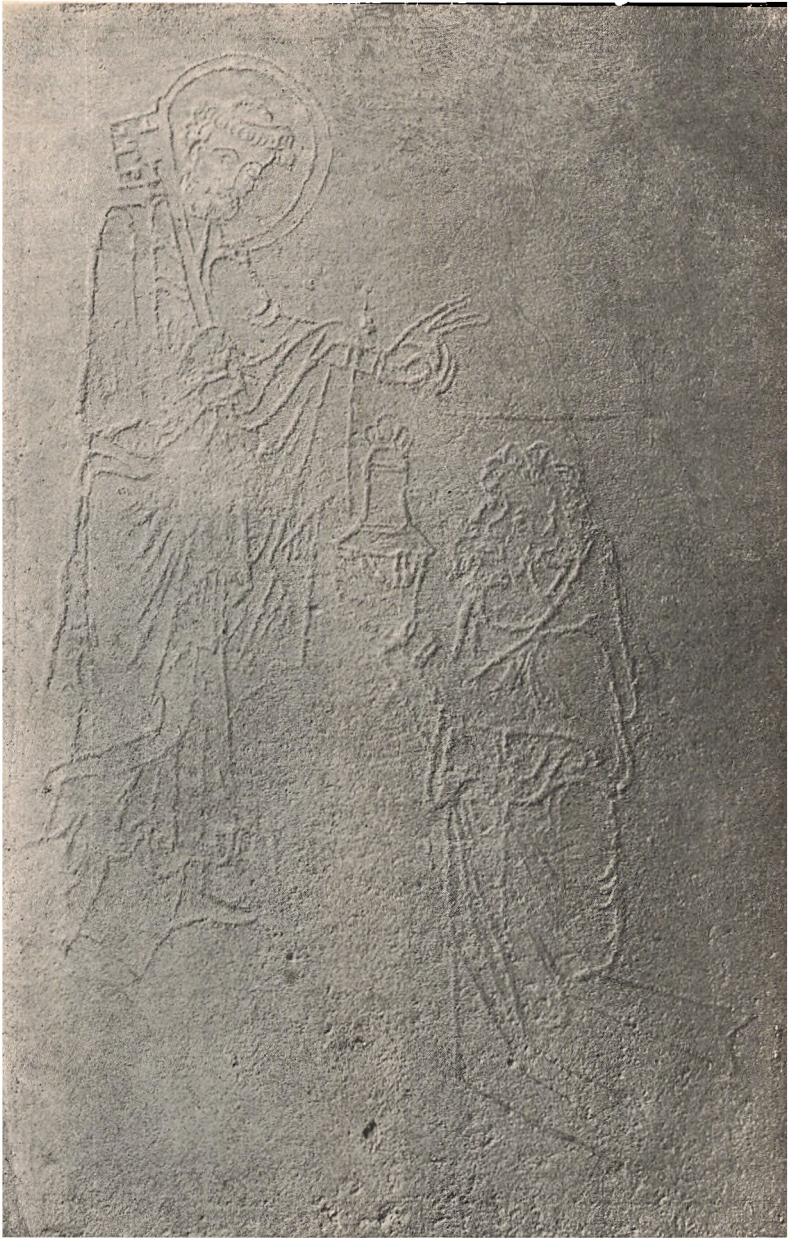

Fig. 41.

Fig. 41. Det sydvestlige Billede paa Klokken »Katharina«, den næststørste Klokke i Skovkloster (nuv. Herlufsholm) 1,18+0,92.

Indskriften lyder i Forf.s Oversættelse: *Katerina hedder jeg. Morten støbte mig. Abbed Niels den 3. lod denne Klokke omstøbe, hãm bevare Christi himmelske Naade.* — »Med sine Linjer er Støberens eget Billede indridset i Kappen. Han knæler foran *St. Peder* og holder i de oprakte Hænder Klokken hen imod denne. Støberen har kraftig Haarvækst og bærer Munkekutte, hvis Hætte ses tydeligt. *St. Peder* vises med Tonsur og Skæg, Helgenglorie og folderig Klædning, der tilhyller hele Figuren. I h. Haand holder han en mægtig Nøgle, og med v. som han udstrækker, velsigner han Støberen og hans Værk.« Abbed *Nicholaus III.s* Segl findes ganske vist aftrykt paa ikke mindre end tre Steder i Klokkens Indskrift; men da man desværre ikke ved, naar han regerede, saa kan man ikke deraf med Bestemthed slutte sig til Klokkens Alder. Forf. mener, at K. mulig er støbt efter Klosterets Brand 1261 (maaske 1270-80).

Fig. 218.

Fig. 219.

Fig. 218 og 219. To Relieffer paa Nord siden af Klokken i *Sct. Gregorii* Kirke i *Vamtrup* (Anst H., *Nørrejylland*). 0,99 + 0,95.

K.s Indskrift lyder i Forf.s Oversættelse: *I Herrens Aar 1435, i det Aar efter Paaske, til Ære for gode, hell'ge Gregorius (underforstaaet: er jeg støbt).* Fig. 218 fremstiller den h. Gudsmoder med Jesusbarnet. Fig. 219 fremstiller den h. Gregor. »Pavens Billede, som er stærkt ophøjet over Klokkelegemet's Flade, har en Højde af 0,22 og hviler paa en Konsol. Hovedet smykkes med Tiaren; den højre Haand er oprakt velsignende, og i den venstre holdes Korsstaven«.

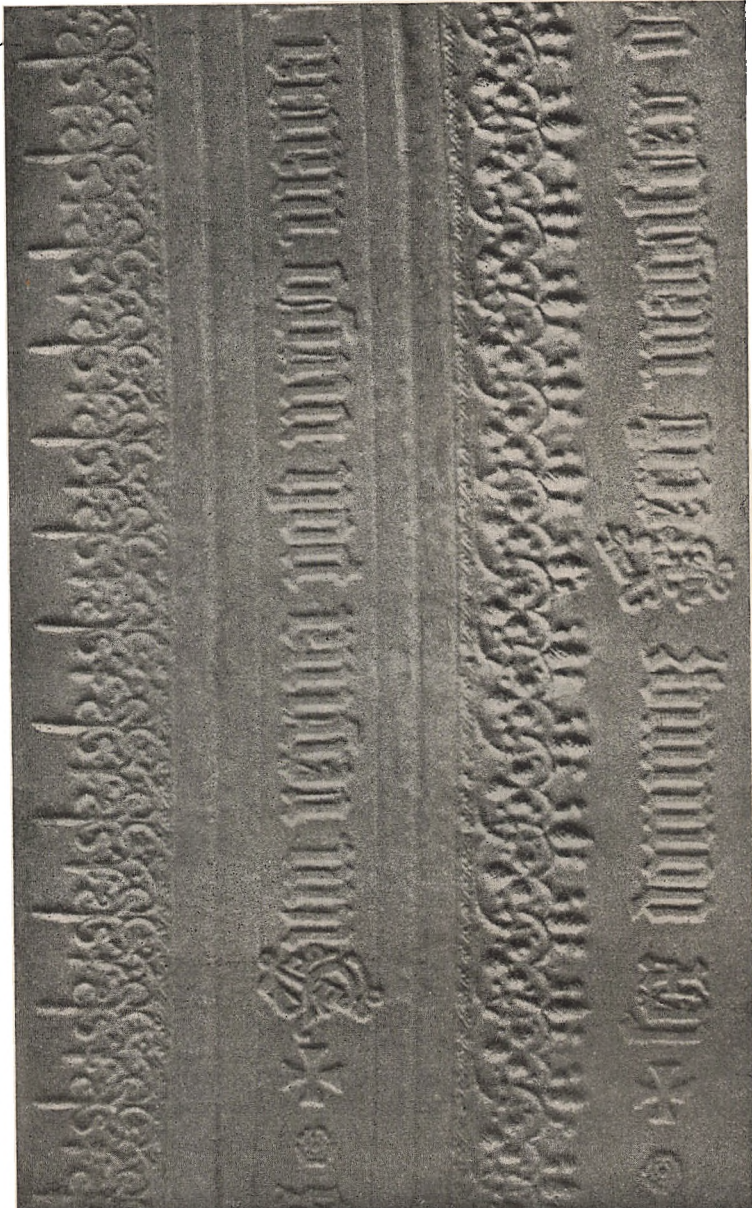

Fig. 292. Et Stykke af den overordentlig smukke Indskrift spaa den største Klokke i Husum Kirke-(Sønderjylland). Indskriften lyder i Forf.s Oversættelse: *Jeg er den tordnende Himmels Dronning, Jomfru-Maria og den berømte Moder, som bærer mit Navn til evig Tid, tredende den stolte Djævels List under Fødder, ødelæggende og forhørende Helvedes rasende Flamme. Aar 1506 efter Herrens Fødsel har en Mester fra Kommunen stået mig ved Guds Hiæln. Iohannes Schonenborch tilligemed Arnold de Wou.*

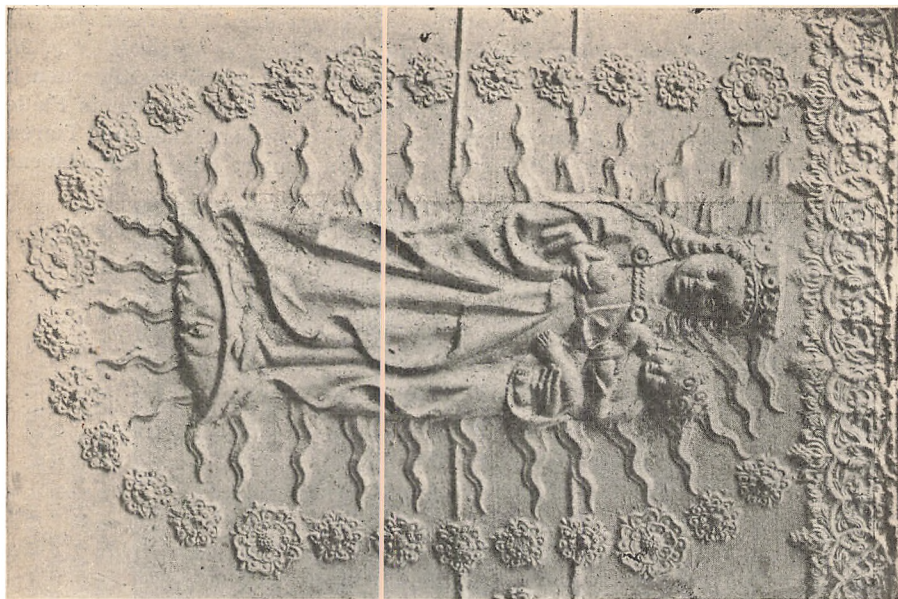

Fig. 304.

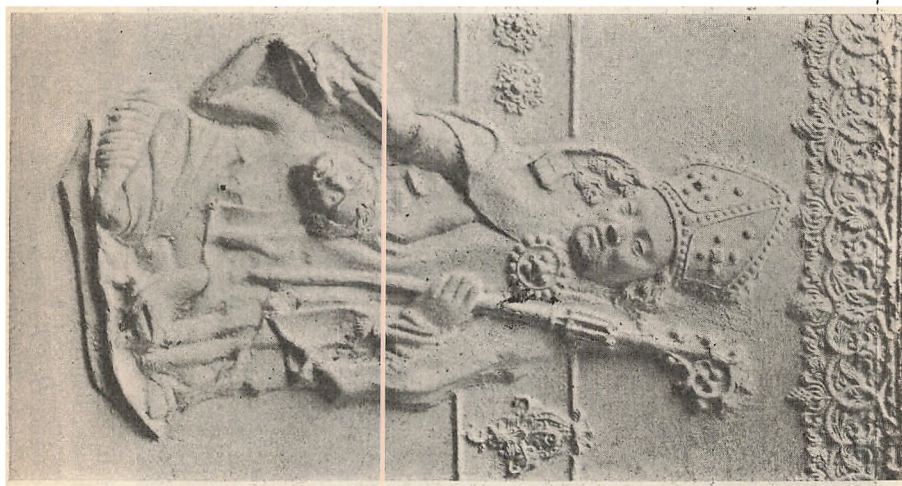

Fig. 306.

Fig. 304 og 306. To Reliæffer paa den største Kløkke i St. Mortens Kirke i Næstved. Denne Kløkke er et sandt Pragtstykke af Støberkunst. »Paa Kløkkeløgemets Vests. ses et 0,238 højt og 0,90 bredt (Maalet foruden Glorien). Relief af Himmeldronningen i mandelformet Straaleglorie, Jomfru Maria holder Jesusbarnet paa sin v. Arm og rækker det Verdenskuglen med den h. Ejendommeligt er det at se, hvorledes Handlingen er

fremstillet, idet *Maria* endnu holder en større Kugle i Haanden, medens Jesusbarnet allerede har modtaget en mindre. Hun bærer en rigt prydet Krone paa Hovedet, og den folderige Klædning sammenholdes af et stort Spænde ved Halsen. Fødderne hvile paa Halvmaanen. Den udmærket duelige, gamle Støber har i sin fromme Tro syntes, at ingen Hæder var for stor til *Himmel-dronningen*, som han fremstillede i Solgiselen; thi rundt omkring denne har han yderligere anbragt en oval Krans dannet af 27 Roser, der ere saaledes inddelte, at hver 6. er større end de 5 foregaaende. De større, dob. Roser have 6, de mindre kun 5 Blade. Paa Siderne af Billedet staar paa et 0,042 br. Skriftbaand, som begrænses af to fine Rundstave: (Blomst) *Sancta* (Blomst) *Maria* — *Ora pro nobis.*«

Fig. 306 viser Relieffet paa Klokkens Østside, 0,273 højt og 0,145 br. Det forestiller Kirkens Værnehelgen *St. Morten*. »Han vises i fuld Biskopdragt holdende Krumstaven i v. Haand og med den h. rækkende Almisse til en fattig Krøbling, der ligger ved hans Fødder. Relieffet udmærker sig ved det fine Udtryk i Biskoppens Ansigt. Figuren har ligesom Jomfru *Maria* ogsaa sit Skriftbaand, og heri staar: (Blomst) *Sancte* (Blomst) *Martine* — (Blomst) *Ora* (Blomst) *pro* (Blomst) *nobis* (Støberens Sigil) *Hinicus de Campen* (Støberens Sigil). — Som Adskillelse mellem Ordene benyttes tildels stiliserede Blomster af mærkelig Form.«

Kulturelle og sociale Tilstande i Belgien.

(Værd at lægge Mærke til).

Katholikernes Sejr ved de belgiske valg er stadig en Torn i Øjet paa de Liberale og Socialdemokraterne, som i den Anledning atter udbreder de gamle gendrevne Beskyldninger imod den katholske Regering for »klerikal Misregering« og »Folkefordummelse.« Virkeligheden er derimod en ganske anden. Den belgiske Forfatning garanterer Undervisningens Frihed under Statens Opsyn. De fri Skoler ledes for største Delen af Ordensfolk, som har aflagt Statseksamen, og koster saaledes Kommunerne næsten intet. Og hvorledes staar det saa til med Skolevæsenets Fremgang under de sidste 20 Aars »klerikale« Ledelse? De fri Skolers og deres Elevers Antal er i den Tid steget med 140 Procent! I Mellemskolerne (Gymnasierne, Real-

skolerne, Normalskolerne) er Elevantallet steget med 300 Procent! Studenternes Antal har fordoblet sig. Ligeledes er *Lærernes* Antal steget med 100 Procent. Dersom Regeringen vilde laisere Skolerne, saa vilde det betyde en aarlig *Merudgift* paa 25 Frcs. for *hver* Elev! — Ogsaa for *Fagskolerne*, Handels- og Industriskolerne, har den katholske Regering indlagt sig stor Fortjeneste. Fagskolerne er i de sidste 20 Aar tiltaget med 300 Procent, deres samlede Budget steg i samme Tid fra 330,000 Frcs. til 1,511,000 Frcs. og samtidig forringedes stadig Statsgælden! Disse den »klerikale« Regerings glimrende Resultater har da ogsaa vundet almindelig *Anerkendelse*. Paa den sidste store Pariserudstilling i 1900 opnaaede det belgiske *Undervisningsvæsen* den *højeste Udmarkelse*, medens samtidig Analfabernes Antal i *Frankrig* tiltager under den *socialistisk-frimureriske* Regering dersteds.

Hvad der ogsaa er visse »Radikalere« en slem Torn i Øjet, det er, at Belgien ligesom Nordamerika, Holland og Schweiz har aabnet sine Porte for de fra Frankrig fordrevne *Ordensfolk*. Det er netop disse Ordensfolk, siger man, der har ruineret Landet; dem, synes man, har man nok af i Forvejen. (I 1900 gaves der 37,905 Ordensfolk i Belgien, et, forholdsvis betragtet, slet ikke saa stort Antal!) Hvor usand denne indtil Kedsommelighed gentagne Beskyldning er, beviser allerbedst den Kendsgerning, at Belgien, efter at det har faaet katholsk Regering, staar i *første Række blandt alle Lande i kulturel Henseende*. Denne Udvikling skyldes hovedsagelig det katholske Ministerium og de med Undervisningen beskæftigede Ordensfolk. Og ved Siden af repræsenterer Ordenernes Virksomhed en Besparelse af flere Millioner, som Regeringen saa kan anvende til sociale Øjemed.

At den *almindelige Velstand* er tiltaget i de senere Aar, bevises ogsaa af de hyppigere og større *Sparekasseindskud*. I December 1884 beløb disse Indskud sig til 158 Mill. paa 486 Sparekassebøger, i December 1904 — efter en 20aarig »klerikal Regering« — var det 764 Mill. paa 2. Mill. Sparekassebøger. Medens Statsgælden stadig voksede under liberal Regering, er den bestandig aftaget under det »klerikales« Herredømme, trods de mange Udgifter, der har

været forbundet med den enorme kulturelle og sociale Udvikling.

Allerede disse Tal viser tilstrækkelig Belgiens aldeles *forbausende Opblomstring* under den katholske Regering. Det er en interessant Illustration til den allevegne og hvert Øjeblik gentagne Frase, at de katholske Nationer altid er agter ude, hvad Oplysning og social Udvikling angaar!

En Kunstners sidste Arbejde.

Efter Dr. B. J. Fuss

ved P. G. B.

(Sluttet.)

Kunstneren blev arresteret og uagtet alle Uskyldigheds Forsikringer dømt til Døden, men Dødsdommens Fuldbyr-delse blev endnu udsat et Aar, for at han i den Tid først kunde fuldende den af ham paabegyndte Kamin i Greven af Flanderns Pallads. Byraadsmedlemmerne lovede ham derimod at ville sørge for hans Barn, saafremt det ham anbetroede Værk vilde blive udført til Tilfredshed.

Under saadanne sælsomme Forhold blev Kaminen i Justitspaladset i Byen Brügge udført. Hver Morgen førtes André fra sit Fængsel ind i Værkstedet, hvor han, medens Skarpretterøksen hang over hans Hoved, skabte sit største Mesterværk som sin sidste Svanesang. Hidindtil havde han kun arbejdet i Træskærererkunsten, nu besluttede han ogsaa at forsøge at arbejde i Marmor og udførte af dette Materiale de fire Basrelieffer. Han saa i Susannas falske Beskyldning en Lighed med sin egen Skæbne; men hvor var den Daniel, hvis kyndige Dom bragte hans Uskyldighed for Lyset?

Jo mere Værket nærmede sig sin Fuldendelse, desto nærmere kom ogsaa den skæbnesvangre Dag: André var ligesom en Dødsdømt, der selv maa grave sin Grav, og dog skabte han noget herligt. Forbavsede stod Kendere og Kritikere foran Mesterværket og overøste Skaberen af dette Værk med de største Lovtaler, dog hvad brød den stakkels Kunstner sig om dem! Han havde opfyldt, hvad han skyldte sig selv og sin Kunstnerære; med Livet

havde han taget Afsked, thi i Morgen skulde den mørke Dør for stedse lukke sig efter ham. Kun en Tanke havde han endnu, som stadig beskæftigede ham, kun et Baand, som knyttede ham fast til Livet — hans Barn. Han holdt det paa sit Skød, legede med dets gyldne Haar og skilte sig først fra det, da Nattens Skygger for sidste Gang i Livet sænkede sig ned over ham.

I den samme Nat blev en Præst kaldet til en døende for at meddele ham de hellige Dødssakramenter: det var til Jacob van der Pitte. Forbryderen aflagde en fuldstændig, angerfuld Bekendelse af det paa Andrés Tante begaaede Mord, tilstod, at Misundelse og indtil Vanvid dreven Skin-syge havde været dets Motiver og bemyndigede Præsten til straks at meddele derne hans Bekendelse for den verdslige Øvrighed.

Der var ingen Tid at spille, thi aarle om Morgenen skulde Henrettelsen fuldbyrdes. Præsten begav sig straks til den øverste Dommer for at overbringe ham Beviserne for Andrés Uskyldighed, og begge gik saa ind i den Dødsdømtes Celle for at forkynde ham Livet og Friheden. Han sov. Maanelyset faldt gennem de tilgitrede Vinduesruder og belyste den Seendes Ansigt, der med halvaabne Læber, med et Smil paa Ansigtet var et Billede paa den dybeste Fred og en god Samvittighed. De rørte ved ham, de raabte hans Navn — forgæves! Han hørte og bevægede sig ikke mere, Døden havde ført ham blidt over i den anden Verden, før denne Verdens Mægtige kunde lægge Haand paa ham eller kunde give ham Friheden.

Den døde Kunstner jordfæstedes paa en højtidelig og pragtfuld Maade, hans Datter blev paa Byens Omkostning opdraget og rigt udstyret. Hans Mesterværk opnaaede Verdensberømtthed og bliver endnu den Dag i Dag efter næsten fire hundrede Aars Forløb betragtet med Forbauselse. Som en til Døden dømt Forbryder havde André forsmaaet at anbringe sit Navn paa sit Arbejde; hans Værk skulde tilhøre Efterverdenen, men han selv hjemfalde til Forglemmelse; dog enhver, der betragter Kaminen i Brügge, for ham nævnes ogsaa Kunstnerens Navn og fortælles denne sørgelige Historie.

Et Svar.

Hr. Redaktør!

Hr. J. F. (i Nr. 30) synes i høj Grad at være forarget over, at jeg lod det italienske Orkester spille i vor Kirke. Jeg vil hertil bemærke følgende:

Det er jo saare let at kritisere, dertil behøves ikke ret meget. Jeg er enig med Hr. J. F. i, at den Orkestermusik, som bruges i italienske Kirker, ofte er nervekildrende og forkastelig. Jeg siger ofte og det med Forsæt, thi der kan ved Siden af godt være enkelte Stykker, som er stemningsfulde, og som forskønner Gudstjenesten. Gounod's »Ave Maria«, som jo er bekendt i alle civiliserede Lande, er efter min og mange andres Mening et af de Stykker, som godt kan anvendes i Kirken. Naar Hr. J. F. har en anden Mening om det, saa gælder det vel ogsaa her, at »de gustibus non est disputandum«.

Forresten blev Stykket ikke spillet paa Klarinetter, som det ved en Fejltagelse meddeltes til Ugebladet.

Jeg kan ikke begribe, hvilken Forseelse der skal ligge i *undtagelsesvis* at lade et Orkester spille i Kirken. — Det gør man jo overall. Desuden lever vi jo i et protestantisk Land, hvor man maa hjælpe sig, saa godt som man kan, selv om Folket ikke med det samme faar Øjet op for Koralens Kunst.

C. I.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frankrig. Den med de franske Anliggender beskæftigede Kardinalkommission i Rom har efter Pavens Ønske kaldt flere Verdens- og Ordensegejstlige til Rom for saaledes at indhente nøjagtig Beretning om den nydannede Situation.

Den hl. Fader har nemlig endnu ikke fattet sin Beslutning om, hvorledes han vil forholde sig overfor Separationsloven. Hvad Bladene allerede længe har villet vide at berette herom, er grebet ud af Luften af Sensationslyst. En saa vigtig Sag, hvoraf et helt Lands kirkelige Ve og Vel afhænger, trænger til grundig og alsidig Overvejelse. Af en Samtale mellem

Pius X. og en fransk Kardinal om denne Sag fortælles følgende Brudstykke: Da Kardinalen spurgte den hl. Fader, om han nu ogsaa mente, at det franske Folk vilde rette sig efter Pavens Afgørelse, svarede denne: »Det er deres *Pligt*, det *maa* de, saafremt de endnu er ægte Kristne.« Og da man foreslog en fornyet Forhandling med Regeringen, svarede Paven: »Kirken er ingen Tjenestetyende, men en *Moder*.«

For et Par Dage siden har den hl. Fader (iflg. nogle franske Blade) sendt tre Instruktioner til Frankrig. I den ene, som er rettet til Kardinal Richard, udtaler Paven en Protest imod den stedfandne Krænkelse af Konkordatet. I den anden, som er stilet til de franske Biskopper, omtaler han de Betingelser, under hvilke Præsterne kan deltage i Dannelsen af kanoniske Kultus-Foreninger under Biskoppernes Kontrol. Den tredje er strengt fortrolig og henvendt til de franske Kardinaler.

Italien. *Biskoppen af Nola*, som den 1. Juli medvirkede ved Grundstensned æggelsen til den ny By, Ottajano ved Vesuv, har skænket 10,000 Francs til Rydning af Byens Gader og Torve. De civile Øvrigheder havde nemlig hidtil endnu intet gjort for at fjærne Lavaen og de vulkanske Sten. De taknemlige Indbyggere har i den Anledning opslaaet følgende Plakat paa mange af Ruinerne: »Til de civile Øvrigheders Beskæmmelse! Rydningen af denne Gade skyldes Biskoppen af Nolas højmodige Gave.«

Pius X. har atter tilsendt Kardinal Prisco, Erkebiskoppen af Neapel, 30,000 Lire til Fordeling blandt de skadelidte ved Vesuvs Udbrud. Man forbereder et Pilgrimstog fra Neapel til Rom for at takke den hellige Fader for hans højmodige Gave.

Pave Pius X.'s Nidkærlighed har atter givet sig Udslag i en *Encyklika til de italienske Biskopper*, hvori han paa lægger dem nøje at tilse, at der i Præsteseminarierne hersker den rette Lydigheds Aand, og at ingen bliver promoveret til Vielserne, som ikke har virkelig Kaldelse til Præstestanden. Der gives desuden forskellige gavnlige Forskrifter med Hensyn til, hvorledes Præsterne har at forholde sig, dels i deres Embedsgering, dels som Deltagere i den sociale Virksomhed.

Rusland. Den russiske Regering har udvidet Tilladelserne til at afholde katolske Folkemissioner i Russisk-Polen til Bekæmpelse af Revolutionen, saa at man nu ogsaa tør afholde Missioner til Mødarbejdelse af Mariaviternes Sekt. Der er i dette Øjemed ankommet 12 Redemptorister til Lodz.

Det officielle St. Petersborger Telegramagentur udsteder i sin Beretning d. 18. Juli fra Kalisch *et for den katholske Gejstlighed i Polen meget ærefuldt Vidnesbyrd*. Der berettes først, at Høstudsigterne er gode, og saa fortsættes der: Bondeuroligheder har der slet ikke fundet Sted her i Gouvernementet, hvilket skyldes den katholske Gejstligheds utrættelige oplysende Virksomhed, der har gjort Bønderne opmærksomme paa det u hensigtsmæssige i Dumaens Forslag om Landets Nationalisering. Til dette Telegram tilføjer *Nowoje Wremja* d. 19. Juli under Overskriften: »Den katholske Gejstlighed og vore Poper,« en Kommentar, som er meget betegnende. Den skildrer de katholske Præsters Virksomhed i Fredens Tjeneste og spørger derpaa: »Og hvad gør vore orthodoxe Poper i deres Menigheder og Landsbyer? Hidindtil har de ikke gjort noget i den Retning.« *Nowoje Wremja* henviser derpaa til Poperne Athanasieff og Porjakoff i Dumaen, som har ladet sig bedaare af Socialisternes Sirenestemmer. »Derfor hører vi heller ikke fra Saratow og Woronesch saadanne Efterretninger, som der kommer fra Kalisch!«

Australien. Arbejderpartiet i Australien, som er et af de mægtigste Partier, har ganske vist ogsaa et socialistisk Anstrøg, men fornylig viste det, at det dog langtfra er besjælet af en saa kirkefjendtlig Aand, som saa mange andre Landes Arbejderpartier. Et af dets Lovforslag, som snart vil gaa igennem, drejer sig om ny Grundskatter, men Forslaget gaar ud paa, at al *kirkelig Ejendom* bliver fuldstændig fritaget for Skat. De australske Arbejdere er altsaa ikke bange for »den døde Haand,« de begunstiger den tvertimod.

»St. Johannes«. Fredag den 17. ds. Medlemsmøde.
Obs. Husk den 24. ds. Oplæsning af Hr. og Frk. Frigge samt Hr. J. Chr. B. Berg. Derefter Assemblé. Ikke-Medlemmer 15 Øre. Bestyrelsen.

Unio. Søndag den 12. August Udlugt til Springforbi-Hjortekær--Gentofte. Afgang med Toget Kl. 10⁵⁶ fra Østerbro til Springforbi. Kl. 6 spises til Aften i Gentofte. Se det tilsendte Program.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved **St. Ansgar Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen,
 ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge),
 ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.
 Fra **St. Josefs Konferents** Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 17, 1. Sal, Kontoret.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. August. 10 Søndag e. Pintse. Clara, Jomfru. —
 13. M. Johannes Berchnanns, Bekender. — 14. Ti. Oktavdag.
 — 15. O. Marie Optagelse (fejres offentlig næste Søndag).
 — 16. To. Hyacinth, Bekender. — 17. F. Oktav af Laurentius.
 — 18. L. Helene, Enke.

Søndag den 19. August. 11. Søndag e. Pintse. (Joachim.) Marie
 Optagelse. (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker og
 Kapeller.)

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
 Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.
 St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
 Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
 St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
 St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — Kl. 3 Andagt m. Præd.
 Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
 St. Andreas Kirke* (Ordrup): - 10 — — — - 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8;
 paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke
 Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl.
 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$,
 7, 7 $\frac{3}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa
 for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas
 Kirke Andagten Søndag; Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste
 stille Messe paa Hverdagene Kl. 7 $\frac{3}{4}$ (ikke 8 $\frac{1}{4}$).

Søndagsgudstjenesten i Sommermaanederne i Provinserne.

	Stille Messe.	Højmesse.	Efterm.
Aalborg.....	Kl. 7 $\frac{1}{2}$	Kl. 10	Kl. 3
Randers.....	» -	» 10	» 3
Silkeborg.....	» -	» 9	» 2
Aarhus.....	» 6 $\frac{1}{2}$ og 7	» 10	» 7
Horsens.....	» 8	» 10	» 3
Fredericia.....	» 7	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Vejle.....	» 7	» 9	» 3
Kolding.....	» -	» 9 $\frac{1}{2}$	» 3
Esbjerg.....	» 7	» 10	» 3
Odense.....	» 8	» 10	» 3
Svendborg.....	» -	» 10	» 3
Mariebo.....	» -	» 10	» -
Næstved.....	» -	» 9	» 2
Helsingør.....	» -	» 10	» 5
Roskilde.....	» 7	» 9	» 5

NB. Bestillinger og Efterbestillinger paa enkelte Numre af
 Ugebladet, Ordre og lignende bedes sendt til **Ekspeditionen**
 (Købmagergade 13) og ikke til Redaktionen.

NB! Bopælsforandringer (Flytning paa Landet) bedes i
 Tide meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor
 man flytter hen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 33.

Søndagen den 19. August.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Fra Englands blodigste Tid. — Strejftog gennem Bladene. — En Bemærkning. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Holland. Frankrig.. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

Skolastikken er Middelalderens Stordaad paa Tænkningens Omraade. Medens Grækerne og Romerne ikke havde skabt nogen videnskabelig Theologi, fordi deres Religion manglede Stof til en saadan Dannelse, saa har den kristne Oldtids og den tidligste Middelalders Tænkere arbejdet meget med theologiske Emner; men de naaede ikke at udforme Theologien til en egentlig Videnskab.

Til denne den middelalderlige Aandsvirksomheds største Bedrift lagde *Alexander af Hales* († 1245) Grunden, idet han — paa *Innocens IV.*s Befaling — for første Gang sammenstillede hele den katholske Troslære i sin *Summa*, der efter en nøje Prøvelse af 70 Lærde forordnedes indført ved alle Kristenhedens Skoler. *Alexanders* Gerning førtes videre af *Albert den Store* († 1280); men det er dog dennes Discipel, *St. Thomas af Aquino* († 1274), den største Systematiker, som nogensinde har levet, der fuldendte den stolte Byg-

ning i sin ved beundringseværdig Klarhed som ved Nøjagtighed lige mesterlige *Summa*.

Ikke alene for Theologien, men ogsaa for Tænkningen i det hele taget, har Middelalderens videnskabelige Metode haft den største Betydning. Saaledes siger Prof. *Høffding*:

»Selv om man ser bort fra de Spirer til videre Udvikling, der findes inden for Middelalderens Aandsliv og holder sig til den middelalderlige Tankegang i dens klassiske Form, vil man finde, at Middelalderen har givet sine betydningsfulde Bidrag til den aandelige Udvikling og ingenlunde var den Ørken eller den Mørkets Verden, den endnu ofte udgives for. Den har uddybet Aandslivet og skærpet og øvet dets Kræfter paa betydningsfuld Maade, og i hvert Tilfælde staar den ikke tilbage for nogen anden Periode i den Energi, med hvilken den benyttede de Dannelsesmidler, der stod til dens Raadighed...«^{*)}

Skolastikken lastes endnu med Urette for sit tørre, golde Indhold; men en langt større Betydning tillægger dens Modstandere dens foregivne bristende Evne over for Naturerkendelsen. — Det er af Vigtighed for vor følgende Betragtning, maa vi ganske kort undersøge, hvorvidt denne Paastand er berettiget.

*) *Harald Høffding*; Den nyere Filosofis Historie. I. Bd. Kbhvn. 1894. — *Høffdings* Fremstilling af selve Middelalderens Aandsliv er naturligvis præget af hans filosofiske Syn. Naar Professoren i denne Sammenhæng siger, at Dannelsesmidlerne var »meget begrænsede« og derpaa tilføjer: »I rigere, lykkeligere Perioder, der raadede over et rigt Stof, er Bearbejdelsen og Inderliggørelsen af denne Rigdom næppe sket med saa stor Kraft, som den Middelalderen anvendte paa sit tarvelige Materiale,« saa er Beskyldningerne for *Begrænsning* og *Tarvelighed* — selv relativt set — uretfærdig. Ganske vist har særlig den naturvidenskabelige Forskning siden hine Dage ophobet en Rigdom af Enkeltheder; men har den kunnet skabe noget virkeligt gennemgribende og væsentligt nyt for Spekulationen? Derfor maa vi ogsaa protestere mod den foregivne *Fattigdom*, naar det (S. 5) hedder: »Realitetens *Fattigdom* maatte opvejes ved Formaliteternes *Rigdom*. Tænkningen udfoldede en formel Skarpsindighed, en Færdighed i at foretage Distinktioner og i at opstille Argumenter, der er aldeles enestaaende.« Den sidste Sætning er rigtignok en smuk Anerkendelse, men den forringes, idet Professoren tilføjer: »Man ønsker denne Færdighed en bedre Anvendelse.« — Nej, Tænkningen kan ikke anvendes med større etisk Udbytte, end hvor det angaar Livets høieste og vigtigste Problemer.

Efter sine Grundsætninger ejer Skolastikken det mest reale Syn paa Naturen, idet den grundede dette paa *Aristoteles*. Og da Gud har skabt og ordnet Alt efter visse Naturlove og nedlagt Forskeraanden i os som en af Sjælens ædleste Evner, saa opmuntrer Skolastikken tvertimod til at udvide Erkendelsen ved Hjælp af Naturiagttagelsen.

Dette er vel næppe formuleret klarere end hos en af *St. Thomas's* Samtidige, Englænderen, *Roger Bacon* († 1292). Denne rigt begavede Munk, som var en ivrig Dyrker af Matematik, Naturvidenskab og Sprog, paapeger Erfaringens Vigtighed ved at kalde den »alle spekulative Videnskabers Herskerinde.«^{*)}

St. Thomas's egentlige Storhed ligger netop i det Mesterskab, hvormed han, omspændende hele sin Tids Viden, har evnet at klarlægge denne og føre alt hen til det guddommelige Udspring, som han gør det i sin *Summa theologica*.

Hermed havde Skolastikken naaet sit Højdepunkt, og den efterfølgende Del af Middelalderen maatte nøjes med her og der at udbedre uvæsentlige Mangler. Vi kan med *Seidenberger* spørge: »Hvorfor? Maaske fordi der efter *St. Thomas* ikke fandtes nogen fremragende Tænkter, der kunde arbejde videre i hans Aand? Nej, Stoffet manglede ikke nogen Bygmester, men Bygmesteren manglede Stoffet; da der manglede yderligere Materiale, kunde ingen Tænkter øve sine udformende Kræfter derpaa.«^{**)}

Kopernikus og *Galilei* muliggjorde ved deres epokegørende Opdagelser dette Materiales Forøgelse i en hidtil uanet Grad. Som vi skal se, mødtes disse Opdagelser vel i Begyndelsen af en, ved hele Tidsaandens Beskaffenhed let forklarlig, forsigtig Tilbageholdenhed; men ikke saa snart er alle berettigede Tvivl slaaet til Jorden og Erfaringsvidenskaberne begyndt at udfolde en hidtil uanet Blomstring, før Skolastikken atter træder maalbevidst frem

*) Anført hos *J. A. Möhler*: Kirchengeschichte. II. Bd. 560. *Regensburg* 1870.

***) Grundlinien Idealer Weltanschauung aus *Otto Willmanns* »Geschichte des Idealismus« und seiner »Didaktik« zusammengestellt von *I. B. Seidenberger*. *Braunschweig* 1902. 109.

i den nye Tid. De nye Livsmuligheder bragte atter Grøde i den ærværdige skolaske Tænkning.

Den næste Anke, man retter mod Middelalderens Videnskabelighed, er af filologisk Art. Man paastaar nemlig med en næsten utrolig Frimodighed, at Middelalderen forsømte at pleje de gamle Kultursprog, særlig Græsk.

For at tilbagevise denne Beskyldning behøver vi kun at fremdrage ganske enkelte Navne, som borger for et indgaaende klassisk Studium

Vi minder først om Konciliet i *Vienne*, (1311—12) som befalede, at der skulde oprettes Lærestole i *Hebraisk, Kaldæisk, Arabisk og Græsk* ved Universiteterne i *Paris, Oxford, Bologna, Salamanca* og ved den *pavelige* Residens, hvert Sted skulde der ansættes 2 Professorer.

I 13. Aarhundrede foretoges en Mængde Oversættelser af *Aristoteles* fra *Græsk*. Af alle disse Oversættere vil vi kun nævne Biskoppen af *Lincoln*, *Robert Grosseteste* og Biskoppen af *Korinth*, *Vilhelm af Morbeke*, en Ven af *St. Thomas*. Biskop *Vilhelm* oversatte paa sin Vens Opfordring *Aristoteles* paa *Latin*; men han har desuden leveret Oversættelser af flere andre Forfattere.

Som særlig lærde Hebraikere kan vi nævne *Peter Rossi* af *Siena*, der frugtbargjorde sine omfattende sproglige Kundskaber i sine lærde Kommentarer til den h. Skrift. Ogsaa Ærkebiskoppen af *Nicozia*, *Sebastian Priuli* var en lærd Hebraiker. Og Juristen *Giamozzo Manetti* udgav en lærd Oversættelse af *Salmerne* fra *Hebraisk*, hvori han stillede sin Oversættelse Side om Side med *Septuagintas* og *Vulgatas* Tekster.

En stor videnskabelig Grundighed præger ogsaa *Palmieris* Forsvarsskrift med Jødernes Angreb paa Kristendommen. Men han havde rigtignok ogsaa forberedt sig ved et indgaaende Studium at *Græsk, Kaldæisk, Arabisk og Hebraisk*, ja, endogsaa gennemvandret hele Grækenland og en Del af Asien.

Den for sin store Lærdom og Skarpsindighed saa berømte Kardinal *Nicolaus af Cusa* Biskop af *Brixen* († 1464) medbragte fra en Rejse til *Grækenland* og *Konstantinopel*, hvor han opholdt sig i *Pave Eugen IV.s* Ærinde, en stor

Mængde sjældne græske Haandskrifter, som han flittigt havde samlet paa denne Rejse.

Det er dog særlig Dominikanerordenen, som har indlagt sig store Fortjenester af Middelalderens Sprogvidenskaber.

Paa en glimrende Maade træder dette frem i Spanien, hvor Ordenens General, den hl. *Raymund* af *Penaforte* opmuntrede Kongerne af *Aragonien* og *Kastilien* til at grundlægge Skoler i det rabinske og muhamedanske Sprog i *Murcia* og *Tunis*, Den store Helgen lededes af den ægte kirkelige Overbevisning, at kun gennem Belæring kan man føre Jøderne og Maurerne til Kristendommens Sandhed, ikke ved Statens Tvangsforholdsregler og Straffelove. Blandt de første 12 Dominikanere, som sendtes til de nyoprettede Skoler, var den bekendte orientalske Lærde Broder *Raymund Martin*, der har gjort sig fortjent først ved sit 1278 fuldendte Værk: *Pugio fidei adversus Mauros et Judæos*, men sidst og ikke mindst ved den Energi, hvormed han fik indført Studiet af *Arabisk* og *Hebraisk* i alle sin Ordens spanske Konventer. Et Arbejde, der belønnedes med 10,000 *Saraceneres* Omvendelse.*)

Eftertiden har saaledes fuldstændig med Urette beskyldt Middelalderen for at vanrøgte Filologien. Men der er rigtignok den Forskel, at den middelalderlige Videnskabelighed, som dens Kunst, ikke nedlod sig til en ensidig Efteraben af Antikken, men bearbejdede denne og optog det virkelig værdifulde i sig paa selvstændig Maade, medens den nærmest paafølgende Periode blev et storartet Tilbagefald mod det gamle Hedenskab.

Nu maa man ikke tro, at denne filologiske Virksomhed blev ufrugtbar for Aandslivet i det hele — nej, Middelalderen havde ogsaa sine Encyklopædister, der søgte at samle og anskueliggøre Tidens Viden. Og som en ægte Type paa denne middelalderlige Lærdomsvirksomhed staar *St. Thomas's* Ordensbroder og Samtidige, *Vincent af Beauvais*. Han ejede en Bi's Samlerflid. Foruden at han helligede sig til en rig Virksomhed som Prædikant, fik han dog ogsaa erhvervet sig en rent ud utrolig Belæsthed. Han formelig svægede i Bøger. Og man faar et Begreb om hans

*) *J. M. Stone: Reformation and Renaissance. London 1904. 24.*

omfattende Viden, naar man hører, at han har givet os Meddelelser om 450 Forfattere og hele Uddrag af mere end 2000 forskellige Værker, som nu er delvis tabte. Paa sine Foresattes Opfordring udarbejdede han sit omfangsrige Samlerværk *Speculum majus* (det store Spejl) den mest storslaaede Encyklopædi, Middelalderen kan opvise.*)

Den vedholdende Paastand, at Middelalderen forsømte Sprogvidenskaberne, har sin egentlige Grund i et Ønske om at forestille sig Middelalderen som en Tid, hvis Mennesker levede i dyb Uvidenhed om den klassiske Kultur, og denne foregivne Uvidenhed begrundes man ved at beskylde Kirken for at have opammet en Livsfjendskhed, der hæmmede, ja, umuliggjorde al fri Udførelse af det menneskelige.

Den ensidige Stræben efter at genoplive de gamle, hedenske Kulturidealer, som fremtræder i den sidste Del af Middelalderen, bares af Mænd, der smykkes med det skønne Navn: *Humanister*. Denne Retnings betydeligste Foregangsmænd er *Francisco Petrarca* († 1374) og *Giovanni Boccaccio* († 1375). Men at allerede disse Mænd, naar de med særlig Styrke vendte sig mod Antikken, ikke alene talte til en lydhør Slægt, men endogsaa overalt traf den største uegennyttige Imødekommenhed og Understøttelse, er dog, som *Möhler* paapeger, et Bevis paa, at Antikken ingenlunde var et *terra incognita* for Datidens Mennesker.**)

Til at begynde med var *Humanismen* en ren sproglig Bevægelse; men den greb snart over i Kunsten, hvor den paavirkede den saakaldte *Renaissance*, og i Livet, hvor den sluttelig endte i *Luther, Melanchthon, Zwingli og Calvin*.

»Paa Skolens Omraade,« siger Professor *Cl. Wilkens*, »forbenedes Humanismen snart til en slavisk Efterligning af den klassiske Sprogform (særlig *Ciceros* Stil), hvilket førte bort fra Oldtidslitteraturens Indhold til en blot formel filologisk Interesse, til en ensidig Latinskole med latinsk Stil og latinsk Grammatik i Højsædet og Foragt for Modersmaalet og total Mangel paa Sans for Realfagene.«***)

*) *Wetze und Welte*: Kirschelexicon X, 753—54.

**) *Möhler* a. St. III. 17.

***) *Salm. Konversationsleks.* II. 100.

I Modsætning hertil udmærkede Middelalderen sig bl. a. ved den sikre Takt, hvormed den forstod at bevare det væsentlige i Antikken og føre det videre i Kristendommens Aand. Hvad var der blevet af den antikke Litteratur, dersom den flittige Afskriver og Lærde ikke havde siddet i Klosterets Celle? — Men der var den store Forskel paa hin Tid og den efterfølgende saakaldte »humanistiske,« at den ikke nedlod sig til en slavisk Efterligning af de antikke Forbilleder, men tvertimod i sin ungdommelige friske Kraft paa fri og selvstændig Maade søgte at skabe en Kultur, der ikke skulde være et Fotografi eller en Genganger af en forsvunden Tid, men svare til det virkelige Liv og dets Trang

Det er Humanisterne, som har dannet Begrebet »Middelalder«, og de brugte det som et Skældsord. De bedømte nemlig alt ud fra det mest ensidige filologiske Synspunkt og ansaa kun hin Tid for menneskeværdig, som havde skrevet Ciceros elegante Latin.*) Deres egen Tid kaldte de Renaissance eller Genfødselen og hvad der laa mellem den og den klassiske Oldtid, var kun tom Luft for dem, en mørk Nat mellem to Dage — en Middelalder.

Med det 19. Aarhundrede har en sundere Opfattelse dog begyndt at gøre sig gældende, og særlig Romantikken har været en veltalende Forsvarer for denne bagtalte Periode. Middelalderen har nemlig paa ingen Maade fordunklet det store og værdifulde i Antikken. Den har tvert imod optaget det ægte i sig og gennem en sund organisk Udvikling ført de antikke Tanker langt ud over deres Grænser, saa de netop i Middelalderen naaede en høj Udvikling.**)

(Fortsættes).

*) Dr. Kralik siger aandrigt: »Det humanistiske Latin var et pedantisk Lune, en Reaktion. Det var det samme, som om vi vilde forlange, at vore Germanister skulde skrive paa klassisk Middelhøjtysk. Gud bevare os! Vi er allerede tilfredse, naar det kun overleverer os Teksterne.« a. St. 26.

**) Dr. Kralik gør ogsaa opmærksom paa, at det er fuldstændig uretfærdigt at tale om det dunkle tiende Aarhundrede. Man har begrundet den formentlige Kulturnedgang ved Forventningen om Verdens Undergang ved Aaret 1000. »Og dog er denne Frygt for Verdens Undergang allerede for længe siden modbevist som et humanistisk Æventyr eller en rationalistisk Konstruktion opstillet af Middelalderens mest uvidende Modstandere; thi man finder intet Spor til en saadan Frygt om talt hos Tidens Forfattere.« a. St. 25.

Fra Englands blodigste Tid.

England regnes nu til Dags til de mest tolerante Lande. Men det har det ikke altid kunnet. Paa Reformations-tiden, under Henrik VIII. og Dronning Elisabeth, var England tvertimod Skuepladsen for de mest fanatiske og blodige Forfølgelser mod Tilhængerne af den gamle Kirke. Vi skal blot anføre et Eksempel af de mange i dets Annaler.

Det var i Aaret 1586 under Dronning Elisabeth, at en Kvinde ved Navn Margareta Clitheroe i York blev anklaget for, at hun bekendte sig til den katholske Tro og paa en »højforræderisk« Maade ydede landsforviste og forfulgte Præster og Ordensfolk midlertidig Ly og Herberge i sit Hus. Hun var endnu ung, omtrent 30 Aar gammel og i enhver Henseende en brav Kvinde. Hendes Biograf siger om hende: »Hun var en ung Kvinde af skøn Vækst og yndigt Aasyn, med en skarp Forstand og slagfærdig, klog i hele sin Adfærd, og for sine Børn*) var hun en fortræffelig Moder. Men ved Siden af sin Fromhed glemte hun ingenlunde sine huslige Pligter. Som den »stærke Kvinde« i den hl. Skrift passede hun med Iver sin Husholdning, vaagede over sine Børn og Tjenestetyende og spiste ikke sit Brød i Lediggang.**)

Da Fru Margareta ikke lagde Skjul paa sit katholske Sindelag, kunde en blodig Skæbne ikke udeblive. Dets Slag indtraf d. 10 Marts 1580. Hun blev fængslet, fordi hun havde skænket en forfulgt Præst Husly. Fire Dage senere stod hun for den høje Kriminalret.

Foreløbig ansaa Dommerne det for passende at indlede det blodige Sørgeespil med en lille Komædie. To Kalke, fire Billeder, to Messehagler og forskellige Altersager blev under Haan og Latter baaret frem. To frække Yng-

*) Hendes Datter Anna flygtede senere fra England og indtraadte i St. Ursula-Klosteret i Løwen; en Søn Henrik døde som Dominikaner i Viterbo; Vilhelm blev Præst og for sin Tros Skyld forvist fra England 1620.

**) Spillmann S. J. Geschichte der Katholikenverfolgungen in England, Verlag von Herder in Freiburg III. Bind S. 65. Dette højstinteressante og grundige Værk følger vi i Hovedsagen.

linge havde iført sig Messehaglerne og drev Gæk dermed foran Dommerne, brægede og sang Messe og raabte til Fru Margareta: Betragt her dine Guder, paa hvem Du tror! Hvad synes Du om Messehaglerne?« »Jeg synes meget godt om dem,« svarede Fru Margareta, »hvis de kun bares af Mænd, der forstod at bruge dem til Guds Ære, hvortil de er lavet.« Da rejste Dommeren sig og fremkom med det Spørgsmaal: »Paa hvem tror I?« »Jeg tror paa Gud,« sagde Blodvidnet. »Paa hvilken Gud?« »Jeg tror paa Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligaand; paa tre Personer i en Gud tror jeg, og at jeg kun ved Jesu Kristi Lidelse, Død og Fortjeneste kan frelses.« »Deri har I talt ret,« svarede Dommeren.

Men hans sidste Ord overdøvedes af stormende Vredesudbrud. Meddommerne larmede og rasede over Fru Margaretes foregivne Egensindighed, over den katholske Tro og Præsterne. Dommeren Hurleston gik saa vidt, at han udtalte skændige Mistænkeliggørelser imod hende og de af hende beskyttede Præster. Hun taalte alt med Glæde, saa at Dommerne sagde, at hun var forrykt og var besat af »en leende Djævel«. Dog udsatte de Dommen til den næste Dag.

Dommen blev fældet, og den lød: »I skal føres tilbage til Fængslet og afklædt lægges paa Ryggen ned paa Gulvet i den nederste Kælderhvælving og belastes med saa stor en Vægt, som I kan bære. Saaledes skal I ligge tre Dage uden Drik og uden Spise, undtagen lidt Bygbrød og Pølvand (pudle water) men paa den tredje Dag skal Hænder og Fødder bindes fast til Bjælkerne og en skarp Sten lægges under jer Ryg, og I skal presses til Døde.« Fru Clitheroe hørte denne barbariske Dom uden at vise Tegn paa Frygt og sagde fuld af Mildhed: »Hvis denne Dom stemmer overens med Eders Samvittighed, saa beder jeg Gud om, at han engang vil udtale en naadigere Dom over Eder.«

Den 22. Marts underrettede man den ædle Kvinde om, at hun skulde dø den 25. Slutningen af denne Begivenhed fortæller hendes Skriftefader: Til Stede ved hendes Martyrdød var Dommerne, nogle Stoddere der skulde udføre Henrettelsen, samt fire Kvinder. Ankommen til Retterste-

det knælede hun ned i stille Bøn. Derpaa opfordrede man Fru Clitheroe til ogsaa at bede for Dronningen. Blodvidnet bad først, saa at alle kunde høre det, for den kath. Kirke, dernæst for hans Hellighed Paven, for Kardinalerne og de andre Hyrder, hvem det er overdraget at lede Sjælene, og for alle kristelige Fyrster. Her afbrød Bødlerne hende og raabte, at hun ikke skulde blande Hds. Majestæt mellem et saadant Selskab. Men Martyrinden vedblev rolig som før: »Og ganske i Særdeleshed beder jeg for Elisabeth, Dronningen af England, at Gud maatte føre hende tilbage til den kath. Tro og efter dette dødelige Liv forunde hende Himlens evige Glæder; thi jeg ønsker hendes Majestæt lige saa meget godt som min egen Sjæl.«

Saa begyndte Stodderne at læsse Sten paa en Dørplade, som var lagt over hende. Da Trykket forvoldte hæftige Smerter, raabte Fru Margarete: »Jesus, Jesus, Jesus, forbarm dig over mig!« Det var hendes sidste Ord. Døds-kampen varede et Kvarter. En skarpkantet Sten af Størrelse som en Mands Næve laa under hendes Ryg. En Byrde paa mindst 7—800Pd. blev lagt oven paa hende. Derved knustes hendes Ribben. Saaledes endte hun glørværdigt sit Liv og gik triumferende ind i Fredens evige Stad. Om-trent Kl. 9 var hun død, dog blev hendes Legeme liggende under Byrdens Tryk indtil om Eftermiddagen Kl. 3.«

Hendes Lig blev kastet ned i et smudsigt Hul ved Siden af en Mødding; men 6 Uger senere blev det af Katholiker hemmeligt fjernet og begravet med al den Ærefrygt, som sømmede sig lige over for et saa modigt Blodvidne. — —

Et gyseligt Separatbillede af Englands Historie! Men Kirken ærer dette Offer for en blodig Fanatisme som en hellig Martyr.

Maatte hun og alle de, som i Reformationens trange Tider led Død og Forfølgelse for deres Tro, ved deres Forbøn udvirke det ædle engelske Folks Tilbagevenden til Moderkirken, for hvis Udbredelse her i Europa det i den tidligste Middelalder saa mægtigt har virket. J. S.

Strejftog gennem Bladene.

Forskellige Blade vidste forleden at berette om et Attentat imod Cardinal *della Volpe*; Cardinalen skulde være saaret og farlig syg. — Dette reducerer sig nu til, at en mere eller mindre gal Mand har *forsøgt* Attentat imod Cardinalen, som imidlertid slet ikke blev saaret og befinder sig i bedste Velgaaende.

Andre Blade bragte ogsaa forleden igen Efterretninger om, at Paven skulde være syg og have haft Besvimelses-tilfælde. De katholske Blade har ikke en Gang fundet det Umagen værd at dementere denne Efterretning, der saa ofte gaar igen og stammer fra en sygelig Lyst til at gøre Paven syg eller *mere* syg, end han maaske nok kan være ifølge sin Alder og sine mange Sorger og Bekymringer.

Det gamle Karmeliterhus i Helsingør. Som tidligere omtalt, kan kun en hurtig Indgriben forhindre Nedrivningen af Karmeliternes Sygehus i Helsingør, den forsømte og forfaldne Bygning, der sidst benyttedes til Fattiggaard. En Kreds af Mænd henvender sig i disse Dage til Offentligheden med et Opraab om Bistand til Bevarelsen af den gamle Bygning. (Ntll.)

Vor Medarbejder, Forfatteren *Johannes Jørgensen*, opholder sig for Tiden i Frauenberg ved Fulda for at lægge sidste Haand paa sin Bog: »*Den hellige Frans af Assisi*«. Værket vil, med Understøttelse af *Carlsbergfondet*, udkomme først paa Vinteren hos G. B. N. F. (Ntll.)

I en ellers meget fornuftig Artikel om Mormonerne skrives i *Kristeligt Dagblad* (den 8. August) bl. a.:

»... Taleren dvælede forøvrigt særlig ved Præsidenten, *Josef Smith*, hvem han karakteriserede som den frækkeste Bedrager, idet hans »Oversættelse« af Bibelen mangfoldige Steder udviser en hel anden Tankegang end selve Skriften...«

Det lyder lidt mærkeligt i et *luthersk* Blad, al den Stund *Josef Smith* og *Morten Luther* i den Henseende saa udmærket godt kan tage hinanden under Armen. Man taler ellers ikke gærne om Strikken i hængt Mands Hus.

Apologetisk Litteratur. Under Titlen *Udviklingslæren og Kristentroen* har Pastor *A. Breitung*, Sct. Andreaskollegiet i Charlottenlund, i to Bind udsendt en Række Artikler, han oprindeligt har skrevet i »Folkelæsning« for at bekæmpe den ikke ualmindelige Formening, at Naturvidenskabens Resultater ikke skulde kunne forenes med de bibelske Beretninger, og specielt, at Udviklingslæren var uforligelig med den kristne Tro.

Forf. har tidligere i »Abetheoriens Bankerot« vist omfattende og solide Kundskaber paa Naturforskningens Omraade, et nøje Kendskab til de Forsøg, der fra irreligiøs Side bestandig gøres for at udnytte den nyere Naturvidenskab til Angreb paa Kristendommen, og tillige en ualmindelig logisk og stilistisk Evne til at polemisere mod saadanne Angribere.

I den her omtalte Bog er disse Forfatterens fortræffelige Egenskaber som Apologet atter komne for Dagen. Han paaviser Gang paa Gang Løsheden i de kristendomsfjendske Skribenters Quasi-Videnskabelighed og faar fastslaaet Udviklingslærens Forenelighed med Kristentroen, idet han dog tillige er opmærksom paa, at der af Udviklingslæren findes Former, som ikke blot er stridende mod den kristne Tro, men ogsaa mod sand Videnskabelighed.

Læseren faar en Masse at vide, naar han læser Pastor Breitung's Bog. Alene paa Grund af de mange Kundskaber, den rummer, vilde den være anbefalelsesværdig. Men den er det end mere, fordi den tillige kan give dem, der paa kristelig Grund kæmper mod Vantroens populærvidenskabelige Værker, fortræffelige Vaaben i Hænde, og kan tjene til at dæmpe den Mistillid til Naturvidenskabens Arbejde og Resultater, der desværre i de senere Aar er bleven ret almindelig i adskillige Kredse af Menigheden her i Landet.

(Nitt. 31. Juli).

Berlingske Tidende skriver den 14. ds.:

I Italien er man optagen af en Encyklika, som Paven har udsendt til de italienske Biskopper, og som egentlig er baseret paa helt andre Principer end hans Forgængers Tankegang. Pius X. vil have Præsternes sociale og verdslige Virksomhed *indskrænket* til det mindst mulige. [Det er en stor Misforstaaelse. Pius X. ønsker ligesaa meget som Leo XIII., at Kirkens Tjenere udfolder en velsignelsesrig social Virksomhed, men han *indskarper* blot paa givne Foranledning, at Gejstligheden ogsaa i denne Henseende skal arbejde Haand i Haand med og i *Lyddighed* mod deres Biskopper]. — Samtidig dæmper der maaske en Kulturkamp i *Spanien*. Ministerraadet har nemlig besluttet at forelægge Parlamentet en *Foreningslov*, hvorefter *Kongregationerne* underkastes de for industrielle Interessentskaber gældende Bestemmelser. Fremdeles skal de fra Frankrig indvandrede gejstlige Ordener tvinges til at lade sig naturalisere, ifald Staten ønsker det. Protesterer Ordenens Medlemmer, udvises de. Det menes, at Ministeriet med denne energiske Optræden, men dog, trods alt, liberale [!?] Tankegang, vil støde paa stor og organiseret Modstand fra de Klerikales Side. Den unge Konge og dennes ledende Omgivelser skal være ganske paa Ministeriets Side. [Det er næppe tænkeligt, at Kong Alfons skuldé sympathisere med saadanne »kultur-kæmperiske« Ideer à la Frankrig. Han har tværtimod hidindtil vist en udpræget Hengivenhed overfor Kirken og uskrømtet Højagtelse for dens gejstlige Ordener. — Hvorfor vil man ikke vise samme energiske og »liberale« Optræden ogsaa overfor Frimurerne f. Eks.?).

En Bemærkning.

Hvis højærværdige Hr. Pater C. I. havde læst min Bemærkning med Ro, antager jeg ikke, han havde sagt det om at kritisere. Han vilde da have indset og set det sørt paa hvidt, at jeg kun greb Lejligheden til at fremkomme med en Ting, der længe havde ligget mig paa Hjerte. Heller ikke vilde Pateren have brugt en saa billig

Parade som, at der ikke kan disputeres om Smag, da der slet ikke var Tale om min Smag, men om Gudstjenestens Krav. Pateren havde ogsaa sparet sig Spørgsmaalet om, hvorfor det skulde være forbudt at benytte Orkestermusik, for det har jeg ikke sagt med et Ord, skønt jeg tilstaar, at *det* ikke er min Smag. Og endelig havde Pateren ikke talt om, at man i et protestantisk Land maa hjælpe sig som man kan, da han jo dog har et Antal Medbrødre til værdifuld Støtte. Derimod havde det været meget kærkomment og eventuelt ogsaa oplysende, om Pateren var gaaet ind paa Sagen og Principspørgsmaalene. J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Mandag den 13. August fejrede Sanct Josefsøstrene en smuk Højtidelighed i Immaculatakirken paa Strandvejen, idet 6 yngre Søstre allagde de første Løfter, 8 andre Søstre aflagde de evige Løfter og 7 unge Aspiranter blev iført Ordensdragten for at begynde Noviciatet. 4 af disse sidste var danske, 1 fra St. Ansgars Sogn, en fra Rosenkranskirkens Sogn og 1 fra Nørrebro, den fjerde fra Sønderjylland. Man er selvfølgelig taknemlig for enhver, der vier sig til Næstekærlighedens Tjeneste her iblandt os, men det er altid en særlig Glæde, naar nogle af Landets egne Børn findes blandt Novicerne. I den højærv. Biskops Fraværelse fungerede Noviciatets Rektor, højærv. Hr. Pastor *Desnos* selv, assisteret af to andre Præster.

Holland. (*De hollandske Katholiker og Politiken.*) Vi bragte forleden nogle interessante Notitser om Belgien. I Dag kan vi efter *Köln. Volkz.* berette noget lignende fra Holland. Nævnte Blad skriver nemlig følgende om den levende Virksomhed, som de hollandske Katholiker udfolder i det offentlige politiske Liv og i Særdeleshed paa det social-politiske Omraade: Det gaar mægtigt fremad i Nederlandene ogsaa i social-politisk Henseende. Næppe har Katholikerne i noget andet Land i de sidste Aar gjort saa store Fremskridt i socialpolitisk Retning som i det nærliggende Holland, takket være i Særdeleshed den efter tysk Mønster oprettede Folkeforening »Katholike sociaale Actie«, hvis Organ er det af den Deputerede Dr. Aalberse fortræffelig redigerede »Kathol. sociaal Weekblad«. Netop nu

finder vi i den hollandske Presse af alle Retninger de mest anerkendende Ytringer om den »Katholieke soziaale Actie«, »Weekbladet«, Centralbureauet og de af dette udgivne »Politieke Studien.« Selv Socialdemokratiet slutter sig til denne Anerkendelse. Saaledes siger Socialdemokraten Spickmann i det udpræget antikatholske Blad »de Controleur«: »Hvis de franske Katholiker stedse havde arbejdet saaledes, som deres hollandske Trosfæller for Tiden arbejder, vilde det formodentlig se anderledes ud i Frankrig.« Og fremdeles skriver det socialdemokratiske Organ: Det maa indrømmes, at det katholske Parti har vundet i Betydning og i Magt i Kammeret. Det har med større Alvor beskæftiget sig med Arbejderspørgsmaalet og kan i den Henseende maale sig med ethvert andet politisk Parti. Den katholske Bevægelse er siden 1890 bleven helt anderledes, den har gjort Arbejderbevægelsen og den demokratiske Bevægelse betydelige Indrømmelser: yngre Kræfter, som bedre forstaar Tidens Krav, er traadt i Virksomhed. Den nederlandske social-katholske Bevægelse har med stort Held fulgt — ikke den franske — men den tyske Bevægelse osv. Denne friske sociale Bevægelse bevidnet af en Modstanders Mund er vistnok et smukt Vidnesbyrd om den velsignelsesrige Virksomhed, som Katholikerne i Holland udfolder i den senere Tid.

Frankrig. Der er desværre Udsigt til at mange af de smukke Kirker, hvorfra Munkene er fordrevne, snart vil forfalde og ligge øde hen som Ruiner, om der ikke hændes dem noget værre. Som et sørgeligt Resultat af Separationen og Kongregationernes Udvisning pranger saaledes for Øjeblikket over Porten til en *Klosterkirke* i Paris en Plakat med følgende Paaskrift: »*Stort Lokale til Leje!*« »Lokalet« gør for Øjeblikket Tjeneste som Vognremise! men for at faa højere Leje deraf, tænker man at indrette Kirken til Sangerindebule. — Hvor Menigheden altsaa før sang Salmer og Hymner til Guds Ære, der skal nu Sangerindernes slibrige Viser slynges ud blandt et beruset og applauderende Publikum. Omtrent som ved den store Revolution 1789. Den Gang gik man endogsaa saa vidt at sætte et offentligt Fruentimmer paa Alteret og hylde hende som Fornuftens Gudinde. Der er maaske ikke langt til, at det kommer saa vidt igen.

✠ »St. Johannes«. Fredag den 24. ds. (Haveselskabets Vej 3 den lille Sal). Oplæsning af Hr. og Frk. Frigge samt Hr. J. Chr. B. Berg. Derefter Assemblé til Kl. 12. Ikke-Medlemmer 15 Øre. Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. August. 11. Søndag e. Pintse. Marie Optagelse i Himlen. (Joachim, den hl. Jomfrus Fader.) — 20. **M. Bernard,** Bekender og Kirkelærer. — 21. **Ti. Johanne Franciska** af Chantal, Enke. — 22. **O. Oktav af Marie Optagelse.** — 23. **To. Filip Benitius,** Bekender. — 24. **F. Bartholomæus,** Apostel. — 25. **L. Ludvig,** Bekender.

Søndag den 26. August. 12 Søndag e. Pintse.

Søndag den 19. August, Marie Optagelsesfest, afholdes **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i samtlige Kirker og Kapeller til Fordel for de mest trængende kirkelige Institutioner i Vikariatet.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
 Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.
 St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
 Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7^{1/2} Andagt.
 St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
 St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.
 Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — med Præd. Kl. 2^{1/2} Andagt.
 St. Andreas Kirke*) (Ordrup): - 10 — — — - 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8^{1/2}; i St. Josefs Kirke Kl. 6^{1/2}; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6^{1/2}, 7 og 7^{3/4}. (Hverdage: Kl. 6, 6^{1/2}, 7, 7^{3/4}.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste stille Messe paa Hverdagene Kl. 7^{1/4} (ikke 8^{1/4}).

Skolerne ved Rosenkranskirken genoptager Undervisningen Mandag den 20. August. Børn, som i Aar blive skolepligtige, bedes anmeldte hos Sognepræsten snarest mulig. Daabs- og Vaccinationsattest maa medbringes.

St. Knuds Skole (Stenosgade 4). Det nye Skoleaar begynder Fredag d. 24. August. Skolen omfatter i Overenstemmelse med den ny Skolelov 5 Forberedelses- og 4 Mellemkoleklasser. Indmeldelse af nye Elever kan ske daglig. Gust. Frins, Bestyrer.

St. Andreas Kollegiet, Ordrup. Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 30. August Kl. 9. Ny Elever bedes indmeldte snarest mulig. Indmeldelse af ny Elever kan ske daglig, sikrest mellem 9 og 1.

St. Franciskus III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag den 24. ds., Aften Kl. 8.

St. Knuds Kapel. Mariabørnenes Forening holder Fælleskommunion Søndag d. 19. Kl. 7 Morgen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 34.

Søndagen den 26. August.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Arkitekt F. Uldall: Danmarks middelalderlige Kirkeklokker. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Gefle. Skotland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

Særlig efter *Konstantinopels* Fald (1453) fik Humanismen Vind i Sejlene ved en Skare af Lærde, der flygtede mod Vest, fortrinsvis til Italien, hvor de optoges med stor Imødekommenhed baade af de kirkelige og verdslige Stormænd. De udfoldede i deres nye Hjem en stor Virksomhed som Lærere og Filosofer. Men ved den kritikløse Beundring og Efterligning af Antikken smittedes man mange Steder af en halvhedensk Vantro, der snart udbredte sig aabenbart og skjult. Derpaa fulgte Kirkespaltningen Nord for Alperne. — Det er da let forklarligt, at Kirken, tro mod sit Kald, maatte se paa alt det nye med et aarvaagent Blik og først efter en nøje, indgaaende Prøve kunde følge de nye Muligheder, som den opblomstrende Naturvidenskab skænkede Tænkningen.

Hvor uhildet Kirken alligevel var, viser bedst den Tildelse, *Kopernikus* fik til at tilegne den hl. Fader sit 1543

udkomne epokegørende Arbejde om Himmellegemernes Bevægelse: *De revolutionibus orbium coelestium*, i hvilket han fremsatte sine nye Theorier.

Den lærde Domherre mente ikke, hans System stod i Modstrid med Tros læren, og hans Fremstilling var alvorlig ment. Eftertiden opfattede derimod hans Lære som en Hypotese og ikke som den virkelige Sandhed. Men det har vist sig, at Bogens første Forord, hvori Systemet kun tillægges hypotetisk Gyldighed, var en Forfalskning, som indsmugledes af Protestanten *Osiander*, der ellers var bange for at blive draget til Ansvar af sin Kirkes Theologer.

Kopernikus' Værk førtes videre af *Galileo Galilei*, et af Naturvidenskabens største Navne. — *Galilei!* — Jeg ser Kirkens Modstandere smile! At nævne hans Navn er det ikke det samme som at udtale Dødsdommen over den katholske Kirke som Videnskabens Beskytter og Befordrer?

Og dog vover vi at sige: *Galilei* var en Søn af Katholicismen, *Galilei* var stor som Forsker, og Kirken skattede sin geniale Søn; ingen Hæder, der vistest ham, var større end den, som den hellige Stol lod ham blive til Del. Og naar man rigtig trænger ind i hans senere saa ulykkelige Skæbne, saa falder de mørke Skygger ikke over Kirken, men over de uheldige Sider i hans egen Karakter. — Den sande historiske Forskning renses ogsaa her Kirkens Minde!

Da det netop er omkring *Galileis* Navn et af Hovedslagene for og imod Kirken den Dag i Dag er staaende, vil en kort Betragtning af dette Spørgsmaal være af stor Betydning her, hvor vi beskæftiger os med Kirkens Forhold til Videnskaben.

En af de vanskeligste Opgaver, Historieskrivningens Kunst stiller Forfatteren, er, at han skal sætte sig ind i den omhandlede Tidsalders hele aandelige Syn, som dette er betinget ved den givne Kulturs Trin. Alt for ofte ser man rent uvilkaarligt Personerne gennem sin egen Tids, Briller og dømmer deres Handlinger ud fra Forudsætninger, som muligt slet ikke har været til Stede før langt senere. Denne Fare maa selvfølgelig frem for alt undgaaes i en saa alvorlig Sag som denne.

Man maa derfor undersøge, om Medlemmerne af Inkvisitionskongregationen, da de domte *Galilei*, var i Modstrid

med de mest ansete Fysikere og Astronomer, eller om deres Dom ikke snarere bestyrkedes af disse.

Den bekendte Astronom *Angelo Secchi*, død i Slutningen af forrige Aarhundrede, siger herom: »Beviserne (for *Galileis* Paastande), som den Gang blev anførte, var ingen egentlige Beviser. Det var visse Analogigrunde, og de udelukkede paa ingen Maade Modsætningens Mulighed. I Virkeligheden behøver man kun at erindre, hvilke Beviser man nu angiver for Jordens Bevægelse, og man finder, at de alle var ukendte i Datiden. Man beviser f. Eks. Jordens Akseomdrejning ved dens Fladtrykning og ud fra Centrifugalkraften, ved hvilken Tyngden formindskes hen mod Ækvator. Om disse Kendsgerninger vidste man den Gang slet intet. Forsøget med Pendulet, som bestandig og efter en bestemt Lov forandrer sin Svingningsretning over en horisontal Flade, og som blev angivet af *Faucault* i Aaret 1851, var den Gang ikke alene ubekendt; men selv om Fænomenet ogsaa var bekendt (hvad enkelte antager), blev det uforstaaet, fordi Rotationens Teori den Gang endnu var ubekendt. *Guglielmini's* Forsøg var ufuldkomne, endogsaa saa meget, at man lang Tid efter *Galilei* nægtede dem enhver Beviskraft. Ingen af de egentlige Beviser for Jordens Akseldrejning var saaledes bekendt paa *Galileis* Tid.*)

Hvor uovervindelige disse Vanskeligheder har maattet forekomme Datiden vil være indlysende for enhver ved følgende Eksempel: Man antog, at Luften omgav Jorden og strakte sig til den fjerne Stjerneverden som en stillestaaende Massc. Dersom nu Jorden skulde bevæge sig gennem Luften som en Fisk i Vandet eller som et omdrejende Hjul, da maatte den utænkelige Hast, hvormed dette skete, fremkalde en stedsevarende Orkan over hele Jordens Overflade, der vilde kaste ethvert Menneske til Jorden og oprive Træerne med Rod. Naar man endvidere iagttager den fløjtende Lyd, en Geværkugle allerede frembringer ved sin Fart gennem Luften, hvilken ubegribelig Larm maatte Jordens Masse da ikke fremkalde under sin Bevægelse.**)

*) *Hartmann Grisar S. J.*: Galileistudien. Regensburg 1882. 30.

***) Flere Eksempler findes anført: *C. H. Vosen*: Galileo Galilei Frankfurt a. M. 1865. S. 8. flg.

Vi kan dog næppe overfor vore moderne Modstandere beraabe os paa nogen bedre Autoritet end Galileis Samtidige, Englænderen *Baco af Verulam* († 1626). Han beherskede som sikkert ingen anden sin Tids Viden og anerkendes for at være i første Række blandt dem, der brød Banen for Naturvidenskabens iagttagende Metode. Men nu var netop *Baco* en afgjort Modstander af den kopernikanske Lære. Han siger: »At betegne hin Antagelse for Sandhed, det kan kun hines, for hvem det ikke kommer an paa at opdigte alt muligt i Naturen, i Fald kun deres Beregninger samstemmer.« Og det er hovedsagelig de tilsyneladende *fysiske* Vanskeligheder, der i hans Øjne gør den ny Teori uantagelig.)*

Paa ganske den samme Maade taler en af Tidens mest ansete Astronomer, Professor *Magini* i *Bologna*. Han vil kun tilkende det kopernikanske System en Hypoteses Værdighed, som er egnet til »at fremstille og forudsige Fænomenerne paa Himlen Paa Grund af denne Omstændighed bliver den saa mangfoldigt anvendt, skønt den støder an mod Filosofien.«**)

Men der er endnu en hel Række ansete Astronomer, der taler i samme Aand, saaledes *Bartholin* her hjemme i i sit i København trykte Forsvar for *Tycho Brahe*.

Reusch bemærker derfor meget træffende: »Fra det Standpunkt, hvorpaa de romerske Myndigheder i 1616 stod, er det meget forklarligt, at man skred ind mod en (Galileis) Bog, hvori hin Lære blev forsvaret under et saa gennemsigtigt Slør.«***)

At Kongregationen ogsaa i 1632 havde den officielle Videnskab paa sin Side behøver ikke noget nærmere Bevis — ja, Astronomen *Scheiner* i Rom havde umiddelbart forud i sin 1630 udkomne *Rosa Ursina* imødegaaet flere Vildfarelser, Galilei havde fremsat i Astronomien og Fysiken. Og i selve Procesaaaret fremkom han endnu med et nyt Arbejde mod det kopernikanske System.†)

*) Anført *Grisar*: a. St. 32.

***) a. St. 62.

***) *Grisar*. 69.

†) a. St. 88.

Da Kongregationen derfor forbød at forsvare det kopernikanske System, var den i den bedste Overensstemmelse med sin Tids Videnskab.

Man har hoveret over den pavelige Ufejlbarlighed ved Omtalen af denne Sag.

Men den følgende Tid saa godt Rækkefølgen af Kongregationens Erklæring. Saaledes siger Jesuiten *Riccioli* 1651, at Spørgsmaalet er ikke en Trossag, da ingen Definition af en Pave eller et almindeligt Koncil foreligger, og *Descartes* skrev i det første Aar efter Domfældelsen: »Jeg indser ikke, at Censuren mod det ny System er autoriseret af Paven eller et Koncil. Den hidrører kun fra en Kongregation.«^{*)})

Hvad nu selve den romerske Inkvisitions Optræden over for Galilei angaar, saa var den sjælden ædelmodig og højsindet. Al Tale om Fængsel o. s. v. er den rene Fabel. »I et egentligt Fængsel dvælede Galilei ikke en eneste Time i hele sit Liv,«^{**)}) og som Sognepræst *Jantzen* i Gentofte bemærker, vanskeliggjorde *Galilei* selv sin Stilling ved sit hæftige Sind. Den samme Forfatter slutter sin Artikel om *Galilei* med følgende Ord: »Protestanterne bør heller ikke raabe for højt om Romerkirkens Aandstyrani i Anledning af denne Sag; saavel selve Reformatorerne som betydelige Lærere i den efterfølgende Tid tale forkastende, spottende Ord om det kopernikanske System; og endnu i 19. Aarh. have fremragende Gejstlige i Danmark og Tyskland villet hævde Bibelens astronomiske Opfattelse mod Videnskabens Resultater.«^{***)})

Man maa heller ikke forestille sig, at Kongregationen efter Domfældelsen havde forhindret *Galilei* i at fortsætte sit Arbejde, tvertimod. Den havde blot direkte forbeholdt sig Trykketilladelsen. Han var derfor paa ingen Maade gjort stum. Derfor kunde Kardinal *Francesco Barberini* i 1638 uden at frygte den fjerneste Modsigelse fra Inkvisitionen udtale Ønsket om at faa offentliggjort nogle af Galileis nye Opdagelser.^{†)})

*) *Grisar* a. St. 165.

***) a. St. 77.

***) *Fr. Nielsen*: Kirkeleksikon for Norden II.

†) *Grisar*: a. St. 117.

P. *Grisar* siger med Rette: »..... hans Dommere er beredte til at vise Mildhed, men man vil ogsaa (ved at undersøge hans Historie) kunne dømme, om *Galileis* Opførsel svarer til denne Mildhed. Der hviler en tung Skæbne over hans sidste Livsaar, og Kalken, han maa tømme, er overmaade bitter. Vel mere end én, der forfølger hans Livsudgangs Historie med et religiøst Blik, faar Følelsen af at staa over for Himlens synlige Straf for aflagte falske Eder.«*)

Nej, Kirken udviste Mildhed, hvor den kunde. Da saaledes *Keppler* havde rejst de lutherske Theologer mod sig, undgik han kun at miste Embede og Brød ved at Hertug *Ludvig* tog sig af ham. Men da Protestanterne blev udvist af *Steiermark*, saa var det *Jesuiten*, der udvirkede, at *Keppler* fik Lov til at vende tilbage til denne By og roligt fortsætte sine Studier.**)

»To Ytringer,« siger P. *Grisar*, »karakteriserer Aandeløsheden paa den ene Side og Aanden paa den anden. *Johann Jacob Hamlin*, en *Tübingen* Theolog, erklærede endnu i Midten af 17. Aarhundrede, at intet havde kunnet overbevise ham om det kopernikanske Solsystem som, at det var blevet forkastet af Paven — Antikrist. — Kort Tid efter erklærede *Jesuiten Milliet Dechales*: Kopernikus' Forklaring af Stjernehimlens Bevægelse er saa skøn og enkel, at man maatte kalde den guddommelig, dersom den ikke, desværre, modsagde den h. Skrift.***)

Nuvel, vi har med Pater *Dechales* Lov til at kalde Systemet guddommeligt. Jo mere Videnskaben skred frem, des lettere blev det at bevise Systemet ad videnskabelig Vej, og den Dag kom, da Kongregationen tog sit Forbud tilbage. Siden 1757 er de kopernikanske Skrifter strøget af *Index*.

Men allerede før den Tid havde man selvfølgelig Lov til at behandle dette for vor Naturerkendelse saa vigtige Emne, naar det blot skete hypotetisk. Og Matematikeren *Jesuiten P. Grimaldi* († 1663) havde æret *Galilei's* Minde ved at opkalde et af Maanebjergene efter ham.†)

*) a. St. 112.

**) a. St. 125.

***) *Grisar* a. St. 126.

†) *Grisar* a. St. 342.

Saaledes ser vi, at ogsaa i Spørgsmaalet *Galilei* staar Kirken uangribelig. —

Den Aandsretning, som præger en given Tid, formuleres ikke af de enkelte Særvidenskabers Dyrkere, men af Filosoferne. Disse skal gennem den filosofiske Metode hæve sig over Fagvidenskabernes Synsvide og ved det derved erhvervede Overblik klarlægge de vundne Erfaringers indbyrdes Forhold og deres Indflydelse paa Helhedsopfattelsen. Heraf indses let det centnertunge Ansvar, som ligger paa Filosofens Skuldre. Thi hvad han forkynder som Sandhed, det tilegner den største Part af de Studerende sig — især naar Læreren er en fremragende Personlighed — og hans Livsankuelse bredes fra Universitetets Høresale ud i Livet, hvor dens Frugt da viser sig.

Saaledes var det for endnu 10—15 Aar siden den højeste Mode at benægte Sjælens Eksistens eller den forflygtigedes. Filosoferne forkyndte denne Tvivl fra deres Lærestole, og derfra spredtes den ud i Samfundet og fremkaldte hos Menigmand en vis ubekymret Ligegladhed for de højeste og vigtigste Livsspørgsmaal. Denne Forkyndelse har sikkert haft langt større Betydning for Udbredelsen af af den saa almindelige religiøse Ligegyldighed hos mange, end man aner.

Naar allerede en Mand som *Harnack*, for hvem alle aandelige Nydelser staar aabne, maa bekende, at Manglen paa en fast Livsankuelse hviler paa Sjælen som en centnertung Byrde i mange Timers anstrængt Arbejde, hvorledes maa det da staa til med det store Flertal, der henlever Livet i en ensformig Kredsgang? Naar man drager Livets faste Grund bort under deres Fødder og berøver dem Hjertets sande Trøst, er det da saa forunderligt, at mange i Livstræthed og Haabløshed ser den eneste Forløsning i Revolveren eller Rebet?

Nu er heldigvis en modsat Strømning ved at gøre sig gældende i den lærde Verden. Man begynder igen saa smaat at regne med Sjælen. Selve Erfaringens — ofte bitre Vej leder med ufejlbar Sikkerhed til Antagelsen af Sjælens Eksistens. —

Som vi har set, optog Middelalderen den gamle Filosofi og førte den til en saa beundringsværdig Højde i

Skolastikken, fordi enhver beskedent arbejdede inden for den Ramme, Fornuften danner. Den enkelte Tænkere var besjælet af en ægte ideal Stræben og søgte at hæve sin Aand op over den uoverskuelige Række af Aarsag og Virkning, som her omgiver os, til den evige, uudgrundelige, sidste Aarsag. Saaledes uddybedes Systemet snart paa et, snart paa et andet Punkt, deraf kommer denne Højhed, denne Dybde og Tilforladelighed i Tanken.

Den »moderne« Filosofi kaster derimod Vrag paa den ene fornuftige, velgørende Autoritet og søger forudsætningsløst, ad egne subjektive Veje at naa Maalet, eller i alle Tilfælde at affinde sig med Tilværelsen saa lempeligt som muligt.

Den egentlige Humanisme afløstes i første Halvdel af det 17. Aarhundrede af *Descartes* og *Leibniz*' Spekulationer. Disse fremragende Tænkere søgte vel at fastholde Forskningens sande og ene frugtbare Grundsætninger, samtidig med, at de besad en levende Følelse af Problemernes Vigtighed; »men da de havde sønderrevet deres Forhold til Religionen og Theologien og ikke stod i fast Forbindelse med Fortidens Filosofi, saa formaaede de ikke at holde sig paa den ideale Højde, som Filosofien havde indtaget hos de kristne Tænkere.«*)

Denne Opløsningsproces fortsættes med *Spinoza* og den *engelske* Filosofi, der er endt i vor Tids saa forgudede *Subjektivisme* — Jegets Eneherredømme.

Hvad denne Retning har ført til, beskriver *Seidenberger* i følgende Ord: »I den nyere tyske Filosofi tror enhver enkelt Filosof sig kaldet til en Gang for alle at hjælpe Spekulationen. Der vokser en Mængde Tankebygninger frem, som man træffende har kaldt deres Skaberes 'Privat-systemer.' Filosofien, som skulde være den herskende Videnskab, er blevet en Skueplads for Anarkiet og den stadige Eksperimenteren. Den ene bygger op, den anden river ned, Træthed er begges Løn.«**)

Der møder os da en Vrimmel af Navne, som det vil være altfor trættende at nævne her. Hver Filosof har sit eget System, fordi enhver maa begynde forfra paa egen

*) *Seidenberger* a. St. 83.

***) *Seidenberger* a. St. 83.

Haand, følgende sine egne Grundsætninger. *Trendelburg* († 1872) har meget rigtigt bemærket, at netop af denne Grund lider vor moderne Filosofi af falsk Originalitet, der selv griber efter Paradokser.*)

Emmanuel Kant staar ubestridelig som den betydeligste blandt disse Tænkere og er den, der har haft den mest afgørende Indflydelse paa Eftertiden. — Fra ham bevæger Systemerne sig over *Schelling* og *Hegel* i en hølgende Linje til *August Comte*, *Positivismens* Grundlægger. Og dermed staar vi da midt i vor egen Tid.

Vi har nu foretaget en hurtig Vandring gennem Aandslivets Historie. Der blev kun Tid til meget korte og overfladiske Sideblikke ind i de enkelte Hovedepoker, men dog tilstrækkeligt til at overbevise os om Sandheden af Kardinal *Wisemanns* Ord, at den katholske Kirke overalt og til alle Tider har været en nidkær Beskytter af den sande, alvorlige Videnskab. Det staar nu tilbage at undersøge, hvorledes Kirken i vore Dage stiller sig over for Videnskaben og over for den saakaldte »moderne« Videnskab.

(Fortsættes.)

Arkitekt F. Øldall:
 Danmarks middelalderlige
 Kirkeklokker.

En god Bog kan godt taale mere end én Anmeldelse, især naar Anmelderne hver især tager lidt forskellig fat. Det er Tilfældet her. Nærværende Anmelder omtaler nemlig ogsaa nogle urigtige Oversættelser af Klokkainskriptioner, som det er godt der gøres opmærksom paa. Red.

Studiet af Middelalderen ægger vor Tids Forskere til at skrive videnskabelige Værker; de ser nemlig, at der er noget at skrive om, og som der maa skrives om, for at den Tidsalder kan komme til at staa klar for Nutidens Blik, og ikke skal gaa i Glemme.

*) a. St. 85.

»Nordisk Ugeblad for katholske Kristne« anmeldte for kort Tid siden et Værk om Helligaandshusene. I Dag tager undertegnede sig den Frihed at henlede Opmærksomheden paa et andet Værk, der udkom for godt og vel en Maaned siden.

Værket bærer Titelen »Danmarks middelalderlige Kirkeklokker« og er forfattet af Hr. Arkitekt Uldall i Randers. Forfatteren er godt kendt og meget skattet ikke mindst som Følge af et tidligere Værk om de jydsk Landsbykirker; ogsaa uden for Danmark staar der Glans om Arkitektens Navn.

Hvad nu angaar Forfatterens Værk om de middelalderlige Kirkeklokker, saa er først at bemærke, at det ydre Udstyr ikke lader noget tilbage at ønske; Papir, Tegninger, Typer, Afsnit gøre straks det Indtryk, at intet er bleven sparet for at forkynde, at Værket er trykt i det tyvende Aarhundrede. Alligevel maa dette ikke forstaas, som om hele det middelalderlige Præg er tilintetgjort, nej, tvært imod er det bibeholdt med al mulig Omhu og kyndig Forstaaelse af dets Betydning, saa at Forfatteren, der tillige er Udgever, endda har maattet forfærdige særegne Typer, der kun fremkommer enkelte Steder, ja endda kun en Gang i Værket.

Sproget er jævnt og klart og passer godt til Emnet.

Selve Værket er delt i to Dele, en almindelig, der omhandler Kirkeklokkernes kulturhistoriske Betydning, og én speciel, der taler om de forskellige Aarhundreders Kirkeklokker. Den første Del saa vel som Forord og Indledning findes ogsaa oversatte paa Tysk, for at interesserede Udlændinge uden Vanskelighed kan nyde godt af Værket, for den specielle Dels Vedkommende var det unødvendigt, al den Stund Tegninger og Inskriptioner taler tydeligt nok, saa at en forstaaende Læser kan faa Udbytte ogsaa af den Del.

Allerede i Indledningen faar vi flere Ting at vide, som maa interessere, som f. Eks. at vi endnu har Klokker fra det tolvte Aarhundrede, at Benediktinerne ogsaa ved Klokkestøbning som paa saa mange andre Omraader indlagde sig Fortjeneste, hvorledes Klokkestøbningen foregik, og endelig hvorledes nogle af de første Konger efter Refor-

mationen ikke tog i Betænkning at omstøbe Kirkeklokker til Kanoner og derved berøvede Nutidens Forskere et nævneværdigt Materiale til Studier. Dette sidste er i god Samklang med den Fremfærd mod Haandskrifter, som man den Gang ikke bluedes ved, men som nu højligt beklages.

Den almindelige Del om Kirkeklokkernes kulturhistoriske Betydning er meget lærerig. Man ser i den, hvorledes Middelalderen forstod at gøre Opfindelser for saa straks at lade dem tjene til Guds Forherligelse, hvorledes den stadig stræbte frem i Haandværk og Kunst, hvorledes den til Trods for Synder dog altid vedkendte sig sin Ringhed og og derfor paakaldte sin Skabers Hjælp ved ethvert Arbejde, hvilke Helgener navnlig var de Kristne kære, og hvorledes Klokkerne den Gang lige som nu i de katholske Lande festede, sørgede og manede, alt efter som Livet og Forholdene bød det.

Meget smukt omtales selve Klokkedaaben. Men Forf. synes ikke at have et klart Begreb om Indvielsens Betydning, ellers kunde han ikke tale om Overtro, naar der paa en Klokke staar: Min Lyd sejrer over Djævelen. Jeg kender ikke Forfatterens religiøse Standpunkt, men saa meget er vist, at Jesus Kristus velsignede ogsaa døde Ting, Brød og Fisk t. Eks., og overgav sine Apostle og dermed Kirken denne Fuldmagt. Tanken i Indvielsen er nu følgende: Alt hvad vi tabte ved Adams Synd, faar vi tilbage ved Kristus; men efter Adams Synd ramtes han selv, alle Mennesker og alle Skabninger af Forbandelse. Ved Kirkens Velsignelse ledes denne Forbandelse bort fra Skabningen og udfrier den af den Trældom, den ved Synden kom i til Djævelen. Desuden gav Gud Menneskene et vist Herredømme over alle Ting; men det kan alle frivillig give Afkald paa, dette Herredømme, ved en bestemt Erklæring om, at disse og disse Ting fra nu af kun skal benyttes til Guds Ære og ikke mere til verdsligt Brug. Dette sker f. Eks. ved Indvielsen af Klokker, de skal fra Daabens Øjeblik af kun lyde til Vor Herres Ære og ikke benyttes i Verdslighedens Tjeneste; de bliver altsaa Guds Ejendom, og som ingen ond Magt kan nærme sig Gud, saaledes er Guds særlige Eje (og det gøres Tingen til ved Indvielsen) ogsaa en Skræmsel for de onde Magter. — »Hjælp mig, Esrom!

Hjælp mig Sorø! Hjælp mig du store Klokke i Lund!« kan lige saa lidt betegnes som Overtro, efter som disse Ord, hvis de ikke er sagnagtige, i Valdemar Atterdags Mund kun skulde betyde: Ihukom O Herre, mine Almisser til Kirkerne og vær mig naadig!

Om den specielle Del vil jeg kun bemærke, at nogle Oversættelser enten er forkerte eller unøjagtige. Forkert er saaledes Oversættelsen Side 264: »Den i Ilden brændte Herre, Laurentius, den udmærkede Martyr, skal tilbedes, saa længe jeg ringer.« Oversættelsen burde nemlig være: skal æres. Middelalderen tilbad jo lige saa lidt som Nutidens Katholiker Helgenerne. Rigtignok er det latinske Ord »adorare« tvetydigt og kan haade betyde tilbede og ære ligesom de tilsvarende Ord i fransk og italiensk; men ligesom enhver Franskmand og Italiener ved, at Ordet »adorer« eller »adorare« anvendt paa Gud betyder at tilbede, og anvendt paa Helgener eller almindelige Mennesker betyder at ære, saaledes kan ingen, der kender endda en Smule til Kirkesproget, være uvidende om denne Forskel. Endda af selve Inskriptionerne i Værket kunde der med Lethed føres Beviser for den af mig hævdede Oversættelses Rigtighed. — Et Eksempel paa unøjagtig Oversættelse findes Side 106, naar der oversættes: »Hellige Bartholomæus Apostel. Christus bed for os.« Selv om der nemlig staar et Skilletegn paa Klokkeinskriftionen efter aple (apostole) saa bliver det dog klart af det efterfølgende Xri, at Kristus staar i Genitiv; desuden gør denne Opfattelse en langt jævnere Udlægning mulig, nemlig: Bartholomæus, Kristi Apostel, bed for os. —

Alt i alt er imidlertid Hr. Arkitekt Uldalls Værk et dygtigt Arbejde, der vil bidrage sit til at sikre den organiske Forbindelse mellem Nutiden og Fortiden, og vi Katholiker har en særlig Grund til at udtale Forfatteren vor hjærteligste Tak for hans Værk.

Randers, d. 10. Aug. 1906.

M. Osterhammel.

Forskelligt.

Ved **Branden paa Milanoudstillingen** har ogsaa Domkirkens Forvaltning lidt et uberegneligt Tab. Foruden den store *Domkirkemodel*, hvis Kunstværdi ansloges til over 100,000 Francs, brændte ogsaa alle Akter, Dokumenter og Pergamenter, som havde Hensyn til Domkirkens Historie og Tilblivelse. Blandt disse uerstattelige Skatte befandt sig ogsaa Buller fra Paverne Bonifacius IX., Pius II., Alexander VI., og Julius III., samt Skrivelser fra Hertug Gian Galeazzo Visconti fra Aaret 1396, fra Hertug Francesco Sforza, Karl V. og Karl Emmanuel I. af Savoyen. Et Offer for Flammerne blev ogsaa tre herlige Gobeliner efter Julius Romanus og Rafaels Tegninger, som den hl. Karl Borromæus havde faaet af Hertug Vilhelm Gonzaga af Mantua og derpaa havde skænket Domkirken o. m. m. — Ovennævnte Domkirkemodel var et sjældent Stykke Udskæringsarbejde, udført af Billedskærer Giacomo Mattarelli i Midten af forrige Aarhundrede under store Vanskeligheder og store Ofre baade af Tid og Penge. I over 20 Aar havde Kunstneren arbejdet herpaa og anvendt en Formue paa mere end 100,000 Frcs. derpaa og tilsidst endda mistet sit Syn ved det anstrængende minutiøse Arbejde. Det nu ødelagte Kunstværk var kun forsikret for 20,000 Francs, da Assuranceelskabet ikke vilde paatage sig større Risiko. I det hele taget var meget af det ødelagte ikke assureret, og Skaden anslaaes til c. 15. Millioner.

Djævelen i Klokken. Da jeg første Gang kom til Hankiatsun — saaledes fortæller Pater Welterwald S. J., Missionær i Sydost-Tscheli (Kina) — viste Landsbyens Nestor, Hankiyao, mig ganske stolt den lille Kirkes Klokke-taarn; det er nemlig hans Mesterværk. Kirken er forøvrigt et ganske almindeligt kinesisk Hus med fladt Tag af stampet Jord. Paa dette Tag lige over Indgangen hæver sig paa fire Stolper en med et Kors prydet Tagrytter — om man kan kalde den saaledes paa et fladt Tag. Deri hænger en Klokke, som er lavet i et kinesisk Værksted; Tovet til at

trække i gaar ned i Kirken, og derfra besørger Klokkeringningen, hvilken den gamle Hankiyao for ingen Pris overlader til nogen anden dødelig. Hvad der straks var mig paafaldende, var den mærkelige Klokkekebel. Jeg traadte nærmere hen for at betragte den nøjere. Den gamle lo i Skægget. »Men hvad i al Verden har Du hængt op i Klokken?» raabte jeg, »det er jo en grangivelig lille Djævel, en Pussah (kinesisk Afgudsbillede). Sikken en Idé!« »Er det ikke en god Idé?« svarede den gamle, »jeg tænkte som saa, at Djævelen lokker saa mange Mennesker ind i Pagoden, saa kan Fyren ogsaa en Gang gøre lidt Bod og bruges til at kalde Folk til Guds Hus. Jeg har derfor bundet ham en Strikke om Halsen og hængt ham op inden i Klokken. Folk siger, at Klokken lyder langt bedre, siden Djævelen dingler i Klokkeringen.« »Men hvad siger Hedningerne dertil?« »Aa, de siger: I Kristne har Ben i Næsen; vi vilde ikke vove at gøre det, men for jer har Djævelen Respekt.«

En ny Idé for vore Klokkestøbere! Som bekendt maatte Djævelen tit holde for paa en humoristisk Maade i den middelalderlige Byggekunst; men der er vel næppe nogen endnu kommen paa den samme Tanke som denne gamle kinesiske Klokke.

*

.

*

Fristelsen. I Japan gives et Selskab, Kiu-sku-kai, med 200,000 Medlemmer, som samtlige er gaaet ind paa, saa længe de lever, ikke at nyde berusende Drikke eller ryge Tobak. En ung Mand, der før sit 20. Aar har nydt alkoholiske Drikke eller røget, er i Japan en Sjældenhed og gælder for en mislykket Søn. Maaske aabner saadanne Kendsgerninger Øjnene paa os overciviliserede Europæere. At Japan har gjort saa store kulturelle Fremskridt og kan opvise saa store Resultater, kan det takke sin Maadeholdenhed for; og vi Kristne lader os beskæmme af disse Hedninger! Hvem der ikke lærer i sin Ungdom at modstaa Nydelse af Vin, Øl og Tobak, hvorledes skal han lære at forsage de Lyster, som er meget dybere indgroet i den fordærvede Natur og som særlig vaagner, naar de første Dun viser sig paa Hagen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Efter 4 Ugers Fraværelse vendte vor højærværdigste Biskop i Onsdags i bedste Velgaaende tilbage fra sin Rejse til Norge. Rejsen, hvis nordligste Maal var Trondhjem, var gennemgaaende begunstiget af det smukkeste Vejr og forløb i alle Henseender heldigt. Som et glædeligt Bevis paa, hvor udmærket Biskoppen har rekreeret sig, kan anføres, at han i Søndags holdt Pontificalmessen i Kristiania. Prælat Msgr. *Kirchberger*, som har ledsaget Biskoppen, fortsatte efter et Par Dages Hvile her i Byen Hjemrejsen til München.

Gefle. (P. L.) Sverigs nordligst beliggende katolske Kirke, i Gefle, fyldte den 7. August sit 25. Aar. Det var nemlig Søndagen den 7. August 1887 at denne lille vakre Kirke indviedes af daværende apostolske Vikar for Sverig, *J. G. Huber*.

25. Aars-Mindet fejredes i Kirken Søndag den 12. ds. med højtidelig Højmesse samt *Te Deum* og sakramental Velsignelse. Menighedens Præst højærv. Hr. Pastor *Frans de Fries* fungerede. Det udmærkede, af Pastoren selv indøvede Kirkekor bidrog til Højtideligheden og Andagstens Forøgelse i den med Blomster og Løv rigt dekorerede Kirke, som var fyldt indtil Trængsel baade af Katholiker og anderledestroende.

Højærv. Hr. Pastor *de Fries* er netop i disse Dage bleven ramt af en stor Sorg, idet hans kære Moder, Fru *Birgitte Margrethe de Fries f. Hollmeyer* d. 16. ds. er afgaaet ved Døden i sit Hjem i Rheinburg. Hun var 73 Aar gammel og savnes dybt af sin efterlevende Mand og 9 Børn samt Børnebørn. R. I. P.

Skotland. I det engelske Tidsskrift *Tablet* (1906 I. 883) skriver Benediktinerpateren Dom *Michael Barret* om den katolske Kirkes Fremgang i Skotland i de sidste 70 Aar. Følgende lille Statistik giver et ret tydeligt Overblik herover:

	Verdens- præster.	Ordens- præster.	Kirk., Kapel-, Stationer.	Ordenssamfund, mandl.	kvindel.
1835	70	—	53	—	1
1878	202	50	235	14	21
1905	406	96	385	14	50

(Andre Efterretninger fra *Frankrig, Tyskland, Rusland* etc. maatte af Mangel paa Plads udfalde til næste Gang.)

»St. Johannes« afholder stor Aftenunderholdning og Bal (med velvillig Assistance af Theaterselskabet »Flora«) Lørdag d. 8. September Kl. 8 pr. i Festsalen, Haveselskabets Vej 3 (ved Frederiksberg Alle). Billetter, som giver Adgang mod Køb af et Program à 15 Øre, faas hos alle Medlemmerne.

Festkomitéen.

St. Andreas Kollegiet, Ordrup. Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 30. August Kl. 9. Ny Elever bedes indmeldte snarest mulig. Indmeldelse af ny Elever kan ske daglig, sikrest mellem 9 og 1.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. August. 12 Søndag e. Pintse. Marie Hjertefest. — **27. M. Johannes** af Galasanz, Bekender. — **28. Ti. Augustin**, Biskop og Kirkelærer. — **29. O. Johannes** Døbers Halshuggelse. — **30. To. Rosa** af Lima, Jomfru. — **31. F. Raymund** Nonnatus, Bekender. — **1. September, L. Ferialdag.**
Søndag den 2. September. 13. Søndag e. Pintse. De hh. Værne-
engle.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7¹/₂ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2¹/₂ Andagt.
St. Andreas Kirke*) (Ordrup): - 10 — — — - 7 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6¹/₂, 7 og 7³/₄. (Hverdage: Kl. 6, 6¹/₂, 7, 7³/₄.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

*) I Sommermaanederne (Juli og August) holdes i St. Andreas Kirke Andagten Søndag Eftmd. Kl. 7 (ikke Kl. 5), og sidste stille Messe paa Hverdage Kl. 7³/₄ (ikke 8¹/₄).

Skolerne ved St. Ansgars Kirke har genoplagt Undervisningen. Børn, som bliver skolepligtige i Aar, bedes anmeldte hos Sognepræsten (eller hans Stedfortræder). Daabs- og Vaccinationsattest maa medbringes.

Mariakongregationen for Mænd. Efter endt Sommerferie paa-begyndes Møderne atter Torsdag d. 6. September Kl. 8¹/₄ i Jesu Hjerter Kirke. Søndag d. 9. Sept. Fælleskommunion.

Mariakongregationen for Ynglinge genoptager efter endt Sommerferie sine ugentlige Møder Mandag Aften den 3. September. Ynglinge, som ønsker Optagelse, bedes henvende sig til Kongregationens Præses, P. Sialm, Stenosgade.

Mariabørnsforeningen holder offentligt Møde i St. Knuds Kapel Onsdag d. 19. August Kl. 7¹/₂ Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 35.

Søndagen den 2. September.

1906.

INDHOLD: Franciskanerliv. — Et gammelt, men særlig ubeføjet Angreb. — Paven og Frankrig. — De tyske Katholikers 53. Generalforsamling. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Tyskland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Franciskanerliv.

(Fortsat fra Nr. 27.)

III.

Inden Døre.

Inden vi fordyber os i Enkeltheder, vil vi foretage en orienterende Rundgang i Konventet; senere naar vi som Novicer selv er Led i Helheden, formaar vi bedre at vurdere, hvad vi ser og hører.

Vi træder ind i en hvidkalket Forstue. En Bænk, et Krucifiks [og et Vievandskar er hele Inventaret. Vor Opmærksomhed rettes særlig paa en Indskrift over Døren, der fører til selve Klosteret. »Clausura« staar der: Adgang spærret for uvedkommende, og i alle Tilfælde for Kvinder — det er Meningen. Derfor findes der udenfor Clausuren et Taleværelse for dem, der har Forretninger at afgøre med Klosterets Beboere; men vi kommer jo som Postulanter, saa gamle Fra Pietro finder Nøglen frem og aabner en Adgang til en lang Korridor, der paa Grund af Terrainets Ujævnhed præsenterer sig som en lavloftet Kælderstue. For en Arkitekt er det trist at se, hvorledes man af Iver for at

lade alt skinne i hvidkalket Simpelhed ogsaa har oversmurt de groft tilhugne Egebjælker, der bærer Loftet. Alt er hvidt, eller bedre: forholdsvis hvidt. Saa meget mere gør en ny Indskrift sig bemærket: »Silentium«, Tavshed paa Gange og Trapper, en Tavshed, der paa det strengeste iagttages af alle, én undtagen, det er Aso, Klosterets firbenede Nattevagt, der nu farer gøende imod os og hindrer os i at efterspore, hvad der gemmes bag de mange Døre. Vi opsætter klogelig vort Besøg i Sakristiet, Refektoriet, Køkkenet, Lægbrødrenes Celler osv. og retirerer skyndsomt op ad den brede Stentrappe, der fører op til Klosterets første og eneste Etage.

Atter en lang hvidkalket Gang med hvælvet Loft. Over Dørene Numre eller Indskrifter som »Oratorium«, »Bibliotek«, »Seminarium«. Paa denne Gang bor Præsterne (i Øjeblikket har Montalto 4 Patres) og de Novicer, der har fyldt 22 Aar. »Seminarium« er Navnet paa den Del af Klosteret, hvor Novicerne opholder sig, og det er jo netop, som vi tidligere har antydnet, det herværende Konvents Hovedopgave at uddanne Novicer — et Hædershværv, der tildeles et særligt dertil egnet Kloster i hver Provins.

Vor Lyst til straks at besøge Novicerne faar os til at gribe efter Klokkestrængen ved Døren til Seminariet, men Fra Pietro lægger sig imellem; Novicerne er til Undervisning, og iøvrigt er det ikke saa let en Sag at faa Pater Francesco til at lukke op for sit lille Rige. Vil man noget, kan man hviskende fremføre sit Anliggende gennem Talegitteret i Døren.

Nu jeg skriver dette, ser jeg i Aanden mangan kærlig Moder slaa Hænderne sammen af Forargelse ved Tanken om »de søde Børn, der saa umenneskelig spærres inde som Tugthusfanger uden anden Forbindelse med Omverdenen end et Kikhul, der bevogtes af en grum og hjærteløs Pater.«

Vi skal snart faa Lejlighed til at se Grusomheden efter i Sømmene.

I Øjeblikket gør vi bedst i at trække os tilbage til det Kammer, der er os anvist, thi vi har et levende Indtryk af, at Føjten om paa Gange og Trapper ikke er velset her.

Saa sidder vi da i et af Klosterets Gæsteværelser, et fattigt gulkalket Kammer med faa, frygtelig ramponerede

og højst tarvelige Møbler. Billederne paa Væggen faar os til at mindes »Familje-Journalen« og Neu Ruppin, og om at tilfredsstille de nordeuropæiske Fordringer om Hygge og Properhed er der selvfølgelig ikke Tale.

A propos om Billeder. Der er maaske en og anden, der har tænkt sig de italienske Klostre uden Undtagelse fulde af de herligste gamle Kunstværker. I Litteraturen omtales jo saa mange Gange Kirker og Klostre, der ejer disse Skatte, medens der kun tales forholdsvis lidt om de hundreder og atter hundreder andre, der intet har at fremvise. Italien er stort, og der findes kun et Rom, et Assisi, men mange, mange *Smørumnedrer*. Hertil kommer, at Italienerne almindeligvis ikke har megen Interesse for at frede om de Kunstskatte, de ejer. Jeg har saaledes for mig en Apostelgruppe, antagelig fra det 15. Aarh. Det var havnet nede hos en Lægbroder og havde samlet Støv og Snavs gennem Aar og Dag. Ved første Øjesyn undrede jeg mig over noget, der lignede en stor Medalje paa Brystet af S. Bartholomæus, men nu Billedet er rensat, viser det sig, at Medaljen ikke er andet end en stor Prop, en tidligere Ejer har slaaet i for at dække et Hul i Lærredet.

Saaledes kunde anføres mange Pudserligheder, men alt det gaar man let over, naar det hænder — og det hænder ofte — at der ved Siden af Foragten for det kunstneriske viser sig en rørende Kærlighed til den hellige Person, Billedet fremstiller. Enhver, der har sat Foden i Italien, kender jo, hvorledes man hæfter Votivgaver, Kroner, Hjerter, Perlehalsbaand osv. selv paa de skønneste Malerier. »Vandalisme« siger man ved første Øjekast, men snart glemmer man Hærværket for at ønske sig blot en Tiendedel af den fromme Givers enfoldige, urokkelige Tro — den, der flytter Bjerge, lad det saa ogsaa gaa ud over et Maleri.

Endnu kun et Par Eksempler taget fra vore Konventer.

En Pater havde i sin Stue et smukt Maleri, der fremstillede Guds Moder med Jesusbarnet. Men Kunstneren havde glemt at give den lille Jesus Klæder paa. Hvad gjorde Pateren? I Mangel af Farver malede han med Mønje en prægtig rød Slaabrok, rigtignok af en utrolig Størrelse

og Form, men Sømmelighedens og Ærbødighedens For-
dringer var sket Fyldest.

I Fermo, lever en mer end firsindstyveaarig Sognepræst, en af S. Franciskus' ædlestes Sønner. Optaget som han er fra Morgen til silde Aften, har han kun ringe Tid til at pleje sin ulykkelige Kærlighed til Malerkunsten. Efter Aars Arbejde havde han fuldendt et næsten legemstort Jesu-Hjerte-Billede, som en Fagmand unægtelig vilde kritisere haardt. Men hvor elsker man ikke dette Billede og dets Mester, naar man hører, at den gamle Mand har klippet Lokker af sit eget Haar og deraf dannet alle de Pensler, han havde Brug for.

— Vi har haft god Tid til at anstille disse Betragtninger. Ingen har forstyrret os i vor Ensomhed, og Klosteret er som uddød. Et gammelt Swarzwalderrur understreger med sine Kvarterslag end mere Stilheden. Nu og da ringer en Klokke inde i Noviciatet eller ude paa Gangen. Det er Tegn til Andagt, Studier eller Rekreation. Et Øjeblik høres listende Trin gennem Korridoren; det er Novicerne, der gaar til Koret, alt mens de læser deres »Miserere« eller »De profundis.«

Saa bliver det igen stille.

Men hvorfor spille Tiden med at spekulere over, hvor mange Gange om Aaret det hullede Murstengulv mon bliver vadsket eller hvad den gamle skævhenede Spinet har spillet om i sine unge Dage, inden Strengene sprang, og den blev degraderet til Skrivebord?

Vi ser ud ad Vinduet, ud over de sandede Marker, hvor Vinguirlanderne hænger i Rad og Række mellem Morbærtræerne. — Ikke et Væsen er at se. Jo, dernede paa Markstien driver et Par Smaapiger nogle magre langbenede Faar paa Græs, og en fattig Morlille rokker afsted med det Antonius-Brød, Klosteret daglig skænker hende.

Skulde nogen ønske et mere imponerende Skue, kan han ogsaa blive tilfredsstillet. Dybe Slugter furer sig her og der gennem det bakkede Terrain og Smaahøjene bliver længere borte højere og støjlere for tilsidst at danne Udløbere fra de himmelstræbende Apenniner. Sceneriet er fuldendt vildt og mystisk nok til at illustrere de underlige Frasagn om, hvorlunde S. Franciskus ved overnaturlige

Kræfters Hjælp grundede vort Kloster, ja, tvang selve den lede Djævel til at bære Alterbordet, en mægtig Kampesten op langvejs fra. —

— Vore første spredte Indtryk har maaske ændret lidt i vor Opfattelse af italiensk Franciskanerliv, men vi skal jo ogsaa derhen, at de paamaalede Farver forsvinder, og Livet i S. Franciskus' Hus fremstiller sig som det, 'det er og altid har været: et Bodsliv i Offer og Selvfornægtelse.

Jeg haaber netop, at dette styrker os i vort Forsæt, saa vi heller i Dag end i Morgen beslutter os til i Tankerne at lade os indrullere blandt S. Franciskus' »små Lam«, thi først som Novicer vil vi ret kunne deltage i og forstaa Klosterlivets Goder og Fordringer.

Altsaa forbereder vi os til Iklædning.

(Fortsættes.)

Et gammelt, men særlig ubeføjet Angreb.

Hvor uretfærdige de Angreb ofte er, som den katholske Kirke og dens Lære stadig er Genstand for, det fremgaar bl. a. ogsaa af et Flyveskrift, som først i disse Dage er kommet undertegnede i Hænde, skønt det allerede er 3 Aar gammelt; men da det sikkert cirkulerer endnu, navnlig blandt Afholdsfolk, saa vil en Protest mod adskillige af dets vrangte Paastande næppe være forgæves. Dets Indhold er fremdeles aktuelt.

Flyveskriftets fuldstændige Titel er: »*Hvad Gud har sammenføjet!* af Sygehuslæge M. Hindhede, Skanderborg. Udgivet af Afholdssamfundets københavnske Kreds. København, 1903.«

Forfatteren gaar ud fra de Resultater, et Medlem af New Yorks Fængselselskab, R. L. Dugdale, er naaet til ved at skaffe Oplysninger om 709 Efterkommere af en Dranker ved Navn *Juke* gennem 6 Slægtled, og plaiderer saa for en Lettelse i Skilsmisellovgivningen, og for tvungent borgerligt Ægteskab. *Dugdale* har nemlig paavist, at 560

Personer af de 709 blev ulykkelige Mennesker (174 offentlige Fruentimmere, 18 Bordelejere, 77 Forbrydere, 206 Fattiglemmer og 85 Syfilikere, Epileptikere og Sindssyge) og har kostet Staten i direkte Udgift til Fattighjælp, Fængselsophold o. l. ca. 5. Mill. Kr.

Det er jo et talende Eksempel paa Alkoholens skrækkelige Ødelæggelser, og Hr. *Hindhede* er ligesom enhver anden berettiget til at søge efter Midler, der er egnede til at forhindre, at flere Slægtled efter hinanden kommer til at lide under nedarvet Fordærvelse.

Men Hr. *Hindhede* falder paa i dette Øjemed at foreslaa Opløsning af Drankernes Ægteskaber, og med det for Øje søger han ganske dristig at bortforklare den katholske Opfattelse af Jesu Ord: »Hvad Gud har sammenføjet, skal Mennesket ikke adskille« (Matt. 19, 6). Kristus vilde efter hans Mening ikke vide noget af Ægteskabets Uopløselighed. Disciplene skal altsaa have misforstaaet Jesu Ord, idet de sagde: »Naar det forholder sig saaledes med Hustruen (d. v. s. at man vanskelig kan skilles og slet ikke maa indgaa nyt Ægteskab, saa længe hun lever), da er det bedst ikke at gifte sig.« (V. 10). Men hvad spørger Hr. *Hindhede* efter Sammenhæng i Matt. 19? Han taler nu en Gang Skilsmisens Sag og paastaar, »at det vist aldrig faldt Kristus ind med en Tanke, at der skulde bruges en Præst til at sammenføje Mand og Kvinde. Det var noget,« fortsætter han, »som Katholikerne opfandt mange Hundrede Aar efter Jesu Død. Jesus mente sikkert, at det var en Sag mellem de to indhyrdes, og at det slet ikke kom Tredjemand ved« — med Undtagelse af Sygehuslæge *M. Hindhede* — glemmer han at tilføje; thi hvad kommer det saa netop *ham* ved, at troende Brudefolk ønsker at faa Præstens Velsignelse over deres Ægteskab? Men han ved ikke en Gang, at det netop efter den katholske Lære *ikke er Præsten*, der sammenføjer Mand og Kvinde, men selve Brudefolkene der giver hinanden Ja-Ordet, medens Præsten kun velsigner deres Forbund.

Lidt længere nede skriver *Hindhede*: »Hvad vi nu i denne Henseende lider under, er som bekendt Katholicisme. Da Paverne bemægtigede sig al Magt i Himlen og paa Jorden, tog de selvfølgelig ogsaa Ægteskabet ud af Guds Hænder

og sagde som saa: „Hvad Præsten har sammenføjet, kan intet Menneske adskille, det kan kun Paven i Rom.“ Det er interessant at se, hvor katholsk Menigmand endnu i vore Dage er her i Danmark. Det viser alle de Adresser mod den borgerlige Vielse, skønt en Mængde Præster med vor Kirkes første Mand, Biskop *Rørdam*, i Spidsen ønsker ogsaa her at komme bort fra de pavelige Traditioner Selvfølgelig er det let forstaaeligt, at denne pludselige Omforandring fra gammel Sæd og Skik kan støde Folk, og naar mange Præster ikke vil hjælpe til at udrede Begreberne, men maaske netop befinder sig helt vel ved at betragtes som Smaaguder, saa kan det vel se galt nok ud med her at komme tilbage til Oldkristendommen. — Denne Tilbagegang til et mere moralsk Syn paa Ægteskabet vil være en Betingelse for at komme bort fra disse fortvivlede Drankerægteskaber.«

Hertil et Par Bemærkninger:

1) Paverne har aldrig bemægtiget sig mere Magt i Himlen og paa Jorden, end som Kristi Ord til Petrus indeholder: »Dig vil jeg give Himmeriges Nøgler. Alt, hvad Du binder paa Jorden, skal ogsaa være bundet i Himlen, og alt, hvad Du løser paa Jorden, skal ogsaa være løst i Himlen . . . Vogt mine Lam! Vogt mine Faar!« med disse Ord overdages til Petrus og hans Efterfølgere virkelig en Magt saa stor, at man i Sandhed ikke behøver at give Paven endnu større Magt — som Hr. *Hindhede* gør, idet han paastaar, at Paven *kan* adskille, hvad Præsten (rettere: Gud) har sammenføjet. Det kan han jo netop ikke; hvad *Gud* har sammenføjet, det kan ikke en Gang Paven adskille. Ægteskabets Uopløselighed, dets første Grundpille, hviler ikke paa menneskelig, men paa *guddommelig* Lov, som staar *over* Paven ligesom de ti Guds Bud, som Paven heller ikke kan ophæve. — Hvis Hr. *Hindhede* havde Ret, — hvorfor var da Pave *Clemens VII.* ikke saa klog at opløse *Henrik VIII's* Ægteskab med *Katharina af Arragonien*, hvorved han kunde have bevaret England for den katholske Kirke? Saadan en Magt har derimod *Dr. Morten Luther* tilrevet sig, da han tillod *Filip af Hessen* at have to Koner og derved tilintetgjorde Ægteskabets anden Grundpille, dets Enhed.

2) At Hr. *Hindhede* kan heraabe sig paa en Mængde lutherske Præster med Biskop *Rørdam* i Spidsen, er vel næppe en Ære for d'Herrer. Det var iøvrigt ikke første Gang, at den danske Kirkes Primas aabnede en Sluse for Kristendommens Ødelæggelse. I Anledning af *Anton Jensen's* Kættersag udtalte han jo ogsaa i sin Tid i en Piece (»Evig Frelse og evig Fortabelse«), at Muligheden for Omvendelse efter Døden ikke var udelukket. At han ved Siden af denne Anskuelse giver al Slags Vækkelsesmøder og Omvendelsesprædikener sin Støtte, er naturligvis kun en af de mange Modsigelser, man støder paa i den protestantiske Lære og Praksis. Naar man nemlig kan omvende sig *efter* Døden, — til Trods for Kristi Ord: »Der kommer Natten, (Døden) hvor ingen kan virke« — hvad skal man saa bryde sig om Omvendelse i Livet, vil vel mange tænke.

3) Hr. *Hindhede* taler om »at komme tilbage til Oldkristendommen« — ved lettere Opløsning af Ægteskabet; men han kan dog aldrig bevise, at det i Oldkristendommen var tilladt Ægtefolkene at løbe fra hinanden efter Behag. Hvem der kender noget til Oldkirkens Ægteskabslovgivning, han ved, at den næsten i enhver Henseende var strængere end den, som nu gælder i den katholske Kirke.

4) Man maa virkelig le, naar Hr. *Hindhede* kalder Lettelsen af Skilsmissebelingelserne for »et mere moralsk Syn paa Ægteskabet.« En Statsmand som Hr. Præsident *Roosevelt* derimod har med de stærkeste Ord udtalt sig mod den Letsindighed, hvormed Ægtefolk skilles i Nordamerika. Og nylig skrev en Protestant, Prof. *Hilty*, (Switz) i sine »Neue Briefe« (S. 404 ff.) bl. a. følgende: »Ethvert Ægteskab bør indgaaes med Tanken paa et uopløseligt Forhold. Paa fraskiltes Ægteskaber hviler ingen Velsignelse, og i dette Punkt har den katholske Kirke Ret lige over for os Protestanter, ligesom ogsaa i det principielle Hovedpunkt, at den har bibeholdt Ægteskabets sakramentale Karakter. I denne Henseende vil Fremtidens protestantiske Kirke komme! til at forandre sine Anskuelser.« —

Og hvad er saa egentlig Resultatet af Hr. *Hindhedes* Løben Storm mod Ægteskabets Uopløselighed? I en Efterskrift siger han: »Selvfølgelig er det ikke min Mening, at Hustruen rask skal gribe til Skilsmisse; det er det aller-

sidste Middel.« Ja, netop dette er jo allerede Tilfældet baade hos troende Protestanter og navnlig hos Katholikerne, og selv om Skilsmisse ikke var det allersidste Middel, — tror Hr. *Hindhede* da virkelig, at en Dranker, der er skilt fra sin Kone, ikke vilde finde andre Kvinder, der lod sig bedaare af ham? Og vilde saa Drankerbørnene blive færre? Ja, de ægtefødte, maaske; men saa bliver der desto flere uægtefødte, og Elendigheden bliver værre!

Til sidst fremsætter Hr. *Hindhede* dog i Efterskriften en eneste god Tanke, idet han ikke uden bitter, men retfærdig Ironi skriver: »Allerbedst var det jo, om den unge Pige i Tide forstod Faren ved at gifte sig med den unge Mand, der smaadrikker, selv om det klæder ham nok saa godt og gør ham nok saa uimodstaaelig.«

Det er nu rigtig nok et godt Raad, men det bliver ikke fulgt, saa længe man ikke gør mere Alvor med Kristendommen i det hele taget. Hvis der var mere alvorlig Kristendom, saa kunde baade Ægteskabs- og Afholdsspørgsmaalet være langt mindre »brændende,« ja, snart betragtes som løst. Kun en Pige, som er alvorlig Kristen, vil kunne modstaa, naar Driften vaagner, og Lidenskaben drager; hun kan bevare den nødvendige Sindsro for at overveje, om hun vil finde varig Lykke ved Siden af en bestemt Mand. Hvor den kristelige Alvor derimod mangler, der er det Sanseligheden, der raader, og den *er* blind og *gør* blind, saa at hverken Fader eller Moder eller Præst vil kunne udrette noget.

Lige saadan med Afholdssagen. Den alvorlige Kristen kender det 5. Bud og dets omfattende Betydning med Hensyn til sit eget og andres Liv og Helbred: Du skal ikke slaa ihjel, hverken dig selv eller en anden, hverken med en Økse eller med Gift (Alkohol). En for sin Sag meget begejstret Afholdsmænd, jeg en Gang talte med, fremhævede uden videre Anledning fra min Side, at det, som mest formaar Afholdsmændene til at staa fast ved sit Løfte, til syvende og sidst dog er religiøse Bevæggrunde.

Men naar man nu, i Stedet for at fremme Kristendommen, med uforstaaende Iver bekæmper dens gamle Grundlærdomme, som Sygehuslæge *M. Hindhede* gør, og krænker Ægteskabets Hellighed endnu mere, end den allerede *er*

krænket i Protestantismen derved, at fuldstændig Skilsmisse og Indgaaelse af nyt Ægteskab, medens den anden Part endnu lever, er mulig — ja, saa kommer man kun fra Dynen i Halmen. —

Det er altsaa en daarlig Tjeneste, Hr. *Hindhede* ved sit Flyveblad har vist sin egen gode Sag, Afholdssagen; thi netop den Omstændighed, at den katholske Kirke i Nødstilfælde tilsteder Separation, men under stadig Opretholdelse af Ægteskabsbaandets Uopløselighed, altsaa med Forbud mod nyt Ægteskab, er Borgen for, at den ogsaa i *denne* Henseende er bedre stillet end de protestantiske Trossamfund, der ikke kan forbyde en Dranker at gifte sig igen, medens den første Hustru endnu lever.

I Stedet for at polemisere mod den katholske Kirke skulde Hr. *Hindhede* hellere have sat sig imod det i Protestantismen tilladelige nye Ægteskab efter Skilsmissen; derved kunde dog *noget* blive udrettet. Men han har blot gjort ondt værre og ikke bevist andet, end at han hverken kender den katholske Kirkes Lære eller dens Praksis.

P. G. *Schmiderer*.

Paven og Frankrig.')

Saa har den hl. Fader altsaa efter grundig Undersøgelse og moden Overvejelse tilkendegivet sin Holdning overfor de ny Forhold i Frankrig. De franske Blade har nu offentliggjort en d. 10. Aug. dateret *Encyklica*: »Gravissimi officii« til de franske Biskopper; den minder først om Biskoppernes Plenarforsamling, hvis Beslutninger den hl. Fader godkender. Den forbyder Oprettelsen af de saakaldte »Kultusforeninger,« derimod tillades forsøgsvis Oprettelse af kanoniske Foreninger, men ogsaa dette kun paa Betingelse af, at de kirkelige Rettigheder — særlig Retten til selve Kirkebygningerne — garanteres.

Encyklicaen tilbageviser dernæst de Angreb, som rettedes imod Paven, som om han skulde være en Modstander af Republiken, ligeledes Beskyldningen for, at han skulde

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

have været mindre imødekommende overfor Frankrig end overfor andre Lande. Naar Staten siger sig løs fra Kirken, hedder det ogsaa i Encyklicaen, saa handler den ganske vist uretfærdigt, men naar den blot lader de enkelte have deres Frihed og Bestemmelsesret, saa kan Kirken ogsaa godt staa paa egne Ben. Men Separationsloven i Frankrig er en ligefrem Undertrykkelses- og Forfølgelseslov. Ansvar for Følgerne heraf falder ene og alene paa dem, som af Had til Kirken har ladet det komme til det yderste.

Flere af de franske Biskopper har oplæst den pavelige Encyklica i deres Katedraler og formanet de troende til Lydlighed imod den hl. Fader og til endrægtigt Sammenhold under de tilstundende Kampe. At Situationen nemlig nu vil udvikle sig under Krigens Tegn, det er saa godt som uundgaaeligt. Længe havde man i spændt Forventning biet paa Pavens Afgørelse og Regeringen havde formodentlig allerede hengivet sig til Haabet om, at Paven ved svag Eftergiveness vilde muliggøre et lempeligt Kompromis med Biskopperne. Men nu lyder Parolen paa Krig. For den hl. Fader gaves der ingen anden Udvej; det drejede sig nemlig her ikke blot om Kirkens materielle Goder, men om dens uopgivelige aandelige Myndighed og guddommelige Rettigheder. Hvorledes Forholdene end udvikler sig, nu da Gejstligheden sandsynligvis straks vil blive berøvet al Gage og Pension, det faar Tiden vise, særlig naar Separationsloven den 11. December, Aarsdagen efter dens Vedtagelse, først for Alvor vil blive gennemført. Da vil det vise sig, hvad der duer og hvad der ikke duer, hvor mange der vil holde Stand og hvor mange ikke, og hvad de franske Katholiker er villige til at ofre for deres Overbevisning. Men selv om det skulde komme saa vidt, at Præster og Biskopper skulde blive kastet i Fængsel, saa vil Kirken dog stole paa Herrens Ord: »Jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.«

— — Imidlertid gaar Kirkeforfølgelsen allerede nu sin Gang med Inddragelser og Afhændelser af det røvede Kirkegods og Klostergods. Angaaende Salget af de inddragne Klostergodser gør sig dog — set fra et finansielt Standpunkt — næsten overalt den samme Skuffelse gældende. Karmelitterne af Saint Brieuç's store Ejendomme, som dæk-

ker et Fladerum af 11,000 Kvadratmetre, gav kun 52188 Frc. d. v. s. Halvdelen af deres Grundværdi. Franciskankerlosteret i den samme By skulde udstykkedes og sælges for 72,000 Frc.; men der fandtes ingen Køber. Omkostningerne beløb sig alligevel for dette ene Forsøgs Vedkommende til 22,755 Frc., hvoraf Auktionsholder Duez alene gjorde Fordring paa 20,349 Frc., trods det at Ministerpræsident Sarrien i sin fornylig udstedte Rundskrivelse alvorlig formaner til i Fremtiden at indskrænke Retsomkostningerne saa meget som mulig. Altsaa vil Franciskankernes Fordrivelse højst fylde Embedsmændenes Lommer, men ikke Arbejdernes Alderdomsunderstøttelses Kasse.

Ursulerindernes Ejendomme i Maiches (Doules), hvortil der var knyttet et større Pensionat, blev solgt for knap 40,000 Francs, da der kun meldte sig én Køber. Fra denne Sum maa man naturligvis igen trække 13,000 Frc. i Omkostninger.

Ved Auktionen over Salesianernes Godser i Nizza, som begyndte den 18. Juli og varede i fire Dage, kom det til gribende Scener. Auktionen fandt Sted i Patronatet *Sct. Peter*, det første, der var grundlagt af Don Bosco i Frankrig. Et Øjenvidne skriver herom i »*La Croix*«: »Det maatte gaa en til Hjerte at se Gaarden, Terrasserne og Søjlehallerne opfyldte af Bænke, Stole, Senge, Linned, Servanter, Skabe, Køkkenredskaber o. s. v., og midt i dette Virvar 100 Vajsenhushørn med deres Lærere ængstelig vente paa, om de efter Salget endnu vilde eje en Seng til at hvile paa eller Værktøj til at arbejde med. Taarerne kom forskellige af de omkringstaaende i Øjnene ved dette sørgelige Syn; og der hørtes kraftige Protestraab. Patronatet tæller 7 Værksteder. Da Auktionen var sluttet, kunde Ordenen tilbagekøbe (!) Trykkemaskinerne, Snedker- og Skræderværkstedet, Sygestuen, Refektoriets Borde, Sengetøjet og forskellige Møbler. Sakristiet, Bibliotheket, Servanterne, Køkkenredskaberne og Skolematerialeerne gik over til fremmede Hænder. Sidste Søndag bivaanede Børnene og et talrigt Publikum staaende Gudstjenesten i Kapellet, da kun Alteret var bleven tilbage. Præsten udtalte i sin Prædiken til Børnene: »Gud havde givet os alt og tillader ogsaa, at alt bliver taget fra os igen. Hans Navn være

priset. Vi vil fra i Dag af bede vort *Fader vor* endnu ivrigere. Giv os i Dag vort daglige Brød og med Brødet ogsaa Klæder og Værktøj for at kunne arbejde. »

Saaledes ser det nu til Dags ud i Frihedens og Lighedens Republik!

De tyske Katholikers 53. Generalforsamling

i *Essen* i Dagene fra 19. til 21. August forløb paa den sædvanlige smukke, opbyggelige Maade, som maa glæde alle deres Trosfæller hele Verden over og imponere alle udenforstaaende. Forsamlingen havde denne Gang Æren af to Kardinalers Nærværelse, nemlig *Kardinal Fischer* af Köln og *Kardinal Vanutelli*, som overbragte en særlig Hilsen fra den hl. Fader. — I den store Festsal, som kunde rumme ca. 12,000 Tilhørere, blev der holdt Taler over følgende Emner: *Gudstro, Aabenbaringstro og Videnskab* af Professor Dr. Einig fra Trier; *Kirken og det sociale Spørgsmaal* af Prof. Seiler (Feldkirch); *Katholikernes Opgave ved Løsningen af det sociale Spørgsmaal* af Deputeret Giesberts; *Katholiken i Forretningstilværelsen og det offentlige Liv* af Landgerichtsrat de Witt; *Bonifaciusforeninger og Caritas* af Grev v. Galen; *Bestrebelse for Folkeoplysningen* af Ridder v. Kralik (Wien); *det romerske Spørgsmaal* af Reichstagsabg. Oberlandesgerichtsrat Burlage-Oldenburg; *Kvindespørgsmaalet* af Seminarpræces Lausberg (Køln); *Opdragelse gennem Kunsten* af Universitetsprofessor Dr. Zahn (Strassburg) og forskellige andre aktuelle Emner.

Ligesom det imponerende Tog af 52,000 katholske Arbejdere, som paa Forsamlingens første Dag drog gennem Byens Gader, demonstrerede for Ordningen af det sociale Spørgsmaal i kristelig Aand, saaledes var ogsaa alle de enkelte Forsamlingers og Talers Maal dette samme: at medvirke til det offentlige og private Livs Gennemsyning af den kristelige Aand. Dette Maal vil sikkert ogsaa naaes, naar disse Forsamlingers enende og fornyende Kraft vedbliver at være i Tiltagende, saaledes som det har været Tilfældet i de senere Tider. Den største, bedst besøgte Forsamling havde hidindtil den 50. Jubilæumsforsamling været for et Par Aar siden i Köln, den talte 4000 Deltagere med Partoutkort, disses Antal var i Aar 5000, og den 12,000 Tilhørere

rummende Festsal, hvor de offentlige Møder holdtes i Aar, viste sig endda at være for lille.

Generalforsamlingen afsendte og modtog telegrafisk Hilsen til og fra baade Paven og Kejseren.

Den fjendtlig sindede Presses Kritik er i Aar meget spagfærdig, og man tilstaar paa den anden Side, at det vilde være en Umulighed at holde en lignende protestantisk Forsamling, hvor alle Folkeklasser slutter sig sammen i Enighed om de fælles højere Interesser. Enkelte Blade rider ganske vist de gamle Kæpheste og rykker frem med »Ultramontanisme«, »Præstehæredømme«, »Centrumsparade« og lignende. Andre Blade tilstaar derimod ærligt og oprigtigt, at de er imponerede af det storslaaede Skue i Essen. Saaledes skriver f. Eks. *Deutsche Tageszeitung*:

». . . De tyske Katholikers Generalforsamling i Essen forløb som tidligere Aar, saaledes ogsaa i Aar paa en saadan Maade, at vore katholske Medborgere kan være tilfredse dermed og stolte deraf. . . Vil man være retfærdig, og er man endnu i Stand til at dømme uhildet, saa maa man indrømme, at den begejstrede Stemning var *fuldstændig ægte og aldeles ikke kunstig frembragt*. I denne Stemning, i denne sammensluttende Enighed ligger Katholikforsamlingens egentlige Betydning. . . . Modstanderne taler om »Parade« og »Mønstring« og tror derved at kunne ned sætte Foretagendets Betydning. Hertil maa der dog bemærkes, at det allerede i og for sig er noget *stort og betydningsfuldt, naar en saadan Mønstring kan præsteres*. Men dertil kommer, at Deltagerne uden Tvivl *tager meget med sig hjem*: ny Begejstring, ny Kampiver, nyt Mod og nye Kræfter. Ens Stilling overfor Katholicismen kan være, som den være vil: et vil man ikke kunne bestride, at den nemlig *er en Magt, som man maa regne med* — en Magt, som er fast og kompakt, og som hverken kan undermineres eller rendes over Ende . . . Blandt Deltagerne i Katholikforsamlingen er der *højtdannede, lærde, betydelige Mænd*, som uomtvistelig maa regnes til de fremragende og bedste Aander blandt vort Folk. Enhver, som tænker nogenlunde retfærdigt og fordomsfrit, vil ikke kunne overse eller betvivle dette. *Dannelse og Katholicisme er ikke Modsætninger*. Det har dette Aars Katholikforsamling igen beviset. Det er en *en ynkkelig og beklagelig Vildledelse af den offentlige Mening*, naar man endnu taler om en saadan Modsætning.«

Og saa slutter Bladet med at paaskønne, at Katholikforsamlingen har afholdt sig fra al konfessionel Polemik; det haaber, at den kun har bidraget til den konfessionelle Fred.

Hvor glædeligt er det ikke selv af udenforstaaendes Mund at høre en saa anerkendende Udtalelse om de tyske

Katholiker. Man kan somme Tider selv af Katholiker høre en spydig Bemærkning om, at de tyske Katholiker bilder sig ind at være Kvintessensen af Catholicismen, og at de er mere pavelige end selve Paven o. s. fr., men naar selv deres Modstandere maa indrømme, at de er imponerede af deres uforlignelige Fasthed og Enighed, maa de saa ikke ogsaa afkræve vor Beundring og Agtelse? Gid blot de franske og italienske Katholiker besad om end kun en Brøkdel af denne Enighed og dette Sammenhold, da vilde man nu ikke være Vidne til de sørgelige Forhold i Frankrig og Italien. Ogsaa i dette sidstnævnte Land har jo Uenigheden særlig angaaende det sociale Spørgsmaals Løsning, Dannelsen af kristelig-socialt Folkeforeninger o. s. fr. modnet de bitreste Frugter, idet man mange Steder aabenbart erklærer ikke at ville rette sig efter Biskoppernes og den hl. Faders Anvisninger paa dette Punkt. Naar man hermed sammenligner de tyske Katholikers Holdning, da kan man ikke andet end indrømme, at den Opmærksomhed og den Ros, som den hl. Fader ved denne Anledning har ladet dem blive til Del, virkelig ogsaa er fuldt ud fortjent.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Tyskland.*) Biskoppen af Regensburg, Magr. *Ignatius v. Senestrey*, er den 17. August afgaaet ved Døden i en Alder af 88 Aar efter i næsten 50 Aar at have styret dette største af de bayerske Diocoser og vundet alles Kærlighed og Agtelse. Det sociale Spørgsmaal interesserede ham ganske særlig, og han søgte saa vidt muligt efter Evne at løse det efter de Anvisninger, som »Arbejderpaven« Leo XIII har givet i sine Rundskrivelser desangaaende. Domkirken i Regensburg, den smukkeste gothiske Kathedral i Bayern, er ogsaa ved hans Energi bleven fuldendt. *R. I. P.*

— Om de tyske Katholikers Generalforsamling se andet Steds i Bladet.

P »St. Johannes« afholder stor Aftenunderholdning og Bal (med velvillig Assistance af Theaterselskabet »Flora«) Lørdag d. 8. September Kl. 8 pr. i Festsalen, Haveselskabets Vej 3 (ved Frederiksberg Alle). Billetter, som giver Adgang mod Køb af et Program à 15 Øre, faas hos alle Medlemmerne.

Festkomitéen.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. September. 13. Søndag e. Pintse. De hh. Værne-
engle. — 3. M. Oktavdag. — 4. Ti. Oktavdag. — 5. O. Lau-
rentius Justinianus, Bekender og Biskop. — 6. To. Ovtavdag.
— 7. F. Oktavdag. — 8. L. Marie Fødsel (fejres følgende
Søndag).

Søndag den 9. September. 14 Søndag e. Pintse. Marie Fødsel.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl.10 Højm. med Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffensfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	med Præd.	Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{2}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{2}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. ds. læses Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen et kort Foredrag.

Første Fredag i Maaneden (den 7. Septbr.).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjerter; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjerter

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjerter Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Mariakongregationen for Mænd. Efter endt Sommerferie paa-begyndes Møderne atter Torsdag d. 6. September Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Jesu Hjerter Kirke. Søndag d. 9. Sept. Fælleskommunion.

Mariakongregationen for Ynglinge genoptager efter endt Sommerferie sine ugentlige Møder Mandag Aften den 3. September. Ynglinge, som ønsker Optagelse, bedes henvende sig til Kongregationens Præs. P. Sialm, Stenosgade.

Trykfej. I forrige Nr. S. 574 L. 20 f. n.: endda har maattet; læs: har maattet . . . ; L. 19 f. n. fremkommer; læs: forekommer; L. 5 f. n. som bortfalder. S. 575 L. 12 f. n.: udfrier, læs: udfries; L. 10 f. n.: det kan alle; læs: de kan atter; L. 9 f. n.: Komma bortfalder før og efter: dette Herredømme.

NB! Bopælsforandringer (Flytning fra Landet) bedes i Tide meldt paa Posthuset, hvor man flytter fra, og hvor man flytter hen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 36.

Søndagen den 9. September.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Legenden om den hellige Skygge. — Strejftog gennem Bladene. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Frankrig. New-York. Konstantinopel. — Bekendtgørelser. Omslag: Privat-Annoncer. —

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

Den Videnskab, som behersker den moderne lærde Verden, har med særlig Styrke kastet sig over Studiet af Naturen. Derved er der skænket os en Række værdifulde Opdagelser og muliggjort et hidtil uanet Herredømme over Naturkræfterne, som i stedse stigende Grad kommer Kulturen til Gode. Men idet man med saa stor Kraft har lagt sig efter Naturvidenskaben, har man ikke undgaaet Ensidighedens Fare. De store Opdagelser er steget til Hovedet, og man har ment ad denne Vej at kunne løse selve Livets vigtigste Problemer; derfor har man allerede paa Forhaand afvist al Hjælp udefra — ja, erklæret alt, hvad der ligger uden for de direkte praktiske Videnskaber, for det rene intet.

Men denne Ringeagt for den sande filosofiske Tænkning har endnu en langt dybere Grund; thi det oprindelige Brud skete allerede paa Humanismens Tid, hvor *Descartes*

Ord paa en slaaende Maade passer, at nemlig hine var de mest egnede til at dyrke Filosofien, der var mest ukendt med, hvad der hidtil var bleven lært i denne Videnskab. -- Derfor er det moderne Europas Historie som *Stone* siger: »Historien om en Revolution paa alle Menneskelivets Omraader; men frem for alt i Religionen, i Politiken i Kunsten og i Videnskaben — en Revolution, som har Rod i Fortiden, medens dens Grene overskygger os i det 20. Aarhundrede.«*)

For Videnskaben har dette Brud haft den alvorligste Betydning; thi »havde man arbejdet videre paa Videnskabens Bygning i Sammenhæng med det overleverede, ved særlig at fuldstændiggøre det allerede givne ved de nye lagttagelsers herlige Resultater, i Stedet for at berøve disse det nødvendige Grundlag, da var der banet Vej for en bedre Videnskab, end den vi besidder i vore Dage, en Videnskab, der havde forbundet den sande Spekulation med den saakaldte eksakte Retning.«**)

En af de mest iøjnefaldende Modsigelser, som den moderne Videnskabs Dyrkere gør sig skyldige i, er den bestandige Pukken paa *Frihed* — Frihed for Videnskaben, Frihed for Tanken. — Det modsigende ligger i, at de samme Tænkere, som opstiller denne Fordring, samtidig paa det bestemteste nægter Individets Frihed, idet de mer eller mindre hylder Determinismen. Vi har allerede set, hvorledes Kirken stiller sig over for den sande, alvorlige Videnskab, som den giver fuld Frihed til inden for sit Omraade at forske og systematisere, saa at den katholske Forsker besidder den samme Frihed i sit Laboratorium, som den moderne Vantro i sit. Katholiken har fra Kirkens Side Frihed til at undersøge og værdsætte alle opdukkende Hypoteser paa Tænkningens Omraade. Den eneste Forskel, som er til Stede, er den, at den katholske Forsker ikke tør dyrke sin Videnskab principløst. Det første og sidste, han spørger om, er den virkelige, objektive Sandhed: »Det eneste han ikke tør gøre, er at tænke, at af alle Hypoteser kan

*) *J. M. Stone*. a. St. 2.

***) *P. Grisar*. a. St. 311.

den ene være lige saa god som den anden, at Sandheden, fordi han søger den overalt, intet Steds findes.«*)

Professor *Fonsegrive* har kort og klart sammenstillet vore Modstanderes Anklage i følgende Ord: »Videnskaben er kun Videnskab, naar den er fri, medens Katholicismen først er Katholicisme, naar den bekender en bestemt Tros-lære. Videnskaben beror paa Friheden, Katholicismen paa Autoriteten. Videnskaben er den fri Forskning, Katholicismen fordrer ubetinget Lydighed over for de dogmatiske Afgørelser, tilligemed Fordømmelsen af den fri Forskning. Videnskaben er den fri Tanke, Katholicismen er derimod den slavebundne.«**)

Men en Frihed som den, man opstiller i Modsætning til Autoriteten i Katholicismen, eksisterer i Virkeligheden aldeles ikke for Videnskaben — ja, den vilde ophæve al Videnskab. Thi ogsaa i Videnskaben gælder Autoriteten, idet man trygt bygger paa det foreliggende Erfaringsgrundlag og Fremskridtet netop beror paa, at der bestandig bygges videre.

Endnu klarere fremtræder Meningsløsheden, naar vi nærmere undersøger Fordringen om Frihed for Tanken. Hvad forbinder man nemlig med Begrebet *Tankens Frihed*, som man med saa stor Færdighed slaar om sig med?

Sagen er i Almindelighed den, at man her, som paa saa mange andre Punkter, ikke har udformet Begrebet klart og anskueligt — vel af visse Grunde; thi hvad forstaaes ved en fri Tanke? Professor *Fonsegrive* besvarer Spørgsmaalet paa følgende fortræffelige Maade: »En fri Tanke er en Tanke, som endnu er i sin Vorden, som endnu vakler hid og did, fordi den er flydedne og ubestemt, fordi den netop mangler det, der ene giver den Ret til at høre Naynet 'Tanke,' nemlig dens egen indre Bestemmelse. Saa snart det drejer sig om Videnskab, hører Tankens Frihed op, som *Comte* meget rigtig bemærker. Den, der vilde paa-staa, at han frit har Lov at antage, at $2+2$ er ligesaa godt 5 som 4, eller at Trekantens Vinkelsum er 2 rette eller

*) *Fonsegrive G.*: Die Stellung der Katholiken gegenüber der Wissenschaft. Nach fr.nz. übersetzt von *J. Schieser*. Straszburg i E. 1904. II. Aufl, 30.

***) a. St. 8.

ogsaa noget andet, et saadant Menneske vilde man med Rette anse for en Dumrian eller en Nar. Den eneste Tanke, man kan kalde en fri Tanke, er den, som endnu ikke eksisterer, men som maaske vil komme til det.« *Fonsegrive* kommer da til den meget slaaende Slutning: »Fritænkeren er altsaa den, som ikke tænker!«^{*)} —

Nej, den principløse Frihed gives lige saa lidt for Videnskaben som for Katholicismen; thi begges Maal er Sandhedens Erkendelse, og Sandheden, der er Tankens Overensstemmelse med Virkeligheden, er i sig selv uforanderlig, i Videnskaben saa vel som i Katholicismen. —

Det mest paafaldende Karaktertræk ved det moderne Aandsliv er dets komplette Mangel paa Forstaaelse af alt overnaturligt. Dr. *Kralik* bemærker meget rigtigt, at her hænger Theologiens Sag paa det nøjeste sammen med Filosofiens; thi med Ringeagten for det overnaturlige paa Religionens Omraade gaar der Haand i Haand en om muligt endnu mere afgjort Ringeagt for Metafysiken paa rent filosofisk Omraade.

I sine Forelæsninger over Filosofiens Historie siden 1880, omtalte Professor *Høffding* ogsaa denne Ringeagt for Metafysiken. Selve Ordet har jo i lange Tider været bannlyst fra filosofiske Krese — dog er det nu atter ved at holde sit Indtog. Med sin Ironi bemærkede *Høffding*, at det havde været saaledes, at naar en Filosof enten ikke forstod noget i den andens Værk, eller Systemet var mod hans egne Anskuelse, saa afviste han det glat væk, idet han med en vis Ringeagt sagde: »Det er Metafysik!«

Men idet vi standser ved denne Ringeagt, saa staar vi over for Vildfarelsens oprindelige Kilde, og det er netop her, at Fornyelsen maa begynde, idet man efter at have løbet Linen ud atter vender tilbage og genoptager Spekulationen.

Dr. *Kralik* siger i denne Sammenhæng: »Det er, som jeg tror, en strategisk Grundsætning at vove Udfaldet der, hvor man har Overmagten. Det er muligt her; thi Katholicismens videnskabelige Styrke ligger deri, at den er uopløselig forbunden med to Aartusinders filosofiske Arbejde. Dersom *Sokrates*, *Plato* og *Aristoteles*, dersom Erkendelses-

*) a. St. 17.

videnskaben, dersom ‚philosophia perennis‘ har Ret, da er ogsaa Katholicismen allerede fra et rent logisk Standpunkt uangribelig.

Det var derfor karakteristisk, at Humanismen og Reformationen først har styrtet *Aristoteles* og den stringente Filosofi.

Men de første Kirkefædre er allerede gaaet den filosofiske Vej, og jeg tilstaar, at jeg ligeledes skylder den den fuldkomne Oplysning, ligesom jeg tror, at den moderne Intelligens ad denne Vej lettest vil naa den aabenbarede Sandheds Klippe.«*)

Vi er dog endnu langt fjernede fra denne lige Marsch mod Maalet, og Biskop *Eggers* Karakteristik af Tilstanden, som den er for Øjeblikket, er saare trællende:

»Den moderne lærde Verden har gjort en antikristelig Verdensanskuelse gældende i Videnskaben, en Verdensanskuelse, som nu gennem utallige Kanaler bliver tilført den saakaldte dannede Verden og til sidst de bredeste Lag. Alle Akademikerne, som ved Universitetet indsuger deres Læreres Aand, bliver senere i deres undertiden indflydelsesrige Stillinger Apostle for den nye Lære. Vantro Teorier, som *Darwins* Hypotese og *Strausz'* og Konsorters Opfattelse af Kristus osv. bliver spredt ud mellem Folk gennem en Mængde saakaldte populærvideenskabelige Bøger og Hefter, ligesom ogsaa Skønlitteraturen beherskes af denne Aand.« (S. 61)

»Det er en aabenbar Kendsgerning, at den antikristelige Videnskab har opnaaet det aandelige Herredømme i den moderne Verden, og at den udøver en uberegnelig Indflydelse paa Aandslivet. Hvorledes har den opnaaet denne Magt overfor Kirken, og hvorledes er denne sidste bleven fortrængt fra sin oprindelige Stilling? De Lærde falder ikke ned fra Himlen og kan ikke leve af Luften, de behøver en tilsvarende Dannelse, en sikret Eksistens, Tid og Midler for at kunne leve for Videnskaben. Kirken kunde en Gang gennem Ordnerne og Universiteterne uddanne og beskæftige Videnskabsmændene og saaledes pleje Videnskaberne med rige Frugter paa katholsk Grund. I Tidens Løb er den bleven fortrængt fra disse Planteskoler

*) Kulturstudien. 63.

af den verdslige Videnskab. Den antikristelige Videnskabs Forkæmpere har i stedse voksende Antal besteg Lærestolene, indtil Vantroen nu har erhvervet sig et Slags Monopol paa Universiteterne. Man kan paa Fingrene tælle de af Statsuniversiteternes Lærere, der er Tilhængere af den kristelige Verdensanskuelse, og de Lærde, der kun beskæftiger sig med deres egen Videnskab, udgør kun et meget beskedent Antal — de øvrige, der tælles i Hundreder, forkynder paa Kathederet og i deres Skrifter antikristelige Anskuelser. . . . Denne Skare af Universitetslærde, med deres Forelæsninger og Bøger, repræsenterer en uhyre Magt i Nutidens aandelige Liv, en Magt, der arbejder mod Kristendommen. Ved deres Fødder sidder Nationernes Ungdom, Fremtidens Læger, Jurister, Statsmænd, Professorer og Folkeførere. Disse kan de indpode deres Aand, der bliver antaget af de fleste af dem, baaret med ud i Livet, og saaledes udbredt i videre og videre Krese. . . . For Katholicismen er den akademiske Dannelse et af de brændende Spørgsmaal.«

Vi har set, at der ubestrideligt gaves en katholsk Videnskab i Fortiden. Og da Tilstanden for Øjeblikket tilsyneladende ser saa haabløs ud, spørger vi nu: Eksisterer den endnu? og hvad Udsigt vil den have i Fremtiden?

Paa det første Spørgsmaal bliver Svaret et ubetinget »Ja«. Thi ligesom Kirken i Middelalderen ved Oprettelsen af Skoler og Universiteter søgte at grundlægge og udsprede Kendskab til Videnskaberne, saaledes ogsaa i vore Dage. »Den nyeste Tids Bestræbelser for atter at grundlægge udprægede katholske Lærestalter i den hele Verden, i Amerika som i Europa, Lærestalter af enhver Art, fra Folkeskolen og til katholske Universiteter, der ikke alene skal tjene til Uddannelse af Præster men ogsaa af Lægfolk, er egnet til at vække Eftertanke. Der gives dog kun én Sandhed, kun én Videnskab, det synes ligegyldigt, hvorledes og af hvem den bliver plejet. Der maa dog stadig fremkomme det samme Resultat. Har den katholske Kirke roget at frygte af Sandheden og Videnskaben? Den er jo selv i Besiddelse af Sandheden og kan rolig betragte, hvorledes selv vantro og fjendtlig sindede Forskere tilsidst ved deres videnskabelige Arbejde med logisk Nødvendighed maa støde paa den samme Sandhed.«*)

*) Dr. Kralik a. St. 87.

Netop af denne Grund kan vi med Ro se Fremtiden i Møde. Og en af den moderne Vantroes betydeligste Ordførere har ogsaa indrømmet, at selv Positivismen ikke udelukker Muligheden af, at Vejen kan føre i den Retning, selv om man til det sidste stritter imod: »Tænkningens positive Metode er ikke nødvendigvis en Fornægtelse af det overnaturlige, den fører blot Spørgsmaalet tilbage til alle Tings Oprindelse. Dersom Universet har haft nogen Begyndelse, saa maa den have været overnaturlig i Følge selve Sagens Natur; thi Naturens Love kan ikke gøre Rede for deres egen Oprindelse.«*)

Kirkens Stilling til Videnskaben vil i det kommende Aarhundrede væsentlig være som hidtil, og vi kan ikke betegne dens Stilling og Væsen paa klarere Maade, end Dr. *Kralik* har gjort det i følgende Udvikling:

»Den Videnskab, som vi i Dag besidder og med Rette sætter saa højt, er en fuldstændig konkret Skat af Erfaringer, af Induktion og Deduktion, som Menneskene gennem stadigt konsekvent Arbejde har lagt til Rette for sig. Ligesom alle Roser i Verden gaar tilbage til en bestemt Urrose, saaledes gaar ogsaa al Videnskab tilbage til et Udspring. Al vor Videnskab gaar tilbage til *Grækerne*, og disse har hentet den direkte fra *Ægypten* eller *Babylon* . . . ; *Pythagoras* opfandt ikke selvstændigt en ny Videnskab; men han tog simpelt hen de gamle hierarkiske Præsteskabers Traditioner op, han plantede en lille Spire af Videnskabens gamle Træ paa græsk Jordbund. *Platons* Akademi og *Aristoteles'* Lyceum er organiske Udviklinger af denne Spire. Og derfra er igen arabiske, jødiske og kristne Akademier bleven befrugtede gennem hele Middelalderen, og herpaa er de europæiske Universiteter, som i vore Dage omfatter al Viden, grundlagte. Man tør aldrig forglemme, at alle videnskabelige Fremskridt beror paa dette organiske Arbejde og endnu bærer Sporet af urgammel Overlevering. Vore moderne, vantro Universiteter og Akademier tærer, uden at de aner det, paa den udødelige organiske Livskraft, der levendegør, besjæler og bevæger al Videnskab. Forskellen er kun den, at de vantro Forskere ikke ved og ikke vil vide, hvorfor de disekterer en Frø, foretager Udgravninger

*) *Stuart Mill*: Auguste Comte and Positivism. London 1865. 14.

og udruster Ekspeditioner, medens de andre, nemlig vi Katholiker, ved det.

»Derved kommer vi den katholske Videnskabs sande Begreb nærmere. Forskellen bestaar ikke deri, at vi Katholiker i tendentiøs Hensigt forfalsker Videnskaben og dens Metode, medens de andre uden Bihensigt kun beskæftiger sig med den rene Videnskab. Nej, Sagen er langt simple: Vi Katholiker har, som vi med uomstødelige historiske Beviser kan godtgøre, ikke opgivet den følgerigtige, videnskabelige Overlevering, vi har, hvad der er Hovedsagen, altid været os den bevidst og lægger ¹stedse den største Vægt derpaa . . . Vort Standpunkt er ikke et idealistisk, mystisk, men derimod det allermest realistiske; thi det er os om at gøre, at denne konkrete Verden, dens Kultur, dens Kunst og Sæder bestaar og skrider frem i Udvikling For os er Videnskaben ikke Forretning, ikke et Middel til Maalet; men heller ikke en unyttig Leg, men simpelthen et Livselement. Den europæiske Videnskab er fuldtud et Produkt af Katholicismen, og denne er den incarnerede Sandhed og Videnskab.«^{*)}

Det er selvfølgelig ikke Meningen, at vi overfor den moderne Videnskab skal foretage en tilbagegaaende Bevægelse — tvertimod Kirken er den mest fremskridtsvenlige; men den fordrer strengt, at det skal være virkelige Fremskridt, man foretager, og dens forsigtige Tilbageholdenhed er netop prisværdig, da Kirken derved formindsker Faren for at drive Udviklingen ind paa falske og ufrugtbare Baner.

Skolastikken, som nu atter træder frem, er derfor saa langt fra at modarbejde den moderne eksakte Forskning, at den tvertimod hilser den med Glæde og opfordrer Katholikerne til med Iver at dyrke de naturvidenskabelige Studier; men den fordrer til Gengæld Plads og Respekt for den sande Spekulation.

Jo rigere vor Naturerkendelse bliver, des større bliver Byggematerialet for den ægte Filosofi, for den ideale Verdensanskuelse, der som *Seidenberger* saa smukt siger: »ikke forkaster Virkeligheden, ej heller overser den, men meget mere uddyber den. — Fremtiden vil sikkert modne en ny Blomstringsperiode for Filosofien, hvor man paa Grundlag

^{*)} (a. St. 89 fig.)

af det alsidigt udforskede Naturrige og det fuldtud værdsatte Menneskeliv paa ny rejser Gudserkendelsens og Næstekærlighedens Helligdom.

Jeg ved ikke, om Tiden endnu er fjern, men lad os forestille os, at der i vore Dage traadte en *Pythagoras* frem — hvor langt bedre kunde han ikke nu begrunde sin Filosofi: thi hvilket Bevismateriale vilde Erfaringsvidenskabernes nu skænke hans System, nu, da vi med Mikroskopet kan finde geometriske Figurer og Talforhold selv i det mindste Støvkorn! Og hvor langt klarere og dybere fatter vi ikke nu Ordene i Visdommens Bog (11, 21.):

*„Omnia in mensura et numero et pondere disposuisti
„Du har ordnet alt efter Maal, Tal og Vægt.“*)

(Fortsættes.)

Legenden om den hellige Skygge

eller

At gøre det gode og gøre det godt.

(Efter det Franske).

At gøre det gode er Menneskets ypperste Middel til at hæve sig til sit Ideal: at ligne Gud og saaledes aabne sig Kilden til den sande Salighed; men man maa desuden gøre det godt, det vil sige, man maa ikke tænke paa sig selv, men paa Gud, for at *han* kan blive forherliget. Det er den Lære, følgende Legende foreholder os.

Der levede for lang Tid siden en Helgen saa god, at Englene steg ned fra Himlen for at se, hvorledes man paa Jorden kunde ligne Gud saa meget.

Men Helgenen vandrede roligt gennem Livet, og ligesom Stjernerne giver deres Lys, Blomsterne deres Duft, saaledes øvede han Dyden, uden selv at lægge Mærke dertil.

Hans Gerninger indeholdtes i disse to Ord: han gav, han tilgav. Hans Smil, hans Elskværdighed, hans Nædeladenhed og hans Barmhjertighed var Udtryk herfor til enhver Tid.

Englene sagde til Gud: »Herre! giv ham Undergøringernes Gave!«

*) *Seidenborger* a. St. 111,

Gud svarede: »Det være ham forundt; spørg ham, hvad han ønsker!«

Englene sagde til den hellige: »Vil du, at dine Hænder, naar de berører de syge, helbreder dem?«

»Nej,« sagde Helgenen, »jeg holder mere af at lade Gud gøre det alene.«

»Vil du da, at dit Ord omvender de Skyldige og fører de forvildede Sjæle tilbage?«

»Nej, det er Englenes Opgave, det tilkommer ikke en stakkels Skabning; jeg beder blot, jeg omvender ikke.«

»Vil du være et Mønster paa Taalmodighed og ved dine Dyders Glans forherlige Gud?«

»Nej,« svarede den hellige, »Menneskene vilde slutte sig til mig og forlade Gud. Gud har andre Midler, hvorved han kan blive forherliget.«

»Men hvad vil du da?« spurgte Englene.

Smilende svarede Helgenen: »Hvad kan jeg ville uden at takkes Gud? At Gud maa lade mig beholde sin Naade, bør det ikke være mig alt?«

Men Englene trængte ind paa ham: »Du maa bede om et Mirakel, eller vi giver dig et med Magt.«

»Nuvel!« sagde den hellige, »giv mig da, at jeg maa gøre meget godt uden selv at vide det!«

Englene holdt Raad; og efter fælles Beslutning løjede de det da saa, at hver Gang den helliges Skygge faldt bagved ham eller ved hans Side, saa at han ikke kunde se den, da helbredte den de syge, da dulmede den Snærterne og lindrede Sorgerne. Saaledes var den ydmyges beskedne Ønske sket Fyldest.

Naar Helgenen gik, og hans Skygge aftegnede sig bag ved ham eller ved Siden af ham, da grønnedes de tørre Enge, da blomstrede de visne Planter, da randt de udtørrede Bække paany; de smaa, blege Børn fik Roser paa Kinderne, og Mødrene Glædens Taarer.

Saaledes vandrede den hellige gennem Livet, og ligesom Stjernerne giver deres Lys og Blomsterne deres Duft, saaledes øvede han Dyden, uden selv at lægge Mærke dertil.

Folk agtede hans Beskedenhed og fulgte ham stille, uden at tale til ham om hans Undergerninger, indtil de lidt efter lidt ganske glemte hans Navn og kun kaldte ham »den hellige Skygge.«

(M. H.)

Strejftog gennem Bladene.

I *Kvindernes Blad* (Tillæg til *Nitt.*) for 15. Aug. læses:

»**Faderen efterlyses.** I Belgien har Kammeret vedtaget en Lov, der tillader, at Faderen til det uægte Barn efterlyses. Den belgiske Lov har tidligere holdt sig — i alt Fald i dette Punkt — til 'Code Napoleon.'«

Den belgiske Kvinderetsliga har i de sidste fire, fem Aar gennem Dr. jur., Frk. *Popelin* arbejdet for at faa en saadan Lov vedtaget. Nu endelig har det uden for Ægteskab fødte Barn faaet samme Ret som det ægtefødte, nemlig til at kende sin Fader.

Anderledes har man imidlertid i Belgien stillet sig over for uægte Børn, hvis Fader er en gift Mand, og som, mens han lever i lovligt Ægteskab, bliver Fader til et Barn uden for sit Ægteskab. Takket være de klerikales moralske Anskuelser kan nu en gift Mand i Belgien sætte lige saa mange Børn i Verden, som han har Lyst til uden for sit Ægteskab, uden at have mindste Forpligtelse til at støtte Moder eller Barn.« —

Det er mildest talt en stor Misforstaaelse, naar der her siges, at »takket være de klerikales moralske Anskuelser kan nu en gift Mand i Belgien sætte lige saa mange Børn i Verden, som han har Lyst til uden for sit Ægteskab, uden at have mindste Forpligtelse til at støtte Moder eller Barn.« — Den »klerikale« Moral er tværtimod i dette som i alle andre Punkter meget retfærdig og fordrer meget strengt af enhver — være sig gift eller ugift — Barnefader, at han tilfulde sørger for Moder og Barn. At man ifølge »Kvind. Blad« i sidstnævnte Tilfælde har sat sig imod en offentlig Efterlysning — det skyldes vel snarest en ikke saa helt uforstaaelig Hensyntagen over for den gifte Mands Ægteskabs-hustru og hendes Børn. For *ham* bliver selvfølgelig den omtalte moralske Forpligtelse derfor alligevel bestaaende.

Dannebrog gengiver fra »Wiener Ekstrablatt« en Beskrivelse af »**Sirios**« **Undergang** fra et Øjensvidnes Haand. Efter først at have beskrevet den almindelige Forvirring og Raadløshed, som endogsaa fik Mandskabet til ganske at lade Passagererne i Stikken, hedder det videre:

»Heldigvis var der dog ogsaa Mennesker, der viste Selvbeherskelse og Opofrelse i hine frygtelige Øjeblikke. Benediktinerpateren *Vonier* ilede saaledes i det kritiske Øjeblik, da Vandet allerede spillede om vore Knæ, fra den ene til den anden og uddelte Absolutionen. Vandet gik ham tilsidst til Halsen, men han holdt Korset i den løftede højre Haand og velsignede dem, der kæmpede med Døden. Han blev forøvrigt frelst paa en lille Baad.«

Noget lignende mener vi at have læst andetsteds ogsaa om de to Biskopper, som var ombord paa »Sirio«, og af hvilke den ene omkom i Bølgerne.

Fra Absalons Kloster? Fra Sorø skrives til *Berlingske Tidende*:

Paa Sorø Skoles Grund øst for den gamle Klosterkirke udgraves der i denne Tid til en ny Sportsplads. Under dette Arbejde er nogle Fundamenter fra Munketiden bleven afdækkede. Da de Bygninger, der har staaet paa disse Fundamenter, ikke findes optegnede paa noget af de eksisterende Kort, er det ikke ganske udelukket, at de fremdragne Fundamenter kan stamme fra den Klosterbygning, som Absalon opførte sammen med den Kirkebygning, der jo i Hovedsagen er bevaret til vore Dage. Det ser ud, som om der har været Ildsteder og maaske en Smedje indenfor de fremdragne Fundamenter. Der er nemlig fundet Aske, Trækul, Smedeskæl og Slagger. Var der ikke Grund til for Nationalmusæet at bekoste en yderligere Udgravning, saa man muligvis kunde faa fast Grund under Fødderne over for de fundne Bygningsrester?

Gammelt Segl. Om et andet Fund sammesteds (ved Sorø) skriver forskellige Blade:

Ved Arbejdet paa den ny Sportsplads øst for Akademiet i Sorø er fundet et Segl, som viser sig at hidrøre fra Pave *Johan* den 22., en af de Paver, der residerede i Avignon under det saakaldte Babyloniske Eksil (1309—76) og omfattende 7 forskellige Paver.

Johan den 22. regerede fra 1316—1335, og det vides, at han i 1333 har givet Sorø Kloster det Privilegium, at de Personer, der gav sig ind deri, maatte arve, naar Arve-

part derefter tilfaldt dem, dersom det ikke var Lehnsgods. Arven maatte da frit tilfalde Klosteret og beholdes af dette. Maaske er det dette Brev, hvis Segl man nu har fundet.

Det er af Bly, omtrent af Størrelse som en Tokrone, men lidt tykkere.

Paa den ene Side findes Pavens Navn, paa den anden Side St. Peters og St. Pauls Billeder.

Kvindens Arbejde. Den i Horsens bekendte Haandarbejdelærerinde Frøken *Anna Eriksen* har (nylig) faaet et af de store Arbejder afsat, som hun anvender Aar og Dag paa af sin private Tid. Det er en hedebosyet Alterdug, der har vundet megen Anerkendelse. Den var fremstillet paa Horsens-Udstillingen i Fjor og tog der første Præmie og Sølvmedaille — foruden megen »rosende Omtale« i Udstillingsreferaterne. Der blev i den store Husflidsafdeling kun ialt givet 3 Sølvmedailler.

Alterdugen er tegnet af en Kunstner; den er $5\frac{1}{2}$ Alen lang og bestaar af 15 hver 3 Kvarter høje Tunger. I hver Tunge er et Kors, og mellem Tungerne er indlagt et Hjul af Hedebosyning, i midterste Tunge er Jesu Navnetræk. Udenom er der syet en Hedeblonde, der er 15 Al. lang.

Enkelehnsbaronesse *Rosenørn Lehn* til Hvidkilde har købt dette dejlige Haandarbejde og skænket St. Josefs-søstrene denne Kirkeprydelse paa Grund af, at det i Aar er deres 50 Aars Jubilæum her i Landet; de vil anvende den fine Alterdug paa Højalteret i det nye katholske Kapel paa Strandvejen.

Frøken Eriksen er kendt for sine smukke Foreningsbannere. Hun har saaledes udført en haandbroderet Silkefane i Anledning af Horsens Haandværkerforenings Jubilæum og en lignende til Horsens Ungdomsforening. (»Kvindernes Blad.«)

Luk Kirkerne op! Under denne Overskrift bragte forleden »Randers Dagblad« (og for Resten ogsaa en Del andre Blade) følgende Artikel:

Den bekendte Kristianiaprest *Klaveness*, hvis mærkelige Prædikensamling »Evangeliet forkyndt for Nutiden« har vundet saa stor Udbredelse ogsaa i Danmark, udgiver

et Maanedsskrift »For Kirke og Kultur« i hvilket ogsaa mange Danske skriver.

En øjensynlig dansk Forfatter har nylig deri ogsaa berørt dette Emne. Reformationen var en Revolution, der som alle Revolutioner gik for vidt i visse Henseender. Kongen og Adelen bemægtigede sig Kirkens Ejendomme og afskedigede den katholske Gejstlighed. Og de protestantiske Præster ødelagde og fjernede med Politiets Hjælp de fleste Prydelser i Kirkerne og alle Altre undtagen det ene tilladelige. Mange af de plyndrede Kirker lukkedes og nedreves, og alle Vegne aflukkede man Kirkerne uden for Kirketiden, fordi der ingen Midler fandtes til at holde Opsyn i dem eller til at holde dem oplyst eller opvarmet. [Og fordi — det var og er vel den vigtigste Grund — Herren i Huset ikke mere var hjemme: Frelseren i Sakramentet var jaget ud].

I Ribe søgte man en Tid at bevare den gamle katholske Skik at holde Kirken aaben om Dagen; men man maatte opgive det, fordi det ubevogtede Kirkerum gjordes til Legeplads for Børnene og Tumleplads i Mørket for alskens Pak.

Forfatteren paaviser derefter, hvorledes vi nu i langt over 100 Aar har levet i »en sund Reaktion mod Reformationens Udskejelser«, idet vi bl. a. holder vore Kirker ordentlig i Stand, har restaureret mange af dem til deres gamle Skønhed og har skaffet Midler til Veje til ordentlig Kirkeopsyn og Opvarmning m. m.

Og Forfatteren mener nu, at vi bør gaa et Skridt videre ad denne Vej og opgive den aldeles meningsløse Skik at holde Kirkerne aflukkede udenfor Gudstjenesten. [Vil ikke nytte noget, saalænge man ikke genopretter den afbrudte Succession, saa at man atter kan faa gyldig Præstevieelse og gyldige Sakramenter.].

Han drager en Sammenligning mellem de protestantiske Egne og de katholske Dele af Holland, Tyskland og Østrig. Det religiøse Liv der har et langt mere tilforladeligt og naturligt Præg end hos Protestanterne. Den religiøse Trang lader sig jo ikke regulere efter Klokkeslet som et Kontorarbejde.

Den stadige Strøm af Andægtige, der glider gennem de katholske Kirker om Hverdage, har de protestantiske Lånde

intet Sidestykke til [af samme ovennævnte Grund!]. Og fordi Kirken saaledes til daglig søges af et stort Publikum, bliver der noget langt mere hjemmevant og hyggeligt over Søndagsgudstjenesten end i de protestantiske Egne, hvor Kirken har noget af »Stadsestuen«s kolde Hjemløshed over sig, medens Menigheden bevæger sig tvungent og genert, fordi den ikke er saa husvant i Kirken som Katholikerne.

Han opfordrer derfor stærkt Protestanterne (særlig med Henblik paa København) til at lukke Kirkerne op ogsaa om Hverdagene, da der jo er Midler og Kirkebe-
tjente nok til fornødent Tilsyn.

Sikkert maa man give Forfatteren Ret. Man spørger forgæves sig selv, hvorfor Kirkerne saa kontormæssig koldt holdes lukkede udenfor visse Timer? Jesus og hans Disciple lærte »daglig« i Templet. Hvorfor følger vor Kirke ikke hans Eksempel?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frankrig. Den oprindelig til den 14. September fastsatte anden Plenarforsamling af de franske Biskopper har allerede fundet Sted den 4. ds. 82 Biskopper var til Stede. Der blev afsendt Telegram til den hl. Fader, hvem man forsikrede om urokkelig Lydighed.

Den 26. og 27. Oktober vil der i Pergueux finde en Kongres Sted af katholske Jurister under den derværende Biskops og den royalistiske Senator *Lamorcelles* Forsæde; der vil da den juridiske Side af Separationslovens Følger blive drøftet.

Nogle Blade vil vide, at Udenrigsminister *Briand* fører Forhandlinger med forskellige franske Prælater i den Hensigt at fremkalde en Bevægelse hen imod et Skisma mellem den franske Gejstlighed og det i sin Høldning saa »uforsønlige« Vatikan. — Det vil vistnok være et forgæves Forsøg; tværtimod anses de franske Biskoppers Holdning for en Sejr for Vatikanet over de gallikanske Bestræbelser, da alle Biskopperne uden Undtagelse har tilkendegivet deres Underkastelse under Pavens Encyklica.

New-York. *Brooklyn* ved New-York har ifølge sidste Folketælling blandt sine Indbyggere 500,000 Katholiker. Disse har fornylig bestemt at ville bygge en større Domkirke paa »Crow Hill». Alene Grunden har kostet henved en Millioner (Kroner). De dygtigste og mest bekendte Arkitekter i Brooklyn har faaet det Hverv at udarbejde Planerne til den mægtige Domkirke, der skal være saa nøjagtig som mulig en Kopi af Kathedralen i Rouen, en af de smukkeste Kirker i Verden. De mægtige Summer, der udfordres til dette af alle med Interesse omfattede Foretagende, blev i ganske kort Tid samlet sammen i Brooklyn og deponeret i en større Bank.

P Sct. Johannes. Fredag den 14. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$, (Haveselskabets Vej 3): Foredrag af Hr. Johan Johnsen. Æmne: Ærkebiskop Absalons Grav i Sorø. Alle indbydes. Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. September. 14. Søndag e. Pintse. Marie Fødsel. — 10. M. Nicolaus af Tolentino, Bekender. — 11. Ti. Marie Navnefest. — 12. O. Oktavdag. — 13. To. Ovtavdag. — 14. F. Korssets Ophøjelse. — 15. L. Oktav af Marie Fødsel.
Søndag den 16. September. 15 Søndag e. Pintse. Marie syv Smerter.

St. Ansgars Kirke. Lørdag den 8. ds., Marie Fødsel, Kl. 8 $\frac{1}{4}$, højtidelig Prælatmesse i Anledning af Aarsdagen for Msgr. Johannes von Euchs Bispevielse (1892).

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — - 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{4}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 9. September i Jesu Hjerter Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 16. September i Jesu Hjerter Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 37.

Søndagen den 16. September.

1906.

INDHOLD: Skindød. — Katholske Missionærers Fortjenester paa Sprogforskningens Omraade. — Naadens Sejr. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Svendborg. Tyskland. Rom. Konstantinopel. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Skindød.

Den bekendte moralteologiske Forfatter, Pater *Noldin* S. J., gør i det sidste Hefte af »Zeitschrift für katholische Theologie« opmærksom paa noget, som kan være af stor Betydning ikke blot for Præster, men ogsaa for Læger, Sygeplejersker, Fødselshjælpersker og mange andre. Han skriver:

For kort Tid siden har P. *Ferreres* i det spanske Tidsskrift »Razon y Fé« offentliggjort en fysiologisk-theologisk Studie over Skindøden og den virkelige Død, som har vakt berettiget Opsigt og straks er bleven oversat paa flere andre Sprog. Ferreres anfører de Grunde, som taler for, at den virkelige Død ikke indtræder i det Øjeblik, hvor de almindelige Livsytringer i Hjærte og Lunge, altsaa Aandedrag og Hjerteslag ophører, og hvor man sædvanlig anser Mennesket for død — men først nogen Tid senere. Forud for den *virkelige* Død gaar en Skindød, som — alt efter Sygdommens Art og den døendes fysiske Tilstand — er af

kortere eller længere Varighed. Man maa tilstaa, at denne Anskuelse har faaet en høj Grad af Sandsynlighed for sig ved de Iagttagelser og Oplivningsforsøg, som forskellige Læger i Nutiden har foretaget. I sin »*Medicina pastoralis*« behandler *I. Antonelli* dette Emne meget indgaaende, og drager i Lighed med *P. Ferreres* vigtige Følgeslutninger deraf for Sjælesorgen. Dødfødte Børn kan saaledes endnu *flere Timer* efter Fødselen døbes betingelsesvis.*) Voksne, som er død en *pludselig Død*, kan man endnu *tre Timer* efter den tilsyneladende Død betingelsesvis meddele Absolutionen og den sidste Salvelses Sakramente; voksne, som er død en almindelig Død efter forudgaaende Sygdom og gradvis Afkræftelse, kan ligeledes betingelsesvis berettes en *Time* efter den tilsyneladende Død. Dersom nogen af de tilstedeværende skulde tage Anstød af, at man ogsaa meddeler de døde de hl. Sakramenter, saa maa man paa en fattelig Maade give dem Forklaring. —

Saa vidt *Pater Noldin* i ovennævnte Tidsskrift. Vi aftrykker det her i Ugebladet, fordi det som sagt kan være af Vigtighed for *alle*. Det hænder jo sommetider, at nogen dør mer eller mindre pludselig, og at den afdødes Slægtninge i deres Bedrøvelse klager og siger: »Naar vi dog blot havde vidst det et Par Timer før, saa at vi kunde have hentet en Præst, der i det mindste kunde have givet den syge Absolution og den sidste Salvelse!« — Det kan man altsaa ifølge ovenstaaende gøre *endnu efter »Døden«*, da der i de fleste Tilfælde er stor Sandsynlighed for, at den »Døde« i det mindste i de første Par Timer kun er skindød, og at den virkelige Død — *Sjælens* fuldstændige *Adskillelse* fra Legemet — endnu ikke er fuldbyrdet. Og saa længe kan Sakramenterne jo endnu virke, selv naar den syge eller »døde« er uden Bevidsthed, men i det mindste habituelt disponeret til at ville modtage de hl. Sakramenter.

*) Selv om nemlig hine skulde have Ret, som slutter sig til den smukke Antagelse, at Vorherre ogsaa nok giver ethvert udøbt døende Barn Lejlighed til i Dødens Øjeblik at modtage Aandedaaben — for Gud er det jo ikke umuligt at disponere ogsaa en Barnesjæl hertil og tilbyde den den hertil fornødne Naadehjælp — saa er vi dog forpligtede til i alle de Tilfælde, som falder indenfor vor Virkekreds, at anvende de Naademidler, som vor Frelser har betroet os og befaleet os at forvalte til Sjælens Frelse.

Katholske Missionærers Fortjenester paa Sprogforskningens Omraade.')

For ikke saa længe siden døde Ærkebiskoppen af Colombo (Ceylon), Msgr. *Melizan* i Toulouse paa en Rekreationsrejse her til Europa. Dette Dødsfald betyder et stort Tab ikke blot for Missionen, men ogsaa for Videnskaben, særlig for Sprogvidenskaben, og kan derfor være en passende Anledning til en Gang at mindes de katholske Missionærers Fortjenester paa Sprogforskningens Omraade.

Den nu afdøde Ærkebiskop *Melizan* betraadte i Aaret 1868 for første Gang Ceylons Jordbund for derpaa at indvie hele sit Liv til Missionsgerningen der paa Øen. Med Iver og Udholdenhed kastede han sig over Studiet af Landets Sprog, det Tamuliske, og opnaaede en saadan Færdighed deri og en saa stor Kendskab til den tamuliske Litteratur, at han kunde hjælpe med ved Udgivelsen af katholske Blade og Tidsskrifter samt videnskabelige Værker i Landets Sprog. Først var Msgr. *Melizan* Biskop i Dschafna, men blev senere, da Msgr. *Bonejan* døde, udnævnt til hans Efterfølger som Ærkebiskop af Colombo i Aaret 1892. Saavel *Melizan* som *Bonjean* hørte til den i Aaret 1816 af daværende Biskop *Mazenod* af Marseille grundlagte »Oblatkongregation af den ubesmittede Undfangelse«. Og netop et Blik paa denne endnu forholdsvis unge Kongregation (som allerede har udfoldet en udstrakt Virksomhed baade i Frankrig, England, Irland, Kanada, de forenede Stater, Afrika, Asien og Australien) viser os, i hvor vidt et Omfang baade Etnologien og Sprogforskningen fremmes netop ved Missionsvirksomheden.

Her bør fremfor alt Pater *Lacombe* nævnes, den ældste og mest fortjenstfulde Missionær i Kanada. Født 1827 i Provinsen Quebec, præsteviet 1849, drog han samme Aar til Diøceset St. Boniface (Winnipeg). Her viede han sig under Guds øjensynlige Bistand til Omvendelsen af Indianerne, særlig den store Cree-Stamme, og udgav en Grammatik og en Ordbog over deres Sprog. Pater *Lacombe* var ogsaa Grundlæggeren af Indianer- og Mestitser Reser-

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

verne i Britisk Amerika. Da Halvblodsindianerne i 1885 gjorde Opstand imod de hvide, da var det denne Missionær, der afholdt Rødhuderne fra at gøre fælles Sag med deres Halvbrødre og bevægede dem til at holde sig rolig i deres Reserver, indtil Opstanden var dæmpet. I det hele taget, kan det her med det samme bemærkes, er der ingen, hvem Indianerne skylder det mere end Missionærerne, at de overhovedet endnu eksisterer; thi de øvrige hvide, som er kommen i Berøring med Indianerne, har desværre altfor ofte vist en raa og umenneskelig Lyst til at gøre Jagt paa Indianerne som paa vilde Dyr; flere Stammer er allerede paa denne Maade næsten helt udryddet.

Foruden Pater *Lacombe* skrev ogsaa hans Ordensbroder, Pater *Legal*, senere Biskop af St. Albert, Afhandlinger i Cree-Indianernes Sprog. Han skrev særlig om Prærie-Indianerne, Pater *Morice* om Dene-Indianerne. Pater *Lejeune* konstruerede et fælles Skriftsprog, Chinook kaldet, for de forskellige Stammer i Britisk-Kolumbia; i 10 Aar er der allerede udkommet et Maanedsskrift i dette Sprog under Titlen »Komloops Wawa« (Nyheder fra Komloops). Samme Pater har ogsaa i Chinook-Sproget udgivet en Del af den hl. Skrift, flere Opbyggelses- og Undervisningsbøger for Indianerne. Pater *Petitot* skrev i Chippewayou-Loucheux- og Hareskinds-Indianernes Sprog samt paa Eskimosproget. Pater *Camper* har oversat en Del af den hellige Skrift paa Sautaux-Indianernes Sprog. Alt i alt: en hel Række af Fortjenester paa Sprogforskningens Omraade ved Oblat-Patrene, hvad der er saa meget mere anerkendelsesværdigt, som den Slags Arbejder jo ikke hører til Missionærernes Kaldspligter, men udføres ved Siden af deres egentlige Gerning. »Intel Land«, skrev i sin Tid *Apologetische Correspondenz*, »har været saa heldig i Løsningen af det vanskelige Indianerspørgsmaal som Kanada; Regeringens og Folkets Tak herfor tilkommer i første Række de katholske Missionærer«. — Ogsaa Videnskaben skylder dem Tak. Det har en af de største Sprogforskere, *Wilhelm v. Humbolt*, anerkendt, idet han taler om »det næsten til et helt Bibliothek tiltagne Antal af Grammatiker, Vokabularier og Ord-bøger, som er forfattede af Missionærer, tidligere næsten udelukkende katholske . . . « Og Pater *Dahlman S. J.*

skriver i sin »Sprachkunde«: »Det er interessant at se, hvorledes alle hine Mænd, som i den senere Tid beskæftiger sig med Sprogvidenskabens Historie, i de allerfleste Tilfælde ser sig foranledigede til først og fremmest at henvise til katholske Missionærers Værker. Ved deres Arbejde har de lagt Grunden til den kinesiske, amerikanske (indianske) og indiske Sprogforskning.«

For ikke længe siden har Oblat-Kongregationen udvidet sin Missionsvirksomhed til et nyt Arbejdsfelt, nemlig til Eskimoerne. Pater *Turquehill*, som hidtil var stationeret ved Nordkysten af Reindersøen (Athalaska,) har i Aar tiltraadt en Rejse til den circa 1000 engelske Mil nordligere beliggende Garrysø, for her at vinde en af de mægtigste Eskimohøvdinge, ved Navn *Nyrimayok*, for Kristendommen. Dersom den overordentlig besværlige Rejse skulde lykkes, saa vil der ikke alene være banet Vej for den største Eskimostammes Omvendelse, men Etymologien vil da ogsaa have sin Fordel deraf, man vil faa udvidet Kendskab til Polarkredsens Beboere.

I Aaret 1901 udkom i London et større Værk om Vest-Eskimoernes Sprog, forfattet af Jesuiterpateren *Franz Bornum*. I 8 Aar havde denne Alaskas Missionær arbejdet paa sin Grammatik, som nærmest er beregnet for Privatbrug. Efter sin Tilbagekomst til de forenede Stater blev han sat i Stand til at omarbejde sine værdifulde Optegnelser til et videnskabeligt hele, saa at det kunde offentliggøres.

Men for at komme tilbage til Oblatkongregationens Arbejdsfelt: foruden Britisk Nordamerika er særlig Øen Ceylon Skuepladsen for deres utrættelige Virksomhed; deres Mission paa denne Ø hører til den nyere Tids mest blomstrende Missioner. Ogsaa her har Missionærerne fyret virksomme paa Sprogforskningens Omraade, baade hvad Tamulernes Sprog angaar imod Nord og Singhalesernes i den sydlige Del. Saaledes oversatte for Eksempel Pater *Chounavel* den hl. Skrift paa *singhalesisk*, udgav en Kirkehistorie, en Grammatik, ja, endog en Avis paa samme Sprog. Pater *Jourdheuil* og Msgr. *Melizan* skrev i *Tamulsproget*. Alene Oblatkongregationens Missionærer har saaledes ydet værdifulde Bidrag paa Sprogforskningens Omraade og det i større Maalestok. »Sprog, hvis Lyde endnu aldrig

var bleven udtrykt skriftlig,« siger P. *Dahlman*, »Dialekter -- vildtvoksende og uigennemtrængelige som en Urskov, hvor endnu ingen Pioners Økse har sat Mærker — udfoldede i Løbet af faa Aar en rig Litteratur, ikke blot i Haandskrifter men ogsaa paa Tryk.«

Hvad Missionærene i denne Henseende har ydet ogsaa i Kina i de sidste 200 Aar, det kunde der skrives hele Bind om.

I *Korea* er udkommet et Leksikon, som er udarbejdet af den store Biskop og Bekender Msgr. *Riedel*; det er affattet paa koreansk, latin og fransk og er enestaaende i sit Slags. En Pater *Doucet* har udgivet en koreansk Grammatik.

Foruden de katholske Missionærer gives der kun meget faa Europæere, som kan tale dette Sprog, sandsynligvis det allersværeste af alle Sprog. Ogsaa hvad det *japanske* Sprog angaar, findes de bedste Bøger at stamme fra katholske Missionærer, som f. Eks. den berømte Grammatik af Pater *Balet*, en 1000 Sider stor japansk-fransk Ordbog af Pater *Lemorschell* og en fransk-japansk dito af Pater *Raguet*. Det er de udførligste Ordbøger af denne Slags, som findes i Japan.

I den senere Tid omgaaes man med den Tanke at grundlægge et videnskabeligt Tidsskrift, som skal udgives af Missionselskaberne, og hvori Missionærenes Arbejder paa Etymologiens, Kulturhistoriens og Sprogforskningens Omraade skal offentliggøres. Det vil blive et interessant og lærerigt Foretagende — et nyt Hædersblad i den katholske Kirkes Historie.

Naadens Sejr.

Kardinal *Frederik Boromão* beskriver udførlig en vildfarens Sjæls Historie: den tildrog sig i det 16 Aarhundrede og lyder saaledes:

Katharina Vanini var fra Siena uden dog i mindste Maade at være en Efterfølgerske af den store hl. Katharina af Siena. Hun hørte til en adelig Slægt, som det dog ved Krig og Uheld var gaaet tilbage for. Sjelden skøn og yndefuld blev hun af sin egen Moder forført til et letfærdigt Levned. Da hun senere begav sig fra Siena til Rom, vakte hun her stor Opsigt og snart ogsaa Forargelse. Her sad hun en Aften alene i sit Værelse og saa eftertænksomt op til et Billede af den hellige Magdalena, foran hvilket hun i Reglen havde en Lampe brændende; da forekom det hende pludselig, at der udstraalede et ualmindelig stærkt Lys fra Billedet. Om det nu var Lampen, der brændte klarere, eller det ellers var en eller anden naturlig Aarsag, der var Skyld i det usædvanlige Skær, hun blev dybt rystet og bevæget. Men hun havde kun i nogle Øjeblikke haft sin Opmærksomhed henvendt derpaa, da en prægtig Ekvipage rullede frem for Døren; den skulde afhente hende til et større Selskab. Tvungent fulgte hun Indbydelsen, men følte denne Gang saa stor Uvilje mod Fornøjelserne, at hun pint af Uro og Frygt snart vendte hjem. Grædende sad hun nogen Tid og overvejede, hvorledes hun skulde redde sig ud af alt det, der rev hende med sig. Paa én Gang overvældede de mørke Tanker hende saaledes, at hun stormede ned i Gaarden for der i sin Fortvivlelse at styrte sig i en dyb Brønd; to Gange gjorde hun et Forsøg, men hver Gang var der ligesom en usynlig Haand, der holdt hende fast. Endelig vendte hun tilbage til sit Værelse, udmattet af indre Kampe. Lidt efter lidt forlød Angsten og Frygten hende, og en dyb Søvn gjorde foreløbig Ende paa hendes kvalfulde Tilstand. Den næste Dag kastede hun sig med fornyet Letsind ud i Strømmen og blev endnu værre end før. Hun var ligefrem omsværmet; for hendes Skyld forødte de unge Mennesker Formuer, og det kom endog til blodige Dueller; da Pave Gregor XIII fik Kendskab om alt dette, forviste han Aarsagen til disse Udskejelser fra Staden. Nu tog Katharina tilbage til Siena, hvor hun snart efter faldt i en farlig Sygdom. En Præst af Camaldulenser-Ordenen blev tilkaldt for at forberede hende til Døden. Hovedrystende betragtede han de overdaadige Draperier, Tapeter og anden upassende Luksus, der smykkede den

Syges Værelse. »Hvor Djævelen er til Huse, der kan Kristus ikke komme,« sagde han og bortfjernede sig igen. Døt gjorde et dybt Indtryk paa den Syge; ufortøvet lod hun alle utidige Prydelser bortfjerne; derefter aflagde hun et fuldstændigt og angerfuldt Skriftemaal og var alvorlig besluttet paa at forsone sig med Gud. Hun blev atter rask, dog ikke i Ordets fuldeste Betydning, thi hun faldt snart tilbage til de gamle lastefulde Vaner. Saaledes hengik nogle Maaneder. Da hun paa den hl. Magdalenas Fest kom ind i en Kirke, hvor der netop blev holdt en Tale, der ligesom viste hen til og var som rettet til hende, følte hun sig saa smertelig bevæget, at hun brød ud i en Strøm af Taarer i alles Paasyn; hun hastede hjem, tog en Saks og klippede uden Skaansel sit Haar af, der saa længe havde været Aarsagen til hendes Forfængelighed, hun solgte sine prægtige Klæder og Smykker, uddelte Pengene blandt de fattige, klædte sig i en tarvelig og fattig Dragt og begyndte saa i sit 24. Aar det strenge og bodfærdige Liv, som hun fortsatte, til hun døde i 40. Aars Alderen. Udførte hun end mange og svære Bodsøvelser, bragte hun end store Ofre, saa var den himmelske Trøst, hun blev opfyldt af, ogsaa stor; baade i Livet og efter Døden blev hun forherliget ved overordentlige Tegn, som Kardinal F. Boromão stadfæster som Øjenvidne.

Hvor underfulde er ikke Herrens Gerninger! Hvor underfulde er ikke hans Naades Virkninger! Mangen en Dag kæmper den frembrydende Sol med Taagen; det kan man bedst iagttage, naar man staar hævet over Taagen. Snart har Solen Magten og bryder gennem Taagen, snart er Solen fordunklet af Taagen. Bliver Solen Herre, eller skal Taagen hæmme Solen i at udøve dens velsignende Indflydelse paa Naturen? Endelig efter lang Kamp er Solen Herre — Taagen er svunden! Som Solen kæmpede med Taagen, saaledes synes Naaden at kæmpe med det Onde. Afgørelsen lader ofte vente paa sig! Hvor faderligt tog Gud sig ikke af denne stakkels forvildede Sjæl ved ydre og indre Naadesbevisninger, hvor længe kæmpede ikke Synden med Naaden, til det endelig kom til en glimrende Sejr! Hvor streng en Bod øvede Katharina ikke efter det løsaftige Levned! Tilvisse har hun i sit 16aarige Bodsliv haft mange

Fristelser at bekæmpe — men hun holdt ud og indgik sejrrig til Livet.

Lad os aldrig kaste Sten paa de ulykkelige faldne; hvo ved, om der ikke blandt disse Lastens Sønner og Døtre findes et Udvælgelses Kar, som en Dag vil overstraale os i Glans og Hellighed. Lad os hellere bede for disse Stakler, lad os anbefale dem til hende, som Kirken kalder *Syndernes Tilflugt*, og som ikke støder nogen bort fra sit Moderhjærte, men optager alle med Glæde for at føre dem til sin guddommelige Søn.

(Fra Tysk ved M. H.)

Forskelligt.

Mangel paa Interesse for Litteratur og Kunst beskyldes Pave Pius X. for i forskellige udenlandske Blade, som ogsaa har fundet Eftersnakkere herhjemme. Sandheden er imidlertid den, at den unge Sarto altid har udmærket sig i de klassiske Studier og altid blev rost for sin fuldendte Stil. Som Kapellan plejede han livlig Korrespondance med fremragende Litterater, og selv har han tidligere produceret sig som poetisk Forfatter, men med Undtagelse af hvad Venner har offentliggjort, holder Paven i sin Beskedenhed disse Ting gemt. I sit Privathibliothek ejer den hl. Fader alt det bedste og mest fremragende af klassisk og italiensk Litteratur, og supplerer det endnu stadig. Pius X. giver ganske vist ikke saa store Summer ud til Kunstværker som Leo XIII., men har dog ogsaa gentagne Gange vist sig som en Befordrer af Kunsten, hvilket Professor Seitz endnu for nylig har fremhævet. Pavens kunstneriske Smag var det, som fik ham til at afskaffe Beklædningen af St. Peterskirkenes Søjler med Tæpper og Drapperier — en Skik, som havde indsneget sig i Rom, og hvorved man vilde forhøje Festligheden i Kirkerne, men hvormed man ofte snarere forstyrrede Arkitekturens Helhedsindtryk; under den eucharistiske Kongres i Venedig foranledigede Paven en kirkelig Kunststilling; Kirke- og Katakombeforskningen

i Rom nyder hans fulde Interesse; det vatikanske Pina-
kothek har han skaffet bedre og lysere Lokaler; han har
begyndt et Felttog imod de mindre ædle og værdifulde
Kunstværker i italienske Kirker; hans Forkærlighed for
god Kirkemusik er bekendt, Komponisten *Perosi* nyder hans
særlige Bevaagenhed, og selv spiller den hl. Fader baade
Harmonium og Klaver — og Musik bør dog ogsaa regnes
med til Kunst.

Brudeudstyr til ubemidlede. Blandt de mange
Velgørenheds-Institutioner, som den kristelige Kærlighed
afføder, findes der mange Steder i Italien ogsaa Foreninger,
som sørger for Bryllupsudstyr til ubemidlede unge Piger
for saaledes at bevare dem fra Farer og fra Fristelsen til løse
Forbindelser og hjælpe dem ind i Ægteskabets Havn. Ingen
Steder findes der dog saa mange af den Slags Foreninger,
som i selve Rom, hvor man altid har forstaaet Betydningen
og Nytten af disse Institutioner. Baade blandt Paver og
Kardinaler, Fyrster og Adelsmænd, Jurister og Forretnings-
folk har der altid været mange, som testamenterede større
eller mindre Summer til dette Øjemed. For circa 100 Aar
tilbage uddeltes der i Rom aarlig 300,000 Francs (60,000
scudi) i 1500 Portioner à 200 Francs (40 scudi.) Denne
Medgift paa 200 Fracs. blev udbetalt til de unge Piger enten
paa deres Bryllupsdag — eller om de hellere vilde — ved
deres Indtrædelse i et Kloster. For at undgaa, at andre
end *værdigt* trængende skulde faa Del i disse Medgifter,
sattes de unge Piger saa at sige paa Prøve i tre Aar, dvs.
man holdt Øje med deres Livsvandel, hvilket efter sigende
i mange Tilfælde havde en gavnlig Indflydelse. Endnu
den Dag i Dag bestaar flere saadanne Velgørenhedsfore-
ninger i Rom med samme Formaal, og skønt Kirken jo i
de senere Tider er bleven berøvet mange af sine Hjælpe-
kilder, uddeles der dog endnu henved 1200 Portioner (=
240,000 Francs) aarlig til unge Piger som Medgift eller
Hjælp til Udstyr.

Franske Forhold. Statistiken godtgør, at fra den
Gang af, at Statsskolerne uden Gud og Religion blev ind-
ført i Frankrig (i Firserne) er der forefaldet et uhyggeligt

stort Antal af Selvmord blandt Børn. Antallet af den Slags Selvmord er nemlig siden da bleven 6 Gange større end tidligere og mindreaarige Forbryderes Antal er bleven 7 Gange større.

Et fransk Blad har iflg. »Sæd og Høst« gengivet en Tale, som en 12. Aars Pige for nogen Tid siden oplæste ved en Kammerats Begravelse. Den lød: »Alle dine dybt-sørgende Kammerater har nu forsamlet sig om din Grav for at sige dig et sidste Levvel. Det uendelige Intet, som gik forud for din Fødsel, har nu igen udstrakt sig over dig. Saaledes vil det ogsaa gaa os og alle, som vi har kær. Du har i dit korte Liv kun kendt liden Glæde og Lykke. Din Skæbne vil blive lettet for dig ved den Tanke, [Kan man dog endnu tænke, naar man er *intet*?!] at Livet byder os mere Bitterhed end Nydelse i vort saa grusomme og saa ufuldkomne Samfund. Denne Død eller snarere dette formentlige Væsen, som byder over den, og som saa tidlig og saa brutalt har bortrevet dig fra din Familje og fra os, kan kun være et meget ondt og meget ubevidst [og dog ondt!!] Væsen. Det rammer de uskyldige og lader kun for ofte de skyldige have Sundhed, Ære og Formue. Dig har det bragt Smerter. Det har gjort dig til Offer for et Samfund, som stadig bekæmper social Samfølelse. Det har ogsaa villet, at Du skulde dø i dit 12te Aar. Denne himmelske Uretfærdighed kan man i Sandhed ikke undskylde. Sov i Fred, min kære Esther, dine Kammerater, din Lærerinde, din Familje vil aldrig glemme dig. Levvel.«

Selvfølgelig er denne gudsbespottelige Tale ikke skrevet af Barnet selv, men af en af dets samvittighedsløse Lærere eller Lærerinder, som ikke nøjes med at opdrage Børnene »uden Gud og Religion«, men som endogsaa gør deres bedste for ligefrem at saa Had til Gud i Børnenes Hjerter. Desværre lykkes dette dem altfor godt i mange Tilfælde; men Følgen heraf viser bl. a. ogsaa ovennævnte Statistik.

Lidt engelsk Statistik. Det store liberale Organ i London *Daily Telegraph* bragte forleden en omfattende Oversigt over det religiøse Liv og de forskellige Bekendelsesers Udsigter i London. Først eftervises der, at de kirkebesøgendes Antal i Almindelighed aftager i London, idet der i 1886 var 1,167,312 kirkebesøgende gennemsnitlig paa

én Søndag, medens der i 1902 kun var 1,003,361, skønt Londons Befolkning i samme Tid var stegen fra 4,190,000 til 4,580,000; derpaa fortsætter Bladet: »Det er en af de ejendommeligste Egenskaber ved den katholske Kirke, at den alene blandt alle Bekendelser har opdaget Hemmeligheden, hvorved den kan knytte til sig som med uopløselige Baand baade Mænd og Kvinder, Folk af enhver Stand og Stilling og af ethvert Dannelsesstrin. Troslivet blandt Katholikerne særlig i London opviser store Fremskridt. Af de 200,000 Katholiker gaar i Fastetiden 130,000 til Sakramenterne, og Kirkebesøget er saa stærkt, at der alene i Westminsterkatedralen hver Søndag indfinder sig 5000 for at hivaane Messerne. Og af disse Kirkebesøgende er næsten Halvdelen (47⁰/₁₀) Mænd.«

Naar man ellers saa til maa høre det gamle Omkvæd om »**Oplysningens lave Standpunkt i katholske Lande**«, saa er det helt vederkvægende en Gang til Afveksling at læse en saa fordomsfri og selvstændig Bedømmelse af det katholske Land Bayern, som den, der forleden fandtes i et Rejsebrev til *Nitt.* fra Nürnberg. Denne By er for Øjeblikket Sædet for den bayerske Landsudstilling, hvormed Bayerns 100 Aars Jubilæum som Kongerige fejres. I Rejsebrevet læses bl. a. følgende:

»Bayrernes Kultur er jo af gammel Dato, deres Kunst og Industri har længe staaet højt, og de har fulgt godt med i Udviklingen; paa ikke faa Omraader indtager de stadig en Førerstilling; allerede efter det første Besøg paa Udstillingen indrømmede man ved sig selv, at Bayrerne er ligesaa dygtige og driftige, som de er gemyllige og elskværdige.

Udstillingens Hovedbygning rummer Haandværk og Industri, og ved den nøjere Undersøgelse maa man undres over, at saa mangfoldige til Dels vidt forskellige Industriegrene er saa højt udviklede i et Land med kun c. 6. Mill. Indbyggere. Kunsten øver en stærk Indflydelse paa en stor Del af Haandværket og Industrien. I Haandværksafdelingen ses saaledes et mægtigt Arbejde: en stor kunstsmedet Jærngitterport; den er meget smuk og udmærket forarbejdet; saadant Arbejde ses ellers kun i Beslagene paa

ældgamle Kister og lignende; det maa være et rigt og kunstelskende Folk, hos hvilket den Slags Haandværk vedblivende trives. I det hele taget udmærker de haandforarbejdede Genstande sig gennemgaaende ved det propre, solide Arbejde, og de vidner om en udmærket Uddannelse hos Haandværkets Udøvere.

I Industriafdelingen søger man forgæves efter det, man kalder Nürnbergerkram, og hvorved man især tænker paa Galanterivarer og Legetøj, som hører til Kategorien »billig aber schlecht«; man finder derimod mange, overordentlig smukt formede Kunstgenstande, navnlig i støbte Tin- og Malmarbejder, f. Eks. Skrivetøjer, Lysestager, Askebægere og lign. Ligeledes ser man Glassager, som hvad Form, Farve og Arbejdets Teknik angaar nærmer sig til de fineste franske og bøhmiske Glasvarer. Af Porcelain ser man intet, der gør stærkt Indtryk paa en Dansker, men derimod findes der adskillige smukke og ejendommelige Fajanceovne, som viser en keramisk Teknik, fuldkommen saa god, som man har set den andre Steder

Foruden de omtalte, stærkt kunstpaavirkede Industriegrene staaar mange andre Fabrikationer paa et højt Trin i Bayern«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Søndag den 9. ds. afrejste Hs. biskopelige Højærværdighed Msgr. *Johannes von Euch* til Tyskland for i Ems at gennemgaa en Kur for sin Halslidelse.

— Immaculatakirken paa Strandvejen har nu faaet sine to Sidealtre, et Jesu Hjerter-Altar og et Maria-Altar. De er begge udført i Coblenz af den danske Konvertit, Billedskærer *Stefan Cohen*, i samme enkle men smagfulde Stil som Højalteret, der er fra Münster. Samtidig er ogsaa til højre for Kommunionbænken under Krusifikset anbragt et meget smukt Miniaturalter for den hellige Josef, der virker meget dekorativt; det er holdt i samme Stil som Prædikestolen.

I Anledning af en Notits i forrige Nr. om en smuk Alterdug, som i Følge »Kvindernes Blad« skulde være skænket Immaculatakirken af Enkebaronesse *Rosenørn-Lehn*, har man anmodet Redaktionen om at berigtige denne Meddelelse: den smukke Gave er ikke fra Enkelehnsbaronessen alene, men fra hende i Forening med de tvende Døtre:

Grevinde *Ahlefeldt-Laurwig-Lehn* og Baronesse *P. Rosenørn-Lehn*.

— (P. S.) Præsten ved Immaculatakirken, højærv. Hr. Pastor *Desnos*, kunde den 13. ds. fejre et Jubilæum, idet det nemlig den Dag var 25 Aar, siden han kom her til Danmark. Pastoren hænger med stor Kærlighed ved sit ny Fædreland og ved de mange Venner, som han har vundet ved sin Elskværdighed. Maatte han endnu længe kunne virke iblandt os!

Svendborg. I Gaar, den hellige Jomfrus Fødselsdag, toges St. Knuds Kirke atter i Brug, efter at den i Løbet af Sommeren er bleven istandsat, malet og dekoreret under Ledelse og efter Tegning af den københavnske Arkitekt Hr. *Jens Ingwersen*, som i høj Grad har vidst at udnytte de forhaandenværende Forhold og frembringe en smuk og harmonisk Totalvirkning. Kirken er holdt i lyse, lette Farver, Motiverne til Dekorationen, saavel i Loft som i Frise og paa Allervæggene er ægte katholske, og den smukke Korbue med Mosaikmønster paa Guldgrund fremhæver paa en værdig Maade Kirkens dejlige, gamle Altertavle.

Maler- og Dekorationsarbejdet er udført af d'Hr. *Bang* og *Voss* fra Svendborg; det er en Glæde at se, med hvor stor Intelligens og Dyglighed de har løst deres Opgave og derved i væsentlig Grad bidraget til det smukke Resultat, der er opnaaet.

Gudstjenesten fejredes i Anledning af Festen med en latinsk Sangmesse og sakramental Velsignelse.

Den højtidelige Stemning forøgedes ved Korets smukke og udmærket indøvede Sang.

Hammerfest. Den tyske Kejser har under sit Ophold ved Norges Kyst i Sommer ogsaa besøgt Hammerfest og betænkt St. Elisabeths-Søstrenes Hospital dersteds med en Gave paa 200 Kroner.

Tyskland. Kardinalfyrstbiskop *Kopp* i Breslau er af den tyske Kejser bleven forlenet med den sorte Ørns Orden, en Udmærkelse, som ellers kun tildeles de højeste fyrstelige Personer, og som ingen luthersk Superintendent endnu har opnaaet. I den Anledning skriver »Nat. Ztg.«: »Kardinal *Kopp* i Breslau er saa godt som pavelig Nuntius for det tyske Rige. Fyrstbiskop *Kopp* varetager sin Kirkes Interesser paa en udmærket Maade, og at han gaar fuldstændig op i dette sit Hverv, uden dog et eneste Øjeblik at miste den tyske Kejsers Tillid, det er et klart Bevis for denne Kirkefyrstes glimrende diplomatiske Begavelse. — Her ligger rigtignok en Sammenligning nær imellem det katholske Frankrigs Regering og den protestantiske tyske Kejser! —

Omtrent samtidig har ogsaa den østrigske Kejser tildelt Kardinal Kopp den højeste Fortjenstorden, som han raader over, nemlig Storkorset af St. Stefansordenen, som blev indstiftet i Aaret 1764 af Kejserinde *Maria Therese*.

Rom. Jesuiterordenen kan nu lykønskes til deres ny »General.« De, fra alle »Provinser« i de forskellige Lande, i Rom forsamlede 78 Patres har valgt Pater *Franz Wernz* til afdøde Pater Martins Efterfølger. Pater Wernz er Tysker, født 4. December 1842 i Rottweil, Würtemberg, men har i de senere Aar opholdt sig i Rom, hvor han har været ansat som Professor i Kirkeret ved Jesuiternes Universitet — det gregorianske Universitet.

Af de 24 Generaler, som Jesuiterordenen hidtil har haft, var de fleste Italienerne eller Spaniere, henholdsvis 11 og 5, og kun enkelte af andre Nationer, som for Eksempel 1 Tysker, 1 Tschecker, 1 Hollænder og 1 Schweizer.

Padua. *Kath. Studentehjem.* Den 1. Oktober 1906 skal der i Universitetsbyen Padua aabnes et Hjem for katolske Studenter. I dette Øjemed har der dannet sig et Actie Selskab »*Francesco Petrarca*« med en Grundkapital paa foreløbig 100,000 Lire. Om Selskabets Bestræbelser giver Programmet følgende Oplysninger: »Da det vil falde svært i Italien at grundlægge en katolsk Højskole, og da det paa den anden Side er af største Vigtighed, at de unge Studenter, som lever ljernt fra deres Slægt, ogsaa i deres Studietid overholder den katolske Kirkes Forskrifter, blev det besluttet efter andre Nationers Eksempel at grundlægge det første katolske Studenterpensionat.« I dette Øjemed blev der købt et Terrain med Have i Via Briosco. Der blev derpaa opført et stort 4 Etages Hus, der svarer til Nutidens Fordringer; det har foruden luftlige Soveværelser ogsaa Selskabsværelser, Spisesale, en stor Aula og paa Taget en rummelig Terrasse. Pension sprisener den samme, som Studenterne havde maattet betale i Byen, desuden har de den Fordel at kunne repetere under gejstlige Professorers Vejledning. Den hellige Fader og Kardinalernes Kollegium ledsager Foretagendet med deres bedste Ønsker. Saasnart Sagen finder Tilslutning, hvorom man ikke kan tvivle, skal lignende Pensionater ogsaa grundlægges i andre italienske Universitetsbyer.

Tokio. (*Japan.*) I Anledning af Ærkebiskoppen af Tokio, Msgr. *Osof's* Død bringer de japanske Blade lange Artikler fulde af Ros over den Afdøde. Tokio blev Bispestæde den 3. Juni 1876, og 15. Juni 1891 ophøjet til Ærkebispesæde; Dioceset tæller henved 10,600 Katholiker, 34 europæiske og 4 japanske Præster, samt 16 Skoler med 1872 Elever. Ærkebiskop Osof var født 1829 i Frankrig

og blev 1891 udnævnt til Biskop af Tokio. Hans Efterfølger er Msgr. *Mugabure*. — Man er allerede begyndt paa at bygge den Kathedrale i Tokio, som skal opføres paa den Paven af Mikadoen skænkede Grund. En Del af Omkostningerne bestrides af fremragende Katholiker i Amerika.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. September. 15. Søndag e. Pintse. Marie syv Smarter. — 17. M. Frants af Assisis Saarmærker. — 18. Ti. Josef af Cupertino, Bekender. — 19. O. Januarius, Martyr. (Tamperdag). — 20. To. Eustachius, Martyr. — 21. F. Matthæus, Apostel og Evangelist. (Tamperdag). — 22. L. Thomas af Villanova, Biskop og Bekender. (Tamperdag.)
Søndag den 23. September. 16 Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. med Præd. Kl. 6 Andagt.
 Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — - 5 Andagt
 St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
 Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
 St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
 St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.
 Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
 St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — - 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{2}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{2}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Kirkevielsesfest (den 23. Septbr.). Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 3 og 5 reciterer de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Fælles Bedetimer i St. Ansgars Kirke paa Kirkevielsesfesten: Kl. 2—3 Den eucharistiske Forening; Kl. 3—4 Rosenkransbroderskabet; Kl. 4—5 Nothburgaforeningen; Kl. 5—6 St. Josefs Gildet; Kl. 6—7 Mariakongregationen for Ynglinge; Kl. 7—8 Mariakongregationen for Mænd.

St. Franciskus III. Orden holder Møde med Generalabsolution Mandag den 17. ds., Kl. 8 Aften.

St. Knuds Kapel Mariabørnsforeningen holder Fælleskommunion Søndag den 16. ds., Kl. 7, og offentligt Møde Onsdag den 19., Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Tak. Den anonyme Giver af 100 Kr. til Elisabethforeningen takkes herved hjærteligst paa Foreningens Vegne.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 38.

Søndagen den 23. September.

1906.

INDHOLD: Katholicismen og det 20. Aarhundrede. — Selskabelighed i Kirken. — En omvendt Præstehader. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aarhus. Trier. Frankrig. Spanien. Rusland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

3. Kunstens Fornyelse.

Der har været opstillet talrige Teorier om Kunstens Væsen, dens reale Værdi, ja, endog om dens Berettigelse. Og Striden har raset mere eller mindre hæftigt lige siden de gamle Grækernes Dage.

Hellenismen satte Kunsten saa højt, fordi den ejede en lykkelig Evne til at opfatte harmonisk. Derfor bestod der en saa inderlig Forbindelse og gensigtigt befrugtende Vekselvirkning mellem Tænkningens og Kunstens Verden. Det er sikkert heller ikke en blot og bar Tilfældighed, at *Sokrates* siges at have været Billedhugger. — *Du Bois-Raymond* siger saa smukt: »Menneskeaanden straalers herligt, hvor Kunsten forener sig med Videnskaben.«

Et virkeligt fortroligt Forhold mellem Kunstneren og Tænkeren vil faa en stor psykologisk Betydning; thi Tanken hæver sig i sit sidste Løb til en omend ængstelig saa

dog anelsesfuld Flugt mod det højeste, den uudgrundelige sidste Aarsag, som tillige er den fuldkomneste Skønhed.

Det var denne Længsel efter det evige Hvilepunkt for Tanken, som gav *Platos* Aand Vinger. Ogsaa *Aischylos* har givet denne Sjælens uimodstaaelige Længsel efter Gud Ord, og har erkendt, at den aldrig kan tilfredsstilles alene ved Nydelsen af de naturlige Goder.

Fra *Sokrates* arvede *Plato* den dybe Trang til at vinde et Tankeindhold, som havde Gyldighed i sig selv, men paa Grund af Disciplens mere omfattende Verdensanskuelse førte *Plato* den naturlige Erkendelse indtil dens Grænser.*)

Plato har formuleret Kunstens hedenske Ideal paa følgende Maade: Vi maaler det skønne efter en Skønhedside, der har sin egen virkelige Tilværelse i en ideal Verden over Himlen og som beskuedes af enhver Menneskesjæl før dens Forening med Legemet. Denne Ide er hos eller i Gud og er den sande fuldkomne Skønhed. Af denne laaner enhver anden Skønhed sin Ynde, men kun som et blot Billede eller en svag Afglands. Kun ved Erindringen om denne himmelske Skønhed formaar vi at værdsætte den jordiske.**)

Denne høje Forestilling om Kunstens Væsen og Oprindelse giver den en dyb etisk Betydning for Grækeren. Saaledes priser Nyplatonikeren *Plotinos* det skønne i følgende Ord: »Sjæleskønheden beror væsentlig paa Friheden for Begæret, paa Løsrivelse fra Materien, kort sagt paa Fremgang i Dyden og ved Hjælp af denne og den længselsfulde Kærlighed nærmer Sjælen sig i bestandig højere Grad til det godes Udspring — til Gud.«***)

Naar vi nu erindrer dette etiske Syn paa Kunsten og samtidigt, at den hverken var forud for Tidsalderen eller tilbageskridende, men netop passede ind i Kulturens Ramme (thi det var jo i Virkeligheden ikke Guder, Billedhuggerne mejslede, men ideale Menneskeskikkelser,) saa forstaar vi Grunden til den græske Kunsts Storhed. — I sin Afhand-

*) Se den klassiske Fremstilling i Kapitlet »Platon« hos *Seidenberger*. a. St. 16 flg.

**) Se *Kunstlehre* von *G. Gietmann* (S. J.) und *J. Sørensen* S. J. I. Theil, Freiburg Br. 1899: § 27.

***) cit. a. St. § 30.

ling om Smagen siger *Herder* træffende: »De sang om det, de var Herrer over, Digtekunsten udviklede sig med Tidsalderen; de fulgte *Homer*, idet de fjernede sig fra ham.«*)

Saa længe Grækerne stod som et sædeligt og kraftigt Folk, saa længe blomstrede Kunsten; men da Sæderne forfaldt, mistede Folket den skabende Evne. Lysestagen flyttedes fra sit Sted. Lyset slukkedes vel ikke helt, men viste sig kun som en mere eller mindre kummerlig rygende Tande, indtil det først i Katakombernes Ly og senere under den romanske og gotiske Hvælving udstraalede en hidtil uanet Glans og Skønhed.

Vender vi os derpaa til Romerne, saa opdager man snart, hvor lille en Rolle Kunsten spillede for dem. Den bliver først i Kejsertiden et påaklistret Dannelsesmiddel, som Parvenuernes Sønner henter fra de græske Skoler. Saaledes siger *Herder* om Digtekunsten: »Den opstod først sent, idet der plantedes et græsk Sædekorn ind i en Kejsers Have, hvor det skød op og blomstrede som en smuk, men fremmed Vækst.«**)

Det er derimod som Skaberne af en mægtig Stat, ledet ved beundringsværdige Love, som endnu danner Grundlaget for Landenes Ret, at Romerne træder os i Møde. Den store Rolle, som det offentlige Liv spillede i Rom som i Grækenland, skabte en fælles Sans for Veltalenhed; men den overlegne Styrke og Fasthed, der prægede den romerske Stat i Modsætning til Grækenland, skabte en klassisk Historieskrivning. Medens de græske Statsmænd var fortrolige Venner med Filosofer og Kunstnere, saa træder de store romerske Statsmænd os i Møde enten som Talere eller Historieskrivere eller ogsaa som Venner med saadanne.

Men den ægte Romeraand veg fra Folket, da det sank under Cæsarerne's Aag. »Saa højt dette Aags Blomster og Kranse end blev lovpriste, saa lidt kunde en sirlig *Augustus* og en spillende *Maccenas* med alle deres Gaver erstatte det, hvoraf Romeraanden var bleven til. Det ser man straks efter *Augustus'* Død. Cæsarerne blev til mistænksomme,

*) *Herder*: Ursachen des gesunkenen Geschmacks bei den verschiedenen Völkern, da er geblühet. Berlin 1775. 88.

***) a. St. 95.

misundelige Ræve, Uhyrer overfor alle, og Historien har fortalt os med Blod og Taarer, hvad der var bleven af Romeraanden.«*)

Der er vel en vis ydre storladen Værdighed over Kejser-tidens Bygningskunst, men den lader én kold, fordi den ikke umiddelbart er vokset ud af Folkets egen Natur som hos Grækerne. — Det moderne Tyskland har søgt at efterabe denne Storhed; men den fremtræder f. Eks. i Berlins monumentale Bygninger langt mere forloren. Prøjserne er jo heller ikke saa berettigede til at prale, som de gamle, stolte Romere.

Men det aandløse fremtræder særligt i Tidens bildende Kunst. Man bemestrede vel Formen ved en fuldendt Teknik, (hvad er saaledes fuldkommere end den kendte blomsterplukkende Kvinde fra et pompejansk Vægmaleri; hele den svævende Skikkelse staar her elegant, næsten henaandet let), men Penslens og Mejslens Førere manglede Ildens Daab.

Saaledes var da Kunstens Kaar, da der tændtes en Brand i Østen, der for som en Løbeild over den ganske Verden.

Hvad Oldtidens Tænkere havde grublet over og dog aldrig havde faaet at se uden gennem et taaget Spejl, aldrig havde fattet uden som en mørk og dunkel Tale, det fremtræder med *Jesus Kristus* og hans Lære i Solens klare Lys.

Kristi Kirke faar dog ikke straks Lov til at udfolde sig synligt for alles Øjne; men Katakomberne bliver de Løbegrave, hvor igennem Kristendommen nærmer sig den hedenske Vantros Bolværker og kaster Forsvarerne tilbage fra Stilling til Stilling, indtil den med *Konstantin d. Store* stiger op til Lyset og Dagen og sejrrikt planter Korset over Verdens Hovedstad.

Ligesom Kristendommen stillede hidtil uhørte etiske Fordringer til den enkelte, saaledes opstillede den ogsaa et nyt Ideal for Kunsten, et Ideal højt over det hidtil kendte, en Fordring til det sjælelige Indhold, som var langt strengere end den, *Sokrates* havde stillet.

Det ny ligger netop i denne Modsætning mellem den hedenske og kristne Kunsts Indhold. Selv om denne Modsætning først lidt efter lidt fremtraadte klart og maalbe-

*) a. St. 99.

vidst for den kristne Kunsts Dyrkere, saa samlede de sig dog alle fra Begyndelsen af om Forløsningens Hemmelighed, som Kunstens faste, uforanderlige Midtpunkt.

Men ligesom det er Grækeren *Aristoteles*, der en Gang for alle har fremstillet Hovedprinciperne i den græske Tænkning og Logik, hvorpaa Oldkirkens Fædre og Midaldralderens Skolastikere har bygget, saaledes er det ogsaa Grækerne, der har givet Kunsten dens formelle Afslutning.

Her kunde Kristendommen ikke naa videre, og det blev først og fremmest Indholdet, den kristne Kunstner beskæftigede sig med. »Kristendommen er den eneste Faktor,« siger Dr. *Kralik*, »der har optaget den antikke Litteratur og Kunst i sig og ført den videre. Alle senere Stilarter er jo ikke andet end den konsekvente Omdannelse, Fornyelse og Variation af Antikken i Kristendommens Aand.«^{*)}

Hvad Indholdet angaar var Bruddet med Antikken fuldstændigt; men i selve Fremstillingen var den kristne Kunst i længere Tid naturnødvendigt afhængig af den hedenske; thi her fulgtes den organiske Udviklings Love, og *Rould-Rochettes* Ord »en Kunstscole er aldrig opstaaet pludselig« finder ogsaa sin Anvendelse her. I denne Sammenhæng siger han: »Ved de første Skridt i Katakomberne befinder vi os endnu paa Oldtidens Grund . . . De kristne Kunstnere viser sig saa afhængige af den hedenske Kunst, at de endogsaa maatte laane Motiver til de bibelske Scener fra denne, og hvor de ikke fandt saadanne Motiver, men maatte staa paa deres egne Ben, er deres Arbejder i højeste Grad mangelfulde, ja, maa snarere kaldes en simpel Antydning end en kunstnerisk Fremstilling.«^{**)}

Støttet til *Rould-Rochettes* Ord siger *Kraus*: »Lige saa lidt som det stod i de Kristnes Magt paa en Gang at frembringe et helt nyt Sprog — Latin eller Græsk — lige saa umuligt var det for dem at skabe et nyt Billedsprog. Men ny Ideer fordrer ny Udtryk, og ligesom Kristendommen overalt, hvor den fik Fodfæste, hidførte en gennemgribende Omdannelse af Landenes Sprog, saaledes skabte den ogsaa

*) Dr. *Kralik*: a. St. 178.

***) cit. *H. F. Liell*: Die Darstellungen der allerseligsten Jungfrau und Gottesgebälerin Maria auf den Kunstdenkmälern der Katakomben. Freiburg Br. 1887. — 347.

ny Former i Kunsten eller modificerede i alle Tilfælde de gamle. Den kristne Kunst maatte naturnødvendigt fjerne sig længere og længere fra Hedningernes Forestillinger, og efterhaanden skabte den da ogsaa en udpræget kristelig Billedrække, der sluttelig førte til et fuldstændigt Brud med den hedenske Kunst.«*)

I sin fortræffelige Undersøgelse angaaende Personifikationen i den antikke og kristne Kunst**) viser Dr. *Kralik*, hvorledes Kristendommen forstod at tage alt det værdifulde, den fandt i Antikken, med sig, saa at intet væsentligt gik tabt:

»Ligesom Oldkirken optog den antikke Filosofis Ide-lære og kun afviste dens Ufuldkommenheder og Udvækster, saaledes optog den ogsaa fra Begyndelsen af den antikke Kunsts Personifikationer, dog saaledes at den kun fastholdt deres allegoriske Betydning.«

Han minder ogsaa om, at allerede den hellige Apostel *Paulus* har citeret den græske Digter, *Aratos*, da han talte til de græske Filosofer paa Areopagos i Athen.**)

Ogsaa *Dante* beder i et allegorisk Sprog, naar han siger til *Kristus*:

»Og tør jeg spørge dig derom, du høje
Jupiter, som for os lod dig korsfæste:

Har Du vendt bort herfra dit Retfærdøje?«****)

Naar vi finder den allegoriske Mythe om *Amor* og *Psyke* fremstillet paa oldkirkelige Sarkofager, saa har Kunstneren valgt dette Motiv, fordi det for ham har været den dybsindigste og inderligste Maade, hvorpaa han kunde symbolisere Sjælenes Prøvelse og Lutring, indtil de forenes med den hinsidige guddommelige Kærlighed.

Om Anvendelsen af *Viktoria* i den kristne Kunst siger den h. *Augustin*, at man har holdt hende for en Gudinde, skønt hun kun er en *Attribut*, en »munus«, ikke en *Magt*. Og han siger forklarende, at den sande Gud sender ikke *Viktoria*, som ikke er noget Væsen, men sine Engle.

*) cit. a. St. 348.

**) a. St. 188—207.

***) Apost. Gern. 17, 28.

****) Skærsilden VI Sang 118—20. Efter C. K. F. Molbecks Oversættelse, 3. Udg. III. Del. Kbhvn. 1879. 37.

Vi vil endnu kun omtale Herkulestypen og henviser forøvrigt til Dr. *Kraliks* Bog. »Anvendelsen af Herkulestypen er uudtømmelig. Hans Bedrifter er fremstillede paa Peterskirkens gamle Døre. Han danner ikke alene Forbilledet for *Samson*, men paa Grund af hans Ophold i Søuhvrets Bug i Kampen om *Hefione* ogsaa for *Jonas* og derigennem for den opstandne Frelser.« —

Da vi saaledes ser, at den kristne Kunst har optaget saa meget fra Antikken, vil det være naturligt at undersøge, hvori Modsætningen da egentlig bestaar. Naar man staar over for et Kunstværk, kan man jo, som bekendt, skelne mellem Teknikken og Indholdet. Det er en Selvfølge, at Teknikken ikke kan spille nogen Rolle her; thi de hedenske Kunstnere har ikke tegnet, malet eller grupperet anderledes end de kristne. Nej, Vægten maa lægges paa Billedets Indhold. Men ogsaa her maa der skelnes mellem profane og religiøse Emner. *Liell* siger i denne Sammenhæng: »Har en Maler malet et Landskab, Genrebillede eller Stilleben, saa kan man kun kalde hans Arbejde 'hedensk,' forsaavidt som man kan godtgøre, at en hedensk Kunstner har malet det et saadant Billede kan lige saa godt stamme fra en kristen Maler. Helt anderledes forholder Sagen sig, naar Motivet er taget fra det religiøse Omraade. Her vil der straks vise sig en væsentlig Forskel. En hedensk Maler vil i Overensstemmelse med sin Tros- og Sædelære fremstille ganske andre Motiver end en kristen; hin maler sine Guder og Gudinder, sine Halvguder og de Begivenheder, han har hørt berette om deres Liv; den kristne Kunstner derimod fremstiller Kristus, den hellige Jomfru og alle de Tildragelser, han læser om i den hellige Skrift.«^{*)}

Men da den kristne Kunst saaledes er væsentlig forskellig fra den antikke, saa kan vi heller ikke blive staaende ved *Platos* Fremstilling af Idealet, hvor ophøjet den end er. Og naar vi da vender os om efter en ny Fortolker, da kan vi ikke gaa til nogen bedre end den hellige *Thomas af Aquin*.

(Fortsættes.)

^{*)} *Liell*: a. St. 349.

Selskabelighed i Kirken.

Det er ikke sjældent at høre alvorlige Protestanter klage over den Selskabeligheds-Trang, mange af den lutherske Kirkes Medlemmer viser i deres Kirker. Der nikkes fornøjet til Venner og Bekendte, veksles Haandtryk med en og anden, og, hvis man er kommen før Gudstjenestens Begyndelse, passiares der i al Gemytlighed med den nærmeste Nabo. Med Rette føler enhver alvorlig andagtsøgende sig forarget og distraheret i sin Andagt af den Slags Forstyrrelse, som kan tillades i en Teatersal, men ikke i et Gudshus.

Det er dog ikke en ganske overfladisk Tankeløshed, der er Aarsag til denne upassende Opførsel, den bunder dybere, nemlig i selve den protestantiske Tro. En Protestant betragter ikke sin Kirke med samme Øjne, som en Katholik betragter sin: som det Sted, hvor Jesus er virkelig til Stede Dag og Nat i den hellige Hosties Skikkelse. For mange Protestanter antager Kirken først sit Præg af Gudshus, naar Præsten indfinder sig, og Gudstjenesten begynder. Det er med andre Ord Præstens Nærværelse, der lægger en Dæmper paa Udfoldelsen af den selskabelige Trang og ikke Guds Nærværelse. At Naturen under disse Omstændigheder ikke har saa vanskeligt ved at gaa over den mulige Optugtelse, vil let kunne forstaaes, thi det ligger en Gang i den menneskelige Natur ikke at vise Tjeneren den samme Ærbødighed som Herren. Hvis en Protestant traadte ind i en Tronsal, hvor Kongen sad paa sin Tronstol, vilde han selvfølgelig iagttage alle Høflighedens Fordringer til Sømmelighed og god Tone; det samme vilde han gøre i sin Kirke, dersom han havde den Overbevisning, at Jesus var virkelig til Stede under Brødets Skikkelse. Men den har han ikke og kan efter den lutherske Lære heller ikke have den. Derfor kan man ikke vente, at en Protestant skal have den samme Ærbødighed for sin Kirke, som en Katholik maa føle for sin.

Naar der saaledes under Gudstjenesten vises upassende Opførsel i Kirken, kan det ikke undre, at der tages endnu mindre Hensyn til Sømmelighed udenfor de Tider, da der

holdes Gudstjeneste. Det virker nærmest forargeligt, i hvert Fald paa en Katholik, naar man ser den muntre, højrøstede Ugenærthed, hvormed man færdes i en tom protestantisk Kirke. Jeg saa saaledes en Dag i en Hovedstadskirke et Selskab Turister blive vist om af Klokkeren. Denne, der syntes i Besiddelse af et udmærket Humør, forklarede under spøgefulde Bemærkninger de forskellige Seværdigheder i Kirken, og at hans Vid blev paaskønnet, derom vidnede den temmelig højrøstede Latter, der ofte lød fra Selskabet, og hvori han med synlig Tilfredshed selv førte an.

C. Reiffenstein-Hansen.

En omvendt Præstehader.

Ludvig D., en 62-aarig Pebersvend, levede sit eget stille, tilbagetrukne Liv i Velstand og Velvære. Skønt født Katholik, gik han aldrig i Kirke, han havde fra ung af ikke kunnet udstaa Præster. Hvorfor, maa han selv bedst vide. Som Barn havde han tillige med sine jævnaldrene været til den første hl. Kommunion, men siden aldrig mere til Sakramenterne. Kun naar Høllighedshensyn ved Bryllupper eller Dødsfald i Familjen ligesom tvang ham dertil, saa man ham i Kirken, ellers aldrig. Han søgte endogsaa at overtale sine Bekendte til ikke at lade Børnene døbe og til i det hele taget ikke at have noget som helst med Præsterne at gøre.

I den Dur var det bestandig gaaet indtil Paaske 1879. Da kom en Dag, en Uges Tid efter Paaske, hans Tjener ind til ham, medens han holdt sin Siesta efter Middagen, og spurgte, om han vilde tage imod Besøg.

Hvem det var?

Det var nok Sognepræsten!

Dersom man havde anmeldt den tyrkiske Sultans Besøg, saa vilde Hr D. . . ikke være bleven mere forbausset, og ikke mere forskrækket om det havde været Jesuitergeneralen, der ønskede at tale med ham. En Præst i hans Hus! Hvilken Frækhed!

»Pastoren venter i Forværelset,« sagde Tjeneren noget sky.

»Smid ham paa Døren,« var det lige ved at fare ud af Hr. D. . . . , men han tog sig i det og sagde: »Naa, lad ham komme, jeg er dog nysgerrig efter at vide, hvad der fører ham herhen. Men bliv her i Nærheden, man kan aldrig vide . . . man maa tage sig i Agt for den Slags Folk!«

Præsten kom ind, det var en ærverdigg Olding med snehvide Haar. Han hilste venligt og fremkom straks med sit Ærinde: han skulde overbringe Hr. D. . . . 1500 Francs som Erstatning fra en Person, som imidlertid ikke ønskede at blive nævnt.

1500 Francs er altid en rar lille Skilling, selv om man for længe siden har opgivet Haabet om at faa dem tilbage; og om man end har nok saa meget i Forvejen, saa har en pludselig Tilvækst af 1500 Francs dog altid en stimulerende Indflydelse paa Stemningen og Humøret.

Alligevel var Hr. D. . . . i første Øjeblik snarere ligesom forstenet af Forbauselse. Hans Religionskundskaber var jo ikke store. Derfor ansaa han det for noget ganske usædvanligt, for en sjælden øm Samvittighedsfuldhed — hvad der for enhver velundervist Katholik forstaar sig af sig selv — nemlig at Præsten ikke kan tilgive særlig større Synder imod det VII. Bud, med mindre Skriftebarnet gør den tilføjede Uret god igen eller i det mindste lover at gøre, hvad der er muligt i saa Henseende. — At Skriftefaderen heller ikke har Lov til at nævne noget Navn, det var ogsaa saa godt som nyt for Hr. D. . . . Men nu hørte han med stigende Interesse paa den gamle Præsts Forklaringer. Det blev næsten til en hel Katekismusundervisning. Der begyndte ligesom at falde som Skæl fra hans Øjne. Han tilstod, at han ikke havde anet, at Præsterne forkyndte en saa logisk og retfærdig Lære, og at han ikke havde holdt de andre Præster for bedre end Jesuiterne.

Præsten smilede og forsikrede ham, at alle gode Præster var lige saa daarlige og ligesaa gode som Jesuiterne. Det skulde han saa gærne en anden Gang forklare ham lidt nærmere. Saa underholdt de sig endnu en lille Tid med hinanden om ganske almindelige Emner og skiltes derpaa i Fred og god Forstaaelse.

Det havde Hr. D... aldrig troet, at et Præstebesøg vilde falde saaledes ud — til gensidig Tilfredshed. Straks næste Dag aflagde Hr. D... et Genbesøg hos Sognepræsten og underholdt sig længe med ham; ogsaa Haven blev beset, den trængte hist og her til Eftersyn og Fornyelse; Hr. D... tilbød Præsten alt muligt til Udbedring og Forskønnelse af Haven; og i det hele taget behøvede Præsten blot at henvende sig til ham, naar der paa et eller andet Omraade var noget, han trængte til.

Venskabet holdt ved. Isskorpen om Hr. D...’s Hjerter smeltede mer og mer, og efterhaanden vendte han tilbage til sin tidligste Barndoms Tro. Hr. D... er nu en meget gammel Mand. Han lider af Gigt og kan ikke mere, hvad han nu gjerne vilde, bivaane den hl. Messe i Kirken; men af og til lader han en Præst hente for at skrifte og kommunicere.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Onsdag den 19. ds begravedes *Søster Ansgaria* fra St. Josefshospitalet paa Assistents Kirkegaard. I Hr. Pastor Neuvels Fraværelse fungerede højjærv. Hr. Pastor *Houben*. Den Afdøde havde i en lang Aarrække virket ved Sygeplejen baade i København, paa Frederiksberg og i Odense, men var i den senere Tid selv fængslet til Sygelejet, hvor hun med Taalmodighed ventede paa, at Herren vilde kalde hende til sig. Maatte hun nu snart modtage Lønnen for sit i Kærlighedens Tjeneste tilbragte Liv. R. I. P.

Aarhus. Efter Forlydende skal Grundstenen til det ny St. Josefs Hospital i Aarhus nedlægges den 30. ds.

Trier. I Anledning af Biskop *Korums* 25 Aars Jubilæum som Biskop beredte de katholske Arbejderforeninger fra hele Stiftet ham den 16. ds. en storartet Hyldest. Et mægtigt Festtog, hvori 154 kath. Arbejderforeninger med 5000 Repræsentanter deltog, drog gennem Byen til den biskoppelige Residens og derfra til »Treviris« store Sal, hvor en glimrende Festforsamling fandt Sted. Biskop *Korum* holdt en Tale, hvori han indtrængende opfordrede Arbejderne til at slutte sig til de katholske sociale Foreninger.

Frankrig. Om Øjeblikkets kirkepolitiske Situation i Frankrig skriver »Germania«: Ogsaa efter den 11. Decbr. vil Sognepræsterne rimeligvis forblive i deres Kirker og rolig afvente Regeringens Angreb, naar Separationsloven til den Tid skal træde i fuld Kraft. Kirken indtager en fordelagtigere Stilling, end Regeringens Blade tror. Selve Regeringen overser bedre Situationen end dens Pressedrabanter. Det bliver stadig tydeligere, at Regeringen ønsker at undgaa en Kulturkamp i stor Stil, den ønsker ingen Gentagelse af Urolighederne ved Inventaroptegnelserne. Med stor Bestemthed har selve Indenrigsminister *Clémenceau* udtalt sig imod Kirkernes Lukning. Der er altsaa foreløbig slet ingen Udsigt til, at Kirken skulde trække det korteste Straa, eller at Biskopperne skulde se sig foranledigede til en »Canossagang« til Kultusministeriet.

Selv fra Regeringens venstre Fløj gøres der alle mulige Kompromisforslag. *Jaurès* vil give Kirken fuldstændig Frihed, men berøve den al dens Ejendom. *Briand* vil derimod ikke røve fra Kirken, men lokke Katholikerne ind i Kultusforeningerne. Han mener, at Lægfolket jo kan danne Foreningerne og bagefter ansætte de Gejstlige; saaledes mener *han*, at man kunde komme ud over Vanskelighederne. Fra kirkelig Side har den bekendte Deputerede *Abbé Gayraud* søgt en Udvej. Han foreslaar følgende Tilføjelse til § 4 i Loven: »De katholske Kultusforeninger dannes under Biskoppernes Overhøjhed og forbliver derunder,« samt en lignende Tilføjelse angaaende Kirkerne og de kirkelige Ejendomme, at de skal staa til Biskoppernes Raadighed. Paa denne Maade, mener han, kunde den Sikkerhed stilles, som *Pius X.* forlanger. Men et andet Spørgsmaal er det, om Regeringen vil gaa ind herpaa. Umuligt er det vel ikke, da den synes gjerne at ville komme ud af Kniben. — Det protestantiske *Kreuzzeitung's* Pariser-Korrespondent bedømmer den nuværende Situation paa følgende Maade:

»Alt i alt tyder den seneste Tids Resultater paa, at *Kirkens* Changer er stigende; i venstre Fløj tiltager de nøgterne Realpolitikeres Parti i Modsætning til de Intransigente, som anser Øjeblikket for gunstigt til at udrydde Katholicismen med Ild og Sværd.«

— Paa den sidste *Bispekonferents* i Paris blev der vedtaget en af 3 Biskopper forfattet Kundgørelse, som skulde oplæses i alle Frankrigs Kirker. Heri udtales alle Biskoppernes Underkastelse under Paven. De nærmere Afgørelser, som er bleven taget paa Forsamlingen vil først senere blive offentliggjort i de enkelte Hyrdebreve, efter at Pavens Billigelse er indhentet. Hvad der ellers herom siges

at være sivet ud til forskellige Blade, er mere eller mindre Opspind.

Spanien. De kirkefjendtlige franske Blade har i den sidste Tid forsøgt paa at udsprede det Rygte, at der er indtraadt en alvorlig Konflikt mellem Vatikanet og den liberale spanske Regering angaaende Civilægteskabet, og andre Landes liberale Presse gør sit til at udbrede dette Rygte. (Og den *danske konservative* Presse, kan der tilføjes, hjælper ogsaa trolig med.) Kabinettet, — i Spidsen for hvilket den gamle General Lopez Dominquez staar, men hvis Sjæl forøvrigt Justitsminister Romanones er — skulde ogsaa have i Sinde at foreslaa en ny Forenings- og Forsamlingslov for at ramme de religiøse Ordener; ja, der skulde endogsaa være Sandsynlighed for, at Kabinettets kirkefjendtlige Politik vilde sætte Kronen paa Værket ved at opsiges Konkordatet.

Denne Paastand blev gentaget saa ofte, at man snart var ved at antage disse de Liberales Ønsker for Kendsgerninger og med det første ventede Udbruddet af en Kulturkamp i Spanien. Heldigvis er det hele kun tom Snak uden nogetsomhelst faktisk Grundlag. Det er rimeligvis kun af Ærgrelse over Separationslovens Forkastelse fra Pavens Side, at man har villet forsøge paa ogsaa at forstyrre Forholdet imellem Vatikanet og Spanien. Paa Grundlag af en Samtale med Justitsminister Romanones havde fornylig en fransk Bladkorrespondent paastaet, at en spansk Kulturkamp stod for Døren, fordi Regeringens og Vatikanets grundforskellige Opfattelse af Civilægteskabet og en Række andre brændende Spørgsmaal absolut udelukkede en fredelig Overenskomst. Imod denne Fremstilling af Sagen protesterer nu *Osservatore Romano* i en Artikel med Overskriften: »Den foregivne Konflikt imellem den hl. Stol og den spanske Regering,« og erklærer, at der ikke eksisterer nogen Konflikt mellem den apostolske Stol og den spanske Regering, ja, at der ikke en Gang hersker nogen Meningsforskel angaaende Civilægteskabet. Der har blot været Tvivl angaaende nogle enkelte praktiske Tilfælde; men de bestaaende spanske Love anerkender forøvrigt fuldtud den kirkelige Vielse, og derfor vil disse Vanskeligheder snart være et overvundet Standpunkt, da der paa begge Sider vises den fornødne Forekommenhed. Der er altsaa ingen Udsigt til nogen Konflikt og langt mindre til den Kulturkamp, som Kirkefjenderne allerede drømte om.

Hvad der har givet Anledning til Rygterne er følgende: Ægteskabslovgivningen i Spanien er ordnet ved Artikel 42 i *Codigo civil*, der lyder saaledes: »Loven anerkender to Former for Ægteskabsindgaaelse: den kanoniske, som alle hine skal iagttage, der bekender sig til den katholske Reli-

gion, og den borgerlige.« Herefter var det altsaa nødvendigt at spørge Brudefolkene om deres Trosbekendelse og derfor havde den tidligere konservative Minister del Vadillo forordnet, at i det mindste en af Brudeparret skulde angive sin Trosbekendelse; var den katholsk, saa skulde Ægteskabet indgaas kanonisk, og i denne Henseende var han i Overensstemmelse med Nuntiusen i Madrid. Den nuværende Justitsminister derimod, Romanones, har ophævet denne sin Forgængers Forordning for at give lettere Adgang til borgerlig Vielse. Tros»bekendelsen« bortfalder og dermed følger ogsaa Forpligtelsen til kanonisk Vielse. Romanones er dog slet ikke utilbøjelig til at forhandle, og derfor er der god Udsigt til, at Mellemværendet kan blive ordnet til gensidig Tilfredshed.

For at forebygge Misforstaaelse, kan endnu bemærkes, at Romanones Forordning, trods dens Betegnelse som »Real Orden« dog kun er en ministeriel Forordning, da virkelige kongelige Forordninger betegnes *Real Decreto*. Det er derfor aldeles grebet ud af Luften, naar man forsøger paa at blande selve Kongen med ind i dette Spørgsmaal. Der var ogsaa udspremt et Rygte om, at man i Ministerraadet havde taget under alvorlig Overvejelse fremtidig at undrage de to til Kurien i Rom hørende spanske Kardinaler deres Gage; herpaa svarer *Osservatore*, at hine Kardinaler slet ikke modtager og heller aldrig har modtaget nogen Gage fra Spanien, men at deres, ligesom de andre Kuriekardinalers, Underhold bestrides af den hellige Fader. Til Slutning tilføjer Bladet: »Læseren vil let kunne mærke, hvorfra alle disse fantastiske, tendentiøse og ondsksfulde Efterretninger stammer; deres Fabriksmærke er allfor tydeligt. De kommer utvivlsomt fra Værkstedet i Paris, hvor man i visse Krese er meget interesseret i at lade som om og at faa andre til at tro, at man ikke er alene i Kampen imod Kirken og den hl. Stol.«

Rusland. (*Hen til Rom.*) »Nowoje Wremja« bringer i sit Nr. for 17. Juli en lang Beretning fra Guvernementet Minsk, der beskæftiger sig med de Orthodoxes Overtrædelse til den romersk-katholske Kirke. Antallet af Konvertiter er tiltaget saa enormt at »Nowoje Wremja« forskrækket udbrøder: »Vi kan forudsige, at inden 10 Aar er gaaet, er den orthodoxe Ærkebiskop af Minsk bleven *episcopus in partibus*.« Vi vil ikke gøre »Nowoja Wremjas« Pessimisme til vor Optimisme. Selv om kun en Tiendedel af Guvernementets Hvidrussere vendte tilbage til den katholske Kirke, er dette dog en Gevinst for denne (circa 200,000 Sjæle). Proselytmageri gives der ikke i de Orthodoxes Lande; de russiske Love, som straffer de tvangsmæssige Omvendelser, er bleven skærpede efter Tolerants-

udstedelsen. Hvor der vejres det mindste i saa Henseende, griber Myndighederne rask væk til Tvangsarbejde og Bortsendelse, medens de staar i Begreb med at udfærdige nye Love til Beskyttelse af Orthodoxien. Saa meget mere tør man antage, at Overgangen til den katholske Kirke føre-gaar af Overbevisning.

Smaarusserne — intelligentere Folk end Storrusserne — sammenligner og ser den orthodoxe Kirkes Svagheder; en saadan udpeger N. W. selv, idet den advarende tilraa-ber den orthodoxe Gejstlighed, at den maa grundig for-andre sig og indse, at de er til for Folkets Skyld, og ikke Folket for deres Skyld. Her ligger en Grund til den ortho-dokse Kirkes Forfald, den Gejstlige er ingen Folkeven, der lider, naar Folket lider, snarere en »Tschinownik« der først tænker paa Staten, saa paa sig selv og først til aller-sidst er bekymret for sine Sognebørns religiøse og materi-elle Vel. Vi behøver kun for at gøre Sagen klar at an-føre de Ord, der faldt i Slutningen af 1905, paa en Synode for orthodoxe Gejstlige i Guvernementet Kiew: »De kathol-ske Gejstlige forlanger ikke saa mange Penge af Folket, derfor er de saa afholdte.«

Til ovenstaaende noget forsinkede Meddelelse kan der nu ogsaa føjes følgende:

Skønt Toleranceediktet ikke tilstaar Katholikerne fuldkommen Religionsfrihed; saa er Virkningen deraf dog massevis Tilbagevenden til den katholske Kirke. I Epar-chiet *Chelm*, som hører til Kongres-Polen, vendte fra Maj 1905 indtil Slutningen af Aaret i Følge de officielle Angi-velser 110,000 Personer tilbage til den katholske Kirke. Det virkelige Antal kan efter Gejstlighedens Skøn anslaaes til 163,000. Der gives Landsbyer, hvor der næppe mere er nogen Tilhænger af Skismaet. I Dekanetet *Ostrovo* er der kun 711 Skismatikere tilovers af 7350, i *Parcevo* kun 100 af 9180. I Lithauen og Vestrusland er der ikke saa mange, som vender tilbage, henved 10,000 i *Kresene Grod-no* og *Hinsk* og 30,000 i *Wilna*. Det samlede Antal af Konvertiter i de 9 vestlige Regeringskresse beløber sig til 100,000.

Bladet *Czas* beretter, at der i St. Petersborg er vendt 20,000 orthodoxe Russere tilbage til Kirken siden April 1905.

I Følge et Telegram til *Germania* fra St. Petersborg er Forfølgelserne og Straffene for hemmelig Undervisning, der var en Følge af Forbudet imod Brugen af Polsk ved den katholske Religionsundervisning, fornylig bleven ophæ-vet. Det er nu tilladt at benytte Elevernes Modersmaal ved Religionsundervisningen og at undervise i Polsk i For-skolerne. — Bladet tilføjer: Saaledes er man altsaa selv i Rusland naaet videre end i Preussen.

✱ **Set. Johannes** (Haveselskabets Vej 3). Fredag den 28. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Oplæsning af d'Hrr. J. Høyer-Christensen og Evarist Petersen: »Jeppe paa Bjarget«. Derefter Assemblé til Kl. 12. Entré for Ikke-Medlemmer 15 Øre. (Husk den 20. Oktober: Stor Aftenunderholdning. Der opføres »Eventyr paa Fodrejsen« (det kgl. Theaters Repertoire). Entre 25 Øre. Køb Billetter i Tide!)
Bestyrelsen.

Ansgariusforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at understøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement tegnes hos Grosferer A. Millech, Købmagergade 13, i enhver Boglade samt paa alle Postkontorer. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kasserer, Cand. phil. Jos. F. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Oktober begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. September. 16. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. — 24. M. Maria, defangnes Befrielse. — 25. Ti. Oktavdag. — 26. O. Oktavdag. — 27. To. Cosmas og Damian, Martyrer. — 28. F. Wenceslaus, Martyr. — 29. L. Michael, Ærkeengel.

Søndag den 30. september. 17. Søndag e. Pintse. Oktav af Kirkevielsesfest.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 $\frac{1}{2}$ Levitm. m. Præd. Kl. 8 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 Højm. — — - 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandg. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — - 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{2}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{2}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Kirkevielsesfest (den 23. Septbr.). Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 3 og 5 reciterer de Gejstlige Brevarbønderne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Fælles Bedetimer i St. Ansgars Kirke paa Kirkevielsesfesten: Kl. 2—3 Den eucharjstiske Forening; Kl. 3—4 Rosenkransbroderskabet; Kl. 4—5 Nothburgaforeningen; Kl. 5—6 St. Josefs Gildet; Kl. 6—7 Mariakongregationen for Ynglinge; Kl. 7—8 Maria-kongregationen for Mænd.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 39.

Søndagen den 30. September.

1906.

INDHOLD: Johannes Jørgensen: Essays. — Den ny Jesuitergeneral. — En Lourdes-Enquête. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Konstantinopel. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Johs. Jørgensen: Essays.

Anmeldt af Niels Hansen.

En Mængde af det, Johs. Jørgensen i de sidste 15 Aars Tid har skreven omkring i Blade og Tidsskrifter, væsentlig om litterære Emner, har han samlet i et stort, tæt trykt Bind under Titlen »Essays«. De første godt 100 Sider har til fælles Overskrift: Fra Baudelaire til Strindberg, og giver en ganske ejendommelig og indgaaende Karakteristik af en Række, mest franske Digtere. Det er ældre Arbejder, c. 15 Aar gamle, men de er skrevet med et overordentlig udviklet, ja forbausende Talent. Hvor fornaar han ikke paa disse dog kun faa Sider at give et saadant Ekstrakt af Digterens hele aandelige Habitus og Digtervirksomhed, at man synes at kende vedkommende ud og ind, at være fortrolig med hans Lidelser, hans Længsler, at fornemme hele Gløden og Varmen og Farven i hans Rytmer og Vers.

Der synes mig ikke at være mange, der har saadan Evne som Johs. Jørgensen til at gengive en andens aande-

lige Billede, og det gør han ikke som Fotografen, der med Nøjagtighed lader Træk efter Træk indpræge sig paa Kartonen, men som den gudbenaadede Maler, der ser Enheden i Trækkenes Mangfoldighed og med sin omhyggelige Pensel forstaar at give just det, der er Særkendet for Ansigtet, for Sjælen, som præger dette. At de Forfattere, som Johs. Jørgensen saa mesterligt skildrer, ikke alle i og for sig synes værd at stifte Bekendtskab med, er en anden Sag; Mænd som Baudelaire og Shelley f. Eks. vil mangen Læser ikke ønske at komme i nærmere Berøring med end gennem Jørgensens Tegning af dem. I denne førstnævnte Række af Skildringer forekommer ingen nærværende Anmelder at være mere interessant end den ret lange Afhandling om den svenske Digter Strindbergs Bog Inferno. Idet Jørgensen der nævner, at vor Tid er de skarpe Standpunkters og konsekvente Tankeganges Periode, accentuerer han dog udtrykkelig, at der endnu findes mange Mennesker, der lever deres Liv paa »indbyrdes modstridende Forudsætninger«. De er »frisindede«, fordi det er man nu om Stunder i dannede Krese. I moralsk Henseende er der ikke meget, de afgjort fordømmer, undtagen maaske at gøre Gæld, man ikke kan betale. I religiøse Sager er de indifferente, anser Tolerance for den væsentligste Dyd paa det aandelige Omraade, respekterer alle Overbevisninger, men nærer en instinktiv Uvilje mod Folk, der tager Religionen meget alvorligt. De er Fjender af Indre Mission, finder ikke, at der behøves flere Kirker i København og venter sig efter Døden en human Behandling, enten i Form af stille Hvile i Gravens fredelige Skød eller et ikke altfor konkret Gensyn med »sine kære.« Helvede er det Ord, de hader mest af alle, og de finder, at den katholske Lære om Skærsilden er »langt humanere.« Her hjemme har de det hele »Sympathi« for Katholicismen, væsentlig fordi denne aldeles ikke er dem generende nær paa Livet. Med Rette tilføjer Forfatteren her, at fra den Slags Mennesker kan Kirken ingen Konvertiter vente sig. Interessant er det at lægge Mærke til i disse Studier, der skriver sig fra lige de sidste Aar før Jørgensens Omvendelse, hvorledes der allerede da rører sig hos ham Trangen til noget højere og bedre, end han er i Besiddelse af, og hvorledes saa-

danne Stemninger og Følelser stedse vinder mere Overhaand. Saaledes skriver han allerede i 1891, at Kampen mellem Gud og Satan er gammel som Verden, og at de vil strides til den yderste Dag, et Udtryk, som Dr. Edvard Brandes tog ham meget ilde op og hebrejdede ham, at han havde givet sig til at føre »ganske theologisk Tale.« Han taler om Menneskesjælens uslukkelige Tørst efter det evige, som intet jordisk Vælds Vande kan slukke, og han staaer tydelig nok selv lige saa vel som Paul Verlaine »sønderreven af den evige Strid mellem Kød og Aand, mellem den kristne Renhed og det sanselige Hedenskab.«

Efter den første, mere sammenhængende Række af længere Studier kommer en Del ganske løst eller egentlig slet ikke forbundne litterære Skitser, ganske korte og af langt nyere Dato end de første. Karakteristisk er den lille Skitse om et Møde med Bjørnson, mange Aar tidligere, der sagde til den unge Digter og dennes Meningsfæller indbefattet: »Det er noget *Skidt*, De skriver om!« Gribende er, hvad han skriver om den graa Romantik, om Edvard Brandes som den ihærdige Fører ind til Lykkens Blændværk. For den begavede Forfatter Johannes V. Jensen er Jørgensen meget begejstret, medens han i den sidste kønne Skitse med Navnet Ophbyggelse fremhæver Morten Pontoppidans mange ypperlige Egenskaber som religiøs Skribent. Bogen slutter med tre længere, enkeltstaaende Afhandlinger om Romantiken i moderne dansk Litteratur, om Høflingens Religionsfilosofi og om Pavedømmet og Kulturen. Ogsaa disse byder mange interessante Ting for Læseren, saaledes f. Eks. det Ord af Høfling, Johs. Jørgensen selv har anbragt som Motto for den anden af disse Afhandlinger: »Hvad der paa én Gang kan tilegnes paa den inderligste Maade af den enkelte og frembringe det inderligste Samfund mellem de enkelte, det er det helligste,« en Definition af det helligste, som ogsaa alle Kristne kan underskrive. For »det stille Livs Skønhed, Ordenens Skønhed, Pligtens Skønhed« har Jørgensen i høj Grad Blikket aabent, og i Modsætning til Romantikerne, for hvem der ofte bestod en stor Modsætning mellem det sande og skønne og det gode, er for Jørgensen disse tre Ting egentlig kun ét, hvad der er sandt, er ogsaa altid baade skönt og godt. Johs.

Jørgensen tror paa en Harmoni i Livet, ja, i hele Tilværelsen. Det er den Hovedfølelse, der bliver tilbage, naar man har læst Essays til Ende, ved Siden af det Indtryk af Behag, det efterlader, naar man har besøgt en god og aandrig Mand og talt med ham om alt, hvad der er sandt og skønt og godt.

Den ny Jesuitergeneral.

Valget af en ny General for Jesuiterordenen, Franz Xaver Wernz (ikke Verny, som »København« har), har sat hele den ikke-katholske Verden i et voldsomt Røre. Smaa og store Blade bragte deres Artikler, den ene efter den anden og — lad os sige, den ene galere end den anden.

Thi skrives maa der jo; hvorfor er Bladene ellers til? Men naar man saa ikke har de rigtige Kilder at øse af, hvad skal man saa gøre andet end lade Fantasien løbe løbsk?

Jeg siger just ikke, at det netop er *vore* Blade, der har givet Fantasien Tøjlen; de har kun taget alt det Væv andetsteds fra. Men hvorfor er de ogsaa saa ufornuftige at øse af disse kulrede franske antiklerikale Blade? De skulde dog kunne sige sig selv, at *der* kun kan findes alt andet end Sandheden.

Et af disse Fantasifostre blev jo næsten kvalt lige saa hurtig, som det var bleven sat i Verden, nemlig at Tyskerens Valg skyldtes Kejser Wilhelms Anstrengelser. Men helt dødt er det dog endnu ikke.

Det er dog ikke vor Agt i denne Artikel at rette alle Urigtigheder, Bladene er kommen frem med. Det er kun tre Blade, vi vil beskæftige os med, nemlig »København« af 15. ds., »Berlingske Tidende« af 18. og »Kristeligt Dagblad« af 22. ds.

1. *Mandens Betydning.* »Denne Udmærkelse« (at være Ordenens General), siger »Berl. Tid.«, »er stor, thi den op-
højer paa en Gang en Mand fra at være en almindelig

Gejstlig til paa en Maade at være hans Helligheds Sideordnede i Magtfulde. Man har mange Eksempler paa, at den sorte Pave — saaledes kaldt efter Ordensdragten — fik saa stor Indflydelse over den hvide, Kirkens Øverste, at han kunde give *Propagandaen*, hvis Chef kaldes den røde Pave, sit særlige Præg.«

Fru Fantasia! Fru Fantasia! hvor kommer du fra? Fra en overdaadig Middag, hvor du har set for dybt i Glasset eller fra — ja, jeg ved ikke, hvor Franskmændene har deres St. Hans Hospital —? Thi jeg tror, at disse Hjernespind nærmest kommer fra dette Sted. Jesuitergeneralen — Pavens Sideordnede — den »sorte Pave« (saaledes kalder ogsaa »København« ham) og Propagandaens aandelige Leder (»Propagandaens General« kaldes han i »København«)! Det er jo ganske almindelig Brug blandt den katholske Kirkes Modstandere at kalde ham for den »sorte Pave«; men i Virkeligheden har han selvfølgelig hverken nogen pavelig Magt eller nogen større Indflydelse paa Paven end andre Personer af samme Rang, f. Eks. de andre Ordeners Generaler.

»Berl. Tid.« mener at kunne bekræfte sin Opfattelse ved den Kendsgerning, at P. Wernz »i et Møde med Pius den Tiende er bleven modtagen næsten som en Ligemand«. Et ret tarveligt Bevis! Under Leo XIII. vilde dette ikke have været Tilfældet. Men Pius X. er den jævne og folkekære Mand, som gerne sætter sig ud over det mere højtidelige Ceremoniel, som ellers er i Brug ved det pavelige Hof. Mangen en simpel Præst og Lægmand har faaet en lignende Modtagelse, som P. Wernz. Skal de mon ogsaa betragtes som Pavens Ligemænd? Nej, Jesuitergeneralen er ikke Pavens Sidemand, ej heller har han blot »Lydighedspligt overfor Paven, forsaavidt som det er ham opportunt«, som »Berl. Tid.« mener; men han er ligesom enhver anden Profes af Ordenen ved et særligt Løfte forpligtet til Lydighed mod Paven, der er alle Ordeners selvskrevne øverste Foresat.

»Det er ikke her Stedet at komme ind paa det forviklede Forhold mellem de tre Kirkefyrster« (»Berl. Tid.« — Mente er Paven, Propagandaens Leder og Jesuitergeneralen). Det er en ret vis Bemærkning, skønt det jo paa en Maade

er Skade, at man ikke har givet efter for Fristelsen. Det vilde være blevet et nydeligt Fantasiestykke, som vi nu maa savne.

2. *Valget.* »Den sorte Pave vælges af den mægtige (??) Ordens »Provincialer«, der er dens øverste Gejstlige og dens fornemste Tillidsmænd Kloden rund« (»Berl. Tid.«). Provincialerne er Ordensprovinsernes Ledere (ialt 25) Foruden dem sendes der af hver Provins to Vælgere til Generalkongregationen (Konklave kalder »Berl. Tid.« det — altsaa ialt 75 Vælgere) Da fire Vælgere ikke tog Del i Mødet, blev der 71 tilbage.

»Naturligvis har der saa været megen Disput, før man endelig kunde konstatere, at der var kvalificeret Majoritet for en enkelt Mand« (»Berl. Tid.«). Desværre faar vi her ingen Oplysning om, hvor denne Disput har fundet Sted. Blandt de jesuitiske Vælgere i alt Fald ikke; der pleier det at gaa overmaade simpelt til.

»Der eksisterer 2 Retninger indenfor Ordenen. Den ene kaldes den *reformatoriske*, den anden den *italienske*. Den første samler nærmest om sig alle de Elementer, som lever i det store Korsbælte Jorden over, og altsaa horte fra Rom. Blandt Lederne nævner man særlig Pater Louis Meyer, som benægter at være af jødisk Herkomst (Tak! den var god!) fra Nordamerika og den tyske (rettere østerrikske) Pater Biederlack« (»Berl. Tid.«).

Fru Fantasia! Fru Fantasia! hvor kommer du fra? Jesuiterordenen er virkelig intet politisk Parlament.

»Det var meget vanskelig at opnaa Forlig blandt de stridende Retninger. Stemmerne var i de første Omgange ganske vildt spredte« (»Berl. Tid.«). Fru Fantasia! Fru Fantasia! Om det virkelig var sandt, at Stemmerne i Begyndelsen havde været spredte, saa havde der ikke været noget mærkeligt derved. Du har jo selv fortalt os før, at »Provincialerne« (du skulde have sagt Vælgerne) er Ordenens fornemste Tillidsmænd. Desuden lever der Jorden rundt talrige Ordensprofesser, som godt kunde være værdige til at vælges til General. Vilde det da virkelig være saa underligt, om Stemmerne i Begyndelsen havde været »vildt spredte« og først lidt efter lidt samlede sig om en bestemt Person?

Men lad os nu se, hvorvidt du har Ret. Hvor mange Omgange tror du vel der har været? Jeg vil gerne robe dig det, der var i det hele 3 (tre). Hvor mange var saa vel »de første«? Da i det højeste to. Og hvordan faldt saa Stemmerne i disse to første Omgange? Ogsaa det kan jeg robe dig, jeg ved det fra allerførste Kilde. Valget drejede sig hovedsagelig om Wernz, Freddi og Ledochowski, som fik henholdsvis 26, 16 og 13 Stemmer i første, 35, 26 og 13 i anden Omgang; de øvrige Stemmer var splittede, men ikke videre vildt. I sidste Omgang fik P. Wernz 42 Stemmer og var dermed valgt.

Stemningen var altsaa fra først af i P. Wernz's Favor, og det er ikke andet end løs Tale, hvad »Berl. Tid.« tilføjer: »Man maatte altsaa søge et Kompromis, (dertil var der ingen Tid; det strider desuden imod Ordenens Aand, da enhver maa afgive sin Stemme efter sin egen Overbevisning) og som Kandidat en *Centrumsmand*, der med *Forstaaelse af Tidens Rørelser* vilde være i Stand til at hævde Ordenens Anseelse overfor Nutiden. Den Mand fandt man i den tyske P. Wernz, som for øvrigt i 30 Aar har levet i Rom, saa han endogsaa for liberale, italienske, kirkelige Krese (hvad har de med Ordenen at gøre?) betragtes som behagelig.«

Fru Fantasia! Fru Fantasia!

»København« søger at udrede Grundene, hvorfor Valget netop faldt paa en Tysker. Det er ret interessant at følge det halsbrækkende Linedanseri.

»Man regner, der er henved 9000 Jesuiter i Ordenen. Deraf er der 4000 Tyskere, 3000 Franskmænd og 2000 fordelt paa Spanien, Italien og Amerika. Efter Tallene at dømme, var det da berettiget, at det blev en Tysker, der blev valgt til »Propagandaen's General[!].«

De enkelte Provinsers Tal spiller slet ingen Rolle ved Valget af en General. Det bestemmende er ene og alene vedkommendes personlige Dygtighed. Dersom Tallene gav Udslaget, maatte ogsaa P. Wernz's Forgænger have været en Tysker.

Men nu til Tallene! Der gives med et rundt Tal 15600 Jesuiter, (de studerende og Lægbrødrene iberegnet,) deraf 1455 Tyskere. »Kbhv.« forveksler den tyske Provins med

den tyske Assistens. Ved Assistens forstaar man flere Provinser sluttede sammen med en fælles Repræsentant (Assistent, Forretningsfører) hos Generalen. Til den tyske Assistens hører ogsaa Belgien, Holland, Gallizien og Østrig-Ungarn, ialt over 4000 Jesuiter. Den italienske Assistens, som kun bestaar af italienske Provinser, tæller henved 2000 Jesuiter, den franske, kun bestaaende af franske Provinser, over 3000, den spanske, iberegnet henved 260 Mexicanere, over 3000. Efter Tallene at dømme skulde man altsaa have ventet en spansk eller fransk General og først i sidste Linje en Tysker.

»Men man har mellem Jesuiterne altid undgaaet at vælge en »sort Pave« fra et stort Land, ligesom man aldrig har valgt nogen Italiener. *Ledochowski* var Polak, og den forrige General, Fader *Martin*, var Spanier.«

Stakkels Liniedanser! at brække Halsen tre Gange i Træk, det er et stift Stykke.

Ledochowski var Polak, ja vel, men han var ingen Jesuit, allermindst Jesuitergeneral. Han var Kardinal og Propagandaens Chef, for Resten Onkel til ovennævnte P. *Ledochowski*, forhenværende Provincial over de galiziske Jesuiter og nu tysk Assistent.

»Man kan aldrig vælge nogen Italiener.« Jo saamænd kan man saa! Af de 26 Generaler, Ordenen hidtil har haft, var endogsaa 11 (elleve) Italienerne, deriblandt en af Ordenens allerstørste Generaler P. *Aquaviva*.

»Man har undgaaet at vælge en fra et stort Land.« Hvor besynderligt! Der blev i gamle Dage valgt 4 Generaler fra Spanien, hvilket den Gang var et Verdensrige, 4 fra det tyske Rige, (deraf en indtraadt i Paris;) jeg mener, Tyskland regnes endnu den Dag i Dag med blandt de store Riger; endelig 1 fra den østrigske Provins; maaske er »Kbhvn.« velvillig nok til ogsaa at anse Østerrig for en Stormagt.

Men det besynderligste er endnu tilbage.

»Naar man har valgt en Tysker, har det sine særlige Grunde. 'Den hvide Pave,' Pius den X., hader af et ærligt Hjærte Frankrig og alt, hvad der er fransk, (Stakkels »København«! en saa from Pave som Pius X. hader ingen, end ikke sine værste Fjender,) og han har gjort sin Ind-

flydelse gældende for at faa valgt en Tysker, fordi han derved mener at kunne ærgre Frankrig. (Nej, han har givet Vælgerne den mest absolute, uindskrænkede Frihed til at vælge, hvem de syntes bedst om.) I Republiken er man forøvrigt ganske ligeglad. (Hvorfor fnyser da de kirkefjendtlige Blade saadan af Raseri over dette Udfald af Valget, og hvorfor har de da fyldt deres Spalter med saa mange løgnagtige Beretninger, at selve de gode, skikkelige Folk, der lever mellem Sund og Bælt, er bleven vilde paa Kareten! Selv de kirkeligsindede Franskmænd har ytret Tegn paa en aldeles ugrundet Bestyrtelse.) Og dernæst har man valgt en Tysker for at smigre Kejser Wilhelm og Tyskland (de føler sig vist højlig smigrede over denne ufortjente Opmærksomhed) og søge at opnaa, at Loven mod Jesuiterne ophæves. (Det var ikke saa galt endda, om denne Uretfærdighed endelig forsvandt ud af Verden.) Efter denne Lov maa Jesuiterne ikke sætte deres Ben i Tyskland.« (Atter en Bommert! Efter Ophævelsen af Paragraf 2 maa Jesuiterne færdes i Tyskland, hvorsomhelst de vil; blot maa de ikke oprette Ordenshuse. Nedskriveren af disse Linjer har endnu i Ferien prædiket i selveste Kejserens Berlin.)

Jeg vil ogsaa endnu kort berøre de øvrige Fejlsyn, »København« gør sig skyldig i.

»Han (Jesuitergeneralen) har ingen at adlyde, end ikke Paven,« — jo, netop Paven.

»Maalet (for Jesuiternes Virksomhed) er dette ene: Genoprettelsen af den katholske Kirkes Enevælde over Jorden.« — Naar »Kbhvn.« derved forstaar Opnaaelsen af det Maal, Kristus har udtrykt ved sine Ord til Apostlene: »Gører alle til Disciple,« altsaa Kirkens aandelige Enevælde, saa er det rigtigt, ikke derimod, naar der forstaas en hvilken som helst anden Slags Enevælde.

»Midlerne og Vejene til dette Maal er mange: Skoler, Missioner, Ansættelsen af Jesuiter som Skriftefædre og Raadgivere, Oprettelsen af Hospitaler og højere Undervisningsanstalter.« — Altsammen rigtigt paa Hospitalerne nær.

»Jesuiterne, der aabent indrømmer, at det er politisk Magt, de stræber efter, ser i Tyskland det første Land, de maa erobre for deres Anskuelse.« — Hvor i al Verden

har »Kbhvn« faaet denne Logn fra? Nej, Jesuiterne paa-
staar baade aabent og lønligt, at det *ikke* er politisk Magt,
de stræber efter; det er dem endogsaa udtrykkelig forbudt
ved deres Regler at blande sig i politiske Anliggender.

»Saalænge Frankrig var bundet til Rom ved Konkordatet, var det Roms Ønske, at alle de katholske Missioner skulde udbrede fransk Sprog og virke for franske Interresser.« — Dersom dette havde været Tilfældet, havde idet mindste kun de franske Jesuiter været lydige mod Pavens Ønske. Men dette Ønske er der ingen Katholik, der kender noget til.

»Nu . . . vil i hvert Fald Jesuiterne overalt, hvor de findes i Orient og Occident, arbejde for tysk Sprog og tysk Indflydelse for saa til Gengæld atter at se Tysklands Porte aabne sig for dem.« — I hvert Fald vil de franskspansk- italiensk- polsk- og engelsktalende Jesuiter ikke arbejde for tysk Sprog og Indflydelse, og de tyske Jesuiter kun der arbejde hen paa det tyske Sprogs Vedligeholdelse, hvor dette viser sig gavnligt for Sjæleenes Frelse, f. Eks. blandt Tyskerne i Nordamerika. For øvrigt er der ingen mere tilbøjelig til at lempe sig efter fremmede Nationers Sprog og Aand end Tyskerne; det gælder ogsaa om de tyske Jesuiter.

»Man har da det Særsyn, at en jesuitisk Orden allierer sig med Berlins protestantiske Kejser.« — Det vilde rigtig nok være et Særsyn, om sligt nogensinde blev Virkelighed. Men det er desværre kun et Drømmesynd, »København« har haft i en urolig Nat.

Naar endelig »København« til Slutning endnu vover at beskyldte Jesuiterne for at hylde den Sætning: Hensigten helliger alle Midler, saa maa jeg dog spørge: »Har »Kbhv.« saa lidt fulgt Begivenhedernes Gang, at det ikke har mærket noget til Processen: Hoensbroech-Dashbach, hvor det ved Retten blev konstateret, at end ikke en saa vel indformeret Kender af de jesuitiske Skrifter som den frafaldne Jesuit v. Hoensbroech har været i Stand til at bevise, at Jesuiterne nogen Sinde har hyldet denne nederdrægtige Grundsætning?

3. *Valgets Følger.* Det er faldet i »Kristeligt Dagblads« Lod at gøre Verden opmærksom paa de epokegørende

Følger, det uheldige Valg af en tysk Jesuitergeneral vil afstedkomme. Det er ikke mindre end et Skisma i den franske Kirke. Det vil være at vise »Krist. Dgbl.« for megen Ære, om jeg skulde indlade mig paa at drøfte den Eventualitet mere indgaaende. Hvad nogle fanatiske Hoveder blandt de franske Katholiker kan hitte paa, er ikke godt at sige. Men de franske Katholiker i det hele taget vil ikke lade sig rokke i deres Troskab mod Kirken ved, at en Tysker er sat i Spidsen for den Orden, hvis Medlemmer i Følge Ordens Regler for Kristi Skyld skal elske fremmede Nationer ligesaa inderlig som deres egen. *sr.*

P. S. Ovenstaaende var allerede sendt til Trykkeriet, da der blev tilstillet mig et Nummer af »Jyllands-Posten« af 24. ds. med Bøn om Svar paa en Artikel angaaende samme Emne. Men »J.-P.«s Hjerteudgydelse fortjener sandelig ikke noget særligt Svar; et saadant indeholdes allerede tilstrækkeligt i ovenstaaende Artikel. Det er da virkelig altfor vanvittigt at tale om en Sammensværgelse mellem Paven og Kejser Wilhelm for at hævne sig paa de franske Biskopper. »Jyllands-P.« indrømmer selv, at »Fransk-mændene« (det vil dog kun sige nogle eksalterede Individuer iblandt dem) med denne deres Antagelse »rammer ved Siden af Skiven«. Men hvorfor da aabne Bladets Spalter for og forvirre Læsernes Hoveder med saadant Vanvid?

Noget lignende kunde siges til »København« af 25. ds., hvori en vis Etienne varsler om et Oprør mod Paven blandt de franske Katholiker. »Kbhvn.« skal have Tak for den Bemærkning, hvormed det henviser Etiennes Paa-stande til Fantasiens Rige. Men havde det ikke været rigtigst at sige til ham: »Lad os være fri for Deres Gal-skab«? Det er ikke umuligt, at det vil lykkes Henri de Houx, Redaktøren af »Matin«, et af Frankrigs værste Rabalder- og Reklameblade, i Forening med Brunetière, som jo hidindtil endnu har haft et temmelig godt Navn som Katholik, at forvirre en Del Katholikers Hoveder*)

*) *Ntlt.s* bekendte Mærke *.*, Forfatteren til den staaende Rubrik *Verdens-scenens Repertoire*, skriver i Onsdag-Aftennummeret herom: »Et af den tidligere ultraklerikale, nu republikanske Journalist, »Matin«s Redaktør Henri des Houx arrangeret Privat-Skisma vil næppe faa nogen Betydning«. Men forøvrigt synes *.* ogsaa at tro lidt paa Fablen om Jesuiter-

Der er jo ikke saa faa »Katholiker« i Frankrig, som følger Parolen: »Først Fædrelandet**) og efter nogen Tid Gud og først længe derefter Kirken!« Det kan derfor godt ventes, at vi om lidt bliver Vidne til det Særsyn, at der opstaar en »fransk-katholsk« Kirke. Hvordan vil det gaa den? Vi har tidligere set Særsynet af en »tysk-katholsk« Kirke. Den er gaaet i Vandet. Den »fransk-katholske« vil blive til Aske. sr.

En Lourdes-Enquête.

Under denne Overskrift skriver *Nationallidende*:

»Det franske Kammer skal have fattet den dristige Tanke at ville lukke Lourdes. I den Anledning har man hos franske Læger søgt Oplysninger om, hvad de mener om det, særlig gennem *Emile Zola's* Roman »Lourdes« Verden over bekendte [det var det, længe inden Zola skævede sin skidne Roman!] vidundergørende Helbredelsessted i Sydfrankrig, og deres Svar er bleven oifentliggjorte for nylig.«

Derpaa anfører Bladet nogle af Lægernes Udtalelser, men — naturligvis — kun saadanne Lægers, som i Helbredelserne ved Lourdes blot ser Indbildning, Hysteri, Hypokondri, Pseudohelbredelser . . . og som i det højeste finder, at Lourdes kan gøre Gavn for hysteriske Personer. Bladet — eller dets Kilde — ignorerer helt en lærd Mediciners Udtalelser, som har skrevet en hel Bog om dette Spørgsmaal, der er udkommet baade paa fransk og tysk under Titlen »*Lourdes og Lægerne*«. Forfatteren til denne Bog er Pariser-Fysiologen *Dr. Felix de Backer*, hvem hans Kolleger paa Grund af hans fysiologiske Forskninger, hans medicinske Iagttagelser og fremragende Skrifter ikke kan frakende Autoritet og Sagkundskab.

general-Valgets storpolitiske Betydning. Han fortsætter nemlig: »Vatikanet har iøvrigt allerede fundet Lejlighed til at føre et Slag, der mærkes og har vakt Uro i forstaaende franske, politiske Kredse; den tyske Pater *Wernz* er bleven valgt til Jesuitergeneral.« N. U. Red.

***) Som for Øjeblikket, praktisk set, næppe vil sige andet end — Frimureriet.

N. U. Red.

Og hvorledes lyder denne medicinske Forfatters og Fysiologs Svar paa Spørgsmaalet om Lourdes? Det lyder saaledes:

»Jeg har set Lourdes og atter og atter besøgt det. Og jeg bekender højt og lydelig, at dette Valfartssted har flere Resultater at optegne end alle Europas Mineral-Bade. Det vilde være en Forbrydelse mod Menneskeheden, om man vilde berøve de syge det. Heri er Lægerne enige, selv de, som ikke tror paa de Idéer, som Lourdes er en Legemliggørelse af«.

Det er ikke blot tilsyneladende, Dr. de Backer træder i Skranken for Lourdesmiraklerne som Kendsgerninger; det er hans fulde Overbevisning. Side 14 i den tyske Ud-gave (Paulinus Druckerei, Trier) læser vi:

»Staa op og gaa! — ,Gaa, din Tro har frelst Dig! — ,Jeg er helbredet! — ,Jeg gaar! — ,Mit Saar er lægt! — ,Mit Ben er pludselig vokset sammen! — ,En Bæven gik igennem mig, og jeg følte, jeg var bleven en anden! — Det forekommer altsammen i Lourdes, saaledes som det forekommer i Evangeliernes Fortællinger. — Helbredelserne er i næsten alle optegnede Tilfælde pludselige«.

Side 14—15: »Tuberkulose og Kræft, disse Menneskehedens Ødelæggere vil vel forsvinde fra Verden, naar man overalt anvender levende Celler for at bringe nyt Liv til de udtærede eller ifølge Arvelighed svage Organismer. Dertil maa man saa endnu tage alle de fysiske-elektriske Elementer, som nu til Dags staar til vor Raadighed. Det er en Overbevisning, som jeg er kommen til ved mine personlige Undersøgelser. Men jeg er langt fra et eneste Øjeblik at tænke, at Videnskabens Vidundere ogsaa blot kunde opvise den fjerneste Lighed med Religionens Vidundere, som vi ser dem i Lourdes. Trods al vor Kendskab til Nervesystemet, Sympathikus, Rygmarven, de vasomotoriske, vasodilatoriske og vasokonstriktoriske Nerver, kan vi dog ikke forklare de Helbredelser, som vi har set og endnu ser fuldbyrdet ved Gudsmoder i Lourdes.

»Det er Fremtoninger, som vi ellers ingensteds ser. De Lægemedler, som nu til Dags staar til vor Raadighed, kan hverken fremkalde eller vedligeholde saadanne Resultater som: pludselig Forsvinden af Bullenskab, Saar, Lupus,

recidiv Kræft, eller den pludselige Sammenvoksen af to Knokkeldele, uden Spor af hin ny Bendannelse, som kaldes »callus« (en Benhævelse, som danner sig ved Brudet under Helingen af et Benbrud).«

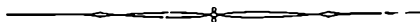
Naar Dr. de Backer Side 30 i sit Skrift citerer Verdens største Suggestivtherapeut *Bernheims* Ord: »Ved Suggestion dræbes ingen Mikrober, tilintetgøres ingen Tuberkler, læges ikke den runde Mavesvulst«, saa bekender han ogsaa her ved sin Tro paa Guds den almægtiges vidunderlige Indgriben, som alene bevirker saadanne underfulde Helbredelser, hin Almagt, som han ogsaa hentyder til, naar han S. 16 sammenligner Videnskabens og Religionens Vidundere og udbryder: »Paa den ene Side griber en sekundær Aarsag ind, paa den anden Side hersker og befaler al Tilværelsens Urkilde.«

Og at der virkelig videnskabelig set kan lægges Vægt paa *Dr. de Backers* Dom, paa hans Anerkendelse af virkelige Mirakler i Lourdes, det fremgaar bl. a. af, at han allerede i 20 Aar har været Leder af det biofysiologiske Laboratorium i Paris (Square de la Tour-Moubourg 6). Han er almindelig bekendt for sine Studier og Forsøg over »Fermentation«. Han har udgivet talrige videnskabelige Værker, ligesom ogsaa et medicinsk Tidsskrift: *Revue aseptique universelle*.

Dr. de Backer er altsaa en Videnskabsmand, en grundig Videnskabsmand. Han er ligeledes en religiøs og troende Mand, en urokkeligt troende Mand.

Paa et Angreb fra en Schweizerlæges Side angaaende nogle Enkeltheder i hans Bog »*Lourdes og Lægerne*«, svarede *Dr. de Backer*:

»Jeg vilde gerne, at min Schweizer-Kollega forstod, at man meget godt kan være en udmærket Fysiolog og Mikrobiolog samtidig med at være en god Katholik, som i Gud og den hl. Guds Moder søger højere Kræfter end vore Kræfter, hvoraf vi dog er saa stolte.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Hds. kgl. Højhed *Prinsesse Marie*, der som bekendt forleden desværre kom til Skade ved et Korselsuheld, er — ifølge direkte fra Bernstorff til *Nordisk Ugeblad* herom afsendt Telegram — nu heldigvis i god Bedring.

— Paa Københavns Rhed ligger jo for Tiden det italienske *Orlogsskib*, Korvetten »*Amerigo Vespucci*«, som har været paa Togt i de nordlige Farvande. Da man for Øjeblikket ikke har nogen Præst om Bord, men alt ellers er indrettet til at kunne holde Gudstjeneste paa Skibet, indbød forleden Skibets Chef, *Grev di Revel*, højærværdige Hr. Pastor *Braun* til at læse den hl. Messe om Bord paa Skibet i Søndags. Pastoren blev afhentet fra Land og i Chaluppen ført over til Skibet; paa Grund af Regnvejret maatte Gudstjenesten holdes paa Mellemdækket, men ikke desto mindre var det en smuk og opløftende Højtidelighed, hvori hele Skibets Besætning, ca. 3—400 Mand, deltog baade med Andagt og med militær Anstand.

Konstantinopel. Fra denne By er følgende glædelige Efterretning bleven sendt til Rom: Det økumeniske Patriarkats (skismatiske) Storkvikar har meddelt »den hellige Synode«, at Titularbiskoppen af Leontopolis, *Anthimos*, er traadt over til Katholicismen. — Biskop *Anthimos* var Koadjutor hos Metropolitens af Amassia. — Den 24. August blev der under stor Højtidelighed nedlagt Grundsten til en ny katholsk Kirke i Konstantinopel, ved hvilken Lejlighed ikke det franske, men italienske Flag vajede.

✠ **Sct. Johannes.** Lørdag den 20. Oktober Kl. 8 pr.: Stor Aftenunderholdning. Der opføres »Eventyr paa Fodrejsen« (af C. Hostrup). Billetter: Reserveret Plads 50 Øre; øvrige Pladser 25 Øre. Billetter faas hos alle Medlemmerne.

Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. September. 17. Søndag e. Pintse. Oktav af Kirkevielsesfest. — **1. Oktober, M. Remigius,** Biskop og Bekender. — **2. Ti.** Hieronymus, Kirkelærer. — **3. O.** Ferialdag. — **4. To.** Frants af Assisi, Ordensstifter. — **5. F.** Placidus og Lidelsesfæller. — **6. L.** Bruno, Biskop og Bekender.

Søndag den 7. Oktober. 18. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. (Ansgarius-Bonifaciuskollekt i samtlige Kirker til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet.)

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 7½ Andagt.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2½ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordруп):	- 10	—	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. Oktober læses Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Første Fredag i Maaneden (den 5. Oktober).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjerter; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.
Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjerter.
St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.
Jesu Hjerter Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde til Tilbedelse Fredagen den 5. Oktober, 1. Fredag i Maaneden, til de aftalte Bedetimer i Dagens Løb.

Rosenkransbroderskabet holder Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke Søndag den 7. Oktober under den hl. Messe, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet. Om Aftenen Kl. 5 genoptages den maanedlige Rosenkransandagt med Procession, i hvilken Jomfruernes Forening deltager med Broderskabets Faner.

Nothburgaforeningen holder Fælleskommunion Søndag den 7. Oktober (Rosenkransfesten) i St. Ansgars Kirke. (Søndag den 30. September Optagelse af nye Medlemmer ved Aftenmødet paa Toldbodvej.)

Ansgariusforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at underkøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement tegnes hos Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, i enhver Boglade samt paa alle Postkontorer. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kassører, Cand. phil. Prof. F. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Oktober begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Til Oktober Maaned anbefales:

P. P.: Til Forsvar for Sandheden Nr. 8: **Mariadyrkelsen.**

Fred. Esser: **Den h. Frants af Assisi**, Et Livsbillede I. II. III. 75 Ø.

Dr. theol. B. Hansen: **St. Francisci Minde.** 3 Kr.

Aug. Brinkmann: **Den h. Birgitte.** Et kulturhistorisk Billede. 1 Kr. 50 Øre heftet.

Johannes Jørgensen: **Fioretti** d. e. den hl. Frants af Assisis Smaa-blomster. 3 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 40.

Søndagen den 7. Oktober.

1906.

INDHOLD: O. Offerdahl: Salmernes Bog. -- Minder fra Vadstena. — Grundstensnedlæggelse til det nye St. Josefs Hospital i Aarhus. — Usømmelige Optøjer paa vor Kirkegaard. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Østerrig. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

○. Offerdahl: Salmernes Bog.

Oversat efter Vulgata og forsynet med forklarende Anmærkninger. I Kommission hos Jakob Dybwad (Kristiania.) 178 Sider. VIII. (Pris 1 Kr.)

I 1902 udgav Pastor Offerdahl (Kristiania) *Vor Herres Jesu Kristi Nye Testament*, oversat til Norsk efter Vulgata og forsynet med forklarende Anmærkninger. Nu foreligger der fra samme flittige Haand et andet lignende Arbejde, nemlig en Oversættelse af en Del af det gamle Testamente og det netop den Del, som oftest benyttes i Kirkens Liturgi og hvortil der i selve det ny Testamente baade af vor guddommelige Frelser selv og af hans Apostle og Evangelister allerhyppigst henvises, nemlig *David's Salmer*, eller rettere *Salmernes Bog*, da ikke alle deri indeholdte 150 Salmer er forfattet af den kongelige Profet.

Hermed er ganske sikkert et stort Savn afhjulpet. Man har nemlig tit, særlig af saadanne, som ikke tilstrækkelig forstaar fremmede Sprog, kunnet høre udtalt det Ønske, at

vi dog ogsaa maatte faa i det mindste de vigtigste Dele af det gamle Testamente udgivet i approberet Oversættelse og med Forklaringer. Den Begyndelse, som nu hermed er gjort, lover godt. Skønt det nemlig ingenlunde er noget ringe Arbejde dels at finde de til Originalen nøjagtigt svarende Udtryk og samtidig iklæde dem en tiltalende, let læselig Form, dels at give de nødvendige Forklaringer en knap og dog forstaaelig Form, saa har Pastoren dog løst denne dobbelte Opgave paa en udmærket Maade. Sproget er klart og tydeligt og gengiver, saa godt som det overhovedet lader sig gøre, baade Salmernes ophøjede Tanker og deres originale »Tanke-rythme«. De ganske faa specielt norske Ord, som forekommer i Oversættelsen, vil for danske Læsere ikke være nogen Hindring i at høste fuldt Udbytte af Bogen, da de let kan forstaaes i det mindste ud af Sammenhængen.

De under hver Salme tilføjede Forklaringer kan næsten hver for sig siges at være et lille Mesterstykke, i den Grad har Udgiveren vidst at suge — med en Bis Samlerflid — det bedste ud af de forhaanden værende exegetiske, liturgiske og mystiske Forklaringer til Teksten. Som Hovedkilde, hvoraf han har øst, nævnes i Forordet Beuronerbenediktinerabbeden Dr. *Maurus Wolters* ypperlige Værk »*Psallie sapienter*«.

I begge disse Henseender, baade hvad Oversættelsens og Forklaringens Lødlighed angaar, kunde man som typiske Eksempler fremhæve Salmerne 30, 66 og 109.

De fem første Vers af *Salme 30*, der blandt andet ogsaa forekommer i »Kompletorium« (Breviarets smukke Aftenbøn), lyder saaledes i Pastor Offerdahls Oversættelse:

»Paa Dig, Herre, stoler jeg; lad mig ikke blive tilskamme evindeligt; i din Retfærdighed befri mig!

»Bøj dit Øre til mig, il med at udfri mig! Vær mig en beskyttende Gud og et Tillflugtshus for at frelse mig!

»Thi min Kraft og min Tillugt er Du, og for Dit Navns Skyld leder Du mig og nærer mig.

»Du vil drage mig ud af denne Snare, som de har udlagt for mig; thi Du er min Beskytter.

»I dine Hænder overgiver jeg min Aand; Du forløser mig, Herre, Du trofaste Gud!«

Salme 66 med dens gentagne Opfordring til alle om at lovprise Gud og dens saa indstændige, næsten tryglende Bøn om Naade, Forbarmelse og Velsignelse for hele Menneskeheden, for alle Folkeslag indtil »Jordens Grænser,« den er ogsaa optaget i de liturgiske Bønner, i Breviariets Morgenbøn *ad Laudes* og lyder i Oversættelsen saaledes:

»Gud være os naadig og velsigne os, Han lade lyse sit Ansigt over os og forbarme sig over os!

»For at vi paa Jorden maa erkende Din Vej, blandt alle Hedninger Din Frelse.

»Prise Dig skal Folkene, o Gud, prise Dig skal alle Folk.

»Fryde sig og juble skal Folkeslagene, fordi Du dømmes Folkene med Retfærdighed og leder Nationerne paa Jorden.

»Prise Dig skal Folkene, o Gud, prise Dig skal alle Folk.

»Jorde nhar givet sin Frugt. Gud, vor Gud, velsigner os.«

»Gud velsigne os, og alle Jordens Grænser frygte Ham!«

Om *Salme 109*, som begynder: »Herren sagde til min Herre: »Sæt Dig ved min Højre, indtil jeg faar lagt dine Fjender tll Skammel for dine Fødder'«, hedder det i Anmærkningen:

»Denne korte, men i Tankernes Fylde og Ophøjethed alle andre overragende *Salme* skriver sig uden Tvivl fra den Tid, da Davids Magt stod paa det højeste. Den er udelukkende messiansk. David og hans Kongedømme var Forbillede paa Messias og det messianske Rige; men det er ikke Forbillederne, som her skildres, men deres Opfyldelse. Det er Gud, som taler direkte til Messias og forkynder hans Kongedømme.«

Derpaa følger en nærmere Forklaring af hvert enkelt Vers i Salmen, og til Slutning hedder det: Kirken lader sine Tjenere hede denne messianske Lovsang hver Dag, idet den har stillet den som første *Salme* ved den daglige *Vesperandagt*. Den tåner saaledes gennem hele Kirkeaaet til Ære for Kristus, Kirkens sejrige Herre, og hans Hellige, der i inderlig Kærlighed har sluttet sig til Ham. De troende finder i denne *Salme* Stof til Betragtning af Kristi Guddom, hans Præstedømme, Fortsættelsen deraf i Allerets

allerhelligste Sakramente, samt hans retfærdige Dom over dem, der ikke frivillig underkaster sig hans Herredømme.

— Som angivet paa Titelbladet er Oversættelsen foretaget efter den af Kirken som autentisk anerkendte Tekst af *Vulgata*. »Da Teksten imidlertid i *Vulgata* (hedder det i Forordet) undertiden er noksaa uklar og vanskelig at forstaa, har jeg ved Siden af denne ogsaa maattet benytte en Tekst, som efter at være sammenlignet med den hebraiske Grundtekst gav den sandsynlige Mening af *Vulgata*-Teksten. En saadan Tekst fandt jeg i Værket »*Psalmi Latinæ Vulgatae*« af Dr. *Melchior Mlcoch*, et Værk, hvoraf jeg har haft den største Nytte.«

Efter det lille Forord følger en 4 Siders Indledning, som indeholder en kort, men klar Redegørelse for Salmernes historiske *Oprindelse* og nuværende *Form*, dernæst et Par Ord om Salmernes *Inddeling* efter deres *Indhold* og endelig et interessant lille Overblik over *Salmernes Brug* lige fra Moses Tid og indtil vore Dage, baade ved den gammeltestamentlige Gudstjeneste og i den katholske Liturgi.

— Idet vi her udtaler en hjærtelig Tak for dette betydningsfulde og kærkomne Værk, hvis — trods den smukke Udstyrelse — store Prisbillighed næsten moralsk forpligter enhver til at anskaffe sig det, slutter vi os til Oversætterens Ønske og Haab om, at dette hans Arbejde maa være velkomment i alle katholske Hjem i Skandinavien, og at »Salmernes Bog« maa blive den kæreste og mest skattede *Opbyggelsesbog* blandt de troende, hvad dens Indhold som Guds Ord og dens Sprog som den mest fuldendte *Poesi* berettiger den til.

Minder fra Vadstena.

I et østerrigsk Tidsskrift læses under denne Overskrift følg. :
 Da jeg i 1870 virkede som Missionær i Norden, ejede Grev N. . . . et stort Gods i Skaane, en Provins i det sydlige Sverrig. Paa Slottet B. . . , der var Hovedsædet, levede hans Gemalinde med to Børn, medens Greven, som var Hofjægermester, tilbragte den største Del af Aaret ved det

kongelige Hof i Stockholm. Familien var protestantisk. Grevinden, Englænderinde af Fødsel, døde i en ung Alder, og derfor anmodede Greven Lady R..., den afdøde Grevindes ældre, ugifte Søster, der levede i England, om at overtage Børnenes, en Drengs og en Piges, Opdragelse. Denne Dame var, hvad Greven ikke vidste, konverteret i England og nu en ivrig Katholik. Hun gik ind paa Grevens Ønske, kom til B... og viede sig fuldstændig til Børnenes Opdragelse. Kun et Par Gange om Aaret lod Greven sig se; han glædede sig da over Børnene og ordnede en Del Forretninger. Med Hensyn til Religion var han fuldstændig ligegyldig. Lady R... opdrog Børnene i sin Aand og underviste dem grnndig i den katholske Tro. De blev meget religiøst opdragne. Hendes Begejstring for den ene sande Tro var vel Skylden i det noget uoverlagte Skridt. Hun kom ofte til København med Børnene for at modtage de hl. Sakramenter.

Da hun ikke havde Grund til at tvivle om, at Børnene var gyldig døbte, forberedte hun dem til Skriftemaal og lod dem skrifte hos Missionspræsten uden at finde det nødvendigt at fortælle ham Sagens Sammenhæng. Saaledes gik flere Aar. Hver Gang Greven kom paa Besøg, glædede han sig over den gode Opdragelse, hans Svigerinde gav Børnene.

Imidlertid var den unge Komtesse bleven 14 Aar, og Greven skrev en Dag fra Stockholm til Lady R..., at det var paa Tiden, den unge Pige blev konfirmeret. Nu var Lady R... i stor Forlegenhed. Hun rejste til København for at fortælle sin Skriftefader den fatale Situation; denne kunde ikke raade hende til andet, end at hun med Børnene skulde tage sin Tilflugt til Gudsmoder og anraabe hende om hendes mægtige Bistand; det gjorde hun med barnlig Tillid. Tillige skrev hun til Greven, om man ikke skulde vente med Konfirmationen til det attende Aar, som det jo nu var i Brug blandt Adelen. Det gik Greven ind paa. To Aar efter blev Greven imidlertid syg og bukkede under for en heftig Feber. Nu var hele Familjen katholsk. Hvor underfuldt havde Gud ikke styret det!

Da den unge Greve var bleven myndig, raadede man ham til, da han var meget rig, at tilbagekøbe det tidligere

katholske Nordens største Helligdom, den hellige Birgittas Kirke og Kloster i Vadstena, hvor hun selv tilligemed sin Datter, den hl. Katharina, ligger begravet, og saaledes give det tilbage til Katholikerne. Ved Reformationen var det berømte Kloster faldet i Protestanternes Hænder og i Tidernes Løb omdannet til et stort Lager. Den daværende Ejcr var netop i Pengeforlegenhed og vilde gerne sælge Besiddelsen. Den unge Greve til B. købte den med Glæde og saaledes kom Nordens store Helgenindes Grav igen i katholske Hænder. Kirken blev istandsat. I en Sidebygning blev der indrettet en Kommunikantanstalt, der blev ledet af katholske Ordenssøstre.

Ved St. Birgittas Grav († 1373) bedes igen af Børn og Søstre, og denne Vending til det bedre har hun sikkert opnaaet hos Gud; men endnu manglede et: nemlig en svensk katholsk Præst, der kunde frembære det hl. Messcoffer ved Helgenindens Grav. Men ogsaa herfor sørgede Gud.

Flere Aar tidligere studerede en ung Svensker protestantisk Theologi ved Universitetet i Upsala. Han var troende og elskede Bønnen. Under sit Studium fandt han i Pauli første Brev til Korintherne, at det var fuldkommere af højere Bevæggrunde at tjene Gud i den ugifte Stand. Derfor fattede han allerede som Student den Beslutning for Guds Skyld og for ganske at hellige sig sit Kald at forblive ugift. Ved en Auktion over Bøger købte han en gammel latinsk Bog, der indeholdt Tridentiner Konciliets Bestemmelser. Han gennemlæste den med Opmærksomhed og kom til den Overbevisning, at Konciliet i Trient forkyndte Kristi sande, uforfalskede Lære og var i fuldstændig Overensstemmelse med den hl. Skrift. Følgen var, at han antog Tridentiner Konciliets hele Troslære uden Forbehold. Han sagde til sig selv: »Luther har taget fejl, det indser jeg; derfor vil jeg antage den gamle Kirkes Tro og saaledes blive frelst.« Paa denne Maade troede han at have gjort sin Pligt ligeoverfor Gud. Det faldt ham ikke ind, at det kunde være hans Pligt at blive et Medlem af den katholske Kirke, at konvertere og saaledes blive delagtig i Kirkens Naadeskatte. Han var aldrig kommen i Berøring med noget katholsk. Han blev Præst og fik et Kald 20 Mil nord for Upsala. Her prædikede han fuldstændig i

katholsk Aand, idet han holdt sig til Tridentiner Konciliet. Paa den Maade gik det, til han var bleven 50 Aar. Saa fik han en Dag den Tanke: »Udbed dig af Konsistoriet en passende Ferie og rejs en Gang til et katholsk Land, for at Du kan se katholsk Liv paa nært Hold!« Da han havde faaet Tilladelsen, rejste han først til København for derfra at berejse Frankrig og Italien. I København hørte han, at Jesuiter-Patrene havde et Kollegium ikke langt fra Byen paa Ordrupshøj. Han besluttede at besøge det og tage det nærmere i Øjesyn. Han forestillede sig for den daværende Rektor, P. Zurstrassen, som en Svensker, der var paa Gennemrejse i København og ikke vilde unnlade at se Kollegiet. Om sin indre Tilstand sagde han intet, og heller ikke, hvad han var. Rektoren viste ham med stor Imødekommenhed hele Husets Indretning og Studiesalene; han førte ham ogsaa ned i Kirken. Ligesom Rektoren højede ogsaa han Knæ, hver Gang han passerede Alteret, da han jo ogsaa troede paa Kristi sande Nærværelse i Alterets hellige Sakrament. Pateren bød ham en lille Forfriskning og underholdt sig nogen Tid med ham. Ved denne Lejlighed blev Gæsten meddelksom og fortalte P. Rektor, at han var protestantisk Præst fra Sverrig og stod i Begreb med at rejse til katholske Lande. Han tilføjede i al Oprigtighed, at han troede paa den katholske Kirkes Lære, som den var indeholdt i Tridentiner Konciliet, men da den katholske Gudsdyrkelse var ham fuldstændig fremmed, rejste han for at lære den at kende.

Hertil svarede P. Rektor, en født Meklenburger, paa sin aabne Maade: »Min kære Hr. Pastor, jeg ser, hvad De trænger til; bliv De nogle Dage hos os og hold Exercitier! Jeg vil give Dem en Celle og en Pater, der vil holde Foredragene for Dem.« Præsten var maalløs og sagde: »Jeg har ingen Anelse om, hvad man forstaar ved Exercitier.« »Derved forstaar man ikke andet, end at man samler sig og søger at trænge ind i Troens Sandheder, derefter anvender dem paa sit eget Liv og saa tager praktiske og virksomme Beslutninger for sin fremtidige Tænken og Handlen.«

Rørt over P. Rektors Venlighed erklærede Pastoren sig villig hertil. Saa holdt han Exercitier i 5 Dage. Da han kunde Latin, bad han Pateren, der ledede Exercitierne,

hvis det var lettere for ham, da at give ham Betragtningpunkterne paa Latin. Med største Opmærksomhed fulgte han Betragtningerne og tilbragte næsten hele den øvrige Tid i Kirken. Da han var færdig, kom han til Rektoren og sagde: »Jeg indser nu, at det ikke er nok at antage hele den katholske Kirkes Lære, jeg maa ogsaa blive Kirkens Barn for at tage Del i dens aandelige Goder.« »Det var netop, hvad jeg ønskede,« svarede P. Zurstrassen smilende. Pastoren fik endnu nogle Dages Undervisning, derefter blev han optaget i Kirken, fuld af Glæde over den Naade, der var bleven ham til Del. Først vendte han tilbage til Sverrig for at fratræde sin Stilling, rejste derefter til Insbruck, hvor han studerede Theologi i et Par Aar og tog derpaa til Rom, hvor han blev viet til Præst. Da nu Kirken i Vadstena igen var i katholske Hænder og istandsat, tilbød man ham efter hans Hjemkomst Stillingen som Sjælesørger ved Kirken. Saa vaagede da den første Præst, en født Svensker, ved Nordens store Helgenindes Grav for under hendes Beskyttelse at varetage og arbejde for den katholske Kirkes Interesser i Sverrig. M. H.

Grundstensnedlæggelse til det nye St. Josefs Hospital i Aarhus.

Under de gunstigste Varsler for Fremtiden blev i Søndags Grundstenen til det nye St. Josefs-Hospital nedlagt paa den ideelt beliggende Plads i Marselisborg-Kvarteret. Allerede Kl. 2 begyndte Folk at samle sig paa Byggepladsen og Kl. 3 var der en Skare paa over 1000 tæt sammenpakket omkring det oprejste Alter med Krucifikset og Voksløysene, hvorfra Indvielsestalen skulde holdes. Alteret var prydet med Dannebrogfarver og Blomster, og danske og franske Flag smældede i den friske Efteraarsvind op imod den straalende klare Himmel.

St. Josefsøstrenes Orden var præsenteret af Provincialforstanderinden, Søster *Marie Gèneviève*, Assistentinden Sø-

ster *Susanne Therese*, Søster *Henriette* og de stedlige Søstre med deres Præster fra Odense og Fredericia, Horsens og Randers. Blandt de Tilstedeværende saas Borgmester *Drechsel* og en Del af Byraadsmedlemmerne, Politimester *Jespersen* og Politiassistent *Hauerbach*, Byens Læger og kommunale Funktionærer, fhv. Folkethingsmand *Jens Busk*, Pastor *Gamél* — og selvfølgelig den herværende katholske Menighed med dens Præster.

Efterat Hornorkestret havde spillet »andante religioso« af Mozart, blev der af Forsamlingen afsunget følgende sjældent smukke Sang:

Mel: Der er et yndigt Land.

Her rejses nu med Gud
et Hus, hvis høje Mure
:: skal staa som Fredens Bud. ::
Mens Verden lærer stolt og stor,
bag disse tavse Mure
den bitre Smerte bor.

Her ebber Livets Strøm
og Verdens Glæde visner
:: og falmer som en Drøm. ::
Her klinger Lyd af Dødens Le
henover Haabets Grave,
her sukker Sorg og Ve.

Men paa sin tavse Vagt
en Kvinde trofast vaager,
:: med Korsets Gud i Pagt; ::
hun lindrer Smerte, læger Nød;
mod Sot og Sorg hun kæmper,
ja med den bitre Død.

Saa rejs dig da, vort Hus
til Herrens Pris og Ære
:: højt over Stadens Brus. ::
Din Mur er bygt af Haab og Tro;
I dine lyse Sale
skal Kærligheden bo.

Derpaa holdt Pastor *Schmid* følgende Indvielsestale:

Ærede Tilhørere!

Den store Kreds af Festsdeltagere, der er samlet paa denne Byggeplads, er et Vidnesbyrd om, at det ikke er et

almindeligt Hus, hvortil Grundstenen skal lægges i Dag, det er et Bevis for, at der paa Forhaand er en levende Interesse til Stede for det Formaal, til hvilket denne Bygning skal tjene, og det Arbejde, der skal udføres her.

Der har *længe* været *Tale* om, at St. Josefs-Søstrene vilde bygge et nyt Hospital her i Byen. Men medens man *her ventede* paa dette med stor Længsel, saa man, alt som Aarene forløb, en Række Sygehuse, byggede af katholske Ordenssamfund, rejse sig i mange *andre Byer* her i Landet. Foruden det store, smukke St. Josefs-Hospital i København findes der saaledes nu fortrinlig indrettede katholske Sygehuse paa Amager og i Roskilde, i Odense og Fredericia, i Esbjerg og i Horsens, i Randers og i Aalborg. Paa alle disse Steder har Søstrene i længere Tid kunnet sætte Foden paa egen Jord, hvorimod de *her i Aarhus til Stadighed har maattet øve deres Virksomhed i lejede Huse*, hvor det har kostet *de største* Anstrængelser at skaffe de Syge alle de Bekvemmeligheder og Goder, som det altid har været Søstrenes inderligste Ønske at bringe deres Patienter; og *nægtes kan det jo ikke*, at Ventetiden har været en *betydelig Taalmodighedsprøve* saavel for Søstrene, som for de Læger, der har arbejdet ved Hospitalet.

Men hvad der lader længe vente paa sig, plejer at blive godt!

Og dette synes da ogsaa i fuldt Maal at være Tilfældet her; thi de, som har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med *Arkitektens Tegninger og Planer*, vil kunne vidne, at man *her* vil komme til at staa overfor en Hospitalsbygning, der vil kunne tilfredsstille *selv meget vidtgaende Krav*.

Og se vi os om *paa det Sted*, som er bleven valgt til Hospitalet, saa maa vi ogsaa sige, hvor kunde man *finde en bedre* Plads, end netop *her*, hvor det friske Pust kommer fra Havet, og hvor den Syges Øje kan glæde sig over den herlige Udsigt over Sø og Skov.

Den Sang, som vi har sunget, er ikke uden Alvor og Vemod. Det hedder saaledes i et af Versene: »at det bliver et Hus, hvori *den bitre Smerte bor*,« og hvor »*der sukker Sorg og Ve*.«

Ja dette er desværre kun allfor sandt; og dog ved kun den, der Aar for Aar færdedes bag Hospitalets tause Mure

ret til Bunds, hvilken Sum af Lidelse, Sygdommen kaster ind paa Menneskets Vej. Men den, der har haft sin stadi-ge Gang ved de Syges Leje, ved ogsaa, hvad det vil sige, *at kunne søge hen til et Hus som her*, i hvis »lyse Sale Kærligheden bor,« den kristelige Kærlighed, som den store Læge lærte os, da han steg ned fra Himlen for at frelse den syge Menneskeslægt.

Der har været en Tid, hvor denne Kærlighed var ukendt. Det hedenske Rom kan end ikke fra sin Blomst-ringstid, tiltrods for sin Statskunst og Livsforfinelse, frem-vise en eneste Hospitalsbygning! End mere betegnende for den hedenske Tid og dens Opfattelse af Kærlighedsbegrebet er de Ord, den højt dannede Græker Plato fremkom med: »*Slaven skal Lægen ikke bryde sig om, bliver han syg, saa lad ham dø.*« Og selv om man i den for-kristelige Tid vel nok kendte en kærlig Pleje for sine *Nærmeste*, — *for den Syge som Menneske* gaves der ingen Medfølelse!

Som en Engel i Menneskeskikkelse er den kristelige Kærlighed skredet frem gennem de svundne Aarhundreder, har spredt Lys i Mørket, har formildet Hjerterne, har ydet sin Bistand i al den legemlige og aandelige Nød, som Menneskets Børn uophørlig hjemsøges af, og derfor er det da ogsaa ganske naturligt, at den kristelige Kærlighed paa en fremragende Maade har taget sig af Sygepleje.

Den barmhjertige Søster staar nu med utrættelig Selv-opofrelse Dag og Nat ved den Syges Leje og holder Vagt. Med kærlig Haand søger hun at dulme hans Smerte, at aftørre hans Taarer, at hygge om hans Leje. Hun skaaner sig ikke selv; sin Sundhed og sine Kræfter vier hun med Glæde til sin Kærlighedsgerning. Hun er Lægen en trofast Støtte i hans Bestræbelser for at redde den Syges Liv og skaffe ham et af Livets herligste Goder, Sundheden, tilbage.

Og spørge vi da efter den skjulte Kilde, fra hvilken *den* Begejstring udspringer, som er Drivfjederen i den kristne Sygeplejerskes Gærning, da er *det Gud selv og Kærlig-heden til Gud*, der er Kilden. Her ligger *Kraftens Hemme-lighed!*

Det er *Gud*, de tjener, naar de plejer den Syge; de ser i ham *vor Frelser* selv, der jo har sagt: »Hvad I har

gjort imod en af disse mine ringeste Brødre, det har I gjort imod mig.«

Denne Kærlighed til Næstn er da ogsaa en af de herligste Frugter paa Kristendommens Træ; den er en Magt, der, trods det, at den er stille, dog er stærk, modig, udholdende, alt-overvindende, den er en Magt, hvis Indflydelse ingen, der lever i det kristne Samfund, helt kan unddrage sig, en Magt, der maaske mere end noget andet vil evne at slaa Bro over de gabende Svælg, der skiller Menneskene ad.

I den samme Aand vil nu ogsaa St. Josefs-Søstrene stille sig i Næstekærlighedens Tjeneste, og de vil stræbe efter at løse deres Opgave efter bedste Evne.

For dem selv personligt betragter de dette Hospital som det Sted, det guddommelige Forsyn har anvist dem, for at de her skulle helliggøre deres egne Sjæle ved deres gudhengivne Arbejde og derved blive delagtig i Herrens Forjættelse: »Salige er de barmhjertige, thi dem skal vederfares Barmhjertighed,« og i det Ord: »Glæder og fryder Eder, thi eders Løn er stor i Himlen.« — — —

Naar vi i Dag ser op til Gud, alle gode Gavers Giver, og glæder os over det, der her er paabegyndt, saa tør vi ikke undlade allerede nu paa dette Tidspunkt at udtale vor hjerteligste Tak til dem, hvem dette herlige, humane Værk skylder sin Tilblivelse. Det er Provincialforstanderinden for St. Josefs-Søstrene, Søster *Maria Génèviève*, fra hvem det hele kommer, lige fra Valget af Pladsen; paa hendes Skuldre vil fremdeles hele Byrden hvile; og det er ikke en ringe Sag at bygge et Hospital ved private Midler.

Maalte Vor Herre velsigne hende for hendes Højhjerlighed og Mod og lade hende opleve Glæde af dette Foretagende!

En Tak til *Byraadet*, der har været imødekomende ved Købet af Grunden.

En Tak i Særdeleshed til d'Hrr. *Læger*, der hidtil har vist Interesse for Oprettelsen af dette Sygehus, navnlig til dem, der allerede har arbejdet sammen med Søstrene. I Lægernes Velvilje og Bistand vil de finde en kraftig Støtte og Opmuntring til deres Gerning.

En Tak endelig til de mange, der i de henrundne Aar har udvist Velvilje overfor St. Josefs-Søstrene og deres

Arbejde, og til alle Tilstedeværende, der ved deres Nærværelse viser Interesse for St. Josefs-Hospitalet, med Bøn om at bevare dette Sindelag ogsaa for Fremtiden. — —

Vi er i denne Stund mødte her for at nedlægge Grundstenen til dette nye Mindesmærke om den kristelige Barmhertighed. Vi *indvier* Grundstenen, d. v. s. vi skænker Gud dette Hus fra Grundstenen af. Til *hans Ære* skal det rejse sig! Og vi nedbede hans Velsignelse over alle, der skal virke her og opholde sig her.

»Saa rejs dig da, vort Hus,
til Herrens Pris og Ære,
højt over Stadens Brus!«

Maatte dette Hospital fuldtud svare til de høje Forventninger, der nu til Dags stilles til et Sygehus i en stor oplomstrende By!

Maatte det som et værdigt og velkomment Led kunne slutte sig til den Række af kommunale og private Institutioner, der er oprettede her i Byen til Borgernes aandelige og legemlige Vel, og som er en Pryd for Byen!

Maatte de kommende Slægter kunne vidne om, hvad den svage Kvindehaand evner, naar den ledes af dygtige Læger og styrkes af gudbegeistret Kærlighed og Selvpofrelse! — —

Saa vil vi da haabe, at ingen uforudsete Hindringer vil standse Bygningens Opførelse; at Vejret vil være os gunstigt; at dette Foretagende maa føres til Ende uden Uheld for nogen af dem, der skal virke med, saa at Husets Porte kan aabnes for den Syge uden Skaar i Glæden.

Den treenige Guds Velsignelse og den hellige Josefs Forbøn og Beskyttelse være med Søstrene!

Efter Talen indviede Pastor *Schmid* Grundstenen og oplæste *Dokumentet* om Bygningens Tilblivelse:

I Aaret 1904, den 8. Marts, købte St. Josefs-Søstrene af Aarhus Kommune for en Sum af 63,486 Kroner et Grundstykke, 10,581 □ Alen stort, beliggende ved Tietgens Plads i Aarhus, til Opførelse af et Hospital.

Hospitalet skal bære Navnet: »St. Josefs-Hospital«.

Det skal rumme 80 Senge. Arkitekt Torkel Møller har udkastet Byggeplanen og skal lede Hospitalets Opførelse. Murerarbejdet skal udføres af J. Ch. Jensen og Tømrerarbejdet af Tømrermester S. Petersen.

I den allerhelligste Treenigheds, Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn, i Herrens Aar 1906, paa Søndagen den 30. September, under Pave Pius X.s Pontifikat og Kong Frederik VIII.s Regering, paa den Tid, da Johannes von Euch var Biskop for de danske Katholiker, Stiftamtmand, Kammerherre V. Dreyer Amtmand over Aarhus Amt, og E. C. L. Drechsel Borgmester i Aarhus, medens Søster Marie Génévieve var Provincialforstanderinde for St. Josefs-Søstrene i Danmark, er Grundstenen til ovennævnte Hospital bleven indviet og nedlagt.

Maatte denne Bygning staa mange Aar til Guds Ære og de syges Nytte og Vederkvælgelse.

Aarhus, den 30. September 1906.

(Underskrift.)

Dette Dokument blev nedlagt i en Blyæske sammen med en Del gangbare Mønter, et Eksemplar af »Nordisk Ugeblad«, »Varden« og af Byens Dagblade. Blikkenslager Secher tilloddede Blykapslen, og Grundstenen blev nedlagt.

Pastor *Schmid* murede den første Sten, Borgmester *Drechsel* den anden og Murermester *J. Ch. Jensen* i Provincialforstanderindens Navn den tredie.

Med den ambrosianske Lovsang sluttede den smukke Højtidelighed.

Usømmelige Optøjer paa vor Kirkegaard.

Under Mærket *J—n. J—n.* er tilstillet os følgende med Anmodning om Optagelse:

De fleste Blade har med oprigtig Harme omtalt den Skandale, som en Del herværende russiske Revolutio-

nære og »Ungsocialister« foranstaltede i Søndags paa den katholske Vestre Kirkegaard ved en Klejnsmedesvends, Wladislaw *Jancukiewietz* Jordefærd.

Den afdøde, der efter Socialisternes sigende var en politisk Flygtning, var blevet indlagt paa Blegdamshospitalet, hvor man efter hans Ønske sendte Bud til højærv. Hr. Pastor *Braun*; han modtog derefter de hh. Sakramenter. — Det var Meningen, at den afdøde, som ingen Slægtninge har her, skulde begravnes i al Stilhed; men da man bad om, at Begravelsen maatte blive udsat til Søndag for at Arbejdskammeraterne kunde følge ham til Jorden, opfyldte Hr. Pastoren beredvilligt denne Anmodning.

Om selve Jordefærden skriver »Nationaltid.«: »Skønt Kapellet og Katholikernes Kirkegaard er privat Eje, tillod Pastor *Braun* dog de socialistiske Faners Tilstedeværelse i Haab om, at Demonstrationen vilde indskrænke sig hertil. Inde i Kapellet gik det ogsaa roligt til, Pastor *Braun* afholdt sig fra enhver udæskende Ytring, nævnte blot, at den afdøde var død som en god Katholik, der havde gjort sit Regnebrædt op og faaet Tilgivelse. Men da Kisten skulde bæres ud, blev de herboende danske Katholiker, som var traadt til, skubbet til Side, en halv Snes Russere greb Kisten, løftede den op paa deres Skuldre, og i Stedet for at give Plads for Præsten lige efter Kisten, traadte en Russerinde frem og holdt en Tornekrans løftet over den. Saaledes gik man til Graven. Næppe havde Præsten endt Jordpaakastelsen og skulde til at bede Fader vor, førend en Russer sprang frem og raabte: *Høvn, Høvn, Høvn!* og efter ham de andre. Inden det kunde forhindres, var en Russer i Færd med en lang revolutionær Tale og efter ham en anden og en tredje«

Men da nu en Russer vilde oversætte disse Taler paa Dansk nedlagde Pastor *Braun*, der hele Tiden var bleven staaende oppe ved Graven, Forbud herimod. Pastoren havde talt paa Dansk og da der nu ogsaa var talt for de Russere, som ikke forstod hans Tale, saa mente Hr. Pastoren med fuld Ret, at der ikke var passende Anledning til flere Udtalelser. Men den lille iltre Russer begyndte igen og paa Pastor Brauns Ord: »Jeg protesterer,« svarede han: »Jeg vil tale alligevel!«

Præsten havde da ingen anden Udvej end at forlade Graven, om hvilken Russere og Socialister stod i tætte Rækker. Russeren var bleven løftet op paa Skuldrene af hans Sidemænd og her holdt han nu en, som han vel selv mente, flammende Revolutionstale, men hvis Indhold dog kun bestod i de sædvanlige Godtkobsfraser; alligevel hilstes den med livlige »Hør!« og man besvarede Taleren med gentagne rungende Hurraraab.

I det hele fik man et ret levende Indtryk af den Aand, der maa herske i denne ung-socialistiske Forening.

Man kunde nu med Rette spørge: »Var der da ingen af Socialisternes Ledere til Stede, som kunde have forhindret denne Tumult?« — Jo, ganske vist var Hr. Folkethingsmand *A. C. Meyer* ved Graven, men skred ikke ind før man anmodede ham om at faa Forsamlingen til at gaa i Stilhed for at undgaa Politiets Indskriden.

Hr. *A. C. Meyers* Ord til Forsamlingen lød: »Denne Kirkegaard kræver Fred, derfor gaar vi nu, Kammerater!«

Hele denne Skandale er yderst lærerig: Den viser hvad man fra den Kant kan vente sig af sand Respekt for andres Mening, af Takt og Delikatesse.

P. S. Under Overskriften »*Socialdemokratisk Menneskekærlighed*« bringer *Nitt.* Onsdag Aften endnu følgende lille Stykke om den samme Sag under Mærket **e.**:

Hvis en eller anden skulde være bleven rørt ved at læse om den store Deltagelse, der af Socialdemokraterne blev udvist mod den forleden paa Blegdamshospitalet ved Døden afgaaede Russers Begravelse, vil det vistnok undre ham at erfare, at den stakkels »Partifælle« har henligget al sin Tid paa Hospitalet, uden at en eneste af de mange, som raabte paa Hævn og atter Hævn, har forhørt sig om ham eller foretaget sig noget for at trøste eller opmuntre den syge. Kun den katholske Præst, som blev trængt bort fra Kisten, kom til ham og viste sig som hans Ven i Dødens Øjeblik, men af de mange socialistiske Venner, som demonstrerede ved Graven, ingen, absolut ingen.

Slige Smaatæk er værd at erindre.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Den apostoliske Vikar for Sverige, hs. biskoppelige Højærværdighed *Msgr. Bitter*, har i Anledning af den tyske Konsuls Datters Bryllup i Malmø opholdt sig i denne vor Naboby hinsides Sundet i de sidste Dage af September og benyttede derfor Lejligheden til et kort Besøg her i København for at se til sin mangeaarige Ven, højærværdige Hr. Pastor *Braun*.

— Paa den i Industriforeningens Lokaler arrangerede »*Kristian IX.s Udstilling*« findes bl. a. oppe paa Galleriet ogsaa en Samling Fotografier af alle større, betydningsfulde Bygninger, som er bleven opførte her i Landet under Kristian IX.s Regeringstid. Herimellem ser man ogsaa de katholske Kirker, Hospitaler og lignende Institutioner, som er bygget i den Tid.

Fredericia. Enhver, som i Sommer er kommen til Fredericia, vil have lagt Mærke til den store smukke Bygning, »*St. Knudsborge*«, der var under Opførelse paa den Del af den katholske Menigheds Grund, der vender ud imod Byens Hovedstrøg. Nu er i Følge »*Fred. Dagbl.*« Bygningen efter dens Fuldendelse definitivt alleveret af Hovedentreprenøren, Hr. Tømremester *Marius Petersen*, til Menighedens Byggeudvalg.

Naar man, skriver nævnte Blad, betragter den store Bygnings Facade, vil et kyndigt Øje straks bemærke en helstøbt Arkitektur, som virker baade stilfuld og kraftig i alle Enkeltheder. Naar dertil kommer, at det indvendige i alle Maader svarer til det udvendige, idet enhver Bekvemmelighed i Lejlighedernes Indretning er taget med i Betragtning, kan man yde Hr. Arkitekt *Jespersen*, som har tegnet Bygningen og ledet Arbejdet, Ros og Anerkendelse for dette. Arkitekten har ved dette Arbejde sat sig et smukt og varigt Minde om sin Virksomhed her i Byen.

Det tør vel ogsaa nok paastaas, at Byggeudvalget har haft Held med sig i Valget af de Haandværkere, som har udført dette Arbejde, thi disse er alle som en gaaet til Værket med Forstaaelse af den Opgave, der er bleven dem forelagt.

Betragter man Enkelthederne i Bygningen, vil man se, at hver enkelt Del er udført med særlig Omhu og Smag. Uden smaalig Hensyn til Bekostningen har Haandværkerne forstaaet at bringe enhver Del i god og smuk Samklang med hinanden, saa at Arbejdet fuldtud kan staa Maal med, hvad Storstadshaandværkere leverer. Alt i alt staa Sankt Knudsborg til lige stor Ære for den katholske Menighed, Arkitekten og Haandværkerne.

Arbejdet paa Sankt Knudsborg er udført og leveret af følgende Haandværkere: Hovedentreprenør, Tømrermester Hr. *Marius Petersen*, Murermester *S. Petersen*, Blikkenslagermester *F. Madsen*, Glarmester *Carl Hesselberg Jensen*, Malermester *Petersen & Deleuran*, Vand- og Gasmester *Møller* og Smedemester *Lindballe*.

Efter Indbydelse af Byggeudvalget samledes Forstanderskabet med Arkitekten og Haandværksmestrene i Aftes paa Hotel »Kronprins Fredrik« for ved en festlig Sammenkomst at sige hinanden Tak for godt Samarbejde.

Østerrig. For kort Tid siden, ikke ret mange Dage efter de tyske Katholikers Generalforsamling i Essen, holdt ogsaa vore østerrigske Trosfæller to Forsamlinger: en for Slaver i Laibach (Krain) og en for Tyskere i Eger (Nordvestbøhmen). Navnlig sidstnævnte Forsamling var over Forventning godt besøgt, skønt langt fra saa talrigt som de kæmpestore Møder i Essen. Men det var jo ogsaa kun en Forsamling beregnet paa den tysktalende Del af Bøhmens Befolkning.

Eger er et af Hovedarnestederne for den altske Løsfra-Rom-Bevægelse, og det var derfor noget af et Vovestykke at afholde Katholikkforsamlingen netop her. Saa meget desto glædeligere er det da, at Foretagendet blev en smuk Succes. Over 3500 Deltagere havde indfundet sig, deriblandt adskillige Hundrede Gæster fra Nabolaget i Bayern og Sachsen. Man kunde selvfølgelig paa Forhaand være klar over, at det altske Byraad ikke vilde vise Imødekommenhed overfor Katholikerne. Men disse har derved saa langt fra tabt noget, at det tvertimod er det altske Parti, der ved sin komplette Mangel paa Velopdragenhed har skadet sig selv og føjet en ny Blamage til de tidligere.

Arveprins *Löwenstein*, som bragte en Hilsen fra Generalforsamlingen i Essen, fremhævede, at den til Hælvten protestantiske By Essen i det for to Trediedeles Vedkommende protestantiske tyske Rige gæstfrit og velvilligt havde modtaget Forsamlingen, og at den protestantiske Borgmester i hjertelige Ord havde budt Katholikerne Velkommen. Og den katholske By Eger i det katholske Østerrig (af 26 Mill. Indvaanere er nemlig de 23 Mill. Katholiker)? Byraadet nægtede Overladelsen af Forsamlingsalen; Borgmesteren var »rejst«; Viceborgmesteren førte Forsæde i »den frie Skole«s Protestforsamling; de altske Byraadsmedlemmer afholdt et Spektakelmøde, hvorpaa der faldt adskillige Artigheder mod Katholikerne, som bl. a. blev kaldt for »Hunde« og »Karikaturer«; man lurede paa de katholske Studenter for at overfalde og forulempe dem, — og den politiske Myndighed, istedetfor at vise den altske Pøbel

Vintervejen, kælede for den ved at indsnævre Katholikernes Forsamlings- og Bevægelsesfrihed ved smaalige chikanøse Forbud.

Tiltrods for disse Ubehageligheder og Vanskeligheder forløb Kongressen i Eger paa en glimrende Maade, hvad der bedst fremgaar af den slet dulgte Harne og Forbitrelse, hvormed altsynske og socialdemokratiske Blade konstaterer den store Forandring, der er sket i Vestbøhmen, som for faa Aar siden næsten fuldstændig stod under de altsynske Frafaldsapostles Enevælde.

Det vilde føre for langt at anføre de forskellige Taler, som blev holdt, og de Beslutninger, som med stor Begejstring blev vedtaget. Der blev jo allerede i de forløbne Aar gentagne Gange talt ganske fortrinligt og fattet udmærkede Beslutninger, — og dog blev næsten alt ved det gamle. Men nu lader det til, at Øjeblikket er kommet, da man begynder at handle. Katholikernes Arbejde er bleven organiseret, — nu arbejder man ikke længere særskilt og efter eget Forgødtbefindende i de enkelte Kronlande og Dioceses, men under Opsyn og efter Anvisning af en fælles Ledelse, hvorved der undgaas Forvirring og Spild af Kræfter. De sidste Maaneder har paa glædelig Maade vist, at Østerrigs Katholiker ikke mere ligger paa den lade Side, men at de har mandet sig op og nu i sluttet Trop, Skulder mod Skulder, gaar frem mod den fælles Fjende til Kamp for Gud, for Kejser og Fædreland.

S. J. G. Førstk. **Mandag** den **8.** Oktober, Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, afholder **St. Josefs Gilde** Møde for I. og II. Grad.

X **Sct. Johannes.** Fredag den 12. ds. ekstraordinær Generalforsamling. Forslag fra Hr. Inspektionsbetjent Winther.

Lørdag den 20. Oktober Kl. 8 pr.: Stor Aftenunderholdning. Der opføres »Eventyr paa Fodrejsen« (af C. Hostrup). Billetter: Reserveret Plads 50 Øre; øvrige Pladser 25 Øre. Billetter faas hos alle Medlemmerne.

Bestyrelsen.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved **St. Ansgars Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften; desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.

ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge),

ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Fra **St. Josefs Konferents** Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 17, 1. Sal, Kontoret.

Ansgarsforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at underkøfte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement tegnes hos Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, i enhver Boglade samt paa alle Postkontorer. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kasseler, Cand. phil. Jof. T. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bøstjrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Oktober. *) 18. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest.
 — 8. M. Birgitte, Enke. — 9. Ti. Dionysius og Lidelsesfæller.
 — 10. O. Frants Borgias, Bekender. — 11. To. Ferialdag. —
 12. F. Ferialdag. — 13. L. Edvard, Bekender.
 Søndag den 14. Oktober. 19. Søndag e. Pintse. Callistus, Pave og Martyr.

*) Paa Hverdagene i Oktober Maaned bedes under Skolemessen Rosenkransen, det Lauretanske Litani og Bønnen til den h. Josef; paa Søndagene holdes Rosenkransandagt.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boysg.):	- 10	— —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	— —	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	— —	- 6 Andagt
			og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	— —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	— Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	— med Præd.	Kl. 2 ¹ / ₂ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	— —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl. 6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6¹/₂, 7 og 7³/₄. (Hverdag: Kl. 6, 6¹/₂, 7, 8¹/₂.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkransbroderskabet holder Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke **Søndag den 7. Oktober** under den hl. Messe Kl. 8, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet. Om Aftenen Kl. 6 genoptages den maanedlige Rosenkransandagt med Procession, i hvilken Jomfruernes Forening deltager med Broderskabets Faner.

Nothburgaforeningen holder Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke **Søndag den 7. Oktober** under Ottemessen.

Frederiksberg. Systuen genoptager sine ugentlige Møder Torsdag d. 18. ds. Kl. 1¹/₂—4. — Møderne afholdes som sædvanlig hos St. Josefs Søstrene, Frederiksberg Allé 15—17. — Alle Menighedens Damer er velkomne. Bestyrelsen beder Damerne i Menigheden betænke Systuen med alle Slags brugte Klæder, Fodtøj eller lignende til Omsyning og Uddeling blandt de fattige. Gaver modtages af Frk. M. Balestrini, Gl. Kongevej 72¹ og af St. Josefs Søstrene, Frederiksberg Alle 15—17.

NB! Bopælsforandringer bedes meldt i Tide henholdsvis paa Postkontorerne eller hos Hr. Grosserer Millech, (der nemlig, hvor man har bestilt Bladet).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Miltch, Kolmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Rønge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 41.

Søndagen den 14. Oktober.

1906.

INDHOLD: Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Solve vincla reis — Bryd dog Syndens Lænke. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Odense. Kina. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

Den store Kirkelærers Synsmaade er, ogsaa hvor det gælder det æstetiske, baade klartskuende og ædruelig. Han hævder, at det skønne hører ind under Erkendelsen; thi smukt kalder vi kun, hvad der falder ind under Anskuelsen — hvad Øjet ser og Øret hører.

»Den legemlige Skønhed bestaar i Lemmernes Harmoni og Farvens Ynde, paa lignende Maade beror den aandelige Skønhed paa, at Vandel og Handlemaade har det rette Maal og er i Overensstemmelse med Aandens Lys.«^{*)}

Man kunde drage den Slutning af disse Ord, at den hl. *Thomas* satte Skønheden i Formen og det Udvortes; men denne Slutning er, som *P. Gietmann* siger, fuldstændig urigtig. »Idet den hl. *Thomas* nemlig vil forklare, at Sønnen i den h. h. Treenighed særligt maa tillægges Skønheden,

^{*)} S. th. 2. 2. q 145. a. 2 c.

beraabes han sig paa alt Skønns Egenskaber, saaledes som disse er fremstillede af *Areopagitterne* og *Aristoteles*, nemlig Harmoni, Klarhed og Storhed. Han anvender nu den sidste af disse Egenskaber paa Sønnen med følgende Ord: „For saa vidt han er den sande Søn, har han Faderens fuldkomne Natur og besidder dermed ogsaa hin Storhed, som bestaar i den guddommelige Naturs Fuldkommenhed.“ Storheden er saaledes ikke af ren formel Natur, men omfatter det guddommelige Væsens uendelige Indhold.“*)

Den hl. *Thomas* afgrænser kort og klart Efterlignelsens Princip i følgende Ord: »Kunstneren frembringer en nøje bestemt Form i det Stof, han behandler, fordi han ser paa et Mønsterbillede, som han enten betragter uden for sig selv eller bærer i sin Aand.«**)

Den sande Kunstners Virksomhed er saaledes en bestandig Stræben efter at fæstne Tankens Indhold i klare og rene Former. Jo større Herredømme han vinder over Stoffet, des større Betydning faar hans Arbejder for Menneskene. Kunstneren arbejder nemlig ikke for sig selv alene; men han har ogsaa sin opdragende Gerning, og dersom han vil blive tro mod sit Kald, tør han paa ingen Maade unddrage sig dette Ansvar. Sætningen »Kunsten for Kunstens Skyld« er og bliver derfor falsk, alene af den Grund, at »for Skyld« er meningsløst, naar det ikke benyttes med Henblik paa levende Væsener.‘) Naar man derfor maa sige om et Arbejde, at det er skadeligt, fordi det er usandt i Fremstillingen, saa kan det aldrig regnes med til den sande Kunst. Den hl. *Thomas* siger nemlig: »Kunsten er en fornuftmæssig Regel for ydre Værkers Fremstilling.«***)

P. Gietmann anskueliggør den hl. *Thomas*' Opfattelse ved følgende Eksempel: »En græsk Gud i Marmor — den olympiske *Zeus* eller den jomfruelige *Athene* — var saaledes intet Kunstværk i dette Ords fulde Betydning, fordi det efter sin Natur var udsprunget af den græske Gudeverdens tomme Bedrag. Kun for saa vidt, at Grækerne holdt denne Vildfarelse for Sandhed, og saa længe vi kun betragter For-

*) *Gietmann* und *Sorensen* a. St. § 47—49.

***) S. th. 1. q. 44, a. 3c.

***) *Gietmann* und *Sorensen* a. St. § 54.

men og det rent menneskelige Udtryk, kunde og kan et Værk af denne Art gælde for et fuldkomment Kunstværk.«*)

Med den h. *Thomas* befinder vi os i Middelalderen, midt i hint Tidsrum, der vel som intet andet har været præget af Kristendommens Aand og som genlød af *Dantes* Sang.

Det er umuligt i en kort Formel at give en Karakteristik af denne Tidsalder. Thi Middelalderen omspænder, som *P. Grisar* siger, »... de forskelligste Kulturepoker gennem det lange Tidsrum af Tusind rullende Aar; den omfatter alle Occidentens Lande med den mest brogede Mangfoldighed i Folkenes Anlæg, her den dybeste Fornedrelse, og hist den herligste Blomstring, en Skueplads af Undergang og Liv, hvor Lys og Skygge bestandig veksler.«**)

Ligesom Katakombernes Billeder og Baslikaens Mosaikker vidner høit om den kristne Oldtids Kærlighed til Kunsten, saaledes staar den Dag i Dag den romanske og gotiske Stils talrige Bygningsværker i vor Midte som tause, men dog talende Vidner om de Resultater, Middelalderen naaede. Desværre er vort Kendskab til Tidsrummets profane Bygninger meget begrænset, dog kan vi gennem det, der er bevaret af Kunsthaandværk, danne os et Begreb om, hvilken Betydning kunstneriske Former har spillet i det daglige Liv, naturligvis særlig i Købstæderne, deres Raadhus, Lavshuse og Rigmandsboliger. — Men det var dog frem for alt Kirken, der i hine Dage var Midtpunktet for den kunstneriske Virksomhed, i alle Tilfælde er det i de over hele Europa spredte Kirker, vi har bevaret en uvurderlig Skat af middelalderlig Kunst. Og den store Kærlighed og Omhu, hvormed man smykkede Guds Hus, er Grunden til, at der ofte straalere os en saa betagende Ynde i Møde fra det, vi har bevaret.

Oldkirkens Basilika og den romanske Kirkes store, ubrudte Murflader indbød særligt Maleren til at øve sin Kunst. Deraf dette Mesterskab i Penselens Førse, der naar et Højdepunkt i det gotiske Maleri. Her aander i

*) a. St. § 54.

**) *H. Grisar*. (S, J.): Das Mittelalter einst und jetzt. Freiburg Br 1902. 9.

rig Mangfoldighed de store Mystikeres Tid. Nu er Kunstneren løst af Antikkens Baand og arbejder fri og selvstændig, besjælet af Kirkens Idealer.

Først med Gothikken tages derimod Skulpturen ret i Kirkens Tjeneste, idet denne Stil ved sin rige, arkitektoniske Udfoldelse skabte Rum for plastisk Udsmykning. Billedhuggerkunsten havde spillet en meget beskednen Rolle i den kristne Oldtid og tidligste Middelalder. En egentlig monumental Plastik opstod i det hele taget først efter Folkevandringen.*)

Det er ganske naturligt, at det blev den mere stilfærdige Malerkunst, som benyttedes i Førfølgelsens Aarhundreder, ligesom Forholdene i Katakomberne udelukkede en virkelig udstrakt Anvendelse af Skulpturarbejder. Der-til kommer, at den kristne Kunstner stod langt friere overfor Maleriet end over for Plastikken, og at Maleriet — som dog, naar det kommer til Stykket, er det fuldkommere — bedst og lettest kunde blive Udtryk for Kristendommens Tanker.

Men skønt Billedhuggerkunsten saaledes var bleven stedmoderlig behandlet, saa naaede Middelalderens Kunstnere dog et langt Stykke frem ad Vejen, og Gothikkens plastiske Hovedmotiv: den h. Gudsmoder med det guddommelige Barn paa sine Arme, antyder for Beskueren, hvad en rolig Udvikling kunde have ført til.

»Den middelalderlige Kunst karakteriseres lige saa meget ved vækkende Livsglæde, som den moderne ved kedsommelig Flovhed. Aldrig før og aldrig senere sprudlede Humoren — Saltet, som bevarer Kunsten for Flovhed, — rigeligere end under den gothiske Periode.«**)

Det varme, livsfriske Præg, der kendetegner Tidens Kunst og førtes til sit Højdepunkt i Renaissancen, skyldes det inderlige Forhold, Kunstneren stod i til selve Samfundet, idet han bestandig arbejdede med bestemte Formaal for Øje. Hans Opgaver stod i den nøjeste Forbindelse med det praktiske Liv, snart var det en Kirkes Vægge, snart et Raadhus Sale, der stillede sine Krav til hans Evner.

*) Se *P. Kuhn's* (O. S. B.) Afhandling i Hist.—polit. Blätter 1900 II. 36.

***) *Dr. A. Reichensperger*: Die Kunst jedermanns Sache. Frankfurt a. M. 1865.—7.

Museet, der er en ren Pest for den frie Kunstudfoldelse, spillede ingen Rolle.

Den Periode, man har kaldt *Renaissancen*, var derfor en saa rig og stor Tid for Kunsten, hvor alle, lige fra den h. Stol og til den rige Borger, kappedes om at smykke Byerne, Kirkerne og Paladserne med de herligste Kunstværker, der paa Maleriets Omraade naaede en Højde, som godt kan sammenlignes med den græske Plastik i den høje Stils Periode.

Men Humanismens ensidige Begejstring for og Overvurdering af det antikke hedenske Aandsliv smittede ogsaa Kunsten og blev i mange Henseender yderst skæbnesvanger for den sunde, organiske Udvikling.

Særlig i Plastikken og til Dels ogsaa i Bygningskunsten har denne Afhængighed vist sig. — I vore Dage arbejdes der ivrigt for at skabe ny Former i Bygningskunsten. Om vor Tid, som har lagt saa stort Beslag paa Nationernes Arbejdsevne i det praktiske Livs Tjeneste, kan bringe det til noget virkelig udmærket, er umuligt at afgøre.

Maleriet staar i *Renaissancen* helt og fuldt paa Kristendommens Grund og forkynder i al sin Herlighed Kirkens Dogmer.

Billedhuggerkunsten havde Kirken derimod ikke taget saa meget i sin Tjeneste, den blev lettere et Bytte for de nyopdukkende hedenske Idealer. Og det var netop her, det store Tilbagefald mod det gamle Hedenskab væsentlig fandt Sted.

Stone gaar dog sikkert for vidt, naar han om *Michel Angelos Moses* siger, at den ikke er andet end en kolossal *Jupiter* eller *Pan*.*) I alle Tilfælde vidner hans saa beundrede *Pietà* om, at der ogsaa kunde skabes storladne Skulpturarbejder, naar Geniet lededes i Kirkens Aand. — — —

Man har kaldet denne Periode: *Renaissancen* og dermed mener man: Genfødslen af de gamle, hedenske Idealer. Man paastaar, at *Renaissancen* har indlagt sig en uddødelig Fortjeneste ved at frigøre Menneskelivet for det nedværdigende Aag, Middelalderens mægtige Kirke lagde paa Folkens Skuldre — Menneskelivet, som ude i Verden

*) *J. M. Stone*: a. St. 11.

var hensygned i Klostermurens Skygge, og som inden for Muren var fuldstændig stivnet i den kolde Klostercelle.

Som man ser: Legenden om *Luther*, der med drabeligt Mod drog Bibelen frem under Bænken — blot i en anden Skikkelse.

Denne Vrangforestilling angaaende den katholske Kirkes Stilling til Menneskelivet i dets forskellige Former, som man som oftest møder ved Omtalen af Renaissance, har sikkert sin dybeste Forklaring i den fuldstændig forvrængede og falske Fremstilling, *Luther* i sit Skrift om Munkeløfterne har givet af Kirkens Lære om Fuldkommenheden og Vejen dertil. Idet *Luther* — bevidst eller selvbedragen skal vi ikke her undersøge — har rejst den usande Paastand, at Kirken anser Klosterlivet for den eneste Vej til kristelig Fuldkommenhed, hvorved Kirken jo rigtignok maatte ringe-agte det borgerlige Liv. Ja, *Luther* vovede jo endog at paastaa, at Kirken betragtede Ægteskabet som en uren Stand!*)

Sandheden er den, at Renaissance i mange Retninger var et storartet Udslag af en Aarhundrede lang Udvikling; men det er ligeledes Sandhed, at hvor man ikke fulgte de af de foregaaende Slægter anviste Baner, var Renaissance et hidtil uhørt Kulturbrud! Et Tilbagefald mod Hedenskab og de hedenske Idealer.

Og her var netop det Punkt, hvor Renaissance, som *Stone* træffende siger: »mødtes med den protestantiske Reformation og hvor de kyssede hinanden. Resultatet blev Anarki og Skisma i Tyskland, Skisma og kongelig Despotisme i England, aabenlyst Hedenskab i Italien, medens Frankrig paa den ene Side blev et Bytte for en tøjlesløs Litteratur, knæsat af *Rabelais*, og paa den anden for *Calvins* snevertsindede Fanatisme.«**)

Paa Grund af den tilbagegaaende Bevægelse, som Renaissance principielt foretog, fik den en skæbnsvanger Indflydelse paa hele Aandslivets Udvikling. I blind Beundring søgte man med Vold og Magt at tvinge den antikke Kunst ind i de nye Kulturrammer. Medens saaledes

*) Dette Skrift er med glimrende Skarpsindighed analyseret af Pater *Denifle* i hans *Luther und Lutherthum*. I Band. 55 flg.

***J. M. Stone*: a. St. VI.

den nøgne Kunst var en naturlig Frembringelse af det græske Klima og den store Rolle, et skønt og kraftigt Legeme spillede i de græske Lege, saa var baade Klima og Idealer blevne forandrede. Og medens vi maaske nu havde ejet en Kunst, der lige saa fuldkomment havde været et Udtryk for vor Kultur, som den antikke var for Grækerne, saa pynter vi os nu med laante Fjer, en Prydelse, der hverken klæder os eller tilfredsstiller vor Trang til Sandhed og Skønhed. —

Saa længe Folkene endnu tærede paa Middelalderens Arvegods, mærkede de ikke Tilbagegangen. *Reichensperger* anskueliggør denne Kendsgerning i følgende smukke Billede: »Endnu længe efter at Solen er gaaet ned, virker jo, som bekendt, dens Lys og Varme endnu i Atmosfæren.«*)

Idet *Renaissancen* afbrød den organiske Udvikling, faldt Kunstneren tilbage til de hedenske Forbilleder. Men disse er og bliver hule og tomme for os.

At dette virkelig forholder sig saaledes, har den tyske Filosof *Friedrich Nietzsche* ved Omtalen af den græske Gudeverdens ædleste mandlige Skikkelse, *Apollo*, rent og klart givet os at forstaa: »Den, der træder hen til disse Olympiere med en anden Religion i Hjertet og nu søger efter sædelig Højhed, ja, Hellighed, efter ulegemlig Aandelighed og efter dette Kærlighedsblik fuldt af Forbarmelse, han vil hurtigt og oprørt vende dem Ryggen. Her erindrer intet om Askese, Aandelighed og Pligt, her taler kun en yppig, ja, triumferende Tilværelse til os, i hvilken alt er guddommeliggjort, lige meget om det er godt eller ondt.«**)

Idet vi her omtaler den nøgne Kunst, vil vi gengive et Par Ytringer, der er prægede af en ypperlig Klarhed og aaben, mandig Alvor. Paa Katholikkernes Generalforsamling i *Essen* i Aar holdt Professor *Zahn* fra *Straszburg* et Foredrag om Opdragelse gennem Kunsten. Han sagde bl. a.: »Den Kristne ser i det menneskelige Legeme et ophøjet Kunstværk, en ærværdig Dannelse af den Almægtige, en levende Hymne til den Algode og Alvise. Men han ved ogsaa, at Menneskets egentlige Storhed og Skønhed beror

*) Dr. A. *Reichensperger*: a. St. 7.

***) *Die Geburt der Tragödie* i *N.s Werke* 1. Abth. 1. Bd. Leipzig 1895.

paa det aandelige og sædelige Indhold, og at dette paa ingen Maade finder sit absolutte og umiddelbare Udtryk i de legemlige Formers Fylde og Fuldendelse. Derfor vilde det være at indskrænke og underkue de kunstneriske Opgaver, dersom man ser Kunstens højeste Fuldendelse i den ensidige Pleje af den nøgne Kunst. Selv Kunstnere betragter Anstrengelsen for at anbringe nøgne Skikkelser i alle Hjørner og Kanter som Forsøg paa at dække den kunstneriske Skabens Fattigdom. Det vilde være yderst velgørende at befries for lidt af denne Maniereren og derimod at komme til at aande i en *Fra Fiesoles* Atmosfære. *Den ubegrundede Nøgenhed er ikke Kunst; thi den er Unatur!* Men der gives dog et Omraade, hvor Meningsforskellighed er udelukket, der gives en Slags 'kunstneriske' og 'litterære' Produkter, som gennem den skammelige Misbrug af Kunsten og ved Mangfoldiggørelsens Teknik stiller sig i den nøgne Sanselysts Tjeneste og under det bedrageriske Skin af en kunstnerisk Interesse leder en Strøm af Smuds og Synd og dermed sjælelig og legemlig Fordærv ind i Ungdommens Sind, ja, endog vover at nærme sig Børnenes Verden! At kæmpe mod dette betyder ikke at kneble Kunsten, men derimod at holde tilbage fra Selvmordet. Thi Tøjlesløsheden er Kunstskabens og Kunstnydelsens Dødsfjende. Derfor har der ikke alene fra vore egne Rækker hævet sig manende Stemmer, men ogsaa fra Mænd i Kunstens og Kunstvidenskabens andre Lejre.*)"

Dersom den kristne Kunstner derfor nedværdiger sig til at arbejde i den antikke Skulpturs Aand, da kan han maaske nok frembringe tekniske Kunststykker; men de vil lade os uberørte og kolde. — Her trænges haardt til en Fornyse, til en Kunst, som kan blive det samme for os, som den gamle var for Grækerne; men dette kan kun naaes, dersom vi vender os bort fra den ensidige Efterabelse af Antikken, idet Kunstnerne med Liv og Sjæl lever og aander med den Slægt og den Kultur, hvori de selv færdes.

Det er ved første Øjekast mærkeligt, at vi ikke er naaet længere; thi siden *Kants* Dage har man søgt at klare

*) Festblatt der 53. Generalversammlung der Katholiken Deutschlands zu Essen a. d. Ruhr. No. 7.

sig Skønhedens Begreb; men Resultatet er kun blevet en sørgelig Forvirring, hvor de sælsomste Forklaringer er søgte; thi man har ikke villet se, at den kristne Filosofi allerede for Aarhundreder tilbage har løst alle Spørgsmaal paa en beundringsværdig Maade.*)

Den bekendte Kunsthistoriker, Benediktineren, P. Kuhn har peget paa Hovedsagen, da han sagde paa Katholikforsamlingen i Würzburg 1893: »Nutiden tør ikke løse Kunsten fra det religiøse, nationale og selskabelige Liv, der som denne skal glæde sig ved en sund Pleje og Blomstring.«

Vi er desværre langt fjernede fra dette Ideal. Den moderne Kunst gør vel ihærdige Forsøg paa at skabe en virkelig værdifuld, særejendommelig, national Kunst, der baade skal have monumental og social Betydning; men man forveksler det virkelige Fremskridt med en til sine Tider yderliggaaende Anarkisme, som allerede har vist sin Ufrugtbarehed paa mere end et Omraade.

Vi er kommen dertil, at det virkelig er blevet et Livsspørgsmaal for Kunsten at undersøge, om den er noget objektivt sandt og værdifuldt, om dens sande Værdi belinges af en lovmæssig Sammenhæng. — Dr. Kralik svarer: »Fornægtelserne af alle positive Grundsætninger maa naturligvis ogsaa nægte dette For dem gives der hverken Fornuft eller Autoritet, hverken begribelig eller historisk Sammenhæng i Verden. Den kristelige Verdensanskuelse er den eneste, der faktisk byder Livet og Kunsten det, som ellers aldrig vilde bydes dem. Og derfor har vi alene Ret — rent videnskabeligt og historisk set, uden at vi behøver nogen Partifanatisme — til at tale om den store, kristelige Kunst, den eneste, der har social Betydning.«**)

Og netop denne almenopdragende Betydning, som man i vore Dage gerne vil tillægge Kunsten, har den netop tabt, idet Renaissancen optog Idealer, som for længst var overskredne og saaledes ikke svarede til Folkenes Tarv. I Middelalderen og endnu i Renaissancen ejede Folkene Kunsten. Den smykkede ikke alene Kirkerne og de riges Huse, men gennemtrængte alt ved Kunsthaandværkets store Udbredelse. Men den Tid er forlængst forbi. Den skri-

*) Se *Gietmann* und *Sörensen*: a. St. § 49.

***) Kulturstudien 174.

gende falske Sætning: *Kunsten for Kunstens Skyld* har fuldendt det nedbrydende Arbejde, idet den har lagt sin klamme Haand paa den sunde Udvikling, og Kunsten er fra en af Menneskeandens herligste Livsytringer sunket ned til at blive en *Museums-* og *Gallerikunst*. Og det vel tarvelige og enkle, men dog kunstfærdige Husgeraad er afløst af hæslige, smagløse Galanterivarer og, naar man maaske lige fraregner de finere Hjem, kedsommelige og upraktiske Møbler, hvis værste Fejl er deres forlorne Elegance.

Ogsaa dette Forhold viser, at idet man brød med en tusindaarig Udvikling og søgte at skruе den tilbage til en Kultur, som allerede var i fremadskreden Opløsning, da Kristendommen traadte ind i Verden, saa berøvede man derved Kunsten dens egentlige Livsnerve, selve Folkelivet. Og Kunstneren mistede saaledes den virksomste Støtte i sin opdragende og forædlende Gerning. I Stedet for denne Støtte, som den klassiske Oldtids og Middelalderens Kunstnere havde ejet, skænkede man ham en ufrugtbar og abstrakt Kunstide. Det er ganske naturligt, at der samtidig med denne Løsrivelse fra Livet er kommet en vis Ringeagt for Kunsten ind i den almindelige Bevidsthed. Om man end ikke gaar saa vidt og betragter Kunsten som frivol Tidsfordriv, som alvorlige Mænd til Nød kan beskæftige sig med i ledige Timer, saa betragter de fleste dog Kunsten som en behagelig Afveksling, som *Reichensperger* ironisk bemærker: »... noget aparte, en Art Luksusartikel for den rige og fornemme Klasse, noget i Smag med Østers og Kaviar«^{*)}, ikke som en mægtig opdragende og forædlende Faktor i Livet.

Og dog er Sandheden den, at Kunsten og det skønne efter sit inderste Væsen staar i det inderligste Forhold til Livet og paa ingen Maade tør betragtes som en blot og bar Luksus; men derimod som et af Kulturens højeste Goder. — *Dr. Kralik* spørger dybsindigt: »Hvad er det egentlige Maal for alle jordiske Anstrengelser? Hvorfor plager og anstrenger man sig, hvorfor søger man at vinde Penge og formere dem? Kun for at sikre sig det daglige Brød? Det er ganske vist Grundbetingelserne for alt det øvrige; men som det egentlige Løkkemiddel for enhver

^{*)} *Dr. A. Reichensperger*, a. St. 9.

Møje, vinker Tilfredsstillelsen af den medfødte Skue- og Hørelyst for det menneskelige Gemyt.«

Af den opdragende og forædlende Indflydelse, Kunsten her kan udøve, følger dens store sociale Betydning.

Derfor er det af saa paatrængende Nødvendighed, at den moderne Kunst ledes ind paa ny Baner. Her trænges i Sandhed til en storartet Reform.

Thi hvad serveres der ikke Publikum under Betegnelsen »Kunst« — »den store Kunst« o. s. fr.! Man har forladt de sunde, kraftige Græsgange og er faret vild i en gold og øde Ørken. Naar Dr. *Kralik* med Rette klager over, at det i vore Dage er umuligt at opdrive de nødvendige Pengemidler til at føre det høje Drama og Oratoriet frem, saa møder vi lignende Forhold i mange af de andre Kunstarter. Og da Kunstneren ikke længere kan tale med Alvor og Myndighed, fordi man har berøvet ham hans egentlige Autoritet, saa er netop den Holdningsløshed fremkommen, som har ødelagt den gode Smag. Vi lever jo midt i Forstadstheatrets og Varietéens Guldalder; men det er ikke ustraffet, man tillader sig at nyde dette Gøgl; thi Varietélufften trænger ind i Litteraturen og forflygtiger dens moralske Værd. Romanen er bleven Vantroens, Ægteskabsbruddets og Sygelighedens Tumleplads. Og selv hvor der er Alvor i Sagen, som i *Ibsens* Drama, der er det den sygeligt overspændte og dekadente Livstræthed, som sidder til Højbords. Dr. *Kralik* siger, vel overdrevent, men dog med nogen Berettigelse: »Dramaets sociale Betydning er forfejlet, naar Mennesket styrter ud af Theatret og beklager, at alle Butiker er lukkede, hvor han kunde købe sig en Strikke for straks at hænge sig.«*)

At en Reform er paatrængende nødvendig vil vel ingen benægte, Spørgsmaalet bliver kun, hvorfra den skal udgaa. En af Renaissancens Frembringelser er Akademiet. Vil det magte at løse Opgaven? — Den østerrigske Kunstkritiker *A. v. Würzmann* har gjort opmærksom paa den Kendsgerning, at Kunstens Blomstring paa en paafaldende Maade standser, saa snart Akademierne begynder at trives. Han siger saaledes om Spanien, hvor Kunsten naaede sin højeste Blomstring med *Velasquez*, at da *Philip IV.* mente, det

*) a. St. 183.

var paa Tide at grundlægge et Kunstakademi i *Madrid* efter romersk Mønster, saa sendte han selv den store Kunstner til Italien for at han kunde udføre Forarbejderne. Akademiet blev ganske vist oprettet, men samtidig var det ogsaa forbi med den spanske Kunsts Storhed.')

Det er paa ingen Maade Meningen, at der skal foretages en tilbagegaaende Bevægelse; men Akademiet maa om det vil have nogen Betydning for Livet, træde ud af sin fornemme, kølige Tilbagetrukkethed og maa opgive at lægge Vægten paa at danne Skoler og Partier, men derimod bestræbe sig for at danne klartskuende, virkelighedstro Kunstnere, der maalbevidst vil stræbe efter at virke for Folkenes Forædling. Haand i Haand med disse Bestræbelser maa man søge at afskære alle de Udvækster, som Udviklingen har ført med sig — lige fra det overdrevne i den teknisk fuldendte Koncertmusik og Museumskunst ned til Varietén — idet man søger at gøre de overvældende tekniske Midler mere simple og enkle. Gennem en saadan Reform vil man opnaa større Mulighed for ny geniale Frembringelser, og endelig vil man atter bringe Kunsten i et inderligt Forhold til Folkelivet. — Kunsten har saaledes ogsaa sit sociale og økonomiske Spørgsmaal.

Men hvorfra skal denne nødvendige Fornyelse udgaa? Her er kun eet fornuftigt Svar muligt. Det er den religiøse Kunst, som maa gaa i Spidsen; thi hvad var Kunsten, om Templerne og Kirken ikke havde været?

Nej, den store Kunst kan heller ikke i Fremtiden undvære Religionen; men til Gengæld er der ingen Magt paa Jorden, der kan inspirere Kunsten paa en saa ophøjet Maade som netop Krist Kirke! — Hvad er vel, for kun at tage eet Eksempel, mere opløftende og berigende end den herlige gregorianske Musik. Lad blot Komponisterne farte nok saa langt bort fra dens harmoniske Bane, saa findes der dog, selv i dens Arbejder, lidt af den hellige Ild, om den end er nok saa skjult og ringe. — Dr. *Kralik* har udtrykt dens ophøjede Natur i følgende skønne Ord: »Naar vi tror at høre Englene synge i *Palestrinas* Polyfo-

*) Se Dr. *G. Ratzinger*: Die Volkswirtschaft in ihren sittlichen Grundlagen. Freiburg Br. 1881. — 50: flg.

nier, saa fornemmer vi i Koralen selve den Helligaands Stemme.« — —

Vi har allerede set, at det var Kristendommen, som optog den antikke Kultur og førte den videre paa en glimrende Maade. Det er ogsaa kun Kristendommen, som kan føre an i det ny, som kommer, dersom der skal komme noget stort ud deraf. — Det er Kristendommen, eller lad os med Dr. Kralik sige rent ud: Det er den katholske Kunstner, som i det store og hele staar i Spidsen for det berettigede Fremskridt.

Det var den katholske Kunstner, der i famlende Forsøg arbejdede i Katakombernes Mørke — det var den katholske Kunstner, der, efter at Kirken var steget op i Dagslyset, arbejdede videre, stadigt mere maalbevidst og tilsidst sejrrikt fæstnede Kirkens Liv og Lære paa den romanske og gothiske Kirkes Mure og Hvælvinger. — Det var i Renaissancen de Kunstnere, som stod den h. Stol nær, der har frembragt de største Mesterværker. *Johannes Jørgensen* har med Rette gjort opmærksom paa, at en af denne Perodes største Kunstnere, *Michel Angelo*, var Medlem af den h. *Franciskus III.* Orden*) og saaledes under Indflydelse af Kirkens mest levende Aand i Samtiden.

Det vil heller ikke fejle — Fremtiden vil vise det —, at det vil være den katholske Kunstner, som vil give Verden, Folkene og Staten en ny, tidssvarende, alt omfattende og alt besjælende Kunst. I denne Retning var, er og bliver Katholicismen det eneste frugtbare Princip for Fremskridtet.

(Fortsættes.)

Solve vincla reis — Bryd dog Syndens Lænke!

Efter »Maria Hilf« ved *M. H.*

Ved Kanten af en halvt udtørret Grøft, i Ly af nogle Buske, der skærmede mod Solens Straaler, sad eller laa Høstfolkene ved Davren. Bonden, hans Kone, Karl og Pige langede til Fadet, der var fyldt med forfriskende Mælk

*) Romersk Mosaik. Kbhvn. 1901. — 120.

og Brød. Appetiten var god, og Fadet snart tomt. Skønt det var tidligt paa Dagen, var Varmen trykkende. Det elegante Par i lyst Morgentoilette, der spadserede ad Markvejen langs med Kornmarkerne, døjede ogsaa af den kvælende Hede. Hun havde taget Hatten af, og lænede sig til hans Arm; med et fint, parfumeret Batistes Lømmetørklæde viftede han hendes hede Pande. »Al Ære og Respekt for hygiejniske Morgenture,« sagde han leende, »men naar Thermometeret viser 24 Grader Reaumur, er Fornøjelsen tvivlsom. Lad os hellere vende om.«

»Hellere end gerne, men lad os først hvile lidt.«

»Ja, lad os det!« sagde han, idet han spejdede efter en skyggefuld Plet.

Midt paa Marken stod et lille, gammelt Kapel; i Skyggen af det havde en gammel Mand lejret sig, han skærpede sin Le, medens han røg sin Pibe; derhen begav Parret sig ogsaa.

»Pas paa, Ninetta!« advarede Herren, thi hendes cremefarvede, kniplingsbesatte Kjole var nær kommen i farlig Berøring med en stor Oljeplet, der bredte sig i en lang Stribe ned ad Kapellets Trappetrin. Skødesløst tog hun Kjolen sammen og lænede sig til Gitteret; hun var saa træt, saa træt!

»Vi er gaaet for rask,« sagde han. Ninetta lukkede Øjnene; sagte nynnede han: »Sov Barnlille, sov.« Efter nogen Tids Forløb rejste Ninetta sig op. »Lad os gaa hjem,« sagde hun, »ellers bliver Varmen endnu mere utaalelig;« idet hun vilde til at gaa, kastede hun et Blik ind i Kapellet. »Se en Gang, Louis, hvad er dog det?« Hun stirrede forundret op paa Kapellets Loft; ned derfra hang en tarvelig Evighedslampe, og ved Siden af den var et Par Haandjærn op-hængt; paa Væggene rundt omkring hang eftergjorte Arme, Ben, Hjerter, Svøbelseshørn og Husdyr, alt af Voks; »Maria har hjulpet!« var gentagne Gange broderet med Guld og Perler og indfattet i tarvelige Rammer.

»Det grænser til det utrolige, hvad der kan præsteres af bigotte Mennesker, men der er dog Grænse for alt!« udbrød Louis.

»Maaske har disse Haandjærn en Historie,« indvendte Ninetta tøvende.

»Det er vist en net Historie,« var det spottende Svar. Manden med Leen hørte op med at hvæsse den, tog Piben af Munden og sagde; »Fruen, Frøkenen, eller hvad De nu er, har Ret.«

»Ser Du!« raabte Ninetta triumferende. »Fortæl os Historien,« bad hun den gamle, og han fortalte det i hele Egnen kendte rørende Sagn, hvorledes for mange, mange Aar siden en stakkels Fange var undløben fra Grænsefæstningen, efter at han paa en næsten underfuld Maade havde befriet sig for Fodlænkerne. I den mørke Nat strejffede han omkring, søgende efter Markfrugter til at stille sin Hunger med, om Dagen vovede han ikke at nærme sig til menneskelige Boliger, thi ak! Haandjærnene vidnede endnu om, at han var dømt af Loven. En Nat kom den stakkels Synder til det ensomme Markkapel. Under Strømme af Taarer kastede han sig i ydmyg Bøn ned foran den smertefulde Gudsmoders Billede; med fast Tillid til at den naadefulde, den milde vilde hjælpe ham, hævdede han de sammentlænkede Hænder. Og se! Pludselig sprang de svære Jærnringe og faldt til Jorden. Fuld af Taknemmelighed og Glæde hængte den befriede de løste Lænker ved Siden af Lampen, der brændte foran Naadebilledet.

»Og begyndte sjæleglad at stjæle, røve og myrde igen,« haanede Louis Fortælleren.

Den gamle Mand tilkastede den fine Herre et vredt Blik og gik brummende bort.

»Jeg er vis paa, han har forbedret sig,« ytrede Ninetta, idet hun eftertænksomt betragtede Haandjærnene. Hun kastede et sorgfuldt Blik paa Gudsmoders Billede, og der kom Taarer i hendes Øjne.

»Fri mig endelig for din Sentimentalitet,« sagde Louis utaalmodig, »munter og lystig maa min lille Skat være.« Han drog den sarte Skikkelse nærmere til sig, trykkede hendes sitrende Hænder mellem sine, hvad hun forgæves søgte at afværge — og saa tiltraadte de Hjemvejen.

Tavs, med sænket Hoved gik Ninetta ved Siden af Louis. Hun hørte ikke efter, hvad han sagde og gav urigtige, adspredte Svar; thi hendes Tanker var langt borte I Aanden saa hun et køligt lille Værelse, Luften var fyldt af Blomsterduft, og Røgelseskyer indhyllede en dejlig Guds-

moder-Statue, der ligesom velsignende og skærmende udbredte Armene mod en Skare hvidklædte Skikkelser. Det var »Gudsmoders-Liljerne« i Klosterpensionatet i X. En Gang havde Ninetta ogsaa været blandt dem — — og nu? — Hun havde alt, hvad et taabeligt Hjerte kunde ønske sig af jordiske Nydelser, kostbare Smykker, glimrende Toiletter, aandrigh Underholdning og dejlige Rejser, langt mere end den lille Selskabsdame havde drømt om endnu for et Aar siden; kun et manglede: en rolig Samvittighed og den indre Fred. En usigelig Hjemve og en smertelig Længsel efter Barndommens uskyldige Dage kom over hende. Der var kun gaaet tre Aar siden hine lykkelige Tider og dog — var der ikke ligesom en Afgrund mellem hende og Fortiden, en Afgrund fuld af Skændsel og Synd? Men fra hinsides Afgrunden lød over til hende kendte Toner, Toner, der bragte Bud om Frelse og Forløsning fra Syndens Aag. Drømmende gik hun ad den solbeskinnede Vej, medens det tonede i hendes Indre: »Vor Dronning hilset vær,« — »Blandt Blomster spirer stille« — »Maria Moder kær«, — og den Hymne, der havde været hende kærest: »Ave maris stella.«

Ved *Table d'hôte*n i det fashionable Hotel gik det muntert til. Lydløst betjente de vel dresserede Opvartere Gæsterne. Glassene var fyldte med fine Vine. Straalende Kvindeøjne funkede om Kap med ægte og uægte Ædelstene. Konversationen var livlig. Paa alle mulige Sprog aftaltes der Bjergture, Sejlture, Cycleture, Tennis- og Fodboldpartier.

Kommerceraaden, den anerkendte *Maitre de plaisir*, udviklede Programmet for den næste Morgen. »Grønefeld, De kommer vel med, og Fruen ogsaa?« raabte han over Bordet. Ninetta blev rød og tav, Louis nikkede; hvor han igen ærgrede sig over Ninetta. Endelig havde han faaet hende vænnet af med at rødme, naar man tiltalte hende med Madame; men siden i Morges var hun som forhekset, nervøs og hang med Hovedet. Men han skulde nok faa de Nykker pillet ud af hende.

Næste Morgen stod hun ved Hotellens Dør, iført et henrivende Parisertoilette. Automobilten holdt og ven-

tede, da hun pludselig med bedende Stemme sagde : »Louis, jeg vilde foretrække ikke at tage med, da jeg har saadan en Hovedpine.«

»Som Du vil,« sagde han med paataget Ligeegyldighed; men i det samme greb han Ninetta saa haardt om Haandledet, at den svære Guldkæde med det rubinbesatte Hjerter, hun havde om Armen trykkede røde Mærker i den hvide Hud; han bøjede sig ned til hende og hviskede med snerrende Stemme: »Luner taaler jeg ikke, mærk dig det!«

Et Øjeblik stod Ninetta som lamslaaet, men da Automobilen var forsvundet i en Støvsy, fløj hun op ad Trapperne og kastede sig hulkende paa Sengen. Alt, hvad der siden i Gaar, siden Besøget ved det lille Markkapel havde gæret og arbejdet i hende, stod klart for hende, nu gjaldt det om at benytte Øjeblikket til at handle.

»Bryd dog Syndens Lænke!« kom det fra et sønderknust og angerfuldt Hjerter. Hastig rejste hun sig, byttede det elegante Toilette med en tarvelig graa Rejsedragt, rev Brillanterne af Ørerne og søgte i alle Gemmer og Skuffer de forskellige Smykker sammen; for dem havde hun solgt sin udødelige Sjel — forskrevet sig til Helvede. — Hun lagde alle Smykkerne i deres Etuier ned i en Skuffe, sammen med en forsegleet Konvolut; den indeholdt kun en Seddel med følgende Ord: »Jeg erkender, jeg angrer og vil gøre Bod, Gud være med dig, og være mig naadig!«

Lydløst og ubemærket forsvandt hun ned ad Trapperne. Et Blik ned i Parken — den laa ensom og forladt i den glødende Middagssol; hun gennemlede den hastigt, et Øjeblik efter stod hun ved Laagen, der førte ud til Markerne, hun skimtede det lille Kapel, betraadte Stien, den samme, hun havde gaaet Dagen forud; der var ingen muntre Høstfolk, ikke et levende Væsen at øjne. Nu stod Ninetta foran Kapellet, knælede ned ved Gitteret og løftede de foldede Hænder; men hvad var det, der klirrede? Bestyrtet opdagede hun, at hun i Skyndingen havde glemte det gyldne Armbaad med Rubinhjertet. Hendes Skændsels første Pant! — Hun hørte igen Forførerens Ord, da han fæstede Kæden om hendes Arm: »Nu er du Fange.«

»Nej, nej!« stønnede Ninetta. Hvad skulde hun gøre? Der var ikke Tid til at vende tilbage til Hotellet. Hun saa

op til Gudsmoders Billede og traadte ind i Kapellet. Da hun atter forlod det, hang der *to* brudte Lænker ved Siden af Evighedslampen.

I længere Tid læste man i et af Byens Lokalblade et Opraab fra Sognepræsten til den ubekendte Giverinde af det kostbare Smykke i Markkapellet, om hun ikke vilde meddele ham sin Hensigt, thi den kostbare Gave kunde umulig forblive paa et saa udsat Sted. Da der ingen Svar kom, maatte Præsten handle efter eget Skøn. Ninetta var forsvundet for Verden. —

Hun helligerle sig ved et strengt og bodfærdigt Liv i Klosterets Stilhed — i et Kloster til »den gode Hyrde«.

Hun hørte til hine Sjæle, om hvilke der staar skrevet, at der i Himlen er større Glæde over en af dem, end over nioghalvfemsindstyve retfærdige.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I Torsdags er hs. biskoppelige Højærværdighed, *Msg. von Euch*, kommet tilbage fra Rejsen til Tyskland.

— Af nedenstaaende Bekendtgørelse fra A. C. ses, at Foredragsrækkerne fra forrige Saison nu atter genoptages. Det første Foredrag i denne Saison holdes Onsdag den 17. ds. — altsaa nu paa Onsdag — paa samme Sted og til samme Tid som før. Foredragsholderen er den fra sine tidligere religiøse Foredrag ikke blot her i København, men ogsaa i Provinserne kendte og afholdte Pastor emeritus *M. C. Jensen*. Æmnet er det efter Krigen i Østasien endnu stadig aktuelle: *Den gule Fare, betragtet i Troens og Historiens Lys*. Forhaabentlig vil A. C.'s Indbydelse til den ny Række Foredrag besvares med samme talrige Tilslutning fra alle Kredse i den katholske Menighed, som de foregaaende Rækker. Selvfølgelig er der til disse Foredragsrækker Adgang ikke blot for Katholiker, men for enhver, som ønsker at overvære dem; ja, det vilde endog være ønskeligt, om de katholske Tilhørere tog nogle Venner og Bekendte med til disse Foredrag for at lade dem lære ogsaa denne Side af det katholske Menighedsliv at kende. Jo flere der kommer, desto bedre! Salen skulde helst være stuvende fuld!

— Ogsaa en anden af de nedenstaaende Bekendtgørelser vil vi her gøre vore Læsere særlig opmærksomme paa. Som man erindrer, stod der i Nr. 10 af nærværende Blad en Artikel om *St. Knuds Kapel i Rom* med en Opfordring om at bidrage til Kapellets Restaurering og Udsmykning. Som et af Resultaterne heraf sluttede en Kreds af katolske Damer sig sammen for at forfærdige et større broderet Tæppe til St. Knuds Alter. Motivet er taget fra et gammelt Kalkmaleri i Skive Kirke, der fremstiller forskellige danske Konger stigende frem af Blomster, den hl. Kong Knud f. Eks. af en Valmue. Dette smukke Arbejde er nu fuldført og vil, som det af nedenstaaende Bekendtgørelse ses, blive udstillet i Frk. Wævers Vindue, Vesterbrogade 28, Søndag den 14. og Mandag den 15. ds. hele Dagen, da man forudsætter, at det vil interessere mange at tage dette vellykkede Arbejde i Øjesyn, førend det bliver sendt til Rom.

Odense. (W. S.) Søndag den 21. Oktober agtes Grundstenen nedlagt til den ny Kirke. Det er Meningen at holde Levitmesse paa Byggetomten Kl. 10. Om Aftenen skal der være Menighedsfest med Illumination i Kristiansdal ved Dalum, Hedvig-Søstrenes ny Ejendom. Man ved endnu ikke, om hs. biskoppelige Højærværdighed kommer til Festen og om Programmet derved maaske bliver lidt forandret. Nærmere herom i næste Nr.

Kina. Herfra er der indløbet foruroligende Efterretninger, som tyder paa en nærforestaaende Katastrofe med Oprør og Forfølgelse, som i Voldsomhed endogsaa vil overgaa Urolighederne for 6 Aar siden. Ogsaa for Missionærerne vil der da rimeligvis forestaa slemme Tider.

St. Knuds Kapel i Rom.

Det for dette Kapel bestemte St. Knuds Tæppe, broderet af en Kreds af katolske Damer, vil blive udstillet i Frk. Wævers Vindu, Vesterbrogade 28, Søndag den 14. og Mandag den 15. ds. hele Dagen.

A. C.s Foredragsrækker.

Tredie Række (Oktober 1906—Marts 1907).

Første Foredrag: **Onsdag d. 17. Oktober, Aften Kl. 8¹/₄.**

Foredragsholder: Hr. Pastor emer. M. C. Jensen.

Æmne: Den gule Fare,
betragtet i Troens og Historiens Lys.

Lokale: Den store Sal ved Jesu Hjerter Kirke i Stenogade
(Opgang ad Hovedtrappen).

NB. Velvillige Bidrag til Bestridelse af Udgifterne (Lejning af Stole o. l.) bedes nedlagte i de ved Indgangen ophængte Bøsser.

—== Alle indbydes. ==—

✠ **Sct. Johannes.** Lørdag den 20. Oktbr. Kl. 8 pr.: Stor Aften- underholding og Bal i Festsalen, Haveselskabets Vej 3. Der opføres »Eventyr paa Fodrejsen« (af C. Hostrup). Billetter: Reserveret Plads 50 Øre; øvrige Pladser 25 Øre. Billetter faas hos alle Medlemmerne.

Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Oktober. 19. **Søndag e. Pintse.** Callistus, Pave og Martyr. — 15. **M. Theresia,** Jomfru. — 16. **Ti. Ferialdag.** — 17. **O. Hedvig,** Enke. — 18. **To. Lukas,** Evangelist. — 19. **F. Peter Alcantara,** Bekender. — 20. **L. Johannes af Kent,** Bekender.

Søndag den 21. Oktober. 20. **Søndag e. Pintse.** Ursula og Lidelsesfæller.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. m. Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	-	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	-	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	-	- 6 Andagt.
			og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	-	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	-	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	-	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordруп):	- 10	-	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkranskirken. I Oktober Maaned holdes hver Lørdag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Rosenkransandagt med sakramental Velsignelse.

Frederiksberg. Systuen genoptager sine ugentlige Møder Torsdag d. 18. ds. Kl. 1 $\frac{1}{2}$ —4. — Møderne afholdes som sædvanlig hos St. Josefs Søstre, Frederiksberg Allé 15—17. — Alle Menighedens Damer er velkomne. Bestyrelsen beder Damerne i Menigheden betænke Systuen med alle Slags brugte Klæder, Fodtøj eller lignende til Omsyning og Uddeling blandt de fattige. Gaver modtages af Frk. M. Balestrini, Gl. Kongevej 72 $\frac{1}{2}$ og af St. Josefs Søstre, Frederiksberg Alle 15—17.

Søndag den 14. Oktober holder **Mariakongregationen for Ynglinge** Fælleskommunion i Jesu Hjerter Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

St. Knuds Kapel. St. Franciskus III. Orden holder Møde Fredag den 19. Oktober Kl. 8.

Mariabørnsforeningen holder Fælleskommunion Søndag den 14. Oktober Kl. 7 Morgen. — Offentlig Møde med Optagelse Onsdag den 24. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Rettelse. I forrige Nummer S. 669 L. 2 fr. o.: med deres Præster fra Odense...; læs: med deres Gæster fra Odense....

NB! Bopælsforandringer bedes meldt i Tide henholdsvis paa Postkontorerne eller hos Hr. Grosserer Millech, (der nemlig, hvor man har bestilt Bladet).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13, Kobenhavn K. — Ugebladets Redaktør: F. Rouge Boyesgade 8, Kobenhavn V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 42.

Søndagen den 21. Oktober.

1906.

INDHOLD: Naar man nedstammer fra Abekatten. — A. C.s Foredragsrækker, III. Række, 1. Foredrag. — En Mystifikation? — Efterretninger fra Ind- og Udland: Odense. Norge. Frankrig. England. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Naar man nedstammer fra Abekatten.

Blandt de unge »Videnskabs«mænd, som hertillands gør Propaganda for Menneskets Nedstamning fra Abekatten, indtager cand. *Vilhelm Rasmussen* en fremragende Plads.

Han holder sig dog ikke udelukkende til sit Yndlings-thema, han vover sig en Gang imellem ogsaa dristig ud paa andre Omraader, og naar man betragter de akrobatiske Kunster, han derved udfører, kunde man fristes til at tro, at hans Hovedthema, — den om vort Slægtskab med Aben, — slaar til for hans Vedkommende.

Med abeagtig Lethed svinger han sig fra Gren til Gren, saa han ikke kan faa Tid til at dumpe ned til Jorden. For at tale uden Billede: saa udslynger han i Flæng de dristigste Paastande uden at inklade sig paa en alvorlig Drøftelse af dem; dersom han gjorde dette, vilde han snart mærke, at de ikke lader sig bevise, og hans aandelige Akrobati vilde ende med et dødeligt Fald i Dybet.

Folk, som ikke forstaar det bedre, vil beundre ham, men de, som ser dybere i Sagen, vil ryste paa Hovedet og sukke: ak ja, naar man nedstammer fra Abekatten og ikke

er naaet længere frem i Udviklingen hen i Retning ad *homo sapiens*.*)

I »Socialdemokraten« af 30. Septbr. har han en Artikel om »Usandfærdighed i Luthers Katekismus«, som afgiver et godt Eksempel paa hans Maade at bedrive »Videnskab« paa. Naar vi gør denne Artikel til nærmere Omtale, saa sker det selvfølgelig ikke for at forsvare Luther; han trænger i dette Stykke slet ikke til Forsvar. Vår Hensigt er kun ved et slaaende Eksempel at vise vore Læsere, paa hvilken uforsvarlig Maade saakaldte Videnskabsmænd tør driste sig til at putte Folk Blaar i Øjnene.

Hr. Rasmussen vil bevise, at Luthers Katekismus er »en usandfærdig Bog, aabenbart for at stille den kristne Moral i et gunstigere Lys end det, der ellers vilde omstraale den«.

Hvorledes beviser han det?

»Det er, siger han, i selve de 10 Bud, at Uredelighederne findes. Blandt andet fortæller Katekismen, at Budene bleve forkyndt *først* for Jøderne, og det er usandt.«

Om jeg skønner ret, saa er det Hr. Rasmussen, som her gør sig skyldig i Uredelighed. I den Luthers Katekismus, som ligger foran mig (udgiven af Balslev 1889), staaer, at de 10 Bud »først bleve *højtideligen* kundgjorte for Israels Folk«. Har Hr. R. ikke lagt Mærke til dette *højtideligen*, saa er han en meget flygtig Læser; har han ikke fattet Ordets Rækkevidde, saa er han en meget overfladisk Tænkter; har han derimod med Flid udeladt det, ja, saa er der ikke noget andet tilovers, end at *han* har begaaet Uredeligheden og ikke Luther—Balslev. Thi det er ganske rigtigt, som Katekismen siger, Budene i og for sig er ældre end Jøderne, de er saa gamle som Menneskeslægten; thi de er af Gud skrevne i Menneskets Hjerter. Men det var Jøderne, for hvem de *først* blev *højtidelig* kundgjorte ved Lovgivningen paa Sinai.

Hr. R. gør sig nu megen Umage for at bevise, at de 10 Bud er ældre, ja 2, 3 og flere Tusinde Aar ældre end Mose Lov. Han viser derved kun, at han har læst en hel

*) D. e. det vise eller det tænkende Menneske; saaledes benævner Naturforskerne Mennesket for at antyde, at han ifølge sit aandige Væsen staaer uden for eller over Dyreverdenen.

Del af, hvad andre Forskere har skrevet, men ogsaa at han har været meget ensidig i Valget af sine Hjemmelsmænd og — alt for lettroende overfor deres Udsagn.

Saaledes har han læst Delitzsch's Taler om Babel og om dets Konge Hammurabi; men han har øjensynlig ingen Anelse om, hvilke frygtelige Hug Delitzsch har faaet af de katholske Forfattere Keil og Kugler, og de ikke-katholske lærde König og Jensen og talrige andre baade Katholiker og Ikke-Katholiker. Ellers vilde han have været lidt mere tilbageholdende med sine Paastande.

Der var altsaa »omtrent 1000 Aar før Abrahams Dage, han levede ca 2200 f. Kr. . . ., et ordnet Samfund ved Babylon, og i dette Samfund gjaldt netop »Mose Lov«. Paa en Stenblok har man fundet en hel Lovbog, skrevet ca. 2200 f. Kr. (efter ovenstaaende skulde man have ventet 3200 f. Kr.) med næsten ganske de samme Hoved-Lovregler som i de 10 Bud. Denne Bog tilskrives Kong Hammurabi; men det var Solguden, der dikterede ham Lovene, ligesom Jehova efter det jødiske Sagn [?] havde talt til Moses«.

Virkelig »ligesom«? Naar Hr. R. ved en omhyggelig Sammenligning mellem Babyioniernes Overtro og Hang til Sandsigen, Troldom og Besværgelse og Jødernes jævne Gudsdyrkelse, der afskyer og fordømmer al den Slags Overtro, engang skulde komme til en bedre Forstaaelse af den uhyre Forskel, der i religiøs Henseende bestaar imellem de to Folk, saa vilde han maaske ikke længere lægge Vægt paa Hammurabis Paastand om, at Solguden har dikteret ham Lovene; det kunde da i det højeste betragtes som en poetisk Omskrivning af den gamle Sandhed, at Gud som Menneskets Skaber tillige er den store Lovgiver, der har skrevet Budene i sine Skabningers Hjerter. I denne Henseende stod altsaa den gamle Hedning paa et langt højere Udviklingsstrin end den moderne Darwinist. Omvendt vilde han sagtens ogsaa længe betænke sig paa at kalde Lovgivningen paa Sinai for et Sagn. Det var ellers en ret taknemmelig Opgave for en ung vantro at *bevise*, at Gud ingenting har med Budene at gøre; alle Drankere og Tyve og Mordere og andre, som staar i et spændt Forhold til de Love, der er skrevne i deres Hjerter, vilde kysse ham paa Haanden af Taknemmelighed.

»Hos Babylonierne«, mener Hr. R. videre, »skulde man som hos Jøderne ære sine Forældre, og man maatte ikke sige falsk Vidnesbyrd, begære Næstens Ejendom, udgyde Menneskers Blod, krænke sin Næstes Kvinde, man skulde tale Sandhed og elske sin Næste som sig selv«.

Dette er i Hovedtrækkene de 7 sidste af de 10 Guds Bud, og det skal ikke nægtes, at Hammurabis Love i mange Henseender er byggede paa disse Grundpiller for al Sædelighed. Men skulde det være Hr. R.s Hensigt ved de Ord: »som hos Jøderne« at faa sine Læsere til at tro, at Babyloniernes Sædelighed har staaet paa samme Højde som Jødernes, saa vilde det være en Uærlighed, der vilde klæde »Sandfærdighedens Forkæmper« meget ilde. I Virkeligheden var Babylon i mange Henseender et Dynd af Immoralitet, som selv de gamle hedenske Forfattere Herodot og Curtius gruede for.

Det er derfor en ret taabelig Antagelse, at Jøderne skulde have *laant* deres Samfunds Love fra det langt ældre Kulturfolk ved Babylon. Og endnu taabeligere er hans Paastand »at man nu, da det vides med Vished, at Mose-lovene er yngre end Babylons lignende Love, alligevel uredeligt lader Børnene lære, endog som et Saligheds Vilkaar at de 10 Bud er kundgjort *først* for Moses«. Her er hele Uredeligheden paa Hr. R.s Side. Thi ikke blot forveksler han, som oven for fremført, »*først* kundgjort« med »*først højtidelig* kundgjort«. Han digter ogsaa uvilkaarlig til at hans falske Opfattelse lærtes »som et Saligheds Vilkaar«. Lige det modsatte er Tilfældet. Det er aabenbart Tro, og denne Tro er et Saligheds Vilkaar, at Budene er ældre end Moses, ældre end Abraham og ældre end Hammurabi; de er lige saa gamle som selve Menneskeslægten, eftersom de af Skaberen er skrevne i Menneskets Hjerter (Rom. 2, 15).

Hr. R. er saa forhippet paa at banke det ind i sine Læsers Hjerne, at Budene er ældre end Mose Lov, at han ogsaa paahæber sig Kinesernes, Ægypternes og Indiernes Moral. Men alle Vegne spiller hans Forudindtagethed ham slemme Puds. Kinesernes Moral (samlet af Kung-tse ca. 550 f. Kr.) »er hverken i Strenghed eller Storhed ringere end Israliternes«. Det er den nu alligevel,

eftersom den er en ganske simpel Nyttemoral. Med Hensyn til Ægypterne holder Hr. R. det for sandsynligt, at Jøderne har lært meget af deres Samfundsmoral. Jøderne har jo unægtelig lært en Del af Ægypterne, men disses Moral taaler dog kun vanskeligt en Sammenligning med den, Jøderne modtog gennem Moses. Endelig skal Indiernes Moral være baade »ældre og langt mere højtstaaende end Jødernes«. Dette kan kun en Mand sige, der ikke synes at kende mere til Indiernes Moral end de Par Brokker, som Theosofferne og Buddhisterne har pillet ud af gamle Buddhas Lære og afpasset efter Nutidens Krav. En saa grundig Kender som Sir William Moniers derimod, taler ikke blot om Gemenheden, men ogsaa om Lovforskrifter, som vidner om den dybeste Fordærvelse af den Slags, som en Kristen end ikke skulde tage i sin Mund.

Hvad er saa Resultatet af den lange Debat, der ikke bringer noget nyt i saglig, men derimod mange Fordrej-
elser i formel Henseende?

»Det er en aaben Usandhed, at Moralen er dikteret Menneskene af Gud. Den er ikke skreven med nogen Guds Finger, der er end ikke nogen Gud, der har haft en Finger med i Spillet; Moralen er et rent *menneskeligt* Anliggende. Den gror ud af Livets daglige Behov, den er ikke andet end de Regler for Livsførelse, som erfaringsmæssigt er livstjenlige for den enkelte og for Samfundet. Derfor er de store Hovedregler om Mord o. l. saa ens hos alle Kultursamfund, og derfor er der med Hensyn til de snævrere Livsforhold en broget Mangfoldighed i Moralreglerne«.

En mærkelig Visdom! Det eneste fornuftige i dette Afsnit er den Indrømmelse, at de store Hovedregler er saa ens hos alle Kultursamfund; Hr. R. maatte dog have sojet til: ogsaa hos de Vilde. Alt andet kunde man næsten være fristet til at tro var udsprunget af en Abehjerne.

Men den ene Sætning er en værdifuld Indrømmelse. Den er tilstrækkelig til at bygge et af de filosofiske Beviser for Guds Tilværelse paa. Denne ene Kendsgerning beviser, at Lovene ikke gror ud af Livets daglige Behov. Selve Ordet »daglig« siger, at dette skifter; det er desuden forskelligt alt efter Tidernes Omstændigheder og Folkenes Fornødenheder. Hine Hovedbud derimod er altid væsentlig

de samme, lige meget til hvilke Tider eller under hvilke Forhold Menneskene lever. De kundgøres den enkelte gennem Samvittighedens Røst, og denne Samvittighed optræder for den onde Gerning som en ubøjlige Lovgiver og efter Gerningen som en ubønhørlig Dommer. Den kan være meget generende for den enkelte, for Tyven, Svirebroderen og Vellystningen, og ogsaa for den vantro, hvilket den ikke kunde være, dersom den kun groede ud af Livets Behov; da vilde alle disse Herrer hurtigt være færdig med deres Moral. Og hvilken Tankeløshed ligger ikke i Ordet »erfaringsmæssigt«. Jeg ved ikke, om Hr. R. endnu har en Samvittighed, nu, da Erfaringen maaske har belært ham om, at den kan være generende; men som Barn, endnu førend han kunde tilegne sig nogen Erfaring om, hvilken Livsførelse der maatte være livstjenlig for ham selv og for Samfundet, dengang havde han en Samvittighed, og den Samvittighed vilde ikke have tilladt ham at tale, som han nu taler. Det er netop det ejendommelige ved Samvittigheden, at den gaar forud for Erfaringen om, hvad der er livstjenligt for en; derfor findes det saa at sige i Renkultur hos det uerfarne og ufordærvede Barn. Naar derimod Erfaringen, jeg mener den daarlige Erfaring, Budenes Overtrædelse, kolliderer med Samvittighedens Røst, da bliver den Aarsag til, at Samvittigheden hos mange Mennesker fordunkles, forandres i større eller mindre Omfang, endogsaa dræbes.

Alt dette beviser netop det, som Hr. R. gerne vilde have modbevist, nemlig, at Mennesket staar under en uendelig høj, hellig, vis, retfærdig, alvidende og almægtig Lovgiver, og at det er hans Finger, som har skrevet Hellighedens Bud i Menneskets Hjerte.

Skulde det være Hr. R.s Mening ved de Ord: »Der er end ikke nogen Gud, der har haft en Finger med i Spillet«, at benægte selve Guds Tilværelse — og det er vel sagtens Meningen — saa vil jeg nøjes med at svare ham med den hl. Augustinus's Ord: »Med Undtagelse af nogle faa, i hvem Naturen er alt for dybt fornedret, anerkender hele Menneskeslægten Gud, som denne Verdens Ophavsmand«. Ganske det samme var allerede den gamle Hedning Ciceros Mening.

Det vilde føre for langt her paa dette Sted at anføre Grundene for, at der »med Hensyn til de snævrere Livsforhold«, som Hr. R. udtrykker sig, findes »en broget Mangfoldighed i Moralreglerne«. Rigtigere havde han maaske kaldt det en sørgelig Fordunkling og Forvanskning af Moralreglerne. Den dybeste Grund ligger i daarligt Eksempel og fortsat Overtrædelse, som til sidst fører til, at at man anser godt for ondt og ondt for godt.

Hr. R. søger derefter at bevise, at Moralen veksler i Tidens Løb; men hans Bevis er overfladisk, som alt det andet.

Han fortæller om Japan, at der havde Adelen engang »taget Magten fra Kejseren, og da en Kejsers med Vaaben forsøgte at tilbageerobre Magten, kaldte Adelen denne Begivenhed et »kejserligt Oprør«. Det var altsaa umoralsk, at Kejseren vilde regere.« Moralbudet er, at man skal anerkende og adlyde den retmæssige Øvrighed. Var derfor Adelsvælden den hævdvundne og almindelig anerkendte Regeringsform, saa Kejseren virkelig ikke spillede nogen anden Rolle end en Statsdukkes, da maatte hans Forsøg paa at tilrive sig Magten med Rette kaldes et Oprør. Regeringsformen kan blive forandret, Myndigheden paa den ene Side og Lydigheden paa den anden Side bliver den samme.

Derefter fortæller han om en Skov i Rusland, hvor der er vilde Bisonokser, som det er forbudt at skyde, selv om de bringer Skovbetjentenes Liv i Fare. »Okserne er helligere end Menneskene«. Det er yderst naivt at spørge, om vel denne Moral ogsaa bliver gældende, dersom Revolutionen lykkedes og Folket kommer til Magten. Det er jo slet ingen Moral, men ganske simpelthen Misbrug af Magten. Men maa det være mig tilladt at spørge: Holder Hr. R. mon alle de Optøjer, Revolutionen iværksætter, for Moral? Ret betænkeligt synes det at blive for os, at Hr. R. kan paavise, at »denne Vækst og Foranderlighed i Moralen« ogsaa tydelig nok kan spores i selve Bibelen. »De fem Mosebøger har deres Moral. Den er skrevet af Præster, som udgav den for den *strenge* Jehovas Bud. Han forlangte Underkastelse. Det var »Øje for Øje og Tand for Tand« og Straf i tredje og fjerde Led, det stod paa. Men

Jesus er en Oprører mod denne Moral. Jesus opfattede Gud som den *kærlige Fader* og hævdede blandt Menne-skene det milde Sindelag, Broderskabsfølelsen. Jesus var desuden en udpræget Ven af de fattige i Modsætning til de gamle hebraiske Præster. Efter Jesus var det jo lige saa umuligt for en rig at komme i Himmelen, som for en Kamel at gaa igennem Naaleøjet, og han sagde: „Salige ere de fattige, dem hører Himmeriget til.“

Hvad skal vi svare til dette Ræsonnement? Skomager, bliv ved din Læst. Lad Fingrene fra Bibelen, Hr. R.; thi den er for Dem en forseglet Bog. Det er sandt, at Kristendommen, som har Jesu ophøjede Eksempel at rette sig efter, foreholder os et højere Fuldkommenhedens Ideal, end den gamle Pagt kendte til. Men Moralens er den samme, Herren selv siger, at han ikke vil ophæve Loven, men kun fuldkomme den.

Den gamle Pagts Gud er den *strenge* Gud. Mon ikke ogsaa den kærlige Fader, der elsker alle Mennesker og oprigtig vil alles Frelse? Jesu Gud er den *kærlige Fader*. Mon ikke ogsaa den ubønhørlige Dommer?

»Han (den G. P.'s Gud) forlangte Underkastelse.« Gør den N. P.'s Gud det maaske mindre? Husk paa Herrens Ord: »Hvo som ikke tror, skal blive fordømt«.

»Øje for Øje, Tand for Tand«, det vil altsaa sige den retfærdige Straf for en Forurettelse. Det gælder endnu den Dag i Dag, kun med den Forskel, at Herren samtidig med at anerkende Retfærdighedens strenge Fordringer med større Eftertryk end i den G. P. anbefaler Barmhjertighedens milde Overbærenhed og Eftergivenhed. »Det var Straf i tredje og fjerde Led, det stod paa«. Det er jo desværre sandt, at Forældrenes Synder ofte bærer onde Frugter flere Slægtled igennem, Gud, der har skabt Mennesket som et Væsen, der frit beslutter sine Gerninger, forhindrer ikke deres Viljes Beslutninger, og ophæver ikke ved Mirakkel de naturlige Følger deraf; det skulde da snarere anses for et Tegn paa Faderkærlighed, at han i Forvejen gør Menneskene opmærksomme paa, hvilke slemme Følger deres syndige Handlinger vil have. Men hvorfor citerer Hr. R. dog kun disse tilsyneladende saa strenge Ord? Hvorfor fortier han, hvad der straks følger, at, naar Folket

elsker ham, da vil han gøre Miskundhed i *Tusinde Led* (2. Mose-B. 20, 6)? De ser, Hr. R., at selv den G. P.'s Gud ikke blot er den strenge Herre, men ogsaa den kærlige Fader. Men er det Ærlighed at fortie det? Eller har De af Deres Stamforældre kun arvet det onskabsfulde Sindelag, man ikke sjældent iagttager hos dem?

»Jesus hævdede blandt Menneskene det milde Sindelag, Broderskabsfølelsen«. Det gjorde ogsaa den g. P.'s Gud. Eller er det Hr. R. ubekendt, at Jøderne kaldte hverandre Brødre? Ogsaa i den g. P. var Kærligheden til Næsten, og vel at mærke, den praktiske Kærlighed, Pligt for enhver; endogsaa Kærligheden til Fjenden skulde øves ved given Lejlighed (cf. 2. Mose-B. 23, 4. f.). Om enkelte jødiske Præster forsømte deres Pligt, saa var det ikke Guds Skyld.

»Efter Jesus var det lige saa umuligt for en rig at komme i Himmelen, som at gaa igennem Naaleøjet«. Nej virkelig! Det lyder jo skrækkeligt! Hvad skal da de stakels Mennesker gøre, som ejer Huse og Gaarde og Heste og Køer og kostelige Smykker og Penge i Skæppevis? Kaste det væk altsammen eller give det til Hr. R., som ikke tror paa Himmelen hinsides Graven og derfor vilde være nok saa fornøjet med at besidde den store Rigdom. Men desværre for ham, gælder Herrens Ord kun om de »rige« i bibelsk Forstand; det er ikke dem, der har mange Penge, men dem, som hænger deres Hjerte ved jordiske Ting, om de end maaske ikke ejer en rød Øre. Saaledes kan den rigeste Krøsus være fattig efter Skriftens Opfattelse og den usleste Tigger rig.

Jesus sagde: »Salige er de fattige o. s. v.« Nej, det sagde han virkelig ikke. Han sagde: »Salige er de fattige i Aanden«. Har Hr. R. ikke læst det, eller har han ikke forstaaet det, eller har han med Forsæt fortiet det?

»Ogsaa i Opfattelsen af det sjette Bud«, mener Hr. R., »foregik der en gennemgribende Forandring hos Jøderne«. Dette var paa ingen Maade Tilfældet, og de Eksempler, hvormed Hr. R. vil bevise sin Paastand, er meget uheldigt valgte.

»I den ældste Tid havde de mere end een Hustru«. Ja, det havde de lige fra Syndflodens Tid af. Men derved begik de ingen umoralsk Handling, Herren selv siger, at

Gud havde tilladt dem det. Og det kunde han, uden at den ægteskabelige Moral blev forandret derved. Dengang, som nu, gjaldt den Lov: du skal bevare den ægteskabelige Troskab. Hvad der er forandret er kun Ægteskabets Væsen, siden det i den N. P. er ophøjet til et Sakraments Værdighed.

Naar de gamle Jøder — Hr. R. er maaske nok saa venlig at indrømme, at det kun skete undtagelsesvis — tillod sig Handlinger, som i allerhøjeste Grad støder an mod en senere Tids Opfattelse, saa bliver derved selve Moralen aldeles uberørt, ligesaa godt som det første Bud, der paabyder Tro paa Gud og hans Aabenbaringer, bliver staaende ved Magt trods de mange oprørske Aander, der nægter Gud Troens Lydighed. Eksemplet med Abraham er desuden daarlig valgt. Han kunde med Rette kalde Sara sin Søster, siden hun var hans Kusine. Det var jødisk Sprogbrug, hvilket Hr. R. ogsaa kunde se i det Ny Testament, hvor Herrens Fættre kaldes hans Brødre. Dernæst har Abraham ikke ofret Saras Kyskhed; han stolede paa Herrens Hjælp, og Gud lød heller ikke sin tro Tjener i Stikken. Hvad Loth angaar, saa kan Hr. R. gerne fordømme hans Handlemaade; men man behøver dog ikke at gaa alt for skarpt i Rette med ham, de frygtelige Omstændigheder, under hvilke han handlede, kan nok tjene en lille bitte Smule til Undskyldning for ham.

»I Sammenligning med Abraham og Loth stiller Jesus nogle svimlende Krav til dem, der skal overholde det sjette Bud. End ikke i sit Hjerte maa man begære en Kvinde«. Men kære Hr. Rasmussen! er det da virkelig et ganske nyt Krav, Herren stiller? De ved det kun alt for godt; thi kun et Par Linier længere frem vil de polemisere mod Kirkens Maade at opstille det 9de og 10de Bud paa. Der maa De dog i alt Fald vide, hvad De taler om. Hvad hedder saa det 9de Bud? »Du skal ikke begære din Næstes Hustru«, og hvor gammelt er dette Bud? I denne Form saa gammelt som Moses, i sit Væsen saa gammelt som Menneskeslægten. Og Forbudet gælder ikke blot angaaende gifte Kvinder, men ogsaa angaaende ugifte (jf. Ordspr. 6, 25). Kan De se, at den G. P. stiller de samme svimlende Krav som den N. P.? Med hvilken Ret kan De saa kalde Jesus en Oprører

mod den G. P.'s Moral? Mon for at dække over de modernes Oprør mod den af Jesus prædikede Moral?

Helt fejlagtigt er det ogsaa at tale om de første Kristnes radikale Demokratisme og den senere Kristendoms autoritative Retning. Jesu Ord egner sig virkelig, uden at gøre Vold paa dem, meget godt »til Støtte for Statens Magthavere, Øvrigheden, de mægtige og rige« (dette Ord taget i almindelig Forstand), samtidig med, at de prædiker Kærlighed til de fattige og Guds Straf for dem, som misbruger deres Magt og Rang.

Til Slut finder Hr. R. endnu »en ganske særlig Mærkværdighed ved Luthers Katekismus«, nemlig »endog et *usandferdigt* Referat af »Guds Ord«, og han er helt stolt af sin Opdagelse, det er jo virkelig ogsaa noget storartet noget, at en Mand, som ikke har den mindste Kundskab til Theologien, kan paavise, at — ikke blot Luther; thi han er langt fra ene om Sagen — men hele Skarer baade af protestantiske og af katholske Theologer paa en skammelig Maade har voldtaget Guds Ord. Hør nu, kære Læser!

»I Bibelen lyder nemlig *det andet* Bud: »Du skal ikke gøre dig udskaaet Billede eller nogen Lignelse efter det, som er i Himlen oven til o. s. v.«, 3: af Gud. *Men dette Bud er sporløst forsvunden af Katekismen*, formodentlig fordi Kirken selv i rigt Maal synder imod det ved sine Billeder og Statuer; og det skal forties for Børnene (og de Voksne). *For at faa 10 Bud alligevel har Katekismen spaltet Biblens 10de Bud i to.* Enhver kan let se, at Katekismens 9de og 10de Bud hører sammen til ét. Saaledes forholder det sig med Katekismens »Moral« i dette Stykke, og det burde dog være et Hovedstykke.«

Det var rigtignok en slem Trumf, men — kun i Hr. R.'s Hoved. Ordene: »Du skal ikke gøre dig o. s. v.« er ikke *det andet* Bud, men et forklarende Tillæg til det første: »Du skal ikke have andre Guder end mig«. Da Jøderne kom fra Ægypten, hvor de havde set de mange Afgudsbilleder, skulde hin Udvidelse af det første Bud værne dem mod den Fare ogsaa selv at henfalde til Afguderi. Derfor gjaldt Forbudet ikke engang ubetinget, men Gud føjer udtrykkelig til: »*Du skal ikke tilbede dem*« (2. Mose B. 20, 5), eller som det i 3. Mose B. 26, 1. endnu klarere hedder:

»I skal ikke gøre eder Afguder eller noget . . . udskaaret Billede . . . for at tilbede det«. Alt dette ligger indesluttet i Ordet: »Jeg er Herren, din Gud«, derfor er det slet ikke fornødent ved en kort Gengivelse af Guds Bud at føje de nærmere Forklaringer til.

Hvorledes faar vi saa de 10 Bud, naar Katekismens 9de og 10de Bud hører sammen til ét? Det er slet ingen Vanskelighed, de hører nemlig slet ikke sammen til ét, i det højeste kun for saa vidt som de begge henfører til Tanke-synder. Men efter Forbudets Genstand at dømme er de to forskellige Bud, eftersom det 9de er nærmest beslægtet med det 6te, og det 10de med det 7de. Det kan enhver let se, kun ikke Hr. R.

Der er altsaa ikke stor Visdom at søge hos Herr Vilhelm Rasmussen, og de er ilde farne, der gaar i Skole hos en, som efter sit eget Udsagn nedstammer fra Abekatten.

sr.

A. C.s Foredragsrækker.

III. Række, I. Foredrag.

Hr. Pastor emer. M. C. Jensen: Den gule Fare betragtet i Troens og Historiens Lys. — I. Del.

»Godt begyndt er halvt fuldendt«, siger det gamle Ord-
 sprog og vi vil alle af Hjertet ønske, at det maa gaa i Opfyldelse for A. C.s Foredragsudvalg. Dets Medlemmer har nu atter lagt Haanden paa Ploven og styrer ind i den tredje Række, med de lyseste Fremtidsudsigter i økonomisk Henseende, idet en unævnt Velgører har dækket Gælden fra forrige Række, c. 25 Kr. Ja, en anden unævnt Velgører har skænket Udvalget 15 Kr., saa det endog har noget at begynde med. Dette til Opmuntring for den Læser, der besidder Evne og Vilje til at lette den økonomiske Byrde for d'Hrr., der ved deres Arbejde nok fortjener denne Belønning.

Som første Foredragsholder i denne Række besteg Hr. Katheket, Pastor emer. M. C. Jensen fra Helsingør Talerstolen.

Foredragets Emne kan i egentligste Forstand kaldes *aktuelt* og Hr. Kateket Jensen forstod med sit vidtskuende

Blik og sin ægte danske og kærnefulde Veltalenhed ret at fange Tilhørernes Opmærksomhed, idet han paa en livfuld Maade belyste Problemet fra dets forskellige Sider samtidig med at han i korte, klare Træk fastslog dets Hovedmomenter.

Naar man taler om den gule Fare, mener man jo den Fare, som truer den hvide Race fra den gules Side. Denne Fare fremtræder allerede nu i mere og mere truende Skikkelse paa det kulturelle Omraade, idet de gule Nationer vil kaste en overvældende Produktion ind paa Verdensmarkedet og saaledes gøre Tilværelseskampen haardere og haardere; men denne Side vilde Taleren ikke dvæle ved. I dette Foredrag vilde han særlig fremstille den gule Fare i Kristendommens Lys og i et senere Foredrag belyse Spørgsmaalet fra det historiske Synspunkt.

De to store Modsætninger, der er mellem de *gule* og *hvide*, er da først *Racen* og her kan Historien fortælle os, hvor uforsonlige alle Racekampe er. Taleren mindede om *Roms* Kamp mod *Karthago*, en Kamp, der ikke standsede før den ene Modstander var knust og tilintetgjort. — Men den anden Modsætning er endnu væsenligere. Medens Kristendommen, Kirken, Menigheden hart sit Hjem i den hvide Races Midte, saa er den gule Race et udpræget Arnested for Hedenskabet. — Det er vel ikke saaledes at forstaa, at alle den hvide Races enkelte Medlemmer er *personligt* grebet af Kristendommen, men det er dog saaledes, at her er Mørkets Fyrstes Magt delvis brudt, medens han hersker i Hedningeverdenen med en ganske anden Vælde. Og netop derfor er Hedenskabet Kristendommens uforsonligste og mægtigste Modstander.

Det er en Kendsgerning, paastod Taleren, der jo som fleraarig Missionær i Indien har personligt Kendskab til den omhandlede Sag: at den gule Race viser en ejendommelig Uimodtagelighed over for Kristendommen. *Japans* og *Kinas* Missionshistorie ejer udprægede Eksempler paa denne Uimodtagelighed ved de mange grusomme Forfølgelser, hvor Kristendommen Gang paa Gang med Ild og Sværd er blevet saa godt som udryddet.

Dette — i Forbindelse med den store moralske Betydning, man maa tillægge den sidste Krig mellem *Rusland* og *Japan*, hvorved den gule Mand er vaagnet til Erkendelse af sin Magt og Styrke, — er betænkelige Tidernes Tegn.

Men hvorledes kan det være os muligt at skue ind i Fremtiden? Jo, sagde Taleren, vi har to Kilder: Kristendommen og Historien. — Den h. Skrift, særlig *Apokalypsen*, kan i store Træk fortælle os om Fremtiden.

»Hvad der skal træde frem paa Historiens Skueplads er jo allerede til Stede i Potenser, i Anlæg og Spirer.«

Historiens Midtpunkt er *Jesus Kristus* og hans Forløsergerning. Knudepunktet er *Bethlehem*. Her løber alle Traade sammen og derfra gaar de atter ud for engang at samles i Kristi Genkomst i Himlens Skyer.

Taleren dvælede ved de hemmelighedsfulde 7 Segl for Bogen i Apokalypsen, særlig ved det 6. og 7. — Faren truede fra Østens Konger.

Vi har allerede haft flere typiske Opfyldelser af denne Fare, hvor Europa har været truet med fuldstændig Ødelæggelse af de østerlandske Horder; men den endelige Opfyldelse hører Fremtiden til.

Vi har ligeledes haft Typer paa *Antikrist*, »Verdensaandens mest fuldendte Produkt«; men endnu er han selv ikke kommen. Dog baner den stadigt tiltagende Gudløshed og totale Mangel paa overnaturlig Sans Haand i Haand med den undergravede Agtelse for Autoriteten paa en uhyggelig virksom Maade Vejen for hans Fremtræden.

Naar hans Tid kommer oprinder »Menneskeslægtens Midnatstime«. Men allerede nu er det som om de lange Skygger begynder at falde, det er mod Aften og Dagen hælder. Derfor gælder det om, at Faren, naar den kommer, ikke møder os uforberedte, saa den overrasker og overvælder os, men at den maa finde os beredte og rustede til Kamp.

J—n. J—n.

En Mystifikation?

Fra forskellig Side er vi bleven gjort opmærksomme paa, at Artiklen »Minder fra Vadstena« (N. U. Nr. 40) indeholder adskillige Urigtigheder f. Eks. baade med Hensyn til de der omtalte Børns Opdragelse, Klosters Køb og Søstrenes Virksomhed. Der har nok slet ingen Søstre været bosatte i Vadstena efter Reformationen; ingen Katholik har købt Klostret tilbage. Den omtalte konverterede Præst boede privat og havde et privat lille Kapel; nu er han — for et Par Aar siden — død.

Der er i denne Anledning bleven udtalt en Formodning om, at Ugebladet maaske har været Genstand for en Mystifikation, men en Forklaring, som ligger nærmere, er den, at vedkommende gamle Præst, som skrev dette i et østrigsk Tidsskrift, formodentlig ikke mere saa nøje husker Enkelthederne, hvis Omrids han løseligt har søgt at tegne; det maa jo nu være mange Aar siden, han virkede her i Norden. — Men vi beklager oprigtig de historiske Urigtig-

heder, som paa denne Maade havde indsneget sig her i Bladet. Af særlige Grunde kan endnu tilføjes, at Artiklen ikke er skrevet af nogen her i Skandinavien, hvad der jo forøvrigt tydelig nok fremgaar af Forf.s Bemærkning: »*Da jeg i 1870 virkede som Missionær i Norden . . .*«

N. U.s Red.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Odense. Paa Grund af sin nærforestaaende Romerrejse »ad limina« ser Hs. biskoppelige Højærværdighed *Msgr. von Euch* sig desværre ikke i Stand til at overvære den højtidelige Grundstensnedlæggelse til den ny St. Albani Kirke den 21. Oktober. Programmet for Højtideligheden er følgende: Kl. 10 Grundstensnedlæggelse, derefter Festtalen og Højmessen; Kl. 1 Frokost paa Industripalæet.

Norge. Pavelig Kammerherre, Baron *W. Wedel-Jarlsberg* havde af Kong Haakon faaet det Hverv at overrække Paven en Haandskrivelse fra Kongen, hvori denne meddelte sin Tronbestigelse. Audiensen fandt Sted den 10. ds., og Baronen modtoges med alle de ved slige Lejligheder brugelige Æresbevisninger.

England. Om ikke saa længe vil det blive afgjort, om det liberale Ministeriums Skolelovsforslag vil gaa igennem eller ikke. I den Anledning har Ærkebiskoppen af Westminster tilligemed de øvrige katolske Biskopper udsendt en Hyrdeskrivelse, hvori de klarlægger Situationen og konstaterer, at Ministeren og Underhuset har ignoreret og forkastet de fuldkomne retfærdige Fordringer, som fra katolsk Side var stillet med Hensyn til de katolske Skoler, skønt de katolske Englændere har samme Byrder og Pligter som de andre Skatteydere og Statsborgere og derfor ogsaa kunde fordre samme Rettigheder og samme Hensyntagen. Dersom det kommer saa vidt, at man ved en uretfærdig Lov vil tvinge Katholikerne til at sende deres Børn i religionsløse Skoler, saa vil Regeringen selv være Skyld i, at dens Love vil blive ignorerede, og at man i Stedet for vil adlyde Guds Lov, som ingen Lovgivning har Ret til at afskaffe eller skyde til Side. — De troende opfordres til i Oktober Maaned at bede Rosenkransen med særlig Iver for en god Løsning af Skolespørgsmaalet. I samme Øjemed foreskrives forskellige Andagtsøvelser, og opfordres de troende til Modtagelse af den hl. Kommunion den 21. Oktober, Dagen før Parlamentets Aabning. Paa den Dag skal ogsaa overalt, hvor det er muligt, det allerhelligste Sakramente udstilles i Kirkerne.

Frankrig. Som et smukt Bevis paa katholsk Enighed og Solidaritet hele Verden over kan anføres, at Kardinal-ærkebiskop Richard af Paris som Repræsentant for det franske Episkopat har modtaget Sympathierklæringer baade fra det belgiske, engelske, hollandske, spanske, portugisiske, italienske og østerrigske Episkopat og endnu fra forskellige andre Steder. Kardinalen offentliggør disse Sympathibeviser, fordi — siger han — de ikke blot er Beviser paa kristelig Kærlighed fra udenlandske katholske Medbrødres Side, men ogsaa Bevis for, at hvad der for Øjeblikket foregaar i Frankrig, ikke er en blot indrepolitisk Konflikt, men et Attentat paa Samvittighedsfriheden, som ikke kan forblive ustraffet.

Præfekten i Rouen har afsat Borgmesteren i Le Houlme og Heron, fordi de havde forsøgt igen i Skolerne at anbringe de Krucifikser, som var bleven fjernet fra Klasseværelserne. Ligeledes har Præfekten i Departementet Seine inférieure afsat andre Borgmestre af samme Grund.

A. C. Møde i Søvavillonen Onsdag d. 24. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Generalforsamling. Dagsorden meddeles paa Brevkortene.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Oktober. 20. **Søndag e. Pintse.** Ursula og Lidel-sesfæller. — 22. **M.** Margrete Marie Alacoque, Jomfru. — 23. **Ti.** Ferialdag. — 24. **O.** Raphael, Erkeengel. — 25. **To.** Chry-santus, Martyr. — 26. **F.** Evarist, Pave og Martyr. — 27. **L.** Ferialdag.

Søndag den 28. Oktober. 21. **Søndag e. Pintse.** Simon og Judas, Apostle.

Søndagsgudstjeneste

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6	Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	—	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	—	- 6 Andagt
				og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3	Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd.	Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	—	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{2}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{2}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Rosenkranskirken. I Oktober Maaned holdes hver Lørdag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Rosenkransandagt med sakramental Velsignelse.

Mariebørnsforeningen holder offentligt Møde med Optagelse Onsdag den 24. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften i St. Knuds Kapel.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. — Ugebladets Redaktør: F. Ronge Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 43.

Søndagen den 28. Oktober.

1906.

INDHOLD: Gud. — Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Som man saa'r, saa -! — Grundstensnedlæggelse til St. Albani Kirke i Odense. — Strejftog gennem Bladene. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Posen. Spanien. England. Tyskland. — Bekendtgør. — Omslag: Privat-Annoncer.

Gud.

Hr. Vilhelm Rasmussen er en imødekommende Mand, det skal ingen kunne nægte.

I min forrige Artikel antydede jeg Muligheden af, at han nægtede Guds Tilværelse, ikke som om jeg havde næret nogen Tvivl om, at det virkelig forholdt sig saaledes; men dengang var Muligheden mig nok.

Nu fremkommer han i »Socialdemokraten« af 7. ds. med en Artikel om »Katekismens »Gud««, som fuldtud stadfæster, at min Antagelse er rigtig.

Det er en Artikel, som søger sin Mage med Hensyn til gudsbespottelig Tale, smaalig Kritik, plumpe Viitigheder og barnagtig taabelig Snak. Det er da heller ikke for at forsvare Gud mod alle disse Taabeligheder, at jeg tager til Gemæle mod Hr. R.'s Artikel. Hensigten er den samme som med min forrige Artikel: ved et slaaende Eksempel at vise, hvor intetsigende alt det er, Vantroen har at indvende imod vor hl. Tro, og hvor blinde de Folk er, som lader sig lede af slige blinde Førere.

Det er ganske rigtigt, som Hr. R. siger til at begynde med: »Akslen, hvørom hele Katekismens Moral er drejet, er »Gud«.« Er der ingen Gud til, saa gives der heller ingen Moral, da er hvert Menneske sig selv Lov og Moral: i det højeste kan der da være Tale om en gensidig Overenskomst om, hvordan man skal forholde sig overfor hverandre, for at den enkelte kan nyde Livet i uforstyrret Ro. Men rent personlig taget giver der intet »Du skal« eller »Du skal ikke«.

Derfor føres der en saa forbitret Kamp fra deres Side, som føler sig i Modstrid med den Lov, Gud har skrevet i deres Hjerter. Det gælder for dem at være eller ikke være. Eksisterer der en Gud, saa staar de under Fordømmelsens Dom. Deres eneste Frelse 'er, at der ingen Gud er til.

Men kun »Daaren siger i sit Hjerte: der er ingen Gud«. Alle Forsøg paa at bortforklare Gud maa strande paa den evige Sandheds Klippevold, og de, som ikke i Tide forstaar at redde sig paa selve denne Klippe, drages som Bølgernes Ofre ned i Dybet. Hvad Herren siger om sig selv som Verdens Frelser: »Hvo som falder over denne Sten, han skal sønderstødes, men hvem den falder paa, ham skal den knuse« (Matth. 21, 44), det gælder i endnu højere Grad om den treenige Gud.

Det gaar da Hr. R.'s Forsøg paa at styrte Gud fra Tronen, som det maa; det bliver en ynkelig Fiasko.

Han mener — endnu i Indledningen — at »det er ikke til at undres over, at Katekismen stræber at gøre sin Gud saa mægtig og storladet som muligt.« Dette er jo ganske naturligt. Gud er jo den uendelig Fuldkomne, den absolut Uendelige.

»Men — vedbliver han — Evnen har ikke svaret til den gode Vilje.« Naa ja, for saa vidt som et endeligt Væsen aldrig kan danne sig et udtømmende Begreb om den uendelige, og for saa vidt som de højeste Tanker allervanskeligst lader sig gengive i Ord, kan man godt sige, at Evnen ikke holder Skridt med den gode Vilje. Men dette tjener da hverken Katekismen til Skam eller Gud til Formindskelse; tværtimod det tjener kun til Guds større Forherligelse.

Efter Hr. R. skal Gud selv være Skyld i det. »Gud selv er imidlertid ikke uden Skyld, hvis han da virkelig har skrevet de ti Bud; thi i det første Bud, giver han sig selv et slemt Mistillidsvotum. Det hedder jo nemlig: »Du maa ikke have andre Guder for mig«; og dette vidner om en temmelig brøstfædig Selvtillid. Havde Guden (sic!) haft en mere mandvoksen Tro paa sig selv, vilde han have sparet sig en unyttig Advarsel; thi en *almægtig* Gud maatte jo dog i det mindste kunne sørge for, at han blev ene Gud. Men maaske Guden lige i Øjeblikket har glemt, at han var *almægtig*.« — Fy for gudshespottelig Tale!

Hr. R. kan godt spare sig sin ømme Bekymring for Gud. Han skal ikke være bange. Den Almægtige skal nok sørge for, at han bliver ene Gud. At han advarede sit Folk mod Afguderi, det kunde han jo have god Grund til. Jøderne kom jo lige fra Ægypten, hvis Befolkning havde lavet sig en hel Hærskare af Guder, og de drog til Kanaan, hvor Moloch og Astarte æredes med det væmmeligste Afguderi. Og Jødernes letbevægelige Sind og deres sanselige Natur drog dem faktisk Gang efter Gang hen til Afgudernes Altere.

Det er derfor endnu ikke noget Tegn paa Svaghed eller Mangel paa mandvoksen Tro paa sig selv, at Gud giver det Forbud: Du skal ikke have andre Guder end mig. Ogsaa i Staterne gives der Love mod Oprør; det beviser i og for sig ikke Mangel paa Selvtillid; derimod er det et Tegn paa Regeringernes Svaghed, at de maa holde Hære af Soldater og Betjente til at vaage over Lovenes Opretholdelse.

Saadan en Nødhjælp trænger Gud ikke til. Han er sig selv nok. Han kunde let forhindre ethvert Frafald og ethvert Oprør med Magt. Men det vilde han ikke, det sømmede sig ikke engang for ham. Han har skabt Mennesket som et Væsen, der frit bestemmer sine Beslutninger og Handlinger. Det havde altsaa været i Modstrid med hans Visdom at sætte fysiske Skranke for Menneskets Frihed. Dertil er dens moralske Skranke, Budet: »Du skal« eller »Du skal ikke«, tilstrækkeligt.

Derimod taler det netop for hans Magt, at han lader Menneskene handle efter deres Hjerters Begær. Han beholder dog

Styret i Haanden, og gennem deres mangfoldige Vildfarelser og gennem deres utallige Synder kommer han dog stadig tilbage til Udgangspunktet: Jeg er Herren din Gud. Du skal ikke have andre Guder end mig.

Hele Menneskeslægtens Historie i det smaa og i det store er et højttalende Vidnesbyrd om den almægtige Gud, der har skabt alt, og den alvise Gud, der styrer alt. Grundlæggeren for de nordamerikanske Staters Frihed, Benjamin Franklin havde ved et udsvævende Ungdomsliv mistet sin Tro; Betragtningen af Folkenes Skæbne førte ham tilbage til Troen paa den almægtige Gud, der hersker over Folkene og styrer Kongernes Hjerter som Vandbække. Det samme var Tilfældet med den store tyske Historiker Johannes von Müller. Studiet af den protestantiske Theologi havde gjort ham til vantro; ved sine historiske Studier førtes han tilbage til Troen paa den altstyrende Gud.

(Fortsættes.)

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

4. Den moderne Stat.

Allerede *Aristoteles* har betegnet Staten som det fuldkomne naturlige Fællesskab mellem Mennesker. — Det er ikke Stedet her nærmere at drøfte de forskellige Teorier, der har været fremsat i Tidens Løb om Statens Opstaaen og Organisation. Kun eet vil vi fastslaa: Staten er en Nødvendighed for det højere Kulturliv, for Familiens, som for den enkeltes Udvikling. Staten bør derfor i alle sine Handlinger have det almene Velfærd for Øje, idet den arbejder henimod at skaffe de bedste Betingelser til Veje, som er nødvendige, for at den enkelte og derigennem hele Samfundet kan naa den sande jordiske Lykke.

I Oldtidens Kultursamfund var Religionen Statens Slaveinde og en skarp Modsætning mellem begge vil vi forgæves

lede efter i den gamle Historie. Ved Kristendommen stilledes de højeste etiske Fordringer til den enkelte og samtidig skabtes et helt nyt Rige — ikke *af* men *i* denne Verden. Derved var Modsætningerne mellem de to Magter givet. Og gennem flere Hundrede Aar førtes en uforsonlig Kamp fra det romerske Kejserriges Side mod det nye Aandens Rige.

Med *Konstantin den Store* gøres de første Skridt hen imod et Samarbejde, der naar sin foreløbigt højeste Form med *Karl den Store*.

»For at virkeliggøre det kristne Ideal i det menneskelige Samfund maa Staten følge de kristne Grundsætninger, og de to Magter maa hver paa sit Omraade gaa frem efter disse Grundsætninger, og, hvor deres Grænser mødes, maa de enes om et samdrægtigt Arbejde,« siger Biskop *Egger*, »Men dette Ideal,« fortsætter han, »er som bekendt ikke naaet i nogen Tidsalder. Som det gaar med alle Idealer, har man snart nærmet sig dette og snart fjernet sig derfra og den moderne Stat synes at ville fjernet sig bestandig længere og længere fra det. En Stat, som staar paa den katholske Grundvold, gives overhovedet ikke mere, det er muligt, at der endnu forekommer enkelte protestantiske, men gennemgaaende er Staten konfessionsløs og ofte fuldstændig religionsfjendtlig. Den moderne Stat har stillet sig paa den religiøse Indifferentismes Standpunkt; men er ofte tilbøjelig til atter at forlade dette til Kirkens Skade.«

I denne Undersøgelse hvor det drejer sig om Forholdet mellem Kirken og Staten, kan vi ikke gaa til nogen bedre Lærer end *Leo XIII*. Han siger bl. a. i sin Rundskrivelse af 1. Novbr. 1885 følgende: »Gud har sat to Myndigheder over Menneskeslægten: den *kristne* og den *borgerlige*. Den første er sat til at styre de guddommelige, en anden de menneskelige Anliggender. Enhver af disse Myndigheder bliver bestemt ved nøje dragne Grænser, som svarer til deres Maal og Natur. Saaledes falder alt, hvad der paa nogen Maade kan kaldes helligt, alt hvad der angaar Sjælenes Frelse og Guds Tjeneste, det være sig efter sit Væsen eller med Hensyn til sit Maal, alt dette falder ind under den kirkelige Autoritets Omraade.

Angaaende de øvrige Anliggender, som hører under den borgerlige og politiske Ordning, saa er det fuldkommen naturligt, at det skal være underordnet den borgerlige Autoritet, fordi *Jesus Kristus* har befalet at give Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er.«

I Rundskrivelsen af 20. Juni 1894 har *Leo XIII.* erklæret, at »intet er fjernere fra Kirken end at ville blande sig i den borgerlige Autoritets Rettigheder«. Og et Aar i Forvejen udtalte han (17. Apr. 93): »Naar disse to Myndigheder forener deres Anstrengelser, vil de begge faa deres Opgaver løste; men, naar Tvedragt adskiller dem, vil begge komme til at lide under smertelige og uheldbringende Rystelser.« —

Biskop *Egger* karakteriserer den moderne Stat paa en fortræffelig Maade i følgende Ord: »Staten, en Gang Kirkens og den kristne Samfundsordens Beskytter, overlader, som moderne Stat, begge til deres Skæbne; den forholder sig i det højeste neutral. Ogsaa naar den slet ikke er fjendtlig sindet mod Kirken, vil de Uheld, som netop er blevne antydede, ramme Kirken. Men det er endnu vanskeligere for Staten at forholde sig neutral overfor Kirken, end det er for Videnskaben, i det mindste for de Stater, som en Gang har været kristne. Overfor det Tegn, som skal blive modsagt, kan man endnu mindre forholde sig neutral i Livet end i Videnskaben.«

Vi har allerede set, at der gives en Videnskab, om hvilken Biskoppen siger, at dens Repræsentanter »hellere vil opgive Tænkingens Love end ad Logikkens Vej at lade sig føre til en kristen Verdensanskuelse«. Og her, hvor det drejer sig om den moderne Stat, bemærker han: »Noget lignende kan man iagttage ved den moderne Stat, som overfor Kirken sætter Rettens og Retfærdighedens almengyldige Grundsætninger ud af Kraft. Staten garanterer f. Eks. enkelte Personers og Foreningers Ejendomsret; men selve Kirken og dens Foreninger udelukkes fra denne Beskyttelse. Det betænkelige ligger ikke alene i den enkelte Voldshandling, saadanne kan de forløbne Aarhundreder ogsaa opvise, men i den Kendsgerning, at den moderne Verdens Retsbevisthed ikke forarges, men meget mere finder denne Ophævelse af de almindelige Retsgrundsæt-

ninger (overfor Kirken) fuldstændig tilladelig. Saa snart det drejer sig om Kirken og de kirkelige Institutioner, bli- disse betragtede som retsløse af den moderne Stat.«

Om denne Uretfærdighed og Intolerance over for Kir- ken, siger han: »Den moderne Stat garanterer den religiøse Frihed i udstrakt Maalestok, de Vantro og Gudsfor nægterne er ikke blot fri, men de kan ogsaa uhindret gøre Pro- paganda i Ord og Skrift, ligesom paa den anden Side Sek- ternes Sværmerier glæder sig ved den fulde Frihed Hvor ganske anderledes behandler man ikke de katholske Ordener! Uden nogen som helst retslig Grund indskrænker man deres Medlemmers personlige Frihed Ogsaa denne Undtagelsesstilling for de kirkelige Institutioner og Personer billiges uden videre af den moderne Verdens Be- vidsthed. Herved faar man paa den ene Side et Begreb om Beskaffenheden af den moderne lige Ret, og paa den anden Side om den Forestilling, man har dannet sig om Kirken, hvorledes man er sindet imod den, og hvad den efter Om- stændighederne endnu kan vente sig.

»*Lacordaires* Ord finder ogsaa Anvendelse paa vor Tid: ,Det stakkels Europa er i stor Fare, men det lader paa en paafaldende Maade til, at ingen af dem, der regerer Folkene, aner, hvorfor det staar sig saa slet med dem.' Ligesaa for- blændede som for 60 Aar siden søger de, besjælede af de samme Fordomme og den samme Modvillie, at undertrykke eller fortrænge Kristendommen; men at anerkende, at *Kri- stus* er Samfundets eneste Fundament, det gaar over deres Fatteevne.«

4. Folkelivet i den moderne Verden.

Folkelivet er Statens fysiologiske Side. Det former den enkelte ved de talløse, forskelligartede Indtryk, han under sin Vandring fra Vuggen til Graven modtager deraf.

Den nulevende Slægt ser med Beundring tilbage paa det forløbne Aarhundrede, hvis største Resultater ligger paa det praktiske Livs og Naturvidenskabens Omraade. Medens Kunsten i det store og hele har været mere stedmoderligt behandlet, samledes alle Evnerne om de Videnskaber, der har haft mere iøjnefaldende Betydning for det praktiske

Liv. Og her naaede Menneskeslægten til et hidtil uanet materielt Fremskridt, hvis Frugter er kommet en videre Kreds til gode i Form af sundere Boliger og Klædedragt, i det hele en større Komfort i Forbindelse med en udvidet Opdragelse ved den sociale Bevægelses Hjælp. Naar vi da tillige ser hen til de talrige Foreninger og Selskaber, som alle arbejder for et eller andet humanitært Formaal, saa kan Optimisten vel nok have Ret til at se lyst paa Fremtiden; men naar vi vil tage alle Forhold i Betragtning, saa har Pessimisten ogsaa Ret til at hæve sin advarende Stemme. Statistikken aflægger talende Vidnesbyrd om Tidens stadigt tiltagende moralske Brøst. Hvilken uhyggelig Stigning er der i Antallet af Forbrydelser, Sindssyge, forsømte og aandsvage Børn og paa Grund af den skærpede Erhvervskamp en stadig tiltagende Nervøsitet, der svækker Legemet og gør det til et lettere Bytte for Sygdommene, særlig vor Tids Svøbe, Tuberkulosen. — Hertil kommer den store Spænding, som efterhaanden er opstaaet mellem Klasserne. Det sociale Spørgsmaal er stillet paa Spidsen, og den stadigt tiltagende Utilfredshed og Fordring paa Delagtighed i Livets Nydelser fra de ubemidlede Side fremkalder den ene store Urolighed efter den anden, der kun bestandig udvider Kløften mellem Samfundsklasserne.

Begge disse Anskuelser er begrundet paa Kendsgerninger. »Heraf ser man,« siger Biskop *egger*, »at Civilisationen i nogle Retninger kan skride frem og i andre være i Tilbagegang. Saaledes var det med Oldtidens Folk, efter at deres Kultur havde naaet en bestemt Højde. Naar den religiøs-sædelige Dannelse ikke holder Trit med det materielle Fremskridt og Forstandsdannelsen, saa begynder uundgaeligt, trods al Dannelse og al ydre Glans, den moralske Nedgang, der lidt efter lidt forvandler Glansen og den fremskredne Kultur til en kalket Grav. De kristne Folk har ulige længere modstaaet denne Tilbagegang end de gamle. De er nemlig i Besiddelse af en Livskraft, som som hine manglede. Kristendommen, af hvilken de var gennemtrængte, beskyttede dem mod Undergangen. Først naar Folkene støder denne Livskraft fra sig, naar de ophører med at være kristne, først da bliver de døde-

lige, da vil Forfaldet have sit Løb; thi Midlet til at opretholde Samfundet vil da mangle.«

Folkelivet er i vore Dage udsat for alle mulige antikristelige Strømninger, der uhindret kan aflejre deres Dyndlag til alle Sider. »Den Beskyttelse og Understøttelse, som Religionen og Sædeligheden før har fundet hos Staten og i Folkets sædelige Bevidsthed, dannede en Slags Dæmning, som i det mindste holdt Verdensaadens og Verdenslivets Strømninger paa Afstand. Disse Dæmninger er i vore Dage dels sløjfede, dels i Begreb med at forfalde, saa at de antikristne Strømninger har faaet frit Løb — ja, de kan endogsaa trænge ind i Guds Menighed. . . . Den, der bevæger sig i en indifferent Sfære, staar i Fare for først i det ydre og tilsidst fuldstændig at smittes. Selv dannede og udmærkede Mænd, baade af den gejstlige og verdslige Stand, som bevæger sig i det snart indifferente, snart fjendtlige moderne Selskab, tør ikke glemme udholdende Vaagen og Beden, dersom denne Malaria ikke skal skade dem Men det alvorlige Spørgsmaal er, hvorledes de Hundredtusinder Katholiker, som er mindre underviste og mindre befæstede, som befinder sig i afhængige Stillinger, hvorledes disse skal bestaa overfor de Farer, som truer dem for hvert Skridt paa Værkstedet og Fabriken, Kasernen og Restaurationen.« (Biskop Egger.)

Men, kunde man indvende, vor Tid har jo som en af sin Fanes mange klingende Deviser sat Sætningen: »Religionen er en Privatsag.« — Ja, fulgte man blot denne udskregne Sætning; men den er som saa meget andet et modbydeligt Hykleri.

Biskoppen siger: »Det tør høre til Sjældenhederne, at Religionen betragtes som en Privatsag i de omtalte Kreser, og at man forholder sig lavs. I de fleste Tilfælde morer man sig ved at spotte den katholske Lære, dens Ceremonier og viede Personer, ja, drager alt ophøjet og sædeligt ned i Snavset.«

Det moderne Folkeliv samler sig mere og mere i Storstæderne. Her ophobes ikke alene den fremskredne Kulturs Gøder. Men idet alle tænkelige højere og lavere, mere eller mindre raffinerede Nydelser faldbydes, vokser Uomoraliteten og Nydelssygen i en foruroligende Grad

Gørres har sammenlignet Storstæderne med Myretuer, som udbreder en gennemtrængende Lugt. En Stank, der ved de moderne Samfærdselsmidlers Hjælp breder sig med Lynets Fart selv til Landets fjerneste Egne.

Vi har allerede set, at det ikke er den sande dramatiske Kunst, der tiltrækker sig den almene Interesse og Beundring; men Varietéernes og Forstadsteatrenes tarvelige Gøgl. — Varietéen og det overdrevne Restaurationsliv — der kun er et tarveligt Surrogat for Familielivet og dets Glæder — er to af det moderne Folkelivs farligste Polypper.

Med Rette maner Biskoppen til alvorlig Eftertanke overfor disse Familielivets Farer: »Nydelsessygen og Restaurationslivet vil sænke det kristne Familielivs Niveau og frembringe en letsindig, energiløs Slægt af Katholiker, der i ingen Henseender vil være Tidens Farer voksne. Undergravningen af det kristne Familieliv er den alvorligste Skade ved det moderne Folkeliv. Bestandig større bliver Antallet af letsindige og ulykkelige Ægteskaber, og af Forældre, der enten ikke magter eller ogsaa mangler Viljen til at lede en Opdragelse i Kristendommens Aand. Naar Verden har erobret en Familje, saa kan den ogsaa regne paa Børnene og Børnebørnene. Familien, den være nu kristen eller ikke, er den kommende Slægts Vugge.«

Folkelivet kan lignedes ved det store, aabne Hav, hvis Bølger bevæges snart hid, snart did, alt som Vinden og Strømmen fører. Snart ligger det solbeskinnede og smilende, snart hæves Vandmasserne mod Skyerne og de fraadende Bølgekammer styrter over hverandre, pisket af Stormens Vælde.

Men inde langs Kysterne ligger et Utal af Bugter og Vige, hvis Vand vel sættes i Bevægelse af Søerne derude fra det aabne Hav, men hvor der dog er nogenlunde Ro, jo mere de er skærmede af Næs og Høfder.

Folkelivets Bugter og Vige er Familien, af hvis Trivsel hele Samfundets Ve og Vel afhænger. — Dag for Dag vandrer Familiens Medlemmer ud til deres Gerning, det er ligesom de kaster sig ud i Folkehavets Bølger, for mod Aften, naar Dagen hælder at samles om Hjemmets Arne. Som Bien vender hjem, belæsset med Honning, saaledes

vender Familienmedlemmerne tilbage med nye Indtryk og Erfaringer, og beriger nu hverandre gennem fortrolige Samtaler i den snevre Kreds. De Hjem, hvor man paa denne Maade forstaar at lære af Samlivet, bliver Arnesteder for Hjertets og Forstandens Kultur, og lykkelig det Samfund, der ejer mange saadanne Hjem!

Men Familien har ikke blot Betydning for Staten, men i særlig Grad for Kirken. Og det er først, naar Familien af al Magt søger at udfylde sin Mission i det religiøse Livs Tjeneste, at den paa den mest virksomme Maade vil berige Folkelivet, hele Samfundet. Maalet bliver da at danne saa mange højtannede, fint kultiverede og gennemreligiøse Hjem som muligt. Det er derfor enhver Katholiks hellige Pligt mod Kirken som mod Staten at tage ogsaa denne Opgave op og søge den virkeliggjort i sit eget Liv.

Ligesom der er en bestandig Strømning mellem Havet og dets Bugter, saaledes ogsaa mellem Folkelivet og Familien. Opgaven er nu ikke den at lukke alle Paavirkninger ude ved uoverstigelige Bolværker, da vilde det gaa Familien som det stillestaende Vand, der fordærvet. Det gælder derimod om at regulere Strømningerne paa den rette Maade. Det gælder om at lede alle frugtbarørende og forædlende Paavirkninger ind og ved skærmende Høfder at holde alle fordærvelige Strømninger ude.

Og nu er det vel nok en uomtvistelig Kendsgerning, at Familielivets sunde Udvikling aldrig har mødt saa mange Farer, som netop i det moderne Samfund.

For at kunne dyrke Varietéen og Restaurationen fordres i det mindste visse Midler; men der gives endnu en Fare, som netop paa Grund af sin Prishillighed maaske overstiger de nævnte. Det er den saakaldte Smudspresse, disse Blade, som man endogsaa kan se Smaapurke, der lige har lært at læse rent, staa og sluge i Gadedøre og Porte, og som daglig vælter en uhyre Strøm af Uhumskheder og den mest aabenlyse og frække Forherligelse af Lasten og Skandalen ud i Folkelivet.

Rent bortset fra denne Presses Følgesvende som: den skamløse Industri af mere eller mindre utugtige Prospektkort og den allerede omtalte Misbrug af Kunstens Midler, saa rummer denne Presse betragtet for sig alene en saa

stor social Fare, at man paa det energiske bør modarbejde den. Naar vil da de bedste i Samfundet rejse sig og med een Røst fordre denne Presse kneblet og kvalt? Vi ved jo dog af Erfaring, at en saadan offentlig Protest har en ikke ringe Vægt. — Det er i alle Tilfælde enhver Katholiks Pligt at modarbejde denne Presse, først og fremmest ved ikke at understøtte den.

I denne Sammenhæng bør vi erindre Sociologen *J. Albertus'* Ord: »Dersom Loven om de faldende Legemers tillagende Hastighed ogsaa fandt sin analoge Anvendelse paa Intelligensens og Moralens Omraade, saa turde den europæiske Kristenhed snart tro sig hensat under *Julian Apostata.*«*)

For at udelukke en saadan Mulighed paahviler der Katholikerne den uundgaaelige Pligt at tage de Opgaver, op, som ligger for os.

Det staar tilbage at undersøge disse nærmere.

(Fortsættes.)

Som man saa'r, saa — !

En liden Betragtning
i Anledning af Drachmanns-Festen.

I Landets Hovedstad er der rejst et Hus, der skal være et Samlingspunkt og som staar som et Udtryk for Borgernes Arbejdsomhed og Skønhedstrang.

Man fattede den virkelig smukke Tanke, at lade de store Sale inden for dets Mure ikke alene tjene selve Kommunen, men ogsaa at benytte dem, naar en af Fædrelandets store, fortjente Mænd skulde fejres.

Den første, hvem denne Ære tiltænktes, var Digteren *Drachmann*.

I gamle Dage var det den beskedne »*Skydebane*«, der tjente til Ramme for de Fester, hvormed vore store Mænd hædredes.

*) *J. Albertus*: Die Socialpolitik der Kirche. Regensburg 1881. —476.

Man kunde vel vente, at nu, da Sceneriet var blevet langt mere storslaaet og elegant, badet i det elektriske Lys, nu vilde saadanne Omgivelser paavirke Festernes Deltagere, saa at de om end ikke overgik, saa dog i det mindste holdt Trit med hine Tidens lysende Glimt af betydelige og vel-talende Aanders fine Indfald og muntre Toaster, der var langt fjærnede fra alle uskønne og gemene Platheder. — Dette kunde man vel med Billighed forlange, men hvor skuffedes man ikke — selv de, der ikke ventede sig noget særligt opløftende.

Den Maade, hvorpaa Professor *Brandes* anslog Strengene i sin Festtale, fremkaldte en Tone, der ved sin bestandig stigende Styrke forvandlede den paatænkte »Fest« til den rene Orgie. Ja, en Orgie, der ved sin udpræget forargerlige Karakter hidtil har været uhørt herhjemme.

Denne Skandale har dog haft eet Gode. Den har fremkaldt en levende og harmfuld Protest i hele den alvorlige Presse.

Maatte dette Slag i Ansigtet paa al Velanstændighed og offentlig Blufærdighed blot vække en ret levende Forstaaelse af Usandheden og Faren i de Principper, som følges af en vis Klike, der egenmægtigt har taget Monopol paa at være Udtrykket for vort Lands højeste aandelige Kultur.

Princippet: *Kunsten for Kunstens Skyld* har her vist sig i sin typiske Skikkelse.

Naar blot et Menneske ejer de store aandelige Evner, saa gør man Knæfald og hylder i blind Beundring.

Nu er det sandt, at *Drachmann* ejer store digteriske Evner. Men jo større Pundet er, des større er jo ogsaa Ansvarret for Husholdningen.

*P. Lauritzen**) siger klart og træffende: »Det er imidlertid ikke en Mands Evne, man takker ham for, men den Gerning, hvortil han har brugt sine Evner. Derfor tror jeg at have Ret til at sige, at det er Usandhed, naar der ved Festen Gang paa Gang blev sagt, at det var **hele det danske Folk**, som den Aften hyldede Digteren. Jeg henvender mig dristigt til Folket og spørger: Ser det danske Folk som Helhed med Sympati paa Digteren *Holger Drachmanns* nuværende Stilling? Føler det danske Folk Begejst-

*) *Natt.* Aftennummer for 14/10 06. Sp. 5.

ring for hans Digtergerning, siden han forlod de Veje, han vandrede paa i Firserne? Jeg ved, at Svaret er et Nej, kraftigt og stærkt, fordi det danske Folk som Helhed dog ikke har sat Umoraliteten paa det Alter, hvorom det samler sine bedste Tanker og inderste Følelser.« — —

Naar man herefter vil angribe den dekadente Retning og anklage den for dens nedbrydende Tendenser, saa behøver man ikke først nøjsommeligt at hente sine Beviser fra Statistiken; man behøver kun simpelt hen at vise hen til, hvad denne Retnings Bærere selv tillod sig eller billigede ved deres Nærværelse paa Københavns Raadhus, den 10. Oktober 1906 — Ting, med hvis nærmere Beskrivelse vi ikke vil besudle Ugebladets Sider. *J—n. J—n.*

Grundstensnedlæggelse til St. Albani Kirke i Odense.

Højtideligheden med Nedlæggelsen af Grundstenen til den ny St. Albanikirke fandt da som bestemt Sted i Søndags Formiddag. Trods det daarlige Vejr havde en stor Skare Festdeltagere ikke blot fra Odense men ogsaa fra andre Byer indfundet sig paa Byggepladsen, hvor det havde været Mening at foretage hele Højtideligheden; men paa Grund af den vedholdende stærke Regn maatte Levitmessens forlægges til Industripalæets store Festsal.

Den nærmere Beskrivelse af Højtideligheden tager vi hovedsagelig fra »Odense Avis«s udførlige Referat.

Kirkepladsen var nydelig pyntet med danske Flag og de to pavelige Flag foran Alteret, og paa Palæet var der ogsaa pyntet festligt, saa at Gudstjenesten der ikke kom til at mangle noget af det højtidelige Præg, som er den katolske Gudstjeneste egen. I Festsalen var der oprejst et Alter med Krucifikset og Voksllys. Alteret var rigt prydet med Blomster, et stort Orkester medvirkede, og det udmærket indøvede Sangkors Ydelser kom i den store Sal til deres fulde Ret.

Levitmessens forrettedes af Provinsialforstander *Janau-schek* med Bistand af Pastor *Schmiederer*, Kbhvn. (forhen

Odense) og Pastor P. *Leitner* fra Wartha ved Breslau. Tilstede var iøvrigt en Mængde andre Katholiker. Vi nævner i Flæng: Pastor *Tembories* for Kamillianerordenen i Aalborg, Pastor *Günther* fra Ordrup, Pastor *Brüggemann* fra Aarhus, Pastor *Quelen* fra Bretagne, Præst for de franske Fiskere ved Island, Arkitekterne *Schneider* og *Schwanenflügel*, Grevinde *Ahlefeldt-Laurvigen Lehn* til Kjærsgaard, *Jens Busk*, Politimester *Budtz* og flere Embedsmænd, en Del Byraadsmedlemmer, mange kommunale Embedsmænd, Læger, Pressen, Sagførere, Forretningsmænd og Haandværkere og selvfølgelig den herværende katholske Menighed samt dens Præster med Pastor *Steidl* i Spidsen.

Pastor *Günther* holdt efter Messen en kort og fyndig Indvielsestale, der gjorde et godt Indtryk paa den store Forsamling. Han talte om, at Menigheden havde ventet med Længsel paa denne Dag, og mindedes Biskoppen, Pastor *Lichte* o. a., der havde bidraget til, at man nu stod ved Maalet. Kirkens Bestemmelse og Formaal rummedes i den Indskrift, som stod paa Ansgarskirken i København: *Christo redemptori sacrum*. Huset skulde være en Helligdom for Kristus, vor Forløser, Talsmanden hos Faderen. Vi Katholiker, udtalte Pastoren, tror urokkeligt paa, at Kristus er vor Gud, og vi søjer intet til, for at det lettere skal glide ned. Denne Tro paa Kristus som vor Gud er en tryk og frelsende Sandhed, som gør os rige, begejstrede og stærke. I Ordene: *Christo redemptori sacrum* siges, at i det Hus skal Jesus bo og give sig hen til dem, der kommer til ham. Gud er der altid. Derfor bøjer vi Katholiker Knæ i Kirken. Derovre i den ny Kirke skal Kristus ofre sig. Vi tror, at Kristus fornyer sit Korsoffer i den hellige Messe, og det er hans Ord, der skal prædikes. Der skal ske en Fornyelse til Kristus ved Grundstensnedlæggelsen i Dag. Dette er Hovedsagen.

Sluttelig takkede Pastoren Byens Raad og Myndigheder, Pressen osv. og ønskede Guds Velsignelse over Gerningen, der nu skal udføres, over Bygherrer og Arkitekter, Arbejdere, baade Svende og Drengene, til Korset knejser paa St. Albani Kirkes Spir.

Man gik derefter over paa Kirkepladsen, hvor Grundstenen blev nedlagt af Pastor *Janauschek* fra Wien med Oplæsningen af det ved slig Lejlighed gængse Rituale. Skønt det regnede stærkt, overværede dog mange Hundreder den højtlidelige Handling.

I den i Grundstenen indesluttede Kapsel nedlagdes to Pergamentsdokumenter. Det ene, der bærer Overskriften »*Copiosa apud eum redemptio*« (»Hos ham er der rigelig Forløsning« — Ps. 129), er skrevet saavel paa Latin som Dansk, i hvilken sidste Form det lyder saaledes:

I Aaret 1867 d. 22. Oktober blev det første katholske Kapel i Odense af Pastor J. C. Lichtle aabnet. Ogsaa Msgr. J. v. Euch, dengang Sognepræst i Fredericia, har stor Fortjeneste derved. Pastor Lichtle virkede i 20 Aar her i Odense med stor Velsignelse. I Aaret 1869 købte den apostoliske Provikar for de nordiske Missioner, Joh. Heinrich Beckmann, Biskop af Osnabrück, for 36,000 Kr. en større Ejendom paa Albanitorvet af Frøkenklostret, hvilket en Gang havde tilhørt Odense Bispestol. De gamle Bygninger blev indrettede til Kapel, til Bolig for Søstre og Skolelokaler. I Aaret 1879 blev den nye Præstebolig i Adelgade, især ved Kapellan Cl. Storps personlige Pengeofre, bygget. 1898 kaldte den apostoliske Vikar, Biskop Johs. v. Euch Redemptoristerne fra Østerrig til Danmark og overgav dem Missionsstationen Odense. Den første Superior og Sognepræst var P. G. Schmiederer. Hans Efterfølger, P. D. Steidl, begyndte denne Kirkes Bygning. Dette Værk bliver opført kun ved de katholske Trosfællers frivillige Pengebidrag. Byggepladsen ligger ved den tidligere Albanikirkegaard, hvor indtil det 16. Aarhundrede St. Albanikirken stod, i hvilken St. Knud har lidt Martyr døden. Den nye Kirke skal derfor kaldes Albanikirke og indvies til vor Frue, St. Knud og St. Alban, ligesom engang Albanikirken og St. Knudskirken i Middelalderen.

Tegningerne er udkastede af Arkitekt Ludwig Schneider fra Oppeln, Murerarbejdet udføres af Murermestrene H. Schmidt og Rs. Hansen, Tømrerarbejdet af Tømrermester H. C. Andersen.

Maatte denne Bygning staa længe til Guds Ære og til dette Steds Velsignelse og Fryd! Maatte Maria, den allersaligste Jomfru værne om den, maatte St. Knud og St. Alban, Odense Bys Skytshelgener, tage dette Foretagende under deres Varetægt. I den allersaligste Trefoldigheds, Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn, i Herrens Aar 1906, Søndag den 21. Oktober, under Pave Pius X. Pontificat, under Kong Frederik VIII. af Danmark, da Biskop Johannes v. Euch var apostolisk Vikar over Danmark og Island og P. Matthias Raus, Generalforstander for Redemptoristkongregationen — har P. W. Janaschek, Provincialforstander for den østerrigske Ordensprovins, nedlagt denne Grundsten.

Odense, den 21. Oktober 1906.

Det andet Dokument inleddedes saaledes:

»I Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn. Amen!
I Aaret 1905 d. 21. Oktober blev Grundstenen til denne St. Albani Kirke nedlagt. Maatte dette Guds Hus blive til Trøst og Velsignelse for mange. Følgende Embedsmænd,

Mestre, Borgere, Redaktører og Gæster har overværet Højtideligheden og underskrevet dette Dokument.«: ca. 100 Underskrifter.

Foruden disse Dokumenter blev der nedlagt i Blykapslen en Del gangbare Mønter, et Eksemplar af »Nordisk Ugeblad«, »Varden« og af Byens Dagblade. Blikkenslager Jacobsen tilloddede Blykapslen og Grundstenen blev saa nedlagt.

Efter Grundstensnedlæggelsen var der Frokost paa Palæet Kl. 1; ca. 80 Indbudne deltog. Der herskede en hjertelig Stemning, og Selskabet brød først op henad Klokken 4.

Ved Bordet holdtes flere Taler. Pastor *Steidl* præsiderede og udtalte sin Glæde over at se saa mange tilstede. Han fremkom derefter med en Række historiske Oplysninger om, hvorfor man havde valgt at kalde det ny Gudshus Albani Kirke og paapegede Kirkens Betydning i kommunal og arkitektonisk Henseende.

Pastor *Günther* udbragte et smukt motiveret Leve for Kongen og Pastor *Schmiderer* et ligeledes vel motiveret Leve for Byens Myndigheder, som Katholikerne altid var i bedste Forstaaelse med. Byraadsmedlem, Lærer *Løwe*, takkede. Postmester, Grev *Tramp* talte under aandeløs Stilhed om Katholikernes Arbejde i Humanitetens Tjeneste. Han udtalte Haabet om, at de ogsaa her maatte faa Lejlighed til at udrette et Kærlighedsarbejde og bringe Trøst, hvor der trængtes dertil.

Skolebestyrer *Rasmussen* talte dernæst efter Opfordring og fremdrog nogle interessante Minder, som paahørtes med udelte Opmærksomhed. Hr. Rasmussen talte særlig om de historiske Minder, som knytter sig til Albani Torv.

Om Aftenen holdtes en vellykket Menighedsfest i Industriforeningens Festsal. Kl. 7½ spillede *A. Haars* Orkester en Marsch, hvorefter Deltagerne tog Plads ved de vel-dækkede Borde, som ikke gav Frokostbordet noget efter med Hensyn til smukt Arrangement. Pastor *Steidl* hød Velkommen. Talerne fulgte nu Slag i Slag, og der herskede en kordial Stemning, som kun de, der var med, ret kan gøre sig noget Begreb om. Pastor *Tembories* talte for Paven, Pastor *Pio* for Biskoppen og *Jens Busk* for Redemptoristerne. Pastor *Schmiederer* udtalte sin Glæde over, at *Jens Busk* og Hustru var kommen tilstede. *Jens Busk* takkede og anbefalede Menighedsmedlemmerne at holde »Nordisk Ugeblad« og »Varden«. Kirkeforstander *Kaiser* og Arkitekt *Schneider* m. fl. havde endnu Ordet, inden man rejste sig for at nyde Kaffen i Lokalet ved Siden af.

Den vellykkede Fest, hvori saa godt som alle Menighedsmedlemmer deltog, sluttede med en lille Dans.

Strejftog gennem Bladene.

Om Overleverelsen af Kong Haakons Brev til Paven indeholdt [den norske] »Aftenposten« for 14de ds. nedenstaaende Beretning, ledsaget af Fotografi af den for Anledningen udnævnte overordentlige Gesandt, Baron Wilhelm Wedel-Jarlsberg:

Rom, den 11te Oktober.

Telegrafene vil allerede have meldt den igaar stedfundne Overrækkelse til Paven af den norske Konges officielle Notifikationsskrivelse. Udførelsen af dette Hverv var overdraget til Baron, pavelig Geheime-Kammerherre Wilhelm Wedel-Jarlsberg. Nogle nærmere Meddelelser herom turde gøre Regning paa i Norge [og ligeledes i Danmark] at læses med Interesse. Straks efterat Baron Wedel-Jarlsberg var indtruffen hid til Rom, havde han opsøgt den pavelige Statssekretær, Kardinal *Merry del Val*, for at meddele ham sit Hverv og, efter Sædvane, overrække ham en Genpart af den kongelige Skrivelse. To Dage efter meddelte den pavelige Hofchef — majordomus — Monsignor *Bisleti*, at Paven vilde modtage Baron den følgende Dag — igaar, den 10de — i Audiens. Til den berammede Tid indfandt Baron Wedel sig i Vatikanet. I sin Egenskab af norsk Udsending kunde han ved denne Lejlighed ikke bære sin Uniform som pavelig Geheime-Kammerherre. Denne er ved højtidelige Lejligheder den historiske spanske Ridderdragt, til hvilken Tegningen ifølge Traditionen er givet af ingen mindre end Michel Angelo. Til dagligt Brug anvendes en moderne, mere enkel Uniform. Ved Foretrædet igaar var Hr. Wedel-Jarlsberg i Selskabsdragt, med den pavelige Kammerherre-Kæde om Halsen og med sine Dekorationer paa Brystet. I Tronsalen modtoges Baron Wedel af Nobelgardisterne Fyrst *Orsini* og Grev *Datti*. I den indre Salon — *anticamera* — opholdt Chefen for Militærafdelingen, Grev *della Porta*, og den tjenstgørende gejstlige Kammerherre, Monsignor *Caccia*, sig. Pavens fortrolige Raadgiver, Monsignor *Bressan*, kom ogsaa til, for at trykke den norske Udsendings Haand. Tilsidst kom Hofchefen selv for at føre Baron Wedel-Jarlsberg ind til Paven. *Pius X.* modtog Baronen i sit private Bibliothek, en prægtig langstrakt Sal, smykket med Statuer

og med Freskoer paa Væggene. Hr. Wedel-Jarlsberg opfyldte saa sit Hverv, idet han udtalte, at Kong Haakon af Norge havde overdraget ham at overlevere den Skrivelse, ved hvilken Hs. Majestæt notificerede Hs. Hellighed sin Tronbestigelse og sin Kroning i Trondhjems Domkirke. Paven modtog den kongelige Skrivelse med øjensynlig Tilfredshed og ytrede, at han med det første selv skulde besvare den. Han indbød derpaa Baron Wedel-Jarlsberg til at tage Plads ved sin Side. Hs. Hellighed underholdt sig en halv Times Tid med ham og kom herunder bl. a. ind paa det Besøg, som Kongen — dengang dansk Prins — ifjor havde aflagt i Vatikanet, og som han mindedes med Glæde. Da Audiensen var forbi, begav Baron Wedel sig, som Skik og Brug er ved saadanne Lejligheder, til Kardinal-Statssekretæren for at komplimentere ham. De romerske Aviser bringer kortere eller længere Notitser om Audiensen samt sympatiske Artikler om Norges overalt allerede saa populære Monark. — Jeg benytter Anledningen til at tilføje, at de Rygter, som har gaaet om, at Paven ikke skulde befinde sig vel, savner enhver Grund. Han har i hele Sommeren ikke været syg en eneste Dag, og han ser nu langt raskere ud end ifjor. (St. Olaf.)

En smuk og — rimelig Opmærksomhed, der saaledes fra norsk Side er bleven vist den hl Stol!

Og den danske Regering??

Om den for nylig afdøde Baron v. *Mohrenheim* skriver *F. v. J.* i *Nitt.* bl. a.:

»Baron Mohrenheim beklædte i samfulde 12 Aar (til 14. Septbr. 1882) den russiske Gesandtskabspost i København, og hans to Døtre (Baronen var Enkemand) kom til at staa i et endog meget intimt Forhold til det danske Kongehus. De unge Baronesser hørte til Prinsessernes daglige Omgang, og Gesandten nød i høj Grad Hs. Maj. Kongens ikke mindre end sin egen Suveræns Tillid. Baron Mohrenheim, der var en højt begavet og alsidig optaget Mand, interesserede sig levende for dansk Aandsliv og besad en stor Samling dansk Litteratur. Begge hans Døtre taler udmærket Dansk; de er bleven opdragne her i Landet, og det var den daværende, katholske Præfekt i Danmark, Msgr. *Grüder* — Familien Mohrenheim var romersk-katholsk — der gav dem den første Kommunion.«

Dansk Litteratur i Udlandet. Af vor Medarbejder, Forfatteren Joh. Jørgensens »Rejsebogen«, der allerede

foreligger oversat paa Tysk, Fransk og Hollandsk, forberedes for Tiden en spansk Oversættelse. Af samme Forfatters »Pilgrimsbogen« foreligger den tyske Oversættelse i andet Oplag; en italiensk og en fransk Udgave er under Arbejde. (Nitt.)

Ifølge »Odense Avis« indledede Odense Bys *Alliance Française* forleden Aften Sæsonen med et Foredrag af den danskfødte, tidligere franske Læge, nu katholske Præst, Dr. Pio om det moderne Frankrigs kirkepolitiske Udvikling.

600 Aar gamle Vægmalier i Gunslev Kirke. Ved en Omsætning af Kakkellovnen i Gunslev Kirke paa Falster for kort Tid siden blev et Stykke Kalkskal stødt af Korbuens, hvorved Spor af middelalderlige Vægmalier kom til Syne. Sognepræsten gjorde Indberetning derom, og Dr. Mackeprang fra Nationalmusæets historiske Afdeling er ifølge »Loll. Falst. Stiftstid.« i disse Dage i Færd med at afdække Billederne. Disse forestiller de tolv Apostle, ordnede i to Grupper, hver paa 6 Mand. Den første Gruppe findes paa Korbuens sydlige Halvdel med St. Peder med Nøglen forrest; den anden paa Korbuens nordlige Halvdel med St. Paulus med Sværdet forrest. I den første Gruppe er dog de to bageste Figurer skjulte under den i vore Dage opførte Skorsten. Ovenover og nedenunder disse legemsstore Apostelbilleder har der været Friser med forskellige mindre Figurer: en springende Hjort, en Nar o.s.v. Billederne, der vel fortjener at bevares, antages at være henimod 600 Aar gamle og stammer altsaa fra Kong Erik Menveds Tid. (Nitt.)

Sæby Kirke. I sin Omtale af Sæby Kirke, skriver »Aalborg Amtslidende«, at der er ofret omtrent 70,000 Kr. paa Kirkens Istandsættelse og Udsmykning. »Det er mange Penge, der kunde have været bygget en ny Kirke for en saadan Sum. Men man har ogsaa opnaaet at bevare en sjælden gammel Kirke, der var stærkt i Forfald, at genrejse den saaledes, at den vil kunne staa i lange Tider, at fremdrage det gamle, der fandtes i Kirken saaledes at det kan bevares for de kommende Slægter, at udsmykke den saaledes, at man vil finde, det er et smukt Kirkehus. Alt Arbejde er bleven udført smukt og godt. Sæby har nu en Kirke, som Byens Folk kan glæde sig over; og fremmede vil besøge den for at se, hvad den gemmer i sit indre fra de gamle Tider, da Munkene sang

deres latinske Hymner i Kirken. Den vil staa som et smukt og velbevaret Minde fra Fortiden.« (Kr. Dagbl.)

Kalkmalerierne i Lyngø Kirke. For ca. to Aar siden opdagedes der Kalkmalerier i Lyngø Kirke. Det blev meldt til Nationalmusæet, som straks lod foretage en nærmere Undersøgelse og lod Malerierne afdække. Det viste sig, at navnlig i Kirkens Korhvælving var disse velbevarede. De antages at være noget over 400 Aar gamle. I disse Dage er de efter Musæets Indstilling bleven restaurerede paa Statens Bekostning. De fremstiller bl. a. Skabelseshistorien, Syndefaldet, Abels Død, Noa bygger Arken, og af den nye Pags Historie: Døberen Johannes, Anna, Maria og Jesusbarnet samt af Helgener St. Martin og St. Barbara. I Korben findes afbildet to Mænd, som antages at være dem, der har ladet Malerierne bekoste. Samtlige Malerier er rigt prydede med Ornamentter og forsynede med Inskriptioner efter den latinske Bibeloversættelse (Vulgata). Restaureringen er foretaget med stor Omhu og Dygtighed under Ledelse af Figurmaler Eigil Rothe med Bistand af Malerne Ploug og Viggo Jensen. (Ntlt.)

Et ungarsk Skandaleblad bragte for nogen Tid siden følgende Nyhed, som mange baade tyske og danske Blade optog i sine Spalter:

»I den lille ungarske By *Gran* er Nonneklostret blevet lukket, fordi de derværende Nonner sammen med deres Elever havde deltaget i Danseøvelser og andre verdslige Fornøjelser udenfor Klostret.«

Det har vist sig, at hele Historien er Opspind. Det ungarske Skandaleblad er bleven tvungen til at sluge Anden i sig igen. Men om de andre Eftersnakkere ogsaa gør det?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Den 2. November agter den *højærværdigste Hr. Biskop* at tiltræde Romerrejsen for at efterkomme den alle Biskopper paahvilende Forpligtelse til med visse Aars Mellemrum at foretage en »*visitatio liminum s. s. Apostolorum*« og personlig at aflægge Beretning om deres respektive Stifters eller Vikariaters Tilstand. Det er første Gang, vor højærværdigste Biskop vil have den Ære og

den Glæde at kunne frembære for vor nuværende hl. Fader, Pave Pius X, sin Hyldest og tolke ham sin Hengivenhed.

De danske Katholiker, baade Præster og Lægfolk, vil vist ikke undlade med de bedste Ønsker og fromme Bønner at ledsage deres Overhyrde paa Vejen, for at han lykkelig maa fuldende sin Romerrejse og i god Behold vende tilbage til sin Hjord.

— — Idag, den 28. Oktober, begiver to unge Mænd, *Alfred Westergaard* og *Henry Søgaard* sig paa Vejen til Rom for dér i Propagandakollegiet at vie sig til det theologiske Studium efter først at have fuldendt de forberedende Studier sammesteds. — Til Lykke med Beslutningen! og Guds Velsignelse med Forehavendet!

Posen. I preussisk Polen hersker der Skolestrejke for Tiden, fordi Regeringen forlanger, at de polske Børn skal undervises paa Tysk selv i Katekismen, hvilken urimelige Fordring ikke blot Folket, men ogsaa Ærkebiskop *Stablewski* i en Hyrdeskrivelse protesterer imod. At den preussiske Presse raser i den Anledning, kan man jo nok tænke sig; men fra hvilken som helst Side man end vil betragte det, saa er og bliver det ikke blot en uretfærdig — men ogsaa en farlig Sag at tirre et Folk paa denne Maade og samtidig ligesom at berøve det den Trøst og den Styrke, det kunde finde i sin Religion. Her forgriber Staten sig paa det, som Guds er, og indblander sig i Forhold, som Kirken bestemt maa forbeholde sig.

»Germania« tager heraf Anledning til følgende lille Overvejelse: »Andre Stifter kan vel nok rose sig af at tælle baade overordentlig fromme og aandeligt fremragende Mænd, ja, endogsaa Martyrer blandt deres Overhyrder, men der er vist dog ingen anden biskoppelig Stol, der i den Grad er oversaaet med Torne som den i Posen. Ærkebiskop Dunin i Posen maatte bøde for sin kirkelige Troskab og Standhaftighed i Fæstningen Kolberg. Ærkebiskop Przyłuski skulde ogsaa være bleven berøvet sit Embede, dersom ikke en tidlig Død havde befriet ham fra yderligere Genvordigheder. Hans Efterfølger, Ærkebiskop Ledochowski har mange af os endnu set sidde i Fængslet i Ostrowo. Ærkebiskop Dinder har sikkert fortjent sig Himlen ved sit 4-aarige Episkopat, der sandelig var møjsommeligt og besværligt. Den nuværende Ærkebiskop er før Tiden bleven nedbrudt under Byrden af sit biskoppelige Kors, men han samler endnu sine sidste Kræfter til Forsvar for, hvad Kristi Stedfortræder har betroet til hans Omsorg. Og alle vi troende Katholiker fylkes om ham i denne Kamp.«

Spanien. Ogsaa her kunde Forholdene give visse Skumlere Anledning til at tale eller skrive om den »stridende« Kirke (*i Anførselstegn!*). Det ser nemlig for Tiden trist ud for Ministeriet Lopez Dominguez. Alle 56 Biskopper i Kongeriget mobiliserer imod det, og det vil — i Spanien — endnu sige noget. Biskopperne forsvare i deres Hyrdeskrivelser med stor Energi Kirkens Rettigheder og minder om, at man ikke skylder Statens Love Lydighed, naar de er i Modstrid med Religionens Forskrifter. De civile Myndigheder kvier sig ogsaa ved at efterkomme Romanones kirkefjendtlige ministerielle Anordninger. Uden at bryde sig om Romanones »Realorden« spørger man Brudefolkene om deres Religionsbekendelse og opfordrer dem, i Fald de er Katholiker, til at lade sig kirkelig vie, idet man paaberaaber sig »Codigo zivil«. Den liberale Presse skummer af Raseri og forlanger, at Biskopperne skal straffes, fordi de opfordrer til Ulydighed imod Loven og blander sig i Politik. Biskopperne i Ærkestiftet Santiago har givet et træffende Svar paa denne Beskyldning ved at erklære, at det aldrig vilde falde dem ind at indblande sig i Politik, naar Politiken vil ophøre med at indblande sig i kirkelige Anliggender. Alle Biskopperne er enige og tilbageviser energisk ethvert Overgreb fra liberal Side. Om faa Dage vil der sandsynligvis indtræde en alvorlig Ministerkrise, og den liberale Presses Folkebedrag vil da forhæbentlig faa Ende.

England. Efter Parlamentets Aabning holdt *Balfour* i Mandags en opsigtvækkende Tale, hvori det temmelig tydeligt skinnede igennem, at Overhuset er til Sinds at ville forkaste Skolelovforslaget, som i forrige Samling blev vedtaget af Underhuset.

Tyskland. Til Biskop af Regensburg er udnævnt Biskoppen af Passau, Dr. Franz von Henle, og til Biskop af Passau Viebiskop von Ow.

St. Johannes. Møde Tirsdag den 6. November, Kl. 8½ Aften, Haveselskabets Vej 3.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Oktober. 21. **Søndag e. Pintse.** Simon og Judas, Apostle. — 29. **M.** Ferialdag. — 30. **Ti.** Alfons Rodriguez, Bekender. — 31. **O.** Wolfgang, Biskop og Bekender.
Torsdag den 1. November **Alle Helgen.** (Befalet Festdag, som forpligter til Overværelse af den h. Messe.)
Fredag den 2. November. Alle Sjæles Dag. — 3. **L.** Oktavdag.
Søndag den 4. November. 22. **Søndag e. Pintse.** Karl Borromæus, Biskop og Bekender.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm. m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10 — — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10 — — —	- 6 Andagt.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10 — — —	- 6 Andagt
		cg Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9 — — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7 — — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9 — — —	med Præd. Kl. 2½ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10 — — —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8½; i St. Josefs Kirke Kl. 6½; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6½, 7 og 7¾. (Hverdage: Kl. 6, 6½, 7, 8¼.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Alle Helgensfest (1. November).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse. Kl. 8 Aften Rosenkransandagt med Prædiken og Procession, hvori Jomfruernes Forening deltager med Broderskabets Faner.

Rosenkranskirken: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 7½ Andagt.

St. Annæ Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.

Jesu Hjerter Kirke: Kl. 6, 7, 8½ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 Festandagt.

Alle Sjælesdag (2. November).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 9 højtidelig Sjælemesse. Kl. 8 Aften Andagt.

Rosenkranskirken: Kl. 6½ stille Messe; Kl. 8 højtidelig Sjælemesse; Kl. 7½ Aften Andagt.

St. Annæ Kirke: Kl. 8 højtidelig Sjælemesse; Kl. 8 Aften Andagt.

Jesu Hjerter Kirke: Kl. 7 og 7½ stille Messe; Kl. 8½ højtidelig Sjælemesse; Kl. 8 Aftenandagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes crindre at møde til de aftalte Bedetimer 1ste Fredag i November, som bliver 2. Novbr. (Allesjælesdag iaar).

Paramentforeningen ved St. Ansgars Kirken genoptager sine egentlige Møder Mandag den 29. Oktober.

Møderne holdes hver Mandag fra Kl. 1—4 i Forsamlingsværelset, Bredgade 64.

Mariakongregationen for Mænd holder Fællescommunion Søndag d. 4. Novbr. Kl. 8½ i Jesu Hjerter Kirken, Stenosgade.

Til November Maaned anbefales:

P. P.: Til Forsvar for Sandheden. Nr. 18: Omvendelse efter Døden. Nr. 19: De afgørende Spørgsmaal. Nr. 20: Skærsilden og Nr. 21: Forbøn for vore hensøvede Kære. à 25 Øre. Alle 4 under Fælles-titlen: Paa Skællet mellem Tid og Evighed. 1 Kr.

Nogle Aftryk af den i November forrige Aar her i Bladet trykte Korsvejandagt for de afdøde kan faas hos Redaktionen.

Trykfejl i sidste Nr. S. 702 L. 6 læs: til Genstand for nærmere Omtale. S. 706 L. 4 læs: før den onde Gerning.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspektion.) — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 44.

Søndagen den 4. November.

1906.

INDHOLD: Franciskanerliv. — Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Gud. — Dronning Dagmar. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. England. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Franciskanerliv.

IV.

Iklædning.

Det kunde synes rimeligt her at omtale de Fordringer, Ordenen stiller til den, der ønsker Optagelse; af praktiske Grunde er det dog heldigere at opsætte en saadan udførligere Redegørelse, indtil vi kender den daglige Levevis og hvad der ellers kan falde for i Ordenslivet. Her altsaa kun nogle Antydninger.

Lad os forudsætte, at vor Postulant er vel forberedt, at han efter rolig Overvejelse og Selvprøvelse har fremført sin Sag for en katholsk Præst og ved hans Hjælp har forstaaet at der maa Offer og megen Naade til for at forlade Fader og Moder, Interesser og Tilbøjeligheder, Verden og sit eget Jeg. — Alt dette forudsat henvender han sig til en franciskansk Pater Provincial, Ordenens højeste Overordnede indenfor et vist Distrikt. Han medbringer de nødvendige Attester fra Biskop, Sognepræst, Læge, Øvrighed o. s. v., at han opfylder de stillede Betingelser i Retning af

Retroenhed, uplettet Rygte, Kundskaber, Sundhed o. s. v., at han er fri for alle Forpligtelser som Gæld, bindende Overenskomst, givne Løfter o. s. fr. Man undersøger nøje hans Alder (den der begynder Noviciatet som Kleriker maa have fyldt 15 Aar, som Lægbroder 20), hans Kundskaber, Motiverne, der fører ham til Klostret, om han kommer af egen Drift, vel vidende om de Vanskeligheder, der kan møde ham. Befindes han efter alt dette værdig, afholdes Eksamen, og er de forskellige Afstemninger overstaaet og P. Generalens Tilladelse givet, maa vor Postulant være rejsefærdig til enhver Tid, rede til at tage derhen, hvor Ordren lyder.

Til den fastsatte Tid banker vor Novice da paa Klosters Port, medbringende de foreskrevne Klæder, sin Bønnebog og en god Vilje. Naar Døren lukker sig bag ham, er han foreløbig for et Aar død for Verden, om ikke den triste Dag kommer, da Klostret dimitterer ham, eller han selv maa bekende, at han ikke egnede sig til Kloslerlivet. I saa Tilfælde er han fri med det samme. Uden Afsked med Kammeraterne aflægger han Ordensdragten, modtager sine Ejendele og gaar som han kom. —

Men vor Novice holder ud. Saa snart han kommer til sit Bestemmelsessted, præsenterer han sig hos Pater Guardian, Klosters ukronede Konge, Alfa og Omega i alt og for alle, for den ringeste Lægbroder som for den mest ansete Pater. Derpaa tilkaldes Novicemesteren, den Pater, der i alt er Novicernes overordnede. Konstitutionerne forbyder nemlig paa det strengeste alle og enhver Adgang til Noviciatet, saa først efter Iklædningen kan vi besøge ham dér.

Efter at det er konstateret, at alt er i Orden og alle Dokumenter foreligger, gaar Vejen til Oratoriet, Huskappellet, hvor Ceremonien skal foretages.

Vi har Tid til at se os om i det lille Rum, og al vor Interesse fanges da straks af de talrige Rammer med Relikvier, der pryder Væggene. P. Provincialen skal paa den aarlige Visitats paase, at de gamle Dokumenter, der attesterer Relikviernes Ægthed, opbevares paa det omhyggeligste, og at intet Segl, der lukker Rammerne, er brudt. Et lille Skab med en Splint af det hl. Kors danner Midt-

punktet i Samlingen; her læser vi Apostlenes Navne, der Martyrers og Kirkefædres og mange, mange andres, hvis Navn og Historie, kan hænde, er os lidet kendt.

I Nærværelse af disse tavse Vidner skal altsaa Højtideligheden foregaa. Lysene er alt tændt paa Altret; gennem den store Rude bag det ser vi Lampen, der brænder foran det Allerhelligste nede i Kirken.

Henne paa Alterbordet ligger Ordensdragten. Lad os benytte Lejligheden til at tage den i Øjesyn. Den er af tyndt sort Uldstof (under Ordensdragten bærer vi almindelige Klæder) og bestaar af følgende Stykker:

1) Halsbindet, en lav opstaaende Krave, der erstatter Flip,

2) Tunikaen, en fodsid Talar, der over Bryst og Ryg er syet i tætte Læg paa langs; den slutter løst om Brystet, men vokser i Bredde nedefter, saa den ved Fødderne, hvor den selvfølgelig folder stærkt, har et Omfang af 4 Meter. De vide Ærmer er, for ikke at hindre Bevægelsen, kun paa et kort Stykke fæstede til Tunikaens Skulderparti. Mod Skuldrene er de en Smule snævrere, medens den yderste Rand, der falder ud over Haandfladerne, har en Omkreds af $\frac{7}{10}$ Meter. Tunikaen tages paa som en Kjole ved at kastes over Hovedet, og snøres derpaa let om Livet af

3) Snoren, en hvid halv Tomme tyk dobbeltlagt Uldsnor, der knyttes i en Løkke ved højre Side, saa Enderne hænger ned. Det ene nedhængende Stykke er paa 3 Steder knyttet i Knuder, i Italien kalder vi dem voti (Løfter). Snoren bærer i to Ringe paa venstre Side en Rosenkrans.

Endelig dækkes Tunikaen fra Halsaabningen til midt paa Underarmen af

4) et Slag, der dækker Bryst, Arme og Ryg. Fortil er den nederste Rand lidt rundet nedefter, medens den paa Ryggen løber ud i en Spids, der naar til Lænderne. Om Halshullet er den opstaaende Rand dobbelt foldet og forlænger sig bagtil i en lille Hætte, der lige er stor nok til at kunne trækkes over Hovedet, naar Broderen lægges i Kiste. Den tjener derimod ikke mere som Hat; ude bruger vi rundpullede sorte Filthatte med bred Skygge og en sort Snor hvis to Kvaster falder ned over Skyggens venstre Rand. Iøvrigt bærer vi sorte Strømper og Sko.

Efter denne lille Afstikker paa Skrælderkunstens Territorium vender vi tilbage til den forestaaende Højtidelighed.

Novicerne indfinder sig nu og tager Plads paa Knælebænkene langs Væggene. P. Guardian staar for Altret iført Superpelliceum og Stola, Postulanten knæler paa Altrets Trin.

Efter en kort Tiltale med følgende Absolution og Forbønner velsignes Ordensdragten under Bønner, hvis Hovedtanke er denne: »Herren afløre dig det gamle Menneske med dets Gerninger« og »Herren iføre dig det ny Menneske, som er skabt efter Gud i Retfærdighed og Sandhedens Helighed.«

Novicen er nu iført sin Dragt og modtager tilsidst et tændt Lys, »Udødelighedens Tegn, at du død for Verden maa leve for Gud. Staa op fra de Døde og Kristus vil give dig Lys.« Derpaa istemmer alle »Veni creator spiritus«, nogle Forbønner følger og Novicen hilses med det nye Navn, han har valgt sig.

Den lille Højtidelighed, i sig selv saa enkel og prunkløs, gør et dybt Indtryk paa alle, ikke mindst paa vor Novice, der nu, beriget med al den Naade, Kirken kan skænke ham, træder ind i et nyt Liv i den samme Uskyldighedsstand, som den hl. Daab i sin Tid bragte ham.

Selvfølgelig kan vi Tilstedeværende ikke undlade at tænke paa den Dag, den samme Naade blev os til Del.

Og nu Aar efter —?

Er vi blevet det store Formaal tro, eller er der gaet Middelmaadighed i os? Tinger og prutter vi med Idealerne, som Sæd og Skik er derude i Verden, saa det kun er Ord, og Pjank og Pjæt og Løgn og forbandet Digt, naar vi med St. Franciskus bekender: »Deus meus et Omnia«?

Er Dragten alt og Navnet nok til en Dag at bedrage den guddommelige Retfærdighed, naar Spørgsmaalet bliver: Hvorledes har du forvaltet de betroede Talenter?

Tanker, der for os alle turde være en Smule Overvejelse værd.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

III. Katholikernes Opgaver.

Biskop *Egger* har sat *Salusts* Ord som Motto foran i sin Bog: »Et Rige vil let opretholdes ved de samme Midler, hvormed det i Begyndelsen er blevet grundlagt.«

Og han siger om disse Ord: »Der gives ingen anden Magt paa Jorden, paa hvilken denne Sætning bedre lader sig anvende end paa Catholicismen, hvis hele Livskraft maa føres tilbage til dens Stifter og Ophavsmand, og hvis Væsen gennem den tusindaarige Udvikling og lige saa lange Kamptid bestandig har været saaledes som ved dens Indtræden i Verden. Dens Historie viser i Virkeligheden ogsaa, at dens gode og onde Dage, dens frugtbare og golde Aar og Aarhundreder var afhængige af, om man var ivrig eller efterladende med at anvende de Midler, hvormed den blev grundlagt.«

A. Enhed og Frihed.

»I en Kamp af længere Varighed danner der sig gerne i begge Lejre et Freds- og Krigsparti. Det er derfor paa ingen Maade paafaldende, at der ogsaa i den lange Kamp mellem Kirken og Verden, en Kamp, hvis Afslutning ikke er i Sigte, ogsaa er fremkommet lignende Meningsforskelle blandt Katholikerne. Den Fjende, vi staar overfor, kan kun besejres ved, at han gennem Belæring og Omvendelse drages over til os. Hvad ligger da nærmere end at komme ham i Møde paa Halvvejen og bygge en gylden Bro til ham over den adskillende Kløft! Saalænge denne Imødekommethed bestaar i den Velvillie, som Kristus viste over for Toldere og Syndere, ja, selv over for Jerusalem saa længe er denne uden Tvivl meget paatrængende nødvendig — har maaske aldrig været nødvendigere end i det 20. Aarhundrede.«

»Men,« fortsætter Biskoppen, »Velvillien mod Verden og dens Børn kan vove sig ind paa Omraader, hvor den

største Forsigtighed er nødvendig. Dette Tilfælde foreligger, naar man gør Modstanderen Indrømmelser for at vinde ham. Kompromissernes Grund har altid været slibrig og mangen Politiker er ved en saadan Lejlighed kommen til at sidde mellem to Stole.«

Biskop *Keppler* bruger samme Billede og siger træffende, at denne Retning søger at tage Standpunkt »mellem Autoriteten og Dannelsen, mellem Gud og Verden, mellem *Petri* Stol og Logestolen. Der gives intet Ord til at betegne det beklagelige i en saadan Anskuelse.«*)

Thi Sagen bliver nemlig endnu vanskeligere, idet vi begiver os ind paa det aandelige Omraade, »fordi Logikken da blander sig deri, Logikken, der, som bekendt, ikke lader sig imponere af Kompromisser; men som, idet man lader den gaa ud fra et urigtigt Standpunkt, uden Barmhertighed fører ind paa falske Baner.

Forsvareren for denne Forsoningstendens paa det religiøs-kirkelige Omraade er den saakaldte liberale Katholicisme Dens Program er forskelligt i de forskellige Lande, ja, selv for de forskellige Personer, og ændrer sig i Aarenes Løb, baade hvad Indhold og Omfang angaar. Ved Siden af hæderlige Forsvarere i den nyere og nyeste Tid, Forsvarere, der har staaet paa udpræget katholsk Grund, bærer andre under deres katholske Kappe allerede stærke Sympatier for Modstanderne; i den nyeste Tid har disse gjort sig bemærkede særlig i *Amerika* og *Frankrig*. Det er derfor ikke let at fælde en Dom, som uden videre kan anvendes paa hver enkelt Tilhænger af denne liberale Retning. Dette er heller ikke væsentligt. Det drejer sig her om Princippet, som er lige for alle, hvad enten man saa fremsætter Følgeslutningerne deraf i en mere beskeden eller mere dristig Form.

1. Amerikanismen.')

Under denne Overskrift leverer Biskop *Egger* et Uddrag af *Leo XIII.*s Skrivelse til Kardinal *Gibbons* af 22. Januar

*) a. St. 34.

**) Det Emne, Biskop *Egger* behandler under denne Overskrift er udførlig drøftet i den bekendte Hyrdeskrivelse, som foreligger paa Dansk i en

1899; thi han finder den bedste Karakteristik af denne Form for den liberale Katholicisme i den h. Faders Ord.

Leo XIII. siger: »For lettere at bringe Akatholikkerne tilbage til den katholske Lære skal Kirken nærme sig en til Mandsmodenhed fremskreden Verdens Kultur, slaa af paa sin gamle Strenghed og vise sig eftergiven mod Folkenes nye Ønsker og Anskuelser. Mange vilde ikke blot have dette opfattet med Hensyn til Kirkedisciplinen, men ogsaa med Hensyn til Læren, i hvilken de aabenbarede Trossandheder er indeholdte. De finder det sømmeligt, at visse mindre betydende Læresætninger bliver satte til Side eller afkræftede, saa at de ikke mere har den Betydning, som Kirken bestandig har fastholdt. Hvor meget, min elskede Søn, denne Plan er at dadle, behøver ikke udførligt at paavises, det vil være tilstrækkeligt at minde om den Læres Udspring og Væsen, som Kirken forkynder. Synoden i Vatikanet bemærker derom: 'Troslæren, som Gud har aabenbaret, er ikke, som de af Menneskeaanden opstillede filosofiske Systemer, henvist til yderligere Supplering, men af Kristus overgivet hans Brud som et guddommeligt Depositum, for at bevare den trofast og udlægge den paa en ufejlbar Maade. Følgelig maa man ogsaa bestandig fastholde Frelseslærens Udlægning, som vor h. Moder Kirken engang har givet og man tør under ingen Omstændigheder vige fra denne Udlægning under det bedrageriske Foregivende at ville foretage en dybere Undersøgelse.' (Constitut. de Fide c. 4.)«

»Heller ikke hin Tavshed er uden Skyld, hvormed man gaar hen over visse Grundsætninger i den katholske Lære og lader dem forsvinde i Forglemmelsens Mørke«

»Med Hensyn til det foreliggende Tilfælde, min elskede Søn, ligger der en stor Fare og en endnu skarpere Mod-sætning til den katholske Lære og Disciplin i hin Mening, efter hvilken den liberale Reforms Tilhængere fordrer, at en vis Frihed maa indføres i Kirken, idet Kirkemyndighedens Magt og Opsigt maa træde tilbage og det maa tilstaa

ypperlig Oversættelse af *N. H.*, og som ikke bør mangle paa Boghylden i noget katholsk Hjem: *Kirken og den liberale Katholicisme.* Fælles Hyrdeskrivelse fra Kardinal-Ærkebiskoppen og Biskopperne i Kirkeprovinsen *Westminster.* Kbhvn. 1901.

de troende, at hver enkelt faar et større Spillerum for sin egen Indsigt og Handlekraft. Det er blevet nødvendigt, mener de, paa Grund af hin Frihed, som har naaet at gøre sig gældende i nyere Tid og som allerede danner Grundlaget for det borgerlige Samfunds Ret. Om denne Genstand har Vi talt udførligere i Rundskrivelsen til alle Biskopperne om Statsforfatningen Derfor vil det være mere passende her at dvæle ved en anden Anskuelse, ved hvis Hjælp man søger at anbefale Katholikerne denne Frihed. De antager nemlig, at med Hensyn til den romerske Paves ufejlbare Lærerembede kunde man efter det vatikanske Koncils højtidelige Erklæring være ganske rolig; derfor kunde man, efter at Ufejlbarheden er fastslaaet indrømme enhver et vidt Felt for hans Tænken og Handlen. —

Dette er aabenbart en aldeles forkert Maade at slutte paa; thi naar man vil drage nogen Slutning af Kirkens ufejlbare Lærerembede, saa kan det kun være denne, at man ikke vil afvige fra dette, men at meget mere alle fuldstændig vil underordne sig Lærerembedets Førelse og Ledelse, for at de derved lettere maatte blive bevarede for personlige Vildfarelser Tøjlesløsheden, som ofte bliver forvekslet med Frihed, Lysten til Tale og Modsiggen, alle Meningers Frihed og Kundgørelse har bragt en saa dybtgaaende Forvirring over Aanderne, at Lærerembedet nu er nødvendigere og maa tale tiere end forhen, for at advare mod at fare vild fra Samvittigheden og Pligtens Vej. Vi er langt fra at forkaste alt, hvad der er skabt af denne Tids Aand, tværtimod, al Sandhed, som naas ad Forskningens Vej, og alle erhvervede Goder hilser vi med Glæde som en Forøgelse af Videnskabens Skat og det offentlige Velfærd.«

3. Den katholske Enhed.

»Kirkens Stifter var Gud og Menneske tillige og Kirken, hans Stedfortræder paa Jorden, forener ligeledes i sig guddommelige og menneskelige Livselementer . . . ,

Den menneskelige Side af Kirken danner hint Sennepskorn, som udvikler sig til et Træ. Kirken er en levende Organisme, hvis Ydre er fremvokset fra en lille Be-

gyndelse til en overvældende Storhed og hvis Indre samtidigt har gennemgaaet er rig Udvikling

Selv den, som kun værdiger Kirken med alt, hvad den har skabt i Tidens Løb, et overfladisk Blik, maa indse og tilstaa, at der aldrig har været set nogen anden Anstalt paa Jorden, som har formaaet af udvikle sig saa alsidigt og dog saa ensartet, og at Menneskene alene ikke er i Stand til at frembringe en saadan. Man tør deraf drage den Slutning, at den guddommelige Rod, af hvilken Kirken er fremgaaet, ogsaa har medvirket ved Udviklingen af Kirkens menneskelige Side. Hvad Kirken med sin Theologi, Liturgi og Disciplin i Tidens Løb er blevet og endnu er, tør hverken betragtes som Tilfældighedens eller Vilkaarenes Værk, den er i det store og hele en Udfoldelse af dens eget Væsen som en guddommelig Anstalt, der allerede var indeholdt i dens Spire.«

Kirkens mest fremragende Kendetegn er dens Enhed. »Under hvilket Himmelstrøg og i hvilket Folk den slaar Rod, bestandig udvikler den sig som den samme katolske Kirke,« siger Biskoppen, »ligesom der bestandig fremgaar den samme Plante af det samme Sædekorn, hvor det saa bliver lagt i Jorden . . . Kirken er den Magt paa Jorden, som samtidig er den mest konservative og mest fremskridtsvenlige. Den overiler sig rigtignok ikke med sine Fremskridt, som Verden med dens unodne Projekter, den behøver det heller ikke, fordi den kan maale sine Skridt efter Aarhundreder; men den skrider fremad ogsaa i Nutiden. Saaledes har den tilpasset Ordenslivet efter de nye Forhold; hvem der nærmere betragter Kirkens Disciplin, vil ogsaa der se Hensynet, som er taget til de forandrede Forhold; det samme gælder ogsaa med Hensyn til den kristelige Karitas og Sjælesorgen, i den sidste særlig ved Anvendelse af Midler, som gaar ud over de almindelige. Kirken er fremadskridende ikke alene i det nye, som den skaber, men ogsaa i det gamle, som den lader falde. I Liturgien, i Disciplinen og i Lovgivningen fandtes meget i Oldtiden og Middelalderen, som ikke mere forekommer. Hvorfor? Fordi Forholdene, som man dengang regnede med, ikke mere bestaar.«

Biskoppen understreger derpaa, at til det ægte Fremskridt hører en sund Konservatisme: »Det hedder ikke at skride fremad, naar man kun river det gamle ned for i dets Sted at sætte noget nyt; men derimod, naar man udvikler det allerede givne. Dertil er ingen stærkere end den katholske Kirke. Selv der, hvor den tillader Ændringer, giver den aldrig nogen Grundsætning til Pris, men tiltemper kun dens Anvendelse efter de ny Forhold.«

Idet Biskoppen derpaa betragter Kirkens Enhed, udbrøder han: »*Kristi* Kirkens Enhed er Kirkens beundringsværdigste, men ogsaa nødvendigste Egenskab. Selvfølgelig kan denne Enhed ikke blot være et Bogstav, som er udtrykt i Love og Forordninger. Den maa være levende i Kirkens Tilhængeres Overbevisning og Hjerter, ellers var den slet ikke til Stede. Derfor har Kirkens Stifter før sin Lidelse paa en saa inderlig Maade anraabt Faderen om, at ikke blot Disciplene, men ogsaa alle de, der blev førte til Troen ved dem, alle maatte være eet, som han og Faderen er det. (*Joh. 17, 21.*) Derfor har Apostlene saa indtrængende opmuntret de troende til Enhed og Enighed. Derfor bliver Aposteldisciplen, Ignatius, ikke træt af i sine Breve paa den eftertrykkeligste Maade at forlange den inderligste Tilslutning til Kirkens Foresatte. Derfor toner denne Formaning til Enhed i Kirken gennem alle Aarhundreder.«

»Hvorfor er vi katholske?« spørger Biskoppen derpaa. »Vi er Katholikker for at være Kristne. Vi behøver for vor Frelse *Kristi* Sandhed, *Kristi* Naade, at føres af Kristus, den gode Hyrde. Alt dette finder vi kun i den Kirke, Kristus har bestemt til sin Stedfortræder, at den maatte forkynde hans Sandhed, meddele hans Naade og vogte hans Faar. Dersom Kirken ikke var stiftet af Kristus, saa ved jeg ikke, hvorfor vi skulde være katholske; men er den det og tror vi derpaa, saa maa alt det øvrige give sig af sig selv. Vi slutter os til Kirken for at tilhøre Kristus og vokse i ham til en underfuld Enhed, til eet stort Legeme, hvilket kun regeres af eet Hoved, *Kristus*, og som kun besjæles af een Aand, *Kristi* Aand Enhedens andet Baand er Lydigheden mod Kristus og hans Stedfortræder. Skønt Kirken mangler jordiske Magtmidler, skønt dens Medlemmer

er svage Mennesker, skønt Verden og Satan sigter dem som Hvede og det ikke uden Held, saa kan Verden dog ikke komme sig af sin Forbavselse over den kirkelige Autoritets Magt og den i Kirken herskende Disciplin. Den udtømmer sig i Forsøg paa at forklare sig dette, og det ene Forsøg er taabeligere end det andet, fordi den ikke vil vide af den rigtige Forklaring.

»Det tredje Baand maa være Kærligheden: ,Og jeg har kundgjort dem dit Navn og vil kundgøre det, for at den Kærlighed, hvormed du har elsket mig, maa være i dem og jeg i dem.' (Joh. 17, 26.) Her maa særligt tænkes paa Kærligheden til Kirken. For at være en sand Katholik maa man i Forholdet til Kirken være som Barnet over for Moderen. Man behøver derfor ikke at være blind over for det Mos og Spindelvæv, som skæmmer Kirkemuren, Kirken er det heller ikke og har meget at beklage i den Retning; men den troende Opfattelse af Kirkens Forhold til Kristus og dens Forhold til os, forpligter os til barnlig Tillid og Hengivenhed, til Fællesskab i Tænkemaade og Interesser, saaledes som Forholdet er mellem Moder og Barn. Dette er det, man kalder den kirkelige Aand. Hvor denne mangler er det en Mangel paa ægte katholsk Tænkemaade. Naar mange Katholiker bærer en Følelse i sig af, at Kirken kun er deres Stifmoder, saa kommer det af, at de selv paa Grund af en eller anden Skævhed i Stemningen har gjort sig til et surmulende Stifbarn.«

(Fortsættes.)

G u d.

(Fortsat.)

Efter alt dette er det en ret taabelig Bemærkning: »Ved at tillade Jødernes Afgudsdyrkelse og andre Synder har Gud beredt mange Vanskeligheder for Forstaaelsen af hans Egenskaber«. Naar man alvorlig giver sig til at granske Guds Egenskaber, vil de ikke være saa vanskelige at forstaa. Men Alvor er netop det, det skorter paa hos Hr. R. Han spotter her, og vrøvler hist, han smaaskænder

paa det ene Sted og bliver grov paa det andet, men søger aldrig med rolig Eftertanke at sætte sig ind i Sagen.

Denne Mangel paa Alvor lægger han ogsaa for Dagen baade ved at opregne Guds Egenskaber og ved at kritisere dem.

»Katekismen opregner henved en Snes; thi den siger, at Gud er: evig, uforanderlig, almægtig, allestedsnærværende, alvidende, alvis, algod, kærlig, naadig, barmhjertig, miskundelig, langmodig, hellig, retfærdig, sanddru, trofast og — fuldkommen«. Denne Tankestreg med det efterfølgende »fuldkommen« røber hele Gejsten. Hr. R. vil have Latteren paa sin Side. Thi det vilde jo virkelig være latterligt, dersom Katekismen opregnede Guds Egenskaber paa den Manér, med Fuldkommenheden som en ny, fra de andre forskellig Egenskab. Det gør da hverken den lutherske eller den katholske Katekismus. I den katholske Katekismus gaar det »fuldkommen« forud. »Gud er en uendelig fuldkommen Aand«, og derefter forklares hans Fuldkommenhed ved Skildringen af hans Egenskaber, som han ikke ejer stykkevis som vi Mennesker, men i højst mulige Grad. I Balslevs Luther-Katekismus følger Ordet »fuldkommen« bagefter som en forklarende Anmærkning om, hvorfor Gud bør tilbedes i Aand og Sandhed; som den fuldkomne Aand »kan han ikke finde Behag i en blot udvortes Dyrkelse«. Havde Hr. R. skrevet dette, saa havde alt været korrekt; men da havde der jo ikke været Plads til det Satyrgrin, der skjuler sig bag den ominøse Tankestreg.

Nu til hans Kritik over Guds Egenskaber!

Jeg har allerede sagt, at det er umuligt for os at granske Guds Væsen, at trænge til Bunds i hans Afgrundsdyb. Den Uendelige kan ikke rummes i et endeligt Kar. Derfor vil der stadig blive en stor Fylde af ufattelige Hemmeligheder i ham. Men slet saa ufatteligt, som Hr. R. mener, er han dog ikke, og de Modsigelser og Urimeligheder, han mener at kunne paapege, bestaar kun i hans Fantasi.

»Hvorledes kunde det saa (nemlig Guds ovennævnte Egenskaber forudsat) gaa saa rent forkert med Jøderne? Gud var jo ikke blot almægtig, o: i Stand til at afværge Afguderiet; han var ogsaa alvidende, o: han vidste i For-

vejen, hvad der vilde ske. Gud var desuden algod og kærlig, og dog kunde han nænne, at der skulde ramme hans »udvalgte Flok«, hans Hjertebørn, Jøderne, saa forfærdelige Ulykker som dem, hele deres Historie vidner om.«

Ja, alt dette kan ganske godt forenes. Hr. R. glemmer en af Guds Egenskaber, som i al hans Gerning udadtil maaske spiller den vigtigste Rolle, nemlig hans Visdom. Da han havde skabt Mennesket som et frit Væsen, da han tillige vidste, at ogsaa det onde, Mennesket vilde gøre, til sidst vilde vendes til det gode, forbød hans Visdom ham at gøre et Indgreb i Menneskets Frihed. Han vidste — ikke blot, at Menneskene *kunde* gøre Misbrug af deres Frihed, — men ogsaa, at de *vilde* gøre det. Dette kunde han forhindre, ikke blot ved fysisk Tvang, men ogsaa ved Naadens Indflydelse. Men ved det første vilde han have slaaet Menneskets Frihed ihjel, ved det andet vilde han have gjort sig selv afhængig af Menneskenes gode eller onde Vilje. Derfor forbød hans Visdom ham begge Dele, og der blev ikke noget andet tilbage end at lade Menneskene træffe deres Valg. Men her træder nu hans Kærlighed til, og den aabenbarer sig paa en ægte guddommelig Maade, ved at han lader Overtræderen føle Tugtens Ris. Gud har nemlig ikke den Øllebrødkærlighed, der ikke nænner at revse de søde, uartige Hjertebørn; nej, han rammer netop des haardere, jo nærmere nogen staar hans Hjerte. Herhen hører netop et Sted, som forekommer Hr. R. saa meningsløst: »Hvor uransagelige er hans Domme og hans Veje usporlige«. »Thi,« som den hellige Paulus siger i det foregaaende Vers, »Gud har indesluttet alt under Vantro, for at han kan forbarme sig over alle« (Rom. 11,32). d. v. s. han har tilladt, at alle, Jøder og Hedninger, henfaldt til Vantro, for at bevise sin Barmhjertighed mod alle.

Hvad Hr. R. fremdeles siger i denne Sammenhæng, nærmer sig i betænkelig Grad det ondsksfulde. Mon det skulde være en Følge at hans Uvidenhed? Thi denne gør ofte ondsksfuld. Det er dog alt for galt at give Gud Skylden for, at Folk myrdes i Hundredvis i Armenien og i Tusindvis i Rusland, og at »hver eneste Dag lider Hundredtusinde rundt om paa Jorden, mange af dem er endog

de mest glødende Troende.« Ja, og disse klager ikke over deres Lidelser, tværtimod, de takker Gud for dem, de elsker dem, de sukker og længes efter dem. Har Hr. R. mon aldrig hørt om en hl. Paulus, en hl. Frants af Assisi, Frants Xavier, Ignatius af Loyola, en hl. Theresia, Maria Magdalena af Pazzis o. m. fl.? Den hl. Cammillus de Lellis kaldte sine mange store Lidelser for »Guds Forbarmelse«.

Hvilken taabelig Snak: »Det er sandelig paa Tide at befri Gud for Ansvarret for Menneskenes Handlinger, ellers faar han altfor blodige Hænder.« Ak, Guds Hænder er rene som et Barns; det er Menneskene selv, som bærer Ansvarret for deres Handlinger, og naar de, som Hr. R. siger, begaar de skændigste Uretfærdigheder, tidt endda i »Guds Navn«, saa kan det sidste da kun ske ved skammelig Misbrug af Guds Navn, og Menneskene selv bærer hele Skylden, de vil ogsaa komme til at bære Følgerne.

Ogsaa med Hensyn til andre af de guddommelige Egenskaber finder Hr. R. »uløselige Vanskeligheder«. Der har vi først og fremmest Guds Uforanderlighed. Det er dog ligefrem umuligt, at nogen kan være »uforanderlig« og samtidig lægge Almagt for Dagen; thi saa snart man vil og handler, forandres man. At ville medføre uundgaaelig Forandring.« Denne Vanskelighed forekommer ham saa stor, at han lidt længere frem endnu en Gang kommer tilbage til den. »Hvad vil det nemlig sige, at et Væsen er uforanderlig? Intet Væsen af dem, vi kender, er uforanderlige (sic!) selv den livløse Verden er omskiftelig. Det er derfor ganske ufatteligt, at en »levende« Gud, et aandeligt Væsen, kan være uforanderligt«.

Her kan man se, af Hr. R. har stirret sig blind paa de jordiske Ting, han beskæftiger sig med. Han roder kun som Muldvarpen i Jordens Mørke, og kan derfor ikke begribe, at der højt oppe paa Himlen straalers en Sol, som fylder hele Verden med Lys og Liv.

Gud er nu alligevel uforanderlig; denne Egenskab er aldeles uadskillelig fra hans uendelige Fuldkommenhed.

Han er 1) uforanderlig i sit Væsen; thi da han er den Uendelige, kan der hverken lægges noget til eller trækkes noget fra.

Han er 2) uforanderlig i sine Egenskaber. De er jo

i Virkeligheden et med selve hans Væsen og ogsaa indbyrdes et og det samme. Det er kun vor ufudkomne Fatteevne, som lader os opfatte dem som noget forskelligt.

Han er 3) uforanderlig i sin Vilje. Ligesom han med en eneste evig Erkendelsesakt overskuer alt, hvad der nogensinde vil blive til eller ske, saaledes indesluttet ogsaa alle hans Raadslutninger i en eneste evig uforanderlig Viljesakt. Maaske spørger Hr. R. spottende: »Hvorfor beder I Kristne ham da om noget!« Sagen er uendelig simpel. Gud har fra Evighed af forudset vor Bøn og fattet sin Beslutning i Henhold til den.

Han er 4) uforanderlig i sin Handlen. Han handler jo netop ved at ville. Med den evige Viljesakt har han sagt: Bliv til! — lige meget hvad det saa er, Verden, Planterne, Dyrene eller Mennesket, en Naade eller en Straf, en Naturlov eller et Mirakel, deri indbefattet baade Tiden og Omstændigheder og alt, hvad der vedrører hans Skabninger. Idet saa det ene efter det andet bliver til eller forandres eller forgaar, sker der derved ingen Forandring i Gud, men kun i Skabningerne og deres Forhold til Gud. Det er omtrent som naar jeg staar i Solen, og snart vender Ansigtet, snart Siden, snart Ryggen til; derved forandres ikke Solen, men kun jeg og min Stilling til Solen.

Ganske vist hører Guds Uforanderlighed til de Egenskaber, vi mindst kan fatte; men den er dog ikke saa urimelig, som Hr. R. vil faa os til at tro.

Meningsløst er ogsaa det følgende: »Det er naturligvis ganske modsigende, at Gud paa en Gang er alvidende, kærlig og almægtig, samtidig med at han er naadig, barmhjærtig og langmodig.« Hr. R. mener, naar Gud er almægtig og kærlig, »bliver der slet ingen Brug for Naaden. Er der derimod Trang til Naade, har Gud ikke brugt sin Almagt paa en virkelig kærlighedsfuld Maade.« Vi har allerede ovenfor set, at disse Egenskaber godt kan forenes.

I endnu højere Grad fattes Meningen i følgende Udbrud: »Og hvad vil det sige at være al-mægtig, alt-vidende, al-vis, al-god o. lign.? Det er ganske meningsløse Begreber.« Spørg vore Skolebørn, Hr. R., de vil give Dem det rette Svar.

Nu kommer endelig engang noget dybt filosofisk. —

»Desuden vilde en Gud, der havde saadanne Egenskaber, nødvendigvis mangle en Væsensejendommelighed hos de virkelig værdifulde (hvortil fremfor alt Hr. R. hører), nemlig Stræben. Men den, der ved alt, har intet mere at skaffe sig at vide. Den, der har al Magt, har intet mere at hige efter osv. Men en Gud uden Stræben var da et daarligt Menneske.«

Er det mon en Skrivefejl, dette »Menneske« i Stedet for »Gud«, eller er det Hensigt, som om Hr. R. vilde sige: Vi Mennesker, især vi Abemennesker med vor umættelige Higen efter stedse fuldkommen Udvikling er dog nogle langt højere Væsener end Gud, som ikke kan hige og stræbe efter mere?

Ellers er der et vist Glimt af Eftertanke i denne Sætning. Saavidt er Hr. R. da naaet ud over Abetilværelsen, at han forstaar, at et Væsen, som ikke har alt, maa stræbe efter mere. Hans Stamfædre i Urskoven kender endnu ikke til den Slags Stræben.

Men Hr. R. staar dog endnu paa et lavt Udviklingstrin. Han kan endnu ikke tænke sig andre Væsener end saadanne, som ikke ejer al Fuldkommenhed. Det højeste Væsen, som ifølge sin Natur er i evig Besiddelse af al Fuldkommenhed i absolut uendelig Grad, ligger endnu langt ude over hans aandelige Erkendelses Horisont.

Derfor maa han ogsaa gaa fejl i sine Følgeslutninger. Naar et Menneske ikke stræbte efter en videre Udvikling af sine Evner, saa vilde det være en ny Ufuldkommenhed til de mange, han har i Forvejen. For den uendelig fuldkomne Gud vilde det derimod være en Fejl, om han higede efter anden større Fuldkommenhed. Saa taabelig er han da heller ikke. Men skønt han saaledes ikke kender til den Slags Stræben, er han derfor dog heller ikke en død Masse som et kinesisk eller indisk Afgudsbillede. Han er, som Theologerne kalder det, *actus purus*, den rene, evige, udtømmelige Virkelighed og Virksomhed, som har sin Del i alt, hvad der tænkes, tales og gøres hele Evigheden igennem. Jeg tror ikke, at Hr. R. vil være i Stand til at ud-tænke et højere Ideal af Gud.

Det følgende nærmer sig paa en betænkelig Maade det latterliges Grænser, eller skal jeg sige, det gaar over Græn-

serne? »Sandheden om Gud er . . . , at han er skabt af Mennesker i Menneskets Lignelse.« Beviset? »Overall, hvor Guder afbildes som Mennesker, har de de selvsamme Særegenheder — stor Næse, skæve Øjespalter, lodret Pande o. l. —, som de Mennesker, der afbilder dem.« Kære Hr. R., hvilken ond Aand har dikteret Dem dette Bevis? Det er dog klart, at naar Mennesker laver sig et *Billede* af Gud, da maa de, eftersom man jo hverken kan male eller mejsle en Aand, fremstille ham i menneskelig Skikkelse — kun de lavest staaende Hedninger, som har sat Afguder i den sande Guds Sted, kan nøjes med Dyr —; og da er det ganske naturligt, at hvert Folk tager den Mennesketype, som svarer til dets egen Race. Hr. R. vil da vel ikke indbilde sig selv eller andre, at vi tog et saadant Billede for Gud selv.

(Slattes.)

Dronning Dagmar.

Statsraad Thor Lange skriver i »Flensb. Avis«:

»Der er Steder i Danmark, til hvilke Tanken ofte søger tilbage, saaledes den sagnrige Bjarup Banke, St. Knuds Sten nær Odense og Dagmarkilden ved Vithen. Paa Sydspidsen af Manø, nu den sidste Fodsbred dansk Jord af Vesterhavsoerne, paa det Sted, hvor for syv Hundrede Aar siden (1205) Dronning Dagmar steg i Land, burde der rejses en Varde og paa Varden et Fodstykke af den Vejret trodsende Klæbersten, men dybt i Fodstykket skulde plantes et ti Alen højt, spinkelt Jærnkors, enkelt, uden Prydelser, kun ægte forgyldt, saa at det aldrig rustede; paa Korset kunde hænge et Skjold i god Emaillé, der ikke frygtede Havgusen, rosenrødt med hvidt Kors og henover Korsarmene to Ord paa Kryds: Danmark—Dagmar. Det vilde være et stolt Sømærke.

En Mand i Danmark, en ellers meget praktisk anlagt Mand, fuldstændig af denne Verden, ytrede i ramme Alvor, at af nationale Hensyn burde Danske have stræbt at faa Dronning Dagmar kanoniseret; var dette ikke sket før, kunde det ske endnu. Tanken vilde muligt finde Bifald ogsaa hos mange Ikke-Katholikker af dansk Nation. Hun maa, skulde man synes, næsten have været mere end et Menneske, for efter den skrækkelige Ungdom, hun ved sin Faders Skyld fik og — dette være ikke sagt

Valdemar Sejr for meget til Skade — efter her i Landet at have taalt blandt andet Esbern Snares Enke, alligevel saaledes at have kunnet være Indbegrebet af stille tilgivende, omfavnende Kærlighed, der ikke søger sit eget, at hun endnu den Dag i Dag i det danske Folks Bevidsthed omtrent staar lige saa skinnende klar, som hun stod i sit forsagende Liv i sin unge, af Naade hende tilskikkede Død. Vi ved ikke, om danske Landsmænd, eventuelt med Bistand af den Danmark trofast hengivne Biskop *Johannes v. Euch*, kunde tage Tanken op; i Opnaaelsen heraf vilde der, til Trods for det spontant naturlige københavnske, lidt smaa-stadsprovincielle Grin, ikke desto mindre være noget i det hele og store for Nationalfølelsen ret tilfredsstillende. — Lettere var det dog vel over hendes plyndrede og mishandlede Grav i Ringsted at faa ophængt en Sølvlampe, der en Gang om Aaret kunde tændes paa hendes Dødsdag (den 24. Maj), saaledes som jeg har set i flere protestantiske Templer i Udlandet, til Eks. i Nürnbergs Sebalduskirke. Tilladelse dertil kunde maaske udvirkes; tilfældigvis ejer jeg en saadan gammel Sølvlampe, men den er dog for lille og for fattig. Lampen til hendes Minde skulde desuden helst komme ved smaa Bidrag fra mange Danske i Enighed. Faar hun ikke den Lampe, saa lige meget for den døde; Genskinnet af et evigt Lys falder gennem hende over Danmark.«

Nationaltidendes Aftennummer (22. Oktober) bringer desuden følgende lille Stykke, som ligeledes viser Thor Langes levende Interesse for vort Lands gamle Minder og Skikke fra katholsk Tid:

Thor Lange og Dronning Dagmar.

Paa Brødr. Villefrances Stenhuggerplads i Aalborg ses ifølge »Aalborg Stiftstid.« for Tiden et interessant Arbejde, der paa Afstand minder om en gammel græsk Gravsten, men ved nærmere Eftersyn viser det sig at være et — skal vi sige stiliseret Krucifix. Det bærer paa Underdelen følgende Inskription:

Gud glæde Dig i Himlen, Dronning Dagmar, og læske hver, som tørster.

Her maatte, dit Folk til Held, udover Danmark rinde Velsigelsernes Kildevæld.

Paa Fodstykket læses:

Rejst af Thor Lange Aar 1906.

Monumentet er tegnet af Arkitekt Kühnel i Aarhus og skal rejses ved et Kildevæld mellem Hadsten og Hinne-rup, hvor Dronning Dagmar engang har færdedes.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Vikariatssekretæren, højærværdige Hr. Pastor *H. Gamél* er nu atter vendt tilbage til København og har overtaget sin gamle Stilling. Pastoren befinder sig Gudskelov betydelig bedre efter den lange Kur.

— Højærværdige Hr. Pastor *Maurer* er under 29. Oktober bleven udnævnt til Præst i *Køge*, og flytter en af de nærmeste Dage derved for at pastore de dér og i Omegnen boende Katholiker.

— Som af omstaaende Annonce ses, flytter *St. Ansgars Sjöforening* fra Toldbodvej til de nye Skolelokaler i Griffenfeldtsgade 7 o. G. Bestyrelsen haaber, at de tidligere trofaste Medlemmer derfor ikke vil svigte den, men at der tvertimod maaske vil komme flere til med flittige Hænder og god Vilje, nu da Lokalet for mange kommer til at ligge mere bekvemt og centralt.

Fra 1. November 1905 til 3die Maj 1906 har Foreningen understøttet fattige Familjer paa forskellig Maade, nemlig ved: 108 Kr. kontant, 60 halve Td. Kul; 71 Urtekrampakker, 40 Pakker Cacao, 423 Potter Mælk, 369 Stk. Tøj. (Disse sidste specificeret: 36 Kapsko, 23 P. Muffediser, 41 Chemiser, 21 Klokker, 32 Benkl., 23 Skjorter, 8 Huer, 18 Livstk., 28 Drengbluser, 27 Drengbenkl., 17 Kjoler, 2 Pd. Garn, 34 Forkl., 4 P. Sko, 37 P. Strømper, 3 Trøjer, 1 Kaabe, 4 Lagener, 4 Dynebetræk, 4 Haandklæder, 1 Bluseliv, 2 Puder, 2 Svøb). — Af Gaver har Foreningen modtaget: 1 Pakke Prøver, 1 Frakke og Vest, 50 Kr., 15 P. Strømper, 1 Pakke Prøver til Drengetøj, 1 Par Støvler, 2 Klokker, 1 Hue, 4 Par Muffediser. — Lignende Gaver modtages fremdeles med Taknemlighed.

England. Nu er den værste Fare i den kirkepolitiske Konflikt trukket over. Skolelovforslaget gaar *ikke* igennem, i al Fald ikke i sin Helhed. Hovedspørgsmaalet var jo, om Religionsundervisningen skulde banlyses fra Skolerne eller ikke. Til den herom handlende Paragraf stillede Ærkebiskoppen af *Canterbury* og Lord *Lansdowne* et Ændringsforslag om obligatorisk Religionsundervisning i de elementære Folkeskoler. Dette Ændringsforslag vedtoges af Overhuset med knusende Majoritet.

KALENDER 1907 udkommer i næste Uge.

S. J. G. Alm. Møde

for alle Br. afholdes **Mandag** den **12.** Novbr. Kl. 8½. — Samtlige Br. forventes at ville møde.

Unio. Foreningens aarlige Stiftelsesfest afholdes Tirsdag d. 13. November Kl. 8 i Myginds Selskabslokaler, Linnésgade 25. Program: Fællesspisning — Aftenunderholdning — Dans. Medlemmer betale 1 Kr., Besøgende 4 Kr.

Adgangskort faas indtil Lørdag d. 10. ds. Aften hos

Murermester A. V. GÜNTHER, Fabrikant HERM. HOFFMANN,
Bangertsgade 11. Købmagergade 48.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. November. 22. Søndag e. Pintse. Karl Borromæus, Biskop og Bekender. — 5. M., 6. Ti., 7. O. Oktavdage. — 8. To. Oktav af Alle Helgen. — 9. F. Laterankirkens Indvielse. — 10. L. Andreas Avellin, Bekender.

Søndag den 11. November. 23. Søndag e. Pintse. Marie Skytsfest.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	— — —	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	— — —	- 6 Andagt
			m. Præd.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	— — —	- 6 Andagt
			og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	— — —	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	— — —	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	— — —	med Præd. Kl. 2½ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	— — —	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8½; i St. Josefs Kirke Kl. 6½; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6½, 7 og 7¾. (Hverdage: Kl. 6, 6½, 7, 8¼.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. ds. læses Kl. 8¼ i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Børn, som til Paaske skulde modtage Konfirmationens h. Sakramente, bedes anmeldte af Forældre eller Værger snarest mulig hos Undertegnede, der træffes Kl. 9—10 Form. og 3—4 Efterm. Daabsattest maa medbringes.

Johs. Braun, Sognepræst.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 4. Novbr. Kl. 8½ i Jesu Hjerter Kirken, Stenosgade.

Tirsdag den 6. November aabnes i Griffenfeldtsgade 7° o. G. en Fællesskole for mindre Børn, et Filial af St. Ansgars Kirkeskole. Skolen bliver Betalingsskole (1 Kr. om Maaned), Undervisningen besørgeres af St. Josefs søstre. Angaaende Indmeldelser kan man henvende sig til Søster Margrethe paa St. Josefs Hospital.
Pastor A. Neuvel.

Syforeningen (før Toldbodvej) holder fremtidig (fra førstkomende Torsdag at regne) sine Møder i de ny Skolelokaler Griffenfeldtsgade 7° o. G. hver Torsdag fra 1½—4. Talrigt Møde udbedes.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Pr. 45.

Søndagen den 11. November.

1906.

INDHOLD: Gud. — Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Fra Missionerne. — Spørgsmaal og Svar. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Kina. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Gud.

(Sluttet.)

Men det synes han alligevel ikke at være langt fra. Han vover nemlig for Alvor — Pardon! findes der vel overhovedet Alvor hos denne Mand? Lad os stryge det »for Alvor« og simpelthen sige: Han vover at paastaa, at Gud har Legeme, og at Katekismen modsiger sig selv, naar den lærer, at Gud er en ren Aand. Intet er lettere for Hr. R., end at bevise en saadan Paastand.

»For det første,« siger han, fortæller Katekismen, »at Gud har skabt Mennesket i sit Billede; altsaa maa Gud ogsaa være Forbillede for Legemet.« Dette Bevis er knusende — ikke for os, men for Hr. R. — det er knusende galt. Katekismen, i det mindste den katholske, tilføjer udtrykkelig, hvori Ligheden bestaar, nemlig at den kun kan henføres til Sjælen, Aanden i Mennesket. Men det behøves ikke engang at tilføjes. Thi at Gud er en ren Aand, staar paa Forhaand fast. Havde han et Legeme, saa maatte det jo ogsaa være et uendelig stort Legeme, og da maatte vi jo være mere end stærblinde for ikke at kunne se det. Ligheden med Gud bestaar altsaa kun i Sjælen, i dens Væ-

sen, Aandigheden, og i dens Kræfter, Forstanden og Viljen. Menneskets Legeme er ligesom den øvrige synlige Skabning kun Guds Fodspor.

Hr. R. har endnu flere Beviser paa Lager. Naar kommer vel Uvidenheden i Forlegenhed? Katekismen »taler« direkte om Guds legemlige Egenskaber. Guds »Haand« fører Menneskene, Jesus sidder ved hans »højre Haand«, Gud »taler« til Mennesket; og det kan jo heller ikke ske uden legemlige Midler, Stemmebaand o. m. At vi nu om Stunder opfatter disse Udtryk billedligt, beviser ikke, at de ikke fra først af har deres Oprindelse i, at Gud tænkte som et Menneske.« Hvordan er det dog, Kaalund synger? »O kære Middelmaadighed!« Saadanne »Beviser« trænger sandelig ikke til Modbevis. H. R. mener, at *Børn* ikke kan læse billedligt. Har han mon aldrig været et ufordærvet Barn? Et uskyldigt Barn forstaar disse billedlige Udtryk meget let, naar det kun faar en lille Smule Vejledning.

Nu bliver Hr. R. ogsaa spydig og onskabsfuld. »Ogsaa i aandelig Henseende er Gud skabt i Menneskets Billed, især i Præsternes. Betegnende nok har Gud ingen Opfindsomhed; Præster finder ingen Radium. Gud er konservativ, han udvikler sig ikke; ligesaa med Præster.« Jeg ved ikke, hvad Hr. R. forstaar ved Opfindsomhed. Dersom han vil betragte den Visdom, hvormed Gud har sat de utallige Kloder paa Himmelen og afmaalt deres Baner, hvormed han har skabt de utallige Former i Mineralriget, i Plante- og Dyreverdenen, og ligeledes Mennesket med den vidunderlige Indretning af dets Legeme og specielt dets Organer, og dersom han saa ikke vil lade den gælde for Opfindsomhed, saa er det hans egen Sag. Hr. R. vilde i alt Fald ikke have udvist saa stor Opfindsomhed.

Og Præster finder ikke Radium. Ja, det har de jo rigtig nok ikke gjort. Men Hr. R. da heller ikke, saa vidt mig bekendt. Præsterne har for Resten, det aner Hr. R. ikke, haft deres fuldvægtige Andel i Udviklingen af Naturvidenskaben. Hvad siger Hr. R. t. Eks. til en Mand som Roger Baco, der allerede for 800 Aar siden talte om Dampskibe og Jærnbaner, der engang vilde blive byggede? Og for at nævne et Eksempel fra den nyere Tid, saa var det en østerrigsk Munk, Procop, ogsaa kaldet Divis, som allerede

1753, altsaa 12 Aar før Franklin, havde opfundet Lynaf-lederen. Dersom Hr. R. vilde udvide sin aandelige Horisont lidt ud over den Sfære, hvori han har lænkbundet den, vilde han vist snart blive bekendt med talrige andre Præster, som har gjort de vigtigste Opfindelser paa Naturvidenskabens Omraade.

At der ikke finder nogen Udvikling Sted hos Gud, følger af sig selv; ellers var han jo ikke den Uendelige. Men at det samme er Tilfældet med Præsterne, det er en vilkaarlig Paastand, som enhver alvorlig Præst modbeviser ved sin blotte Tilværelse. Kun et kan Præsterne ikke være med til, nemlig den darwinistiske Udvikling; men denne videnskabelige Forvildelse kalder vi heller ikke for Udvikling i opadgaende Rætning, men for Atavisme.

Ret tarvelig er ogsaa den Formodning, at Jøderne maaske havde »laant det væsentligste af deres Gudsforestillinger i Babylon.« Saadan noget kan kun en Mand sige, som ingen Anelse har om sammenlignende Religionsvidenskab. Det er ikke sandt, at Navnet Jehova, eller Jahve var kendt i Babylon. Dette har Hr. R. formodentlig læst hos Delitzsch. Havde han ogsaa læst Keils »Babel-und Bibelfrage«, hvorom Delitzsch selv har sagt, at det var det bedste, der var skrevet imod ham, saa vilde han vide, at Delitzsch ved sin uoverlagte Paastand har gjort Assyriologien en Bjørnetjæst.

Barnagtig er endnu den sidste Bemærkning, at den øverste Gud altid er en Mand, med den Begrundelse, at det er Mænd, der skaber Menneskenes Guder. Dette Ræsonnement vilde Kvinder af Hr. R.'s Aandsretning sagtens ikke anerkende. Fornuftige Kvinder vil le af det hele, ligesom ogsaa fornuftige Mænd.

Lad os slutte.

Da Nedskriveren af disse Linier i 1880 første Gang kom til Danmark, blev det fortalt ham, at kort forinden havde Førerne for det tyske Socialdemokrati været her i København for at raadslaa med deres danske Aandsfæller. Ved Afskeden havde de efterladt den Opfordring, at alle danske Socialister ivrigt skulde arbejde hen paa Virkeliggørelsen af deres Program, men de skulde vogte sig for

Angreb paa Religionen. Det kunde Folket endnu ikke laale.

Saaledes i 1880. Og nu — ak, hvor forandret! Nu er Sagen næsten stillet paa Hovedet. Nu hører der Mandsmod til at bekende sin Tro og forsvare den. I socialistiske Kredse turde man vel næppe gøre det uden at blive gjort til Genstand for Haan og Latter.

Hvem bærer Skylden? Det gør ikke det stakkels Folk, dette er kun en vildledt Flok. Skylden maa søges højere oppe. Den sydtyske Socialistfører Rüdts sagde engang i en offentlig Forsamling: Vi fører kun ud i Livet, hvad eders Professorer lærer paa Universitetets Lærestole. Vantroen har bredt sig fra de højere Regioner nedefter. Her til Lands er det for Tiden særlig en Flok akademiske unge Mænd, som kolporterer Vantroen hele Landet rundt ved Ord og Skrift; og Hr. V. R. er en af dem.

Herren siger etsteds: »Ve det Menneske, ved hvem Forargelsen kommer!«

Dette Ve gælder ogsaa Hr. R. og han vil komme til at føle det, dersom han ikke gaar i sig selv i Tide. Ogsaa for ham kommer den Time, hvor han skal staa for den alvidende og almægtige, men ogsaa alrejfærdige Guds Domstol. Da vil han ikke spotte længer. sr.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

3. Friheden.

»Frihed« er et gyldent Ord, som altid har haft en stor Tiltrækningskraft. Og naar det forstaas i sin rette Betydning — den sande Frihed — Friheden under Ansvar — da er det en af Menneskeslægtens største Goder. Men i den Form dette Ord har svirret os om Ørerne siden den franske Revolutions Dage har det sin betænkelige Side — selve Historien har bevist det. Den moderne Verden har

opstillet Friheden som en Fornægtelse af al Autoritet. Biskop Egger belyser dette Emne fra forskellige Sider og vi vil i Korthed følge ham.

Menneskets Frihed.

Menneskets Frihed bestaar paa den ene Side i Uafhængighed af ydre Tvang og paa den anden i Evnen til selv at kunne bestemme sin Handlæn indefra. Friheden i den første Betydning kan man berøve Menneskene, men den anden Art af Frihed er uangribelig for den menneskelige Magt, idet man ikke kan tvinge et Menneske til at ville eller ikke ville noget i sit Indre. — Man tænke paa Martyrerne. Paa en forunderlig Maade modsiger den moderne Videnskab sig selv, idet den i samme Aandedrag ophøjer Friheden over al Autoritet og umiddelbart derefter nægter Frihedens Eksistens, idet den i Modstrid med Menneskehedens inderste Bevidsthed tvivler om den menneskelige Valgfrihed.

Den kristnes Frihed.

Hvortil har Herren givet os Friheden? For at vi maa naa den Bestemmelse, hvortil vi er skabte, paa en højere og fuldkommere Maade. Medens de øvrige Skabninger ubevidst og ufri fuldkommer Skaberens Vilje, skal det hos os ske med Bevidsthed i den frivillige Lydigheds Form, som er grundet paa Ærefrygt og Kærlighed og som danner Betingelsen for vor evige Lyksalighed Livet paa Jorden er en Frihedsprøve, som er afgørende for Evigheden. I det evige Liv gives der ikke mere en saadan Prøve, fordi vor Vilje helt er nedsænket i Guds og finder sin fuldendte Tilfredsstillelse i ham.

Videnskabens Frihed.

Fornuften forlanger, at man forsker efter Sandheden og at man fuldt ud antager den, naar den er funden. Over for Sandheden er Friheden kun til Stede for at underkaste

sig. Saa snart en Sandhed paa hvilket som helst af Videnskabens Omraader er slaaget utvivlsomt fast, vil Diskussionen om den forstumme blandt fornuftige Mennesker og den ny Sandhed vil blive indlemmet i den menneskelige Videns Fond. Kun over for uløste Spørgsmaal, Hypoteser og Formodninger er Tvivl og Forbehold paa sin Plads. Paa dette Forbehold beror Videnskabens Fremskridt.

Autoritet og theologisk Videnskab.

Idet Biskoppen gaar over til at drøfte dette Forhold, giver han følgende træffende Karakteristik af Religionsvidenskaben, som den plejes uden for Kirken: »Denne staar i en frappant Modsætning til de eksakte Videnskaber, som stadig [skænker Erkendelsen ny Skatte. Ogsaa Religionsvidenskaben forsker uafsladelig; men jo længere den forsker des mere skrumper dens Theologi ind. Den ligner en Syre, i hvilken den ene Perle efter den anden af Kristendommens rige Skat tilintetgøres. Flertallet af dens Dyrkere giver allerede Afkald paa Aabenbaringen og den historiske Kristendom og stiller sig paa den *kantske* Kriticismes Bro.«

Men idet vi nu vender vort Blik mod den katholske Kirke, udbryder Biskoppen: »Hvor ganske anderledes! — Her bliver intet nedrevet! men her bygges videre. Som det ægte Fremskridt fordrer, bygger det ene Slægtled videre paa de af de foregaaende naaede Resultater. Bygningen er allerede gammel, men ikke brøstfældig, den bliver bestandig højere, den er præget af alle de svundne Tiders Stilarter; men de harmonerer godt med hverandre. Det er iøjnefaldende, hvorledes den hellige Videnskab vandrer modsatte Veje inden for og uden for Kirken og Følgerne er meget nærliggende. Et Rige, der er blevet grundlagt paa Autoritet, kan ikke blive opretholdt uden denne.«

Vi kan desværre ikke følge vor Forfatters aandfulde Udvikling videre paa dette Punkt; men den faste Autoritets Velsignelse og absolutte Nødvendighed er ogsaa saa selvindlysende, at vi ikke behøver at bevise dette udførligere her. »Hverken Kirkefædrene eller Skolastikerne har følt sig hæmmede (af Autoriteten) i deres Tænkning og storartede Arbejde. Kirken har vel aldrig haft nogen dybere og selvstændigere

Tænker end *St. Augustin*. Men ogsaa han holdt sig med den fasteste Overbevisning til Grundsætningen: 'Rom har talt, Sagen er afgjort', uden at han derfor følte sig hæmmet.«

Den fri Personlighed.

En Anklage, der ofte rettes mod Katholicismen baade i Tale og Skrift, er denne, at Kirken lægger et al Individualitet dræbende Aag paa Menneskene, medens den protestantiske Frihed ret er egnet til at udvikle og berige den enkelte efter hans særlige Tarv og saaledes skaber fri, selvstændige Personligheder. Paa en vis Maade kan man vel indrømme, at Protestantismen særlig lader Personligheden træde frem, men man kan rigtignok ikke se nogen Fordel deri. »Protestantismen overlader det principielt til den enkeltes Forgødtbefindende at være sin egen Lærer, Præst og Lovgiver. Større Magt og Betydning kan man i alle Tilfælde ikke give Personligheden. Men idet man vil berige sig, gør man sig fattig; man giver den enkelte det tabte Faars Frihed. Tallet paa de Personligheder, som selvstændigt og uafhængigt har udviklet sig uden for Kirken, er overordentlig lille. De fleste bliver jo det, de er, under Indflydelse af den herskende Tidsstrømning, som den træder dem nær i Lektüre og Omgang. Hvor den legitime Autoritet bliver forkastet, ombyttes den blot med en af ringere Værdi. Naar selv højtdannede Theologer som *Harnack* føler Manglen af en fast Verdensanskuelse som en centnertung Byrde, saa anbefaler det overhovedet ikke dette Standpunkt som uddannende for Personligheden.«

I Indledningen saa vi, at det er en Katholiks uafviselige Pligt efter Tid og Evne at være paa Højde med Tidens Dannelse, og Kirken rækker alle, som stræber efter dette Maal, en kraftig og hjælpende Haand. Thi det gælder her om at naa det højeste, som er muligt. Biskop *Keppler* siger træffende: »Den ægte katholske Kultur stræber efter, at den dannede Katholik ikke alene maa *tro* mere, men ogsaa *vide* mere end den dannede Ikke-Katholik.«*)

At erhverve Dannelse er et af vor Tids Feltraab, og vi

*) a. St. 10.

tilføjer: *sand* Dannelse. — Her er det nu ikke nok fra Bøgerne at laane Tanker og Forestillinger eller trænge ind i Kunstens Mysterier, saa man kan skelne en *Rembrandt* fra en *Rubens*, *Beethoven* fra *Mozart*. Nej, Biskop *Keppler* har Ret, naar han siger: »Det er ikke nok, at man optager Dannelse i sig, man maa ogsaa fordøje den; men for at vore Dages Katholikker, særlig det yngre Slægtled, kan evne dette, maa man først og fremmest styrke deres Karakter og Tro*) . . . Karaktersvagthed og Karakterløshed er vor Tids egentlige Sygdom. Derfor maa enhver sand Reform være en Reform af Karakteren**) . . . Mere Karakter er Løsenet!« (***)

Men Karakter og Personlighed er saa inderlig forbundne, at naar Karakteren forædles, stiger den sidste i Værdi og jo mere Personligheden uddybes og beriges, des mere adles Karakteren. Denne sidste fremtræder som en Side af Personlighedens Væsen.

For den, der vil naa den fri Personligheds Værdighed, gælder det altsaa om at opnaa den sande Dannelse, og dette er kun muligt gennem Tilegnelse af den sande Kultur. Her er det nu ikke tilstrækkeligt at tilegne sig den ophobede og afklarede Skat af Erfaringer og aandelige Rigdomme, som vi skylder de svundne Slægters utrættelige Arbejde. Nej, Sagen er langt mere individuel; thi det gælder om Hjærtets Kultur, som det for kort Tid siden er hævdet.****)

Man er i vore Dage utilbøjelig til at indrømme dette. Den spanske Præst og Digter, *Verdaguez* har Ret, naar han paastaar, at i »vore Dage tyranniserer Hjernen Sjælen«. Men heldigvis begynder selv de moderne Tænkere nu at faa Øjnene op. Den franske Positivismes officielle Organ maa indrømme, at »Moraliteten tilsidst bærer Sejren hjem overfor Intellektualiteten«.*****)

Hemmeligheden ved denne Moralens Overvægt ligger

*) a. St. 34.

**) a. St. 19.

***) a. St. 35.

****) Se P. G. *Schmiderer*: *Katholsk Kultur*, Foredrag holdt i A. C.s Foredragsrække, trykt i *Varden* 1905. S.

*****) *Revue occidentale* 1902. II. 139. citeret hos *Keppler* a. St. 19.

i, at Personlighedens Værd beror paa »Besiddelsen af Overbevisning og Karakter, kristelig talt paa Tro og Dyd, Guds-frygt og Samvittighedsfuldhed. Den fuldendte Personlighed træder os i Møde i den sande Kristen.«

Men, vil man maaske nu indvende, hvorledes kan »Autoritet« og »Frihed« harmonere med hinanden? udelukker det ene Begreb ikke det andet?

Absolut ikke, paastaar Biskop *Egger*, »hverken i Videnskaben eller i Livet, de meget mere fordrer hinanden gensidigt; thi Mennesket er frit, fordi det gennem bevidst og fri Beslutning skal naa sin Bestemmelse. Derfor maa det kende Maalet og Vejen til dette; vi behøver en Regel for Brugen af vor Frihed, og denne Regel tilbydes os ved Autoriteten. Hvor nødvendigt dette er, viser sig af de Følger, som opstaar, hvor denne Autoritet mangler. Den, som uden forudfattet Mening vil undersøge denne Sag, vil i den katholske Kirke finde Forholdet mellem Autoritet og fri Personlighed fuldstændig svarende til de menneskelige Fornødenheder.«

Selv om vi nu kan faa vore Modstandere til at indrømme Autoritetens Betydning, maa vi dog Gang paa Gang høre den Beskyldning, at Autoriteten i den katholske Kirke kun er en behagelig »Sovepude« for den enkelte. Hvor uretfærdig denne Paastand er, vil den opmærksomme Iagt-tager let indse. Biskop *Keppler* taler fuldt ud i Kirkens Aand, naar han siger: »Klippen *Petrus* er ikke bestemt til at man uforstyrret kan sove paa den, eller gemme sig bag den — nej, den er bestemt til, at man kan have fast Grund under Fødderne til Arbejde — til Anspændelse af sin Kraft — til Kamp — *Ecclesia militans!*«*)

Her træffer vi som overalt i Kirken, den dybeste Overensstemmelse og Harmoni. Thi naar Kirken opfordrer os til bestandig at arbejde videre paa vor Personligheds Ud-
vikling, saa kan den ikke alene række os de bedste Hjælpe-
midler, men ogsaa anvende vore Kræfter i sin Tjeneste. Intet, der er af Sandheden, vil her være overflødigt. — Hvilken Magt har ikke den sande Personlighed over Men-
neskenes Sjæle! — Biskop *Keppler* hævder Personlighedens
Betydning i følgende Ord: »*Kristus, Maria* og alle Helgener

*) a. St. 30.

har virket mest ved deres Personlighed. Ved den har de indvirket paa Menneskehedens Vilje og gør det endnu den Dag i Dag. Den ene Vilje opdrager den anden. Helgenes Liv er langt mere opdragende end deres Lære. Den personlige *Messias* saa anderledes ud end den 'tænkte'. Den *Messias*, som *Farisæerne* søgte, var en anden end den, *Galilæerne* fandt.«^{*)}

Og Biskop *Egger* slutter: »Det behøver næppe at bemærkes, at Katholikkernes Opdragelse til selvstændige Personligheder i vore Dage er af ganske særlig Vigtighed Spørgsmaalet, om og hvorledes det skal ske, danner et af Katholicismens Livsspørgsmaal i Nutiden og Fremtiden.«

(Fortsættes.)

Fra Missionerne.

Interessante Beretninger fra Afrika.

Fra det apostoliske Vikariat *Benin* i Vestafrika skrives til »Kath. Missionen« om store Fremskridt ved *Slavekysten*. Dette Navn vækker jo triste Erindringer, men i Løbet af faa Aar er her foregaaet et fuldstændigt Omsving. Særlig blandt *Egbasfolket* iagttages store Kulturfremskridt. Kongeriget *Egbas* ligger Nord for Kolonien *Lagos*. Ifølge Missionærernes Beretninger er det et herligt Land, hvor den tropiske Vegetation udfolder alle sine Skatte. Hovedstaden *Abeokuta* tæller 150—200,000 Indvaanere. Det tidligere saa krigerske Folk har nu under det engelske Patronat opgivet alle indre og ydre Kampe, dyrker fredelig deres Jorder og sælger Produkterne: Bomuld, Kokos etc. til de europæiske Handelsmænd i *Lagos*. Herfra trænger den europæiske Civilisation efterhaanden ind i Landet. Det er jo næsten en Umulighed, at denne nærliggende Kystby med dens elektriske Lys, Jærnbane og Tramway, smukke Gader, store Broanlæg og prægtige Kathedraler, dens Værksteder og Fabriker o. s. fr. ikke skulde gøre sin Indflydelse gældende.

^{*)} a. St. 27.

Med Undfagelse af de hedenske og mohamedanske Slavejægere er hele Folket tilfreds med denne Udvikling. Man sætter Pris paa Fordelene ved Handelsforbindelser. Talrige Skoler uddanner en mere moderne Generation og Fetischdyrkelsen er i stærkt Aftagende.

Selv blandt Høvdingerne er Fremskridtet ikke ilde set. I Spidsen for Eghasfolket staar en »Alaka« eller Konge. Tidligere forbød Landets Skik ham at vise sig offentlig. Nu derimod rejser han flittigt omkring til Landsbyerne og opmuntrer Bønderne til Arbejde og Foretagsomhed, han besøger Hospitalerne, foretager Grundstensnedlæggelser til offentlige Bygninger og, skønt han endnu ikke er Kristen, deltager han med hele sit Følge i Kristi Legemsfestprocessionerne. Og ikke blot det! Da Kong Edvard af England skulde krones, besluttede Slavekystens sorte Hersker at gøre ham sin Opvartning, »Jeg vil se de Hvides Konge«, sagde han, »og lære adskilligt godt for mine Børn.« Som sagt saa gjort. Han var jo rig; takket være den blomstrende Handel havde Tolden fyldt hans Kasse med godt engelsk Guld. Han havde en smidig Minister, der talte flydende engelsk og i hans Fraværelse med Dygtighed ledede Regeringsforretningerne. I de to Maaneder, Rejsen varede, holdt Telegrafanlæggene à jour med deres Konges Oplevelser, hans Sammenkomst med de engelske Ministre, hans Besøg i Buckinghampaladset, hans Rundrejse over Liverpool og Manchester, hvor han sluttede Kontrakter med Bomuldskongerne og hvor Maskinværkernes Gang vakte hans Forundring. Hvor glædede han sig ved i de botaniske og zoologiske Haver at genfinde sine gamle Bekendte fra de vilde Egne: Palmerne og Kæmpebregnerne, Aberne og Pantherne. Her var det Fiskeopdrætningsanstalterne og der Stenbrudene, der vakte hans Beundring, og hvem ved, hvilke storartede Planer der modnedes i hans sorte Hoved ved Synet af de store Stæder og af de praktiske Agerbrugsmaskiner. I alt Fald lod han sine Undersaatter vide, at han vilde bringe Plove og andre Agerbrugsredskaber med hjem. Ogsaa for Kristendommens og Civilisationens Udbredelse var Kongens Rejse til betydelig Fordel.

Lyoner Missionærene i Abeokuta havde allerede længe nydt Kongens Gunst og der havde saaledes kunnet oprettes

baade Kirke og Skoler, Vajsenhuse, Alderdomshjem og Hospitaller med Apothek og Operationsstue samt et Spedalskhedsasyl. Et smukt Resultat i én eneste By. Missionærene er derfor ogsaa kendte og afholdte i hele Abeokuta. Særlig har Pater *Coquard* skaffet sig et anset Navn som Læge og Kirurg i hele Jorubalandet, baade hos Katholiker og Protestanter, Hedninger og Mohamedanere. »Padi Dokita« (Pater Doctor) kalder de ham alle. Kongen har udnævnt ham til Hof- og Statslæge og tildelt ham en aarlig Gage paa 2500 Francs. Da der ved en Misforstaaelse havde udbredt sig det Rygte, at Pater *Coquard* skulde forflyttes tilbage til Europa, blev alle indfødte i højeste Grad bestyrtede. Et protestantisk Blad »The Lagos Standard« opfordrede endogsaa Myndighederne til at indsende en Bønskrift til Kardinalpræfekten for Propagandaen, om at han dog ikke maatte berøve Landet en Mand, hvis Tjenester var saa nødvendige og saa attraaede.

— Om en lignende Vedhængenhed ved og Begejstring for Missionærene fra de indfødtes Side berettes der ogsaa andre Steder fra i Afrika. I *Kabylien* (fransk Besiddelse) virker de »hvide Fædre« ved Skoleundervisning og Sygepleje. Her er kun smaa og langsomme Fremskridt at notere, men Missionærenes Arbejde finder sin Løn i de indfødtes Lærevillighed og Taknemlighed. De spredte smaa Menigheder opbygger ved deres Iver, de fleste indfødte Katholiker modtager de hl. Sakramenter hver 14. Dag. Et særligt Bevis paa de indfødtes Taknemlighed imod de »hvide Fædre« saa man hos *Wadhia-Stammen*; da en arabisk Avis udbredte Rygtet om, at den franske Kulturkamp i Hjemlandet ogsaa vilde forplante sig til de afrikanske Kolonier og at Missionærene vilde blive fordrevne, saa forfattede ni Høvdinger en fælles Bønskrift til Gunst for de »hvide Fædre«. Fædrene frygtede imidlertid for, at Bønskriftets Indsendelse blot endnu mere vilde henlede den franske Regerings Opmærksomhed paa dem, og forhindrede det derfor i Tide.

SPØRGSMÅL OG SVAR.

Kunde Redaktionen maaske give Svar paa Spørgsmaalet: Er det tilladt at læse Messe for afdøde Protestanter? Det er hændet undertegnede, at jeg, naar jeg har anmodet om at faa en Sjælemesse læst for en afdød protestantisk Slægting, har faaet enten ligefremt Afslag eller ogsaa det Svar, at der blot kunde læses Messe efter min Intention for de afdøde i det hele taget. Naar Protestanter hører et saadant Svar, bliver de let stødte, og jeg maa tilstaa, at jeg selv staar uforstaaende her overfor, al den Stund der jo dog hinsides Graven ingen Protestanter gives; hvad somhelst een end har troet her i Livet, saa vaagner man dog i Evigheden op som Katholik; der gaar Sandhedens Lys op for enhver.

En Abonnent.

Svar: Deres sidste Bemærkning er meget rigtig, men der af følger dog ikke, at der her paa Jorden ikke skal gøres Forskel paa Katholiker og Protestanter fra Kirkens Side med Hensyn til, hvem der kan og hvem der ikke kan nyde Fordel af Kirkens aandelige Goder. Dog tror vi ikke, at den ømme Moder, Kirken, er saa snæverhertet, at den i nævnte Henseende skulde drage saa snævre Grænser, og vi er derfor fuldkommen enige med Dem i, at et simpelt Afslag eller benægtende Svar paa Deres ovenanførte Spørgsmaal maa virke stødende.

Der er, det kan vi anføre til Deres Trøst, ansete theologiske Forfattere, som rentud svarer Jo paa Deres Spørgsmaal, kun med et ubetydeligt lille Forbehold, som vi nedenfor skal komme til bage paa.

Det er jo ogsaa en Kendsgerning — hvad der tillige fremgaar af selve Messebønnerne (cfr. Bønnen ved Offertoriet: . . . pro nostra et totius mundi salute . . .) —, at det hl. Messeoffer ikke blot frembæres for Kirkens Medlemmer men ogsaa for andre, for alle troende og vantro, for Protestanter, Jøder, Hedninger, kort sagt for alle Mennesker, baade levende og afdøde.

Man kunde her indvende, at der er Forskel paa Bøn i Almindelighed for alle Mennesker og paa Bøn for en enkelt bestemt, der har staaet udenfor Kirken, hvad det jo netop her drejer sig om. Og derfor er det ogsaa, at Theologer, som svarer bekræftende paa Spørgsmaalet (som f. Eks. Schüch i sin Pastoraltheologi 10. Oplag S. 471—72), alligevel gør det med et lille Forbehold, idet de kræver en vis Forsigtighed for at undgaa Skin af Indifferentisme, som om det til sidst var ligemeget, om man slutter sig til Kirkens synlige Samfund eller ikke. Derfor lyder deres Svar saaledes: Som Kirkens offentlige Tjener (eller i Kirkens Navn) tør Præsten ikke direkte og offentlig (d. v. s. med Publiceren af Navn og Indskydelse af Navnet i Orationen) læse Messe for saadanne, som staar udenfor eller er død udenfor Sam-

fundet med Kirken. **Men** uden forudgaaende Publiceren af Navn og uden Navns Nævnelser i Liturgien er det tilladt at læse Messe for enhver levende og afdød og ogsaa at modtage Stipendium derfor af et Medlem af Kirken.

Red.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Fredag Aften den 2. November afrejste da efter Bestemmelsen den *højærværdigste Hr. Biskop* for over München og Innsbruck at begive sig til Rom. Foruden flere af Præsterne havde ogsaa nogle Herrer af Forstanderskaberne for St. Ansgars og Rosenkranskirkens Menigheder indfundet sig paa Banegaarden for at ønske Biskoppen en lykkelig Rejse.

— I Tirsdags indviedes de ny store, lyse og smukt udstyrede Skolelokaler i Griffenfeldtsgade af *højærværdige Hr. Pastor Neuvel*. At der er Brug for denne Skole har straks vist sig, idet der allerede er indskrevet henved 30 Børn i Skolen. Det vil sikkert blive en smuk og ikke ringe Virksomhed, Søster Margrethe og hendes Medhjælperse kommer til at udfolde derude hinsides Louisebroen.

— Fra *St. Elisabeth Vincents-Konferentsen (Ø)* har Redaktionen modtaget nedenstaaende Regnskab til Offentliggørelse. Foreningen tæller 9 Medlemmer, som i sidste Vinterhalvaar har besøgt 26 Familier og 3 enlig stillede paa Østerbro og Amager c. 330 Gange, et ikke saa ringe Resultat i Betragtning af Medlemmernes Faatallighed.

Regnskab for Halvaaret 1905—06.

INDTÆGT.	UDGIFT.
Kassebeholdning fra forrige Aar.....Kr. 4,62	Kontant Hjælp til 26 Familier.....Kr. 124,00
Aarlige Bidrag..... » 220,00	95 Kødkort à 1 Kr.... » 95,00
Indkass. ved Møderne » 103,83	700 Mælkebilletter à 7 Ø. » 49,00
Gaver fra Forskellige. » 237,00	100 Ø Gryn..... » 23,00
(Desuden har Foreningen modtaget 20 Ø Uldgarn, 12 Stkr. Linned, 1 Sæt Herreklæder, 8 Kjoler, 4 Par Filtsko, 12 Par Listesko, 150 Mælkebilletter.)	Til nyt Fodtøj..... » 48,41
	Til Beklædningsgenst. » 57,45
	Til Indkøb af Stoffer. » 79,70
	Til Kul..... » 41,90
	Ugebladet, 2 Eksempl. » 8,00
	Kassebeholdning ved Mødernes Slutning. » 38,99
Kr. 565,45	Kr. 565,45

Kina. Fra de tongkinesiske Missioner indløber sørgelige Efterretninger, særlig fra Nord- og Øvre-Tonking og fra Kystdistrikterne. Selv de ældste Missionærer husker ikke, at de nogensinde har oplevet en saa frygtelig Hnngersnød som den, der nu raser. Folk dør i tusindvis. Børn bliver af deres egne Forældre solgt for en Mundfuld Ris. Missionshusene er omringet af talløse sultende og tiggende Skarer, og daglig foregaar der de mest hjerteskrærende Scener for Missionærernes Øjne, uden at de er i Stand til at kunne hjælpe. Øvrigheden søger ikke for at afhjælpe Nøden og forhindrer endogsaa Folk i at udvandre. Der kunde trænges til en ny Frants Xavier og ny Brødforneringsvidundere.

A. C.s Foredragsrække.

Tredie Række (Oktober 1906—Marts 1907).

Andet Foredrag: **Onsdag d. 14. November, Aften Kl. 8¹/₄.**

Foredragsholder: Hr. Observator C. Pechüle.

Æmne: Kirken og Kalenderen.

Lokale: Den store Sal ved Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade (Opgang ad Hovedtrappen).

NB. Velvillige Bidrag til Bestridelse af Udgifterne (Lejning af Stole o. L.) bedes nedlagte i de ved Indgangene oplængte Bøsser.

— Alle indbydes. —

S. J. G. Alm. Møde

for alle Br. afholdes **Mandag** den **12.** Novbr. Kl. 8¹/₂. — Samtlige Br. forventes at ville møde.

Unio. Foreningens aarlige Stiftelsesfest afholdes Tirsdag d. 13. November Kl. 8 i Myginds Selskabslokaler, Linnésgade 25. Program: Fællesspisning — Aftenunderholdning — Dans. Medlemmer betale 1 Kr. 50 Øre, Besøgende 4 Kr.

Adgangskort faas indtil Lørdag d. 10. ds. Aften hos

Murermester A. V. GÜNTHER, Fabrikant HERM. HOFFMANN,
Bangertsgade 11. Købmagergade 48.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra

St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved **St. Ansgars Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67) Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften; desuden efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.

Nye og brugte, danske, tyske og engelske Bøger og Tidsskrifter (Opbyggelses- og Underholdningslekturer) modtages med Tak af **Pastor Blois, Mariehøj, Roskilde**, til Udlaan blandt Katholiker paa St. Hans Hospital og i Fængslerne.

NB. Familjer, der har katholske Slægtninge eller Bekendte som Patienter paa **St. Hans Hospital**, bedes meddele det til Præsterne i Roskilde (Mariehøj). Det er hændet, at katholske Patienter er døde, uden at Præsterne anede, at de var der.

ved Rosenkranskirken efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge),

ved St Anna Kirke hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Fra St. Josefs Konferents Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 17, 1. Sal, Kontoret.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. November. 23. Søndag e. Pintse. Marie Skytsfest. — 12. M. Martin, Pave og Martyr. — 13. Ti. Stanislaus Kostka, Bkender. — 14. O. Didacus, Bkender. — 15. To. Gertrud, Jomfru. — 16. F. Josafat, Biskop og Martyr. — 17. L. Gregor Undergører, Biskop og Bkender.

Søndag den 18. November. 24. Søndag e. Pintse (6. e. Epif.). St. Peterskirkens Indvielse. Marie Ofring.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	- 5 Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt
			m. Præd.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 6 Andagt
			og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Mariekongregationen for Ynglinge fejrer Søndag den 18. Novbr. den h. Stanislaus festlige Mindedag. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Fælleskommunion i Jesu Hjerter Kirke. Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke højtidelig Festandagt med Prædiken, Optagelse af nye Medlemmer og Te Deum.

Mandag d. 19. November bortfalder det sædvanlige Møde.

Slagelse. Søndag den 18. November Højmesse m. Prædiken Kl. 10.

Kalenderen 1907

er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Aftryk af den i November forrige Aar her i Bladet trykte Korsvejandagt for de Afdøde kan faas hos Redaktionen, Boyesgade 8 $\frac{1}{2}$.

Trykfejl. S. 756 L. 11 f. o.: fuldkommen, læs: fuldkommere. L. 11 f. n.: anden, læs: endnu.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 46.

Søndagen den 18. November.

1906.

INDHOLD: Wartburg. — Catholicismen og det 20. Aarhundrede. — Kristiansdal eller Dalum Kloster. — A. C.s Foretagsrækker, III. Række, II. Foredrag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Wartburg.

»Der er flere Arter af Poesi« — saaledes sagde jeg til min tyske Ledsager, medens vi fra Eisenach steg op til Wartburg — »der er flere Arter af Poesi, som utvivlsomt er ganske [særlig] [tyske]. Der er f. Eks. de mange Sange om Møllere og Møller, fra Goethes »Müllerlieder« og Eichendorffs »In einem tiefen Grunde« videre ned til Nutiden. Vi har ogsaa Møller i Danmark, baade Vand- og Vind-, men de spiller ingen Rolle i vor Digtning. De har heller ikke saadanne Navne som de tyske Møller — i en Dal i Rhönbjergene hørte jeg saaledes om en »Herrgottsmühle«, en »Heiligenmühle«, ja en »Allerseelenmühle«. Jeg har selv en Fætter, der er Vandmøller, men hans Mølle hedder blot »Aas Mølle«, fordi den ligger ved en Aa. Kun den halvt germaniserede Karl Gjellerup kunde derfor falde paa at lade en Mølle spille en Hovedrolle i en Roman, der foregaar i Danmark.

»Saa er der ogsaa Vandrepoesien. Danmark er for lille til rigtig at vandre i. Kun i Jylland kan man vandre, og saa maa man endda passe at gaa paa langs —

ellers resikerer man at træde udenfor. Og paa Øerne falder man hvert Øjeblik i et Sund eller et Belt. Vi har mange herlige Ting, men vi har ingen Vandrepoesi. Og naar vi endelig har nogen, saa gaar den — som hos Poul Møller — ud paa at løbe sin Vej fra Danmark.

»Derimod er Tyskland Vandringens forjættede Land. »Wem Gott will rechte Gunst erweisen, den schickt er in die weite Welt.« Tyskland er saadan en stor, vid Verden, hvor man kan blive ved og blive ved at gaa, Dag ud og Dag ind, Uge efter Uge. Stadig finder man nye Bjerge og Dale, nye Floder, nye Borge og Byer. Tyskland er Vandrestavens og Rejseranselens Hjemstavn — derfor er »Rucksack«en ogsaa opfunden her og kan ikke med Anstand bæres af nogen anden end en Tysker.«

Dette eller noget lignende sagde jeg altsaa, medens min tyske Ven og jeg fra Eisenach steg op til Wartburg. Efter mange Dages Skybrud og rasende Regn var en klar Solskinsmorgen oprunden. Under Bøge- og Egekronerne var der skyggefuldt og køligt, medens vi med Hatten i Haanden vandrede opad, og gyldne Solpletter bevægede sig stille hen over den brune Skovsti. Det var rigtigt Turistvejr, og oppe fra Wartburg, som vi endnu ikke havde i Sigte, lød da ogsaa fjerne, glade Jubelskrig ned til os. Fra Skoven dukkede vi ud paa den brede Kørevej, og paa Toppen af en grøn Bakke løftede Wartburg sine graa, romanske Mure. Allerede nede fra Eisenach havde vi set det, men da saa det kun ud som paa Billederne. Nu begyndte det at blive virkeligt for mig.

Vi gaar tværs over Kørevejen og følger den Æselsti, som under hængende Løv fører lige løs paa Borgen. Som bekendt er der virkelig Æselsridt op og ned ad Bjergel — en hel lille Skare af de fine, graa Dyr kommer os i Møde, næsten alle med Damesaddel og sættende de smaa spinkle Ben saa pertentligt paa Stenene. Jeg mener at kunne konstatere, at de smaa Ridedyr ser mindre gudhengivne ud end Æslerne i Italien; sikkert har de det ogsaa meget bedre. Et Mulæsel med Herresaddel er ogsaa med i Flokken.

Saa naar vi alter Kørevejen — foran os ruller et Par Vogne langsomt afsted. Man har en prægtig Udsigt ned

over det skovklædte Bjerg, over Eisenachs røde Tage i Dybet og ud over den mørke, bøgede Thüringerwald. Lidt henne holder Kørevejen op — baade Vogne og Æsler sætter deres Passagerer af, og Opstigningen til Fods begynder for alle.

Det er en brolagt Vej med lys, aaben Askeskov til begge Sider. Snart sænker den sig ned mellem Klippevægge, som mosklædte hæver sig højere og højere, bærende Skov paa Toppen. Her bliver køligt, Mosset paa Klipperne er vaadt.

Vi stiger stadig. Nogle Herrer og Damer foran os sætter med synlig Tilfredshed deres Alpestocke i Stenene. Saa ser vi til venstre Kanonmundinger rage ud over Klippen — en Drejning af Vejen, og foran os fører Vindebroen over til Wartburg. Under Portbuen paa den anden Side Broen staar Vagtposter med Gevær i Hvil.

Vi har en Anbefaling til Slotskommandanten, Hr. v. Cranach, en Ætling af den gamle berømte Maler. Straks til højre indenfor Porten er hans under Vildvin og blomstrende Fuchsier i store Urtepotter næsten ganske skjulte Bolig. Desværre er han ikke hjemme, kommer først efter Middag. Vi giver os da en Fører i Vold og bliver sammen med et stort Selskab af andre Turister ført hen for at se Slottet.

Først og fremmest ser vi da Moritz v. Schwinds Fresker. Der er i den gamle, tyske Nazarenerskole tre Navne, som selv den mest moderne Kunstkritiker ikke kan andet end nævne med Ærbødighed — det er Joseph Fürich, Eduard Steinle og Moritz v. Schwind. Og den sidstes Hovedværk er vel nok Udsmykningen af Wartburg og især af den saakaldte »Elisabethengang«.

Som Føreren med kraftig Underofficersstemme og weimarisk Dialekt udraaber det, blev disse Fresker malede i 1856 (læs, eller bedre, hør: »sechs und fuftzig!«). »Elisabethengang« er en temmelig lang, smal Korridor, der tilhøjre for Forstuen fører hen til Borgkapellet. Her har von Schwind paa Bestilling af den nu afdøde Storhertug Karl Alexander malet en Række Billeder af den store, hellige Elisabeth af Thüringens Liv.

Man ser hende først som en lille Pige paa 4 Aar

komme fra sit Hjem, det fjerne Ungarn, til Wartburg og blive modtaget af sin tilkommende Brudgom, den 11aarige Ludvig, og hans Forældre, den regerende Landgreve Herman og Grevinde Sofie. Den lille Pige, som er i Kyse og pelskantet Trøje, bliver løftet ned af Vognen af sin Svigerfader; hendes vordende Brudgom staar op paa Vognehjulet for ogsaa at være med. Bag den svajende Kalecheholder en magyarisk Rytter af den lille Prinsesses Følge.

Det næste Billede forestiller det berømte Rosen-
under. Den unge Grevinde Elisabeth gaar en Dag fra Wartburg ned til sine Fattige i Eisenach med en Kurv fuld af Brød. Undervejs møder hendes Mand hende, idet han vender hjem fra Jagt, og med Ordene »Hvad har Du der, kære Søster?« drager han Dækket fra Kurven og finder lutter Roser. Tiltalen »Broder« og »Søster« vedblev Elisabeth og Ludvig at bevare fra deres Barndom og fælles Opvækst, ogsaa efter at de vare blevne gifte.

Kun fjorten Aar gammel var Elisabeth bleven formælet, og allerede seks Aar efter, 1227, blev hun Enke. Paa Opfordring af Kejser Frederik II. drog Landgrev Ludvig med paa Korstog til det hellige Land — det tredie af Schwinds Billeder viser Elisabeths Afsked fra den over alle Ting elskede Mand og Husbond og er maaske i sin dybe, gribende Følelse det skønneste i hele Rækken. Det var i Schmalkalden, hun skiltes fra ham; saa langt havde hun villet følge ham sammen med deres ældste Søn. »God Nat, mange tusinde Gange God Nat, hjertenskære Fader,« skal Drengen have sagt ved Afskeden. Faa Maaneder efter lukkede Ludvig for bestandig sine Øjne i Otranto.

Paa Wartburg var nu Landgrevens yngre Broder, Heinrich Raspe, Herre, og en Aftenstund forlod Elisabeth med sine fire smaa Børn det Sted, hvor hun ikke længere følte sig hjemme. Efter et kort Ophold i Eisenach flyttede hun til Marburg, traadte ind i den franciskanske Orden for Lægfolk og levede fra nu af helt for Kærlighedsgerninger, især for at pleje de Spedalske. Moritz v. Schwind viser os baade Flugten fra Wartburg og Elisabeths Død paa Straasækken i hendes fattige Celle i Marburg. Barfodet, iført den graa Franciskanerdragt, med Rebet om Livet ligger hun med foldede Hænder. Bedende

staar hendes Skriftefader, {Konrad, ved hendes Leje; en Tærne lytter i Døren til Englenes Sang over Huset — de er komne for at hente Elisabeths Sjæl hjem.

Ind mellem disse Livsbilleder har Maleren saa i Medailloner fremstillet de syv Ævangeliske Barmhertigheds-gerninger — at bispise de hungrige, give den tørstige at drikke, yde de fremmede Husly, klæde de nøgne, besøge de syge, trøste Fangerne og begrave de døde. Moritz v. Schwinds Tegning her har en Storhed, Renhed og Kraft i Linierne, som minder om den bedste Renaissance. Kun med Sorg ser man, at disse ypperlige Værker allerede er medtagne af Tiden. Det {gamle Wartburg er koldt og fugtigt i de {lange Vintermaaneder, og {— som Slots-kommandanten siden sagde os — hvorledes er det muligt at indrette Centralvarme her? Men uden Opvarmning Dag og Nat hele Vinteren igennem er Freskerne i Elisabethsgangen uhjælpelig dødsdømte — og {det samme gælder Schwinds andre Værker paa Wartburg, i Sangersalen og Landgrevesalen.

Endnu er det imidlertid ikke for{sent. Ingen, som har Kærlighed til stor og god Kunst, bør derfor nægte sig selv at se Wartburg, naar han paa nogen Maade kan finde Lejlighed dertil.

(»Dagbl.«)

Johannes Jørgensen.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

4. Forholdet udadtil.

Kristus bad ikke i sin herlige ypperstepræstelige Bøn om, at Faderen vilde borttage hans Disciple fra Verden, men om at bevare dem for det onde. »De {er ikke af Verden, ligesom ogsaa jeg ikke er af Verden« (*Joh.* 17, 15—16). Men som Kristi Disciple lever vi i Verden, og

Kirken maa da ganske naturligt tage Stilling over for Veiden, og vi med den.

»Kirken har modtaget Befalingen: »Lærer alle Folk« (Math. 28, 19) Blandt de hedenske Folkeslag følger den Befalingen paa samme Maade som paa Apostlenes Tid. De fra Kirken skilte Kristne staar den nærmere, idet de ved Daaben er blevet Medlemmer af den; men den Rets-tilstand, som de har naaet, i Forbindelse med Hensynet til den konfessionelle Freds Bevarelse bestemmer Kirken til den største Tilbageholdenhed over for disse Kristne Ogsaa over for Konvertiter, som melder sig til Optagelse, udviser Kirken den største Forsigtighed og Tilbageholdenhed.«

For den, som er fortrolig med denne Kirkens Holdning, fremtræder derfor den uretfærdige Anklage, at Katholicismen med Vold paatrænger sig den enkelte, i sin fulde Taabelighed. Ogsaa her hjemme er der løbet mange slige Rygter rundt — ja, de har undertiden fundet Vej til Pressen, men regelmæssig har det vist sig kun at være onskabsfuld eller dum Sladder.

Den bekendte schweitziske Konvertit, *Friedrich v. Hurters* Erklæring angaaende denne Sag er og bliver sand: »Aldrig rettedes en formelig Opfordring til mig, end ikke hvor længere Tids Omgang berettigede en vis Fortrolighed. Saaledes er jeg ofte truffet sammen med den nuværende Kardinal *de Angelis* under hans 10-aarige Ophold i *Schweiz* som Nuntius og staaet i uafbrudt Brevveksling med ham; han vidste, at den undertrykte Ret fandt en udholdende Forsvarer i mig; men aldrig har han berørt dette Emne, aldrig har han forsøgt at give min Vilje en bestemt Retning. Og hvor mangfoldige Gange er jeg ikke truffen sammen med Prælaterne i *Einsiedeln*, *Muri* og *Rheinau*, foruden med mange Verdensgejstlige. Aldrig er sligt ført paa Tale, hverken med aabne Ord eller vage Antydninger. Den mig saa dyrebare Prior for *Kathauserne* i *Ittingen* har maaske i sin dybe Deltagelse for mit Vel anet Følgerne af Rejsen til *Rom*, i alt Fald bedet for mig i den Henseende, uden dog at lade det mindste forlyde derom før min Tilbagekomst, uagtet han Aftenen før min Afrejse endnu kom til mig for at sige mig et hjerteligt Levvel. Denne Dis-

ktion, som jeg mødte overalt, havde større Værd for mig, end selve de af den reneste Velvilje fremgaaede Forsøg paa at bevæge eller bestemme mig vilde have haft. Derfor tør jeg med den reneste Sandhed erklære alle de Formodninger og Mistæneliggørelser, som Ukendskab til Personer er saa tilbøjelig til at opstille, for en vildledt Indbildningskrafts Drømmebilleder.«*)

Trods denne Tilbageholdenhed over for den enkelte, nærer Kirken dog en rørende Kærlighed til alle de frafaldne Børn, idet den ofte beder for dem — ja, selv for dem, som ikke er taknemmelige derfor eller tror derpaa, beder for dem om, at de maa blive salige og komme til Sandheds Erkendelse (1. *Tim.* 2, 4). — Et af de mest op-højede Udtryk for denne kærlige Omsorg finder vi i Langfredagsgudstjenesten, hvor Kirken højtideligt beder for alle uden Undtagelse. — »Denne Kærlighed mod de anderledes-troende er virkelig levende i Kirken, selv om man ogsaa nok saa ofte og nok saa højlydt antager, at Kirken kun har Had og Forbandelse tilovers for Kæletterne.«

Vi har allerede i det foregaaende set, at Kirken forpligter sine Børn til samvittighedsfuldt at opfylde deres Pligter som Statens Borgere og af al Evne at arbejde for den højst mulige almene Velfærd og saaledes ikke blot opfylde Kærlighedens Bud over for hverandre, men ogsaa over for de anderledestroende. Vi har ogsaa set, at Kirken paa ingen Maade hindrer sine Medlemmer i Arbejdet for Videnskaben og Kunsten, tværtimod opmuntrer og fremmer den det paa enhver Maade. »Videnskaben maa plejes og man maa stræbe efter Dannelse. . . . men den ægte Videnskab og den ægte Dannelse. Man maa skelne Guld fra Talmi.«*) — »Kirkens Forbehold,« siger Biskop *Egger*, »begynder først der, hvor Farerne begynder for det, som maa være den kristne det højeste.«

Og vil man til Slutning indvende, at Kirken vel meget optræder som den »stridende«, saa er dette forkert; thi den har »hverken angrebet Statens eller en anden Konfessions Ret. Enhver Strid er begyndt med et Angreb paa Kirkens

*) *Fr. Hurter*: Geburt und Wiedergeburt I. 404 cit. *Egger* 104.

**) *Kepler*: a. St. 32.

Ejendom, som den længe ubestridt har besiddet og nu skal lade sig frarøve.«

5. Den apologetiske Virksomhed.

Den, som for første Gang staar over for den apologetiske Afdeling i et velforsynet katholsk Bibliothek, bliver uvilkaarlig imponeret af alle disse Bind. Dersom man alene betragter den sidste Menneskealders tyske Litteratur paa dette Omraade, da staar der for ens Blik Bind ved Bind — her hindstærke Værker, hist Pjece ved Pjece — Hylde paa Hylde, fra Gulv til Loft. Og naar man samtidig erindrer, at ikke alene *Tyskland*, men ogsaa *England* og *Amerika* har frembragt en særdeles righoldig apologetisk Litteratur, da har man Ret til at udbryde: »Saa mange Værker! Og dog møder vi Gang paa Gang ude i det daglige Liv alle disse gamle, lige saa forslidte som usandfærdige Beskyldninger og ondskabsfulde, latterlige eller naive Misforstaaelser.« — Ja, om ogsaa Sandheden skal sejre tilsidst, saa er Vejen besværlig og Kampen langvarig. Den apologetiske Litteratur er et talende Vidne derom.⁵

Ved »Apologi« forstaar vi et Forsvar mod et Angreb. Da nu alt i den katholske Religion bliver angrebet, eller i alle Tilfælde er udsat for at blive det, saa er alt i Religionen ogsaa Genstand for Apologien. Ligesom Dogmatikken er Videnskaben om Dogmerne, saaledes kan man ogsaa kalde Apologetikken for Videnskaben om Apologien, eller med andre Ord: Videnskaben om Teorien om Kristendommens Forsvar. — Men trods dette forholder Apologetikken sig ikke til Apologien som Teori til Praksis, den er endnu mindre blot og har Metodelære — nej, den er meget mere selv et Forsvar; men den betragter ikke Angrebene paa Kristendommen i det enkelte, som Apologien, men derimod Angrebenes almene Forudsætninger og de Principper, fra hvilke de gaar ud og det videnskabelige Standpunkt, hvorpaa de staar. — Det er ligegyldigt, hvilken Betydning man vil tillægge den polemiske Virksomhed, alle maa indrømme, at Kirkens Teologer lige fra Apostlenes Dage har nedlagt et beundringsværdigt Arbejde i den apologetiske Litteratur.

Vi har ovenfor sagt, at all i Religionen er udsat for at blive angrebet. Derfor er Apologeterne ogsaa rede til at vende sig til hvilket som helst Punkt for at forsvare Troen. Men ligesom alt staar i Fare for at angribes, saaledes kan vi vente Angreb fra alle Sider. Biskop *Egger* siger i Tilslutning til denne Tanke: »Der gives uden for Matematikken næppe en Videnskab, som ikke bliver blandet med antikristelige Tendenser. Selv *Retslæren* bliver grundlagt paa den moderne Verdensanskuelses ukristelige Principper, og den, der studerer Retsvidenskab, studerer maaske ogsaa Teologi, uden at han selv aner det, d. v. s. han paatvinges Anskuelse, som konkurrerer med hans Kristendom.«*)

Den apologetiske Virksomheds Maal er flersidigt. Biskop *Egger* fremdrager følgende tre:

»Det første Formaal er at redde den katholske Kirkes Ære overfor usandfærdige Beskyldninger. Dette kan ogsaa lykkes i større eller mindre Grad over for de uforsonligste Modstandere. I det mindste vil de hæderlige iblandt dem ikke paany optage en modbevist Anklage.

Det andet Formaal er at fjerne Fordomme hos de anderledestroende mod den katholske Kirke. Det er berettiget at antage, at mange af disse uden egen Skyld hylder saadanne Fordomme og ikke er utilbøjelige til at modtage Belæring. Men der rejser sig ganske vist store Hindringer mod at naa dette Maal, idet store Masser af Folket er afskaarne som ved en kinesisk Mur fra at modtage denne Belæring fra vor Side.

Endelig er det Hovedformaalet at befæste Katholikerne selv i Troen, dernæst oplyse dem om Uholdbarheden af de Angreb, som rettes paa den og endelig at gøre dem dygtige til selv at tilbagevise disse Angreb.«

Vi Katholikker kan være ganske rolige, i en alvorlig Diskussion har vi altid staaet og vil fremdeles staa med Palmerne i Hænderne. Og, som Biskoppen siger: »Kirken er, hvad den er, Verden skal ogsaa lære den at kende,

*) Jeg vil her blot minde om den i Universitetskredse meget omstridte Tale ved den sidste saakaldte »Reformationsfest«. Talen holdtes af en af det juridiske Fakultets Professorer, som paa Grundlag af »Menneskerettighederne bl. a. drev det til et Forsvar for den »fri Kærlighed«!

som den er. Dersom den saa alligevel ikke behager mange, saa er det ikke gaaet dens Stifter bedre; men saa vidt det er muligt at forhindre det, skal der ikke stilles nogen Vildfarelse eller Løgn mellem Kirken og Menneskene.«

Da den Sag, vi skal forsvare, er saa ophøjet, stiller den ogsaa store Krav til det apologetiske Arbejde. Det er let at angribe, naar man er hensynsløs i Valget af Midlerne. Hvor ofte giver vore Modstandere os ikke sørgelige Erfaringer i denne Retning. Men Forsvaret er vanskeligere, ikke fordi Sagen staar paa svage Fødder — alt i Tros- og Sædelæren staar klippefast og tilforladeligt — men fordi »en ikke fuldt ud grundig og tilfredsstillende Gendrivelse af Indvendingerne kun plejer at rejse ny Tvivl i Stedet for at overvinde de gamle og Forsvaret kan i saa Tilfælde gøre mere Skade end Angrebet.«

Hvad endelig selve den Form angaar, hvori Forsvaret fremsættes, saa gælder nu som altid i Kirkens Historie den Lov, som Biskop *Egger* udtrykker saa smukt i følgende Ord: »Med Hensyn til Formen saa sømmer det sig for den katholske Sandheds Skyld at bruge et ædelt og værdigt Sprog, ligesom man giver en kostbar Ædelsten en kunstnerisk Indfatning. Den katholske Presse skal derfor i sit Sprog staa højt over Modstanderen. Derimod fordres der intet ængsteligt og samvittighedsfuldt Valg for at lemlæste, forhaane og bekæmpe Sandheden eller for at trække det Hellige i Skarnet.«

Den salige *Petrus Canisius* har i følgende Ord givet os den rette Anvisning, naar vi enten i Skrift eller Samtale skal forsvare Troen: »Hjerteligt, vel overlagt og besindigt maa man forsvare Sandheden, paa det at alle Mennesker maa erkende vor Beskedenhed, og vi, om det er muligt, ogsaa maa opnaa et godt Vidnesbyrd af dem, der staar udenfor.«

(Fortsættels.)

Kristiansdal eller Dalum Kloster.

Nordisk Ugeblad meddelte allerede for længere Tid siden, at St. Hedvigsøstrene havde købt »Kristiansdal« i Nærheden af Odense, for der at indrette et Hospital for Brystsyge. Følgende kan tilføjes til Oplysning om dette Sted.

»Kristiansdal« har faaet dette Navn efter Kong Kristian d. 5., oprindelig hed det Dalum Kloster og har endnu beholdt dette Navn i Folkemunde. Efter den saakaldte Reformationstid blev jo mange forhenværende Klosternavne forandrede. Holme Cistercienserkloster paa Fyn blev kaldt »Brahetrolleborg«, St. Hans Kloster i Horsens blev til »Stjernholm«, Skovklostret ved Næstved til »Herlufsholm«, Ømø Kloster i Nærheden af Ry til »Emborg« o. s. v. Vor Frue Kloster i Dalum skal først være bleven oprettet paa det saakaldte Nonnebjerg ved Odense i Aaret 1183, men kort Tid derefter flyttede Søstrene til Dalum, og der byggedes saa Kirken og Klosteret. Man har tidligere antaget, at Søstrene var *Augustinerinder*; saaledes mener Daugaard i sit Skrift »om de danske Klostre i Middelalderen«, dog dette er en Fejltagelse, Søstrene var *Benediktinerinder*, som ogsaa bemærkes i den nyeste Udgave af Traps »Danmark«. En Skrivelse af 12. August 1365 til Pave Urban d. 5. undertegnes af Søstrene Gevardis, Priorinde, Thora Evesdotter, Margrete Nielsen og Abela Lauritsen, Søstre af *St. Benedikts* Orden i Dalum (sanctimoniales monasterii Ordinis St. Benedicti in Dalym.). Det laa jo nær for Ordensfolk, naar der byggedes nye Klostre, at tænke paa deres egen Ordensstifter og derfor, hvor Ordenssøstre hidkaldtes, at oprette Klostret efter samme Ordensstifters Regel. I Børglum finder vi Præmonstratensere og i Vrejlev Søstre af samme Orden. I Viborg levede Kannikerne i Begyndelsen efter Augustinus' Regel, og det nærliggende Asmild Kloster tilhørte Augustinerinderne. Paa samme Maade har det vel været i Dalum, hvor jo Domkapitlet i Odense var Benediktinere.

Dalum Klosterkirke havde et forholdsvis stort Kor, dette forklares jo ved, at Søstrene vare pligtige til at recitere de daglige, foreskrevne Tidebønner i Kirkekoret. Klostret havde sin Forstander, en Prior eller Formand, der udførte de gudstjenstlige Handlinger for Søstrene og tillige administrerede deres timelige Anliggender udenfor Klostret; Søstrene forlod jo ikke Klostret med dets tilhørende Have.

Af Priorer i Dalum kendes følgende: Johan, som levede 1267, Andreas 1279, Peder Nielsen 1303, Andreas 1340, Ulpho Petersen 1453, — 1487 og 1492 var Magister Claus Prior i Dalum, han var tillige Medlem af Rigsraadet i

Kong Hans's Tid. Efter denne Konges Død kom jo de trange Tider. Klosterets mangeaarige Bestaaen havde medført, at der ved Gaver var bleven sørget for, at Søstrene sorgløse for det timelige kunde tjene Gud. I Aaret 1523 var Kong Kristian II. i Pengeforlegenhed, og saa pantsatte han uden videre Klosteret til Albrecht van Goch, der havde været Borgmester i København fra Aaret 1517—1519. Under den følgende Konge fik Klosteret ingen Erstatning, og den luthersksindede Albrecht van Goch blev vel ikke den bedste Velgører mod Søstrene.

Saa kom den kongeløse Tid med Grevefejdens Uroligheder trindt om i Landet. Fra Odense drog en Skrædder, Henrik Skrap med en Del ligesindede ud til Dalum, hvor han øvede Vold mod Søstrene. Da Landet atter blev roligt, maatte Voldsmændene bøde med Livet, men da Biskopperne samtidig blev fængslet og Katholicismen underkuet, blev Dalum Kloster ligesom alle de andre Klostre her i Landet erklæret for at være Kronens Gods.

Dermed var Klostret dødsdømt.

Der mangler nærmere Underretning om Søstrene paa den Tid; enkelte har vel, som i andre Klostre, forladt dette og er vendt tilbage til deres Slægtninge, andre er forblevne i Klosteret til deres Dødsdag.

Det gik saa over til private Ejere tilsidst; — Dalum Kloster blev, som anført til »Kristiansdal«; men nu burde vi helst indføre det gamle Navn »Dalum Kloster« igen.

A. C.s Foredragserække.

III Række, II. Foredrag.

Hr. Observator C. Pechüle: Kirken og Kalenderen.

Efter at Hr. cand. theol. & mag. *Niels Hansen* paa Udvalgets Vegne havde budt den talrige Forsamling »Velkommen« og hentydet til den Aktualitet, Æmnet, der

skulde tales over, havde faaet i de sidste Dage ved Henvendelsen til Rigsdagen fra *Ringsted*, *Ramsø-Thunes* og *Gl. Roskilde Amts* Landhobforeninger om at faa *Paasken* flyttet, saa den ikke falder i *Saatiden* — besteg Hr. Observator *Pechüle* Talerstolen. »Den Forfatter, der er mest læst i Danmark«, som Hr. Kandidat *Hansen* spøgende bemærkede.

Kalendervæsenets Ordning kunde ved første Øjekast se ud til at være *Statens* Opgave, da det jo er *Statens* Pligt at sørge for, at det borgerlige Liv var saa reguleret som muligt. Men Historien viser *Præsteskabets*, det kristnes saa vel som det hedenskes, Indflydelse paa Kalenderens Ordning.

Denne *Præsteskabets* store Indflydelse stammede dels fra, at dets Medlemmer oprindelig ene sad inde med den videnskabelige Indsigt, som var fornøden, og dels fra den Betydning, Kalenderen har for de religiøse Festdages Forekomst i Aarets Løb.

Saaledes opdagede de gamle *ægyptiske* Præster tidligt, at Aaret havde 365 Dage, ja, endog, at dette Tal ikke var aldeles nøjagtigt; men at der i Virkeligheden gennemsnitligt hvert fjerde Aar løb en Dag paa. Denne Viden tav de dog omhyggeligt med, fordi de mente, at den, om den blev almindelig bekendt, vilde afstedkomme store Forstyrrelser i det borgerlige Liv. Saa forsigtige var de i denne Henseende, at de endog førte hver nyvalgt Konge ind i *Isis-Templet*, hvor han højtideligt maatte love ikke at aabenbare denne Hemmelighed. — Skuddagen indførtes i Virkeligheden først hen imod *Kristi Fødsel*.

Romernes Verdensherredømme førte naturligt til Kravet om en ensartet Kalender og *Julius Cæsar* indførte derfor den saakaldte *julianske* Kalender.

Efter Kristendommens Udbredelse i Romerriget optoges de 7 Ugedages Ordning, som Romerne ikke havde fulgt.

Men medens Jøderne havde regnet fra *Sabbaten* og simpelthen nummereret de øvrige Ugedage, saa regnede de Kristne fra *Søndagen* og de gamle Navne fra den hedenske Tid fastholdtes af alle Folkeslag. Den 3. Dag i Ugen hed saaledes *Marsdag* hos Romerne, hos os hedder den *Tirsdag*, opkaldt efter Krigsguden *Tyr*. Den 7. Dag var opkaldt efter *Saturn*, og Englænderne kalder den endnu saaledes, medens vi kalder den *Lørdag*, eller *Løverdag*, der stammer fra oldnordisk og slet og ret betyder Renselsesdagen.

Taleren gik derpaa over til at skildre Paaskefestens Historie. Efter store Uregelmæssigheder og deraf opstaaede Stridigheder blandt de Kristne fastsatte Konciliet i *Nicæa*

A. 325 Paaskefesten til den første Søndag efter Foraarsfuld-
maanen (21. Marts) og dersom Fuldmaanen faldt paa selve
denne Dag, da skødes Paasken en Uge længere frem for
ikke at falde sammen med Jødernes.

Taleren skildrede derpaa Muhamedanernes Kalender-
regning, der fuldstændig retter sig efter Maanen. Deres
Aar har derfor 354 Dage og i Løbet af 33 Aar falder
deres Nytaar paa alle Aarstider, fordi de ikke retter sig
efter Solen.

Taleren dvælede derpaa ved den vigtige Forbedring,
Paverne indførte i det 6. Aarh., idet de fulgte Patri-
arkerne af Alexandrias Eksempel at rette sig efter Maane-
cyklussen paa 19 Aar; man fik derved en Gennemsnits-
fuldmaane og opnaaede Enhed i hele Kristenhedens
Tidsregning.

Den julianske Kalender fandtes foran i alle Missaler,
ligesom den gregorianske findes i Nutidens. Men Menig-
mand klarede sig derimod udmærket ved Hjælp af de
saakaldte *Primstave*, der enten fandtes indridsede med
Runer paa Stokke eller Loftsbjælker.

Ved Hjælp af et Par opslaaede Tegninger demonstre-
rede Taleren Systemet, der ved første Øjekast ser lidt ind-
viklet ud; men som i Virkeligheden ikke har været saa
upraktisk.

Primstaven var delt i 3 Rækker. I mellemste Række
stod Ugedagens Bogstav, begyndende med A o. s. v. Oven-
over fandtes nogle Tegninger, der angav de kirkelige Fester.
Ved 1. Jan. (Kristi Omskærelse) er afbildet en Kniv, ved
6. Jan. en Stjerne (for de h. Konger) og et Horn (som
fortæller at Julen endnu er inde), ved 13. Jan. findes et
omvendt Horn, nu er Julen forbi, der er ikke mere Øl i
Hornet! Alle Maria-Fester er betegnet med en Krone
(ved Kyndelmisse tillige et Lys), der antyder hendes Vær-
dighed som Himlens Dronning, o. s. v. Den underste Række
bestod af Tal fra 1 til 19, de saakaldte Gyldental (kaldt
saaledes fordi Munkene i deres Haandskrifter udførte dem
med gylden Skrift) og angav Maanefaserne.

Efter derpaa at have omtalt Færøernes Vedhængen
med den gamle Kalenderorden gik Taleren over til at
skildre dens Ulemper og den Unøjagtighed, disse for-
aarsagede. —

Man var nemlig i Aarhundredernes Løb kommet 10
Dage tilbage. Og det er Pave *Gregor XIII.*, der har ind-
lagt sig Fortjeneste af, at vor Tidsregning atter er kommet
i Overensstemmelse med de virkelige Maanefaser.

Den *gregorianske* Kalender forordnedes indført i alle
katholske Lande. Og Grænsen for den gamle og ny Tids-
regning sattes til den 4. Oktober 1582, saa at man i Stedet
for Dagen efter at skrive den 4., skrev d. 15. Oktober.

Paa Grund af den fremrykkede Tid fik Tøleren desværre ikke Lejlighed til saa udførligt, som han ønskede, at skildre Kampen for den ny Kalender herhjemme, hvor den berømte Astronom *Ole Rømer* indlagde sig særlig Fortjeneste i denne Sag.

Det særdeles interessante og berigende Foredrag lønnes med kraftige og vedvarende Klapsalver. Og Hr. Observatoren afsluttede derpaa med et Par Bemærkninger angaaende det ny Forslag om Paaskefestens Forandring. — Han mente dog, det var meget tvivlsomt, at en saadan Ordning kunde indføres. Der opstod ogsaa den Ulempe, at vi kom til at fejre Paaskefesten paa en anden Tid end hele den øvrige Kristenhed, da det sikkert ikke turde ventes, at denne vilde forandre Paaskefesten af Hensyn til de danske Bønders Tarv.

J.—n. J.—n.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Den apostolske Vikar for Danmark, *Msr. von Eich*, er ankommen hertil tilligemed sin Rejsefælle, højærværdige Pater *Tembories*, Provincialen for Kamillianerordenens tyske Provins. Biskoppen har taget Ophold i Collegio dell'Anima.

(Andre Efterretninger maatte paa Grund af Pladsmangel udfalde til næste Nr.)

Bekendtgørelse.

Det i Bladets Nr. 19 dette Aar til Efteraaret udsatte Valg til Menighedens Forstanderskab er — begrundet paa, at et nyt Regulativ vil træde i Kraft til 1. Januar 1907 — med Biskoppens Tilladelse udsat til Foraaret 1907, og vil da finde Sted, saasnart Regnskabet for 1906 er afsluttet og omdelt.

Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

✱ **Sct. Johannes.** Medlemsmøde med Optagelse, Haveselskabets Vej 3, Tirsdag den 20. ds., Kl. 8 $\frac{1}{2}$ pr. Oplæsning. Mød alle. Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. November. 24. Søndag e. Pintse (6. e. Epif.). St. Peterskirkens Indvielse. **Marie Ofring.** — 19. **M.** Elisabeth, Enke. — 20. **Ti.** Felix af Valois, Bekender. — 21. **O.** Marie

Ofring. — 22. To. Cæcilia, Jomfru og Martyr. — 23. F. Clemens, Pave og Martyr. — 24. L. Johannes af Korset, Bønder.

Søndag den 25. November. Sidste Søndag e. Pintse. Katharina af Alexandria, Jomfru.

Rosenkranskirken. Katekesen i Forbindelse med Eftermiddagsgudstjenesten Kl. 5 er nu genoptaget.

Mariekongregationen for Ynglinge fejrer Søndag den 18. Novbr. den h. Stanislaus festlige Mindedag. Kl. 8½ Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke. Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke højtidelig Festandagt med Prædiken, Optagelse af nye Medlemmer og Te Deum.

Mandag d. 19. November bortfalder det sædvanlige Møde.

Sjælemesse. Torsdagen den 29. Novbr. Kl. 7 lader **St. Josefs Gilde** læse en h. Sjælemesse for afdøde Medlemmer af Gildet.

Slagelse. Søndag den 18. November Højmesse m. Prædiken Kl. 10.

St. Franciskus III. Orden holder Møde med Iklædning og Generalabsolution Mandag den 19. ds. (St. Elisabethsdag) Kl. 8 Aften.

Elisabethforeningen. I Anledning af **St. Elisabeths Fest** læses i St. Ansgars Kirke **Søndag d. 25. ds. Kl. 8** den h. Messe, under hvilken holdes Fælleskommunion, for Foreningens levende og afdøde Medlemmer. Samme Søndag tilfalder samtlige Kollektter i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Kirke Elisabethforeningen til forældreløse Børns Vel.

St. Elisabeth-Vincentskonferentsen paa Frederiksberg holder Fælleskommunion i Rosenkranskirken paa den h. Elisabeths Fest **Mandag den 19. ds. Kl. 8.**

St. Knuds Kapel. Søndag d. 18. ds. Fælleskommunion Kl. 7 Morgen for Mariebørnsforeningen. Onsdag d. 21. Kl. 7½ Aften offentligt Møde med sakramental Velsignelse.

Tak. En Sømand takkes hjærteligst for den tilsendte Gave til Børnenes Juletræ. J. Braun, Sognepræst.

Angariusforeningen.

I Henhold til § 9 i Foreningens Love afholdes en overordentlig Generalforsamling Søndag d. 25. November Kl. 12 i Forsamlingsalen Bredgade 64.

Da et vigtigt Spørgsmaal foreligger, bedes Medlemmerne give talrigt Møde.

Redaktionsbrevkasse. Til den »forhenværende«: Aa jeg be'r! Ingen Aarsag! Man kan mærke, at Deres Kollega og Bordfælle er kommen hjem igen; men forøvrigt synes det mig ikke helt rigtigt at spøge med den Slags Ting. Red.

Kalenderen 1907 er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspektion.) — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 47.

Søndagen den 25. November.

1906.

INDHOLD: Katholicismen og det 20. Aarhundrede. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Køge. Slagelse. Rom. Frankrig. Australien. — Spørgsmaal og Svar. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Fortsat.)

B. Den indre Fornylelse.

Biskop Egger benytter med Vilje Ordet »Fornylelse« i Stedet for Reform, fordi man i Almindelighed knytter for store Forestillinger til Ordet »Reform«.

Den sande Reformation udgaaar bestandig fra det indre mod det ydre og aldrig omvendt. De virkelige Reformatorer i Kirkens Historie, en St. Benedikt, en St. Bernhard og en St. Franciskus stod fuldt ud paa Kirkens Grund og lod sig vejlede af dens Autoritet. — Selv om Kirkens Modstandere ikke vil kende Træet paa Frugterne, saa maner Jesu fordømmende Ord om al falsk Reform dog til Eftertanke: »Sandelig, sandelig siger jeg eder: Hvo, som ikke gaar ind i Faarestien igennem Døren, men stiger andensteds over, han er en Tyv og Røver. Men den, som gaar ind igennem Døren, er Faarenes Hyrde.« (Joh. 10, 1—2.) Det

er støttet paa disse Jesu Ord, at Biskop Keppler siger: »Katholsk Reform kan kun blive gjort med Biskopperne.«^{*)}

Vi spørger da, er en Reform virkelig nødvendig og Biskop Egger svarer: »Ganske vist er der meget, som kunde trænge til at reformeres, Spørgsmaalet bliver kun, om det er hos Katholikerne eller i selve Catholicismen. Den første Reform er en brændende Nødvendighed, den sidste kan ikke angaa noget væsentligt i Catholicismen, men vil kun bestaa i, at Catholicismens oprindelige og aldrig zeldede Livskræfter paa en for de nye Forhold tilpasset Maade faar en fornyet Indflydelse paa den nulevende Slægt.« — Reform gælder altsaa aldrig det, der er guddommeligt i Kirken, »ikke Dogmerne, Sædelæren, Frelsesordningen eller Organisationen, men det menneskelige. Og til dette menneskelige hører frem for alt Katholikkernes Karakter.«^{**})

I Sociologien plejer man at sammenligne Samfundet med en Organisme — ogsaa Kirken omtales som et Legeme, ja, kaldes »Kristi mystiske Legeme« (1. Kor. 12, 27. sm. lgn. Rom. 12, 5.) og alt, hvad der er menneskeligt i dette Legeme vil ligesom selve den fysiologiske Organisme trænge til en bestandig Fornyelse; men ligesom Vævene i Legemet ikke fornyes alle paa een Gang, men umærkeligt fra Dag til Dag, indtil alle Væv i Løbet af en vis Aarrække er fornyede, saaledes vil den sunde og normale Udvikling i Kirken bestaa i en langsom Fornyelse, og pludselige Omvæltninger vil være ligesaa abnorme, som en vilkaarlig Indgriben i den fysiologiske Udviklings Gang.

Vi forstaar da ogsaa klart Pius X.s Valgsprog: »Instaurare omnia in Christo — At forny alt i Kristus.« Og det er enhver Katholiks Pligt i sit eget Liv at arbejde hen til Virkeliggørelsen af disse den h. Faders Ord.

Hvorledes skal dette ske? Mottoet i Biskop Eggers Bog giver os Svaret: »Et Rige maa opholdes ved Hjælp af de samme Midler, hvormed det i Begyndelsen er blevet grundlagt.«

^{*)} a. St. 6.

^{**}) a. S. 19.

1. Folkeopdragelsen.

Man paatvinges uvilkaarligt en knugende Fornemmelse, idet man opmærksomt betragter det moderne Folkeliv, dets rastløse, jagende Higen efter Nydelse og Tilfredsstillelse af allehaande Krav. Og i Erhvervslivet denne bestandig tiltagende Kamp for Livets simpleste Fornødenheder og den i alle Retninger vildt rasende Konkurrence.

Det sociale Spørgsmaal rykker os nærmere og nærmere ind paa Livet og dets Løsning bliver Dag for Dag mere paatrængende nødvendigt.

Dampmaskinen har haft en overvældende Indflydelse, ikke blot paa de social-økonomiske Forhold, men ogsaa paa Sædeligheden. *Franz Hitze* siger træffende: Dampmaskinen centraliserer til alle Sider, dermed er alt sagt. Den centraliserer og nivellerer. Den river Menneskene ud af de gamle faste Forhold, trækker alle med hele deres Eksistens ind i den store Omsætnings Strøm, for enten at drive den enkelte opad eller lade ham gaa til Bunds — her spiller Lykken og Tilfældet en større Rolle end den fri Handlen.« *)

Dette, at Maskinen forretter alt Arbejdet, medens Mennesket kun betjener den, gør ham til »et Appendiks til Maskinen. Allerede dette nedværdiger Menneskeaaanden, idet det gør den mekanisk og udelukker Følelsen af aandelig Selvstændighed og Kraft.« **)

Det sociale Spørgsmaal er saaledes ikke alene af Betydning for Erhvervslivet, men ogsaa for Personlighedernes Udvikling. Derfor er det af saa stor Vigtighed, at dets Løsning sker i den rette Aan. Og Socialismens Fare ligger ikke paa det økonomiske Omraade, men paa det etiske. Vi har allerede i det foregaaende set, at Socialismens Sætning: »Religionen er en Privatsag« er usand. Og hvor meget end *Karl Marx* har søgt at give sin Lære en hegelsk-panteistisk Form, saa er den dog i Bund og Grund materialistisk og saaledes fjendtlig sindet mod Kristendommen.***)

*) *Franz Hitze*: Die Quintessenz der socialen Frage. Paderborn 1880. 2. Aufl. 18.

**) a. St. 19.

***) Udførligt og fortrinligt kritiseret hos *Franz Hitze* i Kapital und Arbeit. Paderborn 1880. 319 flg.

Det vil ikke være Læseren ubekendt, hvorledes den katholske Kirke staar overfor dette Spørgsmaal. Den sidste hedengangne Pave har gjort sit Navn udødeligt, alene ved sit Arbejde for det sociale Spørgsmaals Løsning i den katholske Verden. Hans Encyklikaer om dette Emne har selv aften Modstanderne den dybeste Beundring og Ærefrygt. — Men idet Kirken har skærpet det sociale Program (den har ikke »optaget« det udefra; thi Kirken har altid og allevegne arbejdet i Kulturens Tjeneste), har den ogsaa paa ny mindet Katholikkerne om deres Pligter som Borgere. Og derfor behøver vi ogsaa en særlig Opdragelse for at kunne opfylde de Krav, det sociale Liv stiller os.

Biskop *Egger* siger i denne Sammenhæng: »Da der gives en anti-kristelig Socialpolitik, maa der ogsaa gives en kristelig, henholdsvis katholsk. Katholsk maa den være fordi dens Virksomhed som saadan er grundlagt paa Retfærdighedens og Kærlighedens evige Love, som Kirken forkynder. Og desuden maa den være katholsk, fordi den skal søge at beskytte Katholikkerne mod de religiøs-sædelige Farer i det moderne Samfund. Men da Katholikkerne ikke er alene om at skulle løse det sociale Spørgsmaal, saa følger det af sig selv, at man ikke tør udvide det katholske videre end det er nødvendigt under dette Synspunkt. Virkelige Resultater vil i Reglen kun naas ved Samvirken med andre. Paa dette Omraade er det langt sværere at finde det rigtige end paa Politikens. Derfor skal den enkelte ikke handle egenraadigt, alt det ny skal modent prøves over for de kristelige Grundsætninger, Videnskaben og Erfaringen.«

Den katholske Kirke slaar, netop fordi den med saa stor Kraft arbejder for Løsningen af det sociale Spørgsmaal, som den social-demokratiske Grundidé's dødeligste Modstander. Og dette Partis ledende Mænd undervurderer paa ingen Maade sin mægtige Fjende, eller de Farer, der truer Partiet fra Kristi Kirke.

I det hele danner Nutiden »det mest afgørende Vendepunkt i Europas Historie i de sidste 1000 Aar. I vore Dage vil det nemlig blive afgjort om den kristne Kejseridé eller om den nærmeste Fremtid tilhører en hedensk Im-

perialisme, hvis Toppunkt dannes af den paa Materialismen grundlagte egenkærlige og hensynsløse fysiske Magts Herredømme.« *)

I Middelalderen naaede Kirken at faa Staterne til mere eller mindre fuldkomment at lade sine Anordninger præges ogsaa af Hensynet til Menneskenes evige Bestemmelse. Den nye Tid vender i samme Grad, som den indre Overbevisning om Menneskenes evige Maal og den kristne Tros Enhed tabes, tilbage til det hedenske Standpunkt. »Efter Politikens nyeste Teorier vedkommer Mennesket kun Staten i to Henseender: som Soldat og som Producent, og Statskunstens eneste Maal ses i at frembringe og samle materielle Goder, og til Beskyttelse af disse skaber Staten den stærkest mulige Militærmagt. Men nu har denne paa Menneskevisdom byggede Statskunst ved sin forholdsvis meget kortvarige Virksomhed haft den Følge, at paa den ene Side Produktionens Værdi Aar for Aar forringes og paa den anden Side stiger den militære Skatteydelse til en bestandig tillagende utaalelig Byrde. Den materielle Elendighed er steget og har næsten naaet en Tilstand, hvor det nødvendigste Livsunderhold er blevet mere eller mindre usikkert for de ni Tiendedele af Menneskene; thi *Lasalle* havde allerede paa Grundlag af sine statistiske Beregninger fastslaaet, at i det mindste i Tyskland var de ni Tiendedele at betragte som Proletariat i den Betydning, at deres timelige Eksistens ikke kunde betragtes som sikret. — Almen Frihed, almen Velstand og almen Dannelse var Løsenet, hvormed Menneskene af Liberalismen blev opfordret til Kamp mod Kristendommen. — Almindeligt Slaveri, almindelig Elendighed og endelig Aandernes Forfladelse og Gemytternes Ophidselse, det er Resultatet, man har naaet i denne Kamp!« **)

Det egentlige Proletariat stiger i vore Dage i en uhyggelig Progression og er en Kræftskade for Samfundets normale Udvikling. I Oldtiden oimplantede de o blomstrende Republikker, efter hvad *Aristoteles* beretter, deres Proletariat — saa snart et saadant havde dannet sig — til Kolonierne. I vore Dage søger man at dygtiggøre den

*) *I. Albertus*: Die Socialpolitik der Kirche. Regensburg 1881. 495.

**) *I. Albertus*: a. St. 295—96.

enkelte, saa han uden Statens Melleinkomst kan naa saa betryggende Stilling, som muligt. Men det er det sørgelige, at man bærer sig fuldstændig forkert ad.

Ogsaa her kommer vi til at staa over for en af den katholske Kirkes vise og praktiske Synsmaader. Kirken er Gang paa Gang blevet haanet af Modstanderne netop paa Grund af sit pædagogiske Standpunkt. Alle Konvertitter har jo lært i Skolen, at den almene Dannelse staar paa et elendigt Trin i de katholske Lande; men man begynder heldigvis ogsaa saa smaat herhjemme at faa en klarere Forstaaelse af, at den Fremgangsmaade, Kirken har fulgt, hvor den har haft en afgørende Indflydelse paa Ungdommens Opdragelse, er den eneste rette. Hvad har, for blot at nævne et Eksempel, *Dom Bosco* ikke gjort for Tusinder og atter Tusinder af forsømte Børn i denne Retning. Og *Dom Bosco* er dog kun een blandt den katholske sociale Karitas' uoverskuelige Hær af Arbejdere!*)

I England, hvor Samfundslivets organiske Udvikling ikke forstyrredes saa fuldstændigt som paa Fastlandet, har man endnu bevaret de pædagogiske Traditioner. Vi har let af Englænderne og fundet deres Fremgangsmaade komisk; men Latteren er forstummet og med større eller mindre Alvor og Energi er man begyndt at omorganisere Opdragelsen efter engelsk Mønster. — Professor *Kromann* har udtalt, at medens vi i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede var Foregangsmænd paa dette Omraade, saa staar Danmark snart i sidste Række, hvad Systemet angaar. Dette til behagelig Overvejelse for dem, som bestandig hæver os herhjemme over alle andre Lande, hvor Talen er om det pædagogiske.

Den engelske Sætning: »Knowledge is power« er ogsaa hos os udskreget i mere eller mindre højtravende Vendinger. Vi har for nogle Aar siden set den paa hvert andet Gadehjørne, som en Reklame for et nystiftet saakaldt populær-videnskabeligt Tidsskrift. Men Sagen er den, at med Henblik paa Englændernes praktiske Opdragelse har Ordene »Kundskab er Magt« den dybeste Betydning, hvorimod de anvendt paa vor saa højt priste

*) *Johannes Jørgensen* har i »Romersk Mosaik« givet en Skildring af *Dom Boscos* Virksomhed.

Gennemsnitsdannelse, som Dr. Ratzinger træffende bemærker: »indeholder den mest bidende Spot.« *)

Sagen er nemlig den, at man tror, den sande Kundskab bestaar i at faa proppet saa og saa stort et Kvantum Historie, Geografi, Naturhistorie o, s. v. ind i Børnenes Hjerner. En Kundskabsmasse, der med Nød og næppe bliver siddende til Eksamen og som et Par Aar efter for største Delen er blæst bort som Avner for Vinden. Hvor mange husker nogle Aar efter Skoletiden *Saragossas* Indbyggerantal og er det af særlig praktisk Betydning, om han ved det eller ej?

Man indser ikke, at det Resultat, man naar, er og bliver Halvdannelse og Biskop *Kepler* har ubetinget Ret, naar han paastaar: »Halvdannelse gør kun Mennesket ulykkeligt!« **)

Og endelig er den Paastand, at den større Almindelse gør Arbejderen tilfredsere og erhvervsdygtigere, urigtig. En Autoritet, som den tyske Retslærde *W. Wilda* siger: »De Erfaringer, den i mere end 50 Aar bestaaende Folkeskole i Tyskland har givet, modbeviser grundigt denne Paastand; meget mere er det modsatte Tilfældet: Lad os vogte os for, at vi ikke opofrer vor nationale Velstand for vor Folkedannelses Ideal; thi med Velstandens Nedgang vil vi mangle Midlerne til enhver ideal Frembringelse.« ***)

Ogsaa her kommer den katholske Kirke paa en saa velgørende Maade de enkelte Tidens Behov i Møde. Mennesket er nemlig ikke til for Nationaløkonomiens Skyld, men Mennesket er derimod »Nationaløkonomiens Midtpunkt. De timelige Goder er kun Midler, der hjælper Menneskene til at naa de højere Maal. Arbejdet og Frembringelsen af Værdier er nødvendigt for Menneskehedens Udvikling og Fremskridt Menneskets højeste Maal ligger ikke i Naturen eller i Mennesket selv, men i Gud.« ****)

(Sluttet.)

*) Dr. Ratzinger.

**) *Kepler*: a. St. 37.

***) *Ratzinger*: a. St. 387.

****) a. St. 316.

Forskelligt.

Om protestantisk Ukendskab til katholske Ting
 udtaler den frafaldne Jesuit Grev *Paul von Hoensbroeck* sig paa følgende Maade: »Ukendskab til det katholske er et *meget udbredt Onde*. I de 13 Aar jeg nu har tilhørt Protestantismen har jeg i denne Henseende gjort Erfaringer, som jeg næppe havde holdt for mulige; og disse Erfaringer har jeg endogsaa gjort i Omgangen med højtstaaende akademisk dannede Protestanter, med Gejstlige af enhver Rang, med Universitetsprofessorer, med Docenter i protestantisk Theologi. I disse Kredse hørte jeg Udtalelser om Katholicismen, som enhver katholsk Skoledreng vilde kunne gendrive. Saadanne Spørgsmaal blev stillet, som var beskæmmende for Spørgerne. Jeg er i Besiddelse af talrige Breve, hvori der bedes om Oplysning om saadanne Ting, som man burde vide, og Brevskriverne er uden Undtagelse akademisk dannede Folk, tildels store Mænd, som indtager fremragende Stillinger som *Parlamentarikere, Journalister, høje Statsemedsmænd, Højskolelærere og Theologer*. Den katholske Litteratur er ofte noget aldeles ukendt selv for dem, hvis videnskabelige Kald ubetinget fordrer nøje Kendskab til den. Ikke sjældent har jeg ved Samtale med videnskabeligt dannede protestantiske Størrelser faaet det Indtryk, at de med Glans vilde falde igennem i en Eksamen over Katholicismens Grundlærdomme.« Det maa være pintlig at høre dette for Folk, som hvert Øjeblik sætter sig til Doms over katholske Forhold og giver sig Mine af overlegen Kundskab og Ufejlbarhed.

— Følgende Stump Samtale forefaldt i Sommer efter et Møde, paa hvilket en bekendt Missionspræst havde sunget den Melodi, hvorpaa alting kan gaa, d. v. s. rakket ned paa Paven. Blandt andet havde han brugt Udtrykket: »den fede Satan i Rom«.

Efter Mødet gik et Par brede Vestjyder hjemad, og den ene sagde da:

»A tøkkes allywel, te han wa wall haard we æ Pav idav.«

Dertil svarede den anden:

»Aa hwa, to de æ jo osse i æ Hunddav.«

J. F.

Esperanto. Redaktionen har faaet tilsendt et Eksemplar af et katholsk Maanedsskrift paa »Esperanto«, det ny komponerede Verdenssprog. Dets Titel er: »Espero Katholika. Revuo monata en esperanto«. Skønt vi endnu aldrig har set nogen Esperanto Grammatik eller Esperanto Ordbog, saa saa vi os dog i Stand til straks at forslaa en hel Del deraf paa Grund af dets Lighed med Latin og Fransk og Italiensk; — dette til Opmuntring for dem, som maaske kunde have Lyst til at lære Sproget. Grammatiken skal være uhyre simpel og let. Men det er dog et Spørgsmaal, om det vil faa større Betydning og længere Levelid end i sin Tid Volapük, som ogsaa modtoges med Begejstring i Begyndelsen. I det tilsendte Hefte fortælles bl. a. ogsaa, at Pave Pius X, skal interessere sig for *Esperanto* og har faaet tilsendt hele Samlingen af Tidsskriftet *Espero Katholika*. Der berettes ogsaa om de katholske Esperantisters Kongres i Genf, hvor der med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse blev holdt Gudstjeneste med Prædiken paa Esperantosproget i St. Franciskus Kirken.

Tidsskriftet redigeres af Em. Peltier i *Tours* og koster 4 Francs om Aaret, i Udlandet 5 Francs.

Blandt de mange Bøger, der for Tiden udbydes til Salg for meget smaa Priser, kunde der være Grund til at gøre dette Blads Læsere opmærksomme paa en enkelt mellem de mange, Hr. **Johannes Jørgensen's** »**Vor Frue af Danmark**«. Bogens oprindelige Pris, *indbunden i et smukt, originalt Bind*, var 6 Kr. 50 Øre, men den kan nu faas hos alle Boghandlere for **2 Kr. 25 Øre, indbunden** i nævnte Bind. »**Vor Frue af Danmark**« er en af Jørgensen's interessanteste Bøger, mest vistnok, fordi den skildrer Forhold, Personer og Livsanskuelser, som de i Firsernes stærke Brydningsaar mødtes og stødte sammen, men overhovedet, fordi den er sjælden tankerig og tung af aandeligt Indhold. Den Grund, som maaske kan afskrække adskillige fra at

købe Jørgensens større Bøger, at de i Forhold til en almindelig lille Pengepung, er ret dyre, eksisterer ikke mere for »Vor Frue af Danmark«s Vedkommende.

En Bogelsker.

Den bekendte Kristiania-Theolog, Dr. K. Krogh-Tønning, hvis Overgang til Katholicismen i sin Tid vakte betydelig Opsigt, saa meget mere, som han indenfor den protestantiske Kirke og den theologiske Videnskab indtog en fremragende Stilling, udsender om kort Tid hos Andr. Fred. Høst & Søn sine Erindringer under Titlen: En Konvertits Erindringer. Bogen, der samtidig vil foreligge i en tysk Udgave, tør imødeses med Interesse.

(Nationaltidende.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ifølge direkte fra Rom modtagen Meddelelse, havde vor højærværdigste *Biskop* den 16. ds. Audiens hos Præfekten for Propagandaen, Hs. Eminense Kardinal *Gotti*. Kardinalen hørte med stor Interesse paa de gunstige Meddelelser, Biskoppen kunde give ham om det danske apostoliske Vikariat.

Dagen efter havde vor højærværdigste Biskop den Ære at blive stedt til en længere Privataudiens hos den hl. Fader. Hs. Hellighed modtog Biskoppen med faderlig Kærlighed, udtalte sig rosende om Vikariatets kirkelige Tilstand og takkede varmt for de yderligere trøstefulde Meddelelser, Biskoppen kunde give ham om Kirkens Tilstand i Danmark og paa Island.

Foruden Pederspengene, de danske Katholiker havde samlet i Aarets Løb, havde Biskoppen den Glæde at kunne overrække Paven det smukke, af *Lindbæk* og Stiftsamtmænd *Stemann* forfattede Værk, »De danske Helligaandsklostre«. Stiftsamtmændene havde medgivet Biskoppen paa hans Romrejse et smukt indbundet Eksemplar af dette monumentale Værk, samt ledsaget det med en længere ærbødig Skrivelse paa Latin til den hl. Fader. Den hl. Fader blev aabenbart meget behagelig overrasket af denne Hensynsfuldhed og svarede straks livligt, at han ikke vilde undlade at takke derfor ved et Brev.

Efter endt Privataudiens tillod den hl. Fader Biskoppen endnu at forestille for ham Provincialen for Kammillianerne

den mangeaarige fortjente Sjælesørger ved Aalborg Menighed, Hr. Pastor Tembories.

— Tirsdag den 13. November fejrede *Unio* i Myginds hyggelige Selskabslokaler for 20. Gang sin Stiftelsesfest, idet det nu er 21 Aar, siden Foreningen blev stiftet. Til den festlige Sammenkomst var der mødt henved et halvt Hundrede Medlemmer og Indbudne. Ved Bordet bød Bestyrelsesmedlem Hr. Fabrikant *H. Hoffmann* velkommen. Den første Skaaltale for den hell. Fader, for Biskoppen og Gejstligheden udbragtes af Hr. Observator *Pechüle*, hvorfør højærv. Hr. Pastor *von Kettenburg* takkede og samtidig udtalte de bedste Ønsker for Foreningens Trivsel og Fremgang, den skulde helst hverken gaa tilbage eller staa i Stampe, men stadig gaa fremad. Som Hr. Fabrikant *Hoffmann* senere oplyste havde Foreningen da ogsaa i det forløbne Aar faaet en Tilgang af 7 nye Medlemmer; men det var jo ønskeligt, at endnu flere sluttede sig til denne eneste katholske selskabelige Forening i København. Hr. Forvalter *F. Jørgensen* talte derpaa for Bestyrelsens to Medlemmer, Duumviratet *Günther* og *Hoffmann*, og endelig Hr. Naalemager *Jørgensen* med sædvanlig Lune og Begejstring for Damerne. Efter Festmaaltidet hidrog Hr. Skuespiller *Viktor Neumann* med Frue og Frk. *Schöne-mann* til Forsamlingens Underholdning ved en Del morsomme Foredrag og Sange, der høstede fortjent Bifald. Festen endte med et lille Bal.

— »Berlingske« Morgentidende for Tirsdag den 13. ds. bringer en Fortegnelse over de Privatskoler i Købstæderne, som har faaet Statstilskud af det paa Finansloven for indeværende Finansaar under § 21, IV., A. 2 opførte Beløb. Blandt disse Skoler findes ogsaa den katholske Skole i **Horsens** med 350 Kr. og St. Knuds Skole i **Fredericia** med 565 Kr.

— (**Et lille Ord i Anledning af Kollekten i Dag** af C. T.) I forrige Uge havde Elisabethforeningen for førældreløse Børn Møde. Bestyrerinden fremlagde Regningerne, og saa gjordes Regnskabet op. Først Kassens Indhold, derunder Regningernes samlede Beløb og saa en Streg, og under Stregen kom der til at staa 51 Øre.

Saadan saa vort Regnskab ud. Derpaa forhandlede vi om fire Børn, der nødvendig skulde opdrages af Foreningen. Da det var nødvendigt, tog vi dem. Ja, det var alt, hvad jeg vilde sige, jo, saa vilde jeg ogsaa bede alle, da Kollekten i Kirkerne denne Søndag er til Fordel for vor Forening, da at tænke paa vore fire ny Børn og vore 51 Øre.

Køge. Søndag den 18. Nov. aabnedes det nye St. Hanskapel i Køge. Kapellet var nydeligt prydet og gjorde

et meget smukt Indtryk ved de mange Blomster og høje Planter. Gudstjenesten, som ogsaa overværedes af Repræsentanter for begge her udkommende Blade, begyndte Kl. 10. Hr. Pastor Maurer prædikede i Tilslutning til Dagens Evangelium om det Sennepskorn, som skal blive til et stort Træ. Han sluttede med, at dette Kapel, endskønt lille, ikke var et Forsamlingssted af en eller anden Sekt eller et religiøst Privatforetagende, men et Gudshus, som den store Verdenskirke, Kristikirke, det ældste og største af alle kristne Religionssamfund, staar bag ved. Præsten i Køge skal efter H. H. Biskoppens Anordning tillige sørge for Katholikerne i Haslev, Holmegaard, Store Hedinge og Omegn.

Slagelse. Ogsaa i Slagelse, hvor der allerede i længere Tid med større Mellemrum har været afholdt katholsk Gudstjeneste beskæftiger Byens Blade sig med denne glædelige Nyhed. »Slagelse Posten« skrev f. Eks. fornylig:

»Vor Bys Katholiker har i Sommer faaet indrettet et nyt Kapel i Proprietær *Larsens* Ejendom udenfor Slotsporten, og i Gaar fandt den første Gudstjeneste Sted der. Det lille, venlige Kapel tager sig smukt og hyggeligt ud. I Dagens Anledning var Alteret og dets nærmeste Omgivelser festligt smykket med Laurbærtræer, Blomster og Lys.

Først blev der sunget et Par Salmer, hvorunder den katholske Præst, der forrettede Gndstjenesten, messede foran Alteret. Derefter holdt Præsten en kort Prædiken, hvorpaa fulgte Altergang.....«

Rom. Den 18. ds. (Aarsdagen for St. Peterskirkens Indvielse) eksploderede en Bombe under Højmessen i Peterskirken. Heldigvis kom ingen til Skade. Bombekasteren er endnu ikke paagrebet.

— Paven har udnævnt den hidtidige Titularærkebiskop af Naxos (og tidligere Rektor for Propagandakollegiet) Msgr. *Filippo Camassei* til Patriark af Jerusalem.

Frankrig. Det ny Ministerium Clemenceau-Briand har nu genoptaget Foranstaltningerne til Gennemførelsen af Inventaroptegnelsen i Kirkerne og adskillige af de fra ifjor kendte Sammenstød ved Kirkerne mellem Folket og Militæret har gentaget sig. — En Trøst midt i de ellers triste Udsigter for de franske Katholiker under den ny radikale Regering er det, at andre før den har raset paa lignende Maade imod Kirken, imod Religionen og imod Gud, men dog altid tilsidst trukket det korteste Straa. Saaledes vil det forhaabentlig ogsaa gaa denne Gang. De franske Biskopper agter at holde en ny Konferents i Begyndelsen af næste Aar, dersom Kirkerne nu efter 11. December vil blive lukket af Regeringen.

Australien. Ærkebiskop *Daniel Murphy* i Hobart paa Tasmanien, fejrede midt i Oktober sit 60-aarige Bispejubilæum. Oprindeligt bestemt til Koadjutor for den apostolske Vikar i Hyderabad, blev han ved sin Ankomst dertil selv apostolsk Vikar, da hans Forgænger imidlertid var død. 1865 blev han forflyttet til Hobart og 1889, da hans Bispestol blev ophøjet til Metropolitstæde, blev han Ærkebiskop. Hvad der gør Msgr. Morphy særlig afholdt af Englænderne, er, foruden hans personlige Fortjenester, den Omstændighed, at han er født paa Dagen for Slaget ved Waterloo. Den gamle Ærkebiskop er trods sin høje Alder endnu sund og rask og vil endnu en Række af Aar kunne styre sit Ærkestift.

SPØRGSMÅL OG SVAR.

Gives der en Helgen ved Navn Valdemar? Maaske kan Redaktionen give Oplysning herom. Ærb. V. J.

Hverken i Danmarks eller Norges eller Sverriges Helgenlister findes nogen Valdemar. — Vi har hørt sige, at der paa den russiske Kalender under 1. Januar findes en hellig Vladimir; maaske er disse to Navne af samme Afstamning, men det kan ogsaa være, at de ikke har mere at gøre med hinanden end Ellen og Helene, hvilke vi ogsaa en Gang hørte sige, skulde være det samme. (Helene paa fransk udtales ganske som Ellen paa dansk).

(Dersom en særlig sprogkyndig Læser skulde forarges meget over disse Fortolkninger, saa staar det ham frit for at protestere). Red.

* * *

Redaktionen har i Anledning af Spørgsmaalet i Nr. 45, modtaget nedenstaaende »Bemærkninger«, som vi gerne optager, idet vi samtidig giver Spørgeren fra nævnte Nr. Lejlighed til at svare med det samme.

Hr. Redaktør! Tillad mig at knytte nogle Bemærkninger til »Spørgsmaal og Svar« i Nr. 45 af N. U. f. k. K.

Det er misvisende, naar Indsenderen siger, at »hvadsomhelst een end har troet her i Livet, saa vaagner man dog i Evigheden op som Katholik«. I denne knappe Form er Sætningen endogsaa ligefrem usand, thi den er omtrent ensbetydende med den af Kirken forkastede Lære, som siger, at det ikke kommer an paa Troen, — at det er ligegyldigt, hvad man tror.

Ovennævnte Sætnings Indhold har kun Rigtighed for saadanne Menneskers Vedkommende, som

1) uden egen Skyld (altsaa »bona fide« — i god Tro) har levet i en anden Religion end den katholske, og som saaledes — omendskønt dem selv uafvidende — i deres inderste egentlig har været Katholiker; og

2) virkelig har levet samvittighedsfuldt og enten aldrig har begaaet nogen svær Synd, eller dog ved fuldkommen Anger atter har faaet Syndsforladelse.

Disse vil selvfølgelig efter Døden vaagne i den anden Verden som fuldgyldige Medlemmer af den katholske Kirkes Samfund og derfor ogsaa blive delagtiggjorte i alle Goder, som tilkommer dem (deriblandt Kirkens Forbønner og Messeofrets Frugter).

Derimod vil det omvendte ske, naar Mennesker vel hernede bekendte sig til den katholske Tro, men hverken i Livet eller i Døden opfyldte de Krav, Troen stillede til dem. Disse, som kun udvortes var Katholiker og døde Lemmer paa Kirkens Legeme, vil da fuldstændig udskilles af Kirkens Samfund og vaagne for Guds Domstol som Ikke-Katholiker, eller om man vil, som »Protestanter«*), fordi de i afmægtigt Raseri sritter og protesterer imod Guds Herredømme og imod den evige Sandhed, som deres Fornuft meget imod deres Vilje tvinger dem til at bøje sig for og underkaste sig.

Det vil ikke kunne gavne dem at have haft den rette Tro, da de manglede Gerningerne, som skulde være øvede paa Troens Grundlag.

Tværtimod, deres Tro vil istedetfor at frelse og forsvare dem, være deres ubarmhjertige Anklager og ubønhørlige Dommer samt Aarsagen til forøget Straf. Thi »den Tjener, som kender sin Herres Vilje, men ikke har holdt sig rede og ikke har gjort hans Vilje, han skal faa mange Hug.« (Luc. 12, 47.)

Det er jo ikke Troen alene, der gør salig; eller som Frelseren har sagt »ikke enhver, der siger til Mig: Herre, Herre! skal indgaa i Himmerige, men den, som gør min Faders Vilje«. (Math. 7, 21.) Derfor vil »mange komme fra Øst og Vest og sidde tilbords med Abraham, Isak og Jakob i Himmerige; men Rigets Børn (nemlig saadanne, som kun udvortes var Borgere i Guds Rige, Kirken) skulle kastes ud i Mørket udenfor«, (Math. 8, 11 f.) — og deres Dom vil lyde: »Jeg kender Eder ikke, hvorfra I ere; viger bort fra mig alle I, som gøre Uret«. (Luc. 13, 27.)

Sandhedens Sol gaar selvfølgelig i sin fulde Glans og Klarhed op for enhver hinsides Graven; men medens den vil omstraale og herliggøre dem, som alt paa Jorden elskede Lyset og øvede Lysets Gerninger, vil dens Straaler blænde og brænde dem, som i deres Jordeliv øvede Mørkets Gerninger.

Allerede den Gang elskede de Mørket mere end Lyset (Joh. 3, 19); og nu hader de Lyset, som aabenbarer hele deres Veder-

*) For at forebygge Misforstaaelser bemærkes det udtrykkeligt, at Ordet »Protestanter« paa dette Sted bruges i en anden, end den almindelige Betydning, — hvad der forresten fremgaar af selve Sammenhængen.

styggelighed og Elendighed, som de selv har forskyldt. Derfor flyr de bort fra Lyset og søger Skjul i Afgrunden, hvor »Mulm og Mørke venter dem«. (2 Petr. 2, 17.)

Der vil de i Evighed dele Skæbne og Selskab med Mørkets Fyrster, som »ogsaa tro og skælve« (Jak. 2, 19) under Sandhedens altbetvingende Herredømme. —rg.

Jeg kan ikke finde nogen som helst Forskel imellem mine og den ærede Indsender —rg.'s Udtalelser; jeg betragter disse som en nærmere Forklaring til mine egne Ord og kan forsaavidt fuldstændig slutte mig til den. Jeg har nemlig ikke sagt, at enhver bliver salig (endogsaa uden gode Gerninger), **men** — hvad der er noget ganske andet: at i Evigheden gaar Sandhedens Lys op for enhver d. v. s. hvad enten man befinder sig i Himlen eller i Helvede eller i Skærsilden, i Evigheden indser alle og enhver, at der kun gives een Sandhed — den katholske. Dette mente jeg med Udtrykket »at vaagne op som Katholik i Evigheden«. —rg. siger jo — med andre Ord — ganske det samme i Slutningen af sin Bemærkning, nemlig: . . . Mørkets Fyrster, som »ogsaa tro og skælve« Jac. 2. 19. og har saaledes bevist mig den Tjeneste med et Citat af selve den hl. Skrift at støtte min Paastand om, at i den anden Verden alle uden Undtagelse er Katholiker, naar vi tager Ordet »Katholik« i Betydning af En, som kender og, om man vil, tror den hele og fulde Sandhed. Ja selv Mørkets Fyrste er altsaa paa en Maade »Katholik«, men naturligvis en daarlig »Katholik«.

Med Tak for Optagelsen

Deres ærb. Abonnent.

(Spørgeren i Nr. 45.)

Vi er næsten ligesaa enig med —rg. som med »Spørgeren«, da vi ikke heller kan se nogen væsentlig Forskel mellem deres Udtalelser. Red.

Udlaan (gratis) og Tilbagelevering af Bøger fra St. Vincents og Sognebibliothekerne

finder Sted

ved **St. Ansgars Kirke** (gennem Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67)
Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 7—9 Aften; desuden
efter Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen.

ved **Rosenkranskirken** efter Eftermiddagsgudstjenesten om Søndagen (hos Pastor Ronge),

ved **St. Anna Kirke** hver Søndag efter Hovedgudstjenesten.

Fra St. Josefs Konferents Bibliothek udlaanes Bøger hver Lørdag Aften fra 7—8. Kapelvej 7, 1. Sal, Kontoret.

A. C. Møde i Søvavillonen Onsdag den 28. November Kl. 8¹/₂.
Ekstraordinær Generalforsamling. Dagsorden og nærmere Meddelelse tilsendes i Breve.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. November. Sidste Søndag e. Pintse. Katharina, Jomfru og Martyr. — 26. M. Silvester, Abbed og Bekender. — 27. Ti. Leonard af Porto Maurizio, Bekender. — 28. O. Willehad, Biskop og Bekender. — 29. To. Ferialdag. — 30. F. Andreas, Apostel. — 1. Decemher. L. Ferialdag.

Søndag den 2. Decemher. 1. Søndag i Advent. Kirkearets Begyndelse.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyscg.):	- 10	—	- 5 Katek. og Andagt.
St. Anna Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt m. Præd.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 6 Andagt og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	- 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Tolbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Anna Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{4}$. (Hverdage: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Elisabethforeningen. I Anledning af St. Elisabeths Fest læses i St. Ansgars Kirke **Søndag d. 25. ds. Kl. 8** den h. Messe, under hvilken holdes Fælleskommunion, for Foreningens levende og afdøde Medlemmer. Samme Søndag tilfalder samtlige Kollektor i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Kirke Elisabethforeningen til forældreløse Børns Vel.

Sjælemesse. Torsdagen den 29. Novbr. Kl. 7 lader St. Josefs Gilde læse en h. Sjælemesse for afdøde Medlemmer af Gildet.

Ansgariusforeningen.

Den i Bladets sidste Nr. til i Dag, den 25. November, indvarslede **Generalforsamling aflyses** herved, da den foreliggende Sag er bortfalden.

Litteratur. Man bedes særlig lægge Mærke til de i Annonceafdelingen optagne Annoncer om **Julekerten**, **Rosemary** og **Et Offer for Skriftemaalet**. Julekerten koster i Aar kun 25 Øre og bør derfor i det mindste nu i Aar udsælges til allersidste Eksemplar. »Varden«s to sidste Numre kan ogsaa anbefales som særlig interessante.

Kalenderen 1907

er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kobnuegsgade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 5, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 48.

Søndagen den 2. December.

1906.

INDHOLD: Katholicismen og det 20. Aarhundrede. — Boganmeldelse. St. Andreas og Filippus. — Forskelligt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom Posen. — Præmieopgave. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Katholicismen og det 20. Aarhundrede.

(Sluttet.)

Den katholske Kirke kan paa det pædagogiske Omraade godt anvende H. C. Andersens Ord: »Alt paa sin rette Plads.« Thi naar Kulturen altid har blomstret saa frodigt, hvor Kirkens Aand har været den vejledende, saa ligger Hemmeligheden i Kirkens Opfattelse af den sande Dannelse; denne bestaar nemlig ikke i, at alle kender Aarstallet for Slaget ved *Marathon*, men derimod i, at den enkelte fuldt ud er Mester i sit Fag og samtidig er gennemtrængt af Hjertets Kultur. — Og her er det, vi i vore Dage er saa langt tilbage. Grunden er paa den ene Side den saa godt som alt beherskende Mekanik og paa den anden den Kendsgerning, at man er vejet bort fra Kirkens sunde og praktiske Opdragelsesgrundsætninger.

Middelalderen og den nærmest følgende Tid var her et langt Stykke forud for os. Naar vi hører, at *van Dyck* allerede i sit 18. Aar maalede en stor Altertavle og naar vi

samtidig erindrer, at paa vore Kunstakademier har Eleven endnu langt fra erhvervet sig den rent tekniske Færdighed i denne Alder, saa kan vi her drage en lærerig Sammenligning, saa meget mere, som Kunsten vel ikke stod lavere den Gang end nu, trods den større Almendannelse, Eleven nu møder med paa Akademiet. — Dr. *Ratzinger* minder om, at enhver Musiklærer ved, at den Elev, som ikke er begyndt paa at spille Violin med det 9. Aar, aldrig vil drive det til nogen virkelig Dygtighed.*)

I den sidste Halvdel af det 19. Aarhundrede har den bekendte Kunsthistoriker, *R. v. Eitelberger*, bl. a. ved sin Stilling som Direktør for Industrimusæet i Wien haft en stor Indflydelse særligt paa Kunsthaandværkets Udvikling. Han taler derfor med en ubestridelig Autoritet, naar han dadler Folkeskolen fordi den:

1) lægger al for megen Vægt paa den almene Viden i Stedet for paa den praktiske Færdighed.

2) fordi Skolelovgivningen i alt for høj Grad generaliserer i Stedet for at tage Hensyn til det konkrete, og

3) varer Skoletiden for længe, saa at Drengen indtræder alt for sent i Værkstedet.

»Frem for alt,« siger *Eitelberger*, »maa man stræbe efter at vække Lysten til det industrielle Arbejde hos Ungdommen. Skolen tør paa ingen Maade opdrage en Flok 'Vielwissern' og 'Schönrednern', som ikke føler nogen Tilbøjelighed til at drive et borgerligt Haandværk og nærer en Ærgerrighed, som aldrig kan tilfredsstilles. Vi vil opdrage en dygtig, tilfreds og arbejdskraftig Slægt og dertil maa Grundstenen allerede lægges i Folkeskolen Det værste er, at Lærlingene i vore Dage ikke er gennemtrængte af deres Kalds Værdighed og Ansvar; de gaar ud i Verden med en halv Viden og store Fordringer og naar da den nøgne Virkelighed træder dem i Møde og deres Mangler kommer for Dagen, saa er de de første, som rives med af den Strømning, der ikke betragter Arbejdet som en Velsignelse, men som Genstand for Had og Forbandelse.«**)

Ja, denne ensidige Uddannelse af Hovedet sker ikke alene paa Bekostning af det overlegne Mesterskab i de en-

*) *Ratzinger a. St. 390, Note 1.*

• *) *cit. Ratzinger a. St. 386—87.*

kelte Fag, som de svundne Aarhundreder kan rose sig af, men desværre indskrænker den ogsaa Hjertets Ret. Og deraf kommer den »stadigt tillagende Utilfredshed og Tilbøjeligheden til at hylde de socialistiske Omstyrtningsplaner.«*)

I »Winfried« har den berømte Konvertit, *P. v. Hammerstein*, paa en særdeles grundig Maade bevist, at Kernen i det sociale Spørgsmaal ikke er af blot og bar timelig Natur, og dette saaledes ikke kan løses alene ad Nationaløkonomiens Vej. Nej, det højeste sociale Spørgsmaal omfatter det religiøse og sædelige Livs Vækst og Blomstring. Pateren beraaber sig bl. a. paa de store rent sociale Velsignelser de saakaldte »Missioner« i Tyskland har skænket Samfundet. »Gennem Prædikener forebygges den sociale Revolution paa den virksomste Maade, gennem den forsones Klassernes Modsætninger, gennem den holdes den fattige til Flid, Sparsommelighed og Maadehold og den rige til Pligttroskab og Gavmildhed, men frem for alt vil den rige og fattige ad den Vej sikrest føres til den evige uforstyrrelige Lykke hinsides, hvor det højeste sociale Spørgsmaal finder sin endelige Løsning.«**)

Og her staar vi ved Kirkens pædagogiske Hovedopgave. Jesus Kristus har nemlig overdraget Folkenes Opdragelse til sin Kirke, idet han sagde: »Lærer dem at holde alt, hvad jeg har befalet eder.« (Math. 28, 20.)

Biskop *Egger* sammenligner Kirkens pædagogiske Hjælpe-midler før og nu og kommer til følgende sørgelige Resultat: »Det er ikke mange Aartier siden, at der i katholske Egne fandt en fredelig Samvirken Sted for Ungdommens og Folkets Opdragelse mellem Sjælesorgen, Familien og Skolen, Lovene og den offentlige Mening samt Menighedernes Sæd og Skik. Der gaves næsten ingen Fare for Troen, offentlige Forargelser var sjældne, ligeledes Lejlighederne og Fristelserne til farlige og overdrevne Fornøjelser og Nydelser. Hvor alle Faktorer arbejdede saa endrægtigt sammen, kunde det ikke være svært at opdrage en troende og renlivet Slægt. — Det er næppe nødvendigt indgaaende at

*) Ratzinger a. St. 387.

**) L. v. Hammerstein (S. J.): Winfrid oder Das sociale Wirken der Kirche. Trier 1890 — 3. Aufl. 55.

skildre den fuldstændige Forandring, der er sket i disse lykkelige Forhold. Den kirkelige Sjælesorg har mistet den ene af de ovennævnte Medarbejdere efter den anden og i Stedet for er de antikristelige Faktorer vokset i Indflydelse. Dette gør sig særligt gældende i Byerne og de industrielle Flækker; men viser sig ogsaa mere og mere paa Landet. Og hvor Skolen ikke mere er kristelig, nærmer den kristenfjendske Indflydelse sig allerede Børneverdenen.«

Ogsaa Kardinal *Manning* har betragtet disse Forhold opmærksomt og han udbryder: »Jeg har længe med Forfærdelse iagttaget, at den synlige Kirke i Nutiden befinder sig i den selv samme Stilling som Jerusalem paa *Jerimias'* Tid, og dengang *Titus* omringede dens Mure. Den guddommelige Aand hersker rigtignok over *Ecclesia docens et regens*; men Verdensaanden har overtaget Herredømmet over det kristne Samfund.«*)

Kardinalen mener selvfølgelig ikke, at hele det kristne Samfund beherskes af Vantroen; thi saa kunde man ikke længere kalde det »kristent«. Han mener derimod, at mange Katholikker smittes af Ligegyldighedens og Lunkenhedens Aand — ja, nogle træder endog over paa Verdens Side. Men talrige Katholikker bliver dog uberørte og ubeskadigede af denne Aand. — Dog, det maa gaa, som det for Resten vil, saa »hersker den guddommelige Aand over den lærende og regerende Kirke«, og denne vil naa sit Maal! Biskop *Egger* siger: »Kirken kan ikke stedes i nogen Situation, i hvilken den ikke er sin Opgave voksen, men ganske vist afhænger Arbejdets Frugt af Tid og Sted, af dens Medlemmers Medvirken.«

»Uden det overnaturlige Element vilde Kirken aldeles ikke være sin Opgave voksen.« Biskop *Egger* dvæler særligt ved tre Elementer: Troen, Naaden og Selvfornægtelsen. Om den sidste siger han: »Selvfornægtelsens Bud er egentlig Grundloven i Kristi Rige, den er det Vaaben, med hvilket Aanden besejrer Kødets . . . Den er Ofret, ved hvilket Aanden hengiver sig selv til Gud og hans Bud. . . Selvfornægtelsen ernu for mange Kristne nærmest bleven et Fremmedord, af hvilket de ikke mere har nogen praktisk Forstaaelse.

*) cit. *Egger* 115.

Forhen opretholdt Fastebudet Bevidstheden om, at man skulde øve sig i Forsagelse og Overvindelse. Nu er dette Buds lagttagelse paa Grund af Tidsforholdenes Magt for en stor Del umuliggjort og Resten besørger den moderne Blødagtighed.

»Paa den anden Side har Fornøjelses- og Nydelses-sygen, hvis Midtpunkt dannes af Alkoholismen, grebet om sig. — Det betænkeligste af disse Onder er, at de i den sidste Menneskealder er tillaget i et rasende Tempo og bestandig tillager. For ikke lang Tid siden var Frankrig en af de mest maadeholdne Nationer. Og nu ser den vantro Regering sig tvungen til at indføre Undervisning om Alkoholnydelsens Farer som et særligt Skolefag. Næppe har de banlyst de evangeliske Loves Forkyndelse fra Skolen, før de maa indføre en svag Efterlignieg for at kunne bevare den nationale Eksistens og Forsvarsevne.«

Kirken har dog ikke alene Opmærksomheden henvendt paa selve Skolen, men ogsaa paa den moderne Ungdoms videre Uddannelse og sørger for den i de forskellige Lande ved en righoldig Litteratur og søger at vinde en velgørende Indflydelse paa de unge gennem de mange Foreninger. En ganske særlig Opmærksomhed skænker den de studerende ved Universiteterne og Fagskolerne.

f Saaledes søger Kirken over alt og til alle Tider at udøve det Hverv, Kristus har overdraget den som Menneskehedens Lærer.

2. Folkeopdragerne.

Hvem er da Folkenes Opdrager? Vi har set, at den enkelte ikke opdrager sig selv i den Betydning, at han uden ydre Paavirkning har uddannet sin Personlighed. Nej, vi er alle, mere eller mindre, Kopier af vor egen Tid og paavirkede af dens Strømninger. Men da vi saaledes opdrages udefra, hvad jo selve Ordet antyder, saa maa vi spørge, hvem er de rette Opdrager? og Svaret kan i første Linje kun lyde: De, hvem Jesus Kristus har overdraget Læreembedet. Men i vore Dage er, som Biskop *Egger* siger: »Op-gaverne og Fornødenhederne saa omfattende og mangfoldige, at man uvilkaarligt kommer til den Slutning, at her maa hjælpe, hvem hjælpe kan. Det størst mulige Antal Arbejdere for Guds Riges Sag er en Nødvendighed, som følger af de ny Forhold. Det er dog ingenlunde noget

helt nyt, fordi det allerede var blevet forudset i Begyndelsen og hørte til de Midler, hvormed Riget grundlagdes «

Biskoppen minder derpaa om Matth. 5. 13: »I er Jordens Salt« og om Kristi Lignelse om Surdejgen der gennemtrænger hele Dejgen. Saaledes skal ogsaa den katholske Kristen ved under Autoritetens Vejledning at bruge sine Evner, men fremfor alt ved i sin Kreds at lyse som et Eksempel, være en af Kirkens Arbejdere og saaledes være »Jordens Salt«. Allerede *Tertullian* har sagt, at Martyrernes Blod blev Kristendommens Udsæd, og Biskoppen tilføjer: »Omvendte Købmænd, Soldater, Lærde, ja, Slaver og Slaverinder blev Troens Udbredere i deres Omgivelser. Sin vigtigste Opgave opfylder denne Surdejg i den kristne Families Skød.«

Menneskehedens fornemste Opdragere er Kristi Alters Tjenere og Forvalterne af Kirkens Naademidler, imod hvilke det er selvforstaaeligt, at enhver troende Katholik udviser den dybeste Ærefrygt. »Deres Gerning er saa vigtig for Guds Rige, at enhver Borger i dette Rige ikke blot vil ønske Præsteskabet de bedste Frugter af deres Anstrengelser, men af al Magt og Evne vil understøtte det.«

Kirkens Præsteskab har alle Dage haft en mægtig Hjælper i Ordensstanden. Denne Stand tør aldrig betragtes som en blot Tilfældighed eller noget underordnet; man maa heller ikke betragte den kun som en af de skønneste Blomster i Kirkens Have — nej, »Ordnerne er et vigtigt Hjælpemiddel i Kirkens Tjeneste for at den kan naa sine højeste Opgaver Ordnerne hjælper Kirken med Opdragelsen, Skolen og Videnskabernes Dyrkning.«

Vi maa ofte høre, at Kirken fuldstændig umyndiggør, ja ringeagter Lægmandens Stand. Og hvis vore Modstandere havde Ret, saa maatte vi standse her. Men det er ingenlunde Tilfældet. »Præsteskabet er nemlig ikke nogen Kaste, men danner en Stand, som staar aaben for enhver, der er kaldet og egnet dertil. Præsterne er ikke identisk med Kirken som den, der alene skal træffe Afgørelsen angaaende Læren og Lovene, men de er Kirkens Tjenere, paa hvilke Kirken lægger ulige sværere Byrder end den gør paa Lægstanden Men, hvad formaede Sjælesørgeren uden de Troendes Medvirkning, i Særdeleshed uden

Forældrene, og hvad naaede disse uden hine? Øjet kan ikke sige til Haanden og lige saa lidt Hovedet til Fødderne: Jeg behøver eder ikke!»

Naar Kirken i vore Dage lægger særlig Beslag paa Lægstanden, som den gør det i Pressen, Litteraturen og Foreningslivet, saa er det, som Biskoppen siger »faktisk nyt, fordi de ny Fornødenheder fordrer det; men det er er ikke principielt nyt, da det allerede indeholdtes i Katholicismens oprindelige Program Det maa ogsaa anerkendes, at fra de første Apologeter og ned til vore Dage har et stort Antal Lægfolk paa en fremragende Maade gjort sig fortjent af Guds Rige. Kirken maa danne den højere Enhed for alle sine Medlemmer; naar disse betragter hverandre i Lyset af deres kristelige Livsanskuelse, saa vil der ikke findes nogen Grund til smaaling Misundelse mellem Stænder og Personer.«

Saaledes ser vi, at Kirken giver enhver, alt efter hans Evner og Livsforhold, et vidt Virkefelt. Og derfor er det ogsaa dens Børns helligste Pligt at opfylde de Forpligtelser, den lægger paa deres Skuldre. Opfyldte dem — og med Glæde!

— — Naar Biskop *Egger* siger, at Katholikerne i Arbejdet for de store Kulturopgavers Løsning som oftest maa løfte i Flok med de anderledestroende, saa gælder dette vel i særlig Grad om os herhjemme. Trods vort lille Antal, vil ethvert Arbejde i denne Retning frembringe sin Frugt. —

Det kan hændes, at den, som træder tilbage til Moderkirken et Øjeblik kan føle sig som løsrevet fra den Kultur, hvori han er opvokset. Han synes at maatte 400 Aar tilbage for at komme i Berøring med en Kultur, hvorpaa han kan bygge videre. Men dette vil kun være en forbigaaende Tanke; thi vel blev vort Fædreland løsrevet fra Enheden; men alt, hvad der er af Skønhed og Sandhed i det, man har opbygget siden 1536, hviler paa den Kultur, som den gamle Kirke havde skabt. —

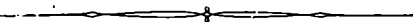
Den, der før har levet sit aandelige Liv i den danske Folkekirke, har bragt smukke Minder med sig — Minder om mangan indholdsrig Højtidsstund, hvor Prædikanten ret forstod at samle Menigheden om sig og give Gudstjenesten et festligt Præg. Men overalt hvor dette Indhold opnaas,

der tærer man paa den Skat, Kirken har efterladt, da den udjoges af Landet. —

Vender vi os til Poesien, saa har vi Ret til ogsaa at betragte den som vort Eje; thi Digterens Aand fik dog først rigtig udfoldet sine Vinger, naar han vendte sig til hin forunderlige Tid, vi kalder »Middelalderen«. Og naar han sang dens Pris, forherligede han uvilkaarligt Katholicismen.

Betragter vi Danmarks Kunst, som jo i Maleri har naaet en virkelig Adel og Skønhed, saa aander Katholicismen os ogsaa i Møde fra alle disse Værker, som lovpriser den danske Natur, thi Kunstneren har dog først hentet sit Mesterbrev i Katholicismens Hovedstad, Rom, hvortil Ynglingen ilede med de store Forventninger, for undertiden først efter mange Aars Forløb at vende hjem som den fuldendte Mester.

Derfor kan vi med frejdigt Mod lægge vore Kræfter ind i det Arbejde, som foreligger. Vi ved det, Sandhedens Lys vil til sidst sejre, ikke alene over Mørket, nej, selv over den svageste Skygge.

Bog anmeldelser.

Joseph Spillmann: Et Offer for Skriftemaalet.

Oversat fra Tysk efter Originalens 10. Oplag af Maria Hoffmann.

Schönbergs Forlag. 8v. 300 S. -- Pris 3 Kr.

Næst efter Klosterlivet er Skriftemaalet det af alle katolske Institutioner, som i Reglen bliver mest misforstaaet og mest bagtalt.

Endnu for et Par Aar siden udgød der sig en sand Syndflod af Mistænkeliggørelser og Bagvaskelser snart sagt over den ganske Verden, i Form af Brochürer og Avisartikler, foranlediget ved en vis *Grassmann*, som gav sig til at kritisere den hl. Alfons Liguoris' Moralthologi og stemple denne som en usædelig Forfatter, naturligvis gaaende ud

fra Misforstaaelser og ligefremme ondskabsfulde Forvrængninger af Teksten. I Tyskland gav dette Anledning til en hidsig Pennesfejde, hvis Virkninger ogsaa sporedes herhjemme i vor Presse. Det var jo for nogle en kærkommen Anledning til at give den katholske Kirke nogle velmente Skoser, særlig med Henblik paa Skriftemaalet.

Og dog gives der ikke en mere velsignelsesrig Institution end netop Skriftemaalet, hvilket selv mange fordomsfri Protestanter indrømmer og derfor ligefrem misunder os det. Naturligvis *kan* selv det bedste misbruges, og Skriftemaalet vel ogsaa; men netop dette sker vistnok kun sjældent, ja meget sjældent. Den Præst maatte jo ogsaa være et rent Afskum af Ondskab og Samvittighedsløshed, som paa den ene eller den anden Maade vilde misbruge den Tillid, der vises ham, netop i det Øjeblik han sidder som Guds Stedfortræder for at tage imod en ulykkelig Synder, der skal hjælpes tilbage paa den rette Vej, eller en uskyldig Sjæl, der skal styrkes og opmuntres til at holde ud paa samme. — Enhver Katholik kan vistnok af Erfaring tale med om Skriftemaalets Velsignelser; for enhver har der vistnok været Øjeblikke, hvor Skriftemaalet har været det eneste, der var i Stand til at trøste og opretholde ham, til at bringe Oplysning og Vejledning, — Øjeblikke, hvor det i det hele taget har været til uvurderlig aandelig Nytte og Gavn. Netop Skriftemaalet, det private, hemmelige Skriftemaal tvinger os mest af alt til beundrende at anerkende vor hl. Kirkes Visdom og dens *Trofasthed* overfor vor Frelasers Anordninger; thi for Kirken og dens Tjenere er det langt fra nogen Behagelighed, ja kan endogsaa under visse Omstændigheder bringe dem, mildest talt, store Ubehageligheder.

Alt dette kommer man til at tænke paa ved at læse *Spillmanns »Et Offer for Skriftemaalet«*, der netop viser dette sidst berørte, hvor store Ubehageligheder, hvilke Lidelser og Forfølgelser — derunder indbefattet endogsaa Tab af Ære og Frihed — en Præst kan blive udsat for som Følge af den Forpligtelse, han har til aldrig uden den skriftendes Tilladelse, paa nogen som helst Maade at lade sig forlyde med, hvad han har hørt i Skriftestolen, selv

ikke, om han som sagt derved kunde redde sig ud af de allerstørste Farer.

Og hvad *Spillmann* her med mesterlig Kunst har fremstillet i sin Bog, det er ikke Digt eller Fantasi, men beror — i al Fald hovedsagelig — paa en *virkelig Begivenhed*, der for ikke saa mange Aar siden er gaaet for sig i Frankrig. Forfatteren har imidlertid med en saadan Interesse sat sig ind i alle Enkeltheder og gengiver det altsammen med en saadan Anskuelighed, at Bogen læses med samme levende Opmærksomhed som den mest spændende Roman, hvortil den konsekvent gennemførte psykologiske Udvikling af Fortællingens to Hovedpersoner i høj Grad bidrager. Hovedbegivenheden, hvorover Fortællingen er bygget, er den, at en Præst bliver ankaget for Rovmord og dømt til Døden, men benaadet med Deportation til Sydamerika. — Efter 3 Aars Fangenskab og store Lidelser kommer hans Uskyldighed dog for Dagen, idet hans forrige Sakristan, der havde skriftet for ham, melder sig selv for Retten som den virkelige Morder, hvorefter Præsten atter indsættes i sit Embede.

Bogen er i den tyske Originaludgave udkommet i 11 Oplag, hvilket nok som vidner om dens Læseværdighed. Ogsaa paa spansk og paa engelsk har den oplevet flere Oplag. Maatte det gaa den nu foreliggende danske Udgave paa samme Maade; Bogen fortjener det, Oversættelsen er god og Udstyret smukt.

Georgiana Fullerton: Rosemary, en Fortælling, oversat fra Engelsk af Oskar V. Andersen. »Vardens« Forlag. 225 S. (i lille 8°). Pris 1,50 indb.

I »Vardens« Annoncetillæg har der i nogen Tid staaet som Feuilleton en baade morsom og interessant lille Fortælling af ovennævnte engelske Forfatterinde og oversat af »Vardens« Redaktør. Fortællingen er nu udkommen i Bogform og koster kun Kr. 1,50 fikst indbundet i Lærred og med rødt Snit. Hvad der gør Bogen morsom er Forfatterindens gennemgaaende Lune og en af Hovedpersonernes, gamle Jean Porters aldrig svigtende, tørre, naturlige Humør, som, uden at forringe de alvorligere Partiers Værdi, giver Læseren Anledning til næsten paa hveranden Side at faa sig en højst forfriskende Latter. Hvad der gør Bogen særlig interessant, netop for katholske Læsere, er den Om-

stændighed, at Fortællingens Ramme dannes af Reformationsperioden i den engelske Historie, hvor Katholikerne jo maatte lide allehaande Forfølgelser fra Statens Side. Traaden i Fortællingen er følgende: To ganske smaa Børn, hvis respektive Mødre ved de omtalte urolige Forhold tvinges til midlertidig at forlade Landet, bliver omtrent samtidig bragt til Jean Porters Madmoder, Madam Coggle, for der at plejes og opdrages. Den gamle Madam Coggle forveksler Børnene, medens Jean Porter nok ved, hvem der er hvem. Dette giver alligevel, selv efter at et af Pigebørnene er død, Anledning til forskellige Forviklinger, da Mødrene, af hvilke den ene er bleven Protestant, den anden forbleven trofast Katholik, efter mange Aars Forløb kommer tilbage og Barnet Rosemary staar overfor Valget mellem den rige protestantiske »Moder« (efter Madam Coggles Mening) og den virkelige, katholske Moder, der har mistet alt og har siddet i Fængsel for sin Tros Skyld. Et paatænkt Parti mellem den katholske Rosemary og en fjern Slægtning, en rig Protestant, synes først at skulle gaa i Stykker, da *han* nemlig bliver Katholik i Frankrig og tror at Rosemary er Protestant; men tilsidst opklares alt og ender til alle Parters Tilfredshed.

Bogen er som sagt baade morsom og interessant. De, som maaske ikke har haft Taalmodighed til at søge Fortællingens Smaastykker frem imellem Annoncerne, vil nu kunne læse den paa en Gang i Sammenhæng. Ogsaa de, som allerede har læst den, vil have Fornøjelse af at læse den endnu en Gang, nu da den foreligger i et smukt lille Bogformat.

(Begge disse her omtalte Bøger vil kunne være en *smuk Julegave* til den kommende Jul. — Det samme gælder den netop nu udkomne Bog *En Konvertits Erin ringer* (af Dr. K. Krogh-Tønning, som ogsaa snart vil blive anmeldt her i Bladet).

St. Andreas og Filippus som Forbilleder for Kønvertiter.

Andreas til sin Broder
saa talte glad i Hu:
»Mon, *Simon*, Du formoder,
hvem jeg har set just nu? — —

Det lydeløse Lam,
 som bærer Verdens Synder, —
 kom, følg mig hen til ham!«

Filippus og, som fulgte
 Nazareth-Mestrens Ord,
 for Vennen ej det dulgte,
 hvad stort ham vederfør:
 »I ham — *Nathanael!* —
 vort Folks Messias ser jeg,
 Guds Søn, *Emmanuel.*«

»Hvad godt kan der vel komme
 fra Nazareth? — Nej, Nej!
 Hvad Tanker og hvad Domme
 har ført dig ad *den* Vej?
 Og ham Du *følge* vil?
 Forlade Hus og Ager?
 Du driver vovsomt Spil!«

Her *Kærligheden* sorger,
 thi Venner tro de var,
 og *Kærligheden* spørger,
 men *den* gav ogsaa Svar.
 Det lød: »Kom selv og se!
 Men hvis saa Lyset kalder,
 saa sig som jeg: *Det ske!*«

Lourdes og Videnskaben.

(Supplement til Artiklen i Nr. 39 S. 656).

Der skrives til »Augsburger Postzeitung«: Hvad der ikke findes hos nogen af dem, der kritiserer Helbredelserne i Lourdes, det er en strengt videnskabelig Undersøgelse af Helbredelserne. Og dog vilde en saadan ligge i selve Modstandernes Interesse, ja, den maa siges at være deres Pligt. Man foretrækker at skyde Sagen fra sig ved

at pege hen paa Suggestionens (Indbildningens) Magt. Lad os en Gang stille os paa dette Standpunkt. Dersom disse Helbredelser var en Følge af Suggestion, var det da ikke Lægernes Pligt nærmere at undersøge denne »Suggestion« for eventuelt derved at kunne hjælpe andre Syge? Lad os til Eksempel tage Tilfældet Rouchel fra Metz, der netop nu gaar sin Vandring igennem Bladene. Den Lupussyge Rouchel skal efter Metz'er Lægeforenings Erklæringer ikke være »helbredet«, men der skal dog være indtraadt en Forbedring. For mig gærne ifølge Suggestion. Nu gives der endnu mange Syge, som vilde være fornøjede med en »Forbedring« eller en »Standsnings« af Sygdommen. Dersom der altsaa her ad denne Vej blev opnaaet en Forbedring, vilde det da ikke være en Pligt for Lægerne at undersøge, om de ikke her paa nogen Maade kunde opdage noget, som ogsaa kunde komme andre Syge til Gode? Modstanderne maa med Rette lade sig hyde den Bebrejdelse, at de ignorerer Sagen, fordi de er bange for Resultatet, at de snakker overlegent om Sagen, men gaar af Vejen for en saglig Drøftelse af det Materiale, som unægtelig foreligger i Kendsgerningerne. Ellers løber man efter Sygdomstilfælde til Indien og Kina, udruster videnskabelige Ekspeditioner for at udforske Spedalskhed, Kolera, Pest o. s. v. Og i Lourdes vilde man have et tilstrækkeligt Grundlag for Undersøgelser, der kunde blive ret lovende. Hvor lidt Katholikerne er bange for en saadan kritisk Undersøgelse, kan enhver slutte af, at den tyske Lourdes-Forening har bevilget et Stipendium for at give en fritænkensk Læge Lejlighed til at opholde sig i Lourdes og anstille en videnskabelig Undersøgelse. Om vel nogen vil svare paa denne Udfordring? Ogsaa i Paris er der hos en Notar henlagt 15,000 Frcs. for den Læge, der kan levere Beviset for, at de af Henry Lasserre beskrevne Helbredelser kan forklares paa naturlig Maade.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. I Anledning af den apostoliske Vikar for Danmark, højærv. Biskop *von Euchs* Nærværelse her er der i Følge

»L'Univers« bleven funderet en hl. Messe og en evig Lampe ved *St. Knuds Alteret* i Kirken S. Maria Transpontina. Det er det andet Sidealter til højre i Kirken. Alle danske, selv Protestanter, som lever i Rom, har sammen med andre hjemme i Danmark bidraget til dette Kapels Restaurering.

Posen. Den allerede forleden her i Bladet omtalte Biskop af Gnesen-Posen, *Stablewski*, hvis Stift er et af de allervanskeligste og allerede har beredet ham og mange af hans Forgængere bitre Lidelser, er den 24. ds. pludselig afgaaet ved Døden som Følge af et Hjerteslag. Hans Bortgang betyder et stort Tab netop nu under de standende Stridigheder og Uroligheder i Anledning af Skolestreiken, til hvis Bilæggelse man netop havde haft hans Klogskab og Erfarenhed behov.

Ærkebiskop *Dr. Florian von Stablewski* var født 1841 i Fraustadt, studerede i Posen og München, blev 1865 præsteviet, virkede derpaa afvekslende som Sjælesørger og Religionslærer. *Stablewski* var ivrig polsk Patriot, lod sig som saadan i 1876 vælge til polsk Deputeret til den tyske Rigsdag. 1891 blev han efter en Overenskomst mellem Regeringen og Vatikanet, udnævnt til Ærkebiskop af Gnesen. Man vil nu med stor Spænding imødesee, hvem der bliver hans Efterfølger. Det polske Folk og Vatikanet ønsker en Polak, den preussiske Regering derimod en Tysker.

Præmieopgave.

1) »Sandelig — Kirken tør sige til dem, som nu forfølger den: mange gode Gerninger viste jeg Eder fra min Fader; for hvilken af disse stener I mig?«

2) »Hun var meget blond. Hendes Haar lignede moden Hvede; det var hvidlig gyldent og svært. Øjnene var blaa som Kornblomster.«

Ovenstaaende to Citater er taget af katholske danske Forfatteres Bøger. Spørgsmaalet er nu: af hvilke Forfattere og af hvilken Bog er de taget og paa hvad Side staar disse Citater?

Som Præmie for rigtig Besvarelse uddeles mindst 12 Eksemplarer af *Julekerten*. Den, som giver rigtigt Svar for begge Citaters Vedkommende, faar to *Julekerte*. Den, som finder det ene Citat, faar een *Julekerte*. De, som først indsender rigtigt Svar, kommer først i Betragtning, saa langt Eksemplarerne rækker.

Sidste Termin for Besvarelsen: *Mandag 14 Dage (den 17. December)*.

✠ Broderskabet »St. Johannes.« Medlemsmøde med Optagelse
Tirsdagen den 4. December Kl. 8^{1/2} pr. Medlemmerne be-
des møde alle og i god Tid. Foredrag Kl. 9^{1/4} Adgang for alle.
Haveselskabets Vej 3. Bestyrelsen.

Unio. Tirsdag den 11te December Kl. 8^{1/2} afholdes Sammen-
komst (for Herrer og Damer) med Torskegilde i My-
ginds Selskabslokaler Linnestgade 25. Adgangskort til Torskegil-
det (à 1 Kr. 35 Øre) faas indtil Mandag den 3. December hos
Murermester A. V. GÜNTHER, Fabrik. HERM. HOFFMANN,
Bangertsgade 11. Købmagergade 48.

J. At min elskede Mand, Tømrer FRANZ SCHEFTNER, den
1. 25. November er afgaaet ved Døden, bekendtgøres her-
ved. Hans Sjæl anbefales til Trostøllers fromme Forbøn.

Svendborg, den 26. November 1906.

Theodora Scheftner,
f. Rasmussen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. December. 1. Søndag i Advent. Kirkeaarets Be-
gyndelse. — 3. M. Frants Xaver, Bekender. — 4. Ti. Bar-
bara, Jomfru og Martyr. — 5. O. *) Petrus Chrysogonus, Bi-
skop og Bekender. — 6. To. Nicolaus, Biskop og Bekender.
— 7. F. *) Ambrosius, Biskop og Kirkelærer. — 8. L. Marie
ubesmittede Undfangelse (fejres offentlig Søndagen efter).
Søndag den 9. December. 2. Søndag i Advent. Marie ubesmittede
Undfangelse.

*) Onsdag og Fredag i Adventstiden er befalede Fastedage.

Søndagsgudstjeneste.

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højn.	m. Præd.	Kl. 6 And.m.
			Præd. og Proc.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	— Kl. 5 Katek.
			og Andagt.
St. Annæ Kirke (Sundby):	- 10	—	— 6 Andagt
			m. Præd.
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	— 6 Andagt
			og Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	— 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirk. (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2 ^{1/2} Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	— 5 Andagt.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8;
paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Annæ Kirke
Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8^{1/2}; i St. Josefs Kirke Kl.
6^{1/2}; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6^{1/2}, 7 og 7^{3/4}. (Hverdage: Kl. 6, 6^{1/2},
7, 8^{1/4}.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa
for Ikke-Katholiker.

Rosenkransbroderskabet holder sit maanedlige Møde i St.
Ansgars Kirke Søndag d. 2. December Kl. 6 Aften med Prædiken
og Procession. Jomfruernes Forening deltager i Proces-
sionen med Broderskabets Faner.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Første Fredag i Maanedn (den 7. ds.).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjerte Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb Fredag den 7. December i St. Ansgars Kirke.

St. Josefs søstrenes Basar

under Hds. Kgl. Højhed

Prinsesse Maries Protektion

afholdes i Dagene den 1., 2. og 3. December i Bredgade 63¹ til Fordel for St. Josefs Hospital og anbefales til Publikums Velvilje.

Lørdag Kl. 4 forevises Lytbilleder af kgl. Hoffotograf Elfelt. Søndag Kl. 3 interessant populært Foredrag om Gymnastik af Læge Bravi-Bertini. Hver Aften Aftenunderholdning.

Vincentskonferentsernes sidste Generalmøde i Aar finder Sted Søndag den 9. December Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$ efter Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som holdes i Festlokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer samt enhver, som interesserer sig for Vincentsbrødrenes Arbejde blandt de fattige.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 9. December Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Jesu Hjerte Kirke.

Ligesom i de foregaaende Aar foranstalter vi en Uddeling af **Fødevarer til Fattige** i Anledning af Julen og beder derfor alle, som har Evne og Vilje, om at yde en Skærv i nævnte Øjemed. De Trængende, som ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen maa **personlig** henvende sig hos en af de Undertegnede inden Lørdag den 15. Dec. og senere ligeledes **personlig** afhente Fødevarerne. Til Breve tages intet Hensyn og Varerne udleveres heller ikke til Børn. De Trængende i St. Annæ Sogn maa i Aar henvende sig til en af Undertegnede.

Fru A. Osterhammel,

Nørrefarimagsgade 15, 2. Sal.

Enke-Lehnsbaronesse Stampe-Charisius

Vestervoldgade 115.

Frk. F. Stratbøcker,
Jægersborg Allé, Charlottenlund.

Frk. C. Tetzlaff,
Ved Stranden 10.

Kalenderen 1907

er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 49.

Søndagen den 9. December.

1906.

INDHOLD: Advents-Tanker i Aaret 1906 efter Guds Menneskevordelse. — At han gider! — En Galejslaves Hemmelighed. — Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark. — Ogsaa et Vidnesbyrd om Marias ubesmittede Undfangelse. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. — Spørgsmaal og Svar. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Advents-Tanker i Aaret 1906 efter Guds Menneskevordelse.

A dvent hensætter os over 1900 Aar tilbage, til den Tid, da Sandhedens Sol kun lyste for det lille Jødefolk, og hele den øvrige Verden henlaa i Hedenskabets og Vantroens Mørke.

Julen er nær. I Julen haaber vi levende at mindes vor guddommelige Frelasers naaderige og glædelige Komme til vor før saa glædeløse Jørd. For paa nogen Maade rigtig at kunne vurdere denne Naade, søger vi nu at hensesætte os i de Millioners Stemning, der dengang ikke kendte den ene sande evige Gud, hans Faderhjerte, Faderkærlighed og Faderomsorg for alle sine fornuftige Skabninger, de Millioners, der enten levede hen uden nogen alvorlig Tanke om Menneskets Væsen, Værd, Oprindelse og Maal eller troede sig en blind og hjerteløs Skæbne undergiven.

Dette er ikke en let Sag for en Kristen med levende Tro paa den Gud, der har hengivet sin enbaarne Søn, for

at alle hans Forløste maa have Naadens Liv i sig allerede hernede og maa kunne naa til et evigt Liv i en hinsides Salighed.

Men saa lader nu, just i rette Tid, en Stemme sig høre, der forsikrer os, at vi slet ikke behøver at gaa tilbage til det gamle Hedenskab for at finde Adventstidens Tilstande og Stemninger, at et moderne Hedenskab uden fast Tro paa den menneskevordne Gudssøn hersker trindt omkring os i alle Samfundsklasser.

En Præst i Folkekirken, *J. S. Deichmann Branth*, opkaster for Offentligheden det Spørgsmaal: *Hvor vidt er vi i Tro og Lære?* og han mener om Troen i Folkekirken ikke at kunne sige andet end, at »det almindelige Trosstandpunkt, Mængdens Religion, sædvanligt *ikke er meget forskelligt fra de bedre Hedningers Tro* paa en højere Styrelse af Menneskelivet, som er udtalt i Horatses Ord om Jupiter: »han give Liv og Velstand, Sindsro skal jeg nok skaffe mig selv.«

Vi hidsætter nogle af Pastorens Hovedtanker om de herskende Tilstande, selvfølgelig uden at ville eller at kunne indestaa for deres Rigtighed. Men er de end kun halvvejs rigtige, kan de nok vække Adventsstemning hos de Troende.

Paa Spørgsmaalet: »hvorvidt er vi, d. e. Flertallet af Kirkefolket og Kirkesøgende, i Tro?« mener Hr. D. B. at maatte svare: »Ikke videre end i den første Trosartikel. Det almindeligste Trosstandpunkt er naturlig Religion, Gud-Fader-Tro, Forsynstro, Verdenstro. Den folkelige Religions Trosbekendelse kan udtrykkes saaledes: Gud er god, og vi er ogsaa ret gode.

»Det er kun et lille Mindretal af Kirkefolket, maaske $\frac{1}{10}$, hvis Tro er naaet ind i den anden Trosartikel, saaledes at den bygges paa Jesus, medens der ogsaa for mange af disse endnu er Taage over den tredje Trosartikel om Helligaanden.

»Denne Gud-Fader-Tro er vag og ubestemt; med den kommer man af og til i Kirke og, i det mindste paa Landet, til Alters, sjældnere er den bevidst ukirkelig, endnu sjældnere afgjort kirkefjendsk; med denne Tro antages det som oftest, at alle Mennesker kommer vel nok i Himlen.

Det er ingenlunde blot Landsbyfolk, men ogsaa det intelligente Publikum, hvis Flertal, for saa vidt det ikke ganske mangler Sans for Religion, hylder den folkelige Gudsfrygts Trosbekendelse: Gud er god, og vi er ogsaa ret gode.

»Ogsaa de fleste Præster, især af Centrum holder sig af Instinkt og Vane til den samme Side [den første Trosartikel]; og hvorledes det er kommet dertil, er ikke vanskeligt at forstaa.

»De fleste af de theologiske Studenter lever af det, de fik i Hjemmet og paa Universitetet. Er det sidste stridende mod virkelig Kristendom, saa staar de værgeløse og mangler baade Villie og Evne til at se, at der er noget galt; og saa bliver de Præster paa det, idet de mener, at hvad Bisper og Professorer siger, kan ikke være helt galt. Naar der af vore syv Biskopper i det mindste er to erklærede Modstandere af det gamle Testaments Paalidelighed (saa kaldte*) Bibelkritikere) og af Professorerne mindst en helt og nogle halvt, ja saa tænker man, at det kan vel ikke være saa slemt. . . .

»Tænker vi paa de forskellige Konfessioner, saa er der vel ingen [?!], som virkelig tror, at Verden skal dømmes efter den romerske Katekisme eller den augsburgske Konfession. Hvem der tror paa Sønnen (og derved tillige om ogsaa uklart paa den Helligaand) har Livet.**)

Til denne urigtige Paastand i Hr. Deichmanns Brochure kommer den anden, at alle kristne Konfessioner udgør én stor Menighed, hvor indbyrdes forskellige de end er i Opkomst, Organisation og Alder, og hvor meget de end modsiger hverandre i Lære, Tro og Gudsdyrkelse. I

*) Man kan forøvrigt ogsaa være Bibelkritiker i god Forstand, d. v. s. uden paa nogen Maade at vakle i Troen paa Bibelen som Guds ufejlbare Ord, kan man overfor Vantroen paa en videnskabelig Maade bevise, at Bibelen er en aldeles paalidelig historisk Kilde. For Evangeliernes Vedkommende findes det paavist i det nys udkomne Skrift *»Evangelierne og den moderne Evangeliekritik»* af A. Perger. Kbh. E. Ronge 1906. Det kan anbefales som en passende Julegave til *alle religiøst interesserede dannede Mennesker.*

***) d. v. s. hvem der tror paa Sønnen, at han er Gud og paa alle hans Ord, som han har betroet den ene af ham indstiftede Verdenskirke, Sandhedens Pille og Grundvold (1. Tim. 3, 15) til ret Forkyndelse og Forklaring alle Dage indtil Verdens Ende. Matt. 28, 20.

denne urigtige Forudsætning mener han at kunne inddele alle de Mennesker, der paa nogen Maade tror paa Kristus, paa Grundlag af deres Forhold til ham i 6 Klasser.

»Øverst,« siger han, »maa vi naturligvis sætte Kirkens Kerne, de omvendte og troende kristne*) — derefter dens Skaller, de blot Forsynstroende, som dog ikke vil kaste Sønnen og den Helligaand bort — saa kommer udenfor Menigheden de troende Jøder og Muhamedanerne, derefter de bedre Hedninger — derefter de Rationalister, hos hvem Troen paa Gud-Fader og ikke Had til Kirkens Tro er Hovedsagen — sidst kommer de ganske Ligegyldige, som bliver bitre Fjender, naar Evangeliet kommer dem nær.«

At han sætter de bedre Hedninger over vore Rationalister, der, opdragne i den kristne Tro, har kastet den overbord, deri turde han gøre ret. (Sluttes.)

At han gider!

»Kristeligt Dagblad« for 19. og 20. November indeholdt et »Interview med den protestantiske Kirkes Fører i Frankrig«, Pastor Bertrand fra Paris, der opholdt sig her i Byen efter en Foredragsrejse i Sverrig. »Krist. Dagbl.« mente, at denne Mand »maa forudsættes**») at sidde inde med betydelige Forudsætninger») for Bedømmelsen af den nuværende kirkelige Situation i Frankrig.

Disse forudsatte Forudsætninger viser sig imidlertid at være meget fejlagtige, idet Hr. Bertrand er overmaade tilfreds med de styrende Kulturkæmpere. I Særdeleshed roses Kultusministeren, Socialisten Briand, for at være en »meget liberal og tolerant Mand.« »Men netop af den Grund (!) kan de orthodoxe Katholiker ikke bruge ham, idet den

*) Til de troende Kristne hører ogsaa vi troende Katholiker. Kendte Hr. D. B. Katholicismens Væsen og Lære, vilde han anvise os en Særplads. Men han selv siger ganske aabent: »Den katholske Theologi har jeg desværre kun lidt eller intet Kendskab til.«

***) Fremhævet af »Kr. Dagbl.«

højeste Gejstlighed og de rettroende Lægfolk *ønsker at fremkalde Forfølgelser**) fra Regeringens Side, idet de tror, gennem det Martyrium, dette vil medføre, at kunne forøge den katholske Kirkes Magtstilling.« Der har vi igen Historien om »Ulven og Lammet«! Den katholske Kirke skal ikke blot rolig lade sig udplyndre for al bevægelig og ubevægelig Ejendom, men ogsaa gaa ind paa Dannelsen af »Kultusforeninger«, der skal være ganske uafhængige af Kirkens retmæssige Hyrder. Naar nu Kirken protesterer mod saadan en planmæssig gennemført Umyndiggørelse, mod en ganske uretfærdig »Lov«, saa betyder det: »at fremkalde Forfølgelser«! Altsaa, naar Røveren overfalder dig og raaber: »Livet eller Pengene!« saa maa du efter fransk-protestantiske Begreber svare: »Med Fornøjelse! tag bare Pengene og Livet med!« — ellers er du en Oprører, der »ønsker at fremkalde Forfølgelser«! Hvor herlig en Kryster-Moral!

Vi vil ikke nærmere opholde os ved *Bertrands* øvrige Paastande om Katholikerne, f. Eks. at Paven har i Sinde *at bane Vej for Jesuiterne*,*) hvis Kapitalstyrke er tilstrækkelig til at ignorere Regeringens Overtagelse (læs Ran) af Kirkegodserne.« Hvad der interesserer os mest og hvori Pastor *Bertrand* jo sikkert ogsaa er mere troværdig, det er hans Fremstilling af *Protestanternes Situation*.

Herom hedder det i Interviewet: »Regeringen har . . . vist os overordentlig megen Tillid og Opmærksomhed med Hensyn til Skolevæsenets Ordning. Hertil kommer, at vor Holdning under Inventarielisternes Udfærdigelse, — som vakte saa megen Postyr fra katholsk Side — var saa loyal og rolig, at Bladet »*Matin*« i den Anledning bemærkede, at vi sikkert var »Guds virkelige Tjenere« (!!!).

Det er jo egentlig ganske naturligt at et kirkeligt Samfund, som i sin Tid i mange Lande paa ganske lignende Maade som nu den franske Regering er kommen i Besiddelse af det katholske Kirkegods, og som er saa vant til at leve under Statens Aag fra Ungdommen af, nu rigtig soler sig i Statens Naadesol i Frankrig og glædestraalende beretter, at der »fra den nuværende Regerings Side er Sympathi, nej lad mig sige *Velvilje**) overfor Protestanterne.«

*) Fremhævet af »Kr. Dagbl.«

At han gider sige det! at han gider . . .!

I den »nuværende Regering« sidder nu f. Eks. den ny Arbejdsminister *Viviani*, som den 9. November i sin Programtale bl. a. udtalte følgende: »Vi allesammen har, først ved vore Fædre (i den store Revolution) saa ved de ældre iblandt os (Pariser-Kommunen i 1871) og nu ved os selv arbejdet mod Klerikalismen og *Religionen*. Vi har løsrevet den menneskelige Samvittighed fra Troen paa det hinsides. Ved et glimrende Greb (Adskillelsesloven) har vi slukket Himlen Lys, som man ikke mere skal tænde.«

Disse Ord blev i Følge et overvældende Flertals Beslutning opslaaet i alle Kommuner i Frankrig paa Statens Bekostning. Saaledes tænker den nuværende Regering, og de franske Protestanters Fører glæder sig over denne Regerings Naadesmil! — At han gider!

Det samme Udraab paatrænger sig En, 'naar man i »*Lys over Landet*« (Nr. 48, S. 387) læser, hvad *Uffe Birkedal* skriver om den franske »Kulturkamp«. »Paven begynder nu at give Køb,« mener han. »Han har godkendt de Sogneforeninger til Gudsdyrkelse, som en af de franske Biskopper har dannet.« — Desværre har »*Osserv. Rom.*« allerede dementeret »*Matins*« Telegram om, at baade Kultusminister *Briand* og Paven skal have billiget de af Ærkebiskoppen af Bordeaux, Kardinal *Lecôt*, foreslaaede Kultusforeninger. Det er nemlig umuligt at danne Foreninger, der baade svarer til den brutale Lovs Ordlyd og er uafhængige af Statens ubeføjede Herredømme i religiøse Anliggender. En virkelig »Adskillelse« mellem Kirke og Stat maa dog, skulde man tro, medføre, at Staten — efter amerikansk Mønster slet ikke bryder sig om kirkelige Forhold. Dette er dog i Frankrig ingenlunde Tilfældet. Netop gennem Kultusforeningerne vil Regeringen herske over Kirken, undertrykke, ja, udrydde den; den vil ikke vide noget om en *fri* Kirke.

Ogsaa *U. Birkedal* priser højt den nuværende franske Regering, fordi »den vogter sig for at skabe Martyrer. Den paakalder Folkefølelsen mod det aandelige Fremmedherredømme (?!), der udgaar fra Rom.« — Hvorledes det under den socialistiske Regering ser ud med Hensyn til Folkefølelsen, ved man jo kun alt for godt: i vide Kredse hader man Ordene »Fædreland« og »Patriotisme« lige saa inder-

ligt som Ordene »Gud« og »Religion«. Det er en uomtvistelig Kendsgerning.

Det er virkelig forbausende, at en »kirkelig Frihedsven« som *U. Birkedal* kan skrive følgende: »Pøbeloptøjerne ved Optagelsen af Inventariefortegnelserne i Kirkerne kan saavist ikke komme de franske Katholiker til særlig Ære, thi her er Statsmagten aabenbart (!) i sin fulde Ret og kan ikke beskyldes for noget Overgreb, idet den kraftigt hævder Loven.« — At han gider!

Man ser her igen, hvor stor Forvirringen kan blive, naar man engang er borte fra de rigtige Begreber om Lov og Ret og Frihed; thi saa skelner man ikke mere mellem retfærdig og uretfærdig Lov, mellem Ret og Uret, mellem sand og falsk Frihed; alt kastes i Lidenskabens Hexekedel!

Iøvrigt er det ikke »Pøbeloptøjer«, naar Katholikerne forsvarer deres Ret og Rettigheder. Man ved, at det ofte er de fineste Folk, der flokkes om Altrene for at værne om det helligste, og man har Eksempler paa, at Statens Funktionærer heller ikke vovede at røre ved Altret og optog Inventarielisten »paa Afstand«.

P. G. Schmi'erer.

En Galejslaves Hemmelighed.

Pater *Lavigne* af Jesu Selskab, som paa Grund af sin ivrige Missionsvirksomhed blandt Galejsslaverne i Rochefort, Brest og Toulon fik Tilnavnet »Galejsslavernes Apostel«, har fortalt følgende Oplevelse:

Jeg har kendt en Mand, hvis Minde vil være uudslettelig indpræget i mit Hjerte, en Mand, jeg sætter højere end alle Ordenspræster og Søstre, en Mand, som jeg kort sagt ærer som en Helgen, og denne Mand var — en Galejsslave.

En Aften kom han til mig i Skriftestolen. Efter Skriftemaalet gik jeg ud sammen med ham og indlod mig i Samtale med ham, hvad jeg jævnlig gjorde med disse ulykkelige Straffefanger. Men her i dette Tilfælde følte jeg mig ganske særligt tilskyndet dertil. Den indre Fred, som af-

spejlede sig i hans Træk, var mig nemlig paafaldende; skønt jeg nok sommetider havde lagt Mærke til noget lignende hos andre af hans Kammerater, saa vakte dog hele hans Væsen, hans rolige og bestemte Svar, min levende Interesse.

Hvor meget jeg end trængte ind paa ham, saa fik jeg dog i Begyndelsen kun ganske korte, næsten undvigende Svar, — ikke mere, end hvad jeg netop havde spurgt om, ikke et overflødigt Ord, men alt roligt og beskedent. Først efter mange Spørgsmaal frem og tilbage fik jeg ham til at fortælle mig sin Historie.

»Hvor gammel er De?« spurgte jeg.

»Fem og fyrretyve Aar!«

»Skal De blive her længe endnu?«

»Paa Livstid!«

»Hvad er De da bleven dømt for?«

»For Brandstiftelse!«

»De har vel, min kære Ven, uden Tvivl allerede for længe siden inderlig angret, at De har begaaet en saadan Forbrydelse?«

»Jeg har syndet meget imod Gud, men denne Forbrydelse har jeg ikke begaaet. Alligevel er jeg bleven retfærdig dømt, fordi det er Gud, der har dømt mig.«

Dette Svar forbausede mig endnu mere og foranledigede mig til at spørge:

»Hvorledes mener De det, min Ven? Kunde De ikke forklare det lidt nærmere.«

Derpaa fortalte han:

»Jeg har fortørnet Gud meget; jeg har været en stor Synder. Men midt i mine mangfoldige Forvildelser har Gud rørt mit Hjerte, jeg besluttede at omvende mig og at gøre Bod for mit forgangne Liv. Men efter min Omvendelse vedblev jeg at være meget urolig: det var ligesom der endnu lyngede noget paa Hjertet.

Jeg havde syndet svært imod Gud; kunde jeg tro, at der saaledes paa en Gang var slaaet en Streg over det hele? Jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde gøre Fyldest for min Ungdoms mange Fejl, men følte dog en stærk Trang til at gøre Bod og give Gud Oprensning. Da hændte det, at der udbrød Ildløs i Nærheden af min Bolig. Mistanken

faldt paa mig, og jeg blev anholdt. Medens jeg sad arresteret, følte jeg mig langt roligere end nogensinde før. Jeg forudsaa nok, at jeg vilde blive dømt skyldig, men var fattet paa alt. Endelig kom Dagen, hvor Dommen skulde falde. Efter det sidste Forhør forlod de Edsvorne Salen, og i samme Øjeblik hørte jeg ligesom en Stemme i mit Indre, som sagde: »Naar jeg domfælder Dig, saa lover jeg Dig ogsaa at gøre Dig lykkelig og at gengive Dig dit Hjertes Fred.« Og virkelig følte jeg mig ogsaa rolig og lykkelig. De Edsvorne kom tilbage og erklærede mig for skyldig. Jeg blev dømt til livsvarigt Tvangsarbejde. Jeg maatte tage mig sammen for ikke at bryde ud i Taarer, hvad man uden Tvivl vilde have tilskrevet en helt anden Aarsag, end den Glæde, som jeg følte.

Man førte mig tilbage til Fængslet, og her kastede jeg mig ned paa mit Straaleje og udgød en Strøm af Taarer, saa sød og vederkvægende, at det mest nydelsessyge Menneske med Glæde vilde have givet alle sine Nydelser for den Lykke, at kunne udgyde denne Taarestrøm.

Denne uudsigelige Sjælefred har indtil nu ikke forladt mig; jeg søger at opfylde mine Pligter og at adlyde alle og enhver. Jeg ser i dem, som befaler over mig, ikke Opsynsmænd eller Vogtere, men Gud selv.

Jeg beder altid og overalt, og Tiden gaar med rivende Fart for mig: Timerne som Minutter, Dagene som Timer, Maanederne som Dage, Aarene som Maaneder, ja endnu hurtigere. Ingen kender mig; man tror jeg afsoner en fortjent Straf, og det er ogsaa sandt. De skal derfor heller ikke kende mit Navn, Hr. Pastor, men bed for mig, det anmoder jeg Dem indtrængende om, for at jeg maa opfylde Guds Vilje indtil mit Livs Ende.« —

Hermed sluttede han sin Fortælling. Jeg saa ham derefter kun én Gang endnu, da han sammen med de andre kom til Skrifte. Siden har jeg aldrig mere set ham, alle mine Efterforskninger har været forgæves. Straffefan- gernes sædvanlige Sjælesørger, med hvem jeg talte om ham, kendte ham ikke heller. Et Par Gange senere kom jeg tilbage til Straffekolonien, men alle mine Bestræbelser for at finde ham, har været frugtesløse.

Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark.

(Fortsat fra Nr. 7.*)

2. Saaledes blev altsaa i den katholske Tid danske Forældre opfordrede til at opdrage deres Børn, hvorved ogsaa den kristelige Børnelærdom kom til Anvendelse. Selvfølgelig maatte dennes Bønner ogsaa forklares. Paa det Sted, hvor Christiern Pedersen forlanger af Forældrene, at de skal lære deres Børn Pater noster, Ave Maria, Credo og de ti Bud, føjer han straks til, at de ogsaa skal lære Børnene, »hvorledes dem bør at leve efter de ti Budord«. Uden en Forklaring af Børnelærdommen, særlig af Budene, er denne Undervisning imidlertid ganske utænkkelig.

Denne *Forklaring* skal vi nu betragte lidt nærmere. Derved vil vi ogsaa komme til at tale om videre Kredse og andre Personer, der hjalp Forældrene med denne Undervisning eller overværede den.

Allerede den religiøse Undervisning i Familiens Skød indskrænkede sig som oftest ikke til den blotte Indprenten af Bønnernes Ordlyd; thi ogsaa større Børn, ja endogsaa Voksne deltog deri. Børnene voksede jo til, og ogsaa Tyendet, Lærlinge og Svende var tilstede ved Undervisningen. Det var derfor nødvendigt at føje i det mindste nogen Forklaring til Bønnerne; den nærmere Udlægning paahvilede saa Kirken og Skolen. Det tidligere anførte Skrift af *Lanzkranna* viser, at ved Middelalderens Slutning tog i gode kirkelige Familier alle Husfæller Del i den religiøse Undervisning i Hjemmet, i hvert Fald om Søndagen, og at denne Undervisning ikke indskrænkede sig til, at Bønnerne blev fremsagt, men ogsaa indbefattede en Forklaring. *Lanzkranna* taler om Husfaderens »voelcklin« (Völklein), som adskilles fra Børnene og indbefatter alle, der boede i Huset og kunde henregnes til Familien i videre Forstand. Dem skulde Husfaderen nu udspørge, hvad de havde tilgnet sig af Prædikenen, og om de ikke blot kunde frem-

*) Paa forskellig Maade er dels Forfatteren dels Redaktionen bleven forhindret i at fortsætte denne Afhandling før nu. Red.

sige Børnelærdommens Bønner, men ogsaa forstod dem. »Das Weihegärtlein« forlanger, som vi har set, omtrent det samme og nævner udtrykkelig Tyendet. *Wolff* spørger, om Forældrene har lært alle, som er betroede til deres Varetægt, foruden andet ogsaa Paternoster og alt, hvad der angaar deres Sjæls Salighed. Ogsaa hos *Wolff* drejer det sig altsaa ikke om en papegøjeagtig Udenadslæren af Bønnerne, men alle skal oplæres til deres Sjæls Frelse. Thi, som »Sjæleføreren« forlanger, skal enhver, som er kommen til Skelsaar, ikke blot kende Ordlyden af Credo, Budene, Hovedsynderne og Naademidlerne, men ogsaa Betydningen af alle disse Lærdomme. Det er jo ogsaa ulæneligt, at ikke allerede Moderen skulde tale til sit Barn om Vorherre og alt, hvad han har gjort og lidt for os, naar hun, som »Sjæleføreren« siger, holdt »sit Barn, der er Guds Billede«, paa sine Knæ, betegnede dets Pande, Mund og Bryst med Korsets Tegn og bad med det, eller naar hun nogle Aar efter forberedte det til det første Skriftemaal. Om Gud og alle hans Velgerninger maatte der ogsaa tales til Børnene, naar Fader og Moder, som *Coelde* siger, baade Morgen og Aften velsignede dem og om Aftenen lod dem knæle ned ved deres Senge og takke Gud for hans Velgerninger. Saadanne Forældres Hjem skulde jo ogsaa være den første Skole og den første Kirke for de spæde Børn.*) Forældrene skulde efter »Det kristelige Livs Tavle« lære deres Børn at ære Gud deres Skaber, som de uskyldige Børn gjorde, da de under Herodes udgød deres Blod for Guds Skyld.**) Endvidere skulde Forældrene, som *Dietrich Coelde* i fuld Samklang med »Sjæleføreren« paalægger dem, ogsaa tale til deres Børn om Maria, Guds Moder, om deres Værneengel og om alle Guds Helgener.***)

Tyendet er maaske ikke altid bleven undervist netop paa denne Maade af Husfaderen. En saadan Undervisning kunde jo stundom medføre nogen Vanskelighed. Det var

*) Smlgn. *Janssen-Pastor*: Geschichte des deutschen Volks seit dem Ausgange des Mittelalters (18. Aufl.), I., 32.

**) *Bahlmann*: Deutschlands kath. Katechismen bis zum Ende des 16. Jahrh. S. 72 f.

***) Begge har vist laant disse Bemærkninger fra Dominikaneren *Joh. Herrolts* Skrift: Discipulus de eruditione Christifidelium.

jo nemlig aldeles ikke udelukket, at en Svend kendte og forstod Trosælrdommene bedre end Mesteren selv. Ikke des mindre holdt Kirken og dens Repræsentanter paa, at der i alle Familier skulde være en religiøs Undervisning, hvortil alle Familiernes Medlemmer skulde indfinde sig.

Naar, som vi tidligere har set, »*Das Weihegärtlein*« i Anledning af denne Undervisning anbefalede Husfaderen at søge nærmere Forklaringer hos en Præst, saa viser dette dels, at en saadan Undervisning var almindelig, dels at den kunde medføre sine Vanskeligheder. Skriftet antyder endnu et Middel til at skaffe sig de nødvendige Oplysninger; Husfaderen kan ogsaa »læse efter i Bøger«. Denne Læsen efter skulde vel egentlig kun være en Forberedelse til den religiøse Hjemmeundervisning; men da flere af Dattidens religiøse Folkebøger udtrykkelig angiver som deres Formaal ogsaa at skaffe dem, som ikke havde kunnet overvære en Prædiken, nogen Søndags-Undervisning om Troens Sandheder, saa bør man vel formode, at Oplæsning af en saadan Bog undertiden ligefrem er traadt i Stedet for Undervisningen i Hjemmet, og det saa meget mere som saadan Læsning i en from Bog hørte med til den fulde Helligeholdelse af Søndagen.

Den h. *Ignatius af Loyola* maa endnu efter Reformationens Begyndelse have anset en saadan Undervisning for almindelig, i hvert Fald i de Familier, der havde holdt fast ved den katholske Tro; i sin Exerцитiebog anbefaler han nemlig Husfædrene at overveje, hvorledes de fremtidig skal give deres Tyende en saadan Undervisning »ved Ord og Eksempel«.)

Ogsaa et Vidnesbyrd om Marias ubesmittede Undfangelse.

Naar det staar fast, at Jesus er født af »Kvindens Sæd« og dog født syndfri, følger det romersk-katholske Dogme om Marias ubesmittede Undfangelse ganske af sig

*) »quibus instruere verbis et exemplis« i Afsnittet »De emendatione circa vitæ statum«, i Slutningen af den anden Uge.

selv. Mariasværmøret — der for os Protestanter ikke er til at skelne fra Mariadyrkelse — er en Frugt af Arvesyndsdogmet. Det var Graabrødrene med deres store Mester Johannes Duns Skotus (Skotten), der i det 14de Aarhundrede ret for Alvor begyndte at forkynde denne Lære, som trods Sortebrødrenes Modstand — deres store Navn er Thomas af Akvino — trængte igennem og vedtoges af Kirkemødet i Basel (1439). Det var dog først Pius den 9. der — 16 Aar før Ufejlbarhedserklæringen af 1870 — af egen Magtfuldkommenhed, uden noget Kirkemødes Medvirkning, ophøjede den gamle »fromme Mening« til en Trossætning, der skal bekendes til Salighed.

Og, mærk vel, *aldeles med Rette* ud fra Forudsætningen om Syndesmitten, der er gaaet i Arv til alle fra Adam. Det er den latinske Kristenhed, der med en Naturlovs Nødvendighed har draget Slutningen af den augustinske Theologi. Protestantismen er her, som over hele Linien, standset paa Halvvejen og i Meningsløsheden. Enten-Eller! Enten er Maria født uden Synd, hvilket den romersk-katholske Legende om hendes Moder Anna og Fader Joakim nærmere fremstiller, eller ogsaa er Jesus født af Josefs og Marias Ægteskab under almindelige menneskelige Vilkaar i ét og alt. Og dermed er Læren om Gudmenneskeligheden bleven umulig at Jesu Moders Navn lyder i den gamle Bekendelse, og ikke hans Faders, det er som en Æresoprejsning for Kvinderne, der i den gamle Verdens klassiske Lande gjaldt for en Art lavere Skabninger, selv i Jødedommen. Med Kristendommen helliges Kvinden i sin Menneskeret paa lige Fod med Manden, og Moderlighedens verdensfornyende Magt lovprises med »den velsignede blandt Kvinderne«. Hvad Jesu Moder har været for ham ved vi i ligefrem Forstand kun lidet om, men han selv er Vidnesbyrd om, hvad hun var som Moder, indtil hun »stod ved hans Kors«.

Vi kan ikke deltage i vore romersk-katholske Medkristnes »Ave Maria«, saa sødt det end klinger, men vi kan i dyb Ærbødighed og Taknemmelighed ihukomme den unge Moder fra Nazaret, om hvem Skjaldens Ord gælder i en videre Betydning end om nogen anden.

»Moderhjærtet med de milde Kræfter,
som opliver alt, hvad det har kært«.

— Ovenstaaende skrives af U. B. i et af Unitarernes Tidsskrifter.

At han ikke kan deltage i vort »Ave Maria«, det beklager vi, men undrer os ikke derover. Thi naar man forkaster Læren om Evangeliets guddommelige Aabenbaring og finder den »for trang«, naar man forkaster Læren om Arvesynden og om Jesu Guddom o. s. fr., saa er det jo heller ikke saa mærkeligt, at man ikke kan deltage i Katholikernes, ja i Ærkeenglen Gabriels eller rettere Gud Herrens egen Hilsen til Maria.

Men forøvrigt maa det glæde os Katholiker at se, hvorledes *Konsekvensen* i den katholske Kristendoms lære anerkendes selv af udenforstaaende.

Angaaende Bemærkningen om, at Pius IX. — 16 Aar før Ufejlbarhedserklæringen af 1870 — af egen Magtfuldkommenhed, uden noget Kirkemødes Medvirkning, ophøjede den gamle »fromme Mening«, til en Trossætning, der skal bekendes til Salighed, skal her blot gøres opmærksom paa, at Ufejlbarhedserklæringen af 1870 ikke gjorde Paven ufejlbar, det blev han ikke først i 1870, men det var han fra det Øjeblik vor guddommelige Frelser udtalte de Ord: »Du er Petrus, Klippen, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke og Helvedes Porte skal ikke overvælde den«.

Det er for Resten ikke det eneste Eksempel, der kan anføres paa, at Paven inden Ufejlbarhedserklæringen af 1870 har udstedt ufejlbare Afgørelser uafhængigt af Kirkemøder.

Theodor Granderalth anfører flere saadanne Eksempler i sit nys udkomne epokegørende Værk *Geschichte des vatikanischen Konzils*. Det beviser jo blot, at den pavelige Ufejlbarhed allerede inden 1870 var en saa godt som almindelig anerkendt Sag.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. *St. Joseph-Søstrenes Basar.* (J—n J—n).
St Joseph-Søstrene kunde atter i Aar glæde sig ved talrigt

Besøg paa deres Basar. Det kan i det hele taget siges, at de 3 Dage forløb særdeles heldigt i alle Retninger, et Resultat, der lige meget kan tilskrives det elskværdige, købelystne Publikum som de medvirkende Damer, der med megen Gratie og stor Opofrelse præsiderede i de forskellige Butikker.

Lørdag og Mandag Aften solgte Hds. kgl. Højhed Prinsesse Marie Postkort og Blomster. — De øvrige medvirkende var: Fruerne *Alexejeff*, *Berling*, *Hegermann-Lindencrone*, Grevinde *Holstein-Ledreborg*, Kammerherreinde *Krag*, *de la Panouse*, *de Ravignan*, Baronesse *Reedt-Thott*, *Salicath*, *v. d. Veit* og Frøknerne *Fritsche*, *Ramsing*, *Räder*, *G. Scavenius*, *Speyer*, *Stratböcker* og *Tetzlaff*.

Restaurationen, hvor der serveredes Smørrebrød og Kager, Chokolade, The og Kaffe, var meget besøgt. Her udfoldedes en beundringsværdig Energi af Fruerne *Holbech*, *Schell* og *Schou* og Frk. *B. Scavenius*, der assisteredes af den russiske Legationssekretær Hr. *Bibikof* og Hr. *Stampe* til *Nysø*.

Foruden de egentlige Butikker kunde man hejle til Lykken i forskellige Lotterier, der lovede de vidunderligste Gevinster lige fra et Servantestel til et Par Lakstøvler! Størst Munterhed vakte vel Komtesse *Holsteins* Lodsedler, Gevinsten var nemlig intet mindre end et — Raadyr, der endnu befandt sig i sorgløs Frihed i Skoven ved *Ledreborg*.

Dernæst var der Tombola og en Roullet, dennes Hjul standsede først da Basaren lukkedes, takket være den forbløffende Veltalenhed, Ekspeditøren for *Ugebladets* Annonceafdeling, Hr. *C. Wager*, udfoldede.

Endvidere bød Basaren paa Tableauer, arrangerede af den franske Legation. Der fremstilledes Scener af Svinedrengen, Der var en Gang, Tornerose og Jeanne d'Arc. *Natt.* siger med Rette, at de var i høj Grad vellykkede.

Søndag Efterm. holdt Dr. *Bravi Bertini* Foredrag om Gymnastik. Lægen anbefalede særligt Lungegymnastik een Gang daglig og Hjernegymnastik, hvortil han særlig anbefalede Skak og for Børn Udenadslæren.

Søndag og Mandag afholdtes endelig en udmærket Aftenunderholdning, hvortil de fleste Billetter allerede var solgt flere Dage forud.

Frk. *Karen Räder* indledede Koncerten og udviste en ikke ringe Færdighed i den Maade, hvorpaa hun behandlede sin Violoncel. Frk. *Lizzi Berlings* Sang vandt ogsaa udelte Bifald. Frk. *Antoinette v. Eggers* udførte paa en meget smagfuld Maade nogle Kompositioner af *Chopin* og *Liszt*. — Akkompagneret af Frk. *Asta Kalom* henrev Frk. *Etelka Moritzon* Tilhørerne ved den overraskende tekniske

Dygtighed og Elegance, hvormed hun foredrog forskellige Kompositioner paa sin Violin.

Aftenunderholdningen sluttedes af Frk. *Julie Wang*, der med virkelig Bravour foredrog forskellige Sange, bl. a. *Heise: Arnes Sang* og *Fini Henriques: Ved Vuggen*. Frk. *Kaja Larsens* Akkompagnement fortjener ogsaa at nævnes, det var baade sikkert og diskret. — Ind mellem de forskellige Afdelinger opførtes to smaa morsomme Bagateller: *Un heritage* og *Trois bonnes sous un bonnet*, der spilledes med et Liv og Humor, som vakte megen Munterhed.

Blandt de Besøgende bemærkedes bl. a. den østerrigske, engelske og amerikanske Gesandt.

(Andre Efterretninger fra *Rom, Spanien, Frankrig* og *England* maatte paa Grund af Pladsmangel udfalde til næste Nr.).

SPØRGSMÅL OG SVAR.

(Forsinket af Mangel paa Plads).

Maa det være mig tilladt at spørge:

1) Hvorfor mon den ny Kirke i Odense skal have Navn efter St. Alban -- og

2) hvorfor har man ikke benyttet en dansk Arkitekt? Jeg læste et Sted noget om, at der var sket en Del Forandringer fra den oprindelige Plan, for at bringe nogle danske Motiver ind i Arkitekturen. Havde man valgt en dansk Arkitekt, saa var vel det hele fra Begyndelsen af bleven tegnet efter danske Motiver.

Ærb. S. A. M.

ad 1. Paa et af Dokumenterne, som indesluttedes i Grundstenen, stod der bl. a.: »Byggepladsen ligger ved den tidligere Albani Kirkegaard, hvor indtil det 16. Aarhundrede St. Albani kirken stod, i hvilken St. Knud har lidt Martyrdøden. Den ny Kirke skal derfor kaldes Albani Kirke . . . « (se Ugebladet Nr. 43. S. 732). Ifølge Referatet holdt Hr. Pastor Steidl en Tale, hvori han gav en Række historiske Oplysninger om, hvorfor man havde valgt at kalde det ny Gudshus Albani Kirke. Maaske kunde Pastoren stille disse Oplysninger til Redaktionens Raadighed for at tilfredsstille videbegærlige Læsere af Ugebladet.

ad 2. Maaske er Grunden den, at den valgte Arkitekt af Interesse for Sagen yder sit Arbejde gratis eller betydelig billigere? — Det er blot en Formodning! Ellers er det sandt nok, at man mere burde benytte sig af de yngre danske Arkitekter til vore katholske Nybygninger, eftersom vi jo for Tiden har flere dygtige unge Arkitekter, som specielt har lagt sig efter at studere den gamle danske katholske Kirke- og Klosterbygningsmethode.

Forøvrigt lader vi Spørgsmaalene gaa videre.

Red.

Fra —rg. og »Spørgeren« i Nr. 45 har Redaktionen modtaget nedenstaaende afsluttende Replikskifte:

Hr. Redaktør! Undskyld, at jeg endnu en Gang tager til Orde for at svare den ærede Spørger i Nr. 45. Skønt det glæder mig at han i Nr. 47 slutter sig til mine Udtalelser, maa jeg dog beklage, at han ikke kan finde nogensomhelst Forskel mellem vore Opfattelser. Derfor ser jeg mig nødt til at paapege et Punkt, som ikke tør overses.

Hvad der fremkaldte min Modsigelse var Paastanden om, at enhver vilde vaagne i Evigheden som Katholik uden Hensyn til, hvad han havde troet her i Livet. Og det forbavser mig unægtelig, at Spørgeren fastholder sin Paastand trods mit Indlæg, idet han bruger Ordet »Katholik« i Betydning af »En, som kender, og, om man vil, tror den hele og fulde Sandhed.«

Men dette gaar ikke an. Jeg beder huske, at man skelner tre Dele i den katholske Kirke: den stridende (paa Jorden), den lidende (i Renselsesstedet) og den triumferende Kirke (i Himlen). Her i Livet er Troen det *ydre* forenende Baand, som knytter Bekendeme af den sande Religion sammen, — det fælles Samlingsmærke, hvorpaa vi kender hverandre som Brødre. Men da Troen, som den hl. Paulus siger, er »Fortrøstningen om de Ting, som haabes, og en fast Forvisning om de Ting, som ikke ses« (Hebr. 11, 1), saa ender Troen ogsaa med Jordelivet, for at gaa over til Erkendelse.

Imidlertid er det hverken kun *Bekendelsen* af alle aabenbarede Sandheder paa Jorden eller den hele Sandheds *Erkendelse* i den anden Verden, som bevirker, at man hører til den katholske Kirke, at man er Katholik. At paastaa dette vilde vidne om protestantisk Overvurdering af Troen paa Kærlighedens Bekostning. »Nu blive Tro, Haab og Kærlighed, disse tre, men den største af disse er Kærligheden,« siger Apostlen (1. Kor. 13, 13). Denne, den fuldkomne Kærlighed eller den helliggørende Naade er det væsentlige *indre* forenede Baand imellem Katholikerne (i videre Forstand) og Gud. Har man den helliggørende Naade i Sjælen, saa er man Katholik; fattes man den, men tror alligevel, saa vedligeholder Troen *her i Livet* endnu den *ydre* Forbindelse med Kirkens Samfund, og man er en daarlig Katholik, et dødt Lem paa Kristi Legeme. Skulde en Kristen end have en Tro, der kunde flytte Bjerge, men ikke eje Kærligheden, saa var han dog kun »som en lydende Malin eller en klingende Bjælde« eller ligefrem »intet« (1. Kor. 13, 1—2).

Vel at mærke: kun paa Jorden findes der daarlige Katholiker. Det sidste Baand, Troen, som knyttede Navnekatholiken til Kirkens Samfund, brister ved Døden, og dermed er for ham *enhver* Forbindelse med Kristi Legeme uigenkaldelig ophørt. Han hører hverken mere til den stridende, eller den lidende, eller den triumferende Kirke.

At den fordømte klart erkender al Sandhed, berettiger ingen til paa nogen Maade at kalde ham for »Katholik«. Thi en Katholik (paa Jorden) tror de aabenbarede Sandheder paa Grund af Guds ufejlbare Autoritet; dette er en Dyd. Men i Helvede gives der ingen Dyd og derfor ingen Tro i egentlig Forstand. Dernede erkender alle, ikke paa Grund af Guds Autoritet, men tvungne ved deres Fornuft, hele Sandheden. Det forekommer mig lidet tiltalende paa dette Grundlag at tilvejebringe et Fællesskab med Mørkets Fyrste og at tilstaa ham Deltagelse i et Hædersnavn, som bør være os ærværdigt, helligt og dyrebart. Hvad Forlig er der mellem Kristus og Belial? Eller hvad har den Troende at gøre med den Vantro? (2. Kor. 6, 15). Vi har frasagt os Djævelen, da vi ved Daaben traadte ind i den katholske Kirke. Han hører ikke paa nogen som helst Maade til Kirken, hvis værste Modstander og Fjende han er.

Lad os da heller ikke dele Navnet med ham. — End ikke ved at kalde ham en »daarlig Katholik«. Thi for ham gives der ikke længer Omvendelse og Frelse. —*rg.*

Selvfølgelig mener jeg ikke, at Djævelen kan kaldes Katholik i egentlig Forstand; derfor skrev jeg jo ogsaa blot: »paa en Maade »Katholik« og det netop i samme Forstand, hvori Apostlen Jakobus (2, 19) skriver: »ogsaa Djævlene tro og skælve«. Her mener han naturligtvis heller ikke den Tro, som er en Dyd.

Naar — *rg* derimod ogsaa vil fratage *alle andre*, som efter den sidste Dom ikke hører til den »triumferende Kirke«, *al Ret* til Navnet »Katholik«, saa tror jeg, han gaar en lille Smule for vidt og derved kommer i Modstrid med Læren om det *uudslettelige Kendemærke*, som nogle Sakramenter (Daaben, Konfirmationen, Præstevielsen) paatrykker Sjælen, »idet de meddeler den en højere Indvielse eller Værdighed, som *evigt* forbliver, enten til Dom eller til Forherligelse« (Deharbes fuldstændige Lærebog S. 228, Sp. 18).

Om — *rgs* øvrige Bemærkninger kan jeg kun gentage, hvad jeg sidst skrev, at jeg nemlig ellers er fuldstændig enig med ham og derfor slet ikke er alt det Krudt værd, han spenderer paa mig.

Med Tak for Optagelsen.

Spørgeren fra Nr. 45.

A. C.s Foredragsrækker.

Tredie Række (Oktober 1906—Marts 1907).

Tredie Foredrag: **Onsdag d. 12. December, Aften Kl. 8¹/₄.**

Foredragsholder: Hr. Pastor L. Günther.

Æmne: Det hellige Land i Lysbilleder.

Lokale: Den store Sal ved Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade (Opgang ad Hovedtrappen).

NB. Velvillige Bidrag til Bestridelse af Udgifterne (Lejning af Stole o. L.) bedes nedlægge i de ved Indgangene ophængte Bøsser.

— — — **Alle indbydes.** — — —

J. At min kære Mand, Maskinmester FREDERIK WEBER,
 † er roligt afgaaet ved Døden Torsdag Aften efter Mod-
 tagelsen af de hl. Sakramenter bekendtgøres herved.

Edel Weber,
 f. Andersen.

Den Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

St. Josefs Gildets Juleuddeling.

I Lighed med foregaaende Aar uddeler **St. Josefs Gilde** til forestaaende Julehøjtid en Del Understøttelsesportioner til trængende Br. og Enker. Begøring herom maa sendes til Formanden, Bogtrykker Mohn, senest den 17. December.

Unio. Tirsdag den 11te December Kl. 8 $\frac{1}{2}$, afholdes Sammenkomst (for Herrer og Damer) med Torskegilde i Myginds Selskabslokaler, Linnegade 25. Adgangskort til Torskegildet (å 1 Kr. 35 Øre) faas indtil Mandag den 10. December hos Muremester A. V. GÜNTHER, Fabrik. HERM. HOFFMANN, Bangertsgade 11. Købmagergade 48.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. December. 2. Søndag i Advent. Marie ubesmittede Undfangelse. — 10. M. Lorettofest. — 11. Ti. Damasus, Bekender og Pave. — 12. O. Bekender og Biskop. — 13. To. Lucia, Jomfru og Martyr. — 14. F. Oktavdag. — 15. L. Oktav af Marie ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent.

St. Ansgars Kirke. Lørdag den 15. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$, højtidelig Sjælemesse i Anledning af Aarsdagen for apostolisk Præfekt Hermann Grüders Død (i 1883).

Immaculatakirken. Lørdag den 8. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, stille Messe, derefter Profes og Iklædning. Efterm. Kl. 2 $\frac{1}{2}$, Vesper og Kl. 6 $\frac{1}{2}$, Velsignelse. **Det allerhl. er udstillet hele Dagen.** Søndag d. 9. ds. stille Messe Kl. 7; Højmesse Kl. 9; Vesper og Andagt Kl. 2 $\frac{1}{2}$, Efterm.

Vincentskonferentsernes sidste Generalmøde i Aar finder Sted Søndag den 9. December Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$, efter Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som holdes i Festlokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer samt enhver, som interesserer sig for Vincentsbrødrenes Arbejde blandt de fattige.

Nothburgaforeningen holder Fælleskommunion Søndag den 9. ds. Kl. 8 i St. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 9. December Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Jesu Hjerter Kirke, Stenogade. Om Aftenen Kl. 6 er der Andagt med Løftets Fornyelse i **St. Ansgars Kirke, Bredgade.**

St. Knuds Kapel. Søndag den 9. Dec. Kl. 7 Fælleskommunion for Mariabørnsforeningen. Torsdag den 13. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Aften offentlig Møde med Optagelse.

St. Franciskus III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel, d. 14. ds., Kl. 8 Aften.

I Lighed med de foregaaende Aar agter Undertegnede i Anledning af Julen at foranstalte en Uddeling af **Fødevarer til de Fattige** i Rosenkranskirkens Sogn. — Det er vort Haab, at Enhver efter Evne vil yde sin Skærv til dette veldædige Øjemed. De Trængende, som ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen, maa inden den 18. December personlig opgive Adressen til en af Undertegnede.

Frk. M. Stagno-Balestrini,
Gl. Kongevej 72'.
Frk. M. Hoffmann,
St. Hans Minde, Valby.

Frk. M. Muus,
H. C. Ørstedsvej 29 B'.
Frk. E. Ronge,
Lykkesholms Allé 14 C.

Ligesom i de foregaaende Aar foranstalter vi en Uddeling af **Fødevarer til Fattige** i Anledning af Julen og beder derfor alle, som har Evne og Vilje, om at yde en Skærv i nævnte Øjemed. De Trængende, som ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen maa **personlig** henvende sig hos en af undertegnede inden Lørdag den 15. Dec. og senere ligeledes **personlig** afhente Fødevarerne. Til Breve tages intet Hensyn og Varerne udleveres heller ikke til Børn. De Trængende i St. Annæ Sogn maa i Aar henvende sig til en af undertegnede.

Fru A. Osterhammel,
Nørrefarimagsgade 15, 2. Sal.
Enke-Lehnsbaronesse Stampe-Charisius,
Vestervoldgade 115.

Frk. F. Stratbøcker,
Jægersborg Allé, Charlottenlund.

Frk. C. Tetzlaff,
Ved Stranden 10.

Slagelse (Bredgade 17). Søndag den 9. December Kl. 10 stille Messe med Prædiken.

Kollekten paa St. Elisabeths Dagen

har indbragt: i St. Ansgars Kirke 161 Kr. 82 Øre; i Rosenkranskirken 20 Kr. 25 Øre; i St. Annæ Kirke 5 Kr.: i St. Josefs Kirke 75 Kr.; i St. Andreas Kirke 30 Kr. 88 Øre; ialt **292 Kr. 95 Øre**. Desuden har St. Elisabethforeningen modtaget en særlig Gave paa 100 Kr. Paa Foreningens Vegne takker hjerteligt

J. Braun, Sognepræst.

Litteratur. Som passende Julegave til alle religiøst interesserede, dannede Mennesker kan der i Aar anbefales de nys udkomne Skrifter: **Evangelierne og den moderne Evangeliekritik** af A. Perger (110 Sider). København. E. Ronge. 1906. Faas i alle Boglader.

En Konvertits Erindringer af Dr. K. Krogh-Tønning (320 S.) København. Andr. Fred. Høst og Søn. 1906. Faas i alle Boglader.

Se ogsaa paa Omslaget Annoncerne om **Julekerten, Spillmann: Et Offer for Skriftemaalet og Rosemary** af Georgiana Fullerton. Faas i alle Boglader.

Kalenderen 1907

er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 50.

Søndagen den 16. December.

1906.

INDHOLD: Dr. K. Krogh-Tonning: En Konvertits Erindringer. — Advents-Tanker i Aaret 1906 efter Guds Menneskevordelse. — Jule-Kerten 1906. — A. C. s Foredragsrækker. III. Række, 3. Foredrag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Næstved. Rom. England. Frankrig. Spanien. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Dr. K. Krogh-Tonning: En Konvertits Erindringer.

Anmeldt af Niels Hansen.

Der er mange, der med Længsel har ventet paa, at den Bog skulde se Lyset, som nærværende Anmelder har faaet den Ære at skulle henlede Læsernes Opmærksomhed paa.

Der findes hos det læsende Publikum ofte en (sygelig Interesse for dets Yndlingsforfatters Person og private huslige Affærer, som slet ikke er af det gode; thi i mange Tilfælde har Forfatterens Personlighed kun lidet eller intet at gøre med det Udbytte eller den Fornøjelse, man kan have af hans Skrifter. Noget andet bliver det, naar Talen er om en religiøs Forfatter, thi det, som særlig giver dennes Ord Vægt, er den Personlighed og det aandsfyldte Menneskeliv, som staar bag ved. Og dette gælder endnu mere, naar, som i dette Tilfælde, vedkommende har indtaget en fremskudt Position i et kirkeligt Samfund og saa har foretaget saa opsigtsvækkende et Skridt som at forlade

dette for at slutte sig til den katholske Kirke, foragtet af mange for dette Skridt, misforstaaet og misbilliget af de fleste, beundret og elsket derfor af de færreste. Enhver derfor, som med Udbytte og Velsignelse har læst *Dr. Krogh-Tonnings* Skrifter, vil da, hvorledes han end bedømmer hans Konversion, med Interesse og Spænding gribe efter den Levnetsskildring, denne efter gentagne Opfordringer fra mange Sider har udgivet under Navnet: En Konvertits Erindringer, og — Spændingen og Interessen bliver ikke mindre, naar man gaar over til Læsningen af denne rene og ædle Sjæls harmoniske Livshistorie.

Krogh-Tonnings Erindringer begynder med en saare yndefuld Skildring af Barndomshjemmet og Barndomstiden og fremfor alt af hans Moder. Som saa mange andre store Mænd skylder han sin Moder meget, og han fører mangt et Livssyn, mangan en Egenskab, hans Læsere og Disciple siden har lært at sætte saa stor Pris paa, direkte tilbage til Paavirkning fra Moderen. Hun var en ædel Kvinde med rig religiøs Udvikling, om hvem Sønnen siger, han ikke ved, »hvorledes en Moder skulde kunne leve mere for sine Børn end hun«. Af gribende Skønhed er ogsaa Forfatterens Naturskildringer fra Barndomsegnen, der bringer en til at tænke paa, at Krogh-Tonning sikkert kunde præstere noget overordentlig tiltalende ogsaa i ren skønlitterær Retning. Dette hænger sammen med de udprægede kunstneriske Anlæg, hvoraf Krogh-Tonning er i Besiddelse, men hvorom de fleste af hans Læsere maaske ikke har nogen Anelse. Af katholske Spor i sin Barndom finder han ikke mange, men interessant er det dog at faa at høre, at hans Faders Fætter var den ogsaa som katholsk Forfatter bekendte norske Præst *Stub*. Hans Moder tilhørte den gamle lutherske Fromhed, uden dog i *dypste* Forstand at være Lutheraner, det hedder om hende, at hun i Grunden var »langt mere katholsk, end hun var sig bevidst«. Hun indsaa grant Kristendommens ethiske Væsen og Krav og indgav Sønnen det Begreb om levende Kristendom, der stadig kommer igen i hans talrige Værker. Derfor har Krogh-Tonning aldrig været nogen begejstret Discipel af Luther, og det er gaaet ham som andre lutherske Theologer, at selv om de, saa længe de ikke kendte noget bedre, befandt

sig godt i den lutherske Kirke, har de dog aldrig følt Sympathi for Personen Luther, saa snart de havde faaet ham afført det Æventyrets Klædebon, hvori han optræder i den traditionelle protestantiske Fremstilling.

Der er noget saare harmonisk i Krogh-Tonnings Udvikling. Selv om der i hans Hjerte — Melankoliker, som han er — har været haarde aandelige Kampe af mørk Karakter, følger dog det ene Standpunkt i hans Udvikling med nøjagtig Konsekvens og i rolig Trinfølge efter det andet. Som en alvorlig Dreng voksede han op, og som et fromt troende, ungt Menneske drog han ind paa Universitetet i Christiania. Saare interessant er Skildringen af hans religiøse Udvikling i Studenteraarene. Han gennemgik mange alvorlige religiøse Tvivl, ikke, som man kunde ventet det i konfessionel Retning, men om Kristendommens Sandhed overhovedet. Saare karakteristisk er Skildringen af al den Sjælenød, Kristendommens Fordring om at »elske Gud over alt« forvoldte den unge theologiske Student, der elskede sin Moder over alt andet. De Mænd, han i sin Vaande henvendte sig til, viste sig underlig uforstaaende overfor hans Sjælsstilstand, og han fik først Ro hos sig selv, da han fik Spørgsmaalet løst paa den Maade, som enhver oplyst katholsk Theolog vilde have løst det. Trods det var han stadigvæk Lutheraner, skønt han dog allerede da i et væsentligt Punkt fjernede sig fra den strenge Lutherdom, nemlig i Spørgsmaalet om Retfærdiggørelsen; Luther opfattede denne som en ren udvortes Handling, som noget, hvis Skueplads var fuldstændig udenfor Mennesket, medens Krogh-Tonning gennem den danske lutherske Theolog *Martensen* fik Øjnene op for, at Retfærdiggørelsen ogsaa er noget indvortes, en ny Spire til et Liv i Guds Naade. Overalt i Fortællingen vimler det med smaa ejendommelige, selvoplevede Træk, karakteristiske Anekdoter, som den oplever dem, der kender sig selv og sine Medmennesker godt og bedømmer disse med ædruelig Kritik og kristelig Kærlighed.

Først i Aardal, hvor Krogh-Tonning i Halvfjerdserne var Sognepræst, begyndte han at tvivle — langl fra om Statskirkens Berettigelse — men dog om dens Fortræffelighed i et og alt, i stort og smaalt, og han indsaa, at ad-

skilligt i den katholske Kirkes Lære og Liv, der ikke fandtes i Protestantismen, dog alligevel kunde have sin Berettigelse. Det var særlig den tyske Historiker *Leo* og den tyske Theolog *Vilmar*, der gennem deres Værker vakte de første bestemte Sympathier for Katholicismen hos Krogh-Tønning. Disse hans Anskuelse kom til Syne i de Bøger og Artikler, som i disse Aar kom fra hans Pen, og de første Protester begyndte at lade sig høre mod ham; hans Anskuelse var for højkirkelige, for katholiserende, saaledes lød Indvendingerne. Krogh-Tønning hævdede derimod, at han havde benyttet sig af Protestantismens Ret til fri Forskning og selvstændig Udlægning af Bibelen, og var han derved kommet i Uoverensstemmelse med noget, der blev lært i Bekendelsesskrifterne, var han ganske sagesløs, medens Ansvarret maatte hvile paa dem, der havde fastslaaet noget saa meningsløst som det, »at hver enkelt havde Ret til at udlægge Bibelen efter sit individuelle Skøn, men paa samme Tid forpligtes til en bestemt Udlæggelse.« Dog gav han endnu ikke Tanken om Tvivl paa Protestantismens Berettigelse noget Rum i sit Hjerte, snarere søgte han at holde den ude som en Fristelse.

Næst efter ihærdigt Studium — og naturligvis først og fremmest Bøn og indadvendt aandeligt Arbejde — synes *Rejser* at have spillet den største Rolle i Krogh-Tønnings Udvikling. Fornøjeligt og interessant er det at høre ham fortælle om, hvad han har set og oplevet rundt om i det katholske Tyskland, og det er ogsaa paa *Rejser*, at hans første bestemt katholske Sympathier begyndte at vaagne. Hermed være dog ikke sagt, at Krogh-Tønning endnu paa nogen Maade tænkte paa at forlade Lutherdommen; først godt ind i Firserne begyndte han at ane, at den Mulighed maaske en Gang kunde blive til Virkelighed.

Efter megen legemlig Svaghed maatte Krogh-Tønning ved Juletid 1876 søge Afsked fra sit Embede som Sognepræst i det barske, raa Aardal og unde sig et halvt Aars nødvendig Hviletid. I 1877 blev han ansat som Kateket i Porsgrund, hvor han virkede fem Aar i Skolens og Kirkens Tjeneste. Fra de Aar skriver to vægtige Arbejder sig, nemlig hans Bøger om Skriftemaalet og om det kirkelige Embede. Han staar fuldtud paa Lutherdommens Grund,

men ser ganske vist paa alle kirkelige Institutioner ud fra et temmelig katolsk Synspunkt. Allerede den Gang øvede han ogsaa forskelligt, der i Regelen kun er at finde paa katolsk Jordbund, som Fasten, Brugen af Ave-Maria som daglig Bøn, katolsk Breviarlæsning o. s. v. Derfor saa ogsaa mange paa ham med mistænkelige Øjne, men mente dog, at »det kun var hans Hovede, som katholiserede, medens hans Hjerter tilhørte Protestantismen«, en ganske forkert Dom, som det dog slet ikke er saa ualmindeligt at høre. Nærværende, Anmelder mindes saaledes tydelig, hvorledes en kær Præstevener, der allerede for flere Aar siden ung er kaldet bort efter en trofast Arbejdsdag, udbrød, efter en af de sædvanlige Samtaler om katolske Forhold: »Det er da vist noget, som du aldrig tager op i din Bøn?« At Svaret paa det lød: »Det har været Hovedindholdet af min Bøn tidlig og silde i de sidste Aar«, forundrede ham vist ikke saa lidt, men han svarede intet. Krogh-Tonning blev i disse Aar, som saa mange andre, stærkt grebet ved Læsningen af Møhlers Symbolik, og den har sikkert givet ham et stærkt Stød fremad i bestemt katolsk Retning. Det samme gjorde ogsaa Studiet af Kirkefædrene, af hvem det lykkedes ham i en lang Aarrække at faa udsendt nitten Bind i norsk Oversættelse. Som et Resultat af disse Studier maa det ogsaa nævnes, at han udarbejdede en Afhandling for den theologiske Doktorgrad over et af en af de ældste Kirkefædres Skrifter.

Videnskabelige Sysler havde Krogh-Tonning jo stadig drevet ved Siden af praktisk Sjælesørggergerning, men alt som Tiden gik, faldt det ham besværligere at være borte fra Hovedstaden, hvor der jo fandtes anderledes videnskabelige Hjælpemidler end i en lille Provinsby. Det var ham derfor en stor Glæde at modtage præstelig Kaldelse til Christiania, hvor han i 1882 blev Hospitalspræst for 4 Aar efter at blive Sognepræst ved Gl. Akers Kirke, hvilken Stilling han beklædte fra 1886, indtil han 1. Januar 1900 nedlagde sin Præstegerning, for aldrig mere at ville være luthersk Religionstjener.

At følge Krogh-Tonnings Udvikling gennem disse 18 Aar vil her hverken være Tid eller Plads til, hvis det da skal gøres mere end rent i Forbigaaende. De forskellige Skrifter,

han i disse Aar udsendte, er ligesom Milepæle paa hans Vej til Rom, og at læse dem og overveje deres Indhold, var ligesom selv at følge med paa den Vej. Hans Hovedværk i de Aar, ja hans Hovedværk overhovedet, maa hans Dogmatik kaldes, som udkom i 5 Bind i Aarene 1885 til 1894. Det var interessant den Gang at følge Forfatterens Udvikling, fra det ene Bind kom til det andet, og Ængstelse og Harme greb hans mange lutherske Venner. Mange forstod ikke, at den, der skrev saaledes, med Sandhed kunde være protestantisk Præst længere, og dog er der ingen Tvivl om, at Krogh-Tonning nedlagde sit Embede just det Øjeblik, da hans Samvittighed gjorde ham det umuligt længere at være Præst i den lutherske Statskirke. Denne hans Udvikling tog, som nævnt, adskillige Aar, og han gør i sine Erindringer udførligt Rede for den. Det var i Slutningen af 1899, at han ikke længere kunde bære Embedets Byrde, og at han offentlig gjorde Rede for sin aandelige Stilling, samtidig med at han begærede Afsked fra sit Embede. Hvad hans Udvikling skulde føre til, var ham ikke klart den Gang, men luthersk Præst kunde han i hvert Fald aldrig mere blive. Han fik da Afsked fra sit vel lønnede Embede fra 1. Januar 1900, men kunde, da han jo langt fra var uarbejdsdygtig, ikke gøre Regning paa nogen Pension; dog tilstod det norske Storting ham, paa Grund af hans videnskabelige Fortjenester, en beskedent aarlig Sum som »Vartpenge«, saa han og hans Familie i hvert Fald ikke kom til at lide ligefrem Nød. Hvad han nu mest trængte til, var Ro, og helst langt borte fra de daglige Omgivelser, og dette var Anledningen til, at det blev Danmark og ikke Norge, hvor Krogh-Tonning fandt en Hvileplads og siden Optagelse i den katholske Kirke. Det var til Aarhus, Krogh-Tonning trak sig tilbage for at optage til fornyet Overvejelse adskillige af de Spørgsmaal, der i saa mange Aar havde optaget hans Aands bedste Kræfter. Det var især det, han saa ofte havde hævdet, at det kirkelige Embedes Kraft lige saa vel kunde forplantes gennem det præstelige som gennem den biskoppelige Rækkefølge, han paany nøje vilde overveje, en Påastand, som den katholske Kirke jo altid har forkastet. Dette og flere andre Spørgsmaal tog han atter op, læste og studerede, tænkte og bad, indtil det

skete, man længe havde kunnet vente; efter de mange Aars strenge aandelige Kampe slog de legemlige Kræfter ikke længere til, han knækkede sammen og blev syg. Heri fandt Krogh-Tonning det, han længe havde ventet paa, et Fingerpeg fra Gud om, at nu var hans Time kommet. Faa Dage efter meldte han sin Ven, den af mange blandt Læserne vel kendte, gamle elskelige Pater *Lohmann*, at han var rede, nu vilde og maatte han blive Katholik. Kort efter blev Krogh-Tonning optaget i den katholske Kirke, *den største Konvertit her i Norden siden Niels Steensens Dage*. Senere modtog han sammesteds, i Aarhus' skønne gothiske Kirke, Alterets og Firmelsens hellige Sakramenter.

En Tidlang gik herefter hen, inden Krogh-Tonning kom til Kræfter og atter kunde optage sit Arbejde. Han var ingen gammel Mand, saaledes som nogle spurgte Anmelderen, og som fik til Svar, at han vilde endnu kunne gøre den katholske Kirke megen Gavn, et Haab, der heller ikke er blevet skuffet. Om egentlig præstelig Gerning har der siden ikke kunnet være Tale, saa den Side af sin gamle Virksomhed har Krogh-Tonning ikke kunnet fortsætte, men med desto større Iver har han genoptaget en anden Gren af sin Virksomhed, han ogsaa satte megen Pris paa, den videnskabelige og litterære. Siden sin Konversion har han udsendt flere Bøger f. Eks. Kirkeaaet, en Prædikensamling i en meget concis Form, næsten en Slags Samling af Prædikenekstrakter, idet han ofte i faa Linjer siger, hvad andre bruger flere Sider til, en Bog, som her i Danmark har fundet mange Læsere og Venner. Flere af hans andre Arbejder er af strengere videnskabeligt Indhold og er derfor ikke kendt af det brede Publikum. Men alle og enhver, der har blot den allerringeste Dannelse i Forvejen, nogen aandelig Sans og Interesse, vil med Iver og Glæde læse denne Bog igennem, som der her i disse Linjer er givet en kort Oversigt over. De, som kender Krogh-Tonning i Forvejen, vil holde endnu mere af ham, naar de læser hans Erindringer, de, som ikke kender ham, vil komme til at holde af ham og tro, at de kender ham, naar de har læst hans Bog, og de, der staar ganske uforstaaende og mishilligende overfor hans Livsførelse, vil

dog næppe kunne undgaa at højagte, ja maaske endog elske Manden, naar de gennem hans Bog lærer ham nærmere at kende. Og den, der har skrevet disse Linjer kan kun nu tilsidst sige, at han har faaet sin faderlige Ven endnu kærere ved at lære ham at kende fra de allertidligste Dage, og kan kun tilraabe enhver, der læser disse Linjer, de samme Ord, som lød til den hellige Augustinus i Haven:

»Tolle, lege, tolle, lege« ☩:

»Tag og læs!«

Advents-Tanker i Aaret 1906 efter Guds Menneskevørdelse.

(Sluttet.)

Hr. Deichmann Branth harmes over al Halvhed i Troen. Han skriver: »Det har ofte harmet mig at se den Fejghed og Magelighed, hvormed de, der skulde forsvare Evangeliet, gør det med Buk og Skrabud for Guds Fjender, efter Formularen »genialt tænkt, ja og nej, noget berettiget, dog paa den anden Side« og mere af samme ynkelige Halvhed. Centrumspræster og Grundtvigianere kan ikke frikendes for at gøre sig behagelige baade for Rationalister, som fornægter Sønnen og tillige (især Grundtvigianerne) for Fritænkerne, som ogsaa fornægter Faderen, skønt dette Kurmageri bliver overlegent afvist, maaske fordi Rationalisterne og Fritænkerne har en fastere Tro til Løgnen end de andre til Sandheden.«

En Læser, der ikke paa Forhaand kender Pastorens Trosbekendelse, vil efter alt dette ikke forvente ringere end en klar, utvetydig, højlyd Bekendelse og Hævdelse af Troen paa Jesus Kristus, sandt Menneske, men ogsaa sand Gud, Et med Faderen og den Helligaand. Men hvor ser han sig ikke skuffet i denne sin glade Forventning!

Efter at have talt om Kirkefolkene, hvis Kerne Pastoren mener at maatte sætte til $\frac{1}{10}$ af de ikke helt Lige gyldige, om deres Tro eller Mangel paa Tro, opkaster han det andet Spørgsmaal:

Hvor vidt er vi (Nutidens protestantiske Theologer) i *Lære*?

Hovedspørgsmaalet, mener han ganske rigtigt, er endnu den Dag i Dag det gamle, det, som Jesus selv stillede sine Fjender: Hvad synes I om *Kristus*? Og hermed staar de to videre i uadskillelig Sammenhæng: Hvad har Jesus udført, og hvorledes har han udført det?

Den Gerning, Jesus har udført, lyder det ikke urigtige Svar, var at skaffe sine Venner Fred med Gud. Men naar D. B. saa mener, at hele det første kristne Aartusinde lige til den hellige Anselm ikke havde »en nogenlunde antagelig Forestilling om, ved hvilke Midler Jesus har udført denne sin Gerning«, vilde denne hans Paastand være ganske uforstaaelig uden hans egen Tilstaaelse: »Den *katholske* Theologi, har jeg desværre *kun lidt* eller *intet* Kendskab til.« Selve Skriften lærer jo med al Klarhed, at Guds Søn ved sin menneskelige Viljes Lydighed mod Guds Vilje indtil den blodige Korsdød har gjort Fyldest for Adams og hele Menntskeslægtens Ulydighed, forsonet Guds Vrede og genvundet os hans Naade.

Angaaende hans egne Embedsbrødres Forhold til Kristus anker Hr. D. B. over, at »der leves og tales og prædikkes altfor lidt i Bøvidstheden om Jesu Sejr, medens hele Flokke af Præster, Bisper og Professorer retirerer med Hatten i Haanden for Rationalister og Fritænkere. Vi har dog to stolte Fester for Jesu Sejre, Langfredag for hans *Sejr over Synden, da der var levet et Liv til Ende uden Synd*, og Paaskedag for hans Sejr over Syndens Følgesvend, Døden.«

Læseren vil spørge, hvad da Hr. D. B. selv synes og siger om Jesus.

Han siger uden Forbehold, at han helst vil kalde ham »Herre,« —

at han meget gerne vil kalde ham »Gud« i den Betydning, som Jesus bruger denne Benævnelse i Joh. 10,34, at »dersom Dommere og Fyrster kaldes Guder, saa kan meget mere, — ja *meget mere*, det er netop det, vi synes — den, som Faderen har helliget og sendt til Verden, kaldes Guds Søn,« —

at »hans Enhed med Faderen først og fremmest er en Viljens Enhed i Lydighed —«

at »metafysisk kan han ikke uden videre kaldes Gud«
 »Skabelsens Ord var hos Gud, indtil Tiden kom, da Gud talte sit største Ord, *et virkelig rent og helligt Menneske*, som blev den gamle Skabelses Fuldendelse og den nyes Begyndelse.«

Denne Trosbekendelse er uklar, svævende, vakkende, flydende. Men til syvende og sidst er den dog ikke andet end en daarlig tilsløret Fornægtelse af Jesu Guddom af Guds Menneskevordelse. Efter den er Jesus ikke Et med Faderen i sit Væsen, efter den har han ikke den ene og udelelige guddommelige Natur fælles med Faderen og Helligaanden; efter den er han kun enig med Faderen, forsaavidt han vil, hvad Faderen vil, og ikke vil, hvad Faderen ikke vil; han er mere end et Menneske, rigtignok det eneste syndfri Menneske; han har ikke borttaget Verdens Synd ved sin blodige Død som et Sonoffer for Adams og alle andre Menneskers Synder. »*Naaden bestaar i, at Gud forløbig nøjes med, at vi er glade for Jesus og hans Lydighed*, fordi Gud véd, at dersom denne Glæde er sand, saa vil den hjælpe os til at ligne Jesus.«

Men er det da ikke netop ved hans Blod, at vi har Syndernes Forladelse og Forløsningen? Har han da ikke vidnet om sig selv, at han har været hos Faderen i Herlighed, før Abraham og før Verden blev til? at Faderen har givet ham Magt til at opvække fra de Døde, hvemsomhelst han vil? at alle skal og bør ære ham, ligesom de ærer Faderen? at hvo, som ser ham, ogsaa ser Faderen? kort sagt, at han er evig, almægtig, tilbedelsesværdig, Et med Faderen?

Da Gud Sønnen kom til denne Verden, som er bleven til ved ham, kendte Verden ham ikke. Skønt det var hans Egne, han kom til, tog hans Egne ham ikke imod. Nu har han været i Verden med sin Lære og Naade i over 19 Hundredaar — og hans Egne, de som ved Daaben blev optagne i hans Menighed kender ham ikke mere!

Naar vil den afkristnede Verden opleve en ny Advent!

Jule-Kerten 1906

(6. Aargang), redigeret og udgivet af Oscar V. Andersen. — Vardens Forlag.

Saa ligger *Jule-Kerten* da atter paa Bordet i sit smukke Omslag. — I første Øjeblik gribes man vel ikke af den rette Julestemning; thi Formatet er blevet Oktav (lad det blive sagt, at dette i Grunden er langt mere praktisk end det almindelige Kvart eller lille Folio), men man er nu engang blevet vant til, at de rigtige Julebøger præsenterer sig i større Format. Men luk kun Bogen op, saa strømmer der Læseren en ejendommelig og fin Julestemning i Møde.

I Aar er Vægten udelukkende lagt paa Teksten, og Redaktøren har megen Ære af det Arbejde, han har nedlagt her, baade ved den Kres af Medarbejdere, han har samlet om sig og de udnærkede Oversættelser fra flamsk, provençalsk og engelsk, som han selv har leveret.

Der er en Kolorit over disse sidste, som sikkert er et prægnant Udtryk saa vel for de enkelte Oversættelsers nationale Oprindelse som for de enkelte Forfatteres Særejendommeligheder.

Stijn Streuvels »En Pibe« og *Frederi Mistrals* nydelige Digt »Knæleren« vil særlig glæde de voksne, medens Børnene sikkert vil fryde sig ved *Gustavi Theronds* »Vorherres Rejse« og *P. A. Sheehans* »Frank Forrests Kødpostej«.

Hr. *Richard Jahn-Nielsen* indleder Heftet med en fordringsløs, men gribende Julefortælling, der foregaar paa den kullede Greves Tid og er fortalt med ikke ringe Kunst. — Dernæst leverer Hr. *Alfr. Larsen* en grundig Beskrivelse af Altertavlen i *Hasle Kirke*. — Hr. *W. Andersson* fortæller paa Svensk om en middelalderlig Klosterbroders Vandring fra *Upsala til Vadstena* — jævnt og naturligt; men Emnet er for ubetydeligt. Der er dog ikke Tvivl om, at Forfatteren vil kunne give os noget langt værdifuldere næste Gang.

I bunden Stil findes foruden »Knæleren« et Digt af *Ivar Sæter*: »Det Mamertinske Fængsel«, der i højstemte Strofer synger de gamle, ærværdige Minders Pris. Og *J. J. Kronstrøm* har i »Ude ved Fjorden ses sorte Skibe« behandlet et sært, lidt søgt Emne, men Versenes Vellyd skænker allerede Nydelse.

Saa er der et Musikbilag »Allesjælesnat«, en Komposition af Hr. *Chr. Clausen*, om hvis Tekst man kun behøver at sige: Den er af — *Johannes Jørgensen!*

Af Illustrationerne byder *Jule-Kerten* paa en omhygge-

lig Gengivelse af Altertavlen i *Hasle* og Portrætter af *P. A. Sheehan*, *Stijn Streuvels* og *Gustave Thérond*.

Den eneste Anke, der kan rettes mod Jule-Kerten er dens — Prishillighed. Maatte nu alle Katholiker understøtte dette literære Foretagende ved at købe den, enhver vil kunne overkomme at erhverve sig den, og det vil have stor Betydning, at **enhver** køber den; thi kun paa denne Maade vil vi kunne glæde os ved hver Jul at have et Julehefte paa vort Bord, som staar Side om Side med Bogmarkedets bedste Værker i denne Retning, ja, vi opnaar ikke alene, at det kommer Aar for Aar, men ogsaa at det kan holde Skridt med Udviklingen, hvad Udstyrelsen angaar, saa at ogsaa *Jule-Kerten* bliver en Ære for vor Kirke.

Jeg griber denne Lejlighed til at henlede Læsernes Opmærksomhed paa, af hvor stor Vigtighed det er, at købe *Jule-Kerten* (som al anden katholsk Litteratur) i **Bog-laderne** og ikke ved Kirkerne. Thi idet man forlanger den i Bogladerne, hvor man ofte aldeles ikke aner dens Eksistens, henleder man Boghandlernes Opmærksomhed paa dette Julehefte og næste Jul kan man da være sikker paa i mange Tilfælde at træffe den udstillet i Vinduerne blandt den øvrige Julelitteratur. Og dette har — rent psykologisk set — en langt større Betydning end man ofte tænker sig; thi mange vil da faa Lyst til at købe den, alene naar de ser dens smukke Omslag, og saaledes vil Markedet bestandig udvides, det vil med andre Ord igen sige: Udgifveren sættes i Stand til at gøre Udstyrelsen righoldigere.

Det er altsaa *Jule-kertens* 6. Fødselsdag! Meget Arbejde er allerede blevet nedlagt deri, baade af Hr. cand. theol. & mag. *Niels Hansen*, Forf. Hr. *Jahn-Nielsen* og Hr. Redaktør *Andersen*. Vi vil da ikke alene ønske den sidste Aargang Velkommen paa vor Boghylde, men hilse *Jule-Kerten* med et *Ad multos annos!*

J—n. J—n.

A. C.s Foredragsrækker.

III Række, II. Foredrag.

P. L. Günther (S. J.): Det hellige Land i Lysbilleder.

Der har endnu ikke været samlet saa mange Mennesker til disse Foredrag, som Salen i Stenosgade rummede i Onsdags til den Rejse, Højærv. Pastor *Günther* foretog med sine Tilhørere gennem det hellige Land, ved Hjælp af en Række store og udmærkede Lysbilleder.

Efter i en kort Indledning at have gjort Rede for Grunden til, at vi tillægger Palæstina Navnet det *hellige Land*, begyndte de mange Landskaber, Byer, Gader og Bygninger at vandre over det udspændte Lærred, ledsaget af Pastorens lærerige Forklaring, der af og til krydredes af en fin Humor, som satte Lattermusklerne i Bevægelse.

Begyndende Syd fra gik Vandringsen mod Nord; det længste Ophold skete naturligvis i Jerusalem og dens Omegn, hvor der dvæledes ved alle hellige Steder, og Rejsen endte i *Damaskus*, hvor man bl. a. saa et interessant Billede af den Gade, »som kaldes den *lige*« (*Apost. Gern. 9,11*), hvor *Ananias* døbte den h. Apostel *Paulus*.

Billedrækken sluttede med et *Ecce homo!* som dog i Anledning af den forestaaende Julefest fulgtes af et smukt Billede af *Madonna* med *Jesusbarnet* paa *Skødet*.

Hr. Pastor *Günther* høstede et livligt, vedholdende og i højeste Grad fortjent Bifald, som Tak for den behagelige Aften, man havde tilbragt. J—n. J—n.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

(Nogle forsinket af Mangel paa Plads).

København. I Mandags Aftes vendte den apostoliske Vikar, vor højærværdigste *Biskop Johannes von Euch* tilbage fra sin Rejse. Den 6. ds. forlod Biskoppen Rom, fejrede Festen den 8. December i Luzern, forlod denne By Søndag Middag den 9. ds. og rejste derpaa uafbrudt videre hjemad. Trods denne meget anstrengende Rejse, befandt Hs. biskoppelige Højærværdighed sig dog udmærket ved Ankomsten til København, hvor Biskoppen hødes velkommen hjem igen af nogle af Hovedstadens Præster, hvem Efterretningen om den forestaaende Hjemkomst endnu havde kunnet naa i Tide. Og til denne Velkomsthilsen slutter vi os alle.

— *St. Ansgars Kirke* har for kort Tid siden modtaget en ny Prydelse, een blandt de mange, Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *Johannes von Euch* har skænket denne vor Hovedkirke. Det er et nyt dirkefrit Tabernakel af Metal, hvis Dør er rigt forsølvet og forgyldt. Paa dens indvendige Side findes et Kors besat med Ædelstene, udvendig et Hjerte omgivet af Straaler, som Kærlighedens Symbol. Dette er ogsaa smykket med Granater. *St. Ansgarskirkens Højalter*, vel det smukkeste herhjemme, har faaet en forhøjet Skønhed ved denne kostbare Gave.

— Mandag den 10. ds. afrejste, efter Ordensfolks Skik, stille og ubemærket højærværdige Hr. Pastor *Josef*

Schmidt til Holland, for at faa anvist et nyt Virkefelt for sin præstelige Virksomhed. Efterretningen herom mødtes med stor og oprigtig Beklagelse fra de manges Side, som har lært at kende og skatte Hr. Pastor Schmidt i hans mangeaarige Virksomhed ved Jesu Hjerter Kirken i Stenogade. En mere udpræget Type paa en ægte katholsk Præst og Ordensmand kunde der næppe tænkes end de ude lige-saa fromme og lærde, som beskedne og fordringsløse Mands tillidsvækkende Personlighed, der ved sin klare og exakte Forkyndelse, sin faste og bestemte Karakter, ligesom var et levende Billede paa selve den katholske Kirkes Urokkelighed, der ikke viger et Skridt hverken til højre eller til venstre. Han vil som sagt blive savnet af mange; men hvem ved, om vi ikke ad Aare kan have den Glæde at faa ham tilbage i vor Midte; helt udelukket er det vel ikke.

Næstved. *Dr. theol. Bernh. Hansen* er bleven genvalgt til Sogneraadsformand og Byraadsmedlem. Man agtede ogsaa at betro Pastoren Hvervet som Formand for Skolekommissionen, som han ogsaa er Medlem af; men Pastoren afslog dog dette ærefulde Tilbud.

Rom. De Efterretninger, som forleden fandtes her i Bladet om Biskoppens Ophold i Rom kan suppleres med følgende: Den 28. November læste Hs. biskoppelige Højærværdighed Messe ved St. Knuds Alteret i Kirken St. Maria Transpontina, ministreret af de to danske Elever fra Propagandakollegiet. Paa Altertrinet laa det smukke Tæppe, som er broderet af danske Damer, og den ny Evigheds-lampe var tændt. Efter Messen holdt Biskoppen en Tale paa Dansk til de derboende danske, som havde indfundet sig til den stemningsfulde Højtidelighed.

I Animakirken holdtes iflg. »Salz. Kirchenztg.« paa Aarsdagen for Kejseren af Østrigs Regeringstilrædelse en Højtidelighed, som bivaanedes af Deres Eminenser Kardinalerne Rampolla, Kopp og Taliani. Til Slutning blev »Te Deum« afsunget, som istemtes af den apostoliske Vikar for Danmark, Biskop *von Euch*.

— Vi har liggende for os baade 4 tyske, et fransk og et italiensk Blad med længere Beskrivelser af *Kong Georgs* Besøg i *Vatikanet* (den 26. Nov.). Men Pladsen tillader kun en kortere Gengivelse heraf. Som bekendt modtager Paven ingen Besøgende, der kommer direkte fra *Kvirinalet*, derfor begav Kong Georg sig tillige med sin Datter Storfyrstinde Marie af Rusland først til det græske Gesandtskabs Hotel og kørte derfra til *Vatikanet*. Italienske Soldater dannede hele Vejen Spalier. Ved Ankomsten til *Damasusgaarden* i *Vatikanet* intonerede den pavelige Garde den græske Nationalhymne. Derpaa ledsagedes deres kgl. Højheder af den pavelige Majordomus og Fyrst *Ruspoli* samt andre Hofembedsmænd til den hl. Faders Bolig. Au-

diensen varede henved en halv Time og ved Afskeden kyssede baade Kongen og hans Datter med stor Ærbødighed den hl. Faders Haand. Det er ifølge *La Vera Roma* ikke første Gang, Kong Georg aflægger Besøg i Vatikanet. 1. Maj 1876 havde Kong Georg nemlig ogsaa Audiens hos Pius IX. tilligemed Dronningen, Kronprins Kristian Frederik og Prinsesse Louise af Sverrig. Kong Georg var den Gang den første, der besøgte Pius IX. efter den skæbnesvangre 20. September 1870.

England. Det birrellske Skolelovsforslag, som gik ud paa at fortrænge Religionsundervisningen fra Skolerne, synes — i alt Fald foreløbig, under den indeværende Samling — at være strandet. I Overhuset vedtoges med stor Majoritet flere gennemgribende Ændringer, som Regeringen enten maa gaa ind paa helt eller delvis, eller ogsaa lade Forslaget falde.

Frankrig. Præsteskabet skal fra Rom have faaet Anvisning paa at forholde sig passivt, naar Staten nu efter 11. December lægger Haand paa Kirkeformuen, Kirkebøgerne og Værdipapirerne. De skal ikke udlevere Nøglerne dertil, men ikke forhindre, at Statens Embedsmænd tager dem. Forøvrigt skal de, saavidt muligt, fortsætte Gudstjenesten og deres andre Embedsgjerninger som før, uden at anmelde noget hos Autoriteterne, eftersom det er dem aldeles uvedkommende og de allerede tilstrækkelig kender den katholske Gudstjeneste, som nu i umindelige Tider har været afholdt i Frankrig og ikke trænger til Politikontrol i Lighed med Anarkistmøder. — Fra den anden Side trues Kirken med Krig og Præsteskabet med Gagestandsning straks, dersom de retter sig efter Ordrene fra Rom. Men samtidig foreslaar flere radikale Deputerede, der ønsker at undgaa religiøse Uroligheder, at i det mindste selve Præsteskabet fritages for de fordrede Anmeldelser til Øvrigheden. Nationalisterne ser mørkt paa Situationen og mener, at Statsmagten svækkes betydeligt ved den Tvedragt, som Adskillelsesloven vil bevirke blandt Borgerne. — *Apoloq. Rundschau* karakteriserer den nuværende Situation i Frankrig paa følgende Maade: Regeringen ved ikke, om den skal le eller græde. Naar en dum Dreng ved sin Kejtethed er kommen til Skade i andres Paasyn, saa bider han Smerten i sig og forsøger at le, for ikke at blive udlet af de andre. Og naar nogen aabenbart har Uret, saa tror han at kunne bevise sin Ret ved en endnu frækkere og hensynsløser Optræden. Det radikale Ministerium har i den langtrukne Kulturkampsdebat vundet en tilsyneladende Sejr, men det føler sig dog ikke rigtig vel derved. Pavens bestemte Optræden kommer dem noget overraskende. Selve Kultusministeren vilde nu hellere vente til næste Aar med at

gennemføre Loven, for maaske midlertidig at finde en Udvej, men det radikale Venstre sætter sig herimod og vil straks gøre rent Bord. Den nærmeste Fremtid vil vel vise, hvorledes Forholdene udvikler sig.

— Ifølge de allersidste Efterretninger begynder man nu paa den hensynsløseste Maade at jage Biskopperne ud af deres Boliger og at rane Bispegaardene og Seminarierne.

— *Msgr. Montagnini*, Pavens Repræsentant i Frankrig, er bleven udvist og ført over Grænsen. Regeringen har beslagt Nuntiaturets Arkiv. Den hl. Stol har i en Note til alle Magterne protesteret mod denne Krænkelser af Folkeretten.

Spanien. Det kirkefjendtlige Ministerium er opløst. Et nyt Ministerium, som vilde følge i det gamles Fodspor, fandt ikke tilstrækkelig Tilslutning i Kammeret og maatte derfor allerede efter et Par Dages Forløb trække sig tilbage. Man venter nu et konservativt Ministerium. Et har de Liberale opnaaet, at nemlig Katholikerne og de konservative har sluttet sig nærmere sammen, medens Bruddet mellem de Liberale og de Konservative nu er fuldstændigt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent. — 17. M. Ferialdag. — 18. Ti. Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. O. (Tamperfastedag) Ferialdag. — 20. To. Ferialdag. — 21. F. (Tamperfastedag) Thomas, Apostel. — 22. L. (Tamperfastedag) Ferialdag.

Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent.

H j æ r t e l i g T a k

til alle, som paa den ene eller den anden Maade, enten ved Medarbejde eller ved Besøg paa Basaren har vist os deres Velvilje og Interesse.

St. Josefssøstre.

Kalenderen 1907

er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Litteratur. Som passende Julegave til alle religiøst interesserede, dannede Mennesker kan der i Aar anbefales de nys udkomne Skrifter: **Evangelierne og den moderne Evangeliekritik** af A. Perger (110 Sider). København. E. Ronge. 1906. Faas i alle Boglader.

En Konvertits Erindringer af Dr. K. Krogh-Tonning (320 S.) København. Andr. Fred. Høst og Søn. 1906. Faas i alle Boglader.

Se ogsaa paa Omslaget Annoncerne om **Julekerten, Spillmann: Et Offer for Skriftemalet og Rosemary** af Georgiana Fullerton: Faas i alle Boglader.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosæerer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Ronge, Boyesgade 8, København V. Telef. Vester 423 y. (Ekspe ditionen flytter i Begyndelsen af 1907 til Bredgade 67.)

Nr. 51.

Søndagen den 23. December.

1906.

INDHOLD: Rex pauperum. — Glori in exc lsis Deo! — Pantet. — Hjemvé. En Julefortælling. — Jul i Polen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. — Løsning paa Præmieopgaven. — Præmie-Rebus. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

REX PAUPERUM.

Jesus, min Frelser! Der brænder en Ild,
af Verdensbegær i mit Hjerte!
Og naar jeg forsmaas — o, da bløder min Sjæl,
da krymper min Sjæl sig i Smerte.

Livet er fagert, naar Rigdom gi'r Magt,
og Magten gi'er Vellyst og Ære...
Kun føje man ænsér de navnløse Mænd,
og dem, der Modgang maa bære!

Men *Du* har dem gjort til *de første*, min Gud,
dengang Du blev født i en Krybbe —
og dengang fra fattige Planker i Kors
dit hellige Blod Du lod dryppe!

Du adlede Armod, kredensed den Kalk,
de lidendes Skarer maa tømme,
og *Du* vil engang, naar alt Blændværk er endt,
de hovmodigt nydende dømme!

Derfor er der Glæde, hvor Fattigfolk bor,
 naar Jul Evangeliet bringer:
 Vor Konge er født — i en Stald og paa Straa,
 men omsust af Englenes Vinger!

Vor Konge er født! Han skal lede til Fald
 det høje — og rejse det lave!
 — Der stiger en Jubel den hellige Nat
 fra Hytter mod Himmerigs Have...

R. Jahn-Nielsen.

Gloria in excelsis Deo!

Det er nu allerede over 1900 Aar siden, at disse Ord for første Gang lød her paa Jorden, sunget ud over Bethlehems Marker ved Englenes Mund: »Ære være Gud i det høje og Fred paa Jorden med de Mennesker, der har en god Vilje,« og i 1900 Aar har Menneskene aarlig fejret Mindedagen om vor Frelzers Fødsel og ønsket hverandre en glædelig og velsignet Julefest.

I Begyndelsen, i de første 30 Aar af vor Tidsregning blev denne Fest ganske vist kun fejret af meget faa, af en meget lille, snæver Kreds, nemlig den hl. Familie i Nazareth. Men ogsaa de højtideligholdt sikkert Mindedagen om vor Frelzers Fødsel som en stor Fest; paa den Dag kom — som vi nok kan have Lov til at tænke os — Krybben fra Bethlehem atter til Ære i det stille Hus i Nazareth, denne Krybbe, som Maria og Josef sandsynligvis havde erhvervet sig til Minde om Bethlehem, den var ligesom den hellige Families Juletræ, om hvilket de samlede sig hvert Aars Juleaften og mindedes Dagene Bethlehem.

Først senere, efter at vor guddommelige Frelser var traadt frem af sit forborgne, stille Liv i Nazareth, og efter at han havde opfyldt sit Ord om, at han, naar han var ophøjet fra Jorden, vilde drage alle til sig, efter at han ved sine Apostle og deres Efterfølgere havde opfyldt dette sit Ord og draget flere og flere til sig, til Troen paa den menneskevordne

Guds Søn — først da fejrede saa ogsaa hvert Aar bestandig flere og flere den hellige Julefest og samledes i Aanden omkring Frelserens Krybbe i Bethlehem, for at ønske hverandre en glædelig og velsignet Julefest.

Men hvori bestaar da egentlig den Velsignelse, som Julen skal bringe os? Den bestaar, kan man sige, i en Styrkelse og Forøgelse af vor *Tro*, i en fornyet *Iver for vor Sjæls Frelse* og endelig i den derved erhvervede indre *Sjælefred*, om hvilken Englene sang ved Frelserens Fødsel: »Fred paa Jorden med de Mennesker, som har en god Vilje.«

I. Altsaa den Velsignelse, som Julen skal bringe os, bestaar først og fremmest i *Bestyrkelse af vor Tro*, — ja, thi uden at bringe et troende Hjerte med til den hl. Julefest, er det i det hele taget umuligt at fejre en rigtig glædelig og velsignet Jul; jo mere vi derimod søger at vække og forøge vor *Tro*, desto bedre vil vi da ogsaa være i Stand til at fejre Julen med barnlig Glæde og med aandelig Velsignelse. Men hvorledes, paa hvilken Maade skal vi da gøre det, faa vor *Tro* bestyrket og forøget? Det vil allersnarest ske, naar vi i Aanden forener os med Maria og Josef og med Hyrderne fra Bethlehem, naar vi *betragter* den Ydmyghed og den *Tro*, hvormed Maria og Josef lyttede til Englenes Forudforkyndelse om Frelserens Komme, om hans forestaaende, vidunderlige, overnaturlige Fødsel — og søger ligesom de i Ydmyghed at bøje vort Hoved for den Almægtiges vise og kærlige Raadslutninger; — naar vi *betragter* de fromme Hyrder paa Bethlehems Mark, hvorledes de med hellig Ærefrygt lyttede til Englenes Budskab fra Himlen og med glad Forundring ilede hen og tilbad det guddommelige Barn; og *naar* vi da *søge at efterligne dem*, idet vi ogsaa med hl. Andagt og Glæde iler til Gudshuset for *at lytte* til Forkyndelsen af Ordet om Frelserens Fødsel og for *at tilbede* ham her, ham, som ikke blot er her til Stede billedlig fremstillet hist i Krybben eller her paa Korset, men som sandelig og virkelig er her til Stede iblandt os i Alterets allerhl. Sakramente, hvor han under Brødets ringe Skikkelser har skjult ogsaa sin hl. Menneskehed, ligesom han i Krybben i Bethlehems Stald havde skjult sin Guddom under Kødets Klædebon,

under et lille Menneskebarns ringe Skikkelse; se naar vi paa denne Maade i denne fromme Sindsstemning kommer til Gudshuset for at fejre Mindet om den hl. Jule-nats store Hemmelighed, da vil vi sikkert derved faa vor Tro bestyrket og forøget, vor Tro paa den menneskevordne Guds Søn, paa vor guddommelige Herre og Frelser Jesus Kristus, hvilken Tro jo er absolut nødvendig for os, for at blive i Sandhed lykkelige, fuldkommen lykkelige her i Livet allerede og i det hinsides.

Og dersom vi igen ligesom før vilde betragte denne vor Tro fra Historiens Standpunkt og spørge: »hvad er det nu egentlig for en Tro, som vi saaledes bekender os til? Er det nu virkelig ogsaa en fornuftig Tro, denne Tro paa Jesus af Nazareth, som fødtes i en Stald og døde paa et Kors?« da lyder det tillidsfulde Svar: Jo, det er jo netop den Tro, som er bleven *bekræftet ved utallige Undergerninger* baade ved Jesus selv og ved hans Apostle, — det er den Tro og den Lære, som alene, allerede *i sig selv, bærer Præget* af en guddommelig Renhed og Hellighed; — det er den Tro, som nu har staaet sin Prøve i henved 1900 Aar og *som utallige Mennesker i Tidens Løb har bekendt sig til*, Mennesker af alle Folkeslag og Nationer af alle Stænder og Stillinger, baade rige og fattige, baade lærde og ulærde. Det er den Tro, som har været i Stand til at overvinde denne Verdens Fyrste og alt hans Tilhæng — som har *fjernet Heden-skabets Vederstyggeligheder* saa mange Steder, ogsaa her fra vort Fædreland ved Kristendommens Indførelse; det er den Tro, som midt i Vildfarelsens Mørke har *tændt Sandhedens Fakkel*, som har forvandlet Lastens bundløse Morads til en *Dydens Frugt- og Blomsterhave*; det er den Tro *endelig, for hvilken saa mange Kristne* gerne har ofret det dyrebareste og kæreste, de besad, og for hvilken utallige Martyrer med Glæde har taalt Fængsel og Mishandling, Pinsler og Død.

Alt dette har Troen paa det guddommelige Barn fra Bethlehem bevirket — og den vil ogsaa fremdeles være i Stand til at bevirke det samme i os, naar vi blot rigtig holder fast ved denne Tro og ikke lader den fravristes os, trods alle moderne Hedningers og Vantros Spot og Haan. Særlig maa vi *vogte os for den bestikkende Frem-*

gangsmaade, som bestaar i: at beundre Jesu Liv og Lære uden at rette sig efter den og efterleve den — at hæve Mennesket Kristus til Skyerne, samtidig med at nægte hans Guddom, hvilket er en Modsigelse, thi at Kristus skulde have været et vist og ædelt Menneske, naar han udgav sig for Gud, uden at være det, det er jo dog en Umulighed.

Saa er der ogsaa dem, som ynder i Kristus og Kristendommen kun at se et Middel til Forbedring af det materielle Liv, — og naar det passer dem i Kampen for de sociale Forholds Forbedring, da at stikke dette frem som et Skilt: *Kristus og Kristendommen*; medens de ellers ikke bryder sig en Døjt om Kristi Lære og Forskrifter, men paa det ivrigste kæmper for Fritænkeriet og Fornægtelsen af Kristi Guddom. — Ganske vist er det sandt, at Kristus og Kristendommen, ogsaa har et Ord [at tale ^{ind} i det sociale Spørgsmaal, ja, at han endogsaa alene vil formaa at løse dette indviklede Spørgsmaal til alles Tilfredshed, men det er kun muligt, naar vi da ogsaa *alle* uden Undtagelse uforbeholdent *underkaste os ham*, baade i *Troen* paa hans guddommelige ufejlbare Ord — og i *Lydighed* mod hans Bud og Forskrifter. — Se derfor maa vi nu ogsaa i den hl. Juletid andægtig bede det guddommelige Krybbebarn om at bevare os i Troen paa ham, vor guddommelige Frelser. Deri bestod jo ogsaa, ^{ind} som før sagt, en Del af den Velsignelse, som Julen skal bringe os.

II. Som en anden Velsignelse, Julen skulde bringe os, blev der nævnt: *en fornyet Iver for vor Sjæls Frelse*; det følger næsten af det foregaaende, thi naar vi først har faaet vor Tro bestyrket og befæstet og derpaa ret andægtig og ærefrygtsfuldt med Troens Øje betragter disse højhellige Hemmeligheder, som Julefesten minder os om, da er det jo umuligt andet end, at vi derved ogsaa vil komme til bedre at forstaa Nødvendigheden af at frelse denne vor udødelige Sjæl, for hvilken vi ser Guds Søn paatage sig saa mange Ydmygelser og Lidelser, — hvorledes nemlig han, den evige og almægtige, den allerhøjeste Herre over Himmel og Jord paatager sig en ydmyg Tjeners Skikkelse, bliver et ringe, fattigt Barn, lever et beskedent, forborgent, tilbagetrukkent Liv i det tarvelige Hjem i Nazareth, og senere udsætter sig for sine utaknemmelige Modstanderes

idelige Forfølgelser og Bagvaskelser og tilsidst lider den forsmædeligste Død paa Korset paa Golgatha, fattig og forladt, som han var kommen her til Verden i Bethlehems fattige Stald, og det altsammen for at sone vore Synder, for os Mennesker og vor Frelses Skyld — som det hedder i den nicænske Trosbekendelse, som Kirken beder under den hl. Messe: »for os Mennesker og for vor Frelses Skyld er han stegen ned fra Himlen, har paataget sig Kød ved den Helligaand af Jomfru Maria og er bleven Menneske, og tillige er han bleven korsfæstet for os under Pontius Pilatus, pint og begravet.« — Det er i korte Træk, hvad vor guddommelige Frelser har udført og paataget sig for vor Skyld, men hvor store, hvor vidunderlig store Hemmeligheder er der ikke indeholdt i disse faa Ord!

Men har nu Kristus, vor Freiser, vist en saa stor Nidkærlighed for at frelse vore udødelige Sjæle, skulde vi da være ligegyldige for dem? Burde vi ikke snarere ogsaa fra vor Side sætte alt ind paa, at det ikke ved vor Skyld, ved vor Ligegyldighed maa blive forgæves, det som vor guddommelige Frelser har gjort og bestandig endnu gør for at frelse vore Sjæle? Han har ikke skaanet sig selv og har end ikke sparet den sidste Blodsdraabe, skønt vel ogsaa mindre kunde have gjort det; ja en eneste Blodsdraabe, en eneste Bøn fra vor guddommelige Frelses Læber — men nej, han sparede sig ikke, han vilde gøre mere end absolut nødvendigt, han vilde forsøge alt for at opflamme os til Genkærlighed og Taknemmelighed. — *Burde vi da ikke ogsaa være højmodige imod ham?* — ikke regne det ud, med hvor lidt vi kan slippe, men tværtimod med Glæde benytte enhver Lejlighed, der gives os til at bevidne vor guddommelige Frelser vor Taknemmelighed? — benytte enhver Lejlighed, der tilbydes os til at faa Del i hans Naade og Velsignelse, og saaledes vinde fremad paa Frelsens Vej — ikke langsomt og tvært, men med Glæde og Iver og ligesom i et *Løb*, som baade Psalmisten og Apostlen Paulus udtrykker sig.

III. Og har da den højhellige Julefest paa denne Maade *fornytt og bestyrket* os baade i vor Tro og i vor Iver for Sjælens Frelse, saa vil Resultatet deraf da ogsaa blive, at vi faar Del i Julens største og bedste Velsignelse:

Freden, den indre Sjælefred, som vor guddommelige Frelser er kommen for at tilbyde os alle; det er da kun afhængigt af os, om og i hvilken Grad vi vil faa Del i denne himmelske Julegave, som han bringer os fra sin himmelske Fader; det er afhængigt af vor Tro og vor Kærlighed, eftersom den er stærk og levende eller svag og lunken; det er afhængigt af vor større eller mindre Iver for vor egen Sjæls Frelse.

Se derfor maa vi netop, som bemærket i Begyndelsen, først søge ved den andægtige *Betragtning* af Krybbebarnet i Bethlehems Stald at styrke vor Tro, og derpaa med et saadant troende Hjerte inderligt *bønfalde* vor guddommelige Frelser om at hjælpe os til Resten, om at skænke os den indre Sjælefred. — Ja, vi kan ogsaa ret passende henvende en lille Bøn til hende, som ved sin Medvirkning har skænket os vor Frelser, om at hun nu ogsaa ved sin Forbøns Medvirkning vil hjælpe os til at faa Del i hans Naade og Velsignelse. Lad os bede den hl. Jomfru og Guds Moder Maria om at tage det guddommelige Barn paa sine Arme og med det lyse Velsignelsen over os, da vil Han sikkert ikke afslaa vor Bøn, men give ogsaa os Del i den Fred, som Englene forkyndte hin første Julenat ved Hans Fødsel:

»Ære være Gud i det høje, og paa Jorden **Fred** med de Mennesker, der har en god Vilje.«

Pantet.

I den gamle Bispestad Polozk var der Liv og Røre. Tælte Skarer af Litaurer og Polakker havde samlet sig paa Dompladsen og foran det biskoppelige Palais.

Nu forstummede Klokkerne, og gennem Domkirkens Vinduer og aabne Døre hørte man Præsternes Sang og Orgelets højtidelige Brusen.

»Gud velsigne ham; af Alder er han vel endnu ung, men han er gammel i Hellighed,« sagde en Mand, »han

er endnu ikke fyrretyve Aar og har allerede Palliet, han bliver nok Kansler og kommer til at krone Konger.«

»Ja, hvem skulde have troet det,« svarede en anden, »den stille Munk, der ikke duede til noget i Verden og endnu mindre i Handelsstanden.«

»Undskyld,« faldt den anden ham i Talen, »vi Købmænd fra Wilna opfører ham stadigvæk med Ære som Medlem af vort Gilde; han er en Helgen, der er udgaaet fra Købmandsstanden.«

Festen var sluttet, Ærkebiskop Josaphat havde for første Gang fejret det hl. Messeoffer, iført Palliet.

Det var i Højsommeren, den smukkeste og højtideligste Dag, Ærkebiskop Josaphat havde oplevet i det halve Aar, han havde beklædt den ærkebiskoppelige Stol.

Da Natten efter denne Dag sænkede sine Skygger over Jorden, og han var alene, da trak han sig tilbage til sit lille Kapel, lukkede Døren og aabnede det lille Skrin, hvor hans Pallium gemtes; han knælede ned og kyssede ærbødig det snehvide Uldbaand.

»Vær tusinde Gange hilset, hellige Klædebon, som Sankt Peter sender mig stakkels uværdige fra sin Grav — tal til mig med Apostelrøst om Kærligheden til Kristus, om Hyrdens Kærlighed, der sætter sit Liv til for Faarene; løsriv mig fra denne Verden og fyld mig med din rene, glødende Kærlighed.«

Saaledes bad Ærkebispen foran sit Pallium, og Gud bønhørte ham.

— Det er Vinter, og Bispestaden rustet sig til at fejre Julen og er rede til at bivaane Midnatsmessen, som Domprovsten vil læse; Pontifikalmessen Julemorgen vil Ærkebiskoppen derimod selv synge.

Denne knæler igen alene i sit lille Huskapel i stille Bøn foran Julekrybben paa Altret; tyndt og fattigt paa klædt er Kirkefyrsten; han har en Strikke om Livet, bare Hænder og Fødder, hans hele Skikkelse ryster af Kulde. Det er ikke Fyrsten, Bæreren af Mitraen og Bispestaven, der knæler her, men et almindeligt, stakkels Menneske, uden al Fortjeneste overfor den evige Gud.

Det er allerede den ottende Time.

Den Bedende retter Blikket imod Altret og lader det

et Øjeblik dvæle ved Skrinet, som er bestemt til at gemme Palliet.

Med eet farer der som en pludselig Erindring gennem hans Tanker; saa rejser han sig, ser frit op og siger, idet han vender sig mod Skrinet: »Det var herved mit Hjerte endnu hang. Nu staar jeg her for dig — fri ogsaa for denne Vedhængenhed — og fattig, ganske fattig, og jeg takker Dig derfor, Herre.«

Ja, Ærkebiskop Josaphat er fattig. Han ejer ikke en Gang sit Pallium mere.

Men hvorledes er det gaaet til?

Det hændte for fire Uger siden — St. Andreasdag — Ærkebiskoppen var gaaet i Procession gennem Domkirken ud til den ældste Helligdom lige udenfor Staden, hvor Lukas' Billede af den hellige Jomfru troner. Ærkebiskoppen græd med hele Folket og bad om Afvendelse af de daarlige Tider. Der var altfor tidligt indtruffet streng Frost, og en slem Sygdom hærgede Landet. Folk fik ondt i Hovedet og Sting, og efter et Par Dages Forløb var de døde. I store Skarer kom der daglig Fattige til Bispegaarden og til Klostrene for at faa noget varmt. Biskoppen havde ofret alt, det sidste Sølvstykke, de sidste Sølvspænder fra sine Sko, og da det heller ikke længer strakte til, havde han taget Penge op og pantsat — alt.

Men Sotten og Kulden vilde ikke vige, og derfor havde han anordnet Processionen til Naadebilledet.

Han skred frem med taarefyldte Øjne, idet han anraabte Gud og hans helligste Moder for sit betrængte Folk; men pludselig standsede han. Foran ham knælede en kvindelig Skikkelse, der rystede og bævede i stærk Feber, Hænderne og Fødderne var blaa og revnede af Kulde, Ansigtet var gult, gult som en Døds, kun de feberglødende Øjne saa paa Ærkebiskoppen med et Fortvivlelsensblik, der bragte denne til at standse.

»Gaa til min Bolig,« sagde han medlidende til Konen, »saaledes kan du ikke længe holde det ud.« Da han kom hjem fra Processionen og havde hørt Enkens Lidelses-historie, lovede han sig selv højt og helligt: at denne Kvinde maatte hjælpes, koste hvad det vilde.

Saa fik han pludselig en Tanke: »Palliet«!

Han tænkte efter et Øjeblik. Saa begav han sig ned i Kapellet, tog det lille Skrin og kastede en Kappe om sig, skjulte Skrinet ved sit Bryst og ilede ud i Natten.

Den gamle Levi ved Volden var lige ved at lukke, da Kirkefyrsten traadte ind til ham.

Efter en kort Indledning sagde Kirkefyrsten: »Levi, I gaar for at være en retfærdig Mand. Eders gode Rygte har ført mig til Eder. Jeg trænger til to Hundrede Dukater og vilde gerne laane dem af Eder.«

Levi slog Hænderne sammen og sagde: »Naadigste Herre, jeg vil tale aabent til Eder, enhver ved jo, at ikke en Sten tilhører Eder i hele Bispegaarden, hvor i al Verden skal jeg saa kunne laane Eder Penge?«

Nu tog Biskoppen Skrinet frem.

Levi betragtede det og sagde: »Hvis det ikke indeholder noget kostbart, — saa er Skrinet selv ikke 2 Gylden værd.«

Ærkebiskoppen sagde alvorligt: »Det indeholder min dyrebareste Skat, mit Pallium.«

»Er der meget Guld paa og hvilke Stene?« var Spørgsmaalet.

Biskoppen trykkede Skrinet til sig og sagde: »Palliet er kun forfærdiget af hvidt Lammeuld og er hverken besat med Guld eller Ædelstene. Men Levi, dersom I fik Ypperstepræstens Brystplade eller det hellige Ephod i Forvaring, vilde I saa spørge om Guld og Ædelstene?«

Levi følte sig stedse mere rørt over den dybe Kærlighed, der lyste ud af Biskoppens Aasyn, og da denne sagde: »Sæt ogsaa Pris paa den Tillid, jeg viser Eder, kunde han ikke længere modstaa og sagde rørt: »Naadigste Herre, jeg er en Jøde, men De skal ikke være kommet forgæves til mig. De skal faa — hundrede —« — »To Hundrede Dukater, Levi,« bad Biskoppen.«

»Har jeg sagt Aleph, maa jeg ogsaa sige Tav, altsaa to Hundrede.«

Biskoppen vendte glad hjem og sørgede for Enken; men fra den Dag af laa Palliet i Levis Skattekammer. — —

Og i Aften var det Juleaften, og i Morgen paa Julefesten var der Pontifikalmesse, og hele Polozk glædede sig til igen at se Ærkebiskoppen med Palliet.

Men hvorledes skulde han faa det løst hjem?

Biskoppen kunde ikke. Og fordi han var saa fattig i denne Nat, frydede han sig i overjordisk Glæde over sin Lighed med Jesusharnet.

Det var ved den niende Aftentime, og det var stille i Bispegaarden.

Da kom der Folk op ad Trapperne, ikke en enkelt, men flere Personer. Og saa traadte de ind i den hellige Mands fattige Værelse. Det var Levi, Pantelaaneren, han bar forsigtigt noget hos sig, men med ham traadte ogsaa hans Kone, hans Datter, den smukke Sara, og de to smaa Børn ind, og alle var de iført Festklæder. De knælede ned foran Biskoppen, og Levi overgav i dennes Hænder Skrinet med Palliet og sagde: »Naadigste Herre, her er det hellige Klædebon, tag det samt Gælden, der hviler paa det som en Julegave fra en Jøde, og gør mig derved lykkelig — — jeg ved, hvad der er blevet af Pengene . . . Ja, det maa være den sande Kærlighed og den sande Tro, der avler slige Handlinger. Og . . . den hellige Petrus har velsignet mig og mit Hus — — ikke med Guld og Sølv, men med noget ganske andet. I tre Uger har vi bedt om Oplysning, Dag og Nat har vi kun haft den Tanke: om Messias dog ikke skulde være kommet. Min Kone, mine Smaa, vi alle, er hver Dag blevet mere og mere overbevist om, at Kristus er kommet. Og nu er det Jul, og alle gode Mennesker glæder sig . . . o, naadigste Hr. Ærkebiskop — — før ogsaa os hen til Krybben, for at vi kan tilbede ham, paa hvem vi allerede tror, Jesus Kristus, Jomfru Marias Søn . . .«

Kristi Kærlighed fejrede igen her en af sine Triumfer.

Ærkebiskop Josaphat, som af Kærlighed til Gud, endog hengav sit Pallium for en fattig Enkes Skyld, fejres nu af hele den katholske Kristenhed som en Helgen og en Martyr.

(Efter *Kümmel's* »Sonntagsstille«.)

M. H.

Hjemvé.

En Julefortælling.

I Dominikanerindernes Noviciat — nede i det sydlige Bayern — flokkedes alle de unge Novicer om deres kære, gamle Priorinde. Det var jo Afskedens Time. — Aa, slet ikke nogen lang Afsked; Mutter Bernarda skulde blot være borte en otte Dages Tid; hun vilde tilbringe Juleugen i Moderhuset; men for Novicerne var Afskeden alligevel tung. De elskede deres gamle Priorinde og havde saa gerne set, at hun blev og tilbragte Julen sammen med dem. En for en kom de frem og omfavnede hende og ønskede hende glædelig Jul. Den yngste kom tilsidst. Hun lagde begge Armene om Mutter Bernardas Hals, skjulte sit lille Hoved under Slørets Folder og — brast i hæftig Graad. »Vil De gaa grædende til Jesusbarnets Krybbe?« sagde Mutter Bernarda og strøg kærtegnende hen over Søster Bernadettes hvide Noviceslør. Og paa et Sprog, som ingen af de andre forstod, hendes eget, kære Modersmaal, hviskede hun: »Ja, Barn, jeg forstaar det saa godt. Jesus kræver Offer; men vær tapper og modig, saa skal De se, De kommer over alle Vanskeligheder.«

I hele Klostret fandtes der kun disse to danske Søstre. Mutter Bernarda og Søster Bernadettes Moder var Ungdomsveninder. Endnu medens de var ganske unge, var deres Veje bleven skilte. Den ene rejste til Bayern og indtraadte hos Dominikanerinderne, den anden giftede sig og blev Moder til en talrig Børnesflok, hvoraf Søster Bernadette eller Agnes, som hun hed i Verden, var den yngste. Alligevel tabte de aldrig hinanden af Syne. Ret ofte skrev Fru Krag til sin Ungdomsveninde og fortalte om sine huslige Glæder og Sorger, og Søster Bernarda skrev og fortalte om sin store, dybe Lykke ved som »Kristi Brud« at pleje de Syge. Hendes Breve blev som oftest læst højt, og hos den lille Agnes modnedes mere og mere et inderligt Ønske om at følge hendes Eksempel. Hun var kun 16 Aar, da hun en skønne Dag aabenbarede sit Ønske for sine Forældre. De blev paa én Gang glade og bedrøvede; glade ved at kunne

ofre et af deres Børn til Guds Tjeneste, bedrøvede, ja fortvivlede næsten ved Tanken om at skulle miste hende, deres Yngste, deres Øjsten, deres »lille Solstraale«, som de plejede at kalde hende, fordi hendes lyse, glade Sind og muntre Latter altid skabte Glæde omkring sig. Men Enden blev dog, at Agnes rejste. — En Efteraarsdag, da Bøgeskoven derhjemme i Danmark stod i sit smukkeste, gyldne Skrud, tog hun Afsked med det gamle Barndomshjem, med Far og Mor, med Knud, den stakkels, syge Broder, der forgudede sin lille, livsglade Søster, og om hvem hun en Gang som Barn havde sagt, at hun var nødt til at dø før ham, for hun kunde umulig leve uden ham. Hun tog Afsked med alle sine Sødskende, sine smaa Sødskendebørn, alle, alle Vennerne derhjemme og rejste mod Syden, stansede ikke, før hun havde naaet St. Dominikus' Noviciatshus, der laa malerisk smukt midt oppe i Bjærgene.

Den første Tid efter Indtrædelsen forekom hende — ganske mod Forventning — som en Dans paa Roser. Glæden over at have »forladt alt for at følge Jesus« fyldte hende med en ubeskrivelig Fryd. Den attende December, Marias store Festdag, var hun blevet iført Ordensdragten; hendes Lykke syntes hende fuldkommen. — Men denne jublende Lykkefølelse varede kun kort! Julen nærmede sig, og med den kom — Hjemveen! Som en nagende Orm gnavede den paa hendes Hjærte. Der var ingen Redning; hvor hun vendte sig hen fulgte Længslen efter Hjemmet hende. Altid, altid og overalt stod Billeder fra Hjemmet for hende. Hun mandede sig op, hun satte hele sin sekstenaarige Energi ind paa at forjage disse Billeder. — For-gæves! — Skulde hun da virkelig opgive Ævred og rejse hjem igen? Opgive at ofre sit Liv til Gud i de Fattiges og Syges Tjeneste, blot fordi hun havde Hjemve? — Nej, nej! Det kunde der slet ikke være Tale om! Desuden, Hjemveen fortog sig nok, naar først Julen var overstaaet. — Men nu kneb det rigtignok! I Dag især! — Det var 24de December. Hjemme havde de nu travlt med at pynte Juletræet. — I Spisestue: staar det, henne ved Spejlet. Johannæs og Bengt pynter det naturligvis. Og inde i Stuen gaar Mor og ordner Gaverne paa smaa Borde med Lys og Blomster imellem. — — Og her i Klostret — her er saa

tomt og koldt, ikke Spor af Julestemning. Hjemme i Danmark fulgte hendes Familie — omend katholsk — den smukke protestantiske Skik at fejre Juleaften; men her, her begyndte Julen først ved Midnat. Til Minde om Josefs og Marias triste Flakken om i Bethlehem Dagen før Frelserens Fødsel, var 24de December Fastedag med stræng Tavshed hele Dagen. Lydløst gled de hvidklædte Skikkelser forbi hinanden paa Trapper og Gange; ingen munter Rekreation, der kunde sprede de bratte, stadig tilbagevendende Tanker.

Søster Bernadette græd ikke mere, men hun saa bleg og medtaget ud. Det undgik ikke den unge, smukke, kloge Novicemesterindes skarpe Øje. Ogsaa Grunden gættede hun. Det var jo heller ikke mere end godt en halv Snes Aar siden, hun selv var 16 Aar og for første Gang skulde tilbringe Julen blandt Fremmede; men hun lod, som om hun intet forstod — »Søster Bernadette,« sagde hun muntert, »der er kommet en Kasse til Søster Theodora; gaa med Søster Klara ned til Stationen og hent den. Tag den lille Vogn med.« — »De maa gjerne snakke undervejs!« raabte hun efter dem, da de to Søstre trillede af Sted med Vognen ud af Klosterporten. »Det var dejligt,« lød Søster Klaras Svar, og hun var ikke sen til at efterkomme Opfordringen. Hun var i Perlehumør. Vidt og bredt fortalte hun om, hvor smukt de havde pyntet Kapellet, hun og nogle andre Søstre, og hvor højtideligt det skulde blive i Morgen til Julemesserne. Hun kendte det jo fra sidste Aar altsammen. Søster Bernadette svarede kun ja og nej, Graaden sad hende i Halsen. »Længes De da slet ikke hjem, Søster?« fik hun endelig frem. »Længes? Jo, lidt, en Gang imellem, men ikke nu; Julen er saa yndig i Klostret.«

Det var bælgmørkt, de to Søstre havde ondt ved at finde frem, og nu begyndte det tilmed at regne. Først ganske fint, saa mere og mere, tilsidst øsede det ned. Ingen Paraply havde de med. De samlede de hvide, folderige Kjoler omkring sig og skyndte sig, saa meget de kunde, ned ad Bjærget. — Sidste Omdrejning af Vejen! — Endelig! — Nu laa Byen foran dem med Lys i hvert eneste Vindue. »Overalt fejrer de Jul,« tænkte den lille Søster Bernadette, »kun ikke vi!« Og atter fyldtes Øjnene med Taarer.

De naaede Stationen. Ah, det gjorde godt at komme i Hus! Gennemblødte var de begge to. Den gamle, gemytlig Stationsmester havde ondt af dem og opfordrede dem til at vente med Hjemturen, til Regnen havde sagtnet lidt; men de havde ikke Tid, maatte være hjemme inden Sengetid, og af Sted gik det igen ud i den plaskende Regn. — Tavse arbejdede de sig frem ad de opblødte Veje, tungere og tungere forekom den lille, belæssede Vogn dem. Aa, hvor Søster Bernadette var træt! Det var vist ikke muligt at være mere træt, tænkte hun. —

Et Stykke Vej fra Klostret hørte de den store Klokke ringe. Det betød, at nu skulde Søstrene gaa til Ro. — Jo, ganske rigtigt, da de naaede hjem, var alt slukket og lukket, kun Novicemesterinden var endnu oppe og ventede ængstelig paa dem. — »Gaa nu rask i Seng,« var omtrent de første Ord, hun sagde til dem. — »Kære Søster, De har jo lovet mig, at jeg maatte blive oppe og ringe Julen ind,« og Søster Bernadette vender sit lille, blege Ansigt med de forgrædte Øjne om mod sin Novicemesterinde. Søster Margarethe kunde ikke modstaa! Det var maaske uklogt, Barnet var gennemblødt og dødtræt af Turen; men hun vidste, at hvis hun nægtede hende denne lille Glæde, betød det for Søster Bernadette — i hendes nuværende Sindstilstand — en søvnløs Nat og mange, mange Taarer; og saa gav hun efter for hendes bønfoldende Blik.

Søster Bernadette var alene! Hun havde skiftet Kjole og Slør, men sin Angst for, at Søster Margarethe skulde bestemme sig om og alligevel sende hende i Seng, havde hun ikke givet sig Tid til at skifte mere, skønt hun var gennemblødt til Skindet. Nu sad hun i Noviciatssalen — og frøs. Næ, hvor hun frøs! Hele hendes lille, sarte Skikkelse dirrede af Kulde! — Hun saa paa Uhret. Halv ti! — Nu var de færdige med at danse om Juletræet derhjemme. Saa lukker Mor Døren op ind til Stuen, og saa gælder det om at finde sine Gaver. — »Til Knud fra Far og Mor.« — »Til Johannes fra Marie.« — Hun saa, hvorledes de gik rundt og fandt deres Pakker hver især, hun hørte deres Glædesudbrud, hørte dem takke hinanden, hun saa, hvordan de Smaa trissede rundt iblandt de Voksne, blev løftet op, kysset og kærtegnet; hun saa sin egen, kære Broder Knud

sidde i Lænestolen med sit lille, trætte Smil og se paa de Andre med sine store, dybe, alvorlige Øjne, de Øjne, hun altid kunde faa til at lyse af Glæde. Mon de tænkte paa hende? Mon de nævnede hendes Navn nu i dette Øjeblik? Mon de længtes efter hende, saaledes som hun længtes efter dem? — Aa nej, det var umuligt, for det var jo næsten ikke til at holde ud! Hun lagde Hovedet ned paa Armene paa Bordet og hulkede — skreg næsten.

Omsider blev hun roligere. »Vil De gaa grædende til Jesusbarnets Krybbe?« havde Mutter Bernada sagt. Nej, min Jesus, nej, jeg vil være tapper og modig. Du forlod din straalende Himmel for at komme ned til os som den fattigste blandt de Fattige, skulde jeg da ikke kunne forlade mit Hjem for at komme til dig og pleje dine fattige Syge?« — Men hvor var der varmt i Noviciatssalen! Ilden var gaaet ud i Ovnen, men alligevel, det var jo ligefrem en uudholdelig Hede. I Kapellet var vist bedre, der blev aldrig fyret. Stille lister Søster Bernadette op ad Trapperne, ind i det store, rummelige Kapel. Her er næsten helt mørkt, kun den evige Lampe brænder oppe ved Altret og sender sit usikre Lys ned over Tabernaklets forgyldte Dør. Var hun dog blot meget før gaaet her op, her er dejligt at være! Søster Klara havde vist alligevel Ret i, at Julen i Klostret er yndig. Blot hun ikke var saa træt — og havde saa ondt i Brystet. Hun gaar hen ved Krybhen, som er stillet op ved Maria-Altret. Ih, hvor det er pænt! Det er akkurat, som man tænker sig det: Stalden med Dyrene i Baggrunden, Maria og Josef knælende paa hver sin Side af Krybhen, Stjernen, Hyrderne ude paa Marken; kun Jesusbarnet mangler endnu. — Men det er ikke til at holde ud at knæle, det gør saa ondt i Brystet, og hun bliver saa træt af det. Gid Klokkeren dog snart var 12! Uhret i Kapellet slaar 11. Naa, saa er der da kun en Time til! Hun putter Hænderne under Skapularet og kryber sammen. Uh ha, hvor hun fryser! Hun vil bede lidt, saa gaar Tiden saa rask. Hil dig, Maria, fuld af Naade, Herren er med dig — hvad mon Knud har faaet i Aar? Mon han har kunnet taale at være oppe hele Aftenen? Hvordan mon han har det? Skal hun mon nogenside faa ham at se mere? Lægerne siger, han er brystsyg. Kan man mon komme sig af det? — Jo, jo, kære

Guds Moder, du de Syges Frelse, bed, at han maa komme sig. Hil dig, Maria, fuld af Naade, Herren — Halv 12 slaar Uhret! Nu er de vist alle gaaet til Ro derhjemme, kun Far og Mor sidder endnu oppe og taler sammen, om lille Agnes maaske. »Agnes«, det lyder saa hjemligt, det er saa længe siden, man har kaldt hende for det. — Om hendes Moder dog var her nu; hun vilde nok give hende lidt varmt at drikke, for hvor er det dog koldt! Aldrig har hun frosset saadan! — Saa, nu slaar Klokkeren 11³/₄! Hun gaar ind i Sakristiet og henter det lille Jesusbarn og lægger det i Krybben. Hvor hendes Hænder dog ryster! Blot hun ikke taber det! Hun tænder den lille Lampe bag Stalden og begynder saa at gaa op ad Trappen til Orgeltribunen. Det er dog en underlig Følelse i Benene, som om de slet ikke vilde bære hende! Endelig slaar Klokkeren 12! — Hun trækker i Rebet. Bim, bam, bim, bam lyder Malmklokkens dybe Toner ud i Natten. Aldrig har Klokkeren været saa tung at trække som i Nat! Bim, bam, bim — det er jo næsten ikke muligt at trække den, det gør saa forfærdelig ondt i Brystet. — Hjælp mig, min kære Skytsengel Hjælp mig, I hellige Engle, som svævede om Jesusbarnets Krybbe. Det skal dog ikke ske, at Julen ikke skal blive ringet ind i Aar, som det sig hør og bør. — Uhret viser 10 Minutter over 12. Ved Lampens Skin kan hun nu tydelig se det. Altsaa endnu 20 Minutter at ringe. Hun ringer med højre Haand, imedens hun med venstre trækker en Bedestol hen for at støtte sig til den. Saadan, nu gaar det bedre! Hun ser ned over Kapellet, og hendes Øjne standser ved Tabernaklet. Men hvad er dog det? Det er, som om alle Lyse og Blomsterne falder over hinanden nede paa Altret! Og nu glider hun selv. Orgeltribunen bliver ganske skraa. Hun tørrer sig med Haanden over Panden; den er vaad og iskold. Hvad er der dog i Vejen? Hun kommer vist til at standse lidt, hvile sig et Øjeblik, blot et Par Sekunder, saa kan hun ringe igen. Det er dog ogsaa frygtelig, som det gør ondt i Brystet, naar hun bevæger Armene. 20 Minutter over 12! — Nej, nu *kan* hun ikke mere, nu *maa* hun hvile sig. Hun sætter sig paa Trinet af Bedestolen. Nej, det gaar ikke, hun bliver ved at glide, hun falder jo ned i Kapellet. Hun lægger sig ned

paa Gulvet. Det passer sig ikke her, hvor det hellige Sakramente er til Stede, men det faar saa være, Jesus vil nok tilgive hende, hun *kan* jo ikke staa mere. — Saa, her ligger hun godt! Gennem Balustraden kan hun se ned til Stalden med Krybben, hvor Jesusbarnet ligger. Hun vil bede; men hun husker ingen Ord, gentager blot mekanisk: »Ave Maria. Ave Maria.« —

Med eet bliver hendes Øjne store og stirrende. Hvad ser hun? Drømmer hun, eller er det Virkelighed? — Mariaskikkelsen dernede i Stalden vender sig om og ser op til hende. Og nu rejser hun sig! Ja, ja, det er hende, Guds egen, hellige Moder. Hun løfter Barnet op paa sine Arme og rækker det op mod Søster Bernadette. Hun kommer nærmere, nærmere, stadig nærmere. Det er ikke mere den fattige Jomfru, det er Himlens straalende Dronning i lysende Klæder med Krone paa Hovedet. Søster Bernadette rækker Armene ud imod hende; paa een Gang kan hun igen huske Slutningsbønnen i *Ave Maria*: Hellige Maria, Guds Moder; bed for os Syndere nu og i vor Dødstime. —

Næste Morgen var der ingen, som ringede Angelus. — Søster Margarethe ser spørgende hen ad Novicernes knælende Række i Kapellet, set fra Ryggen er de alle ens. hun kan ikke skelne Søster Bernadette fra de andre. Mon hun da ikke snart rejser sig, som hun plejer, for at gaa op og ringe Angelus? Det er allerede flere Minutter over Tiden. — Men nej, ingen rejser sig. — Saa gaar hun selv op paa Orgeltribunen for at ringe. — Jesus, Maria, hvad ligger dog der? Hun bøjer sig ned — og ser ind i Søster Bernadettes lille, kridhvide Ansigt med det i Døden stivnede Smil.

A. J. N.

Jul i Polen.

ETHvert kristeligt Folk fejrer vor Herres og Frelsers Fødselsfest med en særlig Højtidelighed, og mange Steder knytter sig til denne Fest smukke, fra gamle Tider

nedarvede Skikke. Den, som skriver disse Linier, har i Fjor for første Gang været Vidne til den »polske Jul« og vil nu fortælle Ugebladets Læsere lidt derom.

Man interesserer sig jo i Danmark for Polakkerne, som der paa Gaardene søger Arbejde og Brød om Sommeren. Lad os nu besøge dem om Vinteren og fejre Julen med dem i deres galiciske Hytter.

Den polske Bonde er, som overhovedet alle Polakker, meget religiøst anlagt og som god Katholik lever han helt med sin Kirke. At være et Barn af den katholske Kirke er hans største Lykke paa Jorden, og hverken det hensynsløse preussiske Politiregimente eller de blodigste Forfølgelser i det skismatiske Rusland, eller den trykkende Armod i Galicien kunde berøve ham denne Lykke.

Skønt den polske Nation kan kaldes ulykkelig — thi som det hedder i en polsk Sang, den var jo en Gang i sin Stoltheds Dage en frygtet Hamner for alle Nabofolk, men nu er den bleven til en Ambolt, paa hvilken andre Nationer uden Skaansel hamrer løs — saa ere dog Polakkerne lykkelige ved deres katholske Tro.

Det maa man især sige om den galiciske Bonde. Han er tilfreds med sin Lod, altid glad og synger gerne. Den hl. Juletid opfylder hans Hjerter med stor Glæde. Alle-rede i Adventstiden forbereder han sig til Frelserens Fødselsfest. Han besøger den daglige »Roratemesse«, som i Adventstiden synges i den tidlige Morgenstund til Ære for Frelserens Moder, efter en gammel Skik, som er udbredt over hele Østerrig, Sydtyskland og Polen. Han vilde næsten betragte det som en Synd, ikke at have modtaget de hl. Sakramenter i Adventstiden. Skriftestolene er især om Søndagen ligefrem belejrede, og fastende venter de taalmodige Skriftebørn fra Kl. 5 om Morgenen ofte indtil Kl. 8 om Aftenen i den til Trængsel fyldte Kirke. Skriveren af disse Linier har ofte endnu Kl. 5 eller 6 om Eftermiddagen uddelt den hl. Kommunion, og disse gode Folk gaar derefter endnu fastende hjem, ofte flere Mils Vej, uden at nyde noget. Skønt Kirken ikke mere forbyder Mælkemad og Æg paa Adventstidens Fastedage, saa nægter den fromme Polak sig dem dog som frivillig Bodøvelse og Juleaftenen her »Wilija« (Vigilia) kaldet, nyder han slet ikke noget førend Aften.

Aftensmaaltidet paa Juleaftenen minder i Polen om de første Kristnes saakaldte Agaper, d. e. Kærlighedsmaaltider. Naar den første Stjerne paa Himmelhvælvingen viser sig, er allerede Bordet i Spisestuen dækket. I hvert af Stuens Hjørner staar et Kornneg, for at den nyfødte Frelser maa velsigne Høsten. Under Bordet og under Borddugen er lidt Hø udbredt. I mange Huse er ogsaa en Krybbe opstillet.

Husfaderen forsamler nu hele Familien og Tjenestefolkene til »Oblaternes Brydelse«.

Allerede i Adventstiden forskaffer man sig saadanne Juleoblater, som bages i Klostrene eller af Degnen ved Sognekirkerne. Efter at Husfaderen har mindet om den Fred, som Jesusbarnet har bragt til Jorden, tager han en Oblat, bryder smaa Stykker af den og rækker dem til enhver af de tilstedeværende, idet han ønsker en glædelig og velsignet Jul; det samme gør Familiens øvrige Medlemmer mellem hverandre. Det derpaa følgende Aftensmaaltid maa i gamle Tider have været meget rigeligt, thi efter en gammel Vedtægt skulde der egentlig komme 12 Retter paa Bordet; Kød er ikke tilladt, dog to Slags Supper og Fisk tør ikke mangle. I de fleste Familier holder man vel Maaltidet med færre Retter, den fattige nøjes med en Suppe og en god Spegesild. I hvert Fald maa man formane enhver Uerfaren til Forsigtighed ved den polske »Wilija«, ellers kan han ødelægge sin Mave for nogle Dage, saaledes som f. Eks. Skriveren af disse Linier.

Efter Maaltidet, som slutter med Husfaderens Skaal paa indbyrdes Kærlighed: »Lader os elske hverandre,« forsamler hele Familien sig omkring Krybben og nu begynder de saakaldte »Kolende« d. e. Julesange. De polske Julesange — der gives henved 200 forskellige, og blandt dem Perler af Poesi, — udmærker sig ved deres barnlig-fromme, ofte naive Indhold, og svarer til den polske Bondes rene, medfølende Hjerte. Han er fattig og spiser sit daglige Brød under Sorg og Savn, men han har derved lært at føle og lide med andre, især med sin kære Frelser, som han ser ligge paa Krybbens kolde, haarde Leje. I sine »Kolende« opdager han med hin særegne fine Følelse, som findes hos det polske Folk, alt, hvad der kunde smerte og bedrøve det guddommelige Barnelil, og hvad hankunde gøre for det. Han iler med Hyrderne, hvilke han betragter som sine Bekendte eller sine Forfædre, til Betlehem, han lover Jesusbarnet at ofre alt hvad han ejer, og ogsaa sig selv; hans ømme Kærlighed lader ham finde de sarteste Ord, han kalder Barnet i Krybben for sin lille Perle, sin lille Engel, sin Rose, sin Lilje o. s. v., han længes efter at turde tørre hans Taarer, at vugge det med hans reneste Moder Maria og at synge det i Søvn.

Den moderne Kritik vilde maaske finde mange af disse polske Julesange latterlige, men den, som kender det polske Folks Karakter og har Forstaaelse for den polske Bondes Hjertensrenhed, Troskyldighed og ømme Fromhed, vil finde disse Sange skønne og høre dem med Glæde. Af disse »Kolende« genlyder Husene i den hl. Julenat, indtil Klokkerne ved 12 Tiden indbyder til Midnatsmessen.

Mange Steder synger man efter Midnatsmessen indtil den 1. Juledags Aften uafbrudt i Kirken disse smukke Julesange under Ledsagelse af alle Slags Musikinstrumenter. I hele Juletiden, altsaa indtil Kyndelmisse, drager her i Galicien Drengene fra Hus til Hus, bærende en Krybbe eller en Stjerne og syngende Julesange foran Dørene. »De gaar paa Kolende«, siger man, og det samme Udtryk bruger man om Besøg overhovedet i denne Tid.

Det er altsaa »den pølske Jul«, af hvilken man kan lære, at et Folk, selv om det er fattigt, dog er meget lykkeligt, saalænge det søger sin Trøst i Religionen.

W. W.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Det er os en Glæde i Dag i Korthed at kunne henlede Læsernes Opmærksomhed paa den danske Udgave af »Messebogen«, som i disse Dage er udkommen. Det mægtige Arbejde at oversætte Messebogen paa Dansk blev paabegyndt for 6 Aar siden af 3 danske Konvertitter, nemlig Forfatteren Johannes Jørgensen, Kandidat Halfdan Kejser og Kandidat Niels Hansen. Alene disse tre Navne borger for, at vi her staar over for et kyndigt og samvittighedsfuldt Arbejde, der næppe vil kunne tænkes bedre. Udstyrelsen af Bogen er saa ypperlig som mulig, idet Trykningen er udført i det i hele den katholske Kirke kendte og med Rette herømte Trykkeri »St. Jean l'évangéliste« i Tournai i Belgien. Arbejdet er først bleven fuldendt saa sent, at kun et indskrænket Antal indbundne Eksemplarer har kunnet afsendes hertil inden Julen; disse Eksemplarer, henved 130 i Tallet, foreligger i 5 forskellige særdeles smagfulde Indbindinger, der er udførte i Trykkeriets eget Bogbinderi i Tournai. Med Hensyn til Pirsens henviser vi til den nye Litteraturfortegnelse, der følger med nærværende Nummer af Bladet.

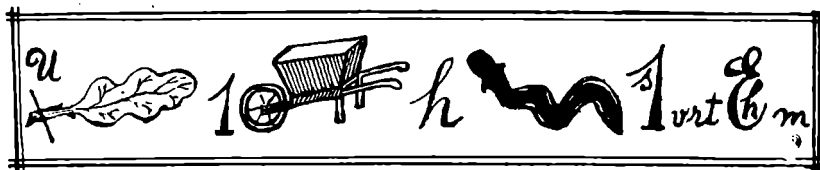
Præmieopgaven i Nr. 48 lader til at have været for vanskelig, eller Læserne har formodentlig ikke haft Stunder til nu i denne travle Tid at se efter, i hvilken Bog Bog og paa hvilken Side de to Citater findes. For Grunden til, at kun saa faa Besvarelser er indløbne, skulde da vel ikke være den, at Nordisk Ugeblads Abonnenter ikke er i Besiddelse af de faa danske katholske Forfatteres Bøger? Saa ringe vover vi slet ikke at tænke om vore Abonnenter.

Det første citerede Sted findes i *Johannes Jørgensens* »Hjælpedjender« S. 108.

Det andet citerede Sted findes i *Jahn-Nielsens* »Borgerkongen« S. 125.

Kun 3 rigtige Svar er bleven indsendt, 2 fra København og 1 fra Kristiania. Præmierne er afsendt.

Præmie-Rebus.

Som Præmie gives **Spillmann: Et Offer for Skriftemaalet** (Bogladepris 3 Kr.) til den, som først indsender rigtig Løsning.

De *andre* Indsendere af rigtig Løsning kommer til at trække Lod om **G. Fullerton: Rosemary** (Bogladepris 1,50 Kr.)

NB. Hver Indsender maa som Bevis for at være Abonnent eller Køber af Ugebladet vedlægge et Udklip af *Omslaget*, nemlig den øverste Del af første Side af *Omslaget* med Titlen »Nordisk Ugeblad«.

Dersom en eller anden Velynder af Bladet vil skænke nogle flere Bøger til Fordeling blandt Løserne, da skal de være velkomne. Redaktionen selv har nemlig ikke Raad til at give flere. — Sidste Termin for Indsendelse af Løsningen: Mandag den 14. Januar.

St. Josefs Gildets Juleuddeling.

Andragerne, som har modtaget skriftlig Meddelelse fra Formanden, kan en Søndag efter Kl. 5 hæve det dem bevilgede Beløb hos Kassereren, Hr. Sakristan Jensen, Bredgade 64.

Kontorplads. I Begyndelsen af det nye Aar agtes der oprettet et Kontor ved St. Ansgars Kirke med fast Kontortid fra Kl. 1—4 hver Søndag.

Under Kontoret vil ikke alene de under Forstanderskabet direkte sorterende Sager, (som f. Eks. Kirkegaardene, Kirkeskat m. m.), men ogsaa andre Menigheden vedrørende Virksomheder (Ugebladets Ekspedition) blive henlagt.

Ovennævnte Kontortid vil imidlertid ikke være tilstrækkelig til Arbejdets Udførelse, saa at en Del af samme maa udføres udenfor Kontortiden. En mindre Kautions forlanges. Stillingen vil antagelig blive lønnet med 800 Kr. om Aaret.

Ansøgning om Pladsen sendes til Sognepræsten ved St. Ansgars Kirken, J. Braun, Bredgade 64, inden 1. Januar.

Bestyrelsen for Jesu Barndomsforening meddeler, at den lille Aarbog er færdigtrykt og kun mangler Hæftning. Man anmoder høfligt om snarest at indsende Aarsbidragene, for at Aarbøgerne uopholdelig kan tilsendes de enkelte Lokalforeninger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent. — 24. M. Julefestens Vigilie (Fastedag.)

Tirsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kød. Første Juledag.

Onsdag den 26. December. Anden Juledag. St. Stefans Fest.
 — 27. To. Johannes, Apostel og Evangelist — 28. F.
 Uskyldige Børns Fest. — 29. L. Thomas af Canterbury.
 Biskop og Martyr.

Søndag den 30. December. Søndag i Juleoktaven.

Gudstjeneste paa Iste Juledag.

St. Ansgars Kirke:

Kl. 6 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer.
 Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt.

Rosenkranskirken:

Kl. 5 Morgen: Højmesse med Prædiken; derefter stille hl. Messer, indtil den sædvanlige stille Messe ved Ottetiden. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt.

St. Anna Kirken:

Kl. 6 Morgen Sangmesse med Prædiken. Efter Sangmessen og Kl. 8 st. Messen. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Jesu Hjærte Kirke:

Kl. 6 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer.
 Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

St. Josefs Kirke:

Kl. 5 Morgen: Højmesse med Exposition af det Allerbhelligste.
 Kl. 6 Stille h. Messe. Kl. 9 Højmesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt.

St. Knuds Kapel:

Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Stille Messe. Kl. 3 Efterm. Festandagt med Prædiken

Immaculatakirken (Strandvej 91):

Kl. 6 og 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Kl. 9 Højmesse. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Festandagt.

St. Andreas Kirken (Ordrup):

Kl. 12 Midnatsmesse, (hvortil Adgang kun tilstedes gennem Kollegiets Port.) — Fra Kl. 6 af stille Messer. — Kl. 10 Levitmesse. — Kl. 5 Eftm. Prædiken og Festandagt.

Gudstjenesten paa 2den Juledag

holdes alle Steder som paa en alm. Søn- og Helligdag, nemlig:

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64):	Kl. 10 Højm.	m. Præd.	Kl. 6 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesg.):	- 10	—	Kl. 5 Andagt.
St. Annæ Kirke (Sundby):	- 10	—	- 6 Andagt
Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.):	- 10	—	- 6 Andagt
			cg Præd.
St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.):	- 9	—	- 3 Andagt.
St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.):	- 7	—	Kl. 3 Andagt m. Præd.
Immaculatakirke (Strandv. 91.):	- 9	—	med Præd. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Andagt.
St. Andreas Kirke (Ordrup):	- 10	—	Kl. 5 Prædiken og Festand.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8; paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Annæ Kirke Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$; i St. Josefs Kirke Kl. 6 $\frac{1}{2}$; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$. (Hverdag: Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7, 8 $\frac{1}{4}$.)

Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle, ogsaa for Ikke-Katholiker.

Børnegudstjeneste. Fredag den 28. December Kl. 9 holdes i St. Ansgars Kirke den aarlige Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til Fordel for jesu hl. Barndomsforening til Hedningebørns Frelse. Alle Menighedens Børn indbydes tillige med deres Forældre.

Kirke-Kollekt. Under den højtidelige Gudstjeneste Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke. Kl. 5 og 10 i Rosenkranskirken og Kl. 10 og 6 i St. Anna Kirke paa 1ste Juledag afholdes en Kollekt til Kirkernes Opvarmning.

Gudstjeneste i Slagelse (Slotsgade): Søndag efter Jul (30. December) Messe med Prædiken Kl. 10.

Ansgariusforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at understøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvar salet). Abonnement tegnes hos Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, i enhver Boglade samt paa alle Postkontorer. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kassierer, Cand. phil. Jos. F. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Januar begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Virk for Bladets Udbredelse! Skaf nye Abonnenter!

Litteratur. Som passende Julegave til alle religiøst interesserede, dannede Mennesker kan der i Aar anbefales de nys udkomne Skrifter: **Evangelierne og den moderne Evangeliekritik** af A. Perger (110 Sider). København. E. Ronge. 1906. Faas i alle Boglader.

En Konvertits Erindringer af Dr. K. Krogh-Tonning (320 S.) København. Andr. Fred. Høst og Søn. 1906. Faas i alle Boglader.

Se ogsaa paa Omslaget Annoncerne om **Julekerten, Spillmann: Et Offer for Skriftemaalet og Rosemary** af Georgiana Fullerton. Faas i alle Boglader.

I Torsdags udkom i Bogform (i Kommission hos kgl. Hofboghandler Høst & Søn) den Række Artikler, som under Titlen **Katholicismen og det 20. Aarhundrede** har staaet her i Bladet. Ved sin smukke Udstyrelse og stemningsfulde, ægte katholske Omslagstegning (af Hr. Modellør Olaf Mathiesen) egner denne Bog sig udmærket til Julegave. Pris 1,50, heftet i tykt grønt Omslag.

Nyeste Nyt!

Udkommet er og faaes i Kommission hos kgl. Hofboghandler Høst og Søn:

MISSALE ROMANUM,

den katholske Messebog paa Latin og Dansk, i bekvemt Bønebogformat, megal smukt udstyret, i forskellige Indbindinger (Lærred med rødt Snit, blødt Faareskind med Guldsnit, blødt Chagrin med Guldsnit o. s. fr) til 3½, 4½, 5½, 6½ og 7 Kr.

Kalenderen 1907 er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

54. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgaaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København K. (Ekspe dition.) — Ugebladets Redaktør: F. Rønge, Boyesgade 5, København V. Telef. Vester 423 y.

Nr. 52.

Søndagen den 30. December.

1906.

INHDOLD: Tilbageblik. — Tro Haab og Kærlighed. — Den franske Kulturkamp. — Den kristelige Børnelærdom. — Litteratur. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. England. Tyskland. — Bekendtgørelser. — Omslag: Privat-Annoncer.

Tilbageblik.

Enhver from Kristen plejer hver Aften at kaste et lille Tilbageblik paa den forløbne Dag for at se, hvorledes den er bleven tilbragt, om man har holdt de gode Forsætter, som blev fattet om Morgenen. Paa Fødselsdagen eller ved Nytaarstide, ved Aarets Slutning er der dem, som gør det samme for hele det forløbne Aars vedkommende, og det er en god og gavnlig Skik.

Denne Skik vil *Ugebladet* ogsaa følge for sit vedkommende og idag, i det sidste Nummer af 1906, kaste et kort Tilbageblik over hele Aargangen.

Hvorledes Aargang 1906 vil komme til at tage sig ud, naar den faar afført sig sit gule Omslag og bliver indbundet, kan man endnu ikke danne sig noget rigtigt Begreb om, førend ogsaa dette sidste Nummer er færdigt fra Bogtrykkeren og bragt til Bogbinderen. »Det kunde jo næsten komme til at se ud som et illustreret Tidsskrift,« var der en, som bemærkede forleden. »Skade blot, at Julenumme-

ret ikke fik Illustrationer, saaledes som jeg havde hørt, det først var Hensigten.« Da det nemlig i Sommer hed sig, at *Julekerten* ikke mere skulde udkomme, anskaffede Ugebladets Redaktion nogle Klicheer til passende, et illustreret *Julenummer* af *Ugebladet*. Men da nu *Julekerten* heldigvis alligevel udkom igen, saa blev det opgivet eller opsat, da det ikke er vor Mening at konkurrere med vort fortræffelige Julehefte eller nogetsemhelst andet katolsk litterært Foretagende, vi ønsker dem tværtimod af ganske Hjærte al mulig Udbredelse.

Men det var de gode Løfter og Forsætter, som vi skulde se, om de er bleven opfyldt og udført. I Nytaarsnummeret 1906 gjordes Læserne opmærksomme paa, at Ugebladets Format var blevet udvidet saa meget, at det svarede til ca. 4 Sider mere end i det gamle Format. Der udtaltes derfor Haab om, at der nu ikke saa let skulde blive Pladsmangel, og Løfte om flere længere Afhandlinger og Artikler bl. a. fra Forfatteren *Johannes Jørgensen* om *Moderne Helgener*, fra Historieforskeren, Pater *Wilhelm Schmitz* om *den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark*, fra vor Medarbejder *J—n J—n* om *Katholicismen og det 20. Aarhundrede* og endelig *de Waals* historiske Roman: *Juda Riges sidste Dage*. — Er disse Løfter bleven opfyldt? Desværre langt fra alle. Men Redaktionen har ingen Skyld heri. Hvad sidstnævnte Roman angaar, saa er det igen Pladsmangel, som har været Skyld i, at den endnu ikke er fulgt med Bladet. Trods det nemlig, at Bladets Format, som sagt, er bleven noget udvidet, og trods det, at der flere Gange er bleven leveret mere end de sædvanlige 16 Sider, i alt i hele Aarets Løb 64 Sider over de reglementerede 52 × 16 Sider, saa har det dog ikke været muligt for Redaktionen at faa begyndt paa den, men vi har maattet nøjes med en Gang imellem at levere en mindre Fortælling i Stedet for, hvad *nogle* for Resten ogsaa synes nok saa godt om. Men forhaabentlig vil den længere Historie kunne paabegyndes i den ny Aargang, om ikke før saa til April Kvartal, da det saa er Meningen at afskaffe Annonce-»Indslaget« og i Stedet for anbringe to Omslag. Dersom Ansgariusforeningen da tillader en Merudgift af 4 Sider hver Gang, saa vil Romanen maaske kunne faa Plads som Feuilleton imellem disse to Omslag.

Den længere aktuelle Afhandling om »*Katholicismen og det 20. Aarhundrede*« af vor Medarbejder *J—n. J—n.* paa Grundlag af Biskop *Eggers* Bog med lignende Titel er derimod for nogen Tid siden afsluttet her i Bladet og udkommet i Særtryk, smukt udstyret med en ejendommelig, men smagfuld Tegning paa Omslagets Titelblad (af Hr. Modellør *Olaf Mathiesen*). Den interessante historiske Undersøgelse »*Kristelig Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark*«, af Pater *Vilhelm Schmitz* maatte desværre paa Grund af uforudsete Hindringer afbrydes en Tid lang, men vil nu blive fortsat og afsluttet i den ny Aargang.

Og saa vil forhaabentlig ogsaa Forfatteren *Johannes Jørgensen*, dersom hans rigtignok meget optagne Tid tillader ham det, i næste Aargang opfylde det Løfte, som det hidindtil har været umuligt for ham at opfylde, og levere nogle Bidrag til Ugebladet om »*moderne Helgener*«.

Hvad der ellers har været at finde af Mangler og Fejl den nu afsluttede 54. Aargang, det skal Redaktionen gerne tage paa sin Kappe, i Forventning om, at man kender og ogsaa vil tage Hensyn til de undskyldende Momenter, som her bør tages med i Betragtning og som blev paapeget i Nytaarsartiklen i denne Aargangs første Nummer.

Har Abonnenterne og Læserne ved Siden af de mange Mangler og Fejl maaske ogsaa en Gang imellem truffet paa nogle interessante Afhandlinger eller glædet sig over lidt afvekslende Themaer, da skyldes dette hovedsagelig de flittige Medarbejdere, som til Stadighed har forsynet Redaktionen med rigeligt Stof. Og derfor vil vi da, idet vi indbyder vore Abonnenter og Læsere til trofast at følge os ind i det ny Aar, ogsaa samtidig opfordre dem til sammen med os at henvende til Bladets flittige Medarbejdere et hjærteligt

Tak for i Aar!

TRO, HAAB OG KÆRLIGHED.

I. Cor. 13, 13.

Om Troen end er en kostbar Skat
 og værd tilvisse at eje,
 og Haabet lyser i Dødens Nat
 med Trøst paa Smerternes Leje,
 er *Kærligheden* dog større.

Hvad stort jeg end med min Tro formaar,
 med Retfærd's Skjold og Klinge,
 hvor høje Sfærer jeg saa end naar
 ved at løftes paa Haabets Vinge,
 kan *Kærligheden* dog mere.

Naar Gud vi Ansigt til Ansigt se
 og ej blot stykkevis kende
 den Herre, som baade er een og tre,
 da Troens Tid er til Ende;
 men *Kærlighed* evigt bliver.

Naar først vi hviler i Herrens Favn,
 og Himmelfryd os henriver,
 hvor Haabet kun er et aflagt Navn,
 mens *Kærlighed* evigt bliver,
 er *Kærlighed* just det største.

Ja er vi naaet ind i Evigheds Havn
 og bjerget fra alle Farer,
 da Haabet er tyst og stillet hvert Savn,
 men *Kærlighed* evigt varer. —
 Thi *Kærlighed* er det største.

Kulturkampen i Frankrig.

Største Delen af det franske Folk ønsker sikkert at leve i Fred baade indadtil og udadtil og saa derfor helst snart den kirkepolitiske Strid afsluttet. Værst gaar det imidlertid ud over de troende Katholiker, i hvis indre kirkelige Liv Striden mellem Vatikanet og Regeringen griber forstyrrende ind. — Men Pius X. har ikke kunnet handle anderledes end som han gjorde, idet han konsekvent afviste enhver Indblanding i de kirkelige Anliggender fra Statens Side. Regeringens Forlegenhed over denne uventede Situation viser sig i dens mange Forsøg paa at slaa af paa Fordringerne for derved at lokke den franske Kirke til Ulydighed imod Paven. Men da alle dens Forsøg i denne Retning glippede, saa viste den sin Fortrædelighed ved allehaande chikanøse Foranstaltninger; Seminarieeleverne, Præsterne og Biskopperne skulde nu straks jages ud af deres Boliger; og saa spiller det *Røverpak* endogsaa de ædle og veldædige: Seminarierne og Præsteboligerne skal anvendes til velgørende Institutioner!! Tænk hvor rørende! Men med hvilken Ret de saaledes paa ny, som saa mange Gange Gange før, tiltager sig Raadighed over Kirkens Ejendele, ja det maa Guderne vide; er det maaske Staten, der har bygget Seminarierne og Præste- og Bispegaardene? og Og selv om det var, saa var det jo af det tidligere uretfærdigen konfiskerede Kirkegods, som de ved Konkordatet havde forpligtet sig til, nu i det mindste til Dels at anvende til Kirkens Bedste, til Bispernes og Præsternes Gagering o. s. fr. Men Konkordatet opsiger man vilkaarligt og egenraadigt, skønt det jo var en gensidig Overenskomst, der *ikke* uden videre *kan* opsiges af den ene Part alene uden Forhandling med Genparten. Men hvad spørger den franske Frimurerregering efter Ret og Forpligtelser? Den begaar den ene Hensynsløshed efter den anden, og danske Blade, ikke blot smaa obscure Blade, men ellers ansete, konservative Blade kalder det altsammen »Hensynsfuldhed« og »Eftergivenhed fra Regeringens Side, der »strakte sig saa langt som muligt« !!! Af bare Hensynsfuldhed jager de som sagt selv ærværdige Oldinge ud af deres Bispeboliger, berøver

dem franske Statsborgerret, jager Pavens Repræsentant ud af Landet, lægger frækt Haand paa Nuntiaturets Arkiv, hvilket er en enestaaende Krænkelser af den internationale Folkeret. Ligesaa uretfærdig som denne Fremgangsmaade er, lige saa dumt er det at forlange, at Paven ikke skal have nogen-somhelst Repræsentant i Frankrig som Vogter af Nuntiaturets Arkiv og som Mellemed mellem Paven og den franske Kirke, naar han skal give den Anvisninger, — dumt er det, da man nemlig i det franske Kammer gentagende selv har opfordret Paven til at give Præsteskabet Instrukser og har anerkendt ham som »fremmed Suveræn«; anerkender man nogen for Suveræn, maa man dog ogsaa anerkende hans Repræsentant og respektere hans Nuntiatur og dets Arkiv. Men man stoler formodentlig paa, at *denne* Suveræn ikke har Soldater og Kanoner i Ryggen. Desto sjoflere er denne Handlemaade og har derfor ogsaa vakt en Storm af Harme og Forbitrelse hos alle rettænkende Mennesker hele Verden over.

Men Regeringen svarer blot med ny Gemenheder. Hvad synes man f. Eks. om følgende, som vore Blade med deres jødisk og frimurersk farvede Kilder naturligvis ikke bringer nogen Meddelelse om: Ministerpræsident *Clemenceau* har i sin Egenskab af Indenrigsminister givet Politidirektøren Anvisning om *ikke* at skride ind imod Paris' Bøller (»Apaches«), naar disse gør Skandaler i Kirkerne og antaster de bedende. Om denne Forskrift siger *Henri Rochefort* i »Intransigeant«:

»Disse forbausende Instrukser er jo en ligefrem Opfordring til Borgerkrig og en utilsløret Ophidselse til Fjendtligheder fra en Del af Statsborgerne imod de andre. Naar der opstaar Krig mellem to Partier, saa kæmper man ellers med lige Vaaben, og lader ikke ubevæbnede Mænd og Kvinder, som forretter deres Bønner, angribe af Bøller, som er bevæbnede med Jernstænger og Køller og Jernknoer«. Man har derfor ogsaa gjort Politiet opmærksomt paa, at man forbereder sig paa væbnet Forsvar; overfor Øvrighedens mere eller mindre lovlige eller ulovlige Overgreb vil man kun yde lovmæssig Modstand, men man er dog ikke til Sinds fejgt at strække Hals for saadanne lejede Morderes Vaaben, der staar i Politiets Tjeneste.

Fra forskellig Side hører man i denne Tid om katolske Demonstrationer i Anledning af Biskoppernes Rømning fra deres Boliger*), hvorledes nemlig de troende lægger deres Ærefrygt for Dagen for deres Biskopper ved at raabe »Leve« for dem og for Paven, ved at spænde Hestene fra Vognen og selv trække Biskoppernes Vogne til deres ny Opholdssted, som man kappes om at tilbyde dem. Det er jo altsammen smukt og godt, men man kan dog ikke frigøre sig fra den stadig tilbagevendende Tanke: de gode Franskmand burde i Tide og paa anden, mere effektiv Maade have lagt deres Trofasthed for Dagen, nemlig ved Valgurnerne, ved at sørge for andre og bedre Repræsentanter i Parlamentet.

Et Privatbrev fra en dansk Dame i Frankrig til hendes Slægtninge her i København er bleven stillet til Redaktionens Raadighed. Det illustrerer ganske godt den forhaandenværende Stemning i Frankrig, hvorfor vi lader det følge her:

»Kære Søster og Svoger! Det er med tungt Hjærte, at jeg i Aar kommer og ønsker Eder en glædelig Jul. Jeg behøver vel neppe at fortælle, hvorledes det gaar her; I følger formodentlig selv alle Begivenheder, dog i de sidste fjorten Dage er det gaaet saa hurtigt til. I Tirsdags Aftes ringede Klokkerne paa vore to Kirker for sidste Gang; det var meget rørende, det ringede omtrent, so mnaar nogen var død, men meget længere, den ene svarede den anden, og siden hører vi dem ikke mere, selv under den hellige Messe bliver der ikke ringet. Igaar Søndag var det saa trist, ingen Højmesse, kun stille Messe, vi sang Credo, hele Menigheden, uden Orgel og det var alt. Præsterne ere meget bedrøvede; de har opsagt en Del af dem, der er ansatte ved Kirken, og de selv mister det daglige Brød og kan vente at blive fængslede. Min Skriftefader, som bor med sin Moder, er blevet nødt til at flytte for at tage en ganske lille Lejlighed, en anden har sagt sin Pige op, og saaledes gaar det omtrent alle dem, som ingen Formue har. Katholikerne vil

*) Hvad flere Blade har fortalt om Biskop Turinaz af Nancy, at han nemlig ved samme Lejlighed skulde have tildelt en Politiebedsmand Næveslag og Ørefigener, viser sig nu ikke at være sandt, det er som saa meget andet blot ondsindet Opspind. Men saa vidt vides har endnn intet dansk Blad dementeret det.

naturligvis give saa meget som mulig, men der skal saa meget til, og der er saa faa, som virkelig indser, at det er deres Pligt. Man kan ogsaa vente, at man en af Dagene forhindrer Præsterne i at udføre deres gejstlige Pligter; hvor det vil være sørgeligt netop nu til Julen, hvor alt ellers var saa højtideligt. Hvad der trøster; er at se at alle saavel Præsterne som Biskopperne ere saa enige og alle bøjer sig under Paven, det er kun meget faa, der bærer sig anderledes ad. Nu kom min Mand hjem, han har været ude og set Ærkebiskoppen, som tog bort fra sit Palæ; han tog hen til en Familie, som giver ham en Lejlighed, indtil han faar sit Hus ordnet, hvor han skal bo; der var Tusinder af Mennesker, især Herrer,*) man tog Hestene fra Vognen og trak ham derhen; det var omtrent 25 Minutters Vej, men de var 1 Time derom paa Grund af den Masse Mennesker. Man raabte hele Tiden: »Leve Kardinal Richard, leve Pius X«, og saa istemte man Salmen »Nous voulons Dieu«, og »Je suis Chretien«, og man raabte: »Liberté, Liberté, nous voulons la liberté« og da paa en Gang istemte man Credo. Kardinalen velsignede hele Tiden, det var meget opbyggende. Der var en Mængde af Politi og Soldater, men man forhindrede ikke Folket i at følge Biskoppen. Jeg var ikke gaaet med, fordi jeg ikke var rigtig rask, og det bevæger mig saa meget, det kan jeg ikke taale.

Nu farvel og glædelig Jul.

Eders hengivne«

Den kristelige Børnelærdom i Middelalderen, særlig i Danmark.

(Fortsat fra Nr. 49.)

Dette forstaar man let, naar man betænker, hvor nøje Tyendet, Svendene og Lærlingene ved Middelalderens Slutning var knyttede til Familien, og hvor indtrængende hin Tids Gildeskraaer og Lavsbestemmelser opfordrer Mestrene til at vaage over deres Lærlinges og Svendes Vandel, Kirkegang og Fromhed. Da forstaar man ogsaa, at *Lanzkranna* kunde skrive: »Derfor skal Fædrene og Mødrene undervise deres Børn, Skolemestrene deres Elever, Husfæ-

*) Det er ogsaa værd at lægge Mærke hertil i Modsætning til Bladenes »mest Kvinder og unge Mennesker«.

drene deres Tyende, Øvrigheden deres undergive om saadanne Ting eller holde dem til, at de af dem selv eller af andre skal lære det og forstaa det, saavidt det hører sig til for deres Stand.«¹⁾ Ved Middelalderens Slutning var Familielivet endnu ganske anderledes levende og blomstrende, end det nu til Dags i Reglen er Tilfældet. Men jo mere det er forskelligt fra Nutidens Forhold, desto mere Grund er der til at fremhæve, at de fra mange fromme Bøger anførte Udtalelser gør Indtryk af aldeles ikke at forlange noget for Datiden usædvanligt eller uhørt.

Fremdeles skulde ved Religionsundervisningen og Opdragelsen de allerede omtalte »Skolemestre« hjælpe Forældrene. Det laa i Sagens Natur, at en væsentlig Del af Forældrenes og Faddernes Pligter i denne Retning gik over til Lærerne, som et gammelt Skriftespejl siger: »En Skolemester er ogsaa en aandelig Fader for alle sine Elever;«²⁾ eller, som »Sjæleføberen« skrev i Aaret 1498: »Skolemestrene skal hjælpe til at undervise Børnene i den kristelige Lære og i Guds og Kirkens Bud. De skal gøre alt det, som »Lærefædrene« (Præsterne) ikke kan overkomme i Prædiken og anden aandelig Undervisning, og de skal hjælpe dem.«³⁾

Forældrene formaner: »Spørg ofte Børnene ud, hvad de har forstaaet af Troen og Budene, og hvad de i Kirke og Skole har lært af Børnelærdommens Forklaringer, Punkt for Punkt«⁴⁾. »Forældre og Skolemestere,« beretter Lutheranerens *Mathesius* fra sin katholske Barndom, »lærte Børnene de ti Bud, Troen og Fadervor, saaledes som jeg i min Barndom har lært disse Ting i Skolen og efter gammel Skoleskik fremsagt dem for andre Børn«. Om Luther selv fortæller han straks i Begyndelsen af sit Skrift, at dennes Fader Hans, »da han var kommet til Skelsaar, med en inderlig Bøn sendte ham i den latinske Skole, hvor Drengen flittigt og hurtigt lærte sine ti Bud, Barnetroen og Fadervor foruden Donat, Cisio Janus og kristelige Sange.«⁵⁾

¹⁾ Janssen-Pastor, anførte Skrift, I. 48.

²⁾ Mss. Giessen, Nr. 851, fl. 6 a; Geffcken, Bilderkatekismus des 15. Jahrh., S. 23 f.

³⁾ Bl. 17; Janssen-Pastor, anf. Skrift, I, 26.

⁴⁾ Seelenführer, Bl. 14; Bahlmann, anf. Skrift, S. 7, Anm. 17.

⁵⁾ *Mathesius*, Historien von Luthers Leben, Nürnberg 1568, Bl. 59 v. og 2 v.

Derfor kunde Lærerne lige saa vel som Fadderne og Øvrigheden gøre Krav paa Ærbødighed og Ærefrygt. »Man skal,« siger Sjæleføreren, »agte Ungdommens Lærere lige saa højt som Øvrigheden, thi de har et vanskeligt og byrdefuldt Arbejde, naar de vil opdrage Børnene og holde dem til kristelig Tugt og Orden; naar de gør det, skal du agte, elske og hjælpe dem.« I Wolffs Skriftemaalsbog fremhæves, at man skylder sine Skolemestere Ærbødighed, Kærlighed og Lydighed lige saa fuldt som sine kødelige Forældre; »deu Mester, som har undervist Dig i din Barn-dom, er din aandelige Fader.« Ganske vist har man i sin Tid givet Skolemesteren nogle Penge, men de er jo forlængst opbrugt; naar derimod Disciplen endnu efter ti, tyve, ja hundrede Aars Forløb kan læse og skrive, saa skylder han Skolemesteren dette; derfor skal han være taknemlig og bl. a. ogsaa ransage sin Samvittighed, om han »har baaret Nag til sin Lærer, fordi denne har banket ham.«¹⁾

Ganske særlig paahvilede det dog Præsterne, fremfor alle Sognepræsten, at lære Ungdommen og Menigheden Børnelærdommens Bønner og hjælpe dem til at forstaa disse. Vi saa ovenfor, at Præsterne derfor blev kaldt »Lærefædre«.

Vi har allerede set, at de hver Søndag skulde forebede disse Bønner efter en bestemt Formel. Det er allerede paa Forhaand indlysende, at de af Kirken og af Gud selv indsatte Lærefædre hverken kunde eller skulde nøjes med at lære Folket den blotte Ordlyd af Børnelærdommen, men at de ogsaa maatte bibringe det Forstaaelse af Indholdet, for at det kunde vide, hvad enhver skal tro og gøre for at opnaa den evige Salighed.

Thi »det er et Menneskes Pligt, saa snart han kan det og er kommet til Skelsaar og Alder, da med al Flid at lære de ti Guds Bud, saa at han ikke blot kan fremsige dem i Rækkefølge efter Teksten, men ogsaa forstaa, hvortil hvert enkelt Bud forpligter Mennesket, og hvorledes det skal overholdes, eller hvad det forbyder Mennesket, og hvorledes man handler mod det eller overtræder det,« . . . lige-

¹⁾ Bl. 5 b og 17; Janssen-Pastor, I. 26 og 31.

ledes »hvad han skal bede om, begære og haabe af Gud, og hvad der indeholdes i Pateroster. 1) (Forts.)

Litteratur.

Anna Erslev: Ørneklippen. Det er en sand Fornøjelse at anmelde denne Bog. Der gaar i Modsætning til den klamme, giftsvangre Atmosfære, der hviler over en stor Del af den moderne Litteraturs Frembringelser, en sund, frisk Luftning gennem hele Fortællingen. Ikke Spor af det moderne Jag efter vovede og umoralske Problemer. Det er en stillfærdig Fortælling, uden Spring i Handlingen, men dog spændende fra først til sidst. Dens Hovedperson, den fromme, uskyldige Christina Syrlin, fængsles fra først af Interessen og holder den fangen indtil Slutningen.

Hendes idylliske Ungdomsliv under Farbroderens, den navnkundige Billedskærer Jørg Syrlins Varetægt, de Farer, hun frister paa Adlersteinernes Rovridderslot Ørneklippen, den vidunderlige Forvandling, som hun her ved sit milde Sind og sin stærke Dyd gennemfører, først som den unge Gertrudes Legesøster, senere som Borgfrue, Sorg og Glæde, Fare og Frelse, Kamp og Sejr, alt er tegnet med sikker Haand, saa man faar et livagtigt Indblik baade i de hæderværdige Ulmer Borgeres Liv og i Rovridderens Færd, Folkets Skikke og Sæder o. m. m.

Det er lykkedes Forf. at klare et Skær, som de fleste andre protestantiske Forfattere plejer at strande paa. Hun lader, hvilket jo næppe lod sig undgaa, flere Munke optræder; men det bliver hverken nogen af de fede, overdaadige og usædelige eller af de magre, rænkefulde og herskesyge Munketyper, man ellers møder i næsten alle de Fortællinger, der spiller paa samme Tid — kort før Reformationen. Ægte katholske er hendes Munke jo heller ikke; men de kan gaa, selv Br. Peter som Repræsentant for de Munke, der ikke kender til deres Stands Alvor og Hellighed.

Men der er dog nogle faa andre Vanskeligheder, som Forf. er bukket under for. Afladen kender hun ikke rigtig til; ellers vilde hun ikke have refereret Munkenes Tale (S. 80), som hun gør, ej heller kalde Afladen et Misbrug

1) Lanzkranna, Himmelstrasz, Bl. 7 og 8; Janssen-Pastor, I. 47.

eller paastaa, at den stred imod Skriften. Enkelte Aflads-prædikanter kan have lagt for megen Vægt paa Pengeindsamlingerne, dette har man Ret til at kalde en Misbrug; men dette var en Undtagelse, og det berører ikke Afladen som saadan. Ægteskabets Indvielse (S. 83 ff.) kan vel næppe kaldes Virkelighedstro. I den kritiske Bedømmelse af hine Tidens Folkeskikke skulde Forf. ikke lade sig paavirke af Henne am Rhyn. Hvad der næppe heller tjener Bogen til Pryd, er de mange forældede Ord og Vendinger. De vilde sagtens ikke være savnede af nogensomhelst.

Disse Indvendinger fratager dog ikke Bogen dens Værd; den maa gerne af alle katholske Forældre lægges under Børnenes Juletræ. *)

Det er ikke uden en vis ængstelig Spænding, at vi ser Fortsættelsen i Møde. Denne kommer vist til at spille paa selve Reformationens Tid. Om Forf. da vil være i Stand til at undgaa de truende Skær lige saa lykkeligt som i denne Bog? Jeg vil bl. a. paa Forhaand advare hende imod at tage forkert fat paa Tetzel; han var ikke det Spøgelse, som gaar igen i de fleste protestantiske Historiebøger. Jeg kunde anbefale Forf. til de mange Kildeskrifter, hun studerer, ogsaa at søje Johannes Janssen: *Geschichte des deutschen Volkes*.

Men bliver Fortsættelsen saa god som Ørneklippen, da byder vi den i Forvejen Velkommen.

sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Anden Juledags Aften holdt *Nothburgaforeningen* sin Juletræsfest. Den højærværdigste Hr. Biskop *Joh. v. Euch* beærede Festen med sin Nærværelse. Desuden havde den højærv. Sognepræst, Pastor *Braun*, samt Foreningens Præses og et Par andre Præster indfundet sig, ligeledes Enkebaronesse *Stampe-Charisius* med Mariahjemmets Elever, Frk. *Hedemann* og nogle andre af Menighedens Damer. — Biskoppen henvendte et Par opmuntrende Ord til Foreningens Medlemmer og meddelte alle tilstedeværende *den pavelige Velsignelse*, hvilken den hl. Fader under Biskoppens

*) Anmeldelsen er forsinket af Mangel paa Plads.

Ophold i Rom havde bemyndiget ham til at meddele de Steder, hvor den vilde være vel anbragt. Nothburgaforeningen var saaledes den første til at faa Del i denne Gunst.

England. Det forleden omtalte Skolelovsforslag synes nu definitivt at være strandet. Man var nok fra nogle Sider tilbøjelig til et Kompromis, men da man ikke kunde opnaa Enighed herom, maatte Sagen falde.

Tyskland. Af Dagbladene ved enhver, at den tyske Rigsdag er bleven opløst, fordi Centrum (det katholske Parti) og Socialdemokraterne stemte imod at bevilge de mange Millioner til de afrikanske Kolonier. Grundene hertil skal vi ikke komme nærmere ind paa, da *Ugebladet* jo ikke plejer at bringe rent politiske Efterretninger, men kun mere kirkelige eller i det højeste kirkepolitiske Efterretninger. I den efter Rigsdagens Opløsning straks udbrudte heftige Valgkamp har man imidlertid benyttet sig af et gement Vaaben imod Centrum, hvorved man ogsaa har strejft den afdøde store *Pave Leo XIII.s* Ære og gode Rygte. For at vække Stemning imod og Mistillid til Centrum som om det var et ufrit, af Rom afhængigt Parti, udbredte man nemlig fra nationalliberal Side et Rygte, som danske Eftersnakkere naturligtvis ogsaa har kolporteret videre til vore Blade og som gik ud paa, at *Pave Leo XIII.* i sin Tid under Septennatsdebatten *skulde have fordret 500,000 Frs. af den tyske Kejser* for at bevæge Centrum til at stemme for Septennatet. Denne gemene Løgn er saa tyk, at den egentlig slet ikke trænger til nogen Gendrivelse, thi enhver maa jo kunde sige sig selv at en saa klog og fin og erfaren Diplomat som Leo XIII. aldrig i sine Levedage vilde have begaaet en saadan kolossal Dumhed. Ganske vist lod Leo XIII. sig overfor Centrum mærke med, at han nok kunde ønske, at det føjede Regeringen i denne Sag, — Centrum svarede imidlertid den Gang, at det i rent politiske Spørgsmaal vilde være fuldkommen uafhængigt, og stemte *imod* — men at Paven skulde have faaet eller fordret en Pengesum af Kejseren for at prøve paa at afholde Centrum herfra, det er som sagt Opspind. Man paastaar, at der foreligger Beviser herfor i *Hohenlohes Memoirer*; men hvad her foreligger det er imidlertid kun Fordrejelser af en anden Forhandling, som virkelig er bleven ført mellem Tyskland og Vatikanet, idet der en Gang *fra tysk Side* blev tilbudt Vatikanet, at udbetale til Paven de under Kulturkampen »spærrede« (= ikke udbetalte) Bispegager. Men Paven *afviste* ligefrem disse Penge. Der foreligger altsaa ikke en Gang saa meget som en lille Fjer, hvoraf man kunde fabrikere ovennævnte »And«; men det kan man paa sine Steder ogsaa fabrikere af mindre end en Fjer.

»Nationaltidende« var dog forleden Dag ærlig nok til at bringe følgende Dementi:

»For nogle Dage siden fremkom der under Henvisning til Hohenlohes Memoirer i Pressen Meddelelse om, at Pave Leo XIII. i 1893 under Rigsdagsforhandlingerne om Militærforslaget skulde have modtaget $\frac{1}{2}$ Million Francs af Tyskland eller i hvert Fald anmodet om dette Beløb. »Nordd. Allg. Zeitung« oplyser, at der i Anledning af disse fremkomne Meddelelser er foretaget en indgaaende Undersøgelse, der ikke blot har omfattet officielle Dokumenter, men ogsaa har været udstrakt til de Personer, der absolut maatte vide Besked om Affæren; og Bladet fastslaar paa Grundlag heraf, at der ikke foreligger det ringeste til Støtte for den Paastand, at Tyskland under de nævnte Forhold har tilbudt eller bevilget Pave Leo en Gave, ejheller har man kunnet konstatere, at Paven skulde have ytret noget Ønske i saa Henseende. Derimod er det rigtigt, at Paven ved sit Jubilæum modtog en Jubilæumsgave fra Tyskland — ligesom fra andre Regeringer og Hoffer, og den tyske Jubilæumsgave bestod af et kunstnerisk forarbejdet Smykke.«

Imidlertid har dette onskabsfulde og løgnagtige Rygte dog haft en god Følge; det har været en velkommen Anledning for Centrum til paa ny tydelig og klart at hævde sin fuldstændige Uafhængighed i politisk Henseende. Og dette er jo ogsaa for kort Tid siden bleven anerkendt af selve den hl. Fader, Pave Pius X., idet han for et Par Maaneder siden rettede en Skrivelse til Kardinal-Ærkebiskop Fischer af Köln, hvori han ikke blot udtrykte sin Glæde over Katholikforsamlingen i Essen, men tillige protesterede imod den fra nogle Sider fremsatte Paastand, at han gennem sin Nuntius Kardinal *Vanntelli* skulde have stillet den Fordring til de tyske Katholiker, at de ogsaa i ikke-religiøse Spørgsmaal skulde rette sig efter Anvisninger fra Paven. Med al ønskelig Tydelighed betoner Pave Pius, at Katholikerne har fuldstændig uindskrænket Frihed i alle ikke-religiøse Anliggender.

— Kardinal, Fyrstbiskop *Kopp* af *Breslau* kunde d. 27. December fejre sit 25aarige Bispejubilæum. De første 6 Aar var Kardinal *Kopp* Biskop i *Fulda*, men blev derefter af Pave Leo XIII. forflyttet til *Breslau*. Begge Steder har Kardinalbiskoppen gjort sig afholdt af alle, baade høje og lave. Som bekendt er Kardinal *Kopp* endogsaa Kejser *Wilhelms* fortroligste Ven. — I *Fulda* har man allerede fejret Jubilæet paa selve Dagen. I *Breslau* agter man at fejre det paa en meget højtidelig Maade den 8. Januar. — Byen *Teschen*, hvor Generalvikaren for den østrigske Del af *Breslauer-Stiftet* residerer, har i Anledning af Jubilæet udnævnt Kardinalen til Æresborger. Af Kejser *Wilhelm* og Kejser

Franz Josef er Kardinal Kopp allerede for længe siden blevet beæret med de allerhøjeste tyske og østerrigske Ordener.

St. Annæ Menighedsforening afholder Nytaarsfest med Komædie og en lille Dans Onsdag den 9. Januar 1907 fra Kl. 8—1 præcis i Afholdshjemmets store Sal, Portugalsgade, S. Billetter à 50 Øre for voksne og 25 Øre for Børn til hele Festen faas hos Bestyrelsens Medlemmer.

V. Præser,
Formand.

Niels Hansen,
Næstformand.

1. Januar 1907 kan Tømmer Andreas Petersen (Østervoldgade 18¹) fejre 50 Aars Jubilæum som Tømmer i Marinen. Tømmer Petersen, som baade er ældre og svagelig og kun har ringe Løn, fortjener nok at mindes paa sin Jubilæumsdag.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. December. **Søndag** i Juleoktaven. — 31. M. Silvester, Pave og Martyr.

Tirsdag den 1. Januar. **Herrens Omskærelse. Nytaarsdag.** — 2. O. Oktav af Stefans Fest. — 3. To. Oktav af St. Johannes Fest. Genovefa, Jomfru og Martyr. — 4. F. Oktav af de uskyldige Børns Fest. (Første Fredag i Maaneden). — 5. L. Vigllie.

Søndag den 6. Januar. **Epiphani (Herrens Aabenbarelse)** eller **Hellig tre Konger.**

Nytaarsaften (Mandag den 31. December)

Takkegudstjeneste (eventuelt med Prædiken) og Te Deum.

St. Ansgars Kirke Kl. 6. Rosenkranskirken Kl. 6

St. Anna Kirken Kl. 6.

Jesu Hjærte Kirke Kl. 6. St. Josefs Kirke Kl. 7¹/₂.

St. Andreas Kirken (Ordrup) Kl. 7¹/₄.

Nytaarsdag

holdes Gudstjenesten paa samme Tid som paa almindelige Søndag og Helligdage, nemlig:

St. Ansgars Kirke (Bredg. 64): Kl. 10 Højm. m. Præd. Kl. 6 Andagt.

Rosenkranskirken (Boyesg.): - 10 — — — Kl. 5 Andagt.

St. Annæ Kirke (Sundby): - 10 — — — - 6 Andagt.

Jesu Hjerter Kirke (Stenosg.): - 10 — — — - 6 Andagt.

St. Jos. Kirke (Griffenfeldsg.): - 9 — — — - 3 Andagt.

St. Kn. Kap. (Vestervoldg. 115.): - 7 — — — Kl. 3 Andagt m. Præd.

Immaculatakirk. (Strandv. 91.): - 9 — — — med Præd. Kl. 2¹/₂ Andagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup): - 10 — — — Kl. 5 Prædiken og Festand.

Stille Messe læses om Søndagen i St. Ansgars Kirke Kl. 8;

paa Toldbodvej Kl. 6; i Rosenkranskirken Kl. 8; i St. Annæ Kirke

Kl. 8; i Jesu Hjerter Kirke Kl. 7 og 8¹/₂; i St. Josefs Kirke Kl.

6¹/₂; i St. Andreas Kirke Kl. 6, 6¹/₂, 7 og 7³/₄. (Hverdage: Kl. 6, 6¹/₂,

7, 8¹/₂.)

☞ Ved enhver Gudstjeneste er der Adgang for alle. ogsaa

for Ikke-Katholiker.

Kirke-Kollekter. Paa Nytaarsdag: første Halvaarskollekt af Peterspenge til den h Fader. — Paa hellig tre Konger: Kollekt ifølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for de afrikanske Missioner.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maanedlige Møde med Prædiken og Procession **Søndag den 6. Januar Kl. 6 Aften** i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Mødeforeningens Møde bortfalder i Januar Maaned.

Første Fredag i Maaneden (den 4. Januar).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.

Rosenkranskirken: Efter Ottemessen sakramental Velsignelse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Skolemessen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjærte Kirke: Efter 8 $\frac{1}{2}$ Messen sakramental Velsignelse; Kl. 8 Aftenandagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb Fredag den 4. Januar i St. Ansgars Kirke.

Brevkasse. Kære Ven! Det er en ikke blot utilstrækkelig, men ogsaa urigtig og misvisende Adresse, blot at skrive: Redaktionen, Boyesgade 3, København, paa Breve til Nordisk Ugeblads Redaktion. Adressen er Boyesgade 8^a, København V. (I Boyesgade 3 er Redaktionen af Herregaardenes Adressetidende.) Vi er nemlig her i København og ikke i en Provinsby, hvor der maaske kun gives een Redaktion. »Københavneri!« mener Du maaske. Lad saa være med at give Anledning dertil!

Ausgarinsforeningen,

hvis Formaal er „ved Udgivelsen af et Tidsskrift samt andre Skrifter og Bøger at fremme den kristelige Oplysning i de nordiske Lande“, opfordrer alle Katholiker til at understøtte dette betydningsfulde Formaal ved at indmelde sig i Foreningen (Aars-Kontingent kun 2 Kr.) og tegne Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvartalet). Abonnement tegnes hos Grosserer A. Milleh, Købmagergade 13, i enhver Boglade samt paa alle Postkontorer. Indmeldelse i Foreningen modtager dens Kassere, Cand. phil. Prof. F. M. Hoffmann, Købmagergade 48. Bestyrelsen.

Obs. 1. Januar begynder et nyt Kvartal af Ugebladet!

Dirk for Bladets Udbredelse! Skaf nye Abonnenter!

Kalenderen 1907 er udkommen og faas hos Hr. Jos. L. M. Hoffmann, Købmagergade 48 samt ved Kirkerne. Pris 25 Øre. Ved Indsendelse af 30 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen pr. Post.

NB. Titelblad og Indholdsfortegnelse følger med næste Nr.

Udkommet en Dag senere paa Grund af Helligdagene.